Sergei Trapeznikov

HISTORIAN JYRKKIÄ KÄÄNTEITÄ

Opetuksia taistelusta
tieteellisen sosialismin puolesta,
revisionistisia virtauksia
vastaan

Sergei Trapeznikov

HISTORIAN JYRKKIÄ KÄÄNTEITÄ

Opetuksia taistelusta tieteellisen sosialismin puolesta, revisionistisia virtauksia vastaan

KUSTANNUSLIIKE EDISTYS
MOSKOVA

С. П. ТРАПЕЗНИКОВ

«НА КРУТЫХ ПОВОРОТАХ ИСТОРИИ»

(на финском языке)

Suomentanut KERTTU KYHÄLÄ-JUNTUNEN

PAINETTU NEUVOSTOLIITOSSA

Т $\frac{10203-1134}{014(01)-75}$ 475—75

Mielestäni on tärkeä ja teoreettisesti ainoa oikea ratkaisu säilyttää vanha perusohjelmamme, ettei historian mutkissa ja murroksissa jouduttaisi hakoteille, vaan säilytettäisiin yleinen perspektiivi, nähtäisiin se punainen lanka, joka yhdistää kapitalismin kehityksen ja sosialismiin johtavan tien. Tuo tie tuntuu meistä luonnollisesti suoralta, ja meidän pitääkin kuvitella se suoraksi nähdäksemme alun, jatkon ja lopun — todellisuudessa se ei tule milloinkaan olemaan suora, se tulee olemaan tavattoman monimutkainen. On siis säilytettävä vanha perusohjelmamme, ettei noissa murroksissa, taka-askelten, perääntymisten ja väliaikaisten tappioiden kausina, kun historia tai vihollinen heittää meidät taaksepäin, jouduttaisi hakoteille, vaikka taistelun tulevat vaiheet olisivat millaisia tahansa, vaikka joutuisimme kulkemaan miten monien mutkien kautta tahansa (ja noita mutkia tulee olemaan hyvin paljon. Näemme kokemuksesta, miten jättiläismäisiä murroksia vallankumouksen historiassa tapahtuu, mutta toistaiseksi vain meillä. Asiat lähtevät kehittymään paljon monimutkaisemmin ja nopeammin, kehitysvauhti tulee paljon kiihkeämmäksi ja käänteet paljon vaikeammiksi, kun vallankumous leviää Eurooppaan.)

V. I. Lenin

ENSIMMÄINEN OSA

MARXISMI-LENINISMIN AATTEET OVAT VOITTAMATTOMAT

I. MITEN MARXILAISUUS ON KUMONNUT VASTUSTAJANSA

Edistyksellinen yhteiskunnallinen ajattelu nousi korkeammalle kehitysasteelle, kun syntyi työväenluokan ja kaikkien työtätekevien tieteellinen maailmankatsomus, marxilaisuus. Koko ihmiskunta kohosi ikään kuin päätään pitemmäksi kaikkien aiempien sukupolvien ajatteluun verraten. Vapauduttuaan vääristyneistä idealistisista, metafyysisistä ja mystisistä käsityksistä ihmiskunta sai marxilaisuuden tieteellisestä teoriasta sen mahtavan aatteellisen aseen, jonka avulla se on saanut selville historianprosessien todelliset kehityslait ja tällä perustalla arvannut ennakolta tapahtumain kehityksen, määritellyt tarkasti ja kaukonäköisesti konkreettiset tehtävänsä ja päämääriensä saavuttamiskeinot.

Marxilaisuuden synty oli todella jättiläismäinen jyrkkä käänne yhteiskunnallisen ajattelun historiassa, se pani alulle vallankumoukselliseen dialektiseen menetelmään ja vallankumoukselliseen materialistiseen teoriaan pohjautuvien sosiaalisen, luokkataistelun historian, teorian ja käytännön tieteellisen kehittelyn. Marxilaisuus on kansainvälisen työväenluokan ja kaikkien työtätekevien ainoa aatteellinen ase, arvokas, innoittava ja kaikkivoittava ase.

Marxilaisuus on erityislaatuinen tiede. Se on ainutlaatuinen ja samalla yleispätevä. Se on *ainutlaatuinen* siksi, että se on kauttaaltaan luokkaluonteinen, puoluekantainen, sen tarkoituksena on työväenluokan ja kaikkien työtätekevien vapauttaminen pääoman kahleista ja sellaisen yhteiskunnan

luominen, jossa ei tule olemaan sosiaalista, kansallista eikä henkistä sortoa, jossa ei tule olemaan taloudellista orjuutusta eikä luokkaväkivaltaa. Se on *yleispätevä* tiede siksi, että se avaa ihmiselle objektiivisen todellisuuden, luonnon ja yhteiskunnan lainomaisten kehitysprosessien tieteellisen tiedostamisen salaisuuden. Todellinen tiedemies ei tule toimeen ilman marxilaisuutta millään tieteenalalla. Siksi ei ole ihme, että kaikki meitä edeltäneen sukupolven edistykselliset ajattelijat pitivät velvollisuutenaan tutustua marxilaiseen tieteeseen. On annettava tunnustus monille tunnetuille venäläisille tiedemiehille sekä kirjallisuuden ja taiteen toimihenkilöille, jotka tavallisesti olivat hyvin perehtyneet marxilaisuuteen ja edistivät mahdollisuuksiensa mukaan sen levittämistä Venäjälle. Tämä oli erittäin tärkeää. Juuri siksi Venäjästä tuli leninismin synnyinmaa, suuren proletaarisen vallankumouksen ja voittaneen sosialismin synnyinmaa. On ilahduttavaa todeta, että nykyäänkin edistysmieliset ajattelijat kehittävät, vievät eteenpäin marxilaisuutta varmasti ja johdonmukaisesti. Marxilaisuuden voitokas lippu on leninisti-kommunistien varmoissa käsissä.

Marxilaisuus on kaikkikäsittävä ja luova tiede. Se vieroksuu ohimenevää viehtymystä ja suhtautuu vihamielisesti dilettanttisuuteen sekä dogmaattisuuteen. Se ei tyydy siihen, että sille uhrattaisiin vain osa ajasta, se vaatii tosi vallankumoukselliselta koko hänen elämänsä, se vaatii suurta tahtoa, se vaatii uhraamaan kaikki voimat työväenluokan ja koko kansan asialle, niiden aineelliselle ja henkiselle vapautukselle. Tämä tiede on kuitenkin vaikea, siihen perehtyminen edellyttää suurta työtä, siksi työväenluokka ei alkuvaiheissa pystynyt omaksumaan sitä ilman edistyksellisen sivistyneistön apua. Tunnustettakoon että edistyksellisellä vallankumouksellisella sivistyneistöllä oli tässä mielessä erittäin tärkeä osuus. On kuvaavaa, että ensimmäiset marxilaiset olivat pääasiallisesti omistaviin luokkiin kuuluneita intellektuelleja, jotka olivat katkaisseet välinsä omaan luokkaansa ja siirtyneet työväenluokan, työtätekevän kansan puolelle omistaakseen kaikki voimansa ja kykynsä työväenluokan asialle. Marx, Engels ja Lenin olivat esikuvana työväenluokan asian palvelussa. Kuten tunnettua, heidän oppiaan kannattivat aluksi etupäässä sivistyneistöön kuuluneet yksilöt, nykyään marxilaisuuden lipun alle ovat liittyneet miljoonat proletaaritaistelijat kautta maailman.

Marxilaisuus on uudistushenkinen tiede ja siksi se on kauttaaltaan optimismin ja vallankumouksellisen intomielisyyden läpitunkema. Siihen sisältyy paitsi yhteiskuntakehityksen lainomaisuuksia koskeva oppi myös vallankumoustaistelun strategiaa ja taktiikkaa koskeva oppi. Se on lyhyesti sanoen tieteellisen teorian ja vallankumouksellisen käytännön synteesi, materialistisen historiankäsityksen ja dialektisen tiedostamismetodin synteesi. Marxilaisuus syntyi historiallisena aikakautena, jolloin edistyksellinen yhteiskunnallinen ajattelu oli kartuttanut valtavan määrän tietoaineistoa ja asettanut ratkaistavaksi koko mittavuudessaan yhteiskunnan aineellisen ja henkisen elämän kysymykset. Marxilaisuuden historiallista ansiota on se, että se vastasi riittävän täydellisesti kaikkiin elämän, ihmiskunnan edistyksellisten ajattelijoiden asettamiin peruskysymyksiin ja tieteelliseen maailmankäsitykseensä nojaten viitoitti tien korkeampia järjen saavutuksia ja tiedon valoa kohti.

Marxilaisuus on tarkka ja syvällinen tiede. Se antaa täysin luotettavaa tietoa monimutkaisimmista ja usein hyvin sekavista yhteiskuntakehityksen prosesseista. Maailman tiedostamisen ja uudistamisen monimutkainen järjestelmä koostuu marxilaisuuden kolmesta perusosasta: kansantaloustieteestä, jonka kulmakivenä on lisäarvoteoria; materialistisesta filosofiasta, jonka vallankumouksellisena sieluna on dialektiikka, ja tieteellisestä kommunismista, jonka ytimenä on oppi sosialistisesta vallankumouksesta sekä kapitalismista sosialismiin siirtymisen lainomaisuuksista. Historiallisen siirtymisprosessin lopullisena asteena on kommunismi, ja siihen siirtymistä sen ensimmäisestä, sosialismin vaiheesta alkaen toteuttaa marxilais-leniniläisten puolueiden johdolla aikakautemme edistyksellisin luokka, työväenluokka liittolaisineen.

Siksi ei ole ihme, että marxilaisuutta sen syntymästä asti ovat vainonneet raivokkaasti niin sanotun sivistyneen porvarillisen yhteiskunnan kaikki taantumukselliset voimat ylhäältä alas asti. Mikään muu oppi maailmassa ei ole kestänyt sellaisia koetuksia. Marxilaisuus on kestänyt kaiken sik-

si, että se on oikea ja kaikkivoipa oppi, se käy yhteen kaikkien työtätekevien ja sorrettujen kansojen *etujen* kanssa. Poliittisena virtauksena marxilaisuus on kulkenut mutkikkaan taipaleen. Sen kehitystiellä on ollut nousuja ja laskuja, innoituksen ja pettymyksen hetkiä, voittoja ja epäonnistumisia. *Marxilaisuuden voima on sittenkin sen voitokkaassa etenemisessä. Niin kauan kuin on olemassa kapitalismi, marxilaisuus joutuu olemaan vainouksen, parjauksen ja hyökkäilyjen kohteena. Niin kauan kuin on olemassa työväenluokka, marxilaisuus tulee elämään, sillä sen aatteet ovat kuolemattomat, ne ovat juurtuneet työläisten sydämeen ja järkeen. Marxilaisuuden aatteet ovat murtumattomat, ja murtumaton on myös kansojen tahto niiden taistelussa imperialismia vastaan täydellisen poliittisen, taloudellisen ja henkisen vapautuksensa puolesta.*

Marxilaisuus on kallis ja puoleensavetävä työväenluokalle ja kaikille työtätekeville myös siksi, että sen johdonmukainen maailmankatsomus auttaa muovaamaan *uutta,* kommunistisen yhteiskunnan ihanteiden mukaista *ihmistä:* viisasta, voimakasta ja lujaluonteista, jota mitkään koettelemukset eivät lannista, jolle ovat luonteenomaisia jaloimmat maalliset piirteet — ahkeruus, inhimillisyys ja ainainen alttius edistyksellisille aatteille — sekä korkealle kehittynyt intellekti, kyky nähdä kauas ja tunkeutua kaikkiin luonnon ja yhteiskuntaelämän syviin salaisuuksiin. Nämä ihmisen imponoivat ominaisuudet on tosiaan ilmaistu erinomaisesti lyhyessä mutta ilmeikkäässä virkkeessä: »Ihminen — se kuulostaa ylevältä!»

Luonnon tuotteena ihminen on kuitenkin aivan muuta kuin maallisen tyyssijansa isäntänä. Luonnon olentona ihminen elää, hengittää, nauttii luonnon antimia; isäntänä ihmisen on parannettava elämää, luotava uutta, uudistettava elämää. Isäntänä hän ei ole pelkästään ihminen, vaan *»yhteiskunnallinen ihminen»*, johon liittyy koko hänen historiansa. Marx ja Engels eivät olisi olleet niin suuria ja nerokkaita, jos he olisivat rajoittuneet tarkastelemaan vain ihmiselämän edellistä, niin sanoaksemme luonnollista puolta. Muuten monet heitä edeltäneet suuret ajattelijat olivat rajoittuneet nimenomaan tuohon yhteen puoleen. He olivat tarkkailleet ja ylistäneet ihmistä ja osoittaneet hänelle myötätuntoaan avaamatta hänelle kuitenkaan yhteiskuntaelämän rakentamisen ja uudistamisen näköaloja. Marxin ja Engelsin nerous oli siinä, että he ensimmäisinä asettivat edistyksellisen yhteiskunnallisen ajattelun huomion kohteeksi inhimillisen toiminnan toisen puolen, jossa ihminen kuvastuu *luojana, rakentajana, taistelijana, uudistajana ja vallankumousmiehenä.*

Yhteiskunnallisen liikkeen alkuvaiheissa vain harvoille olivat ominaisia todellisen taistelijan piirteet, mutta nuo harvat olivat velvolliset saamaan joukkoihmisen tietoiseksi siitä, että mainittujen ylevien piirteiden omaksuminen on välttämätöntä. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää edistyksellisen, tieteellisen yhteiskunnallisen tietoisuuden saattaminen syviin kansankerroksiin. Marxin ja Engelsin uskollisin oppilas oli Lenin, joka omaksui täydellisesti opettajiensa suuret aatteet, kehitti niitä luovasti ja toteutti elämässä.

Juuri siksi me pidämme erityisen tärkeänä leniniläistä oppia uudentyyppisestä proletaarisesta puolueesta ja ammattivallankumouksellisista, jotka pystyvät todella luomaan uutta sekä uudistamaan yhteiskuntaa ja itse ihmisen elämää. On ilahduttavaa todeta, että kaikkien maiden vallankumoukselliset ovat ottaneet aseistukseensa Leninin aatteet. Työihmisten, aineellisten ja henkisten hyödykkeiden luojien on tiedettävä, etteivät kaunopuheiset parlamentaarikot, poroporvarit ja anarkistikapinoitsijat tuo heille todellista vapautusta puutteesta ja kurjuudesta, vaan sen tuovat edistykselliset taistelijat, marxistien-leninistien tyyppiset vallankumousmiehet. Nimenomaan he ja vain he pystyvät johtamaan työtätekevien taistelua ja ratkaisemaan tämän jalon ja kiitollisen tehtävän. Tätä todistaa selvästi koko vallankumouksellisen vapautusliikkeen historia.

1. NYKYAIKAISEN YHTEISKUNNALLISEN LIIKKEEN PERUSPIIRTEET

Milloinkaan aikaisemmin yhden sukupolven elinaikana ei ole ollut niin valtavia, kymmenien ja satojen miljoonien ihmisten kohtaloihin vaikuttaneita tapahtumia kuin nykykaudella. Yksikään historiallinen aikakausi ei ole nähnyt niin sy-

vällisiä uudistusprosesseja kaikilla elämän aloilla ja kaikissa maanosissa kuin ne, joiden osanottajia ja silminnäkijöitä olemme me. Nykymaailma on tosiaan monimutkainen, monisärmäinen, dynaaminen ja tavattoman rauhaton. Luokkataistelun kärjistyminen maailmanareenalla on käynyt ilmeiseksi kaikille. Se on kärjistynyt kaikilla suunnilla: taloudellisella, poliittisella ja ideologisella.

Kapitalismin imperialistiselle vaiheelle ominaiset luokkataistelun muodot ovat ilmenneet selvinä ja alastomina. Kommunististen ja työväenpuolueiden kansainvälisen neuvottelukokouksen (1969) Perusasiakirjassa on sanottu: »Vuosisatamme viimeinen kolmannes on alkanut ihmiskunnalle edistyksen ja taantumuksen voimien, sosialismin ja imperialismin keskinäisen historiallisen välienselvityksen kärjistyneessä ilmapiirissä. Tämän välienselvityksen näyttämönä on koko maailma, kaikki yhteiskunnallisen elämän perusalat: talous, politiikka, ideologia ja kulttuuri.»[1]

Nyt on tosiaan koittanut ratkaiseva vaihe kahden vastakkaisen yhteiskuntapoliittisen järjestelmän, kapitalismin ja sosialismin, ja niiden mukaisen kahden vastakkaisen ideologian välisessä taistelussa. Itse elämä on nostanut maailman poliittisella areenalla esiin selvempänä kuin milloinkaan kysymyksen: kumpi voittaa? Kumpi pääsee voitolle historian vauhdikkaassa juoksussa? Tämän objektiivisesti vaikuttavan tekijän ilmeisyyttä on mahdotonta kiistää tai aliarvioida.

Imperialismi on ollut ja pysyy paitsi kommunistisen ja työväenliikkeen myös kaikkien niiden päävihollisena, jotka taistelevat kansojen vapauden ja riippumattomuuden puolesta, työtätekevien vapauttamiseksi sosiaalisesta ja kansallisesta sorrosta. Leninin suorittama imperialismin sosiaalisen olemuksen ja sen historiallisen osuuden analyysi pitää täydellisesti paikkansa nykyäänkin, se tekee ymmärrettäviksi ne uudet ilmiöt ja erikoisuudet, jotka ovat ominaisia imperialismin nykyiselle kehitysvaiheelle. Objektiivisesti imperialismi ei ole enää yhtä voimakas ja vaikutusvaltainen kuin puoli vuosisataa sitten. Lokakuun sosialistisesta vallankumouksesta alkaen imperialismi on kärsinyt tappion toisensa jälkeen, ja nykyään se on joutunut vastatusten mahtavan sosialistisen maailmanjärjestelmän kanssa. Nykyään maailman imperialistien on

mukauduttava uusiin oloihin, kahden järjestelmän välisen taistelun oloihin. Tämä seikka vuorostaan vaikuttaa määräävästi imperialististen piirien koko sisä- ja ulkopolitiikkaan.

Leonid Brežnev sanoi NKP:n 24. edustajakokouksessa: »Nykyajan kapitalismin erikoisuudet ovat huomattavalta osaltaan selitettävissä siten, että se sopeutuu uuteen maailmantilanteeseen. Sosialismia vastaan kamppaillessaan pääoman maiden hallitsevat piirit pelkäävät enemmän kuin koskaan aikaisemmin luokkataistelun kasvamista vallankumoukselliseksi joukkoliikkeeksi. Siitä johtuu porvariston pyrkimys riistää ja sortaa peitetymmässä muodossa työtätekeviä, porvariston valmius myöntyä monissa tapauksissa osittaisiin uudistuksiin, jotta se voisi mahdollisuuksien mukaan pitää joukot aatteellisessa ja poliittisessa valvonnassaan — —. Sopeutuminen uusiin olosuhteisiin ei kuitenkaan merkitse, että kapitalismi järjestelmänä vakautuisi. *Kapitalismin yleinen kriisi syvenee jatkuvasti.*»[2]

Esitämme nykyaikaisen yhteiskunnallisen liikkeen *neljä* tärkeää, leimaa-antavaa piirrettä (jotka eivät suinkaan luonnehdi sitä täydellisesti).

Ensimmäinen tunnusomainen piirre: imperialismin kaikki sisäiset ja ulkoiset ristiriidat ilmenevät erittäin selvinä, kapitalismin väistämätön laki — sen kehityksen epätasaisuus ja harppauksellisuus — vaikuttaa yhä tehokkaammin ja syvällisemmin. Tästä johtuu kansainvälisen tilanteen kärjistyminen ja kiihkeä ideologinen taistelu, jota tuetaan poliittisin, taloudellisin ja jopa sotilaallisin keinoin. Tieteellistekninen kumous ei vaimenna, vaan vieläpä kärjistää imperialismin antagonistisia ristiriitoja ja paljastaa ne. Voidaan sanoa liioittelematta, että ihmiskunnan elämässä on koittanut hyvin vaikea ja vastuullinen, sodan vaaralle altis aikakausi.

Nykymaailmassa on kasattu liian paljon tulenvaarallisia aineita, jotka saattavat millä hetkellä hyvänsä leimahtaa tuhoisaksi, maapallon kansojen olemassaoloa uhkaavaksi sodanpaloksi. Imperialismin antagonistiset ristiriidat ovat siinä määrin kärjistyneet ja suurmonopolien sekä hallituskoneistossa toimivien sotakiihkoilijoiden pahaenteisen liiton vaikutus monien imperialististen valtioiden politiikkaan on siinä määrin tehostunut, että imperialististen hallitsevien piirien järjes-

tämistä herkeämättömistä paikallissodista saattaa hyvin helposti kehkeytyä suurikin katastrofi.

Maapallon kaikkien ajattelevien ihmisten on ennen kaikkea ymmärrettävä tuo vakava vaara ja tehtävä kaikkensa kansainvälisen jännityksen laukaisemiseksi, ihmiskuntaa uhkaavan mutta ehkäistävissä olevan katastrofin ehkäisemiseksi. Ellei olisi olemassa mahtavaa Neuvostoliittoa ja muita sosialistisia maita, niin maailma olisi jo kauan sitten ollut sodan liekkien vallassa, imperialistit olisivat jo kauan sitten aloittaneet maailmansodan maapallon uudelleenjakamiseksi ja kansojen orjuuttamiseksi välittämättä lainkaan siitä, että tuossa rytäkässä ne olisivat jyrsineet toistensa kurkut poikki. *Historian opetukset ja kaikki nykytapahtumat tuovat yhä uudelleen mieleen Leninin ajatuksen siitä, että taistelu rauhan puolesta johtaa tarvittaviin ja varmoihin tuloksiin vain silloin, kun sitä tukee aktiivisesti kansanjoukkojen järjestynyt toiminta imperialismin sotahenkisten ja ekstremististen voimien taltuttamiseksi, ts. kun kansat ottavat maailman kohtalot varmoihin käsiinsä. Nimenomaan työtätekevät joukot ovat loppuun saakka johdonmukaisia sodan vastustajia ja ainoastaan ne voivat luokkaperiaatteitaan ohjeenaan pitäen estää imperialisteja kavaltamasta ihmiskuntaa. Mitä kehittyneempi on kansanjoukkojen vallankumouksellinen itsetajunta ja valmius sitkeään luokkataisteluun, sitä voimakkaampana vastuksena ne ovat imperialistien mieliteoille, sitä hankalampana esteenä ne ovat riistäjien yrityksille jakaa maailma mielensä mukaan miljoonien ihmishenkien ja miljoonien onnettomuuksien hinnalla. Tällaista on sodan vaaran ehkäisemiseksi, maailman kansojen turvallisuuden puolesta käytävän taistelun dialektiikka.*

Toisena tunnusomaisena piirteenä on erittäin suuri dynaamisuus ja maailman tilanteiden nopea vaihtuminen, mikä on osoituksena työtätekevien älyllisestä kypsyydestä ja älyllisen kehityksen intensiivisyydestä, heidän kyvystään ottaa aktiivisesti vastaan ympäristö ja vaikuttaa siihen aktiivisesti. Yhä useammat ihmiset kapitalistimaissa alkavat ymmärtää, että imperialismi uhkaa heidän elinolojaan ja jopa olemassaoloa, yhä useammat koettavat päästä selville tilanteesta ja estää imperialistien kansanvastaiset hankkeet.

Tämän syvällisen prosessin selvimpänä, merkittävimpänä piirteenä lienee se, että myrskyisä yhteiskuntapoliittinen liike on levinnyt laajoihin kansanjoukkoihin, erilaisiin sosiaalisiin kerroksiin. Maailman kaikilla kolkilla puhkeaa vaistonvaraisesti joukkomielenosoituksia, manifestaatioita, vastalausekokouksia. Toisaalta virtaavat vuolaasti »rauhaarakentavat» yhtenäisyyden, veljeyden, inhimillisyyden ja yksilön vapauden tunnukset; toisaalta kantautuu barrikaditaistelujen pauke, ja kohoavat vapautustaistelun vallankumoukselliset liput. Todelliset marxistit-leninistit ovat varmoja siitä, että tuosta mahtavasta ihmisvirrasta ja useinkin vaistonvaraisesti kehittyvästä vallankumousprosessista kasvaa väistämättömästi suuri ja todellinen, järjestynyt joukkoliike, jonka painostusta ei kestä mikään taantumuksellinen voima.

On ilahduttavaa todeta, että tuon kaiken on saanut aikaan koko yhteiskuntakehitys, joka on aiheuttanut, innoittanut ja nostanut esiin mahtavan protestiliikkeen koko maailmassa ja suunnannut sen tavalla tai toisella imperialismin taantumuksellisia voimia *vastaan.* Ilahduttaa myös se, että maailman kansojen liikkeessä tuntuu yhä selvempänä ja voimakkaampana niiden marxismi-leninismin vallankumouksellisten uudistusaatteiden suotuisa vaikutus, jotka ovat aineellistuneet sosialistisen maailmanjärjestelmän voitoissa.

Kolmantena tunnusomaisena piirteenä on vallankumoukselliseen vapautusliikkeeseen osallistuvien sosiaalisten voimien monimutkainen yhteenpunoutuminen. Taisteluun imperialismia *vastaan* liittyvät eri näkökannalla olevat ja erilaisia tarkoitusperiä ajavat työläiset ja talonpojat, ylioppilaat sekä tieteellinen ja tekninen sivistyneistö, kirjallisuuden ja taiteen työntekijät, osa papistosta, pikkukauppiaat, pikku- ja toisinaan myös keskiporvaristo, alemmat valtion virkailijat ja jopa poliisit, lyhyesti kaikki ne, jotka useinkin vielä vaistonvaraisesti tajuavat imperialismin uhkaavan heidän olemassaoloaan. Tästä koituu myös vakavia vaikeuksia, sillä sosiaalinen kirjavuus on usein määrätietoisen ja järjestyneen liikkeen esteenä ja lyö liikkeeseen vaistonvaraisuuden, anarkistisuuden ja kapinallisuuden leiman. Liikkeessä sekoittuvat toisiinsa demokraattiset ja sosialistiset tehtävät, erilaiset strategiset ja taktiset suunnat, poliittiset ohjelmatavoitteet ja

ajankohdan taloudelliset vaatimukset, rauhalliset ja väkivaltaiset taistelukeinot. Imperialistinen propaganda käyttää taitavasti hyväkseen tätä sekavuutta, se syöttää valmiita aatteita ja monenlaista makua tyydyttäviä toimintaohjelmia eksyttääkseen liikkeen vallankumoukselliselta tieltä.

Sanottakoon että nykyään imperialisminvastainen sosiaalinen liike on monissa kapitalistimaissa vielä melko kehittymätöntä sen joukkoluonteisuudesta huolimatta ja tietyssä määrin vieläpä sen joukkoluonteisuuden vuoksi. Erilaatuisten sosiaalisten voimien vaistonvaraisuus vie yliotteen proletariaatin luokkakantaisesta järjestyneisyydestä. Tämä on tietenkin väliaikainen, ohimenevä ilmiö. Tällainen tilanne ei voi olla pitkäaikainen yhteiskunnallisessa joukkoliikkeessä. Objektiivisesti liikkeen on joko hajottava tai kohottava korkeammalle tietoisuuden ja järjestyneisyyden asteelle. Jotta liike olisi voitokas, sen on oltava työväenluokan ja edistyksellisten vallankumouksellis-demokraattisten voimien johdossa ja lähdettävä poliittisen taistelun, luokkataistelun tielle.

Miten tämä on saavutettavissa? Tähän kysymykseen voi vastata vain tieteellinen marxismi-leninismin teoria sekä kansainvälinen luokkataistelun kokemus. Vastaus tulee olemaan yksiselitteinen: nykyoloissa vaistonvaraisesti kasvava imperialisminvastainen liike on kehitettävä järjestyneeksi, määrätietoiseksi ja johdonmukaisen luokkaluonteiseksi. Kommunististen puolueiden ja maailman kaikkien edistyksellisten vallankumouksellisten voimien on ratkaistava tämä valtava tehtävä.

Neljäntenä tunnusomaisena piirteenä ovat yhteiskunnallisen liikkeen pinnalle ilmestyneet mitä erilaisimmat poliittiset virtaukset moninaisine toimintaohjelmineen sekä teoreettisine konseptioineen. Valitettavasti on kuitenkin todettava, että tässä monenkirjavassa aatteiden labyrintissa on melkoinen määrä kiivaiden imperialismin puolustajien aatteita. On myös ensi silmäykseltä neutraaleilta vaikuttavia virtauksia, jotka tahtoen tai tahtomattaan suuntautuvat tieteellistä sosialismia vastaan, taltuttavat luokkataistelua, tylsistävät ihmisiä ja revidoivat niitä henkisiä arvoja, jotka ovat antaneet niin paljon valoa ja lämpöä työtätekevälle kansalle. Niin sanotut »omaisuuden hajautumisen», »demokraattisen kapitalismin», »kansan-» yms. kapitalismin konseptiot sekä monenlaiset yritykset rakentaa kapitalismin malleja, »ohjelmoida» ja »ennakoida» kapitalismia, joiden tarkoituksena on todistaa kapitalismin elinkykyisyys sen ja sosialismin välisessä kilpailussa, ovat kirjaimellisesti panneet pyörälle monien porvarillisten ja revisionististen teoreetikkojen pään: he ovat omistautuneet kokonaan kapitalistisen järjestelmän ikuisuuden ja horjumattomuuden aatteelle.

Muodinmukaisen »tieteellisen objektiivisuuden» lippua kantaen hyökkäillään julkeasti ja avoimesti kaikkia marxismi-leninismin tieteellisen maailmankatsomuksen perusosia vastaan. Todellisen tieteen vastapainoksi asetetaan sofistiikka ja abstraktinen skolastiikka, joka on vailla elinvoimaa ja luotettavuutta. Yhteiskunnan historialliset kehitysprosessit tarkistetaan ja materialistinen historiankäsitys korvataan subjektivismilla sekä idealismilla. Yhteiskuntakehityksen objektiiviset lait hylätään ja yhä enemmän korostetaan valheellisesti tulkittuja sekä luokkasisältönsä menettäneitä filosofisia kategorioita moraalin, etiikan ja estetiikan alalta. Marxilaista taloustiedettä madalletaan ja sen vastapainoksi asetetaan erilaisia apologeettisia ja vulgaareja talousopillisia konseptioita.

Mitkään näistä kauttaaltaan apologeettisista vastaleivottujen enempää kuin kauan sitten hylättyjen, vanhojenkaan aatteiden ja teoriain rykelmistä eivät ole muodostuneet yhtäkkiä, vaan niitä on kasattu vähitellen vuosikymmenien aikana. Nyt voidaan vain todeta olleen riittävästi aikaa, jotta näistä monenlaisista aatteellisista ja teoreettisista virtauksista on päässyt sukeutumaan kaksi suurta, vieläpä pohjan laskevaa poliittista teoriaa — *»konvergenssi»* ja *»pluralismi»* — joiden tarkoituksena on saada ihmiskunta tyytymään kapitalismiin. Nykyään juuri nämä kaksi suurta porvarillisen ideologian aikaansaannosta merkitsevät olennaista vaaraa: ne ovat paitsi antikommunismin aatteellisena perustana myös revisionismin ravintoalustana. Näiden teoriain eri muunnelmien erityinen vaarallisuus on siinä, että ne ovat paikoin päässeet tunkeutumaan marxilais-leniniläiseen liikkeeseen ja hankkineet siinä seuraajia. Siksi nykyään on kiireellisenä päätehtävänä marxismi-leninismin puolustaminen, sen suojeleminen valetieteellisiltä keksinnöiltä ja armoton taistelu sen aatteellisia vastustajia ja vääristelijöitä vastaan.

2—2232

Tieteellisen sosialismin aatteet syntyvät ja leviävät siis kärkevän luokkataistelun oloissa. Sitä mukaa kuin sosialismin voimat karttuvat ja nykykauden pääsisältönä oleva koko maailman mitassa tapahtuva sosialismiin siirtyminen nopeutuu, maailmanareenalla käynnissä oleva luokkataistelu ei tule vaimenemaan, kuten oikeistoreformistit ja avoimet porvariston ideologit väittävät, vaan se tulee jatkuvasti laajenemaan ja kärjistymään. Tämä luonnollinen, lainomainen prosessi on väistämätön. Siksi *elämä, aikamme vaatimukset ovat asettaneet marxistien-leninistien tärkeimmäksi ja kiireelliseksi tehtäväksi maailman kaikkien vallankumouksellisten, edistyksellisten voimien liittämisen yhteen marxismi-leninismin, tieteellisen sosialismin lipun alle ja niiden johtamisen taisteluun imperialismin mustia voimia vastaan.*

Kaikki oikeistoreformistiset harhakuvitelmat luokkien ulkopuolella ja luokkien yläpuolella olevasta puhtaasta demokratiasta ja sopusoinnusta sekä kapitalismin liberaalistumisesta ja humaanistumisesta ovat kerrassaan perusteettomia. Yhtä päättävästi on hylättävä myös äärivasemmistolaisten seikkailijoiden konseptio, jonka mukaan nykyaikaiset sosiaaliset ristiriidat voidaan ratkaista vain maailmansodan tai aseellisten kapinain avulla. Nämä kummatkin poliittiset suuntaukset ovat viime kädessä eduksi imperialistiselle taantumukselle.

Imperialismin olisi suoraan sanoen jo vaikeaa pysyä pystyssä, elleivät oikeistoreformistit ja »vasemmistolaiset» seikkailijat tukisi hajotustoiminnallaan joka puolelta tuota lahoavaa puuta. Jo 1915, kun Lännen sosiaalidemokraattisten puolueiden oikeistojohtajien poliittisesta vararikosta tuli historiallinen tosiasia, Lenin kirjoitti: »Meidän puolueemme (ja yleensä Euroopan tyoväenliikkeen) *koko* taistelu on suunnattava opportunismia vastaan. Se ei ole virtaus eikä suuntaus; siitä (opportunismista) on nyt tullut porvariston järjestetty välikappale tyoväenliikkeessä.»[3] Yhtä vihaisesti Lenin sätti vasemmistolaisiksi vallankumousmiehiksi naamioituneita seikkailijoita: »Sellaisia korulauseilla ratsastavia vallankumousmiehiä on nähty paljon vallankumousten historiassa, eikä heistä ole jäänyt jäljelle muuta kuin löyhkää ja savua.»[4] Lenin totesi päättävästi: »Me emme tarvitse hysteerisiä innostuksen puuskia. Me tarvitsemme proletariaatin rautaisten pataljoonain tahdikasta käyntiä.»[5]

Nykyään kun aikakautemme perusristiriitana on imperialismin ja sosialismin välinen ristiriita, on erittäin tärkeää muistaa Leninin sanat siitä, että työväenliikkeessä ilmenevä opportunismi on yhteydessä imperialismiin. Kuuluisassa teoksessaan »Imperialismi kapitalismin korkeimpana vaiheena» Lenin sanoi: »Kaikkein vaarallisimpia ovat — — henkilöt, jotka eivät halua käsittää, että taistelu imperialismia vastaan on tyhjä ja valheellinen korulause, ellei se kytkeydy erottamattomasti taisteluun opportunismia vastaan.»[6]

Loogisena johtopäätöksenä todettakoon: vallankumoustaistelijain nykypolvi on velvollinen pitämään varmasti käsissään marxismi-leninismin taisteluhenkistä lippua ja käymään herkeämätöntä, sovittamatonta taistelua sekä oikeistoreformismia että »vasemmistolaista» revolutionarismia vastaan. Kun lamautamme kommunistisessa ja työväenliikkeessä nämä marxismi-leninismin ideologiset pääviholliset, niin heikennämme ja horjutamme siten koko imperialismin runkoa. *Vallankumousmiesten nykypolvella on ratkaistavanaan erittäin vaikea ja vastuullinen tehtävä: maailman yhteiskuntakehityksen ohjaaminen suurenmoiseen uomaan, jossa monenlaiset virtaukset liittyisivät yhteen ja vuolaana virtana etenisivät kohti ihmiskunnan täydellistä vapauttamista imperialismin sorrosta sekä yhteiskunnan rakentamista sosialismin ja kommunismin periaatteiden pohjalle.*

Tämä suurenmoinen tehtävä voidaan ratkaista tietenkin vain maailman kommunistisen ja työväenliikkeen kansainvälistä yhtenäisyyttä edellyttävän marxismi-leninismin varmalla pohjalla. Marxistit-leninistit ratkaisevat miehuullisesti tätä tehtävää. »Käydäkseen menestyksellisesti taistelua imperialismia vastaan ja taatakseen asiansa voiton he tulevat levittämään työväenliikkeen ja laajojen kansanjoukkojen, myös nuorison keskuuteen tieteellisen sosialismin aatteita, puolustamaan periaatteitaan johdonmukaisesti, toimimaan marxismi-leninismin periaatteiden voiton puolesta ja käymään konkreettisen tilanteen mukaisesti taistelua teorian ja politiikan oikeisto- ja vasemmisto-opportunistisia vääristelyjä vastaan, revisionismia, dogmatismia ja vasemmistolahkolaista

seikkailusuuntausta vastaan», kommunististen ja työväenpuolueiden kansainvälisen neuvottelukokouksen Perusasiakirjassa on sanottu.[7]

2. MARXILAISUUS JA REVISIONISMI. NELJÄ HISTORIALLISTA TAISTELUVAIHETTA

Marxismi-leninismi on kehittyessään saavuttanut yhteiskunnan edistyksellisimpien voimien tunnustuksen kaikissa maanosissa. Tämän opin pohjalla on perustettu ja kehittyy menestyksellisesti sosialistinen maailmanjärjestelmä, johon kuuluu useita Euroopan, Aasian ja jopa Amerikan mantereen maita. Niissä on hävitetty ainiaaksi pääoman valta, ja valta kuuluu työväenluokalle ja työtätekeville, joilla ovat hallussaan kaikki perustuotantovälineet. Laajasta kommunistisesta liikkeestä on tullut aikakaudellamme maailman vaikutusvaltaisin poliittinen voima ainoastaan yhteiskuntakehityksen lakien tieteellisen, marxilaisen tulkinnan ansiosta. Euroopan maissa 1800-luvun puolivälissä kummitelleesta aaveesta kommunismi, kommunistinen maailmankatsomus on kasvanut jättiläismäiseksi maailman vapautusliikkeeksi.

Marxismi-leninismin aikaansaannokset ovat valtavan suuria ja voimakkaita. Koko maailman työväenluokan asia — riistottoman yhteiskunnan luominen — olisi marxismi-leninismin voimakkaan vaikutuksen ansiosta jo nyt lähellä lopullista voittoa, elleivät tietyt esteet jarruttaisi sitä. Valitettavasti on todettava, että tällä voitokkaalla tiellä on esiintynyt monia *subjektiivisia* vaikeuksia ja esteitä. Nyt kun sosiaaliset perusvoimat ovat luokittuneet selvästi maailmanareenalla, voidaan varmasti osoittaa nykyaikaisessa yhteiskunnallisessa liikkeessä hahmottuneet *vaaralliset* ilmiöt.

Vakavana vaarana, joka uhkaa reaalisesti nykyaikaista kansainvälistä kommunistista ja työväenliikettä eli koko ihmiskunnan edistyksellisen kehityksen johtavaa suuntausta, voidaan täysin perustellusti pitää paitsi *antikommunismia* myös *revisionismia.* Ei revisionismia yleensä, vaan sitä revisionismia, joka on tunkeutunut marxilais-leniniläiseen liikkeeseen ja marxismi-leninismin opin puolustuksen varjolla vääristelee ja madaltaa taitavasti, hienosti ja verhotusti sen tieteellistä, vallankumouksellisesti uudistavaa olemusta. Siksi marxilaiseen liikkeeseen pesiytynyttä nykyaikaista revisionismia vastaan olisi turhaa taistella siten, että manataan tai suostutellaan sen ideologeja. Revisionismin hirviö on paljastettava ja tehtävä vaarattomaksi tieteellisen analyysin asein, marxilaiseen teoriaan ja kansanjoukkojen käytännölliseen kokemukseen pohjautuen, niin kuin sen paljastivat Lenin ja hänen kasvattamansa vallankumoukselliset marxilaiset, niin kuin sen ovat paljastaneet nykyiset marxilais- ja leniniläistyyppiset tosi vallankumoukselliset.

Marxin ja Engelsin uskollisin seuraaja Lenin paljasti revisionismin historialliset ja sosiaaliset alkujuuret, todisti tieteellisesti sen seurausten turmiollisuuden ja ryhtyi päättävästi vastustamaan tuota iljettävää ideologista myrkkyasetta. Leninin antama revisionismin arvio pitää nykyäänkin paikkansa, kutsuu paljastamaan ja murskaamaan tuon vaarallisen aatteellisen vastustajan. Revisionismi ei ole mikään äkkiarvaamatta syntynyt suuntaus, se on kehittynyt historiallisesti, ja sitä on ravinnut tietty sosiaalinen ympäristö. Revisionismin olemus voidaan saada selville vain siten, että osoitetaan sen historialliset ja sosiaaliset alkujuuret.

Revisionismi sai alkunsa erilaisista pikkuporvarillisen sosialismin ja anarkismin virtauksista, jotka muodostuivat miltei samaan aikaan kuin tieteellisen kommunismin perustanlaskijain Marxin ja Engelsin vallankumouksellinen teoria. Pikkuporvarillinen sosialismi oli alkuvaiheissa *ulkonainen voima* marxilaisuuteen nähden, se yritti teoreettisesti kumota tieteellisen kommunismin väittämät ja esittää niiden vastakohdaksi omat proletariaatille kerrassaan vihamieliset tieteenvastaiset teoriansa. Pikkuporvarillista sosialismia edustaneita virtauksia olivat lassallelaisuus, proudhonismi, bakuninilaisuus, blanquilaisuus ym.

Kaikki nuo proletariaatille objektiivisesti vihamieliset teoreettiset suuntaukset ja poliittiset virtaukset liittyivät tavalla tai toisella työväenluokan taistelun alkuvaiheeseen ja esittäytyivät taistelun johtajina. Siksi marxilaisuus ei saavuttanut heti johtavaa asemaa työväenliikkeessä ja edistyksellisten yh-

teiskunnallisten voimien keskuudessa. Tarvittiin vuosikausia kestänyttä näännyttävää ja uuvuttavaa taistelua, ennen kuin kansakuntien edistyksellisimmät ajattelijat saivat raivatuksi tietä tuolle kaikkivoivalle opille. Lenin kirjoitti: »Ei ole ihme, että tämän opin on pitänyt ottaa taistellen jokainen askelensa elämäntiellä.»[8]

Kehotamme kiinnittämään huomiota näihin Leninin sanoihin. Marxilaisuuden juurruttamiseksi työläisten ja yhteiskunnan kaikkien edistyksellisten voimien tajuntaan on tosiaan jouduttu käymään taistelua kaikissa vaiheissa marxilaisuuden syntymästä alkaen. Tämä on sanottu sattuvasti ja nykyaikaan sopivasti. Edelleen Lenin puhui asioista, jotka pakottavat ajattelemaan vakavasti revisionismin olemusta, sen nykyaikaisia ilmenemismuotoja, historiallisia ja sosiaalisia alkujuuria sekä taistelumenetelmiä ja -keinoja. »Olemassaolonsa ensimmäisen puolivuosisadan (19. vuosisadan 40-luvulla) marxilaisuus taisteli sille aivan vihamielisiä teorioita vastaan — —. Mutta kun marxilaisuus oli syrjäyttänyt kaikki vähänkin eheät sille vihamieliset opit, alkoivat tendenssit, joita nämä opit ilmensivät, etsiä itselleen muita teitä. Taistelun muodot ja aiheet muuttuivat, mutta taistelu jatkui. Ja marxilaisuuden olemassaolon toinen puolivuosisata alkoi (viime vuosisadan 90-luku) marxilaisuuden sisäisen, marxilaisuudelle vihamielisen virtauksen taistelulla.»[9]

Tieteellinen kommunismi lakkasi olemasta aave, siitä tuli mahtava, itsenäisyytensä ja todenmukaisuutensa puolustanut vallankumouksellinen oppi. Se laajeni ja syveni ja tunkeutui yhteiskunnan edistyksellisten voimien tajuntaan. Sosialismin tieteenvastaiset pikkuporvarilliset opit kärsivät musertavan tappion. Esimarxilainen sosialismi tuli murskatuksi. Tämä ei tietenkään merkinnyt, että aatteellinen vastustaja olisi luopunut aseistaan. Se jatkoi taistelua, mutta ei enää *itsenäisellä maaperällään,* vaan marxilaisuuden maaperällä revisionismina. Lenin kirjoitti: »Historian dialektiikka on sellainen, että marxilaisuuden voitto teorian alalla pakottaa sen vihollisia *pukeutumaan* marxilaisiksi. Sisäisesti mätä liberalismi koettaa päästä elpymään sosialistisen *opportunismin* muodossa»[10], ts. marxilaiselta näyttävän fraseologian muodossa. »Vanhentunut pyrkii palautumaan ja lujittamaan asemiaan

vastasyntyneiden uusien muotojen puitteissa», kuten Marx huomautti.[11]

Emme analysoi tässä yksityiskohtaisesti kaikkia revisionismin virtauksia ja vivahteita, vaan tarkastelemme leniniläisestä näkökulmasta sen evoluutiota ja sisäistä olemusta. Tarkastelemme sen syntyä, kehitystä ja nykyistä vaikutusta nimenomaan historiallisen materialismin näkökannalta. Korostettakoon että nykyaikainen revisionismi on oikeistoreformismin ja »vasemmistolaisen» seikkailupolitiikan *synteesi* ja solmukohta, jossa nämä kaksi revisionistista haaraumaa *kasvavat* yhä kiinteämmin *yhteen* antikommunistisen ideologian kanssa. Nämä sosiaaliset kaksoset — oikeistolaiset ja »vasemmistolaiset» — ovat kummatkin suurena vaarana nykyaikaiselle kansainväliselle kommunistiselle ja työväenliikkeelle. Siksi revisionismin sosiaalinen olemus on tunnettava täydellisemmin kuin milloinkaan aina alkujuuria myöten. Tämä on itse elämän asettama vaatimus.

Kun tarkastellaan retrospektiivisesti kansainvälisen kommunistisen ja työväenliikkeen kehityshistoriaa marxilaisuuden syntymästä aina nykypäiviin, niin voidaan erottaa historiallisesti ja loogisesti *neljä* perusvaihetta marxilaisuuden aatteellisessa taistelussa työväenliikkeeseen porvarillista ideologiaa levittävää revisionismia vastaan.

A. PORVARISTON RINTAMAHYÖKKÄYKSEN TORJUMINEN OLI MARXILAISUUDEN ENSIMMÄINEN VOITOKAS ASKEL

Marxilaisuuden *ensimmäinen puolivuosisatainen* kehitys*vaihe,* joka alkoi 1840-luvun lopulla, voidaan luonnehtia marxilaisuuden syntymän, leviämisen ja kansainväliselle areenalle siirtymisen merkittäväksi historialliseksi vaiheeksi. Samalla se oli marxilaisuuden ennen kuulumattoman vainouksen, herjauksen ja parjauksen sekä marxilaisuuden innoittavia aatteita vastaan, lähestymässä ollutta tieteellisen kommunismin aavetta vastaan suunnatun ankaran taantumuksen kautta. Itse marxilaisuuden perustanlaskijat totesivat, että »kaikki vanhan Euroopan mahdit ovat liittoutuneet pyhään ajojahtiin tätä aavetta vastaan: paavi ja tsaari, Metternich ja Guizot, Ranskan radikaalit ja Saksan poliisit».[12]

Siksi on ymmärrettävää, että marxilaisuus ei saavuttanut heti alkuaikoina johtavaa asemaa yhteiskunnallisen ajattelun ja työväenliikkeen kehityksessä. Edellä jo sanottiin, että se joutui ottamaan taistellen jokaisen askeleen elämäntiellään. Marxilaisuuden ensi askelista puhuttaessa todettakoon, että se torjui menestyksellisesti porvarillisen taantumuksen kiivaan ja kaikkein ankarimman rintamahyökkäyksen. Vaikka porvaristo heitti marxilaisuutta vastaan kaikki voimansa ja turvautui mitä katalimpiin taistelukeinoihin, se ei pystynyt tukahduttamaan tuota nousemassa ollutta, elinvoimaista oppia. Porvariston hyökkäilyt tieteellistä kommunismia vastaan sekä kaikki pikkuporvarillisten sosialistien tieteenvastaiset konseptiot osoittautuivat voimattomiksi. Lenin sanoi, että esimarxilainen sosialismi pikkuporvarillisine ja porvarillisine haaraumineen tuli kumotuksi avoimessa atteellisessa taistelussa. *Se oli marxilaisuuden tieteellisen teorian ja vallankumouksellisen käytännön ensimmäinen ja suuri voitto.*

Sitä mukaa kuin kypsyi yhteiskunnallinen tajunta ja kehittyi proletariaatin luokkataistelu, marxilaisuus juurtui yhä syvemmälle ja yhä laajemmin kasvavan proletariaatin ja edistyksellisen sivistyneistön keskuuteen. Marxilaisuus tuli muotiin, marxilaisista tuli kaikkein kunnioitetuimpia ihmisiä. Marxilaiseen liikkeeseen virtasivat kaikkialla eri kansallisuuksien parhaat, kukoistavimmat voimat, jotka olivat valmiit omistautumaan jalolle asialle: työväenluokan ja kaikkien työtätekevien vapauttamiselle pääoman sorrosta.

Marxilaisuudesta tuli *kansainvälinen* ilmiö, se ammensi elinvoimansa vallankumoustaistelusta, jota työväenluokka ja muut työtätekevät kävivät tunnuksenaan »Kaikkien maiden proletaarit, liittykää yhteen!» Koko maailman vallankumoukselliset liittyivät marxilaisuuden lipun alle Ensimmäiseen Internationaaliin. Tämän taisteluhenkisen lipun alla Pariisin proletariaatti nousi ensimmäisenä päättävään taisteluun porvaristoa vastaan ja perusti Pariisin Kommuunin, joka oli proletariaatin diktatuurin valtion esikuva. Tunnusomaista oli se, että marxilaisuus nosti taisteluun ja luovaan toimintaan kapitalistisen yhteiskunnan pahimmin sorretun, orjuutetun ja osattoman mutta kaikkein nuorimman luokan, työväenluokan. Lenin kirjoitti: »Pääasia Marxin opissa on proletariaatin, sosialistisen yhteiskunnan luojan, maailmanhistoriallisen tehtävän selvittäminen.»[13]

Työväenluokka sai marxilaisuudesta *henkisen voiman,* ja marxilaisuus sai työväenluokasta *aineellisen voiman.* Niitä ei ollut helppo liittää yhtenäiseksi vapautustaistelun voimaksi. Monia vuosia oli tehtävä jättiläismäistä työtä, jotta proletariaatilla olisi sen luokkatietoisuuden kehittyessä syntynyt itsenäisen poliittisen puolueen tarve. Marx ja Engels väittivät, että proletariaatin vallankumoukselliset mahdollisuudet, organisatoriset kyvyt ja vallankumouksellinen tarmo pääsevät kehittymään täydellisesti vain siinä tapauksessa, että proletariaatilla on aseenaan tieteellisen kommunismin teoria ja että sillä on oma vallankumouksellinen luokkapuolueensa. Siksi »työväenluokka pystyy toimimaan luokkana omistavien luokkien yhdistynyttä valtaa vastaan vain sillä ehdolla, että se järjestäytyy erikoiseksi poliittiseksi puolueeksi, joka on kaikkien omistavien luokkien perustamien vanhojen puolueiden vastakohtana».[14]

Proletariaatin taistelukokemuksen perusteella tieteellisen kommunismin perustanlaskijat varmistuivat jo siitä, ettei *jokainen poliittinen puolue, vaikka se nimittäisikin itseään sosialistiseksi ja työväenpuolueeksi, pysty johtamaan työväenluokkaa voittoon taistelussa pääoman valtaa vastaan.* Juuri siksi he tekivät kaikkensa perustaakseen ensimmäisen todella proletaarisen puolueen, Kommunistien Liiton ja Kansainvälisen Työväenliiton, Ensimmäisen Internationaalin, jonka tarkoituksena oli »korvata sosialistiset ja puolisosialistiset lahkot työväenluokan todellisella taistelujärjestöllä»[15]. Ensimmäisen Internationaalin historiallinen merkitys on ennen kaikkea siinä, että se levitti tieteellistä kommunismia ja valmensi eri maiden vallankumouksellisten proletaaristen puolueiden kaadereita. Leninin sanojen mukaan se loi edellytyksiä sille, että voitiin perustaa »työväen sosialistisia *joukko*puolueita eri kansallisvaltioiden pohjalla».[16]

Se että 1800-luvun jälkipuoliskolla miltei kaikissa kapitalistisissa maissa perustettiin sosiaalidemokraattisia puolueita, jotka kehittyessään ottivat aatteelliseen aseistukseensa marxilaisuuden vallankumouksellisen opin, oli kansainvälisen proletariaatin, kaikkien työtätekevien ja sorrettujen kan-

sojen valtava voitto. Vaikka eivät kaikki vastaperustetut sosiaalidemokraattiset puolueet olleetkaan johdonmukaisen marxilaisia, vaan tekivät usein suuria ohjelmallisia ja taktisia virheitä, niillä oli huomattava historiallinen osuus kansainvälisen työväenliikkeen elvyttämisessä ja sen irrottamisessa porvarillisesta demokratiasta sekä vallankumouksellisten voimien yhteenliittämisessä, mikä päättyi Toisen (Sosialistisen) Internationaalin perustamiseen. Tällaisia olivat ne tärkeimmät vaiheet, jotka marxilaisuus läpäisi puolivuosisataisen kehityksensä aikana, jolloin käytiin sinnikästä taistelua marxilaisuuden levittämiseksi ja vakiinnuttamiseksi, jotta sen aatteista olisi tullut tehokas aineellinen voima.

Marxilaisuuden voimistuminen herätti tietenkin porvaristossa raivoa ja pelkoa. Porvaristo yritti epätoivoisesti tukahduttaa Marxin opin kehtoonsa. Se otti avukseen kaikkien suuntausten ideologit, menneiden aikakausien valistajat, liberaalit ja radikaalit, se kokosi yhteen kaikki taantumusvoimat musertaakseen ja tehdäkseen vaarattomaksi vakaumuksellisuudellaan viehättäneen tieteellisen teorian ja edistyksellisen aatteen. Marxilaisuuden mahtava henkinen ja aineellinen voima herätti porvaristossa ensi kerran kalvavaa pelkoa, siksi porvariston oli kehiteltävä joustavampi ja pitkäaikaista taistelua varten suunniteltu taktiikka marxilaisuuden vastustamiseksi.

Väkivaltaisten, terrorististen taistelukeinojen lisäksi porvaristo etsi päättävästi keinoja tunkeutuakseen kehittymässä olleen marxilaisen liikkeen *sisälle*. Se ei tietenkään ollut helppoa, mutta porvaristo ei kadottanut toivoaan. Sitä paitsi porvaristo ymmärsi hyvin, mikä merkitys sen luokkaetujen kannalta oli sellaisilla pikkuporvarillisilla ja kapinallisilla anarkistijohtajilla kuin proudhonisteilla, bakuninilaisilla, lassallelaisilla ja blanquilaisilla Ensimmäisen Internationaalin toiminnassa. Porvaristoa tyydytti täysin, että pikkuporvarilliset toimihenkilöt vaikuttivat hajotustoiminnallaan enemmän kuin kukaan muu tarunomaisen Pariisin Kommuunin, ensimmäisen proletaaristyyppisen valtion alkiomuodon, häviöön. Sitäkin suuremmassa arvossa porvaristo piti osuustoiminnallisen ja ammatillisen liikkeen hajottamisessa saamaansa poliittista kokemusta. Näistä merkittävistä yhteiskunnallisista ilmiöistä sopii mainita muutamalla sanalla.

Kuten tunnettua, viime vuosisadan keskivaiheilla Euroopassa kehittyi laajalti osuustoimintaliike ja niin sanottujen työväenyhdyskuntien perustaminen, joka käsitti kapitalistisen järjestelmän kaikki renkaat. Se oli työväenluokan suurimpia liikkeitä, jonka tarkoituksena oli vapautuminen pääoman sorrosta osuustoiminnan ja »yhdyskuntien» avulla. Porvaristo pelkäsi tuota liikettä vaikka noiden järjestöjen tavoitteena olikin vain työtätekevien taloudellisten etujen puolustaminen ja myönnytysten vaatiminen kapitalisteilta.

Porvaristo oli peloissaan siksi, että työväenluokan iskulauseena oli vaatimus: osuustoiminnan ja työväenyhdyskuntien riippumattomuus porvarillisesta valtiosta. Se oli merkittävä askel työväenliikkeessä. Porvaristosta riippumattomat työväenjärjestöt lähensivät eittämättä työläisiä toisiinsa, kouluttivat ja kasvattivat heitä. Epäonnistumiset ja taloudellisten saavutusten epävarmuus johtivat vähitellen siihen, että työläiset alkoivat pitää tarpeellisena poliittista taistelua koko porvarillista yhteiskuntajärjestelmää vastaan. Porvariston oli kiireellisesti keksittävä ulospääsy, kun osuustoiminnallisten yhtymien verkko levisi kautta Euroopan. Rankaisutoimenpiteet eivät johtaneet tuloksiin. Silloin porvaristo heitti työväenliikettä vastaan niin sanotuista oikeistososialisteista värväämänsä luotettavat voimat ja lupasi miljoonia niiden toiminnan tukemiseksi.

Oikeistososialistiset toimihenkilöt suostuivat helposti porvariston kehotuksiin. Ranskalainen oikeistososialisti Louis Blanc aloitti ensimmäisenä porvaristolta saamiensa suurten varojen turvin lehdistössä kampanjan osuuskuntien ja työväenyhdyskuntien alistamiseksi valtion johtoon ja porvariston holhoukseen. Ranskan Kansalliskokous laillisti viipymättä tämän aatteen ja myönsi yksimielisesti 3 miljoonaa frangia siihen tarkoitukseen, että osuustoimintaliike alistettaisiin porvariston valvontaan. Kun kysymys oli käsiteltävänä Kansalliskokouksessa, ovela diktaattori Thiers huudahti: »Olisi pitänyt pyytää kahdenkymmenen miljoonan eikä kolmen miljoonan frangin määrärahoja. Olisimme kyllä myöntäneet teille kaksikymmentä miljoonaa, eikä se olisi ollut liian kallis hinta

siitä vakuuttavasta kokemuksesta, joka parantaisi kaikki teidät tuosta tavattomasta mielettömyydestä.»[17]

Porvaristo onnistui tosiaan hyvin lyhyessä ajassa tekemään tuosta voimakkaasta luokkaliikkeestä kerrassaan hedelmättömän reformistisen liikkeen, porvariston turmiollisen ideologian pesäpaikan. Ei ollut sattuma, että 1800-luvun lopulla ranskalaisen osuustoimintaliikkeen aatteellinen johtaja Charles Gide tunnusti, etteivät kaikkein vallankumouksellisimmatkaan sosialistit pelota häntä sen jälkeen, kun he ovat käyneet osuustoimintaliikkeen koulun. On ymmärrettävää, miksi tuosta aatteelliselta olemukseltaan terveestä sosiaalisesta liikkeestä, osuustoimintaliikkeestä tuli pian reformistien tyyssija sekä porvarillista vaikutusta työväenluokkaan ja työtätekevien talonpoikien joukkoihin levittävä tukikohta.

Käänne oli huomattavassa määrin selitettävissä siten, että useimmissa Euroopan maissa osuustoimintaliikkeen kehitys alkoi vallankumouksen laskuvaiheessa, vallankumousliikkeen tappiota seuranneina vuosina, eikä vallankumouksen tai työtätekevien luokkien vallankumouksellisen nousun aikana. Englannissa esim. osuustoimintaliike alkoi kehittyä nopeasti chartismin tappion jälkeen. Saksassa ja Ranskassa osuustoimintaliike kehittyi vauhdikkaasti vuoden 1848 vallankumouksen tappion jälkeen, ts. taantumusvuosina. Venäjällä osuustoimintaliike kehittyi laajalti vuoden 1905 vallankumouksen tappion jälkeen.

Yhtä havainnollisena esimerkkinä oli ammattiliittoihin kuuluneiden porvariston asiamiesten harjoittama katala toiminta työväenliikkeen hajottamiseksi; siinä näkyi selvästi tottuneen revisionismin käsiala. Muistettakoon että työväenluokan ammatillinen liike on varhaisimpia yhteiskuntapoliittisia järjestömuotoja. Kehityksensä alkuvaiheessa ammattiliitot olivat työväenluokan taisteluhenkisiä, järjestyneimpiä ja kumouksellisimpia yhdistyksiä. Ne ovat syntyneet yhtenä työväenliikkeen muodoista taistelussa kapitalistista järjestelmää vastaan ja ne puolustavat työtätekevien etuja kapitalistisen riisto- ja sortojärjestelmän tehostuvaa painostusta vastaan.

Mitä noista aikoinaan taisteluhenkisistä järjestöistä tuli myöhemmin? Monin paikoin niille kävi samoin kuin osuustoimintaliikkeellekin. Porvaristo tunkeutui ovelasti noihin järjestöihin, otti asiamiestensä avulla haltuunsa niiden johdon ja teki niistä kuuliaisia politiikkansa välikappaleita. Samaan aikaan kun työväenliikkeen edistykselliset vallankumoukselliset toimihenkilöt, työväenluokan ja kaikkien työtätekevien asian tulisieluiset puolustajat omistivat tahtonsa, tarmonsa ja lahjansa taisteluhenkisten proletaaristen puolueiden perustamiselle, oikeistoreformistien toimihenkilöt tunkeutuivat ammatilliseen ja osuustoimintaliikkeeseen, hajottivat sitä sisältä käsin, heikensivät aattellisesti ja järjestöllisesti ja eristivät työväenluokan poliittisesta luokkataistelusta. Tämä oli luopioiden ensimmäinen kavala teko.

Pahinta oli se, että sitten nuo poliittisesti rappeutuneet kaaderit soluttautuivat sosiaalidemokraattisiin työväenpuolueisiin ja kuljettivat niihin mukanaan porvarillista reformismin ja tradeunionismin ideologiaa. Se tosiseikka, että monet länsimaiset sosiaalidemokraattiset puolueet nousivat reformistisen ammatillisen liikkeen uumenista ja eräät kommunistiset puolueet vuorostaan perustettiin vasemmistolaisista ryhmistä, jotka olivat lähtöisin sosiaalidemokraattisista puolueista, vaikuttaa usein vielä nykyäänkin. Tämä vaikutus ilmenee erityisesti siinä, että eräiden kapitalististen maiden ammatillisessa liikkeessä on viime aikoina esiintynyt tuntuvana pyrkimys eristäytyä kommunistisista puolueista. Tradeunionismi on taas paisuttanut ääntään.

Porvaristo otti huomioon myös sen, että ensimmäiset marxilaiset olivat sivistyneitä ihmisiä, jollaisia siihen aikaan saattoivat olla pääasiallisesti porvariston ja muiden omistavien luokkien edustajat. Se ymmärsi hyvin, että melkoinen osa noista »marxilaisista» oli tullut liikkeeseen seuralaisena, jona sen pysyminen olisi sattumanvaraista, ohimenevää. Porvaristo oli lyhyesti sanoen aivan varma siitä, että tuollaisten vallankumousmiesten suonissa virtaava herrasveri alkaisi ennemmin tai myöhemmin vaatia oikeuksiaan. Tämä koski erityisesti turhamaisuuteen, vallanhimoon ja etuiluun taipuvaisia toimihenkilöitä. Porvaristo oli tietoinen noiden toimihenkilöiden »inhimillisistä heikkouksista» ja liehitteli heitä kaikin mahdollisin keinoin.

Edellä esitetyn perusteella voidaan sanoa, että marxilai-

suuden puolivuosisataisen olemassaolon aikana porvaristo kohdisti ankarat rankaisutoimet marxilaista liikettä vastaan ja sitä paitsi tunkeutui vähitellen, askel askeleelta siihen muodostaakseen liikkeen sisäisistä asiamiehistään voiman, jonka se saattoi tarpeen tullen päästää valloilleen ja aloittaa vauhdikkaan työn liikkeen hajottamiseksi.

B. MARXILAISEN LIIKKEEN SISÄISEN REVISIONISMIN SYNTY

Marxilaisuuden *toinen* kehitys*kausi* alkoi 1890-luvun lopulla. Sen luonteenomaisina piirteinä olivat marxilaisuuden nopea leviäminen Euroopan mantereella, siirtyminen erillisten vallankumousmiesten ja teoreetikkojen suppeista kerhoista ja lahkoista sosiaalidemokraattisten joukkopuolueiden perustamiseen, ensimmäiset yritykset yhdistää tieteellisen kommunismin teoria työväenliikkeeseen. Venäjällä esimerkiksi tunnetun marxilaisen teoreetikon Georgi Plehanovin 1883 perustama marxilainen »Työn Vapautus» ryhmä otti ensi askeleen työväenliikettä kohti. Ryhmällä oli erittäin suuri osuus marxilaisuuden levittämisessä Venäjälle. Mutta se oli irrallaan työväenliikkeen käytännöstä, joten se laski vain teoreettista pohjaa sosiaalidemokraattiselle puolueelle. Sillä oli eittämättä tärkeä merkitys. Tästä puhuu se tosiseikka, että kun oli kulunut 15 vuotta ensimmäisen marxilaisen ryhmän perustamisesta, niin pidettiin Venäjän Sosiaalidemokraattisen Työväenpuolueen ensimmäinen, perustava edustajakokous.

Terveen vallankumouksellisen prosessin rinnalla alkoi hahmottua yhä ilmeisempänä vastakkainen virtaus, joka pyrki käännyttämään työväenliikkeen oikealta, vallankumoukselliselta tieltä. Ammatillisen ja osuustoimintaliikkeen hajottamisessa karttunut kokemus innoitti porvaristoa ja antoi sille toiveita siitä, että taistelemalla samanlaisin menetelmin kehittymässä ollutta proletaarista ideologiaa vastaan se onnistuisi saamaan aikaan myös työväenluokan poliittisten puolueiden hajaannuksen. Siksi porvaristo siirsi marxilaisuudenvastaisen taistelun keskipisteen *ulkoiselta* areenalta marxilaisen liikkeen *sisälle* ja pyrki räjäyttämään sen sisältä käsin asiamiestensä avulla, kannustamalla marxilaisissa puolueissa olleita epäjohdonmukaisia, horjuvia, etuilevia yms. aineksia marxilaisuuden »korjailuun» porvarillisen liberalismin hengessä.

Lenin tähdensi usein, että porvaristo on viisas ja kokenut luokka, sen toiminnan arviointi ei siedä yksinkertaistamista. Porvariston kehitys on ollut monivaiheista, se on sopeutunut taitavasti mitä erilaisimpiin väestökerroksiin ja luokkiin ja mukauttanut joustavasti itseensä mitä erilaisimmat kunakin aikakautena vaikuttaneet sosiaaliset voimat. Kuten tunnettua, porvaristo on osannut mukauttaa tarkoituksiinsa kaikki olemassaolevat riistovaltion muodot: absoluuttisen monarkian, perustuslaillisen monarkian, parlamentaarisen tasavallan, fasistisen diktatuurin samoin kuin parlamenttikamppailun, sotilaskaappaukset jne.

Luokkaolemukseltaan porvaristo on hyvin epäisänmaallinen. Aina kun sen herruus on vaarassa, kun porvaristoa uhkaa sen ryöstämien rikkauksien menettämisen vaara, porvaristo kavaltaa avoimesti *kansalliset edut*, maansa työväenluokan sekä muut työtätekevät ja liittyy yhteen vierasmaalaisten orjuuttajien ja sortajien kanssa. Tästä ovat esimerkkinä monet sekä aiemmat että nykyaikaiset tositapahtumat. Marx oli aivan oikeassa väittäessään, että kapitalismin vallitessa *työläisillä ei ole isänmaata.* Porvarillisessa yhteiskunnassa työtätekeviä luokkia uhkaa alituiseen vaara joutua hetkellä millä hyvänsä veljessodan kurimukseen tai luokkaetuoikeuksiensa säilyttämisestä huolehtivan porvariston kavaltamaksi.

Nykyään porvaristo on ottanut täydellisesti käyttöönsä aiemman moninaisen ja runsaan kokemuksensa, josta on tullut sen toinen luonto. Se toimii sitä nokkelammin, hienommin ja armottomammin, mitä selvemmin tajuaa sitä uhkaavan vaaran. Nyt porvaristo perustaa laskelmansa kansainvälisen kommunistisen liikkeen hajottamiseen, sosialistisen maailmanjärjestelmän horjuttamiseen ja heikentämiseen. Se yrittää mitä ovelimmin tunkeutua sosialististen maiden hallitseviin puolueisiin, murtaa niiden yhtenäisyyden ja haalia ne sitten yhden kerrallaan vaikutuksensa alaisiksi. Tähän tarkoitukseen se käyttää taitavasti kaikenvivahteisia luopioita. Myöhemmin tarkastelemme tätä kysymystä seikkaperäisemmin.

Rakentaessaan uudelleen taistelustrategiaansa marxilaisuuden vastustamiseksi porvaristo nojasi siis suureen poliitti-

seen kokemukseensa sekä kasvattamiinsa reformisteihin ja luopioihin, jotka olivat saaneet erinomaisen koulutuksen vallankumouksellisen työväenliikkeen hajottamisen alalla. Kun porvaristo näki, että kommunismin aaveesta kehittyi laaja marxilainen työväenliike, se suuntasi voimansa työväenliikkeen sisälle. Tähän se oli jo tietyssä määrin tottunut, joten se ryhtyi viipymättä toimimaan.

Porvaristo valitsi ensimmäiseksi kohteekseen Saksan Sosiaalidemokraattisen Työväenpuolueen, joka oli voimakkain ja vaikutusvaltaisin Länsi-Euroopan puolueista. Porvaristo sai nopeasti selville tämän puolueen arimmat kohdat: ensinnäkin sen johtavan ydinryhmän teoreettisen heikkouden ja aatteellisen horjuvuuden, mikä ilmeni selvimmin Gothan ja Erfurtin ohjelmien valmistelu- ja hyväksymisvaiheissa; toiseksi kahden tässä puolueessa yhdistyneen poliittisen ryhmittymän (eisenachilaisten ja lassallelaisten) katsomusten eroavuuden; kolmanneksi niiden puolueen pikkuporvarillisten ja intelligenttien ainesten huomattavan ylivoiman, joille proletariaatin edut olivat kaukaisia ja jotka eivät pystyneet proletaarisesti johdonmukaiseen luokkataisteluun.

Aluksi porvariston oli toimittava kylläkin hyvin varovaisesti, sillä se ymmärsi myös sen, että tieteellisen kommunismin perustanlaskijat kiinnittivät vakavaa huomiota tähän Euroopan suurimpaan puolueeseen. Siksi Marxin ja Engelsin eläessä puolueen sisäisten porvariston asiamiesten ensimmäiset avoimet esiintymiset eivät vielä antaneet tuntuvia tuloksia. Vaikka puolue tekikin suuria virheitä, se pysyi tuohon aikaan vielä taisteluhenkisenä, vallankumouksellisena työväenpuolueena. Sen myöhemmin ilmenneistä ohjelmallisista ja taktisista heikkouksista puhutaan tarkemmin toisessa kohdassa. Puolueen traagisimpana virheenä korostettakoon tässä sitä, että se päästi luopioita porvariston asiamiehinä tunkeutumaan ja pesiytymään riveihinsä. Engelsin kuoleman jälkeen nuo haaskat alkoivat heti kalvaa aikoinaan suurinta ja taisteluhenkistä työväenpuoluetta.

On kuvaavaa, että marxilaisuutta vastaan nostivat ensimmäisinä revisionismin miekan ne politikoitsijat, jotka pitivät itseään Marxin ja Engelsin »oikeaoppisina» oppilaina: Bernstein, Vollmar, Stammler ym. Myöhemmin näihin liittyivät

Kautsky, Hilferding, Adler, Bauer, Springer (Renner), joten muodostui kokonainen revisionistiteoreetikkojen ryhmä. Marxin ja Engelsin eläessä nuo teoreetikot olivat jesuiittamaisesti vannoneet uskollisuuttaan Marxin ja Engelsin opille. Niinpä Bernstein kirjoitti viimeiselle matkalle saattamastaan opettajasta: »Friedrich Engels ei ainoastaan osoittanut minulle ystävyyttään, joka jatkui hänen kuolemaansa asti, vaan vieläpä jälkisäädöksissäänkin osoitti suurta luottamusta minua kohtaan.»[18] Mutta niin sanotut oikeaoppiset oppilaat lähtivät melko pian marxilaisuuden revidoinnin ja madaltamisen tielle. Samainen Bernstein kehotti kaikkien odottamatta tarkistamaan marxilaisuuden teoreettiset perustat, hän väitti, että marxilaisuus on muka vanhentunut, dogmaattinen ja deformoitunut. Tuo Marxin ainoaksi seuraajaksi julistautunut teoreetikkokääpiö kehotti kumoamaan Marxin vallankumouksellisen opin.

Filosofian alalla Bernstein kehotti luopumaan dialektisesta ja historiallisesta materialismista ja kääntymään takaisin Kantiin. Bernstein ei hyväksynyt Marxin esittämää ihmisyhteiskunnan kehityshistorian materialistista tulkitsemismenetelmää, kapitalismin väistämättömän tuhoutumisen teoreettista perustelua. Juuri nämä seikat »saivat minut vakuuttumaan siitä, että sosiaalidemokraateille on tarpeen Kant, joka arvostelisi kaukonäköisesti ja jyrkästi vanhentuneita dogmeja ja osoittaisi, missä sosiaalidemokraattien näennäinen materialismi on korkeinta ja siitä syystä pettävintä ideologiaa, osoittaisi, että ihanteen väheksyminen ja aineellisten tekijöiden korottaminen kaikkivoipien kehitysvoimien asteelle on itsepetosta, minkä ovat kaikissa tapauksissa tunnustaneet ja tunnustavat sen varsinaiset julistajatkin».[19] Yhdessäkään teoksessaan Bernstein ei jättänyt ruoskimatta marxilaisen filosofian päärunkoa, sen »vallankumouksellista sielua», *dialektiikkaa.* Hän kirjoitti: »Marxilaisuus pysyy dialektiikan varassa ja kaatuu yhdessä sen kanssa periaatteessa», dialektiikka on »Marxin opin kavaltaja; se on ansa joka estää arvostelemasta oikein asioita».[20] Tästä ammentavatkin lahoa aineistoa nykyaikaiset Garaudyn tyyppiset revisionistit, jotka kilvan antikommunistien kanssa huutavat: »Takaisin Kantiin!», »Eläköön Kant!»

Taloudellisten oppien alalla Bernstein kehotti luopumaan marxilaisesta kansantaloustieteestä ja palaamaan Adam Smithiin ja David Ricardoon. Kehotuksen perustana oli vain se, että Marx ei muka mennyt näitä ajattelijoita pitemmälle. »Marxin järjestelmä on periaatteessa samalla näkökannalla», Bernstein kirjoitti. Kansantaloustieteen kulmakivenä olevan *lisäarvo*teorian Bernstein neuvoi jättämään huomioon ottamatta. »Onko Marxin arvoteoria paikkansapitävä vai ei, sillä ei ole kerrassaan minkäänlaista merkitystä lisätyön olemassaolon todistamisen kannalta.» Ikään kuin opetukseksi revisionistien jälkipolville Bernstein varoitti viehättymästä lisäarvon käsitteeseen, koska »tiettyjen rajojen ulkopuolella tuo avain (lisäarvo. — S. T.) ei enää päde, vaan sillä on kohtalokas merkitys miltei jokaiselle Marxin oppilaalle»[21]. Nykyaikaiset Šikin tyyppiset revisionistit seuraavat tosiaan tinkimättömästi opettajansa neuvoa eivätkä mainitse teoksissaan kertaakaan lisäarvosta. Olisihan tarpeetonta kohdistaa siihen huomiota, jos kerran heidän sielunpaimenensa oli opettanut, että Marxin »Pääoma» on muka tavattoman tendenssimäinen teos. Siksi nykyaikaiset revisionistit julistavat yhteen ääneen: »Alas marxilainen kansantaloustiede!», »Eläköön markkinasosialismi!», »Eläköön yritteliäisyys ja pääoman vapaus!»

Sosialististen oppien alalla Bernstein kehotti luopumaan marxilaisesta tieteellisen kommunismin teoriasta ja kääntymään takaisin utopistiseen sosialismiin. Bernstein antoi tunnustuksensa utopistisen sosialismin ideologeille, jotka muka olivat jo kauan sitten ratkaisseet kysymyksen yhteiskunnan tulevasta kehityksestä. Marx muka vain »hyväksyi pääpiirtein utopistien ratkaisun, mutta ei pitänyt riittävinä heidän keinojaan ja todistelujaan»[22]. Utopistisosialistit muka ennakoivat tulevan humaanisen, ristiriidattoman yhteiskunnan ja rakensivat sen mallin. Bernstein kirjoitti: »Yksi 1800-luvun suurista utopisteista, Owen, laski tulevan yhteiskunnan suunnitelmansa pienimpiä yksityiskohtia myöten todistaakseen, että sen toteuttaminen on mahdollista; toinen utopisti, Fourier, analysoi tavattoman ymmärtäväisesti inhimillisiä motiiveja ja intohimoja löytääkseen niille kaikille sijan falangissa ja asettaakseen ne tulevan yhteiskunnan perustaksi».[23] Tämän jälkeen Marx »parka» ei tietenkään voinut muuta kuin »hyväksyä pääpiirtein utopistien ratkaisun», ja siten tuo »suuri tieteellinen äly oli lopulta doktriinin vanki». Eivätkö nykyiset revisionistit kirjoita suunnilleen samaa? Ovatko he poikenneet hitustakaan revisionistiopettajansa neuvoista? Ei ole ihme, että nykyaikaiset revisionistit ovat kirjoittaneet kokonaisia vuoria kirjoja tieteellisen sosialismin kumoamiseksi ja »luoneet» lukemattomia uusia sosialismin malleja.

Bernstein kosketteli diletanttimaisesti kaikkia marxilaisuuden perusosia ja teki professorin korjauksiaan vallankumoukselliseen terminologiaan antaen sille ilmeisen reformistisen sivumaun. »Vallankumous» sanan asemesta revisionistikorjaaja kehotti käyttämään »sosialistista uudistamista», vallankumouksellisen taistelun asemesta »vallankumouksellista prosessia», proletariaatin diktatuurin asemesta »ihanteellista demokratiaa», »humaanista, oikeudenmukaista yhteiskuntaa» jne. Rosa Luxemburg nimitti aivan oikein kaikkia noita entisen »oikeaoppisen» marxilaisen valetieteellisiä sepustuksia »*ruoansulatustieteeksi*».

Bernstein ja hänen aatekumppaninsa eivät tyytyneet tähän. He valitsivat hyökkäyksensä kohteeksi Marxin opin työväenliikkeen *kansainvälisestä* yhtenäisyydestä, työväenpuolueiden yhtenäisyydestä. Sosiaalidemokraattisessa lehdistössä alettiin propagoida porvarillisia nationalismin, šovinismin ja pasifismin aatteita, yhteiskunnallisen liikkeen yhtenäisyyden ja luokattomuuden aatteita. Tästä koitui tietenkin raskaita seuraamuksia. Porvarillinen lehdistö, liberaali sivistyneistö, kaikenlaiset professorit, ylimääräiset dosentit ja muut niin sanotun julkisen yhteiskuntatieteen edustajat yhtyivät laajalti luopioiden ääneen. Kaikkialla perustettiin »Marxin tutkijain kouluja», »yhteiskunnallisen ihanteen kouluja», »historiallisen ihanteen kouluja» jne. Nykyiset revisionismin teoreetikot ikään kuin matkivat tuota kaikkea.

Mainitut koulut asettivat tehtäväkseen marxilaisuuden kumoamisen. Rosa Luxemburg kirjoitti: »Kaikki ne hyvät ihmiset, jotka ovat katederien korkeudelta asiaan kuuluvaa palkkaa vastaan käyneet teoreettista taistelua sosiaalidemokratiaa vastaan, ovat ihmeekseen joutuneet yhtäkkiä keskelle sosiaalidemokraattien leiriä. Kauan sitten näivettyneet sekä pitkäaikaisesta ja tuloksettomasta höpinästä lahonneet, itse

itsensä haudanneet ja unohdetut katederisosialistit ovat odottamatta elpyneet Bernsteinin ja hänen kannattajiensa teorioissa, ovat elpyneet 'subjektivistit' sekä tavoittamaton, oikukasta perhosta muistuttava Stammlerin 'yhteiskunnallinen ihanne' ('Lopullinen tavoite ei merkitse minulle mitään, liike — ihanteen tavoittelu — on kaikki kaikessa').»[24]

Marxilaisuuden arvostelu tuli muotiin. Marxilaisuuden vastustamisesta tuli »saksalaisten professorien mieliharrastus ja ylimääräisen dosentin arvon koettu saavuttamiskeino»[25]. Tapahtui siis jotakin kerrassaan omituista ja hirvittävää. Marxilaisuuden entiset uskolliset seuraajat ja julistajat pakenivat porvariston leiriin, ja heidän mukanaan lähti jo pitkän aikaa horjuvalla kannalla ollut sosiaalidemokraattisten puolueiden huippukerros. Kaikki tämä vaikutti tuota pikaa koko puolueen elämään, puolue loittoni vuosi vuodelta marxilaisuudesta ja monet sen johtajat vajosivat opportunismiin. *Siten aikoinaan suuri vallankumouksellinen työväenpuolue hajosi sisältä käsin ja tuhoutui siksi, ettei kyennyt antamaan vastaiskua sen omissa riveissä muodostuneelle opportunistiselle virtaukselle. Samoista syistä hajosivat sosiaalidemokraattiset puolueet muissakin maissa,* mistä tulee puhe myöhemmin.

Tilanne oli erittäin kriittinen. Bernsteiniläisyys ylitti Saksan sosiaali-demokraattisen puolueen rajat ja levisi kautta Euroopan saaden yhä vääristyneemmän luonteen. Ranskan sosialistisessa liikkeessä syntyi millerandilaisuus, Venäjällä »legaalinen marxilaisuus», ekonomismi ja menševismi. Lenin tähdensi, että »riidat sosialismin sisällä olevien eri suuntien välillä ovat ensi kerran muuttuneet kansallisista kansainvälisiksi».[26]

Marxilainen liike koki silloin ensimmäisen vaikean vaiheen. Lenin analysoi kansainvälisessä sosiaalidemokraattisessa liikkeessä 1900-luvun alussa muodostunutta tilannetta ja kirjoitti: »Tosiaankin, ei ole salaisuus, että nykyaikaisessa kansainvälisessä sosiaalidemokratiassa on muodostunut kaksi suuntaa, joiden välillä taistelu milloin kiihtyy ja leimahtaa ilmiliekkiin, milloin taas vaimenee ja kytee mahtipontisten 'aselepopäätöslauselmien' tuhkan alla.»[27]

Ajoittain tuntui siltä, että marxilaisuuden tieteellinen teoria oli kärsinyt niin raskaan tappion, ettei se kohtakaan pääsisi tointumaan siitä. Sellainen vaara oli tosiaan olemassa. Siksi Marxin suuri työläisarmeija ei saanut piiloutua arkana, kuten Rosa Luxemburg sanoi, vaan sen oli tiivistettävä rivinsä ja heitettävä likakaivoon kaikki saasta. Rosa Luxemburg sanoi: »Marxilaisuuden muurit eivät tietenkään kaadu, vaikka sosiaalidemokraattien vapaaehtoiset puhaltavatkin nyt porvariston torviin.»[28]

Mistä johtui, että revisionismi pääsi kulkutaudin tavoin saastuttamaan monet puolueet? Lenin vastasi tähän kysymykseen. Hän sanoi, että syynä revisionismin syntyyn työväenliikkeessä ei voida pitää ainoastaan jonkun yksilön käyttäytymistä. Yksilöllä on tietenkin merkittävä osuus yhteiskunnallisessa prosessissa. Mutta on olemassa objektiivisiakin edellytyksiä, joilla on viime kädessä vallitseva merkitys. Kyseisessä tapauksessa viittaamme kahteen objektiiviseen seikkaan.

Ensinnäkin revisionismi oli työväenliikkeen aiemman »rauhanomaisen» kehitysvaiheen tuote. Toisaalta tuo kehitysvaihe totutti työväenluokkaa sellaisiin tärkeisiin taistelumenetelmiin kuin parlamentarismin ja kaikkien legaalisten mahdollisuuksien hyväksikäyttö, taloudellisten ja poliittisten joukkojärjestöjen sekä laajan työväenlehdistön perustaminen jne. Toisaalta se synnytti luokkataistelun ja sosialistisen vallankumouksen kiistämistendenssin, nosti pinnalle sosiaalisen rauhan, sosiaališovinismin ja porvarillisen patriotismin aatteet jne.

Toiseksi revisionismin synty ja kehitys olivat erottamattomat myös porvariston silloisesta »liberaalista» politiikasta. Lenin sanoi että kun porvaristo turvautuu herruutensa puolustamisessa pääasiallisesti väkivaltaisiin tukahduttamismenetelmiin, niin se synnyttää yksipuolista vastavaikutusta: »vasemmistolaisen» revolutionarismin, kapinallisuuden, seikkailuhenkisyyden ja anarkosyndikalismin aatteita. Kun porvaristo soveltaa »liberaaleja» menetelmiä ja noudattaa »myönnytyspolitiikkaa», niin syntyy toisenlainen yksipuolinen vastavaikutus: oikeisto-opportunismi, reformismi ja keskustalaisuus. »Työväenluokan tietyt kerrokset — — sekä sosialististen puolueiden sisällä olleet pikkuporvarilliset mukanakulkijat olivat noiden pyrkimysten tärkein yhteiskunnallinen tuki ja prole-

tariaattiin kohdistuvan porvarillisen vaikutuksen johdin.»[29]

Revisionismin vastustamisesta sekä marxilaisuuden puolustamisesta ja kehittämisestä uuden historiallisen kokemuksen perusteella tuli suuren Leninin johtamien Venäjän marxilaisten historiallinen tehtävä. Leniniläiset bolševikit olivat horjumattomia revisionismin vihollisia. He tuottivat musertavan tappion bernsteiniläisyydelle ja sitten myös kautskylaisuudelle ennen kaikkea teorian alalla. He murskasivat sellaiset kuluneet ja vahingolliset teoriat kuin Bernsteinin »luokattoman sopusointuisen kehityksen» teoria, Kautskyn »ultraimperialismin» teoria, Hilferdingin »organisoidun kapitalismin» teoria ym. niin sanottujen demokraattisen ja humaanisen sosialismin teoreetikkojen tieteenvastaiset sepustukset.

Se oli kuitenkin vasta teoreettinen, ideologinen voitto, joka oli vahvistettava vallankumouksellisin teoin. Oli voitettava myös poliittisen käytännön alalla. Leninin suurena ansiona oli se, että hän perusti tosi vallankumouksellisen marxilaisen puolueen, jonka elämänlakina oli horjumaton aatteellinen ja järjestöllinen yhtenäisyys. Leninin 1895 perustama Taisteluliitto Työväenluokan Vapauttamiseksi oli uudentyyppisen marxilaisen puolueen ensimmäinen solu. Kahdeksan vuoden kuluttua, 1903, pidettiin VSDTP:n toinen edustajakokous, jossa perustettiinkin bolševikkipuolue. Bolševikkipuolue nimenomaan aloitti valtavan teoreettisen ja käytännöllisen toiminnan sosialistisen ideologian kehittämiseksi ja juurruttamiseksi järjestelmällisesti työväenluokkaan ja muihin työtätekeviin kerroksiin.

Leninismin ehdottomana vaatimuksena oli kaikensuuntaisten opportunistien päättävä häätäminen puolueesta. Lenin kirjoitti: »Puolue on vapaaehtoinen liitto, joka menisi välttämättä hajalle, ensin aatteellisesti ja sitten myös aineellisestikin, ellei se puhdistaisi itseään puolueenvastaisia katsantokantoja levittävistä jäsenistä.»[30] Venäjän ja kansainvälisen työväenliikkeen kokemuksen perusteella Lenin väitti, että puolue ei pysty järjestämään työväenluokkaa voitokkaaseen taisteluun porvaristoa vastaan eikä pitämään valtaa käsissään, ellei se häädä riveistään kaikenkarvaisia revisionisteja ja opportunisteja.

Leniniläisen puolueen johdolla valmisteltu ja suoritettu

Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous oli marxilaisuuden paikkansapitävyyden vakuuttava todistus ja sen aatteiden käytännöllinen toteutus. Se antoi musertavan iskun revisionismille, häpäisi sen koko maailman edessä, ja suuren tappion kärsineiden luopioiden oli vaiettava. Marxilaisuus saavutti näin ollen käytännöllisen voiton. Marxilaisuuden voitto liittyi välittömästi *Leninin ja muiden Marxin ja Engelsin asian todellisten jatkajien valtavaan teoreettiseen, poliittiseen ja organisatoriseen toimintaan.*

Näin päättyi vuosikausia kestänyt revisionismin ja opportunismin herruus työväenliikkeessä. Vallankumousmiesten uusi sukupolvi kumosi ja paljasti revisionismin sekä täydensi ja kehitti Marxin oppia. Tehdessään yhteenvetoja tuolla kaudella käydystä taistelusta Lenin ennusti kaukonäköisesti jo ennen Lokakuun vallankumousta, että »*viime vuosina on tämän kauden tilalle jo kolkuttanut kolmas kausi, jolloin valmentuneet voimat toteuttavat useissa kriisitilanteissa omat tarkoitusperänsä*».[31] Teoksessaan »Mitä on tehtävä?» Lenin arvioi revisionismia vastaan alkanutta taistelua ja kirjoitti: »*Ehkäpä kansainvälinen vallankumouksellinen sosiaalidemokratia lujittuu riittävästi tässä ensimmäisessä todella kansainvälisessä kamppailussa sosialistista opportunismia vastaan tehdäkseen lopun Euroopassa jo kauan vallinneesta poliittisesta taantumuksesta*?»[32] Tämä Leninin ennakkonäkemys toteutui. Koitti todella aika, jolloin revisionismi saatiin murretuksi ja kumotuksi.

C. OIKEISTOREFORMISMIN JA »VASEMMISTOLAISEN» REVOLUTIONARISMIN RATKAISEVA TAPPIO MERKITSI MARXISMI-LENINISMIN VOITTOA

Marxilaisuuden *kolmannen* kehitys*vaiheen* aloitti Marxin aatteiden erinomainen voitto, niiden materiaalistuminen Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen voitettua Venäjällä, kuudennella osalla maapalloa. Tuon suurenmoisen aikaansaannoksen toteuttaja oli nerokkaan ajattelijan Leninin luoma, marxilaisuuden vallankumouksellisten aatteiden pohjalla kasvatettu uudentyyppinen puolue, bolševikkipuolue. Historia kirjoitti Leninin nimen samaan riviin tieteellisen

kommunismin perustanlaskijoiden kanssa. *Maailman kommunistinen liike piirsi ihastuneena voitokkaaseen lippuunsa marxismi-leninismin.*

Vallankumouksen aikaisten sanomalehtien kellastuneilta palstoilta löytyy lukemattomia ylistäviä lausuntoja Leninistä ja hänen suuresta merkityksestään. Jopa sosialismin avointen vihollistenkin, jotka pelosta tutisten seurasivat kansojen vapautustaistelua, oli tunnustettava Leninin historialliset ansiot Marxin ja Engelsin opin käytännöllisessä toteuttamisessa. Porvarillisessa lehdistössä häntä verrattiin vuoren huipulta irronneeseen järkäleeseen, joka koko voimallaan raivasi tietä uudelle. Hän oli tosiaan vuoren huipulta irronnut järkäle, joka koko voimallaan murskasi ja pyyhkäisi kommunismiin johtavalta tieltä II Internationaalin johtajien kasaaman rojun ja raivasi tietä uudelle, sanan todellisessa, marxilaisessa mielessä vallankumoukselliselle kansainväliselle kommunistiselle liikkeelle.

Marxismi-leninismin lipun alla toteutettu Lokakuun sosialistinen vallankumous oli paitsi kansainvälisen proletariaatin, kaikkien työtätekevien ja sorrettujen kansojen jättiläismäinen aikaansaannos myös marxilaisessa liikkeessä olleen revisionismin ratkaiseva tappio. Opportunismin, nationalismin ja pasifismin syövyttämä Toinen (Sosialistinen) Internationaali luhistui niin kuin korttitalo, Euroopan sosiaalidemokraattiset puolueet hajosivat keskenään vihamielisiin osiin ja niiden oikeistojohtajat pakenivat imperialismin leiriin.

Heti ensimmäisen maailmansodan alussa paljastui, että oikeistososialistit olivat kavaltaneet työväenluokan asian. Miltei kaikissa maissa he olivat nöyrästi tukeneet taantumuksellisia porvarillisia hallituksia imperialistisen sodan käynnissä ja vieläpä itse harjoittaneet nationalistista ja šovinistista kiihotusta. Rikollisen sodan kulussa eräät sosialistit menivät maansa imperialistiseen hallitukseen — Scheidemann Saksassa, Vandervelde Belgiassa, Henderson Englannissa, Guesde Ranskassa, menševikit ja eserrät Venäjällä. Jotkut olivat jopa hallituksen johdossa ja auttoivat porvaristoa aktiivisesti ryöstösodassa sekä työväenluokan huumaamisessa. Toinen Internationaali kuoli häpeällisesti. Sen tunnustetut johtajat kavalsivat avoimesti työväenluokan asian.

Mutta kuten sananlasku sanoo, ei niin huonoa, ettei jotain hyvääkin. Se oli itse asiassa maailman vallankumouksellista liikettä huomattavasti tervehdyttävä ja lujittava prosessi. Lokakuun vallankumouksen vaikutuksesta kaikissa maanosissa alettiin perustaa leniniläistyyppisiä kommunistisia puolueita, ja ne hyväksyivät riveihinsä kaikkein järkkymättömimpiä, rehellisimpiä ja miehuullisimpia vallankumousmiehiä, jotka olivat valmiit omistautumaan kokonaan taistelulle työväenluokan ja kaikkien työtätekevien vapauttamiseksi pääoman kahleista. Näiden kaikkein kestävimpien vallankumouksellisten ainesten pohjalle perustettiin *Kolmas,* Kommunistinen Internationaali, joka oli vapaa revisionistisesta saastasta. Lenin teki seuraavia yhteenvetoja kuljetusta taipaleesta:

Ensimmäinen Internationaali laski perustan proletariaatin kansainväliselle taistelulle sosialismin puolesta.

Toinen Internationaali valmisti maaperää joukkoliikkeen leviämiselle moniin maihin.

Kolmas Internationaali omaksui Toisen Internationaalin työn tulokset, mutta ravisti pois sen opportunistisen, sosiaališovinistisen, porvarillisen ja pikkuporvarillisen saastan ja alkoi toteuttaa proletariaatin diktatuuria.

Kolmannen, Kommunistisen Internationaalin kuolematon ansio on siinä, että se julisti juhlallisesti maailman kaikkien kommunististen puolueiden pyhäksi velvollisuudeksi suojella *niin kuin silmäterää* Lokakuun sosialistisen vallankumouksen saavutuksia ja puolustaa Sosialistista Neuvostotasavaltaa, maailman proletaarien ja kaikkien työtätekevien todellista isänmaata. Tässä ilmeni todellinen marxilais-leniniläinen *internationalismi,* joka liitti maailman kaikki kommunistit yhtenäiseksi veljesperheeksi ja todisti käytännössä sosialismin puolustajien proletaarisen vallankumousarmeijan mahtavan, voittamattoman voiman.

Historian ensimmäisen sosialistisen valtion perustamisen jälkeen luokkataistelu maailmanareenalla kärjistyi ja syveni entisestään. Neuvostomaa joutui maailman imperialismia vastaan käydyn taistelun kärkeen. Imperialistit luulivat aluksi pystyvänsä yhteisvoimin, aseelliseen rintamahyökkäykseen turvautumalla murskaamaan Neuvostotasavallan, mutta saivat ankaran iskun ja joutuivat perääntymään, sillä leniniläi-

sen puolueen johtama ja kansainvälisen proletariaatin tukema kansa osoitti ennen näkemätöntä sankaruutta. Sen jälkeen imperialistit yrittivät tukahduttaa neuvostomaan taloudellisen, poliittisen, diplomaattisen ja sotilaallisen saarron avulla, mutta siitäkään ei tullut mitään.

Silloin maailman porvaristo turvautui koettuun menetelmäänsä: Neuvostoliitossa olleiden asiamiestensä käyttöön sekä bolševikkipuolueen *sisäisten* oppositiovoimien yllyttämiseen leninisminvastaiseen toimintaan. Porvaristo tiesi hyvin, että vallankumouksen aikana bolševikkipuolueeseen tunkeutui monenlaisia mukanakulkijoita, pikkuporvarillisia sosialisteja, joiden puolueet olivat menettäneet lopullisesti työtätekevien luottamuksen ja siirtyneet vallankumouksen ja kansalaissodan aikana vastavallankumouksen leiriin. Mukanakulkijoiden joukossa oli erivivahteisia menševikkejä ja eserriä: oikeistolaisia ja keskustalaisia, internationalisti-menševikkejä, trotskilaisia väliryhmäläisiä, vasemmistoeserriä, maksimalisti-eserriä, kansankommunisteja jne.

Huomattava osa näistä oli kylläkin rehellisesti vallankumouksen puolella, mutta melkoisesti oli myös niitä, jotka olivat liittyneet bolševikkipuolueeseen hajottaakseen sen sisältä käsin. Ei ollut ihme, että vallankumouksen voitettua ja varsinkin kansalaissodan päätyttyä, heti kun maassa alettiin rakentaa sosialismia, puolueessa syntyi lukuisia revisionistisia, opportunistisia virtauksia — trotskilaiset, »vasemmisto»-kommunistit, demokraattiset sentralistit, anarkosyndikalistit (»työväen oppositio») — jotka yrittivät kumota Leninin laatiman suunnitelman sosialismin rakentamiseksi yhdessä maassa. Puolue ei tietenkään voinut sietää tuota ryhmäkuntien paljoutta, vaan hyväksyi yksimielisesti 10. edustajakokouksessa (1921) Leninin laatiman päätöslauselman, joka julisti, että ryhmäkuntatoiminta on yhteensovittamaton puoluekurin ja puolueen jäsenyyden kanssa.

Keskuskomitean päätöksen mukaisesti vuonna 1921 suoritettiin puolueen puhdistus, joka antoi puolueelle mahdollisuuden vapautua huomattavassa määrin puolueenvastaisista aineksista, ennen kaikkea naamioituneista menševikeistä ja näiden liittolaisista, ja lujittaa rivinsä. Kolmen vuoden kuluttua toimeenpantu leniniläinen kutsu toi puolueeseen työ-

väenluokan parhaita voimia ja kohotti entisestään puolueen arvovaltaa paitsi kotimaassa myös kansainvälisellä areenalla. Lenin tähdensi usein, että puolueen aatteellinen voima ei kartu itsestään. Puolue lujittuu taistelussa Marxin aatteiden puhtauden puolesta, ja se tiivistää rivejään kahta tietä: toisaalta *itsepuhdistuksen* tietä, mikä on vallankumouksellisen puolueen ehdoton kehityslaki, ja toisaalta puolueen *täydentämisen* tietä, jotta työväenluokan parhaat edustajat olisivat aina puolueen varmana ydinosana, sen *sementoivana* runkona. Muussa tapauksessa jokaista proletariaatin vallankumouksellista puoluetta uhkaa vaara, että siihen tunkeutuu vieraita aineksia, jotka rappeuttavat puoluetta ja sysäävät sitä oikeistolaisen revisionismin tai »vasemmistolaisen» seikkailupolitiikan tielle.

Leniniläisessä puolueessa olleiden revisionistien hankkeet saatiin siis neuvostovallan alkuvaiheissa estetyksi päättävästi ja oikeaan aikaan. Niin oikeistolaisten kuin »vasemmistolaistenkin» revisionistien oli tilapäisesti peräännyttävä ja oltava vaiti. Luulisi että revisionismille ei yleensä jäänyt sijaa marxilaisuuden sellaisen maailmanhistoriallisen voiton kuin Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen. Mutta kansainvälinen vallankumouksellinen proletariaatti joutui taas kokemaan samanlaisen pettymyksen, kuin se oli saanut kokea Engelsin kuoleman jälkeen.

Leninin kuoleman jälkeen kävi samoin: revisionismi elpyi jälleen ja aloitti hyökkäyksen. On merkillepantavaa, että tälläkin kertaa revisionismia julistivat henkilöt, jotka nimittivät itseään »oikeaoppisiksi» marxisteiksi-leninisteiksi: Zinovjev, Kamenev, Buharin, Rykov, Tomski ym., jotka liittyivät trotskilaisiin ja vuoron perään esiintyivät leninismiä vastaan. NKP(b):ssä muodostui poikkeuksellisen vakava tilanne. Kyseessä eivät olleet enää ainoastaan marxilais-leniniläisen maailmankatsomuksen kohtalot, vaan myös sosialistisen vallankumouksen aikaansaannokset, ts. ensimmäisen työläisten ja talonpoikien valtion olemassaolo. Olivathan puolueen sisäiset ristiriidat tunnetusti yhtenä Pariisin Kommuunin häviöön johtaneista merkittävistä syistä.

Muodostuneen tilanteen vakavuudesta puhuttaessa sopii palauttaa mieleen 1890-luvun lopulla sekä 1900-luvun alussa

olleet tapahtumat: revisionistit onnistuivat räjäyttämään sisältä käsin suurimman vallankumouksellisen työväenpuolueen, Saksan Sosiaalidemokraattisen Työväenpuolueen. Oliko kahden vuosikymmenen erottamien tapahtumain välillä loogista yhteyttä? Oli. Porvariston asiamiesten strateginen yleislinja — marxismi-leninismin *räjäyttäminen* sisältä käsin — pysyi muuttumattomana. Ilmeni silti eräs uusikin seikka. Kun revisionistit olivat aiemmin hyökkäilleet marxismia vastaan pääasiassa oikealta, niin leninismiä vastaan revisionistit hyökkäsivät aluksi »vasemmalta».

Leninismiä vastustamaan nousi trotskilaisuus, yksi tyypillisimmistä pikkuporvarillisista virtauksista, joka oli omaksunut Bakuninin, Proudhonin, Mostin ja Parvusin aatteet ja säntäili äärimmäisyydestä toiseen, sillä siinä punoutuivat yhteen toisaalta menševikkien oikeisto-opportunistinen antautumishenki ja toisaalta seikkailuhenki sekä anarkismi. Trotskilaisuus oli kaikkein vahingollisin poliittinen virtaus Venäjän vallankumouksen kaikissa vaiheissa. Trotskilaisuus oli proletaarisesta ympäristöstä vieraantunut, pikkuporvariston eri ryhmiä ja sivistyneistön osaa edustavista monenkirjavista politikoivista aineksista koostunut virtaus. »Vasemmistolaisiin» vallankumouksellisiin fraaseihin verhoutunut trotskilaisuus oli mitä iljettävintä ja pahinta opportunismia. Siksi trotskilaiset esiintyivätkin aina vallankumouksen eri vaiheissa joko äärivasemmistona tai äärioikeistona. Tämän vuoksi Leninillä oli täysi syy sanoa, että trotskilaisten »vasemmistolaiset» fraasit ja oikeisto-opportunistiset teot olivat ilmeisessä *sopusoinnussa* keskenään.

Samaan aikaan kun koko maailman työtätekevien sydämiä jäyti vielä heidän johtajansa ja opettajansa kuoleman aiheuttama suru, ilmestyi Trotskin kirjanen »Lokakuun opetuksia», jossa kaikki asiat oli käännetty ylösalaisin. Leninismi esitettiin siinä fiktioksi, pelkäksi »uudelleen aseistetuksi trotskilaisuudeksi». Kirjasessa puolustettiin suu vaahdossa menševikkien ajatusta siitä, että sosialismin rakentaminen yhdessä maassa on mahdotonta, että sosialismi voidaan rakentaa vain kansainvälisellä areenalla trotskilais-parvusilaisen »permanentin vallankumouksen» hengessä. Ajatus työläisten ja talonpoikien liitosta sosialistisessa rakennustyössä hylättiin

kokonaan. Lyhyesti sanoen se oli avoin yritys *korvata* leninismi trotskilaisuudella.

Trotskin kirjanen oli kuitenkin vain alkumerkkinä hyökkäyksen aloittamisesta leniniläistä puoluetta ja Leninin sosialistisen vallankumouksen teoriaa vastaan. Oli kuvaavaa, että Trotskin »vasemmistolaiseen» alkumerkkiin vastasivat hyvin pian oikeiston raihnaiset luopiot Bernstein, Kautsky, Hilferding, Bauer ja Springer (Renner). Saksan, Ranskan, Italian ja muiden maiden nuorissa, vasta perustetuissa kommunistisissa puolueissa nostivat päätään hajottajat. Marxilais-leniniläisessä liikkeessä alkoi erittäin kiivas kamppailu vallankumouksellisen ja revisionistisen virtauksen välillä.

Se oli marxilaisen suuntauksen toinen vaikea vaihe: revisionistit tavoittelivat revanssia aiemman tappionsa korvaukseksi. Huolestuttavaa oli se, että revisionistit kohdistivat kiihkeimmät hyökkäyksensä kansainvälisen kommunistisen liikkeen päälinnaketta, bolševikkipuoluetta vastaan. Trotskin taistelukutsuun vastasi ensimmäisenä Zinovjev. Hän esitti porvariston ideologien erityisesti suosiman teesin, jonka mukaan leninismi on kansallisesti rajoittunut ilmiö ja soveltuu muka ainoastaan takapajuiseen talonpoikaismaahan. Leninin oppia sosialismin rakentamisesta yhdessä maassa Zinovjev piti katoamaan tuomittuna myyttinä.

Kamenev myös kiiruhti osalliseksi hyökkäykseen ja toi julki kaiken sen, mitä hän oli vuosikausia (ainakin vuodesta 1910) hautonut mielessään. Ulkonaisesti hänen esiintymisensä oli moitteeton. Kamenev syytti Trotskia äärivasemmistolaisesta seikkailuhenkisestä suoraviivaisuudesta ja mielistelevin varauksin myönsi, että Leninin sosialistisen vallankumouksen teoria on oikea. Mutta kun olisi pitänyt perustella sosialismin rakentamisen mahdollisuutta Neuvostoliitossa, niin Kamenev päätyi siihen, että Leninin teoriaa ei voida toteuttaa takapajuisen Venäjän oloissa, että sitä voidaan soveltaa vain Länsi-Euroopan kehittyneisiin kapitalistimaihin.

Oli ymmärrettävää, että bolševikkipuolueen 14. edustajakokouksessa Zinovjevin ja Kamenevin läpeensä ristiriitainen revisionistinen johtopäätös arvioitiin suuremmassa määrin kaksinaamaiseksi ja fariseailaiseksi, kuin yksikään siihen mennessä olemassa olleista revisionistisista toimintaohjelmis-

ta. Sanottakoon että Buharin, Rykov ja Tomski esiintyivät aluksi päättävästi trotskilaisuutta ja sen zinovjevilais-kamenevilaisia kannattajia vastaan. He torjuivat trotskilaisten sekä Zinovjevin ja Kamenevin uuden opposition. Poliittisessa keskustelussa, jota käytiin puolueen 14. edustajakokouksessa, Buharin esiintyi apuselostajana NKP(b):n Keskuskomitean nimissä ja arvosteli kärkevästi Zinovjevin ja Kamenevin toimintaohjelmaa. Mutta hänen arvostelunsa ei pohjautunut marxilais-leniniläiseen näkökantaan, vaan pikemminkin oikeistososiaalidemokraattiseen reformismiin.

Kohta puolue sai kokea käytännössä tuon kautskylais-hilferdingiläisen suunnan vaikutuksen. »Vasemmistokommunistien» pääideologina ollut Buharin loikkasi yhtäkkiä oikeiston puolelle ja alkoi kehitellä ja täydentää Hilferdingin esittämiä »organisoidun kapitalismin», »luokkataistelun vaimenemisen» ja »kapitalismin sosialismiin kasvettumisen» teorioita. Hän lähti uuden talouspolitiikan (NEP:in) väärästä arvioinnista ja esitti ilmeisen virheellisiä tunnuksia: »rikastukaa», »kootkaa rahaa, onneksi olkoon». Buharin perusteli myös ajatusta »kahden järjestelmän tasapainosta» sekä sosialistisen rakennustyön »spontaanisuudesta». Rykoville kävi aivan samoin. Aikoinaan hän oli epäillyt Lokakuun sosialistisen vallankumouksen voiton mahdollisuutta. Hän alkoi puhua taas, että on mahdotonta päästä maan vuosisataisesta takapajuisuudesta, sosialistisen rakennustyön suuret vaikeudet saattoivat hänet pakokauhun ja epätoivon valtaan. Hallituksen päämiehenä ollessaan Rykov oli erittäin horjuvalla kannalla taloussuunnitelmien toteuttamisessa ja liittyi usein joko »vasemmistolaisiin» tai oikeistolaisiin opportunisteihin.

Ei ollut sattuma, että myöhemmin trotskilaiset ja buharinilaiset pääsivät helposti yhteisymmärrykseen ja vastustivat yhdessä puolueen leniniläistä päälinjaa, sosialismin rakentamista Neuvostoliitossa. On helppo arvata, miten kohtalokkaita seuraamuksia olisi koitunut, jos jokin noista poliittisista virtauksista olisi saanut yliotteen. Menneitä vaiheita analysoitaessa voidaan todeta, että sosialistisen vallankumouksen aikaansaannokset olisi varmasti menetetty, jos puolueen johtoon olisivat päässeet joko trotskilaiset tai buharinilaiset.

Ajat olivat kuitenkin muuttuneet, Leninin johdolla bolševikit eivät olleet tehneet turhaa työtä. *Puolueessa oli Marxin, Engelsin ja Leninin oikeita, todellisia oppilaita, joita revisionistinen vaara ei pelottanut eivätkä valemarxilaisten ja valeleniniläisten kiivaat hyökkäykset saaneet lannistumaan, vaan jotka tuottivat musertavan aatteellisen tappion revisionisteille. Leniniläisten ammattivallankumouksellisten joukko tiivisti rivinsä perääntymättä ja hätääntymättä; se ei kehottanut revisionisteja suostumaan myönnytyksiin, vaan kutsui puoluetta selvittämään rohkeasti ja avoimesti periaatteelliset näkökannat.*

Kun marxismi-leninismin kohtaloista käytiin vaikeaa ja kireää kamppailua, Keskuskomitea ei ryhtynyt yksinkertaisesti erottamaan puolueesta toisinajattelevia, vaan esitti koko poliittisen »kiistan» puolueen ratkaistavaksi. Millainen oli tulos? Leninin kuoleman jälkeen käydyissä väittelyissä tuomittiin sekä »vasemmistolaiset» revolutionaristit että oikeistoreformistit. Viimeisessä puoluekeskustelussa (1927) trotskilaisten, zinovjevilaisten ja kamenevilaisten yhdistynyttä oppositioryhmää kannatti kaikkiaan neljä tuhatta henkeä puolueen seitsemästäsadasta tuhannesta jäsenestä. Sitä paitsi suurin osa noista neljästä tuhannesta oli yksinkertaisesti luottanut opposition johtajien puheisiin, mutta opposition paljastamisen jälkeen loittoni siitä. NKP(b):n 15. edustajakokous päätti, että trotskilaisten käyttäytyminen on katsottava sopimattomaksi puolueen jäsenille, ja erotti puolueesta puolueenvastaisten esiintymisten järjestäjät, revisionismin ideologit. Siten leniniläinen puolue katkaisi tuon kohtalokkaan solmun.

Edellä oli jo puhe NKP(b):ssä muodostuneesta vaikeasta tilanteesta. Marxismi-leninismiä uhkasi tosiaan vakava vaara. Asian ydin oli siinä, että »vasemmistolaisen» revolutionarismin ja oikeistoreformismin johtajat olivat puolueen ja neuvostovaltion avainasemien johdossa. Trotski oli vuoteen 1925 Neuvostoliiton Asevoimien johdossa; Zinovjev johti Leningradin puoluejärjestöä sekä NKP(b):n valtuustoa Kominternissa; Kamenev oli NKP(b):n Keskuskomitean Poliittisen Toimikunnan jäsen; Rykov oli hallituksen päämiehenä, Neuvostoliiton Kansankomissaarien Neuvoston puheenjohtajana; Buharin oli »Pravdan» päätoimittajana ja sitten johti NKP(b):n valtuustoa Kominternissa; Tomski oli Neuvostolii-

ton ammattiliittojen johdossa. Sitä paitsi trotskilaiset ja zinovjevilaiset järjestivät kaikin mahdollisin keinoin omia miehiään johtotoimiin, lehdistöön ja muihin ideologisiin laitoksiin.

Imperialistinen porvaristo ja Euroopan maiden vararikkoutuneet oikeistososialistit kannattivat ihastuneina trotskilaisia ja buharinilaisia ja nauttivat jo ennakolta noiden tosiasiallisten liittolaistensa, luopioiden ja hajottajien, läheisestä voitosta. Sanottakoon että koko porvarillinen ja valesosialistinen lehdistö veisasi herkeämättä ylistysvirsiä trotskilaisten ja buharinilaisten pääpukareille. Lyhyesti sanoen nuo revisionistipoliitikot tekivät ilkitöitään puoluetta ja neuvostomaata vastaan.

Komintern, kommunistiset veljespuolueet, rohkeat ammattivallankumoukselliset, kansainvälisen leniniläisen kaartin karaistuneet soturit nousivat tuossa vaikeassa tilanteessa puolustamaan NKP(b):n leniniläistä ydinjoukkoa. Tosivallankumoukselliset arvioivat oikein ja periaatteellisesti *historian antamat opetukset* ja totesivat, että taistelu marxilais-leniniläiseen liikkeeseen tunkeutuneita porvariston asiamienhiä vastaan ei ollut yksin NKP(b):n vaan koko kansainvälisen kommunistisen liikkeen asia. Siksi marxistit-leninistit kannattivat aktiivisesti taistelua NKP(b):n sisäisiä trotskilais-buharinilaisia hajottajia vastaan, estivät päättävästi heidän monihaaraisen asiamiehistönsä hajotustoiminnan muissa kommunistisissa puolueissa ja nostivat entistä korkeammalle kansainvälisen solidaarisuuden lipun.

Marxilais-leniniläisten veljespuolueiden taisteluhenkiset rivit lujittuivat vaikeassa ja kireässä taistelussa sekä »vasemmistolaista» seikkailupolitiikkaa että oikeistoreformismia vastaan. Taistelussa kasvoivat ja kouliintuivat kansainvälisen kommunistisen liikkeen todelliset proletaarijohtajat. Kommunistit ja kaikki ne, jotka taistelivat proletaarisen vallankumouksen voiton puolesta, tulevat kunnioittamaan ja säilyttämään ikuisesti niiden rohkeiden ammattivallankumouksellisten leniniläiseen kaartiin kuuluneiden johtajiensa muistoa, jotka tekivät kaikkensa kommunististen puolueiden lujittamiseksi ja ensimmäisen sosialistisen maan puolustamiseksi.

Vallankumoukselliset marxistit-leninistit tuottivat yksimielisellä toiminnallaan musertavan tappion kansainvälisessä kommunistisessa liikkeessä vaikuttaneille revisionisteille. Marxismi-leninismin voitokas lippu pysyi varmoissa käsissä. Revisionistit ja ryhmäkuntalaiset pakotettiin taas luopumaan aseistaan paitsi NKP(b):ssä myös kansainvälisessä kommunistisessa liikkeessä. Tämä saavutus sekä todellisten marxistien-leninistien taistelussa lujittunut aatteellinen ja järjestöllinen yhtenäisyys vaikuttivat viime kädessä erittäin tuntuvasti fasisminvastaiseen taisteluun toisen maailmansodan vuosina. Sosialistiset saavutukset Neuvostoliitossa, kansan jättiläismäiset uroteot maan teollistamisessa, maatalouden sosialistisessa uudistamisessa ja kulttuurivallankumouksen toteuttamisessa aiheuttivat perinpohjaisia muutoksia ja tekivät Neuvostoliitosta maailman kaikkien kansallisen ja sosiaalisen vapautuksensa puolesta taistelevien työtätekevien ja sorrettujen kansojen vallankumouksellisen linnakkeen ja tukipylvään.

Näin ollen Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous, maailman ensimmäisen työläisten ja talonpoikien valtion lujittuminen ja sosialismin menestyksellinen rakentaminen Neuvostoliitossa jättivät pohjaa vaille marxilaisvastaiset ja leniniläisvastaiset suuntaukset. Sitä paitsi voimistuneet kommunistiset veljespuolueet päättävästi ja periaatteellisesti toimien tekivät kaikkialla vaarattomiksi nuo poliittiset virtaukset. Oikeistoreformistit ja äärivasemmistolaiset seikkailijat murskattiin aatteellisesti ja häädettiin Kominternista.

Neuvostokansan voitto isänmaallisessa sodassa ei ollut yksinomaan sosialistisen järjestelmän voitto. Se nosti ennen näkemättömän korkealle marxismi-leninismin opin ja kantoi marxismi-leninismin aatteet kautta maailman. Tuntui siltä, että musertavan iskun saaneet oikeistolainen reformismi ja »vasemmistolainen» revolutionarismi eivät enää milloinkaan ilmestyisi poliittiselle areenalle. Toisen maailmansodan jälkeen näillä virtauksilla ei tosiaan ollut minkäänlaista poliittista merkitystä. Luopiot oli vielä kerran häväisty ja murskattu. Mutta sitä mukaa kuin kapitalistiset maat alkoivat päästä tasapainoon, sitä mukaa kuin syntyi ja kehittyi sosialistinen maailmanjärjestelmä ja voimistui kahden maailman

välinen kamppailu, nuo molemmat poliittiset virtaukset nousivat taas pinnalle.

D. REVISIONISMIN HENKIINHERÄÄMINEN JA VILKASTUMINEN

Neljäs vaihe marxilaisuuden taistelussa revisionismia vastaan alkoi sodanjälkeisellä kaudella, ts. 1940- ja 1950-luvun vaihteessa. Koko maailma muistaa, miten suotuisa tilanne muodostui kansojen vapautusliikkeelle toisen maailmansodan jälkeen: Neuvostoliitto pääsi voittajana kapitalistisesta saarrosta, ja siinä olennoituivat koko maailman työtätekevien toiveet; muodostui sosialistinen maailmanjärjestelmä; monet Aasian ja Afrikan maiden kansat vapautuivat imperialismin kahleista; kommunististen puolueiden arvovalta kasvoi ennen näkemättömästi, monilla puolueilla oli huomattava asema eri maiden hallituksissa, parlamenteissa sekä Länsi-Euroopan edistyksellisten yhteiskunnallisten voimien joukossa. Kaikki nämä valtavat saavutukset olivat vakuuttavana käytännöllisenä todistuksena marxismi-leninismin voimasta ja elinkykyisyydestä.

Kun selvitellään sosiaalisia ja historiallisia syitä, jotka ovat vaikuttaneet revisionismin elpymiseen marxilais-leniniläisessä liikkeessä, niin Leninin aikoinaan esittämien ja merkityksensä nykyäänkin säilyttäneiden edellä esitettyjen syiden lisäksi on otettava huomioon myös uudet, toisen maailmansodan jälkeen muodostuneet olosuhteet sekä uudet luokkien voimasuhteet kansainvälisellä areenalla.

Ensimmäinen tosiseikka: toisen maailmansodan aikana muodostui sosialistisen valtion — Neuvostoliiton — sekä kapitalistimaiden — USA:n, Englannin ja Ranskan — hitlerisminvastainen liitto. Se oli erittäin kuvaava tosiseikka, jota tietenkin arvioitiin eri tavalla. Esimerkiksi joissakin imperialistisissa maissa se herätti työväenluokan horjuvissa aineksissa porvarillisia harhakuvitelmia, sai nuo ainekset luopumaan omasta, itsenäisestä luokkapolitiikastaan ja kallistumaan maansa porvariston puolelle. Ensimmäisiä luopumisoireita ilmeni USA:n Kommunistisessa Puolueessa. Asiaa mutkisti se, että tuota virtausta johti kommunistisen puolueen silloinen pääsihteeri Browder. Browderismi edisti siis revisionismin elpymistä muidenkin kapitalistimaiden kommunistisissa puolueissa.

Toinen tosiseikka: sodan jälkeen syntyi useita kansandemokratian maita, mikä merkitsi sosialismin laajenemista ja lujittumista kansainvälisellä areenalla. Niissä maissa joissa proletariaatti oli jo saavuttanut voiton, eräät horjuvat ainekset työväenluokan puolueissa alkoivat perustella ajatusta siitä, että sosialismi voidaan rakentaa ilman proletariaatin diktatuuria, ilman kommunistisen puolueen johtoa ja proletaarisen valtion puuttumista ideologiseen ja talouselämään. Syntyi sellaisia harhakuvitelmia, että eri maat tulisivat sosialistisessa rakennustyössä toimeenilman sosialistista ystävyysliittoa, ilman proletaarisen internationalismin sitovia periaatteita. Tämä johti nationalismin ja reformismin elpymiseen. Toisin sanoen ilmeni marxismi-leninismin perusajatusten vääristelyä.

Kolmas tosiseikka: häpeällisen siirtomaajärjestelmän valtava hajoaminen johti monien itsenäisten valtioiden syntyyn Aasiassa ja Afrikassa, kansallisen vapautusliikkeen uuteen nousuun sekä imperialismin huomattavaan heikkenemiseen. Maailmassa tapahtui jättiläismäisiä yhteiskuntapoliittisia muutoksia, ja luokkavoimat ryhmittyivät uudelleen laajan demokraattisen ja sosialistisen liikkeen eduksi. Kansanjoukkojen poliittinen aktiivisuus tehostui enemmän kuin milloinkaan, niiden yhteiskunnalliset järjestöt laajenivat ja lujittuivat. Kaikki tämä loi edellytykset *rauhanomaisten taistelumuotojen* entistä laajemmalle soveltamiselle kansainvälisessä vallankumousliikkeessä, mikä niin ikään elvytti oikeistoreformistista ideologiaa ja synnytti sellaisia harhakuvitelmia, että on luovuttava nykyisen kapitalistisen yhteiskunnan vallankumouksellisesta uudistamisesta.

Rauhan, demokratian ja sosialismin voimien valtavat saavutukset huolestuttivat tietenkin imperialistista porvaristoa. Se alkoi etsiä taas keinoja tunkeutuakseen kommunistiseen liikkeeseen, rappeuttaakseen ja heikentääkseen sitä sisältä käsin. Porvaristo oli onnistunut rappeuttamaan sosiaalidemokraattiset puolueet, siksi se toivoi onnistuvansa myös kommunististen puolueiden hajottamisessa. Maailman porvaristoa

oli ällistyttänyt Euroopan kommunististen puolueiden jättiläismäinen aatteellinen ja organisatorinen voima taistelussa fasismia vastaan ja siksi se teki kaikkensa suojellakseen Eurooppaa kommunistiselta »tartunnalta», joka uhkasi tuon maanosan kaikkia maita. Porvaristo ryhtyi vainoamaan ankarasti fasismin vastustajia ja järjestämään provokaatioita kommunistisia puolueita vastaan. Aloitettiin järjestelmällinen ja hillitön kampanja kommunistijäsenten häätämiseksi parlamenteista ja ministerinpaikoilta varsinkin sellaisissa maissa kuin Ranskassa ja Italiassa.

Porvaristo saavutti tiettyä menestystä Euroopan kommunistisiin puolueisiin kohdistamallaan moraalisella ja fyysisellä terrorilla. Oikeistososiaalidemokraattien auttamana porvaristo onnistui tuottamaan raskaan tappion Kreikan vapautusliikkeelle ja tukahduttamaan julmasti Kreikan edistykselliset, vallankumoukselliset voimat. Euroopan taantumusvoimien johtoon noussut Yhdysvaltain imperialismi esiintyi yhä ilmeisemmin uutena *maailman santarmina* poliittisella areenalla.

Porvaristo ei rajoittunut avoimeen painostukseen. Se harkitsi huolellisesti keinoja asiamiestensä lähettämiseksi nuoren sosialistisen maailmanjärjestelmän maihin. Se etsi itsepintaisesti tuon mahtavan järjestelmän heikkoja kohtia ja tunnusteli kadonneita polkuja, joita myöten pääsisi tunkeutumaan sosialistiseen ystävyysliittoon. Yhdistyneet imperialistipiirit kohdistivat vaikutuksensa nuoriin sosialistisiin valtioihin. Imperialistit olivat tietoisia noiden maiden kommunististen puolueiden taistelukuntoisuudesta, jota ne olivat osoittaneet fasisminvastaisessa taistelussa. Siksi imperialistit pyrkivät tunkeutumaan kyseisiin puolueisiin heikentääkseen niiden vallankumouksellista tarmoa. Käyttäen hyväkseen eräiden kommunistisiin puolueisiin tunkeutuneiden toimihenkilöiden kunnianhimoa ja sitä, että oikeistososiaalidemokraattisilla ideologeilla oli ennen ollut vaikutusvaltaa noissa maissa, imperialistit saivat verrattain helposti alistetuksi valtaansa poliittisesti horjuvalla kannalla olleet ideologit. Nuo voimat alkoivat melko pian rappeuttaa sosialististen maiden ystävyysliittoa.

Tälläkin kertaa revisionistit aloittivat esiintymisensä

hyökkäilyistä marxilais-leniniläisiä teoreettisia näkökohtia vastaan. Aluksi he tekivät sen melko hienosti, korrektisti ja »säädyllisesti». Sittenkin monissa teoreettisissa tutkielmissa esitettiin tosin verhotuin sanoin aika selviä konseptioita, joissa asetettiin tarkistettavaksi marxismi-leninismin peruskohdat: dialektinen ja historiallinen materialismi, oppi sosialistisesta valtiosta, uudentyyppisestä puolueesta, työväenluokan ja talonpojiston liitosta, internationalismista sekä kansallisuus- ja agraaripolitiikasta. Monissa artikkeleissa, kirjoissa ja tutkielmissa kerrattiin entisestään tuttuja syytöksiä tieteellisen sosialismin »vanhentuneisuudesta», »deformaatiosta», »rappeutumisesta» yms. Syntyi ns. kansallisen kommunismin doktriini.

Aluksi tuo »arvostelu» oli abstraktista luonteeltaan, mutta sitten se sai täysin konkreettiset suuntaviivat. Arvostelun kärki suuntautui uutta yhteiskuntataloudellista järjestelmää, Neuvostoliitossa ensi kerran rakennettua sosialismia vastaan. Se oli todella yllättävää, sillä sosialismin voimien fasisminvastaisessa taistelussa saavuttaman suurenmoisen voiton jälkeen tuollainen kerrassaan mieletön arvostelu ei objektiivisesti ollut enää ajateltavissakaan. Mutta se oli sittenkin tapahtunut tosiasia.

Menneitä ei ehkä kannattaisi muistella. Meitä pakottavat kuitenkin palaamaan menneisiin aikoihin asiat, jotka väkisinkin herättävät henkiin sitä, mikä on jo mennyttä. Juuri noina menneinä aikoina revisionistien teoreetikot olivat kutoneet sen mustan antisovjetismin lipun, jota nykyään heiluttelevat sekä »vasemmistolaiset» revolutionaristit — maoistit — että oikeisto-opportunismin julistajat ja avoimet antikommunismin ideologit.

Perustettuaan oikeistorevisionistisen sillanpääaseman sosialistisen leirin sisälle imperialistit suuntasivat aineelliset ja ideologiset vaikutuskeinonsa revisionistien hajotustoiminnan laajentamiseen sosialistisissa maissa sekä taantumuksellisten, sosialisminvastaisten voimien liittämiseen yhteen näiden maiden ympärille. Unkarin traagiset tapahtumat 1956 osoittivat havainnollisesti, että oikeistorevisionistit ovat imperialistisen taantumuksen palveluksessa ja toimivat yhtenäisen strategisen ja taktisen suunnitelman mukaan. Muistettakoon

että vastavallankumoukselliset voimat ovat harjoittaneet provokaatioitaan paitsi Unkarissa myös muissa sosialistisissa maissa. On kuvaavaa, että kaikissa noissa vihamielisissä, sosialisminvastaisissa toimissa esittivät aktiivista osaa oikeistososiaalidemokraattien ideologit sekä kommunistisiin puolueisiin tunkeutuneet oikeisto-opportunistiset ainekset. Se oli vakava poliittinen opetus, joka pakotti kommunistiset veljespuolueet olemaan varuillaan ja tekemään välttämättömiä johtopäätöksiä.

Sosialististen maiden kommunististen ja työväenpuolueiden edustajien Moskovan neuvottelukokouksessa 1957 oli erittäin kärkevänä esillä kysymys oikeistorevisionismin vastustamisesta. Neuvottelukokous luonnehti oikeisto-opportunismin marxilais-leniniläisen liikkeen sisäiseksi päävaaraksi. Tämä poliittinen arvio pitää paikkansa nykyäänkin. Kommunististen ja työväenpuolueiden kansainvälisessä neuvottelukokouksessa 1969 tähdennettiin jälleen, että päättävä taistelu opportunismia vastaan pysyy edelleenkin marxistien-leninistien tehtävänä.

Kaikesta päätellen oikeisto-opportunismiksi pukeutunut revisionismi oli elpynyt jälleen ja aloittanut avoimen taistelun estääkseen ennen kaikkea sosialistisen maailmanjärjestelmän muovautumisen, sosialististen valtioiden liittoutumisen. Oikeistovoimat yltyivät hyökkäilemään marxismi-leninismin periaatteita vastaan ja panettelemaan marxilais-leniniläisten puolueiden poliittista toimintaa saadakseen niissä aikaan hajaannusta ja horjuttaakseen etenkin sosialistista ystävyysliittoa. Joissakin sosialistisissa maissa oikeistovoimat rohkenivat avoimiin vihamielisiin esiintymisiin ja osoittivat, että porvarillisen ideologian ilmentymänä opportunismi pyrkii lamauttamaan työväenluokan vallankumouksellisen tarmon kapitalismin säilyttämisen tai palauttamisen nimessä. Opportunismin analysoinnin perusteella voidaan todeta, että vanhoissa sekä uusissa muodoissa esiintyvä opportunismi on pysynyt uskollisena ideologisille periaatteilleen sekä suosimilleen taktisille taistelumenetelmille: se harjoittaa jatkuvasti hajotustyötä ja sen jälkeen liittoutuu välittömästi työväenluokan vihollisten kanssa.

Opportunistit alkoivat levittää erilaisia oppirakennelmia, joiden tarkoituksena oli marxismi-leninismin parjaaminen, sen kuvaaminen vanhentuneeksi, yhteiskuntakehityksen kannalta merkityksensä menettäneeksi. Kiivaiden hyökkäilyjen kohteeksi joutui mm. oppi proletaarisen vallankumouksen ja proletariaatin diktatuurin historiallisesta välttämättömyydestä kapitalismista sosialismiin siirryttäessä. Marxilais-leniniläisen puolueen johtava osuus sekä proletaarisen internationalismin periaatteet torjuttiin suoralta kädeltä, kuten sanotaan. Alkoi kuulua tuttuja ääniä, jotka kehottivat luopumaan puoluerakennustyön tärkeimmistä leniniläisistä periaatteista, ennen kaikkea demokraattisesta sentralismista. Revisionistit aikoivat jälleen hävittää marxilaisuuden vallankumouksellisen olemuksen ja horjuttaa työtätekevien uskoa sosialismiin.

Meitä pakottaa palaamaan menneisiin asioihin myös se seikka, että viime aikoina eräät revisionistien teoreetikot ovat alkaneet jopa kehuskella ansioillaan sosialistisen maailmanjärjestelmän hajottamisessa. Eräät heistä ovat jopa julistaneet elämänsä onnellisimmiksi ajoiksi taistelun NKP:tä, Leninin puoluetta, sekä Neuvostoliittoa, sosialistisen maailmanjärjestelmän päätukea ja koko maailman työtätekevien imperialisminvastaisen taistelun tukipylvästä vastaan.

Luokkataistelun dialektiikalla on oma logiikkansa ja omat lakinsa. Kuten saattoi odottaakin, kärkevässä, periaatteellisessa taistelussa oikeistorevisionismia vastaan marxilais-leniniläisen liikkeen sisällä alkoi muovautua »vasemmistolainen» revolutionarismi, joka »on usein esiintynyt tavallaan rangaistuksena työväenliikkeen opportunistisista synneistä. Molemmat rujoudet ovat täydentäneet toinen toistaan»[33], kuten Lenin sanoi. Juuri tällaista »vasemmistolaista» revolutionarismia ilmenikin 1950-luvun puolivälissä eräiden marxismi-leninismin »uskollisiksi» puolustajiksi esittäytyneiden maolaisten teoreetikkojen opeissa. Marxismi-leninismin teorian, strategian ja taktiikan perusperiaatteissa nuo teoreetikot kallistuivat kuitenkin ilmeisesti »vasemmistolaiseen» seikkailupolitiikkaan ja arvioivat dogmaattisesti monia nykyisen yhteiskuntapoliittisen kehityksen näkökohtia.

Marxistit-leninistit arvioivat oikein noiden teoreetikkojen esiintymiset: »vasemmistolaiset» seikkailuhenkiset ja hege-

monistiset tendenssit näkyivät niissä jo silloin riittävän selvästi. Maailman lehdistö muuten sieppasi tuota pikaa maolaisten teoreetikkojen iskulauseet: »Imperialismi on paperitiikeri», »Itätuuli alkaa voittaa länsituulen», »Kukkikoot sata kukkaa, kilpailkoot keskenään sata koulukuntaa» yms. Aluksi nämä iskulauseet tulkittiin vain pintapuolisesti. Vaikka ne vaikuttivatkin kyseisten teoreetikkojen puheissa alkeellisilta, kaavamaisilta ja abstrakteilta, sosialististen maiden kommunististen ja työväenpuolueiden neuvottelukokouksessa 1957 nuo tendenssit pantiin hyvin osuvasti merkille ja kokouksen Julkilausumassa varoitettiin »vasemmistolaiseen» seikkailupolitiikkaan johtavan doktrinaarisuuden ja dogmaattisuuden vaarasta.

Sanottakoon että 1950-luvulla oli kuitenkin kyse vain poikkeamisesta marxilais-leniniläisestä suunnasta. Jokainen poikkeaminen ei tietenkään merkitse suunnan kadottamista. Historia tuntee kuitenkin paljon sellaisia tapauksia, että poikkeama on kasvanut vihamieliseksi poliittiseksi virtaukseksi. Valitettavasti tässäkin tapauksessa kävi samoin, nimittäin »vasemmistolainen» poikkeama kasvoi *uudeksi poliittiseksi virtaukseksi, maolaisuudeksi, jolla ei ole mitään yhteistä marxismi-leninismin kanssa.* Tästä puhuvat iljettävät hyökkäilyt ensimmäistä sosialistista maata ja Leninin puoluetta vastaan.

Luonnollisesti nousee kysymys: miten maolaiset ideologit ovat saattaneet päätyä noin kataliin tekoihin? *Objektiivisesti sanoen näin on tapahtunut vain siksi, että he ovat kavaltaneet suoraan proletaarisen internationalismin lipun, marxismi-leninismin vallankumouksellisen opin.* Heidän petoksensa on sitä paitsi verrattomasti katalampi kuin Euroopan sosiaalidemokraattisten oikeistojohtajien kavaluus ensimmäisen maailmansodan vuosina.

Maolaisten petos on tosiaan verrattomasti pahempi, sillä maailman sosialismin kehityksen tausta on nykyään aivan toisenlainen kuin se oli aikaisemmin. Silloin vapautuksen aamu alkoi vasta ruskottaa, se oli Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen aattoa, marxilais-leniniläiselle pohjalle rakentuneen kansainvälisen kommunistisen liikkeen alkuaikoja. Sosiaalidemokraattisten oikeistojohtajien kavallus aiheutti tietenkin myös silloin raskaita seuraamuksia työväenluokalle. Nykyään taas, kun marxismi-leninismin aatteet ovat toteutuneet monissa maailman maissa ja sosialistisesta järjestelmästä on tullut maailman kehityksen ratkaiseva voima, kun kansainvälisestä kommunistisesta liikkeestä on tullut nykyisen vallankumousprosessin ja koko yhteiskunnallisen liikkeen vaikutusvaltaisin voima, maolaisten ideologien kavallus on erittäin katala ja iljettävä.

On kuvaavaa, että maolaisuuden kehitys muistuttaa monessa suhteessa bernsteiniläisyyden kehitystä. Kuten edellä jo sanoimme Bernstein ja hänen apurinsa tieteellisen kommunismin perustanlaskijoiden eläessä vannoivat jesuiittamaisesti uskollisuuttaan marxilaisuudelle, puhuivat siitä imartelevasti ja tekeytyivät marxilaisiksi. Marxin ja Engelsin kuoleman jälkeen he ryntäsivät yhtenä joukkona kumoamaan marxilaisuutta. Samoin tekivät maolaiset: valtaan noustessaan he vannoivat kovaäänisesti uskollisuuttaan Neuvostoliitolle — ensimmäiselle sosialistiselle maalle — ja suurelle Leninin puolueelle. Saatuaan täten melkoista moraalista voittoa ja otettuaan vallanohjat käsiinsä maolaiset ryhtyivät parjaamaan ilkeämielisesti Neuvostoliittoa ja leniniläistä puoluetta ja syyttämään niitä »sosiaali-imperialismista» sekä »revisionismista». Se oli suoraan sanoen uskomatonta kaksinaamaisuutta ja herjausta.

Maolaiset ideologit ovat jo toistakymmentä vuotta hyökkäilleet avoimesti NKP:tä ja muita kommunistisia veljespuolueita vastaan. Maolaisessa lehdistössä on 1960-luvulta alkaen julkaistu kokonainen sarja monia Euroopan kommunistisia puolueita ja niiden johtajia parjaavia artikkeleita. Niissä on herjattu inhottavasti kansainvälisen kommunistisen ja työväenliikkeen tunnettuja toimihenkilöitä: Klement Gottwaldia, Gheorghiu-Dejia, Maurice Thorezia, Palmiro Togliattia, Wilhelm Pieckiä, Harry Pollittia ym. kommunististen puolueiden johtajia. Parjaukselta ei välttynyt sellainenkaan tunnettu fasismin ja imperialismin vastustaja kuin Georgi Dimitrov.

Hillitön sadattelu jatkuu yhä. Sitä lukiessa suorastaan hämmästyttää noiden uusien oraakkelien riehaantuminen ja heidän teoreettisen bakkanaalinsa perättömyys, valheellisuus ja alkeellisuus. Maolaiset teoreetikot opettavat ylimielisesti

kommunistisille puolueille marxismi-leninismin aakkosia, joita he väärístelevät ja joilla he verhoavat suurvaltaisia, hegemonistisia pyyteitään.

Aikanaan maolaiset ideologit kehottivat kommunistisia puolueita aloittamaan maailmanvallankumouksen, nostamaan yleisen vallankumouksellisen kapinan kapitalismia vastaan, sillä »imperialismihan on paperitiikeri». Ei kulunut kovinkaan pitkää aikaa, kun maolaiset alkoivat makeilla tuolle »paperitiikerille», ryhtyivät veljeilemään sen kanssa, käymään salaisia neuvotteluja imperialistien kanssa, solmimaan salaisia sopimuksia ja kyhäämään salakähmäisesti liittoumaa Neuvostoliittoa vastaan.

Aikanaan maolaiset julistivat: »Kukkikoot sata kukkaa, kilpailkoot keskenään sata koulukuntaa.» Viehättävä tunnus. Mutta miten kävi todellisuudessa? Muodostui jokin paholaisen loukku. Maolaiset ideologit eivät antaneet kukkien puhjeta, vaan päästivät valloilleen hunveibinien lauman, joka polki aukeamattomat kukat. »Kulttuurivallankumous» pani toimeen kansanvalistuksen väkivaltaisen hävityksen: yliopistot, korkeakoulut, koulut ja teatterit olivat suljettuina kolmatta vuotta. Tieteen ja kulttuurin toimihenkilöt lähetettiin kasarmeihin kasvatettaviksi. Kirjojen ja oppikirjojen asemesta kansa sai maolaisia »rukouskirjoja». Tällaisia olivat tuon »valistustyön hedelmät».

Aikanaan maolaiset ideologit esittivät teesin: »Itätuuli alkaa voittaa länsituulen». Tämä kaava on tieteellisesti aivan kestämätön. Maolaiset nähtävästi tajusivat sen, ja yrittivät aluksi vaimentaa Itää ja Länttä koskevan sanonnan nationalistista olemusta. He väittivät, että siihen sisältyy ajatus sosialismin voimien paremmuudesta imperialismin voimiin nähden. Tällainen selitys ei kuitenkaan muuttanut lauseen nationalistista merkitystä. Sosialismin voimathan taistelevat imperialismin voimia vastaan niin Idässä kuin Lännessäkin, joten tämän taistelun esittäminen Idän ja Lännen vastakkaisuudeksi merkitsisi, että marxilais-leniniläinen luokkakantainen asennoituminen sosiaalisiin ilmiöihin korvattaisiin maantieteellisellä ja rotuopillisella asennoitumisella. Maolaiset ideologit ovatkin päätyneet nimenomaan rotusyrjintään ja kansallisuuskiihkoon. Nykyään he puhuvat avoimesti, että aasialaisten on saatava aikaan käänne maailmanhistoriassa. He asettavat vastakkain Idän työtätekevät ja Lännen työväenluokan ja kehottavat »samaa ihonväriä» edustavia kansoja liittymään yhteen.

Tällaisia ovat maolaisten äärivasemmistolaisten seikkailijoiden vahingolliset mutkittelut ja päähänpistot. Nykysukupolven on tiedettävä, että samanlaisiin tuloksiin päätyi myös trotskilaisuus, joka kehittyi poikkeamasta marxilaisvastaiseksi virtaukseksi. Maolaisuudella ja trotskilaisuudella on paljon yhteistä. Molemmat jättävät ottamatta huomioon objektiiviset yhteiskuntataloudelliset lait ja pitävät käytännöllisenä ohjeenaan voluntaristisia ja subjektivistisia näkökohtia, mikä johtaa väistämättä seikkailupolitiikan tielle. Molemmat kieltävät työväenluokan johtavan osuuden vallankumouksessa ja pitävät päävihollisenaan sosialistista maailmanjärjestelmää, ennen kaikkea Neuvostoliittoa. Molempien taktiikkana on vallankumouksellisten voimien hajottaminen sekä laajan imperialisminvastaisen ja monopolienvastaisen rintaman vastustaminen.

Korostettakoon että neuvostovastaisella hajotuspolitiikallaan maolaiset ovat myötävaikuttaneet uustrotskilaisten ainesten vilkastumiseen, ja kaikkialla, missä se on ollut suinkin mahdollista, he ovat solmineet läheisiä yhteyksiä noihin aineksiin. Joissakin maissa trotskilaiset ja maolaiset ovat perustaneet jopa yhdistyneitä ryhmiä. Tämä todistaa jälleen, että maolaisuus on olemukseltaan leninisminvastainen suuntaus, joka on trotskilaisuuden tavoin syntynyt pikkuporvarillisella ravintoalustalla ja jonka tarkoituksena on hajaannuksen ja epäjärjestyksen aikaansaaminen.

3. MARXISTIEN-LENINISTIEN PÄIVÄNPOLTTAVANA TEHTÄVÄNÄ ON NELJÄNNEN VAIHEEN LOPPUUN VIEMINEN

Tosiasiat puhuvat siitä, että nykyaikainen samoin kuin myös 1900-luvun alussa ollut revisionismi on paisunut kansainväliseksi ilmiöksi ja aiheuttanut suuria vaikeuksia kaikille vallankumouksellisille voimille. Syvästi erehtyy se, joka

väheksyy sen vaarallisuutta ja kieltäytyy taistelemasta sitä vastaan. Aikakautemme reaaliset tosiseikat vaativat, että marxistit-leninistit tehostaisivat taistelua »vasemmistolaista» seikkailupolitiikkaa, ennen kaikkea maolaisuutta vastaan heikentämättä kuitenkaan taistelua oikeistorevisionismia vastaan.

Miten oikeassa olikaan Lenin, joka varoitti monta kertaa revisionistisesta vaarasta. Marxin kuoleman 25-vuotispäivälle omistamassaan artikkelissa hän sanoi: »Se mikä nyt purkautuu esiin käytännössä vain työväenliikkeen erillisissä osakysymyksissä taktillisina erimielisyyksinä revisionistien kanssa ja jakautumisina tällä pohjalla, se on työväenluokan vielä ehdottomasti koettava verrattomasti laajemmassa mitassa, kun proletaarinen vallankumous kärjistää kaikki kiistakysymykset, keskittää kaikki erimielisyydet kohtiin, joilla on mitä välittömin merkitys joukkojen menettelyn määrittelemiselle, pakottaa taistelun tuoksinassa erottamaan viholliset ystävistä, heittämään pois huonot liittolaiset, jotta voidaan antaa ratkaisevia iskuja viholliselle.»[34]

Leninin ennustukset ovat täydellisesti käyneet toteen. Viime vuosikymmenen aikana imperialistinen porvaristo on taitavasti muuttanut taktiikkaansa ja tukeutuen oikeistolaisiin ja »vasemmistolaisiin» revisionisteihin aloittanut aktiivisen hyökkäyksen sosialismia vastaan. Tšekkoslovakian tapahtumat 1968—1969 osoittivat toisaalta sen, että sosialismia vastaan taistellessaan porvaristo turvautuu erittäin hienoon nykyaikaisen poliittisen ja ideologisen taistelun mekanismiin, ja toisaalta sen, että revisionismi on läheisesti yhteydessä antikommunismiin.

Nykyinen taistelu ei ole samanlaista kuin entinen puhtaasti teoreettinen ja ideologinen taistelu. Se on monimutkaista, hyvin sekavaa ja seikkaperäisesti harkittua taistelua, jossa turvaudutaan valtion politiikkaan ja salaiseen toimintaan, jota aluksi käydään salavihkaa, hiljalleen leviävän vastavallankumouksen muodossa. Siihen osallistuvat tiedustelulaitos, valtion virastot, imperialististen monopolien instituutiot, oikeistososiaalidemokraattien teoreetikot, kommunististen puolueiden sisäiset opportunistiset ainekset ja tietenkin myös maolaiset. Siinä käytetään aktiivisesti kaikkia propagandavälineitä: radiota, televisiota, lehdistöä, salaista asiamiesverkostoa. Siinä turvaudutaan myös sellaisiin iljettäviin keinoihin kuin lahjontaan, kiristykseen ja vehkeilyyn. Tässä taistelussa on vihdoin pidetty varalta myös asevarastoja siinä tarkoituksessa, että »hiljainen» vastavallankumous valmistelisi pohjaa aseiden käytölle ennen kaikkea kommunisteja vastaan.

Aikakautemme elintärkeänä tehtävänä on asettaa *imperialistien* kaikinpuolisesti ja yksityiskohtaisesti harkitun antikommunistisen *strategian* vastakohdaksi *työväenluokan* yhtä yksityiskohtaisesti harkittu, huolellisesti viimeistelty ja yksimielinen vallankumouksellinen *strategia.* Jotta se voitaisiin tehdä, on ennen kaikkea ymmärrettävä selvästi, että imperialismi ei kukistu itsestään eikä sitä voida kukistaa suoran rintamahyökkäyksen avulla, vaikka historia onkin tuominnut sen tuhoutumaan. Poliittisen taistelun kirjavalla areenalla on toisaalta imperialismi voimineen ja keinoineen ja toisaalta erilaisia mielialoja ja erilaista kehitystasoa edustavista kerroksista koostuva työväenluokka ja sen johtaja, kommunistinen puolue, joka pyrkii laajentamaan vaikutusvaltaansa työväenjoukkoihin kamppailussa muita puolueita ja järjestöjä vastaan.

Näissä vaikeissa oloissa marxistit-leninistit tarvitsevat paitsi yhtenäistä vallankumouksellista strategiaa myös yksimielistä vallankumouksellista *taktiikkaa.* Leniniläiset periaatteet edellyttävät, että jatkuvasti ja itsepintaisesti opetellaan tarkkaa ja joustavaa manöverointia, opetellaan hyökkäämään ja perääntymään, lujittamaan vaikutusvaltaa ja valloittamaan uusia asemia taistelussa imperialismia vastaan. Tämä on erittäin vaikeaa taktiikkaa. Siksi taistelutaitoa on opeteltava, sen omaksuminen ei ole helppoa työväenluokalle ja sen kommunistiselle puolueelle.

Marxismi-leninismin oppi, sen strategia ja taktiikka kehittyvät ja rikastuvat herkeämättä. Marxilaisuuden luovan kehityksen määräävänä tekijänä, joka suojelee sitä kaavamaisuudelta ja dogmaattisuudelta, on työväenluokan ja kaikkien työtätekevien yhteiskunnallisen ja kansallisen vapautuksensa sekä sosialismin ja kommunismin puolesta käymän vallankumouksellisen taistelun kokemuksen kaikinpuolinen tutkiminen ja yleistäminen, yhteiskunnan teknisessä ja taloudelli-

sessa perustassa, sosiaalisessa rakenteessa, tieteessä, ja kulttuurissa tapahtuvien uusien prosessien syvällinen tutkiminen sekä joukkoliikkeen käytännön perusteella tehtyjen johtopäätösten tarkistaminen ja hyväksikäyttö.

Todelliset marxistit eivät halua ainoastaan sankarillista taistelua, vaan ennen kaikkea voittoa. Toisaalta elämä ja käytäntö vaativat, että marxistit-leninistit puhdistaisivat rivinsä aineksista, jotka eivät halua taistella eivätkä pysty taistelemaan. Toisaalta elämä ja kokemus vaativat, että vallankumoustaistelu pohjautuisi marxilais-leniniläiseen strategiaan ja taktiikkaan. *Se joka ei hallitse marxilais-leniniläistä strategiaa ja taktiikkaa, menettää väistämättömästi taistelutarmonsa.*

Juuri siksi on erityisesti tähdennettävä, että nimenomaan kommunistien nykypolven on ryhdyttävä päättävään taisteluun revisionismia vastaan ja puolustettava marxismi-leninismiä tässä kiivaassa ideologisessa ja poliittisessa taistelussa. Siihen sillä on riittävästi voimia. Kaikki todelliset kommunistit tulittavat marxismi-leninismin aseilla ennen kaikkea kommunistiseen liikkeeseen tunkeutuneita oikeisto- ja »vasemmisto»-revisionisteja. *Nyt kommunistien on vietävä päätökseen neljäs vaihe, murskattava lopullisesti revisionismi avoimessa aatteellisessa taistelussa ja siten täytettävä velvollisuutensa kansainvälistä työväenluokkaa kohtaan.*

II. TAANTUVAN SUUNNAN KOHTALOKKAITA SEURAAMUKSIA MARXILAISESSA LIIKKEESSÄ

1. REVISIONISMI ON »KOULU», JOKA MUOVAA ERIKOISTA SOSIAALISTA TYYPPIÄ EDUSTAVIA TOIMIHENKILÖITÄ

Revisionismin pitkäaikainen vallassaolo kansainvälisessä marxilaisessa liikkeessä jätti tietenkin jälkensä. Marxistit-leninistit joutuvat nykyäänkin vastustamaan ankarassa ideologisessa taistelussa revisionistien menneisyydessä harjoittaman ideologisen ja poliittisen tihutyön uusiutumia. Edellä oli jo puhe tuosta tihutyöstä. Haitallisimpia tihutöitä oli se, että revisionismi sai vallassaoloaikanaan muovatuksi erikoistyyppiset kaaderinsa. Revisionismi on todella hornankattila proletaaristen vallankumousmiesten rappeuttamiseksi, paja, jossa taotaan erikoista sosiaalista tyyppiä edustavia toimihenkilöitä: periaatteettomia, kaksinaamaisia politikoitsijoita ja opportunisteja.

Venäjän marxilaista puoluetta perustettaessa Lenin piti tärkeänä, että *kasvatettaisiin uudentyyppinen proletaarinen toimihenkilö, siveellisesti puhdas, selvänäköinen, määrätietoinen, rehellinen, jaloimpia moraalisia ja aatteellisia periaatteita noudattava toimihenkilö.* Varhaisteoksissaan, etenkin teoksessaan »Askel eteenpäin, kaksi askelta taaksepäin» Lenin suomi sarkastisesti sellaisia revisionismin »koulun» synnyttämiä rujouksia kuin herraskaista anarkismia, opportunistista nihilismiä, porvarillista individualismia ja pikkuporvarillista selkärangattomuutta.

Silloinkin kun kommunistisesta puolueesta tuli hallitseva, Lenin vastusti tarmokkaasti vähäisimpiäkin lattean opportunismin ilmauksia. On tunnettua, miten suvaitsemattomasti Lenin suhtautui niin sanottuun kommunistiseen pöyhkeilyyn,

joka ilmenee ylimielisyytenä, mahtipontisuutena, kopeutena, itsevarmuutena, omahyväisyytenä ja leväperäisyytenä. Elämänsä loppuun asti hän huolehti siitä, etteivät pöyhkeilyyn taipuvat toimihenkilöt pääsisi milloinkaan kehittymään bolševikkipuolueessa eivätkä tunkeutumaan siihen ulkoapäin. NKP noudattaa huolellisesti tätä Leninin neuvoa.

Tuskin kukaan on kuvannut opportunistia niin sattuvasti kuin Lenin. Se on ymmärrettävää, sillä Lenin tunsi paremmin kuin kukaan muu opportunistien tavat ja luonnehti erinomaisesti tuon erikoista sosiaalista tyyppiä edustavan toimihenkilön. Lenin kirjoitti: »*Kun puhutaan taistelusta opportunismia vastaan, niin ei pidä milloinkaan unohtaa koko nykyisen opportunismin luonteenomaista piirrettä kaikilla ja kaikenlaisilla aloilla: sen epämääräisyyttä, löyhyyttä ja hämäryyttä. Itse luonteensa vuoksi opportunismi aina karttaa selvää ja suoraa kysymyksenasettelua, etsii samanlaiselta tuntuvaa, kiemurtelee kuin käärme kahden vastakkaisen katsantokannan välillä pyrkien olemaan 'samaa mieltä' kummankin kanssa ja supistaen erimielisyytensä pieniin korjausehdotuksiin, epäilyksiin, hyviin ja viattomiin toivomuksiin ym., ym.*»[35]

Sattuvasti sanottu, opportunistin yleistetyssä kuvassa on saavutettu mikroskooppinen tarkkuus. Sellainen on tuo revisionismin hiivalla noussut erikoistyyppinen toimihenkilö, joka pelkää selvyyttä, pakoilee elämän vaikeuksia, vieroksuu demokraattista sentralismia, proletaarista kuria ja järjestyneisyyttä ja yrittää peitellä, silotella ja hämätä yhteiskuntakehityksen tosiseikat. Opportunisti on tosiaan epämääräinen, liukas ja persoonaton olento, joka ajattelussaan ja toiminnassaan kaihtaa kriittistä suhtautumista elämän ristiriitoihin ja pyrkii lamauttamaan kansanjoukot, jättämään ne vaille aatteellista asetta taistelussa luokkavihollisia vastaan.

Revisionistien yleisenä tunnusmerkkinä on, kuten Lenin sanoi, marxilaisiksi naamioituminen mutta todellisuudessa taistelu marxilaisuutta vastaan, »ei siten, että vastustettaisiin avoimesti marxilaisuuden perusteita, vaan muka tunnustamalla ne, sterilisoimalla sofismien avulla marxilaisuuden sisältöä, muuttamalla se porvaristolle vaarattomaksi 'pyhäinkuvaksi'»[36]. »Teoissa he hylkäävät täydellisesti dialektisen

materialismin, so. marxilaisuuden. Sanoissa he loppumattomasti väistelevät, yrittävät kiertää kysymyksen ytimen ja peitellä luopumistaan — —.»[37] »Yhä hiotumpaa marxilaisuuden vääristelyä, yhä hienompaa materialisminvastaisten oppien väärentämistä marxilaisuudeksi — se on luonteenomaista nykyaikaiselle revisionismille.»[38] Herää kysymys, missä tuollaisia toimihenkilöitä kasvaa. Heitä on syntynyt ja syntyy vieläkin niistä porvariston ja pikkuporvariston syvistä uumenista, joista saavat ravintonsa kaikensuuntaiset revisionistit. Niin kauan kuin tämä ravintoalusta säilyy, opportunismin idut tulevat nousemaan pinnalle edelleenkin. Nuo tyypit ovat elossa vielä tänäkin päivänä.

Mainitunlaisten toimihenkilöiden kantaisä oli Eduard Bernstein, joka sanoi itsestään, että »yleistävä ajattelu ja johtopäätösten teko on ollut minulle vaikeaa»[39]. Tunnettu Parvus (Helphand) sanoi hänestä seuraavaa: »Bernsteinillä on kyky liittää yhteen mitä erilaisimpia (toisistaan irrallisia) asioita ja samalla jaotella ja erotella kaikkein yksinkertaisimmat asiat.»[40] Ei ollut ihme, että opportunismin kantaisän koko toiminta oli pelkkää lentelyä suunnalta toiselle. Toimintaansa luonnehtiessaan Bernstein jakoi sen kolmeen vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa Bernstein oli oikeaoppinen marxilainen, joka omisti kaikki voimansa Marxin suuren opin propagoinnille. Toisessa vaiheessa hän antautui kumoamaan oikeaoppista marxilaisuutta ja teki kaikkensa häväistäkseen ja kumotakseen tuon suuren opin. Kolmannessa vaiheessa Bernstein selitti, miten ja miksi hän siirtyi marxilaisuudesta porvariston leiriin. Elämänsä lopussa tuo teoreetikko tunnusti, että kaksi jälkimmäistä vaihetta olivat hänelle hyvin vaikeita[41], ja se oli luonnollista, sillä hänenhän oli selitettävä, miten ja miksi hän oli vajonnut niin syvälle.

Revisionistien eniten suosimia menetelmiä on tosiasioiden vääristely ja kääntäminen päälaelleen. Revisionistit harjoittavat vääristelyä sitä paitsi »parantamisen», »täsmentämisen» ja »hyvänsuopuuden» säädyllisellä verukkeella. Kun heidät saadaan kiinni valheesta, parjauksesta tai insinuaatioista, he tekeytyvät loukkaantuneiksi, valittavat ettei heitä ymmärretä, saavat hysteerisiä kohtauksia, takovat rintaansa ja väittävät olevansa »rehellisiä» ja »erehtymättömiä». Marxistit-leninis-

tit joutuvat nykyäänkin hyvin usein paljastamaan revisionistien kavalia edesottamuksia. Ne eivät ole tietenkään poliittisissa kriisitilanteissa ilmeneviä sattumia. Se on niiden erikoistyyppisten toimihenkilöiden toiminta- ja ajattelutapa, jotka ovat saaneet revisionistisen koulutuksen voidakseen ajaa porvariston asiaa. Tarkastelkaamme historiallisia tosiasioita.

Marxilaisessa liikkeessä vaikuttaneiden revisionististen kaadereiden oikeaoppinen koulu muodostui vähitellen jo tieteellisen kommunismin perustanlaskijoiden elinaikana. Engels joutui näkemään omin silmin revisionistien ensimmäiset iljettävät vehkeilyt. Kuolemansairaana Engels kirjoitti kuuluisan »Johdantonsa» Marxin teokseen »Luokkataistelut Ranskassa». Se oli hänen joutsenlaulunsa. Miten sen kävi? Bernstein »korjaili» tuota artikkelia vilpillisesti ja muokkasi sen siinä määrin, että Engels ei tuntenut omaa käsialaansa. Revisionisti Bernstein poisti artikkelista kaikki vallankumoukselliset kohdat ja teki siitä sovintotaktiikkaa julistavan asiakirjan, jota sen jälkeen lainailtiin lukemattomia kertoja ja josta tuli entisen vallankumouksellisen marxilaisen merkitykseltään kohtalokas katumuskirje.

Kun Engels luki kuolinvuoteellaan tuon inhottavan väärennyksen, hän kirjoitti heti Kautskylle (1. huhtikuuta 1895) ja Lafarguelle (3. huhtikuuta 1895). Kirjeessään Kautskylle Engels sanoi: »Hämmästyksekseni havaitsin tänään 'Vorwärtsissä' minun *tietämättäni julkaistun* otteen 'Johdannostani'. Se on siloteltu niin, että minä näytän siinä ehdottoman laillisuuden *rauhaarakastavalta* suojelijalta. Siksi on erittäin ilahduttavaa, että 'Johdanto' julkaistaan nyt 'Neue Zeitissa', joten tuo häpeällinen vaikutelma katoaa.»[42]

Engelsin vastalause tuota iljettävää tekoa vastaan jäi tuloksettomaksi. Hän sai nähdä omin silmin yhtä vääristeltynä julkaistun »Johdannon» tekstin myös »Neue Zeitissa». Vastalauseista ei ollut mitään hyötyä. Engels kuoli 5. elokuuta 1895, ja revisionistit viettivät muistojuhlaa sen johdosta, että heidän pahin, peräänantamaton vastustajansa oli poistunut. Maailma sai tietää Engelsin »Johdannon» alkuperäisen merkityksen vasta 1925, kun NKP(b):n Keskuskomitean Marxin ja Engelsin instituutti julkaisi sen täydellisen tekstin.

On kuvaavaa, että sen jälkeen kun bolševikit julkaisivat

Engelsin alkuperäiset asiakirjat, joissa arvosteltiin jyrkästi marxilaiseen liikkeeseen tunkeutunutta revisionismia, itse Bernsteinin oli tunnustettava väärennyssyntinsä. Bernstein kirjoitti 1925: »Kirjeiden julkaisemisen jälkeen ei sopinut enää pitkittää niiden julkaisemista sillä kielellä, jolla Engels oli ne kirjoittanut.»[43] Tämä on klassinen esimerkki niin sanotun oikeaoppisen marxilaisen kaksinaamaisuudesta ja periaatteettomuudesta. Nykyiset revisionistit turvautuvat samanlaisiin keinoihin.

Saatuaan haltuunsa Marxin ja Engelsin käsikirjoitusten valtavan kokoelman revisionistijohtajat päästivät niistä julkisuuteen vain mitättömän pienen osan. Tieteellisen kommunismin suurten ajattelijoiden rikkaan aatteellisen jäämistön tekeminen tulevien sukupolvien omaisuudeksi vaati suuria ponnistuksia Leniniltä ja hänen aatetovereiltaan. Esimerkiksi Sorgelle osoitetut kirjeet onnistuttiin julkaisemaan vasta vuonna 1906, Kugelmannille ja Weydemeyerille vuonna 1907, Beckerille vuonna 1920, Victor Adlerille ja Bernsteinille vuonna 1924. Näissä kirjeissä on hyvin tärkeitä neuvoja taistelutaktiikasta sekä oikeistolaisia että »vasemmistolaisia» revisionisteja vastaan. NKP:n suuren työn ansiosta ovat olemassa marxismi-leninismin klassikkojen kootut teokset.

Revisionistisen koulukunnan toisena menettelytapana ovat parjaukset, moraalinen terrori, kiristys ja vehkeily. Tarkastelkaamme tosiasioita. Heti kun marxilaisessa liikkeessä alkoivat puhjeta revisionistiset hampaat, puolueen sisäisessä taistelussa oli havaittavissa uusia ilmiöitä. Nuo uudet ilmiöt koskivat aluksi Wilhelm Liebknechtiä, joka päätti ojentaa Bernsteiniä tämän revisionististen edesottamusten vuoksi ja nimitti tätä »kapitalismin suureksi hännystelijäksi». Tätä olisi luullut puolueen sisäiseksi asiaksi. Mutta aivan odottamatta Liebknechtiä alettiin sättiä koko porvarillisessa lehdistössä, että hän on Marxin ja Engelsin suosikki ja salainen asiamies, joka järjestää Saksan työväenluokkaa aseelliseen kapinaan. Tämä salaisesta sosiaalidemokraattisesta lähteestä peräisin ollut versio antoi riittävästi aihetta proletaarijohtajan vainoamiseen ja joudutti hänen tuhoutumistaan.

Revisionistien päämiehet tekivät vielä halpamaisemman tempun Saksan proletariaatin tunnustetulle johtajalle Au-

gust Bebelille. August Bebelin nimeen liittyy kansainvälisen työväenliikkeen kokonainen vaihe. Bebel oli työn, puutteen ja vastoinkäymisten kasvattama proletaari, lahjakkuutensa sekä omaksumansa marxilaisuuden ansiosta hänestä tuli ammattivallankumouksellinen ja proletariaatin johtaja. Kun revisionistit yrittivät tarkistaa puolueen marxilaiset periaatteet, Bebel huudahti: »*Tuollainen taktiikka merkitsisi puolueelle samaa, kuin jos elävältä organismilta katkaistaisiin selkäranka ja sen jälkeen odotettaisiin sen pystyvän samanlaiseen elintoimintaan kuin ennenkin.*»[44]

Revisionistit eivät tietenkään antaneet anteeksi Bebelin rohkeaa esiintymistä. He etsivät vuosikausia keinoja kukistaakseen hänet: parjasivat lehdistössä ja myötävaikuttivat siihen, että hän kärsi tappion valtiopäivävaaleissa. Revisionistit menivät niin pitkälle, että ilmoittivat maailman lehdistössä Bebelin kuolemasta. Bebel itse kirjoitti tämän johdosta: »Ilmoitus kuolemastani lähetettiin myös Yhdysvaltoihin ja newyorkilaiset toverimme järjestivät muistojuhlan, jossa oli läsnä muutamia tuhansia ihmisiä. Valteich piti muistopuheen. Minusta tämä oli tavattoman huvittava tapaus, mutta kun Valteich sai kuulla, että kysymyksessä oli väärinkäsitys, hän suuttui kovasti ja moitti minua siitä, etten ollut ilmoittanut olevani hengissä ja terveenä. Vastasin, että mistä minä olisin arvannut heidän saavan tuollaisen ilmoituksen ja uskovan siihen.»[45]

Samanlaista kiristystä harjoitettiin muitakin horjumattomia marxilaisia toimihenkilöitä vastaan. Esimerkiksi Rosa Luxemburgia boikotoitiin moraalisesti, häneltä kiellettiin pitkän aikaa pääsy kaikkiin kansainvälisiin puoluefoorumeihin. Franz Mehringiä vainottiin niin iljettävällä tavalla, että hänen oli pakko paljastaa julkisesti parjaajat. Hän esiintyi Dresdenin edustajakokouksessa ja sanoi, että parjaavat hyökkäilyt häntä vastaan ovat niitä »hyökkäilyjä, jotka näihin mennessä ovat olleet porvarillisten kirjailijapiirien häpeällistä etuoikeutta, niitä hyökkäilyjä, joita varten viikoittain ja kuukausittain hiotaan tikaria turvallisessa väijymäpaikassa aseettoman surmaamiseksi».[46] Kun näitä tosiasioita vertaa revisionistien nykyisiin toimiin, niin näkee selvästi, että nuo toimihenkilöt ovat aina olleet samaa maata. Niin

aiempien kuin nykyistenkin revisionistien teot ovat likaisia. Vaikka revisionistien teoreetikot pauhaavatkin humanismista, demokratiasta ja vapaudesta, revisionistit itse toimivat hyvin diktatorisesti, tyrannimaisesti ja valapattoisesti.

Tässä yhteydessä sopii palauttaa mieleen, miten ankaraa taistelua bolševikkipuolueen yhtenäinen leniniläinen ydinjoukko joutui käymään sekä oikeistolaista että »vasemmistolaista» revisionismia vastan. Tarkastelkaamme vain asian yhtä puolta: revisionisti-opportunistin luonteenomaisia piirteitä. Neuvostoliiton historiallisessa kirjallisuudessa on valaistu yksityiskohtaisesti Trotskin menševististä olemusta ja hänen »loikkauksiaan», Zinovjevin ja Kamenevin iljettävää kavallusta lokakuun aseellisen kapinan aattona 1917, jolloin nuo rikkurit vastustivat julkisesti lehdistössä puolueen suuntausta aseelliseen kapinaan ja antoivat siten ilmi puolueen Keskuskomitean salaisen päätöksen asiasta. Puolue antoi heille anteeksi tuon kavalluksen. Mutta mitä tapahtui sitten?

Trotski, Zinovjev ja Kamenev olivat usein riidoissa keskenään, mutta puolueelle vaikeina ajankohtina he hyökkäilivät aina yksimielisesti Leniniä ja bolševikkipuoluetta vastaan. Vaikka trotskilaisten kesken olikin erimielisyyksiä, he kannattivat silti aina toisiaan. Tarkastelkaamme lähemmin heidän kulissientakaista toimintaansa. Esimerkiksi 1920-luvun alussa Leninin sairastaessa Zinovjev ja Kamenev hyökkäsivät Trotskia vastaan ja muistuttivat yhä useammin hänen menševistisistä »synneistään». Trotski ei myöskään jäänyt velkaa, vaan muistutti alituiseen Zinovjevin ja Kamenevin halpamaisesta rikkuruudesta. Hän muistutti myös Kamenevin karkotusaikanaan lähettämästä häpeällisestä onnittelusähkeestä väliaikaiselle hallitukselle ja Mihail Romanoville. Siihen aikaan kun Judenitš hyökkäsi Pietariin, Trotski vaati, että Zinovjev olisi syrjäytetty kaikista johtavista toimista pelkuruutensa ja toimettomuutensa vuoksi. Puolueen Keskuskomitea ei hyväksynyt Trotskin ehdotusta.

Kun oli kulunut kolme vuotta tästä »perheriidasta», Zinovjev ja Kamenev alkoivat vaatia, että Trotski olisi syrjäytetty kaikista johtavista viroista ja erotettu Keskuskomitean Poliittisesta Toimikunnasta ja puolueesta hajotustoimintansa sekä heti Leninin kuoleman jälkeen 1924 julkaiseman-

sa tosiasioita vääristelevän teoksensa »Lokakuun opetuksia» vuoksi. Tämäkin ehdotus hylättiin. Miksi? Siksi että noiden kaverusten katsottiin torailevan vain huvikseen. Kummassakin tapauksessa näkyi selvästi yksimielinen katala pyrkimys rikkoa puolueen johtavan ydinjoukon yhtenäisyys ja aloittaa sitten laaja toiminta koko puolueen rappeuttamiseksi.

Tuo katala aie paljastui vuoden kuluttua, kun puolueen 14. edustajakokouksessa uuden opposition johdossa esiintyneet Zinovjev ja Kamenev liittoutuivat Trotskin kanssa ja lähtivät yhtenä rintamana leninismiä sekä NKP(b):n Keskuskomiteaa vastaan. Ensiksi trotskilaiset hyökkäsivät Buharinia vastaan syyttäen tätä raskaista oikeistososiaalidemokraattisista synneistä. He vaativat Buharinin erottamista kaikista johtajantoimista, Poliittisesta Toimikunnasta ja puolueesta. Kuten tunnettua, edustajakokous ryhtyi puolustamaan Buharinia ja hylkäsi trotskilaisten ehdotuksen.

Näytti siltä, että puolueen leniniläinen ydinjoukko oli voittanut taistelun trotskilaisia ja sellaisia suurpolitikoitsijoita kuin Trotskia, Zinovjevia ja Kamenevia vastaan. Mutta odottamatta syntyi uusi, hämmästyttävä tilanne. Puolueen tietoon tuli, että Buharin oli 1929 neuvotellut salaa Kamenevin kanssa uuden, kaikki aiemmin murskatut ryhmäkunnat ja ryhmät yhdistävän leninisminvastaisen liiton perustamisesta. Kun Poliittinen Toimikunta esitti Buharinille vakavan syytteen, Buharin tunnusti tekonsa, selitti sen syyksi »ajattelemattomuutensa» ja vannoi taas uskollisuuttaan puolueelle.

Buharinin käyttäytyminen ei tietenkään ollut satunnaista. Koko hänen poliittinen toimintansa oli alituista syöksähtelemistä puolelta toiselle. Väliin hän oli äärivasemmistolainen, esim. Brestin rauhan aikana; väliin sovittelija, »puskuriryhmän» kannattaja ammattiliittoväittelyn aikana; väliin taas äärioikeistolainen, mm. laajamittaisen sosialistisen rakennustyön kaudella. Hänen syntiinlankeemuksensa johtui siitä, että hän ei ymmärtänyt marxilaista dialektiikkaa, kuten Lenin sanoi. Buharin oli doktrinääri ja teoreettikkona skolastikko, joka tunsi hyvin marxilaiset kaavat, mutta ei milloinkaan osannut soveltaa niitä luovasti konkreettiseen todellisuuteen.

Buharinin virheellisten teoreettisten rakennelmien taakka

tuntui pahiten bolševikkipuolueen murroskausina. Puolueen 6. edustajakokouksessa Buharin vastusti leniniläistä suuntausta aseelliseen kapinaan. Hän perusteli kantaansa sillä, että talonpojisto ei ole valmis tukemaan proletariaattia kapinassa. Ensimmäisenä vuotena Lokakuun vallankumouksen voiton jälkeen hän esiintyi taloudellisen rakennustyön leniniläisiä periaatteita vastaan ja väitti, että proletaarisen valtion päävaarana on valtiokapitalismi eivätkä pikkuporvarilliset anarkistiset voimat. Taloudellisen rakennustyön myöhemmissä vaiheissa Buharin oli edelleenkin hyvin horjuvalla kannalla. Katsomustensa ja toimintansa perusteella Buharin ei ollut marxisti-leninisti, vaan pikemminkin pikkuporvarillinen vallankumousmies, joka ei ymmärtänyt kunnolla yhteiskuntataloudellisen kehityksen prosesseja eikä luokkataistelun lakeja.

Täytyi olla tavattoman lapsellinen uskoakseen kaikkien noiden kumoamattomien tositapahtumien jälkeen siihen, että myöhempinä vuosina trotskilaisten ja buharinilaisten, noiden kokeneiden ja piintyneiden politikoitsijoiden käyttäytyminen olisi ollut moitteetonta. Tosin puolueen 17. edustajakokouksessa (1934) he kaikki sanoutuivat irti virheellisistä ohjelmistaan ja katsomuksistaan ja vannoivat noudattavansa vastedes puolueen linjaa. Mutta olivathan he antaneet lupauksia jo ennenkin. Siksi maailman taantumusvoimat sosialismia vastaan taistellessaan perustivat aina laskelmansa noihin johtomiehiin. Nykyään on julkaistu monia kirjoja, joiden tekijät todistavat, että 1930-luvulla Neuvostoliitossa oli poliittisesti ja aatteellisesti rappeutuneiden ainesten — menševikkien, eserrien, trotskilaisten, zinovjevilaisten ja buharinilaisten — illegaalisia järjestöjä. Tässä ei ollut mitään ihmeteltävää.

Muistettakoon etteivät ainoastaan maan sisäisten poliittisten luopioiden vaaralliset hankkeet vaatineet puolueelta valppautta. Sitä vaati myös äärimmilleen jännittynyt ulkopoliittinen tilanne. Tilannetta vaikeuttivat paitsi porvarillisten valtioiden imperialistipiirien Neuvostoliittoa vastaan suuntaamat taantumukselliset toimet myös ulkomaille keskittyneet valkoemigranttien huomattavat voimat. Vallankumouksen jälkeen ulkomaille olivat paenneet tilanherrat ja

kapitalistit, teollisuudenharjoittajat ja pankkiirit, ruhtinaat ja paronit, entiset ministerit ja porvarillisten puolueiden toimihenkilöt, kenraalit ja upseerit sekä tsaarin läheiset ja kaukaiset sukulaiset. Oli perustettu Venäjän vapauttamisen keskus, toimi väliaikainen hallitus. Ulkomailla oli vihdoin myös reaalinen sotilaallinen voima: kenraali Kutepovin komennossa ollut niin sanottu valkokaartilaisten maahanhyökkäysarmeijakunta, jonka päämaja oli Pariisissa. Prahassa perustettiin suuri emigranttijärjestö, Agraariliitto, jota suojeli silloinen presidentti Masaryk. Laajaa neuvostovastaista toimintaa harjoitti vallankumouksen pyörteiden Venäjältä sinkoama monilukuinen kirkollinen ylimystö.

Nämä ja monet muut maanpakolaisten yhdistykset merkitsivät vakavaa vaaraa mm. ideologian alalla. Vihamieliset maanpakolaisvoimat olivat 1930-luvulla edelleenkin yhtenä maailman taantumusvoimien iskuryhmistä, joka yritti horjuttaa sosialistista järjestelmää keinoista piittaamatta. Vastavallankumoukselliset voimat perustivat toiveensa sillanpääaseman valloittamiseen Neuvostoliiton alueella voidakseen muodostaa maan rajojen sisälle jonkinlaisen väliaikaisen hallituksen, jota kapitalistiset valtiot olisivat viipymättä tukeneet sotilaallisesti. Kapitalistimaat antoivat runsaskätisesti rahallista sekä moraalista ja poliittista apua emigranttivoimille. Näihin voimiin vuorostaan nojautuen ulkomaiset tiedustelulaitokset, etenkin fasistiset, tehostivat toimintaansa ja lähettivät jatkuvasti Neuvostoliittoon asiamiehiään, vakoilijoita ja tihutyön tekijöitä. Kaikki valkoemigranttien järjestöt solmivat pyhän liiton maailman ensimmäisen työläisten ja talonpoikien sosialistisen valtion vastustamiseksi ja yhdessä muiden maiden imperialistien kanssa, näiden suoranaiseen apuun turvautuen yrittivät hävittää Lokakuun vallankumouksen aikaansaannokset.

Tuolla historiallisella taustalla poliittisten kuona-aineiden olemus tulee esiin erittäin viheliäisenä. Menševikit, eserrät, trotskilaiset ja buharinilaiset kumppaneineen toimivat itse asiassa neuvostovallan avointen vihollisten tavoin. Emme syvenny tarkastelemaan yksityiskohtaisesti Trotskin omahyväisiä, provokatorisia lausuntoja, toteamme vain, että toisen maailmansodan aattona hän väitti: »Neljännellä Internatio-

naalilla on jo tänään vahvin, määrältään suurin ja karaistunein haaraosastonsa SNTL:ssä.»[47] Emme aio täsmentää kunkin opposition edustajan syyllisyyden astetta. Korostamme vielä kerran sitä, että kaikkien noiden politikoitsijoiden toimintatavat olivat iljettäviä. Sanottakoon suoraan, että niin trotskilaiset kuin buharinilaisetkin terrorisoivat varmoja leniniläisiä puoluekaadereita ja horjuttivat koko puoluetta. Vehkeily, kiristys, parjaus, uhkailu ja häpäisevien pilajuttujen levittäminen kuuluivat revisionisti-ideologien halpamaisiin toimintatapoihin. Kaikki tuo kohdistui ennen kaikkea koettuja, rehellisiä, miehuullisia, kansan suosiossa olevia kuuluisia vallankumousmiehiä vastaan.

Edellä kuvasimme aiemmin vaikuttaneita oikeisto- ja »vasemmisto»-opportunisteja. Mutta nykyäänkin on paljon noita sameiden vesien kalastajia, jotka hämäävät vallankumouksellisten työläisten ja yhteiskunnan parhaimmiston tajuntaa. Olisi mahdotonta syrjäyttää vaiti ollen nykyaikaisen revisionismin hurjapäätä Djilasia. Tämän kirjan tekijä on itse kuullut Moskovassa 1946 Djilasin luennon, jonka tämä halusi pitää Puoluekorkeakoulussa aiheesta »Marxismi-leninismin kaikkivoittava voima». Silloin hän oli todella oikealla, kommunistisella näkökannalla puhuessaan Jugoslavian ja muiden Euroopan kansojen vapautustaistelusta sekä fasismia vastaan taistelevien kansojen johdossa olevien kommunistien miehuullisuudesta. Erittäin lämpimästi ja ylistävästi hän puhui Neuvostoliitosta, ensimmäisestä sosialistisesta maasta.

Tuohon aikaan Djilas painotti erityisesti sitä, että leniniläisen puolueen kokemukseen nojautuen ja pitäen ohjeenaan marxismi-leninismin vallankumouksellista teoriaa Jugoslavian kommunistit ratkaisevat taitavasti ja nopeasti teollistamisen, osuustoiminnallistamisen sekä kulttuurivallankumouksen tehtäviä, perustavat oikealle pohjalle kansallisuuksien väliset suhteet ja Neuvostoliiton apuun turvautuen rakentavat menestyksellisesti ja lyhyessä ajassa sosialismin. Noin puhui silloin kommunisti Djilas. Nyt luopio Djilas parjaa ilkeämielisesti Neuvostoliittoa, kommunistista puoluetta ja neuvostokansan sotilaallisia urotekoja. Hän on mennyt kavaluudessaan niin pitkälle, että liehittelee imperialisteja ja kehottaa kapitalistimaita liittoutumaan, murskaamaan Neu-

vostoliiton ja lannistamaan sen imperialistirosvojen määräysvaltaan. Ummehtuneesta kolostaan on noussut esiin Dedijer, joka myös hioo hammastaan neuvostovaltiota vastaan. Nuo luopiot on erotettu Jugoslavian Kommunistien Liitosta, ja nyt he muistuttavat yhtenään siitä, että aluksi he olivat sosiaalidemokraatteja ja sitten oikeaoppisia marxilaisia, mutta saatuaan hyvän antipalan he, samoin kuin bernsteiniläisetkin, luopuivat kommunismista ja pettyivät marxilaisuuden suhteen. Siten tuo kehä meni umpeen. Noiden loikkareiden teot eivät ole mitään uusia eivätkä omintakeisia: jokainen poliittisen taistelun lakeihin perehtynyt ymmärtää, että noiden luopioiden takana ovat imperialistit.

Ei voida sivuuttaa vaitiololla myöskään nykyistä ahkeraa kynämiestä Roger Garaudya. Hänkään ei jätä käyttämättä pienintäkään tilaisuutta korostaakseen osuuttaan kommunistisen liikkeen veteraanina. Aikoinaan Garaudy kirjoitti tosiaan mainiosti. Tässä ote hänen artikkelistaan »Taistelussa revisionismia vastaan», joka julkaistiin »Pravdassa» 5. huhtikuuta 1958. »Taistelu revisionismia vastaan on maailman kommunistisen liikkeen tärkeimpiä tehtäviä — —. Revisionismi yrittää kiistää tai ainakin hämätä luokkataistelun sekä työväenluokan ja sen puolueen johtavan osuuden, mikä viime kädessä lähentää revisionisteja liberaaliseen porvaristoon, joka levittää harhakuvitelmia 'uuskapitalismin' olemassaolon mahdollisuudesta — —. Revisionistien tulkitsemana työväenluokan yhtenäisyyden ja demokraattisten voimien yhteenliittämisen ongelma edellyttää, että kommunistiset puolueet luopuisivat marxilais-leniniläisistä periaatteista ja järjestömuodoistaan.»

Garaudy arvosteli murhaavasti kaikentyyppisiä revisionisteja, jotka vetävät samaa köyttä porvariston ideologien kanssa. Hän kirjoitti: »Porvariston ideologit puhuvat herkeämättä siitä, että marxilaisuus on vanhentunut.» Sosiaalidemokraatit väittävät »Revue socialiste» aikakauslehden palstoilla, että on otettava huomioon Marxin jälkeen tapahtuneet muutokset. Samaa kirjoittavat katolilaiset aikakauslehdessä »Esprit» ja niin sanotun eksistentialistisen suunnan idealistifilosofit aikakauslehdessä »Les temps modernes». Lucien Lora kirjoittaa, että marxilaisuus oli viime vuosisadan tieteellistä sosialismia. Samaa puhuu Jean-Marie Domenach, joka väittää, että kyseessä ei ole proletariaatin kurjuus vuonna 1850, vaan Ranskan työläisten asema vuonna 1957.

Garaudy ei jättänyt kiveä kiven päälle arvostellessaan noita vahingollisia väittämiä. Hän puolusti kiihkeästi sosialististen maiden kommunististen ja työväenpuolueiden edustajien vuoden 1957 neuvottelukokouksen Julkilausumaa. Nykyään samainen Garaudy on sanoutunut irti kommunistisen puolueen näkökannoista. Hän esiintyy porvarillisessa lehdistössä ja yhdessä avointen antikommunistien kanssa sättii puoluettaan sekä Neuvostoliittoa ja yrittää kumota marxismi-leninismin perusperiaatteet. Tällaisia ovat ne mädät hedelmät, joita synnyttää porvarillinen ja pikkuporvarillinen ympäristö, se turmeltunut ideologinen ympäristö, jossa käy mahdolliseksi paitsi esineiden myös omantunnon, ihmissielun ja sydämen osto ja myynti. Lievästi sanoen »marxisti» Garaudy joutuikin tuon ympäristön uhriksi.

Kahdessa hiljattain julkaisemassaan tekeleessä »Sosialismin suuri käänne» ja »Koko totuus» Garaudy paljasti täydellisesti luopion olemuksensa. Toisaalta hän syytää iljettäviä parjauksia ja vihjauksia. Toisaalta hän kiemurtelee kuin tarhakäärme imarrellen marxilaisuutta ja vannoen sille uskollisuuttaan. Garaudy turvautuu suoraan sanoen samaan temppuun, jota aikoinaan käytti Venäjän Sosiaalidemokraattisessa Työväenpuolueessa ollut niin sanottujen jumalanetsijöiden ja jumalanrakentajien revisionistiryhmä. Peitelläkseen luopumistaan marxilaisuudesta he väittivät: »Me ehkä erehdymme, mutta me etsimme.» Lenin vastasi tähän sattuvasti: »*Ette te* etsi, vaan *teitä etsitään,* siinä vika! Ette te käy käsiksi teidän, so. marxilaiselta (sillä te haluatte olla marxilaisia) näkökannaltanne porvarisfilosofisen muodin jokaiseen käänteeseen, vaan tämä muoti käy käsiksi teihin, se tyrkyttää teille uusia idealismin maun mukaan tehtyjä väärennyksiään.»[48] Leninin arvio soveltuu hyvin Garaudyyn ym.

Sanottakoon että revisionismin ideologit korostavat aina tilaisuuden tullen fasismia vastaan käydyn verisen sodan aikaisia ansioitaan. Esimerkiksi Djilas ja Dedijer puhuvat halukkaasti siitä, että he olivat Jugoslavian vapautusarmeijan everstejä. Sopii kysyä, olisiko heillä ollut muuta mahdolli-

suutta. Hitlerhän vainosi myös sosiaalidemokraatteja, niin »vasemmistolaisia» kuin oikeistolaisiakin. Heistä itsestään ei ollut joukkojen järjestäjäksi, ja kansanjoukot vuorostaan eivät voineet kokoontua luopioiden lippujen alle. Siksi heillä ei ollutkaan muuta ulospääsyä kuin liittyä kommunisteihin, minkä ansiosta heistä tuli eversteja. Noita luopioita ei siis kannustanut fasisminvastaiseen taisteluun velvollisuudentunne tai tietoisuus, vaan he osallistuivat siihen olosuhteiden pakosta. Miten oikeassa olikaan Engels sanoessaan tuontapaisista toimihenkilöistä: »Jos 'sivistyneet' tai yleensä porvarillista alkuperää olevat tulokkaat eivät asetu kokonaan proletariaatin näkökannalle, niin he ovat vain vahingollisia.»[49] Tämän vahvistaa todeksi kaikkien pettureiksi ruvenneiden Garaudyjen, Djilasien ja Dedijerien nykyinen käyttäytyminen.

Halpamaista kritiikkiä harjoittavat nykyaikaiset revisionistit ovat menettäneet kokonaan häpynsä ja omanarvontuntonsa. Porvariston palvelussa he ovat menneet pitemmälle revisionistisia esi-isiään. Marxismi-leninismiä parjaavat vääristelijät hyökkäilevät nykyään kansainvälisen kommunistisen liikkeen teoreettisia ja poliittisia kannanottoja vastaan. Heidän toimintansa suoranaisena tarkoituksena on puolueiden rappeuttaminen ja hajottaminen. Revisionistit suosivat sellaista demagogista menetelmää kuin rehellisiä ja järkkymättömiä kommunisteja komprometoivaa nimittelyä. Tässä revisionisteille kuuluu voiton palmu, sillä he alkoivat tosiaan ensimmäisinä jakaa kommunisteja oikeaoppisiin ja vääräoppisiin, vanhoillisiin ja edistyksellisiin, stalinisteihin ja antistalinisteihin. Nykyään he ovat laskeneet liikkelle uudet termit: ns. neostalinistit ja superstalinistit.

Imperialistinen propaganda sieppaa hanakasti revisionistien uutuudet, paisuttelee niitä ja tarjoaa revisionisteille vuorostaan »uusia» ideoita. Ideologisen taistelun lukuisat tosiseikat osoittavat havainnollisesti, miten hienosti ja harkitusti imperialistinen propaganda ja sen asiamiehet rappeuttavat kansanjoukkoja, saattavat huonoon valoon marxismi-leninismiä ja »haurastuttavat» sosialistisia maita sekä kommunistisia puolueita. Tässä tihutyössä porvaristo perustaa laskelmansa ennen kaikkea revisionisteihin, jotka ovat tunkeutuneet marxilais-leniniläiseen liikkeeseen.

Oikeaoppinen revisionismi on siis luonut erikoista sosiaalista tyyppiä edustavan toimihenkilön. Opportunisti on porvarillisen ideologian työväenliikkeeseen tekemän vaikutuksen tulos. Porvaristoa pelottaa marxilais-leniniläisten aatteiden puoleensavetävä voima ja se turvautuu yhä laajemmin paitsi avoimen väkivallan käyttöön myös demokraattisen ja sosialistisen liikkeen katalaan rappeuttamiseen sisältäkäsin. *Oikeisto- ja »vasemmisto»-revisionistit ovat verisukulaisia, kaksosveljeksiä. Ne näyttävät kulkevan eri teitä, mutta saapuvat eri puolilta samaan päämäärään: puolustamaan tosiasiallisesti porvarillisia ihanteita. Päästyään samaan rivistöön ne aloittavat tuota pikaa rajankäynnin, sättien hyökkäilevät toisiaan vastaan ja valmistelevat jälleen maaperää lähetäkseen toisiaan.* Lenin sanoi, että itse asiassa *»kaikki he ovat yhtä perhettä, kaikki he kehuvat toisiaan, ottavat oppia toisiltaan ja yhdessä nousevat sotajalalle 'dogmaattista' marxilaisuutta vastaan».*[50] Sellainen on noiden proletariaatinvastaisten toimihenkilöiden opportunistinen olemus. Jotta heidän sosiaalinen olemuksensa voitaisiin ymmärtää paremmin ja syvällisemmin, sopii vielä kerran palata historian opetuksiin.

2. MITEN TUHOUTUI SUURIN, AIKOINAAN VALLANKUMOUKSELLINEN TYÖVÄENPUOLUE

Työväenliikkeen poliittisena suuntana ja yhteiskunnallisena ideologiana sosiaalidemokratia on ollut olemassa lähes sata vuotta. Sen historiallisessa kehityksessä on tietenkin ollut paljon valoisia, viehättäviä puolia, jotka ovat kannustaneet, jalostaneet ja kumouksellistaneet työväenluokkaa ja edistäneet sen luokkatietoisuuden muovautumista. Nämä puolet ilmenivät varsinkin sosiaalidemokraattisten joukkopuolueiden syntykaudella, kun sosiaalidemokraattista liikettä johtivat Marx ja Engels. Muistettakoon myös, että tuon liikkeen suurinta osastoa johtivat sellaiset tunnetut marxilaiset kuin August Bebel ja Wilhelm Liebknecht, joita oikeutetusti nimitetään vallankumouksellisen sosiaalidemokraattisen liikkeen perustajiksi.

Sosiaalidemokratia laajassa mielessä — sekä poliittisena puolueena että ideologiana — on syntynyt Saksassa. Saksan työväenluokka tuli kansainvälisen työväenliikkeen historiassa ensimmäisenä ymmärtämään, että se tarvitsi itsenäisen poliittisen luokkapuolueen, ja se perusti tuollaisen puolueen. Tämä tosiseikka on jo sinänsä huomion arvoinen. Muistettakoon että Saksan sosiaalidemokraattista puoluetta perustettaessa ilmeni jyrkkiä ristiriitoja sekä kärkevää aatteellista taistelua liberaalisen ja vallankumouksellisen suuntauksen välillä. Juuri tämä seikka löikin leimansa puolueen perustamisprosessiin ja sen myöhempään kehitykseen.

Viime vuosisadan puolivälissä myllertäneiden vallankumousmyrskyjen rauettua Euroopan maissa koitti hiljainen kausi, johon toisaalta liittyi voimakas tendenssi sosialistisen liikkeen terroristiseen tukahduttamiseen ja toisaalta pyrkimys yhteiskuntaelämän liberaalistamiseen. Porvaristo suosii »piiskan ja piparkakun» taktiikkaa. Sosialisteja vastaan nostettiin ankaria oikeusjuttuja ja julkaistiin poikkeuslakeja, mutta samalla kannustettiin monenlaisten hyväntekeväisyysyhdistysten, työväen »yhdistysten», osuustoiminnallisten ja ammatillisten liittojen perustamista. Noissa porvariston holhoamissa yhdistyksissä ja järjestöissä muovautui porvaristolle joka suhteessa otollinen liberaali reformistinen ideologia.

Englantilainen tradeunionismi, josta sai alkunsa reformistinen suunta työväenliikkeessä, juurrutti tuota turmiollista ideologiaa. Kehittymässä olleen työväen aristokratian mielialoja ilmentäneet trade unionien johtajat ajoivat liberaalista politiikkaa, joka rajoitti työväenluokan tavoitteet työvoiman palkkausehtojen parantamiseen pääasiassa tehdaslainsäädännön avulla. Siten poliittinen taistelu poistettiin kokonaan päiväjärjestyksestä, ja työväenliike rajoittui juoksevien taloudellisten tehtävien ratkaisemiseen. Lyhyesti sanoen *poliittinen taistelu jäi porvariston tehtäväksi, taloudellinen taistelu työläisten tehtäväksi.*

Työväenluokan edistyksellinen, valveutunein osa vastusti luonnollisesti päättävästi sille vieraan ideologian leviämistä ja pyrki vapautumaan porvarillisten liberaalien holhouksesta. Esimerkiksi Saksassa 1863 hajanaisista työväenyhdistyksistä perustettiin proletariaatin itsenäinen poliittinen järjestö Saksan Yleinen Työväenyhdistys. Sitä johti Ferdinand Lassalle, joka asetti jalon tehtävän: Saksan työväenliikkeen irrottamisen porvarillisesta demokratiasta. Hän lausui silloin sattuvat sanat: *»Puolue lujittuu siten, että se puhdistaa itsensä.»*

Lassallen työväenyhdistys ei kuitenkaan ollut tehtäviensä tasalla. Siitä ei tullut yhdistävää vallankumouksellista keskusta, vaan reformismin ahjo Saksan työväenliikkeessä. Siksi kuuden vuoden kuluttua, 1869 Saksan työväenyhdistysten radikaalisempi osa perusti Eisenachissa sosiaalidemokraattisen työväenpuolueen, jota johtivat Wilhelm Liebknecht ja August Bebel. Nämä eisenachilaiset nimittivät ylpeästi itseään *marxilaisiksi.*

Kahden aikakauden vaihteessa Saksan työväenluokalla oli siis kaksi puoluetta, jotka edustivat erilaista poliittista ja ideologista suuntaa. Lassallelainen suunta otti ensi askeleen työväenliikkeen elvyttämiseksi ja irrottamiseksi niin sanotusta porvarillisesta demokratiasta suorittaen siten »suuren uroteon», kuten Marx sanoi. Eisenachilaiset taas joutuivat viemään loppuun tuon irrottamisen ja ohjaamaan työväenliikettä eteenpäin todellisen demokratian valloittamiseksi työtätekeville.

Yhteiskuntataloudellisen kehityksen tarpeet vaativat pakottavasti perustamaan proletariaatin yhtenäisen, keskitetyn, johdonmukaisesti luokkakantaisen puolueen, joka pohjautuisi yhtenäisiin järjestöllisiin, poliittisiin ja ideologisiin periaatteisiin. Saksassa 1870- ja 1880-luvulla kehittyi myrskyisästi teollisuus ja voimistui kapitalismi, nopeaa vauhtia lisääntyi teollisuusproletariaatti ja heräsi sen luokkatietoisuus. Poliittisen taistelun areenalle nousi todellinen teollisuusproletariaatti. Nämä merkittävät seikat joudduttivat kahden työväenpuolueen yhdistymistä, vuonna 1875 niiden yhdistyminen tapahtuikin Gothassa.*

* Franz Mehring on valaissut yksityiskohtaisesti Saksan sosiaalidemokraattisen puolueen synty- ja kehityshistoriaa kuusiosaisessa teoksessaan (ks. *Ф. Меринг.* История германской социал-демократии, СПб., 1896).

Vuonna 1962 Saksan Demokraattisessa Tasavallassa ilmestyi Walter

Saksan Yhdistyneen Sosiaalidemokraattisen Työväenpuolueen perustaminen oli merkkitapaus koko kansainvälisen työväenliikkeen historiassa. Puolue oli lähes puoli vuosisataa esimerkkinä kaikkien maiden työväenluokan vallankumouksellisille puolueille, jotka pitivät kunniakkaana sosiaalidemokraattisen puolueen nimeä. Marxilaisuus levisi poliittisena virtauksena kautta maailman ainoastaan sosiaalidemokraattisen liikkeen ansiosta. Marxilaisuus pääsi juurtumaan kansainvälisen proletariaatin ja maailman edistyksellisten voimien tajuntaan. Tämä oli sosiaalidemokraattisen liikkeen suuri historiallinen ansio.

Yhdistynyt sosiaalidemokraattinen puolue hyväksyi oman ohjelmansa (Gothan ohjelman), joka monessa suhteessa määräsi ennakolta puolueen myöhemmän kehityksen suunnan. Yksistään ohjelman perusteella ei tietenkään voida arvioida puolueen toimintaa. Marx sanoi, että »työväenliikkeen jokainen askel on tärkeämpi kuin tusina ohjelmia». Tässä tapauksessa on kuitenkin todettava, että Saksan sosiaalidemokraattisen puolueen ohjelma kaikkine teoreettisine ja poliittisine virheineen, joita Marx arvosteli perinpohjaisesti,[51] vaikutti vahingollisesti paitsi Saksan työväenluokkaan myös kansainvälisen työväenliikkeen myöhempään kehitykseen.

Heikkouksistaan huolimatta puolue saavutti hyvin pian Saksan työväenluokan ja kaikkien työtätekevien suuren luottamuksen. Puolueen arvovalta oli niin suuri, että jopa »rautainen» kansleri Bismarck säikähti tuota mahtavaa poliittista voimaa. Vaikka Saksan taantumukselliset hallituspiirit julkaisivat 1878 poikkeuslain sosialisteja vastaan, ne eivät pystyneet hävittämään puoluetta eivätkä heikentämään sen arvovaltaa ja laajoihin työtätekeviin joukkoihin tekemää vaikutusta.

Ulbrichtin johtaman tekijäryhmän kirjoittama »Saksan työväenliikkeen historia »,jota myöhemmin muokattiin ottaen huomioon Saksan Sosialistisen Yhtenäisyyspuolueen 6. edustajakokouksessa hyväksytyn ohjelman peruskohdat ja joka vahvistettiin puolueen Keskuskomitean 2. kokouksessa. Myöhemmin, 1966 Saksan Sosialistisen Yhtenäisyyspuolueen Keskuskomitean marxismi-leninismin instituutti julkaisi kahdeksanosaisen tutkimuksen Saksan työväenliikkeen historiasta (»Geschichte der deutschen Arbeiterbewegung», Berlin 1966), jossa valaistaan yksityiskohtaisesti marxilaisleniniläisestä näkökulmasta Saksan proletariaatin liikettä sen alkuvaiheista aina sosialismin voittoon Saksan Demokraattisessa Tasavallassa. Nämä teokset tarjoavat arvokasta lähdeaineistoa Saksan vallankumouksellisen työväenliikkeen tutkijoille.

Yli 12 vuotta illegaalisena toiminut Saksan Sosialidemokraattinen Työväenpuolue ei hajonnut, vaan se onnistui vieläpä parantamaan poliittista toimintaansa. Puolue sovelsi taitavasti yhteen legaalisia ja illegaalisia toimintamuotoja, reagoi nopeasti maan kaikkiin poliittisiin tapahtumiin ja puolusti horjumattomasti luokka-asemiaan, vaati johdonmukaisesti sosialisteja ja koko sosialistista liikettä diskriminoivan lain kumoamista. Puolueen valtiopäivävaaleissa noudattama taktiikka ja sen erinomaiset tulokset olivat hyvin kuvaavia tässä suhteessa.

Maanalaisena toimiessaan Saksan sosiaalidemokraattinen puolue teki sitä paitsi valtavaa järjestelytyötä eri maiden sosialistien yhdistämiseksi ja esitti pääosaa Toisen (Sosialistisen) Internationaalin perustamisessa. Toisen Internationaalin ensimmäinen kongressi pidettiin 1889. Tässä sopii sanoa, että tuolla sosialistien kansainvälisellä foorumilla oli alkuvaiheissa suuri merkitys kansainvälisen työväenliikkeen yhteenliittämisen ja lujittamisen kannalta.

Kun puhutaan Saksan sosiaalidemokraattisen puolueen huomattavasta osuudesta, niin on muistettava aina, että sen merkitys kasvoi tietyssä vaiheessa tieteellisen kommunismin perustanlaskijoiden Marxin ja Engelsin alituisen huolenpidon ansiosta. Esimerkiksi sen jälkeen, kun Bismarckin hallitus oli julkaissut poikkeuslain sosialisteja vastaan, puolueessa ilmeni aluksi neuvottomuutta, ja se oli taipuvainen lakkauttamaan toimintansa, ts. antautumaan. Ainoastaan sen ansiosta, että Marx ja Engels puuttuivat asiaan, puolue pääsi šokkitilasta ja pystyi jatkamaan toimintansa.

Proletariaatin johtajat yrittivät jatkuvasti ohjata Saksan vallankumouksellista työväenpuoluetta oikealle tielle, jotta se olisi helpommin voittanut kaikki vastatuulet ja myrskyt. Engels sanoi 14. marraskuuta 1879 päivätyssä kirjeessään Bebelille: »On itsestään selvää, että jokainen Saksassa saatu voitto ilahduttaa meitä samoin kuin missä muussa maassa hyvänsä saatu voitto, ja jopa enemmänkin, sillä Saksan

puoluehan on kehittyessään pohjautunut alusta alkaen meidän teoreettisiin väittämiimme. Mutta juuri siksi pidämme erittäin tärkeänä sitä, ettei Saksan puolueen käytäntö eivätkä varsinkaan puoluejohdon julkiset esiintymiset poikkeaisi yleisestä teoriasta.»[52]

Puolueen toiminnan alkuvaiheista Marx ja Engels varoittivat, että puolue välttäisi kahta vaarallista poikkeamaa: *toisaalta puolueen karsinoitumista lahkoksi ja toisaalta antautumista pikkuporvarillisen ideologian lumoihin.* Kummallakin vaaraalla oli objektiivinen perusta, ja ne kumpikin saattoivat aiheuttaa korvaamatonta vahinkoa puolueelle. Näillä tieteellisillä ohjeilla on suuri teoreettinen merkitys myös nykyaikaiselle kansainväliselle kommunistiselle liikkeelle.

Historia on osoittanut, että jokaisessa maassa työväenluokan porvaristoa vastaan käymän taistelun alkuaikoina jokainen sosialistinen liike läpäisee väistämättömästi lahkolaisuuden vaiheen. Jokaisessa maassa proletariaatin luokkataistelun alkukaudelle ovat olleet tunnusomaisia salaiset yhdistykset ja vallankumouksellisten teoreetikkojen ryhmät, joilla on aluksi heikot yhteydet laajoihin työläispiireihin tai joilta nuo yhteydet puuttuvat kokonaan. Lyhyesti sanoen ne (lahkot) ovat »proletaarisen liikkeen lapsuutta, samoin kuin astrologia ja alkemia ovat tieteen lapsuutta»[53]. Marxin ja Engelsin mielestä lahkolaisuus oli merkkinä siitä, että »työväenluokka ei ole vielä kypsynyt itsenäistä historiallista liikettä varten. Heti kun se saavuttaa sellaisen kypsyyden, kaikki lahkot muuttuvat itse asiassa taantumuksellisiksi».[54] Koska Saksan nuori työväenpuolue oli vasta päässyt lahkolaisuuden tilasta ja kehittynyt kypsäksi luokkaliikkeeksi, Marxilla oli täysi syy varoittaa sitä mahdollisesta paluusta esi-isien aikaisiin vanhentuneisiin muotoihin.

Yhtä aiheellisesti Marx varoitti puoluetta myös toisesta vaarasta: lankeamisesta pikkuporvarillisen ideologian pauloihin. Kun työväenluokka astuu laajalle poliittisen toiminnan areenalle, sen on ehdottomasti saatava mukaansa pikkuporvarilliset kerrokset, sillä ilman niiden kannatusta se ei saavuta voittoa eikä suoriudu historiallisesta vapautustehtävästään. Mutta lukuisat pikkuporvarilliset kerrokset ovat tunnetusti erittäin alttiita porvarillisen ideologian, »sen

oikeudenmukaisuuden, vapauden, tasa-arvoisuuden ja veljeyden jumalten» vaikutukselle.[55]

Marx ja Engels ymmärsivät, että puolue kasvaisi ja kehittyisi joukkopuolueeksi, joten heillä oli täysi syy varoittaa puoluetta sulautumiselta pikkuporvarilliseen ympäristöön. Engels puhui tästä 24. marraskuuta 1879 päivätyssä kirjeessään Bebelille: »Pikkuporvareiden ja talonpoikien yhtyminen liikkeeseen on kylläkin todistuksena liikkeen valtavista saavutuksista, mutta samalla se on vaarallista liikkeelle, jos vain unohdetaan, että noiden henkilöiden on pakko tulla mukaan ja että he tulevatkin vain *siksi,* että heidän on pakko. Heidän mukaantulonsa osoittaa, että proletariaatista on tosiaan tullut johtava luokka. Mutta koska he tuovat mukanaan pikkuporvarillisia ja talonpoikaisia ideoita ja pyrkimyksiä, niin on muistettava, että proletariaatti ei suoriudu historiallisesta johtajan tehtävästään, jos se tekee myönnytyksiä noille ideoille ja pyrkimyksille.»[56]

Marxin ja Engelsin huomautukset olivat hämmästyttävän kaukonäköisiä ja järkeviä aikanaan ja ihmeen ajankohtaisia myös nykyaikaisen liikkeen kannalta. Myöhemmät tapahtumat ovat osoittaneet, että lahkolaisesta juuresta lähti versomaan piikikäs »vasemmistolainen» revolutionarismi, joka on levitellyt okaisia rönsyjään: bakuninilaista anarkismia, blanquilaisia salaliittoja, trotskilaista seikkailupolitiikkaa ja maolaista revolutionarismia. Myös pikkuporvarillisen ideologian heiveröisestä juurakosta on putkahtanut esiin yhtä heiveröisiä versoja oikeistoreformismin erilaisina muunnelmina. Sekä ennen että nykyään on ollut vaikea vetää selvää rajaa noiden kahden opportunistisen hairahduksen välille. Ne ovat siinä määrin kietoutuneet toisiinsa ja niihin on siinä määrin iskostunut šovinismi sekä nationalistinen karsta, että on miltei mahdotonta sanoa, onko kyse oikeisto- vai »vasemmisto»-lahkolaisesta vääristymästä. Sanoohan venäläinen sananparsi, että kun lähdet vasemmalle, niin saavut oikealle.

Marx ja Engels toivoivat paljon Saksan Sosiaalidemokraattisesta Työväenpuolueesta, siksi he alituiseen kehottivat sen johtomiehiä kiinnittämään huomiota noiden kahden poikkeaman vaarallisuuteen. Tästä puhuu heidän ja puolueen

johtohenkilöiden laaja kirjeenvaihto. Heidän jalot toiveensa eivät kuitenkaan toteutuneet. Kohta Marxin kuoleman jälkeen puolueen toiminnassa ilmeni vakavien poikkeamien oireita. Syntyi sekä vasemmistolahkolaisia että oikeistoreformistisia virtauksia. Tilannetta vaikeutti vielä se seikka, että Engels oli uppoutunut jättiläismäiseen valmistelutyöhön Marxin »Pääoman» toisen ja kolmannen niteen julkaisemiseksi, joten hän ei voinut enää kiinnittää yhtä vakavaa huomiota puolueen aatteelliseen johtoon kuin Marxin eläessä.

Engels oli sitä paitsi aivan varma, että niin kokenut proletaarijohtaja kuin Bebel ei päästäisi puoluetta suistumaan oikealta tieltä. Alkuaikoina Bebel vastusti tosiaan leppymättömästi kaikkia opportunismin ilmauksia ja poikkeamisia. Bebel oli sivistynyt marxilainen, hän osasi perustella vakuuttavasti ja syvällisesti poliittiset ja teoreettiset johtopäätöksensä. Kun hän havaitsi monien puolueen johtomiesten taipuvan siihen, että puolue »kasvettuisi» olemassaolevaan yhteiskuntaan ja muuttuisi parlamenttitaistelun välikappaleeksi, hän määritteli täsmällisesti erimielisyytensä asiasta. »Erimielisyydet ovat siinä, että liike on tulkittava yleensä luokkaliikkeeksi, joka tavoittelee suuria, maailman uudistamiseen tähtääviä päämääriä, ja sen on tavoiteltava tuollaisia päämääriä, joten se ei voi tehdä kompromissia vallitsevan yhteiskunnan kanssa. Jos se tekee kompromissin, se yksinkertaisesti tuhoutuu tai herää vielä henkiin uudenlaisena, mutta nykyisistä johtajistaan vapautuneena.»[57]

Bebel havaitsi jo Engelsin elinaikana puolueessa joitakin epäterveitä ryhmäkuntaisuuden oireita ja totesi huolestuneena, että tapahtumain kehittyessä hajaannus on väistämätön, ellei noita oireita hävitetä. Hän perusteli tätä oikeaa johtopäätöstään sillä, että kireässä taistelussa eivät kaikki puolueen johtomiehet kestä ankaria koetuksia, mitä seikkaa hän usein pahoitteli kirjeissään Engelsille. »Osa johtajistamme on epäilemättä jo kauan sitten väsynyt taisteluun, ja vielä aikaisemmin tuo osa on vastoin tahtoaan mennyt pitemmälle, kuin se olisi luonteensa ja katsomustensa puolesta halunnut mennä. Nyt nuo johtajat ovat vain ulkonaisesti kanssamme, sillä joko he itse eivät ole selvillä katsomustensa eroavuudesta, tai he eivät luota kansanjoukkojen kannatukseen ja pelkäävät menettää nykyisen asemansa.»[58] Bebel varoitti ankarasti ja isällisesti vallankumousmiehiä viehättymästä vihollisen imarteluun: *kun vihollinen kehuu teitä, niin se merkitsee, että asianne ovat vinossa.* Tämä varoitus ei ole nykyäänkään menettänyt poliittista merkitystään.

Saksan työväenluokan tunnettu johtaja August Bebel oli elämänsä loppuun saakka porvarillisen yhteiskunnan ja porvarillisen valtiojärjestelmän leppymätön vihollinen. »August Bebel toteutti toiminnassaan Saksan työväenluokan parhaita perinteitä. Mutta August Bebel ei ymmärtänyt imperialismin kaudella työväenliikkeen ratkaistavaksi noussutta suurta historiallista tehtävää: uudentyyppisen puolueen perustamistehtävää.»[59] Objektiivisesti asia oli siten, että jos Bebel ja Wilhelm Liebknecht olisivat noudattaneet loppuun saakka varmaa marxilaista linjaa eivätkä olisi suhtautuneet suvaitsevaisesti oikeistoreformistisiin ja vasemmistolahkolaisiin ilmentymiin, niin puolue olisi varmasti välttänyt sen traagisen kriisin, joka siinä puhkesi heti Engelsin kuoleman jälkeen. Tämä historian opetus on erittäin hyödyllinen paitsi vallankumousmiesten nykypolvelle myös tuleville taistelijoille.

Revisionistit hyökkäilivät kiivaasti marxilaisen teorian perusväittämiä vastaan, mistä edellä oli jo puhe, ja lisäksi vastustivat raivokkaasti puolueen poliittisia, järjestöllisiä ja taktisia periaatteita. Kaikki tuo muistutti monessa suhteessa echternachilaisten hyppymenoja*. Puolue otti aluksi kolme askelta eteenpäin ja yhden askeleen taaksepäin. Sitten se alkoi liikkua yhden askeleen eteenpäin ja kaksi askelta taaksepäin, ja lopulta se kulki vain *taaksepäin*. Siten se saavutti päätepisteen, jonka takana oli väistämätön kuilu. Opportunistit johtivatkin tuon kuilun partaalle aikoinaan voimakkaan ja toimintakykyisen työväenpuolueen.

Ensiksi poreili pinnalle porvarillinen nationalismi. Sosiaalidemokraattisessa lehdistössä alkoi laaja keskustelu kansakunnista ja kansallisista suhteista, isänmaallisuudesta ja internationalismista, siirtomaapolitiikasta sekä siirtomaiden ja

---

* Echternach on pieni kaupunki Luxemburgin suurherttuakunnassa. Helluntain jälkeisenä tiistaina järjestetään hyppymenot: kirkkoväki kulkee kirkkoon ottaen kolme askelta eteenpäin ja yhden askeleen taaksepäin.

emämaiden keskinäisistä suhteista, valtiollisesta suvereniteetista ja kansallisesta itsenäisyydestä. Keskustelut noin elintärkeistä kysymyksistä olivat sinänsä tietenkin aivan oikeutettuja ja niiden olisi pitänyt rikastuttaa teoriaa. Mutta tutustuttuaan julkaistuihin aineistoihin vakava lukija havaitsi heti, että niiden tarkoituksena oli Marxin opin revidointi kaikissa kosketelluissa kysymyksissä.

Kansallisuuskysymyksen alalla tarjottiin kansallisten etujen yhtenäisyyden oppirakennelmaa, joka syrjäytti kokonaan kansallisten suhteiden luokkaolemuksen. Tuossa oppirakennelmassa näkyi jo silloin selvästi porvarillinen nationalismi ja šovinismi. Lenin sanoi, että Saksan sosiaalidemokraattiteoreetikkojen kansallisuuspolitiikka perusteli kansallisen kulttuuriautonomian käsitystä, jota myöhemmin kehittelivät Itävallan sosiaalidemokraattiteoreetikot Bauer ja Springer (Renner).

Siirtomaapolitiikan alalla hyväksyttiin täydellisesti Saksan imperialistien valloituspyrkimykset. Revisionistit vetosivat siihen, että siirtomaakansat ovat takapajuisia eivätkä pysty itsenäisesti kehittämään talouttaan ja kulttuuriaan, ja vaativat saksalaisten pääomien entistä tehokkaampaa tunkeutumista siirtomaihin. Saksalaisten päähän juurrutettiin jo silloin ajatusta saksalaisen kansakunnan paremmuudesta ja elintilan laajentamisesta. Bernstein kirjoitti: »Saksan valtakunnan siirtomaapolitiikka ei merkitse tässä suhteessa minkäänlaista vaaraa Saksan sosiaalidemokraateille — —. Siirtomaita hankittaessa on tietenkin tutkittava huolellisesti, mitä arvoa niillä on ja minkälaisia toiveita niihin voidaan perustaa tulevaisuudessa; on valvottava tiukasti alkuasukkaiden kohtelua ja koko hallintoa, mutta ei ole mitään syytä nähdä siirtomaiden hankkimisessa ennakolta jotakin pahaa — —. Sitä paitsi villi-ihmisille voidaan vain ehdollisesti myöntää oikeus niiden hallussa oleviin maihin. Korkeammalle kulttuurille kuuluu myös korkein oikeus.»[60]

Patriotismi- ja internationalismikysymyksessä revisionistit puolustivat avoimesti porvarillista nationalismia ja šovinismia. Bernstein kohdisti hyökkäyksensä sitä marxilaista väitettä vastaan, että *porvarillisessa yhteiskunnassa proletariaatilla ei ole isänmaata,* ja hylkäsi suoralta kädeltä tuon

väitteen. Hän maalasi idyllimäisen kuvan kapitalistisesta edistyksestä sekä yleisestä hyvinvoinnista ja huudahti, että »proletariaatti» käsitekin on jo hävinnyt, että kapitalismin oloissa työväenluokka saa punaiset posket ja vahvat lihakset. Kun Bernstein asettui porvarillisen nationalismin ja šovinismin kannalle, niin asiain kulku teki hänestä saksalaisen militarismin kannattajan. Hän perusteli jo tuolloin aivan varmana sitä arveluttavaa väitettä, että sodan syttyessä sosiaalidemokraatien oli kehotettava työväenluokkaa tarttumaan aseisiin isänmaansa puolustamiseksi. Siten tapahtuikin todellisuudessa. Ensimmäisen maailmansodan sytyttyä Euroopan sosiaalidemokraattiset puolueet II Internationaalin auttamina osallistuivat veriseen sotaan toisiaan vastaan ja puolustivat imperialistien isänmaata.

Luopiot kehittelivät revisionistista poliittista linjaa ja vähitellen muovasivat myös puolueen järjestöperiaatteita mukauttaen ne kokonaan reformistiseen politiikkaan. Kun alkuvaiheessa puoluetta muovattiin ja kehiteltiin marxilaisen demokraattisen sentralismin periaatteen pohjalta, niin myöhemmin puolueeseen alettiin voimaperäisesti juurruttaa *autonomia*periaatetta. Puolueen johtotehtävät siirtyivät vähitellen puolueen keskushallitukselta valtiopäiväryhmälle, joka muuten oli täysin riippuvainen lehdistöstä. Maakuntien puoluejärjestöt vuorostaan eristäytyivät itsenäisiksi, keskuksesta ja valtiopäiväryhmästä irrallisiksi yhdistyksiksi. Puolueessa vallitsi kaaos ja epäjärjestys, hajanaisuus ja horjunta.

Revisionistinen hajotustoiminta huipentui avoimesti asetettuun kysymykseen *itse puolueen olemuksesta,* sen sijasta ja tarkoituksesta. Koitti aika julistaa kaikkien kuultavaksi jo kauan sitten kypsynyt aie, jonka esittikin revisionismin pääteoreetikko Eduard Bernstein. Hän kirjoitti, että saavuttaakseen laajaa vastakaikua joukoissa sosiaalidemokraattisen puolueen on miehuullisesti luovuttava vallankumouksellisista vaatimuksista vapautuakseen siten vanhentuneesta fraseologiasta, joka muka on menneisyyden jäänne, ja pyrittävä »näyttämään siltä, mikä se todellisuudessa on, ts. demokraattissosialistiselta uudistuspuolueelta». [61]

Siten revisionistit ajoivat tahtonsa perille. He esittivät käsityksensä tärkeimmistä kysymyksistä ja ottivat riittävän

varmasti haltuunsa puolueen johdon. Puolueessa tilanne kärjistyi siinä määrin, että sen hajaannus oli väistämätön. Alkoi uusi taisteluvaihe: revisionistien reformistinen toimintaohjelma oli asetettava puolueen edustajakokouksen tuomittavaksi. Tämä viimeinenkin taisteluvaihe kosketti puoluetta kautta linjan.

Ensimmäinen laaja keskustelu Bernsteinin ja hänen aatekumppaneidensa revisionistisesta suuntauksesta käytiin 1898 puolueen edustajakokouksessa Stuttgartissa. Keskustelu muodostui erittäin kärkeväksi. Siinä ilmeni revisionistien neuvottomuus, pelkuruus sekä kaksinaamaisuus ja samalla se, että marxilaisilla on vielä voimaa ja tarmoa. August Bebel, Clara Zetkin, Rosa Luxemburg ym. arvostelivat murhaavasti Bernsteinin revisionistisia käsityksiä. Edustajakokous kokonaisuudessaan ei kuitenkaan ollut tehtäviensä tasalla. Revisionistien arvioinnissa se rajoittui vain suulliseen, kehottelevaan arvosteluun eikä tehnyt minkäänlaista päätöstä asiasta.

Se oli tietenkin anteeksiantamaton myönnytys revisionisteille ja innoitti näitä uusiin hyökkäyksiin marxilaisuutta vastaan. Ikään kuin kostoksi edustajakokoukselle Bernstein julkaisi joukon marxilaisvastaisia artikkeleita. Niissä hän kehotti suoraan marxilaisuuden täydelliseen revidointiin ja esitti katsomuksensa, joiden mukaan puolueen on luovuttava vallankumouksellisista periaatteista ja muututtava demokraattis-sosialistiseksi uudistuspuolueeksi. Tämä nostatti luonnollisesti suuttumuksen myrskyn puolueessa ja antoi aihetta puolueen sisäisen taistelun jatkamiseen.

Toinen laaja keskustelu revisionismista käytiin 1899 puolueen Hannoverin edustajakokouksessa. Tässä edustajakokouksessa olisi luullut hyväksyttävän selvän päätöksen, semmitenkin kun esitettiin konkreettisia ehdotuksia revisionistijohtajia koskevien organisatoristen johtopäätösten tekemiseksi. Tapahtui kuitenkin jotakin päinvastaista, eikä keskustelukaan ollut niin kärkevää kuin edellisessä edustajakokouksessa. Puolueen johtajat rajoittuivat esittämään päätöslauselman, jossa vakuuteltiin, että puolueen tärkeimmät luokkaperiaatteet ovat horjumattomat.

Päätöslauselmassa sanottiin: »Puolue on edelleenkin luokkataistelun näkökannalla, jonka mukaan työläisten vapautus

voi olla vain heidän oma asiansa, ja siksi se pitää työväenluokan historiallisena tehtävänä poliittisen vallan valloittamista, jotta sen avulla tuotantovälineiden yhteiskunnallistamisen sekä sosialististen tuotanto- ja vaihtomuotojen voimaansaattamisen tietä saataisiin aikaan mahdollisimman hyvät elinolot kaikille ihmisille — —. Tämän vuoksi puolueella ei ole mitään syytä muuttaa periaatteitaan tai perusvaatimuksiaan enempää kuin taktiikkaansa tai vihdoin nimeäänkään, ts. muuttua sosiaalidemokraattisesta puolueesta demokraattis-sosialistiseksi uudistuspuolueeksi, ja se torjuu päättävästi kaikki yritykset, joiden tarkoituksena on muuttaa tai peitellä puolueen asennetta olemassaolevaan valtio- ja yhteiskuntajärjestykseen sekä porvarillisiin puolueisiin.»[62]

Näennäisesti päätöslauselmassa vastustettiin revisionismia, mutta sitä ei tuomittu eikä semmitenkään estetty revisionistien hajotustoimintaa. Edustajakokouksen päätöslauselma itse asiassa peitteli revisionismia ja yritti iskostaa ristiriidat yhä syvemmälle. Ei ollut ihme, että jopa Bernsteinin kiihkeimmät kannattajatkin äänestivät yksimielisesti päätöslauselman puolesta. Puolueen foorumi suhtautui noin rauhallisesti ja tyynesti revisionistien häikäilemättömiin ja avoimiin hankkeisiin. Marxilaiset historioitsijat ovat aivan oikein todenneet, että edustajakokous laski itse asiassa perustan »häpeilevälle opportunismille», josta myöhemmin tuli *opportunistinen keskustalaisuus.* Tämä suunta kuvastui erittäin havainnollisesti Lyypekissä 1901 pidetyssä puolueen edustajakokouksessa, jossa revisionismia ei yleensä enää arvosteltu. Puolueen keskushallituksen johtajat pyytelivät jo Bernsteiniä, että hän auttaisi puoluetta pääsemään »kaksimielisestä tilanteesta» ja vakuuttelivat, että puolue suhtautuu häneen täysin luottavaisesti. Sillä lailla puolue taisteli revisionismia vastaan!

Siten työväenliikkeessä syntyi uusi opportunismin laji, sen iljettävin muunnelma — *keskustalaisuus.* Tämän virtauksen rippi-isä oli Karl Kautsky, jota Lenin nimitti täysin oikeutetusti ensimmäisen luokan luopioksi. Keskustalaisuus ei ollut oikeisto- ja »vasemmisto»-siiven välivirtaus, joka olisi tavallaan sovittanut niitä. Keskustalaisuuden päätarkoituksena oli puolueen vallankumouksellisten voimien aseistariisuminen

ja niiden opportunismia vastaan käymän taistelun heikentäminen. Keskustalaiset kehottivat marxilaisia tekemään myönnytyksiä, osoittamaan kärsivällisyyttä ja pyrkimään rauhalliseen rinnakkaiseloon kaikenkarvaisten opportunistien kanssa. Keskustalaisuudesta tuli itse asiassa opportunistien tukikohta, se oli vahingollisin vallankumouksellisia marxilaisia vastustaneista poliittisista virtauksista.

Vuonna 1903 Dresdenissä pidetyn Saksan sosiaalidemokraattisen puolueen edustajakokouksen oletettiin muodostuvan *ratkaisevaksi vaiheeksi taistelussa* marxilaisten periaatteiden puolesta. Kaikki puolueen terveet, todella vallankumoukselliset voimat, varsinkin työläisistä koostuneen ydinjoukon keskuudessa, panivat toiveensa edustajakokoukseen. Oikeistoreformistisen johdon rikolliset hajotustoimet olivat siinä määrin terrorisoineet puolueen, että yksikään tosi vallankumouksellinen ei voinut sietää pitemmälle sellaista asiaintilaa. Edustajakokous tarjosi sopivimman tilaisuuden antaa oikeistolaisille revisionisteille murskaava isku.

Puolueen ratkaistavaksi nousi pulma: sen oli joko erotettava riveistään porvariston leiriin loikanneet ja työväenluokan kavaltaneet halpamaiset luopiot tai tehtävä rohkeasti kahtiajako ja perustettava itsenäinen marxilainen vallankumouksellinen puolue. Mutta edustajakokouksessa ei valitettavasti tapahtunut kumpaakaan, joten tilanne jäi traagisen toivottomaksi. Edustajakokouksen alussa luopiot suorastaan riehaantuivat, sillä he olivat varmoja keskustalaisten asenteista. He noudattivat ennakolta suunnittelemaansa taktiikkaa, jonka tarkoituksena oli erilaisin vihjailuin kompromettoida ja parjata tunnettuja marxilaisia toimihenkilöitä. Ensimmäiseksi maalitaulukseen he valitsivat huomattavan marxilaisen vallankumousmiehen Franz Mehringin.

Mehringin parjauksessa luopiot kuitenkin epäonnistuivat. Mehring piti ilmeikkään ja vaikuttavan paljastuspuheen parjaajia vastaan. Hän antoi osuvan iskun eikä sallinut luopioiden panetella rankaisemattomasti proletaarisia vallankumousmiehiä. Vaikka marxilaisilla oli reaaliset mahdollisuudet musertaa oikeistorevisionismi, he eivät kuitenkaan pystyneet käyttämään noita mahdollisuuksia. Reformistien avuksi tulivat keskustalaisjohtajat, jotka tuota pikaa esittivät muka radikaalisen päätöslauselman ja yrittivät paperilla juuria pois opportunistisen saastan. Päätöslauselmassa sanottiin: »Puolueen edustajakokous tuomitsee päättävästi kaikki revisionistiset yritykset muuttaa koettua ja menestyksellistä — — luokkataisteluun pohjautuvaa taktiikkaamme siinä mielessä, että poliittisen vallan valtaaminen taistelussa vihollisia vastaan korvattaisiin olemassaolevaan järjestelmään mukautumisen politiikalla.»[63] Edelleen puhuttiin revisionistien taktiikan virheellisyydestä ja muusta vahingollisuudesta.

Mitä tapahtui sen jälkeen? Loppu oli suorastaan tragikoominen. Revisionistit äänestivät yksimielisesti pilkallisin hurraa-huudoin tämän päätöslauselman puolesta. Revisionismin myrkky oli ilmeisesti saastuttanut puolueen elimistön siinä määrin, että puolue oli menettänyt lopullisesti kykynsä palata vallankumouksellisiin asemiinsa. Myöhemmin marxilaiset historioitsijat ovat olleet samaa mieltä siitä, että jos Dresdenin edustajakokouksessa olisi onnistuttu erottamaan revisionistit puolueesta tai perustamaan itsenäinen marxilainen puolue, mikä tehtiin vasta 15 vuoden kuluttua, 1918, niin saksalaiset kommunistit olisivat saattaneet yhdessä Venäjän bolševikkien kanssa toteuttaa suuren sosialistisen kumouksen Saksassa.

Sopiva ajankohta oli kuitenkin päästetty ohi, ja puolue oli suistunut kokonaan oikealta suunnalta. Kahtiajako ja semmitenkään uuden puolueen perustaminen eivät voineet tulla kysymykseenkään: siihen puolueella ei olisi riittänyt voimia. Myöhemmin keskustalaiset joutuivat kokonaan reformismin pauloihin, ja puolueen julkinen politiikka ja käytäntö vastasivat täydelleen revisionistien vaatimuksia. Yhteinen oikeistoreformistinen toimintaohjelma tasoitti kaikki aiemmat ristiriidat. Puolueessa vallitsi »rauha» ja »sopu». Jos sattui kuulumaan arvostelevia hiiskahduksia, niin reformistijohtajat vaimensivat ne nopeasti moraaliopetuksillaan: enemmän kohteliaisuutta, korrektisuutta, hienotunteisuutta ja sivistyneisyyttä. Avoimen kritiikin ja itsekritiikin asemesta puolueessa alettiin harjoittaa kulissientakaista vehkeilyä, tehtiin periaatteettomia kompromisseja ja aiheesta mistä hyvänsä käytiin tuloksettomia dialogeja ja väittelyjä, jotka toisinaan

jatkuivat viikko- ja kuukausimäärin. Puolueen toiminta oli lamassa, puolueen asioista määräsi suppea ylempien politikoitsijoiden kasti.

Entinen vallankumouksellinen puolue menetti siis lopullisesti taistelukuntonsa, lamautui ja näivettyi. »Revisionistit ja keskustalaiset olivat jo kauan ennen ensimmäistä maailmansotaa ottaneet haltuunsa puolueen avainasemat. Saksan sosiaalidemokraattisesta puolueesta tuli reformistinen työväenpuolue. Saksassa ei ollut enää vallankumouksellista marxilaista taisteluhenkistä puoluetta, joka olisi voinut johtaa työväenluokan taisteluun sen luokkaetujen ja kansakunnan etujen puolustamiseksi, työväenluokan historiallisen tehtävän toteuttamiseksi.»[64]

Bebel ymmärsi hyvin asiaintilan ennen kuolemaansa, mutta oli jo myöhäistä. Toisaalta hän oli liian vanha ja näännyttävän taistelun uuvuttama, toisaalta hän murehti asiaintilaa eikä mitenkään voinut tyytyä ajatukseen, että hänen perustamastaan »suuresta» puolueesta oli tullut »pieni». Juuri tässä olikin hänen pahin, korjaamaton virheensä. Hän kuoli vuotta ennen sitä kohtalokasta hetkeä, jolloin tuosta »suuresta» puolueesta tuli mätänevä ruumis. Bebel ei ehtinyt nähdä* niitä kohtalokkaita seuraamuksia, joihin johti sopeutuminen opportunismiin ja joista Franz Mehring sanoi syvästi murehtien »Avoimessa kirjeessään» 1918: »*Entinen Saksan sosiaalidemokraattinen puolue ja sen vanha, koettu taktiikka on murskattu palasiksi ja haudattu imperialismin riemuvaunujen rattaiden alle.* Jos Karl Marx voisi tietää tästä, hän kääntyisi kolmesti arkussaan.»[65]

Puolueen rappeutumisen syitä pohdittaessa herää luonnollisesti kysymys: oliko alunperin harkittu kaikki seikat Saksan sosiaalidemokraattista puoluetta yhdistettäessä? Liittyivätkö yhdistämisideaan oikealla tavalla kaikki puolueen eriluonteiset ainekset? Nyt me näemme tietenkin paremmin tuon kaiken ja voimme sanoa varmasti, että nimenomaan tuohon aivan ensimmäiseen askeleeseen sisältyi kaikki se, mikä myöhemmin johti raskaisiin seuraamuksiin. Marx ja Engels seurasivat tarkasti Saksan työväenliikkeen kehitystä

* August Bebel kuoli vuonna 1913.

ja varoittivat muuten Bebeliä ja Liebknechtiä hätiköimisestä kahden eriluonteisen poliittisen virtauksen yhdistämisessä. Bebel ja Liebknecht saivat kuitenkin opettajansa vakuuttumaan siitä, että yhdistymisen edellytykset olivat kypsyneet ja että yhdistynyt työväenpuolue tulisi nojaamaan varmasti tieteellisen kommunismin teoreettisiin periaatteisiin ja vastustamaan päättävästi kaikenlaista revisionismia. Edellä esitetystä näkyy, miten kuitenkin kävi.

3. OPETUKSIA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Mitä opetuksia saadaan ja minkälaisia johtopäätöksiä voidaan tehdä, kun tutkitaan tuon aikoinaan suurimman vallankumouksellisen työväenpuolueen vaiheita?

Ensiksikin eisenachilaisten ja lassallelaisten yhdistyminen Gothan edustajakokouksessa oli hätiköivää ja puhtaasti muodollista, siinä ei otettu huomioon noiden poliittisten virtausten välisiä perinpohjaisia ideologisia erimielisyyksiä. Lassallelaisella suuntauksella oli puolueessa melko voimakas opportunistinen asenne. Lassallelainen suunta nimenomaan estikin yhdistynyttä sosiaalidemokraattista puoluetta toimimasta täydellä teholla. Reformistien imelät kovaääniset fraasit loitonsivat työväenluokan edistyksellisiä voimia puolueesta. Sitä paitsi pikkuporvarillisten ainesten paisuttama puolue vajosi yhä syvemmälle vaistonvaraisuuteen. Puolueeseen ryntäsi liberaalinen sivistyneistö, joka haurastutti puolueen rivejä pikkuporvarillisella ideologialla ja anarkistisilla fraaseilla. Kaikki tuo oli dialektiikan lakien vastaista, sillä on mahdotonta yhdistää sitä, mikä ei sovi yhteen. Gothan edustajakokous vahvisti jo silloin tämän totuuden.

Kun Saksan sosiaalidemokraattisen puolueen johtajat eivät tehneet mitään johtopäätöksiä tapahtumain kehityksen perusteella, niin Lenin havaitsi hyvin tarkkanäköisesti tuon kehityssuunnan. Ja kun 1900-luvun alussa oli perustettava Venäjän sosiaalidemokraattinen puolue, niin ikään kuin jokin voima olisi pysäyttänyt Leninin, ja hän sanoi varmasti: »Ennen yhtymistä ja yhtymistä varten meidän on ensin tehtävä päättävästi ja tarkasti rajat selviksi.»[66] Ennen kuin otet-

tiin sellainen ratkaiseva askel, kuin proletariaatin keskitetyn vallankumouksellisen puolueen perustaminen, Lenin kysyi suoraan Venäjän marxilaisilta, kenen kanssa, missä tarkoituksessa ja minkälaisten periaatteiden pohjalta on yhdistyttävä. Kun Venäjällä perustettiin maailman ensimmäistä todella vallankumouksellista työväenpuoluetta, bolševikkipuoluetta, niin arvokkaan opetuksen tarjosi Saksan yhdistynyt sosiaalidemokraattinen puolue, ja Lenin sekä hänen työtoverinsa ottivat varteen tuon opetuksen.

Toiseksi Saksan sosiaalidemokraattisen puolueen kaksi osaa yhdistyivät, vaikka niiltä puuttui yhtenäistä teoreettista pohjaa. Puolueen lassallelaisen osan teoreettiset ja poliittiset katsomukset jäivät miltei ennalleen. Mutta eisenachilaiset olivat yhdistyessään varmoja siitä, että puolue tulee noudattamaan marxilaista suuntaa. Tässäkin historia opettaa. Vaikka eisenachilaiset lukeutuivatkin marxilaisiksi, useilla heistä oli melko likipitäinen käsitys Marxin opista. Seuratessaan Saksan sosiaalidemokraattisen puolueen kehitystä Marx totesi katkerasti, että hänen teoriansa ei ollut juurtunut puolueen tietoisuuteen pintaa syvemmälle. Siksi Saksan sosiaalidemokraattijohtajat eivät tuoneetkaan olennaista panosta tieteellisen kommunismin teorian kehittelyyn. Sen sijaan tieteellisen kommunismin perustanlaskijoiden kuoltua näyttämölle astuneet teoreetikot, niin sanotut Marxin ja Engelsin uskolliset oppilaat julkaisivat kosolti marxilaisuutta kumoavia kirjoja.

Kuten näemme, Saksan sosiaalidemokraattisella puolueella oli alusta alkaen hyvin heikko teoreettinen aseistus, mikä seikka ei jäänyt Leniniltä huomaamatta. Katkaistuaan rohkeasti ja päättävästi opportunistiset yhteydet menševikkeihin Lenin asetti Venäjän nuoren sosiaalidemokraattisen työväenpuolueen lähitehtäväksi omaksua täydellisesti marxilainen teoria, marxilainen dialektinen metodi, joka auttaa löytämään oikeat ratkaisut muuttuvissa oloissa. Lenin arvosti korkealle Georgi Plehanovin varhaisteokset, jotka puolustivat Marxin teoriaa revisionistien hyökkäilyiltä. Plehanovin teoksilla »Monistisen historiankäsityksen kehityksestä», »Sosialismi ja poliittinen taistelu» ja »Erimielisyytemme» oli huomattava osuus marxilaisten ajatusten levittämisessä Venäjälle. Mutta ainoastaan Leninin ja hänen työtovereidensa jättiläismäinen teoreettinen toiminta loi todella tieteellisen perustan bolševikkipuolueen ja vallankumouksellisten kaadereiden kehitykselle. Taaskin sopii palauttaa mieleen Saksan sosiaalidemokraattisen puolueen harmilliset opetukset: puolue väheksyi ilmeisesti teoreettista toimintaa ja sen vuoksi vajosi opportunismin tunkkaan suohon.

Kolmanneksi Saksan sosiaalidemokraattisen puolueen kahden osan yhdistyminen oli itse asiassa johtajien solmima kompromissisopimus, jonka tekoon puolueen rivijäseniä ei ollut riittävästi valmisteltu ja joka solmittiin ilman yksimielisesti laadittuja järjestöperiaatteita. Vaikka eisenachilaisilla oli lassallelaisiin verraten ilmeinen ylivoima järjestyneisyyden, taisteluhenkisyyden ja poliittisen vaikutuksen mielessä, he eivät pystyneet käyttämään täydellisesti hyväkseen tuota ylivoimaa. Näin kävi siksi, että eisenachilaisjohtajat asettuivat heti yhdistymisen jälkeen väärälle, opportunistiselle kannalle ja yrittivät sävyisyydellä ja kompromisseilla vaikuttaa lassallelaisvirtauksen johtomiehiin saadakseen nämä puolelleen. Heille kävi kuin entisille krokotiilinkesyttäjille, jotka itse joutuivat krokotiilin kitaan.

Vähitellen talttui poliittinen kärkevyys, vaimeni puoluekaadereiden aloitteellisuus ja aktiivisuus, lisääntyi passiivisuus ja puolueen sisäisessä elämässä tapahtui jyrkkä käänne oikealle. *Muodostui noidankehä: lassallelaiset joutuivat kokonaan porvariston syleilyyn ja vetivät mukanaan myös eisenachilaisia, puolueessa tällä opportunistisella pohjalla tuli vallitsevaksi sovinnollisuuden ja periaatteettomuuden, hyvänsuopaisuuden ja huolettomuuden ilmapiiri.* Kaikki tämä vaikutti turmiollisesti ennen kaikkea johtavien työntekijöiden, puolueen aktiivien kasvatukseen ja koko puolueen kehitykseen. Ummehtuneessa ilmapiirissä muodostuivat suotuisat edellytykset monenlaisten suuntausten ja virtausten elpymiselle ja syntymiselle puolueessa.

Ensiksi syntyi melko voimakas Mostin anarkistinen vasemmistoseikkailijoiden ryhmä ja sitten Bernsteinin oikeistoreformistinen ryhmä. Ikään kuin näiden virtausten »tasapainottamiseksi» puolueen johtajien keskuudessa syntyi yhtenäinen sovittelijaryhmä, niin sanottujen häpeilevien oppor-

tunistien ryhmä, joka oli vastustavinaan revisionismia marxilaisin fraasein, paperivallankumouksin, kohteliain ja korrektein neuvoin, mutta itse asiassa antoi periksi revisionisteille ja salli näiden toimet. Myöhemmin »häpeilevän opportunismin» uumenista kasvoi esiin kaikkein iljettävin poliittinen virtaus: keskustalaisuus.

Leninin tarkka silmä huomasi tietenkin kaikki nuo ilmiöt. Lenin ymmärsi hyvin, että Venäjän marxilaista puoluetta ei saa perustaa noin epävarmalle, laholle pohjalle. Todella vallankumoukselliselle työväenpuolueelle oli tarpeen toisenlainen, terve, todella marxilainen perusta. Siksi uudentyyppistä puoluetta, bolševikkipuoluetta rakennettaessa Lenin ryhtyi heti alusta kehittelemään marxilaisen puolueen ideologisia, teoreettisia, järjestöllisiä ja poliittisia periaatteita. Huomattakoon että Lenin ei alkanut sattumalta rakentaa uudentyyppisen puolueen runkoa puolueen ideologisten ja teoreettisten periaatteiden kehittämisestä. Ne olivat todella vallankumouksellisia periaatteita, jotka säikäyttivät Venäjän menševikkijohtajia ja aiheuttivat suoranaisen hämmingin Lännen sosiaalidemokraattien revisionististen oikeistojohtajien keskuudessa.

Leninin tieteellisten periaatteiden pohjana oli ennen kaikkea se pääajatus, että uudentyyppisen vallankumouksellisen puolueen on oltava *samoinajattelevien* puolue, joka hyväksyy riveihinsä työväenluokan ja kaikkien työtätekevien asialle uskollisia horjumattomia, rehellisiä ja miehuullisia taistelijoita. Puolueen kokonaisuudessaan ja sen jokaisen jäsenen on puolustettava horjumattomasti marxilaisuuden aatteellisia ja teoreettisia katsomuksia. Vain tällä ehdolla puolueesta tulee todella työväenluokan ja kaikkien työtätekevien edistyksellinen, järjestynyt etujoukko, joka pystyy suorittamaan historiallisen tehtävänsä tietoisena taistelijana sekä kansanjoukkojen järjestäjänä, innoittajana, kasvattajana ja todellisena johtajana.

Lenin otti oppia Lännen sosiaalidemokraattisten puolueiden kokemuksista ja päätyi siihen, että niiden rappeutumisen ja hajoamisen pääsyitä olivat väärät *»autonomia»-periaatteet.* Juuri niiden vuoksi sosiaalidemokraattiset puolueet eivät voineet toimia ehyenä, yhtenäisenä poliittisena voimana. Lenin katsoi kelvottomaksi tuon lahon perustan ja päätyi siihen varmaan käsitykseen, että marxilaisen puolueen järjestörakenteen perustaksi on otettava *demokraattisen sentralismin periaate.* Tämä ainoa oikea ja tieteellisesti perusteltu periaate sisälsi kaikki vallankumoukselliselle puolueelle tarpeelliset momentit: vähemmistön ehdoton alistuminen enemmistön tahtoon; puolueen kaikille jäsenille yhtenäinen kuri; kaikki johtoelimet alhaalta ylös asti valitaan ja ne ovat tilivelvollisia puolueelle, alemmat elimet toimivat ehdottomasti ylempien alaisina; jokaisen puolueenjäsenen on noudatettava ehdottomasti puolueen ohjelmavaatimuksia ja sääntöjä; päätöksiä laadittaessa jokaisella puolueenjäsenellä on täydellinen vapaus ilmaista mielipiteensä ja osallistua keskusteluun, mutta jokaisen jäsenen on täytettävä varauksettomasti ja aktiivisesti *hyväksyttyjä päätöksiä.*

Lenin painotti erityisesti sitä, että puolueen jäsenissä kasvatettaisiin taipumusta kritiikkiin ja itsekritiikkiin, sillä se on puolueen terveen kehityksen ehdoton vaatimus. »Kaikki tähän mennessä tuhoutuneet vallankumoukselliset puolueet tuhoutuivat siksi, että ylpistyivät eivätkä nähneet, missä on niiden voima, ja pelkäsivät puhua heikkouksistaan.»[67] Historia tarjoaa tosiaan paljon esimerkkejä siitä, miten vallankumoukselliset puolueet näivettyivät ja tuhoutuivat siksi, että pelkäsivät kritiikkiä ja itsekritiikkiä. Voimme jälleen vakuuttua siitä, että Lenin ja bolševikit käyttivät tarkasti hyväkseen Saksan sosiaalidemokraattisen puolueen saamia ikäviä opetuksia.

Venäjällä uudentyyppistä tosi marxilaista työväenpuoluetta ei siis rakennettu summassa, vaan sitä rakennettaessa voitiin käyttää hyväksi Lännen sosiaalidemokraattisten työväenpuolueiden runsasta ja monipuolista, niin myönteistä kuin kielteistäkin kokemusta, josta Lenin ottikin vaaria kaikkia bolševikkipuolueen tärkeimpiä rakenneperiaatteita harkitessaan. Näiden todella tieteellisten periaatteiden merkitys ei rajoitu kansallisiin puitteisiin, vaan ne pätevät myös kansainvälisessä mitassa. Siksi maailman kaikki kommunistiset ja työväenpuolueet ovat perustamishetkestään alkaen nojautuneet näihin leniniläisiin periaatteisiin. Tässä on tarkoituksen mukaista erottaa *kolme* teoreettista kysymystä, joita Lenin

painotti aina erityisesti ja jotka ovat hyvin ajankohtaisia puolueen käytännöllisen toiminnan kannalta.

Ensimmäinen kysymys koskee puolueen osuutta vallankumouksellisen teorian jatkuvassa luovassa kehittämisessä, edistyksellisen sosialistisen ideologian muovaamisessa ja juurruttamisessa työväenluokan ja kansanjoukkojen tajuntaan. Lenin vastasi loistavasti tähän kysymykseen jo 1900-luvun alussa kuuluisassa teoksessaan »Mitä on tehtävä?», jossa hän teki käytännöllisiä johtopäätöksiä puolueen vallankumouksellisen toiminnan edistämiseksi pitkälti eteenpäin. Hän sanoi, että todellinen sosialistinen ideologia lähtee tieteestä ja sitä muovataan tieteellisesti vallankumouksellisen käytännön analysoinnin ja yleistämisen pohjalla. Kaikkein tuloksellisinkaan vallankumouksellinen käytäntö ei voi ilman tiedettä avata liikkeen näköaloja, ei voi kehittää työväenluokan sosialistista tietoisuutta eikä johtaa työväenluokkaa vapautustaistelun suoralle tielle. Omaksumatta tieteellisen materialismin teoriaa kokeneimmatkaan vallankumoukselliset käytännönmiehet eivät pysty arvaamaan ennakolta tapahtumain kulkua, vaan he rajoittavat pakostakin toimintansa juoksevien, pinnallisten tehtävien piiriin. Siksi Lenin ei säälinyt puolueen johtavien työntekijöiden teoreettiseen sivistykseen tarvittavia voimia eikä aikaa.

Alkuvaiheissa tieteellistä sosialistista ideologiaa kehittävät edistysmielisen sivistyneistön edustajat, jotka ovat suurimmalta osaltaan peräisin omistavista luokista, sillä nämä ovat lähempänä tiedettä ja sivistystä. Mutta nämä ideologit suoriutuvat jalosta tehtävästään vain sillä ehdolla, että he siirtyvät vallankumouksellisen työväenluokan kannalle joka suhteessa, niin maailmankatsomuksen kuin käytännöllisen, vallankumouksellisen toiminnankin mielessä. Heistä tulee työväenliikkeen tunnustettuja johtajia ja he pystyvät kehittämään menestyksellisesti vallankumouksellista teoriaa vasta sitten, kun he sitovat kohtalonsa työväenluokan kohtaloon. Tämä seikka huolestutti Leniniä eniten. Hän ei ainoastaan haaveillut vaan teki myös kaikkensa sen hyväksi että työväenluokka nostaisi välittömästi keskuudestaan esiin oikeita teoreetikkoja, jotka suoriutuisivat parhaiten historiallisista tehtävistä.

Oli siis perustettava sellainen puolue, joka olisi pystynyt kehittämään sosialistista ideologiaa ja juurruttamaan sitä kansaan. Lenin piti aina hyvin tärkeänä tätä päivänpolttavaa kysymystä. Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen osuus vallankumouksellisen teorian propagoinnissa sekä kommunistisen ideologian kehittämisessä ja juurruttamisessa kansanjoukkojen tajuntaan ei ole vähentynyt vaan on vieläpä lisääntynyt myös kommunistisen rakennustyön kaudella, jolloin neuvostokansa on saavuttanut korkean sivistystason. Puolue ei rauhoita itseään sillä, että neuvostokansan ei tarvitsisi enää omaksua edistyksellistä tieteellistä teoriaa eikä sosialistista ideologiaa, koska se rakentaa jo kommunismia ja on omaksunut kommunismin aatteet. Se olisi aivan väärä asenne.

Kenen tehtäviin kuuluu kehittää ja kuka todella kehittää nykyään vallankumouksellista teoriaa ja kommunistista ideologiaa Neuvostoliitossa? Puolueen johtava elin, Keskuskomitea ja sen Poliittinen Toimikunta. Neuvostoihmiset tuntevat kaikessa kommunistisen puolueen johtavan elimen innoittavan vaikutuksen. Tuo mekanismi on joustava ja voimakas juuri siksi, että koko puolue noudattaa toiminnassaan leniniläistä suuntaa, omaksuu johdonmukaisesti vallankumouksellista teoriaa, kehittää kommunistista ideologiaa ja juurruttaa sitä tarmokkaasti työväenluokan ja laajojen kansanjoukkojen tajuntaan. Tämä leniniläinen mekanismi on tosiaan vertaansa vailla voimakkuudessaan.

Toinen kysymys koskee puolueen vallankumouksellista taistelukuntoisuutta ja niitä sisäisiä lähteitä, joista se ammentaa elinvoimaa tavoitteidensa toteuttamiseksi. Kuten tunnettua leniniläinen puolue perustettiin ammattivallankumouksellisten puolueeksi. Tämä on ymmärrettävää, sillä puolue asetti jo syntymäkaudellaan suoraan ja avoimesti päätavoitteekseen monarkian ja porvariston kukistamisen, työväenluokan valtaannousun sekä sosialismin ja kommunismin rakentamisen. Ottaessaan suorittaakseen tuon jalon tehtävän työväenluokan oli ymmärrettävä selvästi, että ilman ammattivallankumouksellisten puoluetta se ei pysty ottamaan valtaa käsiinsä eikä saavuttamaan tavoitteitaan.

Miten tämän asian laita on nykyään? Onko se menettä-

nyt merkityksensä? Ajat ovat tietenkin muuttuneet. Neuvostoliiton Kommunistisesta Puolueesta, joka yli 50 vuotta sitten oli vanhaa maailmaa hajottava voima, on tullut uutta maailmaa luova ja rakentava voima, hallitseva puolue maassaan. Monivaiheisen taistelukoulun käyneen ja suuria uhrauksia tehneen ammattivallankumouksellisen tyyppi on nykyäänkin vallankumouksen asian uskollisen palvelijan, suuren leniniläisen kaartin horjumattoman taistelijan esikuvana. Kun Lenin muodosti ammattivallankumouksellisten kohortteja, hän piti noita ammattivallankumouksellisia paitsi vanhaa maailmaa vastaan rynnäköivinä pelottomina taistelijoina myös tulevina monipuolisina uudentyyppisinä toimihenkilöinä, jotka pystyvät hallitsemaan sosialistista valtiota, johtamaan valtiollisen, taloudellisen ja kulttuurillisen rakennustyön eri aloja ja ohjaamaan asiantuntijoina koko maan elämää.

Siksi uudentyyppistä puoluetta rakennettaessa Lenin kiinnitti alusta alkaen vakavaa huomiota puoluekaadereiden *työnjaon* tarpeellisuuteen ja toteutti johdonmukaisesti työnjakoa. Puolueessa valmistettiin monenlaisia johtajakaadereita paljon ennen vallankumousta. Kasvatettiin erinomaisia organisaattoreita, teoreetikkoja, propagandisteja, lehtimiehiä, diplomaatteja, sota- ja talousalan asiantuntijoita. Valmennettiin kaikkien alojen ja eri tason työntekijöitä: ujestien ja kuvernementtien sekä puolueen ja valtion keskusrenkaiden tulevia johtajia. He olivat varmoja sosialistisen vallankumouksen voitosta Venäjällä.

Vastustajamme eivät milloinkaan uskoneet, että bolševikeilla oli vakava aikomus *ottaa* valta käsiinsä. He sanoivat, että Leninin puolueelta puuttuu tarvittavia kaadereita ja monimutkaisen valtiokoneiston hoitamisen kokemusta, että puolue koostuu pelkistä kapinoitsijoista. Vastustajamme väittivät myös usein, että jos bolševikit ottavatkin vallan käsiinsä, niin he eivät pysty *pitämään* sitä, sillä heillä ei ole tarvittavaa johtavien työntekijöiden *vähimmäismäärää.* Mutta kaikki »kaukonäkijät» pettyivät tunnetusti laskelmissaan. Heti seuraavana päivänä bolševikkien vallanoton jälkeen tuo johtavien kaadereiden välttämätön vähimmäismäärä löytyi. Neuvostovallalla oli erinomaisia diplomaatteja, mainioita

sotapäälliköitä, ensiluokkaisia ideologisen, talous-, finanssi-, pankki- ym. alojen työntekijöitä.

Kuten tunnettua, porvariston ja monarkian palveluksessa ollut vanha valtiokoneisto rikottiin ja heitettiin tunkiolle. Perustettiin uusi, neuvostovaltion koneisto, johon heti saatiin tarvittava vähimmäismäärä ammattitaitoisia ja monipuolisesti sivistyneitä työntekijöitä ja näiden johtamana alkoi toimia työläisistä, talonpojista ja entisistä alemmista virkailijoista muodostettu valtion hallintokoneisto. Ei ollut ihme, että porvariston puolustajat pettyivät jälleen laskelmissaan. He joutuivat pian peruuttamaan sanansa ja antamaan korkean arvion bolševikkikaadereista, tunnustamaan, *että Leninin johtama neuvostohallitus oli toimintakykyisin, kaukonäköisin ja kaikkein sivistynein hallitus maailmassa.*

Voidaanko tässä yhteydessä puhua siitä, että bolševikkipuolueen perustamisen alkuvaiheeseen liittyneet Leninin ajatukset olisivat vanhentuneet? Ei voida, sillä Leninin kaaderipolitiikan ideat vaikuttavat nykyäänkin. Sosialistinen neuvostovaltio ei tule toimeen ilman johtavia ammattikaadereita, ilman näiden kaadereiden työnjakoa. Tämän tieteellisen periaatteen vaikutus näkyy havainnollisesti lukuisilla valtiollisen, puolue- ja taloustoiminnan suurilla ja pienillä lohkoilla. Siksi puolueella on erittäin suuri vastuu leniniläisten vaatimusten täyttämisestä kaadereiden sijoittamisessa, esiinnostamisessa ja kasvattamisessa. Pitäen ohjeenaan puolueen 23. ja 24. edustajakokouksen päätöksiä NKP:n Keskuskomitea on toteuttanut huomattavia toimenpiteitä kaaderityön parantamiseksi kaikilla aloilla leniniläisten periaatteiden mukaisesti.

Kolmas kysymys, jolla niin ikään oli huomattava sija Leninin kehittämässä opissa puolueesta, koskee puolueen sosiaalista koostumusta. Lukuisat asiakirjat todistavat Leninin huolehtineen jatkuvasti siitä, että puolue säilyttäisi tiukasti proletaarisen luonteensa. Hän tähdensi usein, että työväenluokan on koko sosialistisen rakennustyön kaudella oltava etujoukkona, ja että puolueen lujuuden, yhtenäisyyden sekä taistelukuntoisuuden varmimpana takeena ovat sen työläiskaaderit. Kun kommunistisella puolueella on *luja työläisten ydinjoukko,* niin se on vähemmän altis horjunnalle tai revi-

sionististen ainesten ja porvarillisen ideologian tunkeutumiselle siihen.

Asian ydin ei ole siinä, että työväenluokalla olisi jokin maaginen taikavoima. Työväenluokan vaikutus selittyy sen objektiivisesta asemasta yhteiskunnassa. Työväenluokalla on ensinnäkin ratkaiseva sija yhteiskunnallisessa tuotannossa, työväenluokka kasvaa jatkuvasti sekä määrällisesti että laadullisesti. Se on moraalis-poliittisessa suhteessa varmin, järjestynyt ja yhtenäinen luokka. Toiseksi työväenluokalla on tavattoman voimakas itsetajunta ja itsekuri, jota siinä kehittävät joka päivä ennen kaikkea koneet, teollinen työ kokonaisuudessaan ja vihdoin työläiskollektiivi. On itsestään ymmärrettävää, miten kurinalainen on oltava nykyaikaisilla monimutkaisilla koneilla työskentelevän työläisen. Pienikin virhe saattaa aiheuttaa suurta vahinkoa koko kollektiiville ja yhden kollektiivin virhe vuorostaan aiheuttaa moraalista vahinkoa koko luokalle.

Ei ollut sattuma, että uudentyyppisen puolueen periaatteita perustellessaan Lenin vaati ankaraa puoluekuria ja vastasi menševikeille, että puolue tuomittaisiin väistämättömään tuhoon, jos kaikille sosiaalisille kerroksille myönnettäisiin vapaa pääsy puolueeseen ja höllennettäisiin kuria, kuten menševikit vaativat. Kuri ei ole mikään päähänpisto, vaan työväenluokan objektiivinen elimellinen ominaisuus, siksi teollisuustyöläiset eivät pelkää kuria. Lenin otti huomioon tämän seikan ja totesi, että työväenluokka on puolueen ensimmäinen opettaja ja varma tuki poliittisessa taistelussa. Millekään muulle luokalle ei ole ominaista niin kehittynyt itsekuri, järjestyneisyys ja horjumattomuus, kuin vallankumoukselliselle työväenluokalle. Juuri nämä ominaisuudet auttoivat vallankumouksen vaikeimmissa tilanteissa ja turvasivat puolueelle menestyksellisen eteenpäinmenon.

Kun bolševikkipuolue alkoi helmikuussa 1917 toimia julkisesti, kaksi kolmasosaa sen jäsenistä oli työläisiä. Sen ansiosta, että työväenluokka oli saanut puolelleen muut työtätekevät kerrokset, puolueeseen alkoi aktiivisesti liittyä talonpoikia ja sivistyneistöä. Puolue huolehti kuitenkin aina tarkasti siitä, että sen jäsenistössä pysyisi vahvana työläisten muodostama ydinjoukko. NKP:n 24. edustajakokous korosti,

että nykyäänkin, kun Neuvostoliitossa on käynnissä luokkaeroavuuksien vähittäinen tasoittuminen, puolueen sosiaalisessa koostumuksessa työläisille kuuluu edelleenkin johtava asema. Tämä johtuu siitä, että työväenluokalla tulee olemaan johtava osuus yhteiskunnassa aina kommunismin täydelliseen voittoon asti. *Tällaisia ovat sosialismin objektiiviset kehityslait, joita leniniläinen puolue pitää toimintansa ohjeena.*

Puolueen yhdeksänneksi viisivuotiskaudeksi suunnittelemat valtavat työt ja siis poikkeuksellisen suuri vastuu niiden menestyksellisestä suorittamisesta vaativat, että puolue parantaisi jatkuvasti toteuttamaansa kommunistisen rakennustyön johtoa. Lenin huolehti aina puolueen lujittamisesta, sen vallankumouksellisen taisteluhengen ylläpitämisestä, järjestyneisyydestä, yhtenäisyydestä ja raudanlujasta kurista. Puolue on elävä organismi, ja samoin kuin muutkin organismit se kasvaa, kehittyy, täydellistyy, kartuttaa elämännestettä ja kokemuksen tuomaa viisautta. Puolueella on suuri historiallinen tehtävä: olla luokan etujoukkona, kansan poliittisena johtajana. Se ei saa milloinkaan menettää tätä suurta osuuttaan.

NKP:n 24. edustajakokous lähti uudentyyppisen puolueen horjumattomista periaatteista ja analysoi huolellisesti puolueen toimintaa, se arvioi objektiivisesti puolueen organisaatiotyötä ja puolueen sisäisen demokratian kehitystä. Tarkastelkaamme seikkoja, jotka pakottivat kiinnittämään noin vakavaa huomiota puolueen järjestötyön parantamiseen.

Ensinnäkin NKP:n jäsenmäärä oli huomattavasti lisääntynyt, puolueesta oli tullut kirjaimellisesti joukkopuolue: sen 14,5 miljoonaa jäsentä ja jäsenkandidaattia muodostivat valtavan armeijan. Ennen kaikkea oli luonnollisesti huolehdittava puolueen laadullisesta puolesta, että puolue pysyisi aina tehtäviensä tasalla.

Toiseksi huomattava osa puolueen jäsenistä ja jäsenkandidaateista on nuoria kommunisteja, jotka eivät ole käyneet luokkataistelun koulua ja joilta puuttuu rittävää poliittista karaistusta. Siksi on kiinnitettävä jatkuvasti huomiota kommunistien kasvatukseen, että jokainen heistä olisi puolueen todellinen, aatteellisesti vakaumuksellinen, poliittisesti horjumaton, aktiivinen ja uhrautuvainen taistelija. Jokainen

kommunisti on velvollinen käyttäytymään työssään, yhteiskunnallisessa toiminnassaan ja kotioloissaan leniniläisen puolueen jäsenen arvon mukaisesti, toimimaan vaikeuksia pelkäämättä ja olemaan esikuvana taistelussa kommunismin voiton puolesta.

Kolmanneksi kommunistisen rakennustyön tehtävien monimutkaisuus tekee puolueen organisatorisen ja poliittisen merkityksen yhä suuremmaksi. NKP viitoitti ensimmäisenä maailmassa ihmiskunnalle tien sosialismiin. Nykyään se raivaa ensimmäisenä tietä kohti kommunistista yhteiskuntaa. NKP on hallitseva puolue, ja se on luonnollisesti vastuussa neuvostokansalle, kansainväliselle työväenluokalle ja kaikille työtätekeville voiton turvaamisesta taistelussa kommunismin asian puolesta. Myös tämä seikka edellyttää, että kommunistinen puolue olisi historiallisten tehtäviensä tasalla.

Edellä mainitut seikat ovat pakottaneet tekemään olennaisia muutoksia NKP:n sääntöihin puolueen 23. ja 24. edustajakokouksessa. Kaikki muutokset on viime kädessä aiheuttanut erityinen huolenpito puolueen sisäisen demokratian laajentamisesta sekä puoluetyön kaikkien renkaiden vaikutuksen voimistamisesta. Sääntöihin tehtyjen muutosten tarkoituksena on myös kurin parantaminen ja kommunistien vastuullisuuden lisääminen. Puolueasiakirjojen vaihto on ajanut samoja tarkoitusperiä. On tärkeää, että puolueen sisäisessä elämässä vaikuttaisi aina se tärkeä leniniläinen periaate, että kaikkia kysymyksiä käsiteltäessä kommunisteilla on oikeus tehdä ehdotuksia ja arvostella asioita, mutta sen jälkeen kun enemmistö on hyväksynyt päätöksen, jokaisen kommunistin on ehdottomasti alistuttava enemmistön tahtoon ja osallistuttava aktiivisesti päätöksen täytäntöönpanoon. Tällainen on puolueen vaatimus, joka pohjautuu kokonaan leniniläiseen demokraattisen sentralismin periaatteeseen.

NKP:n 24. edustajakokous kiinnitti poikkeuksellisen vakavaa huomiota puolueen ideologiseen työhön. Edustajakokouksessa miltei kaikki puhujat kosketelivat vallankumouksellisen marxilais-leniniläisen teorian kehittämisen ja kansanjoukkojen aatteellis-poliittisen kasvatuksen peruskysymyksiä. Ideologian kysymysten painottaminen on täysin lainomaista. Onhan ideologinen toiminta kommunistisen rakennustyön erottamaton osa. Se liittyy saumattomasti neuvostoyhteiskunnan aineellisen ja henkisen kehityksen tärkeimpien tehtävien ratkaisuun.

Ideologisen työn kysymyksiin kiinnitetään vilkasta huomiota ennen kaikkea siksi, että neuvostoihmisten henkiset tarpeet ja heidän aktiivisuutensa kommunistisen yhteiskunnan rakentamisessa yhä kasvavat. Siksi puolueella on entistä suurempi osuus kansanjoukkojen aatteellisessa kasvatuksessa. Erittäin painavana syynä on ideologisen taistelun jyrkkä kärjistyminen viime vuosina kansainvälisellä areenalla, mikä heijastaa kahden yhteiskuntapoliittisen järjestelmän välisiä sovittamattomia ristiriitoja. Ideologista tihutyötä, parjausta ja vihan lietsontaa sosialististen maiden kansoja vastaan harjoitetaan tavattoman laajalti.

Imperialistinen taantumus käyttää Neuvostoliittoa vastaan jättiläismäistä propagandakoneistoa. Tosiasioiden objektiivisen, puolueettoman esittelyn ja jopa eräänlaisen sosialismin aatteisiin kohdistuvan myötämielisyyden varjolla yritetään kompromettoida kommunistisen puolueen politiikkaa ja horjuttaa työtätekevien uskoa siihen. Vain naiivit, marxilaisuudesta kaukana olevat ihmiset saattavat lohdutella itseään sillä, että sosialistinen yhteiskunta olisi olemuksensa ansiosta ilman muuta varjeltu porvarillisen ideologian vaikutukselta. Porvariston ideologit tyrkyttävät katsomuksiaan radion ja television, matkailun, elokuvien, käännöskirjallisuuden, teatteriesitysten yms. välityksellä. Sosialismin ja kommunismin edut velvoittavat kommunisteja ja kaikkia neuvostoihmisiä terästämään vallankumouksellista valppauttaan ja paljastamaan imperialistien ideologiset tihutyöt.

* * *

NKP:n monitahoinen historiallinen kokemus osoittaa, että teoreettinen toiminta on ollut aina, puolueen kaikissa kehitysvaiheissa sen huomion keskipisteessä. Reaalisten historiallisten ja nykyisten tosiasioiden perusteella meillä on täysi syy sanoa, että marxilais-leniniläinen yhteiskunnallinen ajattelu on aina ollut liikkeessä, se on jatkuvasti kehittynyt,

rikastunut ja kulkenut horjumattomasti eteenpäin. NKP:n parhaiden, edistyksellisten perinteiden jatkamisen leniniläinen periaate on se elävöittävä voima, joka ravitsee ja innoittaa puolueen voitokasta taistelua. Kun tarkastellaan NKP:n historiallista toimintaa yleispiirtein, niin siinä voidaan erottaa selvästi seuraavia tunnusomaisia ja puoleensavetäviä piirteitä.

Ensinnäkin puolue oli sen perustamishetkestä asti selvillä marxilaisuuden elämänmyönteisestä voimasta. Se kehitti vallankumouksellisessa, luovassa hengessä tuota oppia. Juuri siksi se pystyikin vastaamaan uuden aikakauden, imperialismin ja proletaaristen vallankumousten aikakauden vaikeisiin kysymyksiin. On tunnustettava, että ennen Leniniä ja hänen perustamaansa puoluetta marxilaisuus oli tavallaan kirjaoppi, jota tutkittiin, propagoitiin, levitettiin ja yritettiin soveltaa käytäntöön. Kommunistinen puolue siirsi tuon opin teoreettiselta toiminta-alalta vallankumoustaistelun reaaliselle käytännölliselle maaperälle ja käytti sitä proletariaatin mahtavana aatteellisena aseena. Leninistit ymmärsivät oikein marxilaisuuden luovaan olemukseen sisältyvät periaatteet ja soveltamalla niitä Venäjän tosioloihin ratkaisivat menestyksellisesti maailmanhistoriallisen merkityksen omaavia tehtäviä. Siksi he pystyivätkin kehittämään marxilaisuutta edelleen, rikastuttamaan sitä Venäjän ja muiden maiden työväenluokan ja muiden työtätekevien joukkojen käytännöllisen vallankumoustaistelun uusilla kokemuksilla.

Toiseksi kommunistinen puolue yhdisti ensimmäisenä toisiinsa marxilaisen vallankumousteorian ja kansanjoukkojen luovan käytännön, sosialismin ja työväen *joukko*liikkeen. Nimenomaan tällä materialistisella aatteellisella perustalla muovautui ja hioutui kommunistisen puolueen monitahoinen teoreettinen, poliittinen, organisatorinen ja ideologinen toiminta. Siksi ei ollut sattuma, että Venäjän proletariaatin ratkaistavaksi nousi suuri historiallinen tehtävä: marxilaisen vallankumouksellisen opin käytännöllinen toteuttaminen ja oman maansa työtätekevien vapauttaminen ensi kertaa maailmassa.

Kolmanneksi kommunistinen puolue on kaikissa taisteluvaiheissa pitänyt vallankumouksellista teoriaa eteenpäin

katsovana, johtavana ja suuntaa-antavana voimana. Siksi se on pystynyt perustelemaan tieteellisesti strategiset tunnuksensa ja taktiset taistelukeinonsa ja suorittamaan lyhyessä ajassa mestarillisesti kolme vallankumousta, joissa työväenluokka sai täydellisen voiton. Nimenomaan vallankumouksellinen teoria oli se tehokas aatteellinen ase, joka vuorovaikutuksessa kansanjoukkojen vallankumouksellisen käytännön kanssa turvasi sosialismin voiton neuvostomaassa. Koko maailman marxistit-leninistit tietävät, että Neuvostoliiton sosialistisen rakennustyön kokemukset ovat merkitykseltään yleismaailmallisena tieteellisen strategian ja taktiikan esikuvana. Tämä pysyy kansainvälisen kommunistisen liikkeen historiassa kiistattomana tosiasiana, jota minkäänlaiset panettelijat eivät pysty kumoamaan.

Kaikki nämä tieteellisen vallankumouksellisen toiminnan leniniläiset piirteet ilmenevät tehokkaimpina ja puoleensavetävinä NKP:n nykyisessäkin toiminnassa. Siksi NKP on edelleenkin kansainvälisen kommunistisen ja työväenliikkeen etujoukko taistelussa ihmiskunnan vapauttamiseksi pääoman sorrosta. Tämä seikka velvoittaa kehittämään jatkuvasti vallankumouksellista teoriaa, jotta se pysyisi niiden vaatimusten tasalla, joita nykyaikainen monimutkainen ja monisärmäinen yhteiskuntaelämä sille esittää.

III. OIKEISTOREFORMISMI JA »VASEMMISTOLAINEN» REVOLUTIONARISMI OVAT SAMASTA JUURAKOSTA KASVAVIA VARSIA

1. MITÄ OVAT »OPPORTUNISTINEN VESIPÖHÖ» JA »ANARKISTINEN TUHKAROKKO»

Edellä jo todettiin, että järjestyneen sosialistisen työväenliikkeen alkuvaiheessa syntyivät sen kaksi äärimmäistä poolia, oikeistoreformismi ja »vasemmistolainen» revolutionarismi. Ensimmäisen Internationaalin (Kansainvälisen Työväenliiton) toimintakaudella noita kahta virtausta edustivat lassallelaiset, proudhonistit, bakuninilaiset ja blanquilaiset. Toisen (Sosialistisen) Internationaalin toimintakaudella niitä edustivat bernsteiniläiset, kautskylaiset, trotskilaiset, anarkistit ym. äärivasemmistolaiset ryhmät. Seuraavassa vaiheessa, *Kolmannen*, Kommunistisen Internationaalin toimintakaudella oli niin ikään oikeistoreformistisia ja vasemmistorevolutionaristisia virtauksia, mutta leniniläisen kommunistikaartin yksimielisen toiminnan ansiosta ne olivat melko heikkoja eivätkä pystyneet vaikuttamaan tuntuvasti.

Tunnettu proletaarinen vallankumoustaistelija Rosa Luxemburg määritteli hyvin sattuvasti oikeistoreformismin »opportunistiseksi vesipöhöksi» ja »vasemmistolaisen» revolutionarismin »anarkistiseksi tuhkarokoksi». Nämä molemmat vääristyneet yhteiskuntapoliittiset virtaukset aiheuttivat huomattavaa vahinkoa marxilaiselle liikkeelle, mutta sitäkin suurempaa vahinkoa ne aiheuttavat sille nyt, kun marxismi-leninismin lipun alla taistelevien työväenluokan ja kaikkien työtätekevien vapautusliike on jo päässyt niin suuriin saavutuksiin. Kumpikin noista poliittisista virtauksista on kehittyessään tietenkin muuttanut muotoaan, kumpikin sisältää uusia aineksia ja on omaksunut uusia taistelumenetelmiä.

Tarkastelkaamme esimerkiksi oikeistososiaalidemokratiaa. Aiemmin sen ideologit vielä jossain määrin pysyttelivät marxilaisella kannalla; vaikkakin varauksin, mutta eivät silti hylänneet sitä kokonaan. Nykyiset oikeistososiaalidemokraattien ideologit ovat täydellisesti katkaisseet välinsä marxismi-leninismiin ja esiintyvät samassa kuorossa antikommunismin ideologien kanssa. Nykyiset »vasemmisto»-revisionistit toistaiseksi vielä naamioituvat marxilaisiksi ja esiintyvät marxilais-leniniläisen teorian varjolla, mutta vääristelevät ja madaltavat tuon teorian tieteellistä ja vallankumouksellista olemusta. Katsokaamme nykyisten »vasemmisto»-revisionistien teoreettisia ja poliittisia katsomuksia, ideologisia periaatteita ja käytännöllisiä toimia. Niissä sekoittuvat toisiinsa vallankumoukselliset fraasit ja oikeisto-opportunistiset teot, pikkuporvarillinen nationalismi ja röyhkeilevä porvarillinen šovinismi, vallankumoukselliset tunnukset ja antautumishenkiset — joko oikeistoreformistiset tai äärimmäisen seikkailuhenkiset — toimet.

Oikeistoreformistisen ja äärivasemmistolaisen seikkailuhenkisen ideologian nykyiset seuraajat ovat siis uskollisia esi-isilleen, jotka aiheuttivat mittaamatonta vahinkoa työväen kommunistiselle ideologialle. Kuulostaa paradoksaaliselta, mutta on todettava, että nykyiset oikeisto- ja »vasemmisto»-revisionistit ovat lähteneet vetämään samoja hajottajien vaunuja. Nyt he korottavat osakkeitaan harjoittamalla ilkeämielistä neuvostovastaista parjausta ja kiihottamalla alhaisimpia vaistoja suurta leniniläistä puoluetta vastaan. Voidaan vain sanoa, että kaikki nuo kiristys- ja parjauskeinot ovat jo kuluneita. *Neuvostoliiton Kommunistisella Puolueella on valoisa leniniläinen järki, lujat vallankumoukselliset hermot, voimakkaat proletaariset lihakset, erinomainen maltti, varma aatteellinen karaistuneisuus ja kestokyky, joten se pystyy lyömään takaisin kaikki valehtelijoiden ja parjaajien hyökkäilyt. Nykyiset oikeistoreformistit ja »vasemmistolaiset» revolutionaristit saatetaan epäilemättä häpeään ja tehdään vaarattomiksi samoin kuin aikoinaan paljastettiin ja tehtiin vaarattomiksi heidän edeltäjänsä.*

A. OIKEISTOREFORMISMI ON PÄÄKANAVA, JOTA MYÖTEN PORVARILLINEN IDEOLOGIA ETSIYTYY TYÖVÄENLUOKKAAN

Oikeistoreformismi on porvariston rahasäkin varassa kasvaneen tradeunionismin ideologiaa ja politiikkaa. Usein kysytään: mikä on kansainvälisen kommunistisen liikkeen päävaarana nykyvaiheessa? Päävaara on suoraan sanoen se, jota vastaan ei taistella. Tämä johtuu luonnollisesti siitä, että työväenluokan ja kaikkien työtätekevien pahin luokkavihollinen on imperialistinen porvaristo, joka on aina nojautunut ja nojautuu työväenliikkeen opportunistisiin voimiin. Siksi imperialistiselle porvaristolle on aivan samantekevää, kummalta puolen sitä tuetaan kriittisellä hetkellä, oikealta vai »vasemmalta».

Mitä oikeistoreformismi on olemukseltaan?

Teorian alalla se on marxismi-leninismin avointa revidointia, täydellistä irtisanoutumista tieteellisestä kommunismista ja siirtymistä porvariston ideologisiin asemiin. Se on yritys tehdä marxilaisuudesta porvarillisen ideologian muunnelma, jonka porvaristo voisi hyväksyä ja joka olisi sille vaaraton.

Politiikan alalla oikeistoreformismi on luokkien yhteistyön kannattamista, porvariston ja proletariaatin sosiaalisten antagonismien sovittamista, se on proletariaatin ja työtätekevien joukkojen etujen orjamaista alistamista porvariston eduille. Se sinkoilee myrkkynuoliaan asettaakseen vastakkain demokraattisen liikkeen ja sosialistisen liikkeen, hajottaakseen imperialisminvastaisten voimien yhteisrintaman, rappeuttaakseen sosialistista maailmanjärjestelmää ja horjuttaakseen sosialististen valtioiden yhtenäisyyttä.

Strategian ja taktiikan alalla oikeistoreformismi kiistää proletariaatin taisteluhenkisen, yhtenäisen vallankumouksellisen puolueen tarpeellisuuden ja juurruttaa työväenliikkeeseen sekasortoa, hoipertelua ja hajaannusta. Käytännössä se ilmenee kommunististen puolueiden soveltamien marxilais-leniniläisten periaatteiden saattamisena huonoon valoon, puoluekurin sekä puolueen järjestyneisyyden ja yhtenäisyyden heikentämisenä, tärkeimmän vallankumouksellisen periaatteen, demokraattisen sentralismin periaatteen kieltämisenä ja vaihtamisena autonomiaperiaatteeseen.

Kuten tunnettua, »vanhojen» revisionistien iskulauseena oli: »Liike on kaikki kaikessa, lopullinen päämäärä ei ole mitään.» Ellei työväenliikkeellä olisi lopullista päämäärää — riistäjäluokkien hävittämistä ja sosialismin rakentamista — niin mitä varten työväenluokka tarvitsisi poliittisen puolueen, joka johtaa taistelua päämäärän saavuttamiseksi, mitä merkitystä olisi sosialistisella vallankumouksella ja yleensä kansojen vapautustaistelulla, ts. kaikella sillä, mikä tekee marxilaisuudesta maailman vallankumouksellisen uudistamisen teorian?

Opportunistien »strategia» on hyvin älykkäästi paljastettu niin sanotussa ekonomisti-menševikkien hymnissä, joka on kansanhuumorin sävyttämä ja jota Venäjän vallankumoukselliset työläiset lauloivat aikoinaan kuuluisan »Varsovalaisen» sävelellä.

Askelin aroin, kaikkea varoen käy eteenpäin, työväki, näin — —	Mukautuen, sopeutuen käy eteenpäin, työväki, näin — —	Sallitaan milloin, hiljakseen silloin käy eteenpäin, työväki, näin!

Nykyään sosialismi on saavuttanut niin suuren arvovallan koko maailman työtätekevien joukkojen keskuudessa, että jopa sellaisetkin toimihenkilöt, jotka eivät ole halunneet kuullakaan sosialismista, ovat valitsijoiden suosioon päästäkseen katsoneet parhaaksi julistautua sosialismin »puolustajiksi» (tietenkin varauksin, että he puolustavat »demokraattista», »humaanista», »inhimillistä» yms. sosialismia). Myös marxilaisiksi lukeutuvat revisionistit ovat muuttaneet kantaansa. Hekin kannattavat sosialismia ja kommunismia, mistä he jankuttavat lehdistössä, radiossa ja televisiossa (jotka suurimmalta osaltaan kuuluvat monopolisteille). Mutta heidän mielestään Marxin, Engelsin ja Leninin sosialismiin viitoittama tie ei ole sopiva. Marxilaisuus on muka vanhentunut, ja leninismi kelpaa parhaassa tapauksessa Venäjän tai yleensä kehittymättömien maiden oloihin. Mitä tietä he pitävät sopivana? Revisionisteilla osoittautuu olevan monta tietä varalla. Niiden kaikkien ydinajatuksena on, että

päämäärästä voidaan vielä puhua, mutta sosialismin valloittamiskeinot on jätettävä syrjään.

Tässä tuleekin esiin kaikki se, mitä Rosa Luxemburg sanoi aivan oikein »*opportunistiseksi vesipöhöksi*». Siihen aikaan kun sosiaalidemokraattisessa puolueessa oli muovautumassa oikeistoreformismi, Marx luonnehti jyrkästi mutta aivan objektiivisesti sen johtajia. Kirjeessään Sorgelle hän sanoi: »*Nuo henkilöt, jotka ovat teorian suhteen nollia ja käytännöllisesti eivät kelpaa mihinkään, haluaisivat tehdä sosialismista (jonka he ovat sepittäneet yliopiston reseptien mukaan) ja pääasiassa sosiaalidemokraattisesta puolueesta hampaattoman; työläisiä he haluaisivat valistaa tai, kuten he sanovat, juurruttaa työläisiin 'sivistyksen aineksia', vaikka heillä itselläänkin on vain sekavia puolinaisia tietoja. Mutta ennen kaikkea he haluaisivat, että puolue näyttäisi pikkuporvaristosta arvokkaalta.*»[68] Miten sattuvat sanat! Luulisi että ne on kirjoitettu tänään.

Taistelu menševismiä — oikeistososiaalidemokratian muunnelmaa — vastaan vaati leniniläisiltä bolševikeilta huomattavia ponnistuksia, ennen kuin he saivat lopullisesti haudatuksi tuon turmiollisen virtauksen Venäjän työväenliikkeessä. Seuratkaamme, miten Lenin paljasti oikeistoreformismin sosiaalisen olemuksen ja todisti, että se on pääkanava, jonka kautta porvariston poliittinen ja ideologinen vaikutus tunkeutuu työväenluokkaan. Oikeistoreformismin ideologia ja politiikka on itse asiassa alusta loppuun saakka samaista porvariston ideologiaa ja politiikkaa, mutta vain valesosialistiseen ja valedemokraattiseen vaippaan verhottua. Mutta historia on havainnollisesti osoittanut, että jokaisen *poliittisen kriisin* aikana tuo ulkonainen verho on repäisty pois ja silloin oikeistoreformistien ja porvarillisten taantumusmiesten yhdistyneet voimat ovat jääneet alastomina vallankumouksellisen työväenluokan ja koko kansan eteen. Tarkastelkaamme asiaa valaisevia konkreettisia historiallisia tosiasioita.

Ensimmäinen tosiasia. Historia on jo sanonut painavan sanansa siitä, että sosiaalidemokraattisten puolueiden oikeistojohtajat sallivat imperialistien sytyttää ensimmäisen maailmansodan. Olihan tuon traagisuudellaan koko maailmaa

järkyttäneen sodan aattona olemassa yhteiskunnallisia ja poliittisia voimia, jotka olisi voitu liittää yhteen estämään sota, tekemään tyhjäksi imperialistien hankkeet. Ellei tuota tragediaa kuitenkaan onnistuttu estämään, niin olihan sosialisteilla toinen, reaalinen mahdollisuus muuttaa imperialistinen sota kansalaissodaksi, sortajia vastaan suunnatuksi vapautussodaksi. Leninisti-bolševikithan tekivät sen. Toisen Internationaalin Baselin ja Kööpenhaminan kongresseissa, jotka pidettiin ensimmäisen maailmansodan aattona, Internationaalin johtajat puhuivat paljon ja kauniisti taistelusta sotaa vastaan ja esittivät jopa ajatuksen, että sodan syttyessä aseet olisi suunnattava porvaristoa vastaan. Kuten tunnettua, sosiaalidemokraattien oikeistojohtajat unohtivat kuitenkin nuo lupaukselliset puheensa. He eivät ottaneet varteen Leninin ja bolševikkien tervejärkistä puhetta, vaan sodan ensi päivistä solmivat lehmäkaupat porvariston kanssa haudaten siten Toisen Internationaalin ja kavaltaen työväenluokan.

Toinen tosiasia. Historia vahvisti myös riittävän täydellisesti sen, että kansainvälisen sosiaalidemokraattisen liikkeen oikeistojohtajat liitossa Venäjän menševikkien ja eserrien kanssa esiintyivät sotaisasti Lokakuun sosialistisen vallankumouksen tuloksena syntynyttä nuorta sosialistista Neuvostotasavaltaa vastaan. Ententen yhdistyneiden voimien sotaretket neuvostomaata vastaan, Punaista Armeijaa vastaan hyökänneiden valkokaartilaisjoukkojen tukeminen, valkokaartilais-menševististen hallitusten perustaminen Venäjän alueelle, terroristiset rankaisutoimet bolševikkeja, työläisiä, talonpoikia ja vallankumouksellista sivistyneistöä vastaan — kaikki nämä ilkityöt painavat häpeätaakkana sosiaalidemokraattien oikeistojohtajien muistoa.

Kolmas tosiasia. Minkäänlaisin värein ei voida himmentää veritöitä, joita Saksan imperialistit tekivät oikeistososialistien myötävaikutuksella tukahduttaessaan terroristisesti marraskuun vallankumouksen 1918 Saksassa, tuhotessaan raa'asti Saksan proletariaatin johtajat Karl Liebknechtin ja Rosa Luxemburgin ja tukahduttaessaan maaliskuun vallankumouksen 1921. Työväenvastaisten rikosten luettelo on pitkä, eikä se rajoitu ainoastaan Saksan sosiaalidemokraat-

tien edesottamuksiin. Englannin, Ranskan, Italian, Itävallan ja Tšekkoslovakian oikeistososialistit eivät käyttäytyneet yhtään paremmin.

Palauttakaamme mieleen Italian työläisten vaistonvarainen koko maan käsittänyt kapina vuonna 1920, jolloin työläiset ottivat haltuunsa yli kolme neljäsosaa maan suurimmista tehtaista. Porvarillisen hallitusmuodon romahdus oli väistämätön. Hallitus osoittautui avuttomaksi ja neuvottomuudessaan oli valmis luopumaan valtuuksistaan. Kuka pelasti tilanteen? Kuka tuli porvariston avuksi? Oikeistoreformistit tietenkin: Italian työväen liitto, jonka johdossa olivat sosialistisen puolueen oikeistojohtajat. He kiiruhtivat rauhoittamaan työväenluokkaa lupaamalla sille laillisen oikeuden tuotannon valvontaan.*

---

* Silloista tilannetta luonnehtii parhaiten Italian ministeripresidentti Giolittin senaatissa 26. syyskuuta 1920 antama lausunto. Tämä asiakirja esitettiin Kominternin kolmannessa kongressissa.

»Alkoi tehtaiden valloitus. Hallituksen arvostelijoiden mielestä oli kaksi mahdollista toimintatapaa: oli joko ehkäistävä liike tai, koska minä en voinut tehdä sitä ajoissa, pakotettava asevoimin työläiset poistumaan tehtaista. Miten liike olisi voitu ehkäistä? Kyse oli *kuudestasadasta metalliteollisuuden tuotantolaitoksesta.* Niiden valloittamisen ehkäisemiseksi minun olisi pitänyt — kun oletetaan, että pystyn toimimaan salaman nopeudella — sijoittaa tuotantolaitoksiin monilukuinen varuskunta: kuhunkin pieneen laitokseen sata miestä ja kuhunkin suureen muutamia tuhansia. Olisin joutunut sijoittamaan tuotantolaitoksiin poikkeuksetta kaikki määräysvallassani olleet sotavoimat. *Mistä olisi saatu voimia tehtaista häädettyjen 500 000 työläisen valvontaan?* Kenen tehtäväksi olisi voitu antaa huolenpito yleisestä turvallisuudesta? Minulta odotettiin mahdotonta varovaisuutta, mutta jos olisin osoittanut sitä, niin valtion aseellinen voima olisi joutunut piiritykseen joka puolelta eikä sille olisi jäänyt liikkumisvapautta. Katsoin siis tarpeelliseksi luopua tuosta toimenpiteestä. Olisiko minun pitänyt sitten vapauttaa tehtaat asevoimaan turvautumalla? Siten olisin tietenkin joutunut aloittamaan avoimen kansalaissodan. *Siitä ei voinut olla puhettakaan sen jälkeen kun Italian työväen liitto oli juhlallisesti luvannut, että liikkeellä ei tule olemaan minkäänlaista poliittista väritystä, että se tulee pysymään yksinomaan taloudellisen taistelun rajoissa. Italian työväen liitto, johon silloin luotin, todisti olevansa luottamuksen arvoinen,* sillä laajat työväenjoukot seurasivat nimenomaan sen osoittamaa suuntaa. Ymmärtävätkö arvostelijat, mihin olisin johtanut maan, jos olisin turvautunut väkivaltaan ja käyttänyt työläisiä vastaan sotaväkeä, kuninkaallista kaartia ja karabinieereja?»

Italian työväenluokka sai maksaa kalliisti tuon reformistisen lehmäkaupan. Työväenvalvonnan voimaansaattamisen asemesta maassa alettiin harjoittaa joukkoväkivaltaa, murhia ja fasistista terroria. Kun siis reformistit olivat pakottaneet työväenluokan perääntymään ensi kerran, he saivat sen perääntymään toisenkin kerran, nimittäin »hyväksymään» tietyllä tavalla Mussolinin fasistisen diktatuurin. Mussolini muuten kuului vuoteen 1916 Italian Sosialistiseen Puolueeseen.

Kaikki tietävät hyvin, mitä sen jälkeen tapahtui. Lenin paljasti oikeistososiaalidemokraattien johtajat ja sanoi, että jollei Toinen Internationaali »olisi ollut petturien käsissä, jotka kriitillisellä hetkellä auttoivat porvaristoa, niin olisi ollut paljon mahdollista, että useissa sotaa käyvissä maissa välittömästi sodan päätyttyä ja myös useissa puolueettomissa maissa, joissa kansa oli aseissa, vallankumous olisi voinut tapahtua nopeasti, ja lopputulos olisi silloin ollut toisenlainen».[69]

Neljäs tosiasia. Tuskin kukaan rohkenee väittää sitä vastaan, että sosiaalidemokraattien oikeistojohtajat yhdessä imperialistien kanssa tekivät kaikkensa kukistaakseen neuvostovallan ja estääkseen sosialistisen rakennustyön Neuvostoliitossa. Lännen sosiaalidemokraattisten puolueiden oikeistojohtajat olivat osallisina kannustamassa halpamaista Neuvostoliiton parjausta ja järjestämässä sotilaallisia, diplomaattisia ym. provokaatioita. Neuvostoliitto sai kunniallisesti puolustetuksi suuret aikaansaannoksensa sen leniniläisen luokkakantaisen politiikan ansiosta, jota proletariaatin diktatuuri noudatti horjumattomasti taistelussa ulkoisia ja sisäisiä vihollisia vastaan.

Viides tosiasia. Oikeistososiaalidemokraattijohtajien »ansioluettelossa» on myös sellainen rikos, joka jää heidän ainaiseksi häpeäpilkukseen. Kyseessä on heidän suvaitseva suhtautumisensa fasistien valtaantuloon aluksi Italiassa ja Saksassa, sitten Espanjassa, Ranskassa ja muissa Euroopan maissa. Nykyisen sukupolven on tiedettävä ja muistettava, että hitleriläisten valtaannousua helpotti sosiaalidemokraattisten puolueiden oikeistojohtajien hajotustoiminta. Myöhemmin monet heistä joutuivat tosin oman politiikkansa

uhriksi, ja kun heidän silmänsä avautuivat näkemään fasismin olemuksen, he taistelivat maanalaisuudessa, kansan vastarintaliikkeen osastoissa fasismia vastaan, mutta eräät heistä saivat palkintojakin. Esimerkiksi Saksan sosiaalidemokraattien aatteellinen johtaja Karl Kautsky sai Hitleriltä elinkautisen eläkkeen.

Kuudes tosiasia. Toisen maailmansodan syttyminen oli huomattavassa määrin oikeistososiaalidemokraattijohtajien syytä. Oikeistososiaalidemokraatit kieltäytyivät toimimasta yhteisrintamassa kommunistien kanssa ja tosiasiallisesti auttoivat Saksan ja Italian fasisteja tukahduttamaan Espanjan tasavallan ja sytyttämään maailmansodan. Kaikki tietävät, miten katalaa osaa esitti sosialisti Léon Blumin johtama Ranskan hallitus, joka surullisen kuuluisan puuttumattomuuspolitiikan varjolla kieltäytyi auttamasta Espanjan tasavaltalaisia näiden taistelussa francolaisia sekä saksalaisia ja italialaisia fasisteja vastaan. Sosiaalidemokraattisten puolueiden oikeistojohtajat torpedoivat edistyksellisten ja vallankumouksellisten voimien yhteistoimintarintaman ja yrittivät myönnytyksillä ja suostuttelulla saada Hitlerin ja Mussolinin luopumaan rosvouksesta. Kominternin antama arvio, jonka mukaan sosiaalidemokraattien oikeistojohtajat olivat fasistien apureita, vastasi täydellisesti noiden johtajien toimintaa.

Palauttaessamme mieleen edellä esitetyt historialliset tosiasiat emme yritä saada niitä oikeistososiaalidemokraattijohtajia muuttamaan mielipiteitään, jotka ovat liittyneet läheisesti antikommunisteihin. He ovat vallankumouksellisen työväenliikkeen kannalta mennyttä miestä. Eivätkä he itsekään salaa vihamielisyyttään kommunistisia puolueita ja marxismi-leninismiä kohtaan. Tässä esitetyt tosiasiat on tarkoitettu niitä revisionismiin kallistuvia ideologeja varten, jotka ovat tulleet tienhaaraan, mutta pysyvät vielä marxilaisleniniläisessä liikkeessä. Heidän nimenomaan on hyödyllistä syventyä historiallisiin tosiasioihin ja harkita tervejärkisesti, mihin tapahtumain kulku johtaa heitä.

Painotamme tätä siksi, että nykyisten revisionistien otteet ja teot muistuttavat monessa suhteessa heidän edeltäjiensä tekoja. Luovan lähestymistavan, keskustelun ja

dialogin varjolla he tarkistavat marxismi-leninismin teorian ja käytännön peruskysymyksiä ja yrittävät räjäyttää sisältäkäsin tieteellisen maailmankatsomuksen perustan. *Puolueen sisäisen taistelun historia on kaikkialla osoittanut havainnollisesti, että luopuminen teorian kysymyksissä johtaa väistämättömästi petturuuteen politiikassa.* Teoria ja politiikka ovat elimellisesti sidoksissa toisiinsa, ne ovat kaikkein aktiivisimpia tekijöitä kaikkien poliittisten puolueiden toiminnassa.

Lenin totesi, että kaikenlaiset revisionistit ovat aina ja kaikkialla aloittaneet hajotustoimintansa erimielisyyksien lietsomisesta teorian alalla ja siirtäneet sitten nuo erimielisyydet politiikan, strategian ja taktiikan alalle. Edellä oli jo puhe siitä, miten bernsteiniläiset ja kautskylaiset aloittivat taistelun marxilaisuutta vastaan ja miten trotskilaiset ja buharinilaiset kertasivat heidän menetelmiään leninismiä vastustaessaan. Marxismi-leninismiä vastaan suunnattujen taistelumuotojen ja -menetelmien periytyminen on helposti havaittavissa, vaikka nykyiset oikeistolaiset valeteoreetikot soveltavatkin hienosti ja metodisesti noita menetelmiä. Tarkastelkaamme kolmea, mielestämme erityistä huomiota ansaitsevaa perusnäkökohtaa.

Ensimmäinen näkökohta. Viime vuosikymmenen kuluessa valeteoreetikot ovat hyökkäilleet kiivaasti marxilais-leniniläisen opin pääosia — luokkataistelun ja proletariaatin diktatuurin teoriaa — vastaan. Tällä alalla toimii nykyään ryhmä niin sanottuja teoreetikkoja, jotka vetävät joka suhteessa vertoja antikommunismin ideologeille. Nykyään maailman kirjamarkkinoilla on paljon isoja ja pieniä kirjoja, tutkielmia ja referaatteja, joissa ei esiinny ollenkaan termejä »luokkataistelu», »sovittamattomat ristiriidat», »sosialistinen vallankumous», »tuotantovälineiden yksityisomistuksen hävittäminen» ym.

Nuo teoreetikot ovat siinä määrin reformististen harhakuvitelmien kahleissa, että he pystyvät vain hourimaan puhtaan demokratian, humaanisuuden ja luokattomuuden abstraktisin käsittein. Nuo teoreetikot ovat pyrähtäneet kuin linnut taivaalle maan kamaralta ja katkaisseet sukulaissiteensä työväenluokaksi nimitettyyn maalliseen jättiin, joka

hankkii ruoan, lämmön, jalkineet ja vaatteet kaikille ihmisille ja lisäksi luo kapitalisteille *lisäarvoa*, pääomaa.

On itsestään selvää, että se joka »kumoaa» marxilais-leniniläistä oppia — mahtavaa aatteellista asetta työväenluokan ja kaikkien työtätekevien joukkojen vapauttamiseksi poliittisesta, taloudellisesta ja henkisestä orjuudesta — se suuntaa tahtomattaankin aseensa työtätekeviä vastaan ja auttaa imperialismin mustia voimia sortamaan heitä, pitämään orjan asemassa, takapajuisuudessa ja oikeudettomuudessa. Yhteiskunnallisen kehityksen logiikka on kuitenkin sellaista, että terveet vallankumoukselliset voimat syrjäyttävät väistämättömästi proletariaatin rintamakarkurit ja täydentävät rivinsä uusilla, rehellisillä taistelijoilla. Näin on ollut menneisyydessä ja näin tulee ehdottomasti olemaan vastaisuudessakin.

Työväenluokka on olemukseltaan erikoinen. Kun kaikki muut luokat ja sosiaaliset kerrokset huuhtoutuvat ja hajoavat, niin työväenluokka jatkuvasti kasvaa, kehittyy ja lujittuu. Ainoastaan se pystyy olemaan ja todella on nyky-yhteiskunnan johtava voima. Työväenluokka on tavattoman puoleensavetävä, se nostaa riveistään jatkuvasti rohkeita ja horjumattomia taistelijoita ja saa jatkuvasti mukaan taisteluun työtätekevien vapauttamiseksi kaikenlaisesta sorrosta muihin sosiaalisiin kerroksiin, varsinkin talonpojistoon ja edistykselliseen sivistyneistöön kuuluvia johdonmukaisimpia, miehuullisia ja lahjakkaita taistelijoita.

Tuskin on tarpeellista puhua laajalti työväenluokan suuresta kutsumuksesta. Todetkaamme vain, että työväenluokan historiallista osuutta koskeva marxilainen oppi ei ole abstraktisen teoreettisen ajattelun tuote, vaan se on reaalisen historian ja todellisen luokkataistelun lakien tieteellisen analyysin tulos. Valeteoreetikot tunnustavat toisinaan, että kapitalistisessa yhteiskunnassa on käynnissä luokkataistelu, mutta kun tulee puhe sen kehittämisestä proletariaatin diktatuuriin asti ja proletariaatin diktatuurin tunnustamisesta historiallisesti välttämättömäksi kapitalismista sosialismiin siirtymisen kaudella, niin he mykistyvät aivan heti.

Marx ei olisi ollut niin suuri nero, ellei hän olisi oivaltanut sitä totuutta, että luokkataistelu (jonka muuten ensi

kerran kuvasivat porvarilliset oppineet) johtaa väistämättömästi, ehdottomasti siirtymiseen porvariston diktatuurista proletariaatin diktatuuriin. Kirjeessään Weydemeyerille (1852) Marx sanoi aivan selvästi: »Mitä minä toin uutta, niin ensinnäkin todistin, että *luokkien olemassaolo* on yhteydessä vain *tuotannon tiettyihin historiallisiin kehitysvaiheisiin*; toiseksi, että luokkataistelu johtaa ehdottomasti *proletariaatin diktatuuriin*; kolmanneksi, että tämä diktatuuri itse on vain siirtymistä *kaikkien luokkien hävittämiseen* ja *luokattomaan yhteiskuntaan*.»[70]

Proletariaatin diktatuuria arvostellessaan valeteoreetikot paisuttelevat ylenmäärin sen toista, väkivaltaista puolta ja ovat tietoisesti vaiti sen tärkeimmästä, olennaisesta puolesta, nimittäin *järjestävästä, luovasta, uudistavasta ja elävöittävästä* vaikutuksesta. Siksi Lenin korosti usein, että se joka tunnustaa vain luokkataistelun, mutta ei vie luokkataistelua proletariaatin diktatuurin tunnustamiseen saakka, se rajoittaa, kaventaa, köyhdyttää ja madaltaa tahtomattaankin marxilaisuutta.

Elämä ja käytäntö ovat osoittaneet, että porvariston vallan kukistaminen on vasta sosialististen uudistusten *alkua*. Ilman proletariaatin diktatuuria työtätekevät eivät pysty pitämään valtaa käsissään, voittamaan vallasta syöstyä mutta hävittämättä jätettyä porvaristoa, anastamaan porvaristolta tuotantovälineitä, luomaan uusia tuotantosuhteita eivätkä rakentamaan sosialismia. Ilman proletariaatin diktatuuria työtätekeviä uhkaa väistämätön tappio, porvariston vallan palauttaminen, paluu vanhaan. Tästä seuraa johtopäätös: *se joka kieltää proletariaatin diktatuurin, pitää tarpeettomana kysymystä siitä, että työväenluokan olisi valloitettava poliittinen valta ja hävitettävä tuotantovälineiden yksityisomistus.*

Toinen näkökohta. »Kumottuaan» marxilaisen tieteen tärkeimmän osan, proletariaatin historiallista osuutta koskevan opin, revisionismin ideologit ovat viime aikoina hyökkäilleet vimmatusti sosialistista järjestelmää vastaan. Heitä ei näet miellytä sellainen järjestys, että työväenluokka, työkansa olisi oman kohtalonsa isäntänä. He ovat alkaneet kilvan piirrellä omia sosialismin mallejaan ja aikovat pystyt-

tää sosialismin yhdessä kapitalististen monopolien ja muiden »edistyksellisten» voimien kanssa. Emme syvenny nykyaikaisten utopistisosialistien idealistisiin kaavoihin. Toteamme vain, että niiden tekijät ovat nähtävästi taistelun ja rauhattoman elämän uuvuttamia ja etsivät lepopaikkaa. Heitä eivät liikuta enää kapinoitsevien työläisten tai nälän ja kurjuuden näännyttämien maatyöläisten ja talonpoikien vastalauseet. Nykyaikaiset valeteoreetikot toistavat ajatuksissaan ja kirjoitelmissaan Bernsteinin herjaavia puheita siitä, että nykykapitalismin oloissa työväenluokka saa punaiset posket ja vahvat lihakset.

Mikä valeteoreetikkoja ei miellytä työtätekevien reaalisesti rakentamassa sosialismissa? Heidän mielestään se on vailla demokratiaa, vapautta ja henkisiä arvoja. Tästä aiheesta nykyaikaiset aatteellisesti lahot ja poliittisesti ontot valeteoreetikot järkeilevätkin alituiseen. He eivät halua ymmärtää sitä tieteellisesti perusteltua ja käytännössä tarkistettua marxilaista totuutta, että korkeimmantyyppinen demokratia, työtätekevien todellinen vapaus ja henkinen kukoistus voidaan saavuttaa vain sillä ehdolla, että poliittinen valta siirretään työläisten ja kaikkien työtätekevien käsiin ja tuotantovälineet siirretään yksityisomistuksesta yhteiskunnalliseen omistukseen. Ilman näitä kahta tärkeintä aikaansaannosta työtätekevät pysyvät aina pääoman nöyryyttäminä orjina, vaikka he saavuttaisivatkin toimintansa tuloksena verrattain korkean elintason.

Ei voida ottaa vakavalta kannalta niiden teoreetikkojen väitteitä, joiden ainoana toivomuksena on päästä porvarilliseen parlamenttiin ja jotka ovat sitoneet kohtalonsa työväen aristokratiaan. Valeteoreetikot saavat rakentaa vaikka minkä verran idealistisia sosialismin malleja, mutta nuo valheelliset mallit eivät voi vaikuttaa yhteiskunnan historialliseen kehitykseen. Marx kirjoitti: »On itsestään selvää, että utopismi, joka *ennen* materialistisen kriittisen sosialismin syntymistä kantoi tätä uumenissaan in nuce [alkiona], saattaa olla nyt, *post festum* [jälkeenpäin] esiin noustessaan vain mieletöntä, — mieletöntä, latteaa ja pohjimmaltaan taantumuksellista.»[71]

Kohdatessaan tuollaista epätieteellistä haihattelua Lenin sanoi aikanaan, että on ilmeistä doktrinäärisyyttä perustaa laskelmansa »ideaaliin», mielikuvitukseen eikä todellisuuteen. Hegelille kerrotaan käyneen samalla tavalla. Kun hänelle oli sanottu, että hänen teoriansa ei käy yhteen tosiasioiden kanssa, oli hän vastannut, että sitä huonompi tosiasioille. Nykyiset valeteoreetikot pitäytyvät nähtävästi samanlaiseen kvasilogiikkaan. Voidaan vain sanoa, että *he yrittävät turhaan rasittaa malleillaan työtätekevien tajuntaa, sillä tieteellisen kommunismin perustanlaskijat ovat jo kauan sitten perustelleet teoreettisesti todellisen sosialismin, ja käytännöllisesti sosialismi on jo rakennettu Neuvostoliitossa sekä monissa muissa maissa.*

Sosialismi on kommunistien, todellisten marxistien-leninistien johtamien vallankumouksellisten kansanjoukkojen elävää luomistyötä, siinä olennoituu kansanjoukkojen suuri aineellinen ja henkinen voima sekä kyky luoda uutta, uudistaa maailmaa. Erilaisia sosialismin malleja esittäessään nykyaikaiset valeteoreetikot yksinkertaisesti pakoilevat vallankumoustaistelun vaikeuksia ja peittelevät karkuruuttaan demagogialla ja sanahelinällä.

Kolmas näkökohta. On kosketeltava vielä yhtä hämmästyttävää doktriinia, joka on viime aikoina esiintynyt eräissä kommunistisissa julkaisuissa. Kyseessä on suhtautuminen Neuvostoliittoon, ensimmäiseen sosialistiseen maahan, ja muihin sosialistisiin maihin. Edellä oli jo puhe siitä, miten huomattavaa osaa Komintern esitti maailman kommunistien internationalistisen yhtenäisyyden aikaansaamisessa ja ensimmäisen sosialistisen maan puolustamisessa. Koko toimintansa kaudella Komintern muistutti jatkuvasti siitä, että kommunistien ja maailman kaikkien proletaaristen taistelijain suurimpana velvollisuutena on *varjella niin kuin silmäterää Neuvostoliittoa*, sosialismin kehtoa, maailman kaikkien työtätekevien ja sorrettujen kansojen isänmaata. Neuvostokansa *on kiitollinen* kommunistisille veljespuolueille ja työväenluokalle tästä *kansainvälisestä* avusta ja tuesta.

Suuri leniniläinen puolue, NKP on vuorostaan pitänyt ja pitää *pyhänä velvollisuutenaan* edistää marxilais-leniniläisten aatteiden leviämistä, kommunististen puolueiden lujittumista ja maailman kansojen vallankumouksellisen vapautus-

liikkeen kehitystä. Puolue on aina kasvattanut kommunisteja ja neuvostomaan kaikkia työtätekeviä korkean aatteellisuuden, proletaarisen internationalismin ja sosialistisen patriotismin hengessä. Kommunistinen puolue voi olla ylpeä siitä, että se on aina suorittanut kunniallisesti ja *suorittaa* edelleenkin pyhää velvollisuuttaan kansainvälistä kommunistista liikettä, työväenliikettä ja kansallista vapautusliikettä kohtaan.

Marxilais-leniniläinen oppi proletaarisesta internationalismista on kestänyt ajan koetuksen, se on kestänyt kansainvälisen työväenluokan ja sen etujoukon, kommunististen puolueiden uhrautuvaisen taistelun koetuksen. Kommunististen veljespuolueiden ja työväenluokan edistyksellisten voimien kansainvälisen yhtenäisyyden ansiosta onnistuttiin suojelemaan ensimmäinen sosialistinen maa, vapauttamaan se vihamielisestä kapitalistisesta saarrosta, voittamaan ankara, verinen sota fasismia vastaan, pelastamaan sivilisaatio joutumasta tuhoon, hävittämään siirtomaajärjestelmä ja *pystyttämään* sosialistinen maailmanjärjestelmä.

Kommunistisen ja työväenliikkeen kansainvälisen yhtenäisyyden tarpeellisuus Neuvostoliitossa ja muissa maissa voittaneen sosialismin puolustamisen kannalta ei nykyoloissa ole pienentynyt, vaan se on *satakertaisesti* kasvanut. Sosialismin rakentaminen on pitkäaikainen, monimutkainen ja hyvin vaikea prosessi. Sen menestys ei riipu ainoastaan kunkin sosialistisen maan sisäisistä, *kansallisista* voimista, vaan myös maailman kaikkien kommunististen puolueiden ja työväenluokan *kansainvälisten* voimien aktiivisesta vallankumouksellisesta tuesta.

Hetkeksikään ei saa unohtaa, että taistelu sosialistisen maailmanjärjestelmän puolesta ei ole lähimainkaan päättynyt, että kysymystä »kumpi voittaa?» ei ole poistettu kansainväliseltä areenalta. Lenin kirjoitti: »Vallankumouksemme on paremmin kuin mikään muu vallankumous vahvistanut oikeaksi sen lain, että mitä voimakkaampaa on vallankumous, mitä voimakkaammin se rynnistää, mitä tarmokkaampaa ja päättävämpää se on, mitä voittoisampaa on sen kulku, sitä kovemmaksi käy myös porvariston vastarinta. Mitä enemmän me saamme voittoja, sitä paremmin

kapitalistiset riistäjät oppivat yhdistymään ja sitä päättäväisemmin ne alkavat hyökätä.»[72]

Kysymyksessä ei luulisi olevan mitään kiistanalaista, mutta eräät valeteoreetikot ovat vetäneet sen esille kiistakysymyksenä. He väittävät, että ajatus sosialististen maiden puolustamisesta on vanhentunut ja kaipaa tarkistusta. Valeteoreetikot uskovat siihen harhakuvitelmaan, että nykyään koko maailma on muka alkanut kehittyä sosialismin suuntaan, että sosialismin aatteet ovat tunkeutuneet kaikkiin maihin ja kaikkien kansojen keskuuteen, joten ei ole syytä levottomuuteen.

Vaikka tämä väite verhottaisiin pöyhkeisiin valevallankumouksellisiin fraaseihin, sen avulla ei pyritä saamaan aikaan mitään muuta, kuin että sosialismin valloittamat asemat jätettäisiin avoimiksi, suojaamattomiksi. Se on ilmeisen *valheellinen, marxilaisuudenvastainen kysymyksen tulkinta, ja sen tarkoituksena on sosialistisen maailmanjärjestelmän heikentäminen, sen kietominen porvarillisen ja pikkuporvarillisen maailmankatsomuksen pauloihin, kaiken sen anastaminen, mitä työtätekevät ovat kärsimyksin ja taistellen saaneet aikaan, sekä maaperän valmistaminen kapitalismin palauttamiselle sosialistisiin maihin.*

Merkillepantavaa on myös se, että valeteoreetikot alkoivat voimaperäisesti levittää teoriapahasiaan NKP:n 24. edustajakokouksen aattona. Monissa artikkeleissaan, haastatteluissaan ja lausunnoissaan he korostivat tahallisen ylimielisesti aikomustaan kritikoida avoimesti NKP:n toimintaa ja koko sosialistista järjestelmää Neuvostoliitossa. Sitä paitsi valeteoreetikot vihjailivat, kuten porvarillinen propaganda arvioi heidän toimensa, että NKP:tä vastaan on valmisteilla jokin hermosodan tapainen. Suuren Leninin seuraajat eivät säikähdä hermosotaa, vaan ovat valmiit vastaamaan siihen asian vaatimalla tavalla. He ovat vastanneet ja tulevat vastaamaan kaikkiin parjauksiin siten, että paljastavat päättävästi noiden valeteoreetikkojen hankkeet työtätekeville. Lenin neuvoi tekemään siten.

Tarkastelimme kolmea valeteoreettista doktriinia. Niidenkin perusteella voidaan jo päätellä, miten pitkälle eräät ideologit ovat menneet kauttaaltaan ristiriitaisissa teoreettisissa

ja poliittisissa kannanotoissaan. Tässä tilanteessa proletaarisen internationalismin ongelmasta on tullut erittäin ajankohtainen ja elintärkeä koko nykyaikaisen kommunistisen ja työväenliikkeen kannalta. Siksi kaikki terveet vallankumoukselliset voimat hyväksyivät kommunististen ja työväenpuolueiden kansainvälisen neuvottelukokouksen Perusasiakirjassa täsmällisesti muotoillun ajatuksen, että »*sosialismin puolustaminen on kommunistien kansainvälinen velvollisuus*».[73]

B. »VASEMMISTOLAINEN» REVOLUTIONARISMI ON OIKEISTOREFORMISMIA SEURAAVA VARJO

Sanoimme oikeistoreformismia päävaaraksi sellaisin varauksin, että tätä arviota ei saa pitää ehdottomana, koska »vasemmistolainen» revolutionarismi, joka muka sättien torjuu reformistisen ideologian, itse asiassa tukee, puolustaa ja lujittaa reformismia. Tässä on koko asian ydin. *Oikeistoreformismi ja »vasemmistolainen» revolutionarismi ovat saman juurakon varsia, ne kasvavat väliin erikseen, väliin taas aivan vieretysten tai jopa kasvettuvat yhteen, mutta eivät missään tapauksessa irtoa milloinkaan niitä ravitsevasta porvarillisesta ja pikkuporvarillisesta juurakosta.*

»Vasemmistolainen» revolutionarismi on saanut alkunsa työväenliikkeen varhaisimmalla, ns. lahkokaudella. Marxismi-leninismin klassikot nimittivät tuota ilmiötä »vasemmistolaisuuden» lastentaudiksi kommunistisessa liikkeessä. Rosa Luxemburg määritteli sattuvasti tuon poliittisen virtauksen taudin »*anarkistiseksi tuhkarokoksi*». »Vasemmistolaisuuden» sosiaalisena perustana on aina ja kaikkialla ollut pikkuporvarillinen ympäristö, porvariston ja proletariaatin väliset sosiaaliset kerrokset.

Muistettakoon että luokkayhteiskunnassa pikkuporvaristo esiintyy tavattoman monilukuisena sekä kaupungeissa että maaseudulla, ja sen ideologia on hyvin laajalti levinnyttä. Pikkuporvaristo horjuu jatkuvasti porvariston ja proletariaatin välillä, se on aina tyytymätön ja heilahtelee puolelta toiselle. Jokainen pikkuporvari on tavarantuottaja ja siksi hän haaveilee aina vieraan työn riistosta ja tilaisuuden tullen myös riistää sitä. Valtaosa pikkuporvarillisista kerroksista elää kuitenkin sellaisissa oloissa, jotka muistuttavat monessa suhteessa osattomien kerrosten elinoloja, ja pelkää alituiseen vararikkoutumista, puutetta ja kurjuutta.

Sellainen on alituiseen proletariaatin ja porvariston välillä häilyvän pikkuporvariston luokka-asema. Siksi ei ole ihme, että ideologiankin alalla pikkuporvaristo osoittaa aina epävarmuutta, epäjohdonmukaisuutta ja välinpitämättömyyttä edistyksellistä ajattelua kohtaan, se tyytyy osittain proletariaatin teoreettisesta varastosta, osittain taantumukselliselta porvaristolta lainaamiinsa teorian tynkiin. Lenin tähdensi usein, että pikkuporvaristo ei ole pystynyt kehittämään omaa yhtenäistä ja johdonmukaista materialistista maailmankatsomustaan, se on aina joko rajoittunut puolinaiseen materialismiin, johon on sekoitettu idealismin aineksia, tai asettunut avoimesti idealismin kannalle tai etsinyt jotakin kolmatta, olematonta kultaista keskitietä materialismin ja idealismin väliltä ja yrittänyt kohota materialismin ja idealismin yläpuolelle.

Nykyään maolaiset osoittavat erittäin havainnollisesti eklektisyyttä ja horjuntaa. Politiikassaan he häilyvät kaikkien maiden ja maanosien työtätekeville osoittamistaan kehotuksista aloittaa »kansansota» riistäjiä vastaan imperialististen valtioiden periaatteettomaan liehittelyyn ja jopa ystävällisten suhteiden solmimiseen taantumuksellisten, rotusyrjintää harjoittavien hallitusten kanssa. Heidän aatteellisteoreettisissa katsomuksissaan liittyvät omituisella tavalla toisiinsa eräät marxismi-leninismin aatteet ja vanhan, feodalisminaikaisen (ennen kaikkea konfutselaisen) filosofian ainekset, pikkuporvarillisen sosialismin ainekset (pääasiassa proudhonismin väärä, mekanistinen suhtautuminen dialektiikkaan) ja puolinarodnikkilaisten (talonpojiston vallankumouksellista osuutta paisuttelevien) oppien sekä porvarillis-nationalististen, trotskilaisten, anarkististen ynnä muiden tieteenvastaisten oppirakennelmien ainekset.

Kaikille pikkuporvarillisille ideologeille ominaisia piirteitä ovat eklektisismi teorian alalla, seikkailuhalu politiikassa ja horjunta käytännöllisessä toiminnassa. Tästä johtuukin pikkuporvarillisen ideologian omalaatuisuus, sen taantumuk-

sellisuus. Pikkuporvariston poliittinen käyttäytyminen riippuu myös tilanteesta: se saattaa vajota epätoivoon ja pessimismiin ja kallistua liberalismiin tai poroporvarillisuuteen ja myrkyttää koko yhteiskuntaelämän apoliittisuudellaan, ulospääsemättömyydellään ja toivottomuudellaan; tai päinvastoin, pikkuporvari saattaa ottaa sotaisan kapinoitsijan asennon, raivota ja turvautua äärimmäiseen revolutionarismiin, kapinointiin, anarkismiin ja politikointiin.

Pikkuporvaristo ei kuitenkaan luovu missään tapauksessa niistä pettävistä haaveistaan, että se onnistuisi vielä joskus saamaan mukaansa kaikki muut luokat ja kehittämään uuden, paljon laajemman ja voimakkaamman liikkeen kuin proletariaatin luokkaliike. Pikkuporvaristo yrittää kaikin mahdollisin keinoin juurruttaa poliittisten puolueidensa, johtajiensa ja ideologiensa tietoisuuteen tuon pyrkimyksensä johtavaan asemaan yhteiskuntaelämässä sekä luokkien yläpuolella tai ulkopuolella olevan liikkeen perustamiseen.

Historia on osoittanut, että »vasemmistolainen» revolutionarismi samoin kuin oikeistoreformismikin on aiheuttanut suurta vahinkoa kansainväliselle kommunistiselle ja työväenliikkeelle. Riittää kun palautamme mieleen Ensimmäisen Internationaalin toiminnan. Kuka esitti pääosaa tuon kansainvälisen työväenliiton hajottamisessa? Ennen kaikkea »vasemmistolaiset»: bakuninilaiset seikkailijat, jotka olivat liittoutuneet proudhonistien, lassallelaisten ja kaiken muun pikkuporvarillisen sosialismin roskaväen kanssa. Samanlaista kavalaa hajotustyötä tekivät oikeistoreformistien tukemat trotskilaiset ja muut »vasemmistoseikkailijat» Toisessa Internationaalissa sekä Kominternissä. Samaa turmantyötä harjoittavat nykyään imperialismia vastustavien taistelijain riveissä maolaiset.

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen historiassa on pantava merkille kolme vaikeinta ajankohtaa, jolloin pahanpäiväiset »vasemmistolaiset» vallankumousmiehet olisivat saattaneet tuhota vallankumouksen suuret aikaansaannokset, ellei leniniläinen puolue olisi ehkäissyt tuota vaaraa. Kyseessä ovat *ensinnäkin* »vasemmistokommunistien» kapinalliset, anarkistiset toimet Brestin rauhan solmimisen aikana 1918; *toiseksi* trotskilaisten hajotustoimet rauhanomaisen taloudellisen rakennustyön alkukaudella vuosina 1921—1923 ja *kolmanneksi* trotskilaisten äärivasemmistolaiset seikkailuyritykset Leninin kuoleman jälkeen. Kaikissa näissä tapauksissa »vasemmistolaiset» revolutionaristit eli »vasemmistolaisen» fraasin sankarit, kuten Lenin heitä nimitti, asettivat uhan alaisiksi Lokakuun vallankumouksen saavutukset.

Trotskilaisuuden ja anarkosyndikalismin muodossa »vasemmistolainen» revolutionarismi oli ainakin neuvostovallan ensimmäisen vuosikymmenen aikana kommunistisen puolueen sisällä vaikuttanut *päävihollinen.* Puolueen 14. edustajakokouksen (1925) päätöksissä luonnehdittiin täsmällisesti puolueessa muodostunut tilanne. Uuden talouspolitiikan (NEP:n) pohjalla elpyneiden pikkuporvarillisten valtoimien voimien vaikutuksesta puolueessa ilmenivät nuo *molemmat poikkeamat*, sekä oikeistolainen että »vasemmistolainen». Puolueen edustajakokous piti kuitenkin jälkimmäistä poikkeamaa siihen aikaan *vaarallisempana*, sillä se johti maan sisäisten ristiriitojen keinotekoiseen kärjistymiseen, luokkataistelun keinotekoiseen kiihottamiseen, työväenluokan ja talonpojiston liiton murtumiseen sekä sotakommunismin politiikan palauttamiseen.

Muistettakoon että »vasemmistokommunistien» ideologia ja politiikka eivät olleet mitään suppeita kansallisia ilmiöitä. Ne olivat kansainvälisiä ilmiöitä. Esimerkiksi vuosina 1919—1920 länsimaiden nuorissa kommunistisissa puolueissa esiintyi vakavaa vasemmistolahkolaista horjuntaa, joka uhkasi vastasyntyneiden vallankumouksellisten puolueiden olemassaoloa. Lenin arvosteli niitä jyrkästi kirjassaan »'Vasemmistolaisuus' lastentautina kommunismissa». Kun vuonna 1921 äärivasemmistolaiset vilkastuivat eräissä kommunistisissa puolueissa, Lenin luonnehti »vasemmistolaisen» doktrinaarisuuden, seikkailupolitiikan ja lahkolaisuuden kansainvälistä kommunistista liikettä uhkaavaksi vakavaksi vaaraksi. Kominternin III kongressissa 1921 Lenin sanoi: »Ellei kongressi ryhdy päättävään hyökkäykseen tuollaisia virheitä, tuollaisia 'vasemmistolaisia' typeryyksiä vastaan, silloin koko liike on tuhoon tuomittu. Sellainen on syvä vakaumukseni.»[74]

Kommunistien nykypolven on erittäin tärkeää tietää his-

torian arvokkaat opetukset. Meidän päivinämme nämä opetukset ovat semmitenkin ajankohtaisia, kun nykyaikaiset äärimmäiset revolutionaristit ovat täydellisesti perineet »vasemmistokommunistien», trotskilaisten ja anarkistien hajotusmenetelmät sekä teoreettiset rakennelmat ja yrittävät periaatteettomilla hajotustoimillaan harhauttaa kansainvälisen kommunistisen liikkeen sille turmiolliselle tielle, jolta kommunistit saivat Leninin johdolla pelastetuksi sen aikoinaan. Tässä yhteydessä tarkastelemme *neljää* teoreettista perusteesiä, joilla »vasemmistokommunistit» perustelivat politiikkaansa ja joihin nykyään turvautuvat maolaisuutta kannattavat »vasemmistolaiset» kvasivallankumoukselliset.

Ensimmäinen teesi koski maailmanvallankumouksen kehitysnäköalojen, -suunnan ja -vauhdin teoreettista analyysia. Aluksi näytti, että »vasemmistokommunistien» ja Leninin kannattajien välillä ei ollut olennaisia erimielisyyksiä Venäjällä tapahtuneen Lokakuun sosialistisen vallankumouksen vaikutuksesta muodostuneen kansainvälisen tilanteen arvioinnissa. Se oli kuitenkin vain näennäisyyttä, sillä kyse ei ollut niinkään paljon kansainvälisen tilanteen yleisestä luonnehdinnasta kuin erilaisesta asennoitumisesta maailmanvallankumouksen kehitysnäköalojen ja -vauhdin arviointiin. »Vasemmistokommunistit» nimittäin rakensivat politiikkansa sellaisten laskelmien varaan, että Länsi-Euroopassa tapahtuu tiettynä ajankohtana, viipymättä ja samanaikaisesti vallankumous siten, että kaikissa Euroopan maissa järjestetään laaja partisaaniliike, joka sitten kehittyy yleiseksi vallankumoukselliseksi sodaksi.

Vallankumouksen ns. kalendaarista aikataulua koskeva oppirakennelma, joka johtui pelkästä kaavamaisuudesta ja doktrinaarisuudesta, oli suoranaista poikkeamista marxilaisuudesta. Leninin mielestä se, että yhteiskuntakehitys kuviteltiin joksikin punnituksi, mitatuksi ja ennakolta suunnitelluksi, todisti joko täydellistä teoreettista avuttomuutta tai niiden ideologien tuhoisaa seikkailuhalua, jotka ryhtyivät rikollisen kevytmielisesti leikkimään vallankumouksella. Siihen aikaan Euroopassa oli tosiaan kehittymässä vallankumouksellinen tilanne, luokkataistelu kärjistyi ja läheni yleinen vallankumouksellinen purkaus. Se oli kaikille ilmeistä. Mutta milloin nimenomaan tapahtuisi tuo purkaus, mullistus, pääoman vallan kukistaminen, sitä oli mahdotonta arvata edeltä käsin, sitä ei voitu määritellä minkään mekanismin avulla.

Marxilaisen analyysin avulla voitiin määritellä tapahtumain kehityksen yleinen suunta, yhteiskunnallisten ilmiöiden liikkeen perustendenssi. Vallankumouksellinen tilanne oli tosiaan kypsymässä, tapahtumat kehittyivät nopeaa vauhtia perinpohjaisen mullistuksen suuntaan monissa kapitalistimaissa, ja kuten Lenin sanoi, me saisimme siirtyä suurin mukavuuksin kansainvälisen vallankumouksen junaan. Mutta jos se myöhästyy eikä noudatakaan »vasemmistolaisten» laatimaa aikataulua, niin mikä meidät silloin perii? »Vasemmistokommunistien» pahin virhe oli se, että he määrittelivät aivan väärin maailmanvallankumouksen kehityssuunnan ja -vauhdin, päättelivät mekaanisesti ja harkitsemattomasti, että kaikissa Länsi-Euroopan maissa ja kaikissa maanosissa vallankumous tulisi tapahtumaan yhtä nopeaa vauhtia kuin Venäjälläkin. Eikö samanlainen seikkailupolitiikka ole ominaista nykyisillekin »vallankumouksellisen fraasin sankareille», ennen kaikkea maolaisille? On kyllä, mutta sillä enempää kuin »vasemmistokommunistienkaan» teoreettisilla rakennelmilla ei ole mitään yhteistä marxismi-leninismin opin kanssa.

Kuten tunnettua, Lokakuun kumous Venäjällä suoritettiin verrattain helposti, ja muutamien kuukausien aikana — lokakuusta ulkomaisten imperialistien aloittamaan maahanhyökkäykseen asti — Venäjän vallankumous levisi voitokkaasti kautta maan. Vallankumouksen suhteellinen helppous keskuksessa ja sen voitokas leviäminen kautta maan johtui siitä, että vallankumouksen taisteluhenkisenä etujoukkona oli bolševikkipuolue, että työläisten, talonpoikaisköyhälistön ja kaikkien työtätekevien painostus oli kova, että Venäjän porvaristo oli heikko, arka ja hajanainen ja että Länsi-Euroopan imperialistit eivät voineet puuttua Venäjän asioihin, sillä, kuten Lenin sanoi, heillä oli riittämiin omiakin huolia.

»Vasemmistoseikkailijat» eivät halunneet kuullakaan mistään erikoisuuksista tai omalaatuisista piirteistä. He eivät

ymmärtäneet, että kehittyneissä kapitalistimaissa, joissa on voimakas monopolipääoma ja järjestäytynyttä porvaristoa tukevat aktiivisesti oikeistolaiset sosiaalidemokraatit, on verrattomasti vaikeampaa kuin Venäjällä aloittaa vallankumous. Siksi Länsi-Euroopassa vallankumouksen kehitysvaikeudet tulisivat olemaan väistämättömästi toisenlaisia kuin Venäjällä. Lenin joutui suorastaan takomaan »vasemmistolaisten» päähän, että Euroopassa sosialistisen vallankumouksen taloudelliset edellytykset ovat toisenlaiset kuin Venäjällä, joten »Euroopassa on verrattomasti vaikeampi aloittaa vallankumous ja meillä oli verrattomasti helpompi aloittaa, mutta vaikeampi jatkaa kuin siellä».[75]

Taistelulla »vasemmistokommunisteja» vastaan oli syvä teoreettinen ja poliittinen merkitys. Taistelu tarjosi runsasta aatteellista aineistoa ja pakotti Leninin vielä kerran analysoimaan sosialistisen vallankumouksen teorian perusosat. Myöhemmissä töissään Lenin palasi usein »vasemmistokommunistien» väärien ja vaarallisten ajatusrakennelmien teoreettiseen ja poliittiseen analyysiin. Lenin varoitti, että anarkististen revolutionaristien muotoilema teoria, jonka mukaan maailmanvallankumous on itse asiassa vain Venäjän vallankumouksen jäljentämistä, merkitsee suurta vaaraa puolueelle.

Lenin paljasti »vasemmistolaisen» seikkailupolitiikan poliittiset alkujuuret ja osoitti, että ne piilevät yrityksissä tehdä »Venäjän esimerkistä» yleispätevä malli, samastaa Venäjän ja Lännen vallankumouksen edellytykset ja siirtää vallankumous automaattisesti kaikkiin muihin maihin. Pitäessään väärää olettamustaan ehdottomana totuutena »vasemmistolaiset» revolutionaristit eivät tietenkään pystyneet arvioimaan tervejärkisesti luokkavoimien monimutkaisia yhdistelmiä ja vallankumousprosessin olemusta. Siksi he paisuttelivat joitakin Euroopan ja muiden maanosien vallankumousliikkeen ilmentymiä, kuvittelivat tuon vallankumouksellisen kuohunnan suhteettoman merkitykselliseksi, pitivät toivomaansa todellisuutena. »Vasemmistolaisten» revolutionaristien vika oli siinä, että he eivät osanneet ajatella konkreettisesti. Tilannetta arvioidessaan ja poliittisia toimintaohjeita kehitellessään he eivät lähteneet kyseisen konkreettisen historiallisen

tilanteen marxilaisesta analyysista, vaan pikemminkin abstraktisten yleiskäsitteiden ja arvostelmien muodollisloogisesta analyysista.

Siksi »vasemmistolaiset» ovatkin osoittautuneet muodollis-abstraktisen eivätkä konkreettis-dialektisen ajattelun kannattajiksi. Mutta »mikä abstraktinen totuus hyvänsä muuttuu korulauseeksi, jos te sovellatte sitä ilman mitään erittelyä»[76]. Yleinen vallankumouksellinen sota ja maailmanvallankumous olikin »vasemmistolaisten» korulause. »Vasemmistolaiset» eivät osanneet analysoida, jäsentää, jaotella yleisiä väittämiä, yleisiä totuuksia. Yleensä pitää paikkansa, että 1900-luvulla kapitalistinen yhteiskunta saavutti sosialistisen vallankumouksen vaiheen, mutta tähän väittämään sisältyvä totuus ei toteudu kerralla eikä kokonaan, vaan osittain, epätasaisesti, keskeytyksin, hyökkäysten ja perääntymisten kautta: se saa tulkintansa ajassa ja avaruudessa ja se voidaan ymmärtää vain hyvin laajasta näkökulmasta. Siksi »yleensä» paikkansa pitävä saattaa »kyseisellä hetkellä» olla pitämättä paikkaansa. Tässä yhteydessä tulee ajatelleeksi, miten kauas Lenin näki, miten perinpohjaisesti hän tunsi vallankumouksen objektiiviset lait, miten syvällisen tietellisesti hän kehitti vallankumouksellista strategiaa ja taktiikkaa ja miten kaukonäköisesti varoitti »vasemmistolaisen» revolutionarismin tulevasta vaarasta.

Toinen teesi koski sosialismin rakentamista sekä sosialistisen valtion ja kapitalististen valtioiden keskinäisiä suhteita. »Vasemmistolaiset» doktrinäärit lähtivät siitä aivan väärästä olettamuksesta, että heti kun sosialistinen valtio syntyy, sen on eristäydyttävä muusta maailmasta ja katkaistava suhteensa vanhaan, kapitalistiseen yhteiskuntaan. He irrottivat sosialistisen valtion reaalisten taloudellisten ja muiden kansainvälisten suhteiden muodostamasta kokonaisuudesta ja pitivät sitä jonakin irrallisena, sisältä lukittuna ja kivimuurilla muusta maailmasta eristettynä linnoituksena. »Imperialististen valtojen keskellä oleva sosialistinen tasavalta ei voisi sellaiselta näkökannalta katsoen solmia mitään taloudellisia sopimuksia, se ei voisi olla olemassakaan siirtymättä kuuhun.»[77]

»Vasemmistolaiset» revolutionaristit pitävät kompromis-

seja luvattomina vallankumoukselliselle puolueelle riippumatta siitä, minkälaisista kompromisseista on puhe, missä tarkoituksessa niitä tehdään ja kenen etujen mukaisesti. Kompromissien kieltäminen yleensä on tunnusomaista »vasemmistokommunisteille». Vuonna 1874 kirjoittamassaan artikkelissa »Kommuunin blanquilaisten maanpakolaisten ohjelma» Engels sanoi tästä seuraavaa: »Kolmekymmentä kolme blanquilaista ovat kommunisteja, koska he luulevat, että kun kerran *he* haluavat harpata väliasemien ja kompromissien yli, niin asia on sillä selvä, ja että jos lähipäivinä 'alkaa' — mistä he ovat aivan varmoja — ja he saavat vallan käsiinsä, niin ylihuomenna 'kommunismi tulee saatetuksi voimaan'. Ellei tätä voida tehdä heti, niin he eivät siis ole kommunisteja.»[78]

»Vasemmistolaisten» mielestä kansainvälisen vallankumouksen edut vaativat pikaista sotaa tai kapinaa. »Vasemmistolaiset» eivät halua kuullakaan mistään joustavasta taktiikasta, joka edellyttää, että proletariaatin vallankumoukselliset toimet nivoutuvat sinnikkääseen taisteluun rauhan puolesta, sosialististen ja kapitalististen maiden hyvien naapuruussuhteiden säilyttämiseksi. Heidän mielestään tämä on muka ristiriidassa internationalismi-käsityksen kanssa. Juuri tässä piirtyykin selvästi »ideaalinen» kaava: ihmisten saattaminen sodan kurimukseen ei merkitse mitään, mutta taistelu rauhan puolesta on »vasemmistolaisten» kunniaa ja itserakkautta loukkaava häpeällinen asia. Lenin sanoi osuvasti, että »vasemmistolaiset» suhtautuvat sodan ja rauhan kysymyksiin samoin kuin puolalainen aatelismies, joka miekka kädessä kuollessaan otti kauniin asennon ja sanoi: »Rauha on häpeä, sota on kunnia!»

»Vasemmistolaiset» seikkailijat pitivät mahdollisena sosialistisen valtion suhteissa kapitalistisiin valtioihin vain kahta äärimmäistä, toisensa poissulkevaa asennetta: joko kapitalististen valtioiden ignoroiminen tai herkeämätön vallankumouksellinen sota niitä vastaan kapitalismin täydelliseen hävittämiseen asti. Joko hyljeksintä tai sota, jaa tai ei, muunlaiset keskinäiset suhteet sosialismin ja kapitalismin välillä eivät olleet ajateltavissakaan »vasemmistolaisten» doktrinäärien mielestä. He väittivät, että sosialistisen valtion

on voimasuhteista riippumatta kieltäydyttävä »periaatteellisesti» solmimasta sopimuksia kapitalististen valtioiden kanssa: näitä on boikotoitava, oltava tunnustamatta ja hyljeksittävä tai on kapinoitava, harjoitettava sissitoimintaa ja sodittava niitä vastaan. Lenin sanoi, että »vasemmistolaiset» eivät ymmärtäneet ollenkaan reaalisia olosuhteita sosialismin rakentamiseksi yhdessä tai muutamassa maassa, eivät ymmärtäneet yhteiskuntakehityksen taloudellisia lakeja ja siksi väheksyivät organisatorista, taloudellista ja uudistavaa toimintaa.

Tuskin on tarpeellista todistella, että Leninin sanat koskevat myös maolaisia, nykyisen äärimmäisen revolutionarismin aktiivisia edustajia. Maolaiset eivät ota huomioon yhteiskuntakehityksen objektiivisia lakeja, vaan paisuttelevat ylenmäärin väkivallan osuutta yhteiskunnallisissa suhteissa. He tarkastelevat proletariaatin diktatuuria tavattoman yksipuolisesti ja pitävät sitä ennen kaikkea määräävänä, komentavana voimana. Maolaiset ja heidän kannattajansa ignoroivat tietoisesti Leninin ajatuksen siitä, että väkivalta ei ole tärkeintä työväenluokan diktatuurissa, jonka tärkeimpänä periaatteena on proletariaatin liittoutuminen talonpojiston ja lukuisten työtätekevien kerrosten kanssa, näiden kasvattaminen ja järjestäminen sosialistiseen rakennustyöhön. Siksi maolaiset pitävät talouden ja kulttuurin kehittämisessä tarkoituksenmukaisena vain pakotusmenetelmää, mikä on ristiriidassa tieteellisen kommunismin teorian perusperiaatteiden kanssa.

Kolmas teesi koski vallankumouksen ns. ulkoapäin kannustamisen taktiikkaa. Entisten ja nykyisten »vasemmistolaisten» revolutionaristien teoreettisia ja taktisia kannanottoja analysoitaessa pistää silmään, että he eivät lainkaan harjoita todellisuuden konkreettista analysointia eivätkä ota huomioon luokkien reaalisia voimasuhteita. He eivät tarkastele eläviä luokkia, jotka vaikuttavat tietyssä historiallisessa tilanteessa, joilla on kyseisellä ajankohdalla tiettyjä ominaisuuksia ja jotka pystyvät tai ovat pystymättä tiettyihin toimiin. Revolutionaristit tekevät kaikki päinvastoin. He eivät noudata vallankumouksellisen dialektiikan alkeellisimpiakaan vaatimuksia, vaan operoivat abstraktisilla kategorioilla,

käsitteillä ja termeillä. Siksi heidän ajatusrakennelmansa ovat hirveän kaavamaisia ja kankeita. Pahinta on se, että nuo teoreettiset tuulentuvat heijastuvat politiikassa, strategiassa ja taktiikassa.

Nykyisten äärivasemmistolaisten kannanotot ja kehotukset eivät sisällä poliittista toimintaohjetta, vaan jonkin viisastelevan abstraktisen filosofian, joka on tarkoitettu kaikkia aikoja varten ja joka juuri siksi ei sovellu mihinkään konkreettiseen ajankohtaan. Doktrinäärit pitävät työväenluokkaa proletariaattina yleensä, pelkkänä kategoriana, joka on vastakkainen toiselle kategorialle, porvaristolle. Koska proletariaatti on noussut porvaristoa vastaan ja kukistanut tämän Venäjällä tai jossain muussa maassa, niin näiden doktrinäärien abstraktinen ajattelu vaatii tekemään samoin kaikissa muissakin maissa, kansainvälisessä mitassa, se vaatii kukistamaan yhdellä iskulla, yhteen menoon koko maailman kapitalistien vallan.

Ellei maailmanvallankumous onnistu, niin »vasemmistolaiset» hihkujat joutuvat epätoivon ja paniikin valtaan ja väittävät, että sosialistinen vallankumous on nollan arvoinen, että se on epäjohdonmukainen eikä noudata omia periaatteitaan. »Vasemmistolaiset» ovat hahmotelleet ideaalisen kaavan, jonka mukaan sosialistinen vallankumous tulisi tapahtumaan, ja sisällyttäneet siihen pelkkien käsitteiden ja kategoriain summan. Kaiken sen, mikä ei ole mukautunut tuohon kaavaan, he ovat hylänneet tarpeettomana ja julistaneet vääräksi. Lenin sanoi, että »vasemmistolaiset» vallankumousmiehet kuvittelevat maailmanvallankumouksen abstraktioksi, harmaaksi, yksiväriseksi käsitteeksi, joka on vailla konkreettista historiallista sisältöä, väriä, makua ja hajua. Elävät, taistelevat luokat ovat väistämättömien kehityslakien alaisia. »Vasemmistolaiset» eivät perustele kantaansa luokan nimissä, vaan noiden väistämättömien lakien, vääristeltyjen ihanteiden nimissä, jotka eivät määrää sitä, mitä on, vaan mitä pitäisi olla olemassa. »Vasemmistolaiset» revolutionaristit ovat köyhdyttäneet ja tehneet persoonattomaksi historiallisen prosessin ja korvanneet luokkien reaalisen taistelun väistämättömien lakien ja kynittyjen ihanteiden vaikutuksella. Tällä vääristyneellä pohjalla onkin syntynyt niin sanottu maailmanvallankumouksen sysäämisen teoria.

Leninin käsityksen mukaan maailmanvallankumous koostuu eri maiden vallankumouksista, joita aiheuttavat ennen kaikkea kunkin valtion sisäiset olot. Lenin korosti, että »vallankumouksia ei tehdä tilauksesta, niitä ei määrätä alkavaksi tuona tai tänä ajankohtana, vaan ne kypsyvät historiallisen kehityksen kulussa ja puhkeavat ajankohtana, joka määräytyy hyvin monien sisäisten ja ulkoisten tekijäin kokonaisuudesta».[79] Äärivasemmistolaiset ymmärtävät asian toisin. He puhuvat alituiseen siitä, että sosialistinen vallankumous kehittyy itsestään kansainväliseksi, leviää viipymättä kansallisten rajojen ulkopuolelle. Missä muodossa se tapahtuisi? Kuulemma vallankumouksellisen sodan muodossa, keskeytymättömän hyökkäyssodan muodossa, joka ei tunnusta esteitä eikä tappioita. »Vasemmistolaiset» ymmärtävät vallankumouksen vain mekaaniseksi prosessiksi, ja silloin painopiste siirtyy ulkoapäin tulevaan sysäykseen eikä vallankumouksen kehittymiseen maan sisäisten olosuhteiden perusteella.

Lenin varoitti »vasemmistolaisia» viehättymästä »sysäämisteoriaan»: »Tuollainen 'teoria' olisi täydellistä luopumista marxilaisuudesta, joka on aina kieltänyt vallankumousten 'sysäämisen', koska ne kehittyvät sitä mukaa kuin vallankumouksia synnyttävät luokkaristiriidat kärjistyvät. Tuollainen teoria olisi samaa kuin olettamus, että aseellinen kapina on aina ja kaikissa olosuhteissa ehdoton taistelumuoto.»[80] On kuvaavaa, että nykyiset »vasemmistolaiset» puolustavat nimenomaan käsitystä, jonka mukaan nykyisellä historian kaudella, ts. koko maailman porvariston kukistamiseen saakka, on ehdottomasti noudatettava vain aseellisen kapinan, vallankumouksellisen sodan taktiikkaa. Toisin sanoen »tuhoutukoon koko maailma, mutta eläköön puhdas, ikuinen kaava!»

»Vasemmistokommunistit» pitivät periaatteessa luvattomana, että työväenluokka käyttäisi tiettyinä ajankohtina perääntymis- tai sopimuksentekotaktiikkaa. He eivät yleensä ymmärtäneet taktiikkaa sinänsä. Kuten tunnettua, taktiikka edellyttää manövrointia, luovimista, taistelumenetelmien

vaihtamista, hyökkäysten ja perääntymisten vaihtelua voimasuhteen täsmällisen huomioon ottamisen pohjalla. Tätä »vasemmistolaiset» revolutionaristit eivät ymmärtäneet tai eivät halunneet ymmärtää. Heillä ei ollut taktiikkaa, vaan vallankumouksen abstraktinen kaava, jonka mukaan riitti muka sysäystä ulkoapäin, jotta vallankumous leimahtaisi kaikkialla ja etenisi pysähtymättä suoraa päätä valloittaen kaikki asemat ja pyyhkäisten kaikki esteet tieltään. Tällainen oli heidän käsityksensä mukainen proletaarisen vallankumouksen symbolinen merkki, ja siinä kuvastui pikkuporvarillisen vallankumousmiehen kapinallinen räjäyttämisinto ja halu levittää »anarkistisena tuhkarokkona» kapinabasillit kautta maailman. »Vasemmistolaisten» ainainen suoraviivaisuus paljastaa heidän alkeellisen, mekanistisen käsityksensä sosialistisen maailmanvallankumouksen kehityslaeista.

On tunnettua, miten syvälle vajosivat »vasemmistoseikkailijat» sanoessaan: »Kansainvälisen vallankumouksen etujen nimessä me pidämme tarkoituksenmukaisena myöntyä nykyään puhtaasti muodolliseksi muuttuvan neuvostovallan mahdolliseen menettämiseen.»[81] Juuri näitä sanoja Lenin sanoi »kummallisiksi ja hirvittäviksi». Sen äärimmäisen »vasemmistolaisuuden» naamion alla, joka kansainvälisen vallankumouksen etujen nimessä oli muka valmis kaikkeen, piili tosiasiallisesti pikkuporvarillisten politikoitsijoiden ja seikkailijoiden syvä epätoivo, epäusko voittoon ja lohduton pessimismi.

Neljäs teesi koski proletaarisen valtion suhdetta kansainväliseen työväenluokkaan, ts. internationalismin ongelmaa. Tässäkin kysymyksessä marxistien-leninistien ja »vasemmistokommunistien» katsomukset osoittautuivat sovittamattomiksi. Kieltäytyessään kärsivällisyyttä vaativasta poliittisesta kenttätyöstä ja vaatiessaan pikaista vallankumouksellista sotaa maailman porvaristoa vastaan »vasemmistolaiset väittivät suorittavansa kansainvälistä velvollisuuttaan ja ajavansa kansainvälisen vallankumouksen etuja. »Vasemmistolaisten» internationalismi oli kuitenkin vain helisevä fraasi. Lenin tähdensi, että kun esitetään äärivasemmistolaisia vaatimuksia ottamatta huomioon tilannetta ja reaalista voimasuhdetta

maailmassa, niin heikennetään kommunistista liikettä ja ollaan internationalisteja sanoissa, mutta seikkailijoita teoissa. Nykyäänkin »vasemmistolaiset» revolutionaristit, pääasiassa maolaiset, verhoavat toimintaansa fraaseilla internationalismista. He väittävät, ettei heille ole olemassa mitään sen ylevämpää kuin kansainväliset ihanteet eikä sen suurempaa vihollista kuin imperialismi. Taistelussa imperialismia vastaan he ovat muka valmiit millaisiin »kansallisiin uhreihin» hyvänsä. Käytännöllisessä toiminnassaan maolaiset doktrinäärit osoittavat kuitenkin aina olevansa nationalisteja ja ajavansa suurvaltaisia, hegemonistisia tavoitteita. NKP:n 24. edustajakokouksessa todettiin, että pääponnistuksensa maolaiset ovat keskittäneet taisteluun sosialistista ystävyysliittoa vastaan, maailman kommunistisen ja imperialisminvastaisen liikkeen hajottamiseen eivätkä taisteluun imperialismia vastaan. Maolaiset tekevät samalla kaikkensa estääkseen yhteistoiminnan kansallisen ja yhteiskunnallisen vapautuksensa puolesta taistelevien kansojen auttamiseksi. Maolaiset sättivät imperialismia, mutta ovat päässeet yhteisymmärrykseen imperialistien kanssa antisovjetismin ja antikommunismin pohjalla. Juuri tässä he ovat todistaneet olevansa tietoisia nationalisteja, jotka asettavat omat suurvaltaiset etunsa korkeammalle kuin marxismi-leninismin ja proletaarisen internationalismin ihanteet.

Kommunistiset puolueet vastustavat päättävästi ja perään antamattomasti niitä, jotka marxismi-leninismin kehittämisen varjolla vääristelevät ja viime kädessä kieltävät sen perusperiaatteet. Vääristely on tunnusomaista maolaisille teoreetikoille, jotka marxilaisen teorian spesifisiin oloihin soveltamisen varjolla tulkitsevat vasemmistorevisionistisesta ja sosiaališovinistisesta näkökulmasta sen perusajatuksia (vallankumouksesta ja luokkataistelusta, puolueesta ja proletariaatin diktatuurista, sodasta ja rauhasta, työväenluokan liittolaisista ym.).

He ovat asettaneet marxilaisen fraseologian palvelemaan nationalistisia ja hegemonistisia pyrkimyksiään ja itse asiassa korvanneet siten marxilaisuuden eklektisellä maolaisella sekoituksella, mikä merkitsee täydellistä eroamista kommunistisesta ideologiasta. Tässäkin maolainen »vasemmisto»-

revisionismi liittyy oikeistorevisionismiin, jonka edustajat vetoavat maailmassa tapahtuviin sosiaalisiin ja tieteellisteknisiin muutoksiin ja yrittävät »himmentää», tarkistaa proletaarisen opin peruskäsitteet ja siirtyvät tosiasiallisesti porvariston näkökannalle luopuen siten taistelusta luokkavihollista vastaan.

Väkisinkin tulee mieleen, miten Lenin luonnehti »vasemmistolaisia» revolutionaristeja, noita hurjapäisiä ja villiintyneitä seikkailijoita, joita on nykyäänkin paljon kautta maailman. Ulkonaisesti he ovat erivivahteisia — trotskilaisia, anarkisteja, maolaisia, marcuselaisia tai pelkästään pogromien järjestäjiä ja kapinoitsijoita — mutta olemukseltaan he ovat samoja. Tarkastelkaamme siis niitä kaukonäköisiä arvioita, joita Lenin esitti niin sanottujen vasemmistokommunistien vaatteisiin pukeutuneita trotskilaisia seikkailijoita vastaan suuntaamissaan puheissa ja artikkeleissa. Hänen ilmeikkäästi ja täsmällisesti piirtämänsä kuvat hämmästyttävät siksi, että ne muistuttavat täydellisesti nykyisiä »vallankumouksellisen fraasin sankareita».

»Vasemmistolaiset» viihdyttävät itseään sanahelinällä, deklamoinnilla ja huudahduksilla; heidän politiikkansa perustuu toivomukseen, paheksuntaan, suuttumukseen; he karttavat totuutta, toistavat tunnuksia, sanoja ja iskulauseita, mutta varovat objektiivisen todellisuuden analyysia ja vieroksuvat tosiasioita, koska pelkäävät niiden raudanlujaa logiikkaa. Tunnehtivat ja fraasikeikailua harjoittavat vallankumousmiehet päihtyvät omista fraaseistaan; nuo poloiset »vallankumousmiehet» vaihtavat objektiivisen analyysin tunteeseen ja selviytyvät kaikista tilanteista yleisillä fraaseilla.

»Vasemmistolaiset» ovat vajonneet syvään pessimismiin, täydelliseen epätoivoon; heille on ominaista pikkuporvarin omahyväisyys ja selkärangattomuus; he eivät ota varteen historian opetuksia ja kiertävät vastuullisuutensa. Nuo esimarxilaisen kauden kommunistit puhuvat vallankumouksellisesta sodasta; nuo »vasemmistolais»-pahaset hämäävät tosiasioita, levittävät harhakuvitelmia ja luopuvat omista sanoistaan; noille intelligenteille yli-ihmisille on ominaista kerskailu ja hirvittävä suuriluuloisuus.

Seikkailun kannattajat hakevat pelastusta useinkin liian katkeralta todellisuudelta kauniista ja viehättävästä fraasista; he antautuvat hetkellisen suuttumuksen valtaan ja deklamoivat, potevat vallankumouksellista fraasitulvaa, heillä on kaksintaisteluun haastavan aatelismiehen mentaliteetti, he heiluttelevat teatraalisesti miekkaa ja kutsuvat hysteerisesti sotaan, pahvimiekkaa heiluttaessaan he unohtavat kirjan pätkien vuoksi todellisuuden. Vaikutuksensa menettänyt ja luokka-asemansa menettänyt pikkuporvarillinen sivistyneistöryhmä sepittää iskulauseita. Noiden ihmisten järjenjuoksu ja mentaliteetti käy yhteen pikkuporvariston mielialojen kanssa, he puolustavat pikkuporvarillista velttoutta »vasemmistolaisin» tunnuksin.

Luokka-asemansa menettäneet puolueen intelligentit »huipputason» toimihenkilöt pelkäävät tunnustaa avoimesti yksinkertaisen totuuden eivätkä tehokkuutta tavoitellessaan osaa ajatella. »Vasemmistolaisilla» on hyvin vähän proletaarista ja hyvin paljon pikkuporvarillista, heidän mentaliteettinsa on kauttaaltaan luokka-asemansa menettäneen pikkuporvarillisen intellektuellin mentaliteettia; noille selkärangattomille hoipertelijoille ovat ominaisia hillittömät fraasit ja arat teot. »Vasemmistolaiset» ovat kuin raivostuneita pikkuporvareita, jotka rehentelevät ja kehuskelevat, vaikka tietävätkin hyvin proletaarien olevan oikeassa, he hosuvat, luikertelevat, huutavat ja opettelevat ulkoa vallankumouksellisia iskulauseita syventymättä ajattelemaan niitä; nuo pikkuporvarilliset vallankumousmiehet ovat pikkuporvarillisten ennakkoluulojen kahleissa, he eivät pysty johdonmukaiseen, harkittuun työhön, jossa on otettava huomioon kaikki vaikeat käänteet.*

»Vasemmistolaisille» on tunnetusti luonteenomaista mieltymys vallankumouksellisiin fraaseihin. Lenin toi selvästi esiin tämän ilmiön aiheuttaneet syyt. Hän kirjoitti: »Vallankumouksellinen sanahelinä on vallankumouksellisten puolueiden sairautena useimmiten sellaisissa tilanteissa, kun nuo puolueet ylläpitävät suoraan tai välillisesti proletaaristen

---

* Kaikki nämä Leninin lausumat ajoittuvat sille kaudelle, kun NKP(b) taisteli »vasemmistokommunisteja» vastaan.

ja pikkuporvarillisten ainesten välistä yhteyttä, liittävät, punovat ne yhteen ja kun vallankumouksellisten tapahtumien kulussa esiintyy suuria ja äkillisiä muutoksia.»[82]

2. REVISIONISMI ON SYVÄSTI HISTORIALLINEN JA KAUTTAALTAAN SOSIAALINEN ILMIÖ

Tarkastelkaamme millä perustalla on syntynyt revisionismi, nimittäin sen kaksi muunnelmaa: oikeistoreformismi ja »vasemmistolainen» revolutionarismi. Ne eivät ole suinkaan mitään abstrakteja käsitteitä. Revisionismi on syvästi historiallinen ja kauttaaltaan sosiaalinen ilmiö. Siksi sen sisäinen olemus voidaan ymmärtää vain siten, että analysoidaan kaikki yhteiskuntakehitykseen vaikuttavat tekijät kokonaisuudessaan. Jotta revisionismi voitaisiin ymmärtää poliittisena ilmiönä, on saatava selville, miten se on syntynyt, millainen se on ollut alkumuodossaan, millaisia muutoksia se on kokenut kehityksessään ja millainen se on nyt.

Millaisia ovat siis oikeisto- ja »vasemmisto»-revisionismin historialliset ja sosiaaliset alkujuuret?

Kysymyksen selvittämiseksi on ennen kaikkea otettava huomioon, että opportunismilla työväenliikkeessä, samoin kuin sen teoreettisella heijastumallakin — oikeisto- ja »vasemmisto»-revisionismilla — ovat objektiiviset historialliset ja sosiaaliset alkujuurensa. Lenin sanoi, että tämän vuoksi erimuotoisina ja erivivahteisina ilmeneviä revisionistisia poikkeamia ei voida pitää sattumina enempää kuin erillisten henkilöiden tai ryhmien virheinäkään. »Täytyy olla syvällisiä syitä, jotka piilevät kaikkien kapitalististen maiden taloudellisessa järjestelmässä ja kehityksen luonteessa ja jotka synnyttävät näitä poikkeamia alinomaa.»[83] Lenin totesi näin ollen, että revisionististen poikkeamien alkusyyt piilevät taloudellisessa järjestelmässä sekä koko maailman ja erillisten maiden sosiaalisten voimien kehityksen luonteessa.

Ensimmäinen objektiivinen alkulähde, joka ravitsee opportunistisia virtauksia kommunistisessa ja työväenliikkeessä, on porvarillisen ideologian ja pikkuporvarillisten valtoi-

mien voimien painostus, mikä tehoaa usein työväenluokan heikoimpiin osastoihin ja puolueisiin. Työväenluokka ja sen marxilais-leniniläinen etujoukko eivät tietenkään vaikuta missään tyhjiössä eivätkä lasikuvun alla. Ne eivät ole eristettyinä muista luokista, sosiaalisista ryhmistä, puolueista tai yhteiskunnallisen ajattelun virtauksista, joita on porvarillisessa yhteiskunnassa ja joiden jäännökset säilyvät vielä pitkän aikaa sosialistisen vallankumouksen voitonkin jälkeen ja jopa senkin jälkeen, kun maassa on jo rakennettu sosialismin perusta. Porvarillinen ideologia, sen erilaiset ilmentymät sekä tajunnassa että talouselämässä ympäröivät luonnollisesti vielä pitkän aikaa proletariaattia »joka puolelta pikkuporvarillisella ilmapiirillä, myrkyttävät sillä proletariaattia, turmelevat sillä proletariaattia ja aiheuttavat proletariaatin keskuudessa alinomaa uusiutuvia pikkuporvarillisen ryhdittömyyden, hajanaisuuden ja individualismin ilmauksia, innostuksen vaihtumista alakuloisuuteen»[84].

Toisena objektiivisena alkulähteenä on työväenluokan erilaatuinen koostumus. Erityisen ryhmän muodostavat vakituiset työläiset, jotka ovat käyneet luokkataistelun koulun ja saaneet tehtaissa työläiskollektiivin kasvatuksen. *Tämä ryhmä on marxilais-leniniläisten puolueiden kestävin ja luotettavin tuki, niiden perusrunko.* On olemassa myös äskeisistä suurpääoman vararikkoon saattamista talonpojiston ja pikkuporvarillisten kerrosten edustajista koostuva työläisryhmä. Se säilyttää pitkän aikaa entisen pikkuporvarillisen ympäristönsä mentaliteetin ja maailmankatsomuksen. Nimenomaan *tämä ryhmä on suotuisin ravintoalusta kaikenlaisten anarkististen ja äärivasemmistolaisten ryhmien muodostumiselle.* Vihdoin on myös työläisaristokratia, työväenluokan huippukerros, sen varakkain osa. Juuri tämä osa pyrkii eniten sovintoon ja kompromissien tekoon porvariston kanssa, sillä se saa porvaristolta tiettyjä antipaloja. *Tämä ryhmä on muita alttiimpi oikeistoreformismille.*

On muistettava, että taloudellisesti ja poliittisesti alikehittyneissä maissa työväenliikkeeseen tulee kapitalismin kehityksen myötä mukaan yhä uusia vasta muovautumassa olevan työväenluokan voimia (»rekryyttejä», kuten Lenin heitä nimitti), joilta puuttuu vielä järjestyneen ja luokka-

kantaisen porvaristonvastaisen taistelun kokemusta. Kaikki nämä seikat ilmenevät erittäin tuntuvina silloin, kun luokkataistelussa joko erillisissä maissa tai kansainvälisellä areenalla tapahtuu jyrkkiä muutoksia. Ryhtyessään paljastamaan opportunismin objektiivisia sosiaalisia alkujuuria Lenin kirjoitti: »Jokainen omalaatuinen historian käänne aiheuttaa eräitä muutoksia pikkuporvarillisen horjunnan muodoissa. Tätä horjuntaa on aina proletariaatin lähettyvillä ja se leviää jossain määrin proletariaatin keskuuteen.»[85]

Oikeisto- ja »vasemmisto»-revisionismilla on, kuten tunnettua, paitsi sosiaalisia alkujuuria myös *gnoseologiset, tietoteoreettiset alkusyynsä.* Ne sisältyvät eri toimihenkilöille ominaiseen kykyyn ymmärtää ja arvioida yhteiskuntaelämän ilmiöitä. Syihin, jotka aiheuttavat nämä kaksi revisionismin suuntaa, Lenin luki paitsi työväenliikkeen ristiriitaista, harppauksellista kehitystä myös kapitalismin epätasaisen, harppauksellisen kehityksen ja yleensä yhteiskunnallisen kehityksen dialektisen luonteen. Hän sanoi, että vakituisena erimielisyyksien lähteenä on myös ristiriitojen läpi käyvän ja ristiriitaisesti tapahtuvan yhteiskunnallisen kehityksen dialektinen luonne.[86]

Kaikki eivät ymmärrä noiden ristiriitojen olemusta ja siksi »eri henkilöt tai ryhmät alinomaa paisuttavat milloin kapitalistisen kehityksen yhtä, milloin toista piirrettä, milloin yhtä, milloin toista tämän kehityksen antamaa 'opetusta', kohottavat ne yksipuoliseksi teoriaksi, yksipuoliseksi taktilliseksi järjestelmäksi».[87] Siis mitä monimutkaisimmissa, sekavimmissa ja ristiriitaisimmissa konkreettisissa historiallisissa olosuhteissa puolue toimii, sitä mahdollisempaa on, että puolueessa tai sen lähettyvillä ilmenee pikkuporvarillista hoipertelua. Tämä johtuu siitä, että oikeistoreformistit enempää kuin »vasemmisto»-revolutionaristitkaan eivät ota huomioon todellisuuden dialektisia ristiriitoja eivätkä voimien kartuttamisen ja päättävien toimenpiteiden tarpeellisuutta silloin kun niitä varten ovat kypsyneet edellytykset. Lenin kirjoitti: »Todellinen elämä, todellinen historia kuitenkin *sisältää* nämä erilaiset tendenssit, samoin kuin elämä ja kehitys luonnossa sisältää sekä hitaan evoluution että nopeat hyppäykset, asteittaisuuden keskeytykset.»[88]

Oikeistoreformistit eivät ymmärrä tätä marxilais-leniniläistä dialektiikkaa, vaan ottavat tavallisesti huomioon vain todellisuuden yhden puolen, nimittäin vähittäisen, hitaan kehityksen. Siksi he pitävät reformeja ja kaikenlaisia osittaisia muutoksia ja parannuksia sosialismin toteuttamisena. He eivät ymmärrä, että kehitys johtaa väistämättömästi harppauksiin, että vähittäinen kehitys vaihtuu uuden aikakauden aloittavaan vallankumoukseen, joka kohottaa koko aiemman kehityksen uudelle, korkeammalle asteelle. *»Vasemmistolaiset» revolutionaristit taas* kieltävät vähittäisen kehityksen, heitä viehättävät vain harppaukset, räjähdykset, mullistukset. Tästä on peräisin koko »vasemmistolaisuus», seikkailuhalu ja ekstravagantti politiikka.

Oikeistoreformistit eivät näin ollen näe uutta sisältöä, uutta laatua eivätkä mene vanhoja muotoja pitemmälle. »Vasemmistolaiset» revolutionaristit näkevät vain uuden sisällön ja uuden laadun pintapuolen, mutta eivät ymmärrä tuon sisällön kehitysteitä ja -vaiheita ja luopuvat kokonaan tilanteen edellyttämien taistelumuotojen hyväksikäytöstä. Lenin kirjoitti näistä marxilaisessa liikkeessä esiintyneistä suuntauksista: »Oikeistolainen kaavaoppineisuus rajoittui itsepintaisesti tunnustamaan ainoastaan vanhat muodot ja kärsi täydellisen vararikon, sillä se ei huomannut uutta sisältöä. Vasemmistolainen kaavaoppineisuus vaatii itsepintaisesti tiettyjen vanhojen muotojen ehdotonta hylkäämistä näkemättä, että uusi sisältö raivaa itselleen tietä kaikkien ja kaikenlaisten muotojen kautta ja että kommunisteina velvollisuutemme on oppia käyttämään kaikkia muotoja, oppia käyttämään mahdollisimman nopeasti yhden muodon lisäksi toista, siirtymään muodosta toiseen, sovittamaan taktiikkamme jokaisen sellaisen muutoksen mukaiseksi.»[89]

Tarkasteltuamme revisionismin sosiaalisia ja gnoseologisia alkusyitä syvennymme yksityiskohtaisesti muutamiin *objektiivisiin* ja *subjektiivisiin syihin,* jotka aika ajoin vaikuttavat oikeisto- ja »vasemmisto»-revisionistien toimintaan vilkastuttavasti. Muutamat näistä syistä unohdetaan liian usein tai niitä pidetään merkityksettöminä.

Ensimmäinen syy on aineellisen tuotannon piirissä ja siihen liittyvissä taloudellisissa mullistuksissa, joita yhteis-

kunnassa tapahtuu. Aika ajoin tapahtuvat tieteellistekniset kumoukset edistävät tehokkaasti yhteiskunnan tuotantovoimien kasvua. Nykyäänkin ihmiskunta kokee koko historiansa suurinta tieteellisteknistä kumousta. Emme koskettele tässä sen mittavuutta tai tehokkuutta emmekä sen yhteiskunnallisia ja taloudellisia seurauksia, toteamme vain, että myös viime vuosisadan lopulla tapahtui valtava tuotannollistaloudellinen harppaus sen tieteellisteknisen kumouksen pohjalla, joka liittyi tärkeimmäksi voimanlähteeksi tulleen sähkövoiman laajaan käytäntöönottoon aineellisen tuotannon piirissä.

Yhteiskunnan tuotantovoimien myrskyisä kasvu johti toisaalta kapitalistisen talouden nousuun ja toisaalta korkeimpaan ja viimeiseen vaiheeseensa, imperialismin vaiheeseen kehittyneen kapitalismin kaikkien sisäisten ristiriitojen kärjistymiseen. Yhdysvaltojen teollisuus alkoi kehittyä ennen kuulumatonta vauhtia; erittäin nopeasti kehittyi teollisuus Saksassa, josta tuli mahtava teollisuusvaltio; Venäjän teollinen kehitys edistyi ennen näkemättömästi ja vuodesta 1895 uusi kapitalistinen maa, Japani alkoi nopeasti kehittää talouttaan voitettuaan sodassa Kiinaa vastaan. Kapitalismi eli kaikkialla nousukauttaan: voittoa tavoiteltaessa rakennettiin voimaperäisesti tehtaita ja raaka-ainelähteille johtavia rautateitä, laajennettiin merenkulkua ja lujitettiin kapitalistisia maailmanmarkkinoita.

Kapitalismin kehittyessä kasvoi vauhdikkaasti myös porvariston vastakohta, työväenluokka, ja samalla laajenivat myös pikkuporvarilliset välikerrokset. Valtavien monopoliyhtymien perustaminen sekä suurten ja teknisesti monimutkaisten tuotantolaitosten rakentaminen aiheutti uudentyyppisten ammattimiesten — työnjohtajien, insinöörien, konstruktöörien, teknikkojen, laskuttajien, suunnittelijoiden yms. — vilkkaan kysynnän. Yhteiskunnan sosiaalisessa rakenteessa tapahtui vakavia muutoksia. Ensi kerran ilmestyi mm. sellainen sosiaalinen ryhmä kuin tieteellistekninen sivistyneistö, jota aikaisemmin oli tuskin ollenkaan.

Yhteiskuntaelämän kaikki alat vilkastuivat. Luokkataistelun areenalla taloudellisen ja poliittisen taistelun rinnalla puhkesi voimakkaana myös ideologinen kamppailu. Samalla

laajeni myös porvarillisen järjestelmän puitteissa toimivien ja porvariston yhä laajemmin hyväkseen käyttämien erilaisten yhteiskuntapoliittisten instituutioiden — parlamenttien, ammattiliittojen, osuuskuntien, monenlaisten yhdistysten ja lukuisten poliittisten puolueiden — vaikutuspiiri. Proletariaatin määrällinen kasvu johti sen järjestyneisyyden ja tietoisuuden kasvuun, joten porvarillinen ideologia joutui vastatusten voimistuvan proletaarisen ideologian kanssa.

Sähkövoiman laajaan käyttöön liittyneen tieteellisteknisen kumouksen pohjalla tapahtui siis silminnähtävä tuotannollis-taloudellinen mullistus. Marxilaisten mielestä se joudutti sosialismiin siirtymisen aineellista valmistelua, mutta porvariston ideologit pitivät sitä todistuksena kapitalismin pysyvyydestä, sen järjestäytymis- ja lujittumiskyvystä. Tieteellistekniseen edistykseen liittyneet reformistiset harhakuvitelmat levisivät keskikerrosten huomattaviin piireihin ja tunkeutuivat myös työväenluokan keskuuteen. Tällöin marxilaisessa liikkeessä muovautuikin ja levisi kaksi reformistista suuntausta.

Ensimmäinen suuntaus johtui kapitalistisen järjestelmän ja sen kehitysmahdollisuuksien yliarvioinnista. Tämän ajatussuunnan kannattajat olettivat, että koska kapitalistit ovat omaksuneet uuden tekniikan ja kehittäneet sen avulla tuotantovoimia, niin kapitalismi ei olekaan sellainen aikansa elänyt järjestelmä, joksi Marx ja Engels sen kuvasivat. Heidän mielestään kapitalismi saattaisi turvata koko kansalle kukoistuksen, vapauden ja edistyksen, jos sitä paranneltaisiin, »korjailtaisiin» sen vikoja ja poistettaisiin sen eräät yhteiskunnanvastaiset piirteet. Näiden katsomusten mukaisesti alettiin »parannella» ja »korjailla» marxilaisuutta ja hävittää sen vallankumouksellista olemusta. »Tunnustakaamme sivistymättömyytemme ja ottakaamme oppia kapitalismista!» huudahti venäläinen »legaalisen marxilaisuuden» ideologi Pjotr Struve.

Toinen ajatussuunta lähti tuota kukoistavaa yhteiskuntaa parantavan tärkeimmän liikevoiman määrittelystä. Sivistyneistöstä tulisi muka päävoima kapitalistisen yhteiskunnan kehittämisessä, valistamisessa ja parantamisessa. Sivistymätön ja kehittymätön työväenluokka saattaisi parhaassa

tapauksessa vain auttaa sivistyneistöä. Näin marxilaisuudesta heitettiin pois pääajatus, jonka mukaan proletariaatin historiallisena tehtävänä on kapitalismin hautaaminen ja uuden yhteiskunnan, sosialismin rakentaminen. Eduard Bernstein kirjoitti tästä: »Siitä menestyksestä huolimatta, jota työväenluokka on saavuttanut Marxin ja Engelsin teosten ilmestymisen jälkeen henkisen, poliittisen ja teollisen toiminnan alalla, en kuitenkaan pidä tuota luokkaa riittävän kehittyneenä, jotta se voisi ottaa käsiinsä poliittisen vallan.» Ja edelleen: »Luokka, jonka valtaosa elää ahtaissa asumuksissa ja jolta puuttuu sivistystä sekä varmoja ja riittäviä ansiotuloja, ei voi olla sillä henkisellä ja moraalisella tasolla, joka tarvitaan sosialistisen yhteiskunnan luomiseen.»[90]

Nuo ajatussuunnat vaikuttivat voimakkaasti Venäjällä, varsinkin niiden 1890-luvun liberaalisten narodnikkien ideologien keskuudessa, joiden johtajana oli aikalaistensa »ajatusten valtiaaksi» tunnustettu Mihailovski. Juuri noihin aikoihin Venäjällä olivat laajalti levinneet surullisen kuuluisa »sankareiden» ja »lauman» teoria sekä subjektivistis-idealistiset käsitykset yksilön osuudesta historiassa. Näitä teoreettisia rakennelmia kannatti laajalti liberaali sivistyneistö, jonka lukumäärä oli huomattavasti lisääntynyt tieteellisteknisen kumouksen vaikutuksesta. Osa tuosta sivistyneistöstä muotia seuraten tai tilapäistä kiinnostusta osoittaen julistautui marxilaisiksi, jotkut aivan vakavasti pitivät itseään marxilaisuuden profeettoina ja uudistajiina. Nämä voimat huomattavassa määrin tunkeutuivatkin marxilaiseen liikkeeseen.

Kun syventyy tarkastelemaan nykyaikaa, niin näkee, että siinä toistuu tai ilmenee hyvin läheisenä jo kauan sitten ohimennyt. *Nykyäänkin* kapitalistisissa maissa on niin ikään käynnissä tieteellistekninen kumous ja siihen perustuva tuotannon ja talouden räjähdysmäinen nousu. Yhteiskunnan sosiaalisessa rakenteessa tapahtuu olennaisia muutoksia. Ja vaikka tieteellisen kommunismin perustanlaskijoiden löytämät maailman yhteiskuntakehityksen lainomaisuudet ovat Lokakuun vallankumouksen jälkeen saaneet vahvistuksensa, elämän kauan sitten kumoamia revisionistisia oppirakennelmia on jälleen alettu elvyttää ja »rikastuttaa». Jälleen on nostettu esiin ummehtuneet ideat, joiden mukaan työväenluokan vallankumouksellista ja uudistavaa osuutta koskeva marxilainen ajatus on vanhentunut ja ihmiskunnan kohtaloita ratkoo muka vain sivistyneistö.

Huomattakoon että marxistit-leninistit eivät ole milloinkaan väheksyneet sivistyneistön osuutta eivätkä asettaneet sivistyneistöä työväenluokan tai työtätekevien joukkojen vastakohdaksi. Päinvastoin, he ovat aina kaikin mahdollisin keinoin lujittaneet kaikkien edistyksellisten, vallankumouksellisten voimien yhteisrintamaa, jota ilman työväenluokka ja muut työtätekevät joukot eivät pysty turvaamaan voittoaan taistelussa imperialismin taantumuksellisia voimia vastaan. Revisionismin teoreetikot eivät kuitenkaan ota varteen historian opetuksia. Poliittisten vehkeilyjensä sokaisemina he yrittävät kaikin mahdollisin keinoin rikkoa edistyksellisten voimien yhtenäisyyden, kylvää niiden välille eripuraisuutta, epäluottamusta ja vihaa.

Kun verrataan toisiinsa Bernsteinin, Kautskyn (sekä heidän venäläisten seuraajiensa, »legaalisten marxilaisten», »ekonomistien», menševikkien), Fischerin, Garaudyn, Djilasin ja monien muiden entisten ja nykyisten samantapaisten »marxilaisten» kirjoitelmia, niin voidaan havaita, että kaikki nuo kynäilijät ovat samaa maata. He kertaavat toinen toistaan tärkeimmässä ja olennaisessa ja »uudistavat» vain perusteluaan täydentämällä reformistista asevarastoa porvarillisten ideologien kvasitieteellisillä ajatuksilla nyky-yhteiskunnan rakenteellisista muutoksista, näiden aiheuttamasta kapitalismin transformaatiosta jne. Luokkataistelun käsitteiden vaihtaminen uuden tieteellisteknisen kumouksen käsitteisiin on ainoa uutuus (vain fraseologinen), joka erottaa nykyisiä revisionisteja entisistä. Reformististen harhakuvitelmien sekä monenlaisten marxilaisvastaisten virtausten elpyminen, varsinkin filosofian, historian ja taloustieteen alalla, johtuu siis huomattavassa määrin meneillään olevasta tieteellisteknisestä kumouksesta.

Ajatonkin aika silti päättyy. On ilmeinen tosiasia, että on koittanut uusi aika, jolloin revisionismi voitetaan ja murskataan. Maailman yhteiskunnallisessa liikkeessä voidaan jo

nyt havaita uusi, terve virtaus; kansainvälinen kommunistinen liike vastustaa yhä päättävämmin revisionismin sameiden aaltojen leviämistä. Revisionismi tulee eittämättä murskatuksi niin kuin ennenkin, koska siltä puuttuu tervettä tieteellistä perustaa ja koska se suistaa yhteiskunnallista kehitystä väärälle tielle. Siksi ei ole ihme, että maailman edistykselliset voimat kiinnittävät jo nyt yhä enemmän huomiota asian teoreettiseen puoleen ja tutkivat yhä enemmän marxismi-leninismiä, jonka omaksuminen on välttämätöntä nykyisen monimutkaisen yhteiskunnallisen kehityksen ymmärtämiseksi. Vakuuttavana todistuksena tämän prosessin voimistumisesta olivat vuoden 1969 kansainvälinen neuvottelukokous sekä veljespuolueiden järjestämät Leninin syntymän satavuotispäivän juhlallisuudet.

Toisena syynä revisionismin elpymiseen on pikkuporvarillisten kerrosten kasvu, etenkin taloudellisesti korkealle kehittyneissä maissa. Teollisuuden sekä tieteellisteknisten laitosten ja instituuttien laajetessa kasvaa luonnollisesti myös tavattoman laaja palvelijakunta, joka on yhteiskunnallisen asemansa puolesta työväenluokan ja porvariston välillä. Muistettakoon, että kapitalistimaissa pikkuporvarillisella välikerroksella on melko suuri ominaispaino. Tieteellistekninen edistys ja etenkin palvelualan nopea kasvu laajentaa työväenluokan ja porvariston välillä horjuvaa »valkokauluksisten» työläisten ja puoliproletaarien-puoli-isäntien muodostamaa kerrostumaa. Nämä porvariston ja työväenluokan välisessä asemassa olevat kerrokset ovat pahimmin alttiita kaikenlaisille revisionistisille oppirakennelmille. Objektiivisesti sanoen pikkuporvarillinen ideologia on ollut ja pysyy revisionismin lippuna.

Pikkuporvaristo pyrkii silti itsekin johtavaan asemaan yhteiskunnassa. Se haluaisi johtaa luokkien ulkopuolella tai yläpuolella olevaa liikettä, siksi sitä viehättävät erityisesti »tasa-arvoisuuden», »veljeyden» ja »vapauden» tunnukset. Pikkuporvaristo perustaa omia puolueitaankin ja sillä on omat ideologinsa ja teoreetikkonsa, jotka uskottelevat kansanjoukoille, että yhteiskunta voi kehittyä idyllisesti, ilman luokkataistelua ja ristiriitoja, kun kehitys tapahtuu yksityisomistuksen säilyttämisen pohjalla. Samalla pikkuporvaristo

on aina hautonut toiveita, että käyttämällä hyväkseen työväenluokan ja porvariston välisiä ristiriitoja sen onnistuisi joskus nousta kaikkien luokkien yläpuolelle yhteiskunnan johtavana, kaikkia edustavana voimana. Nuo hegemonistiset pyrkimykset ovat suoraan sanoen panneet eräiden politikointia harjoittavien intellektuellien pään pyörälle, niin että he pitävät itseään ainoana ihmiskunnan »luovana voimana», jonka kutsumuksena on määritellä ihmiskunnan kehitystiet ja ratkoa sen kohtalot.

Todettakoon myös, ettei ole mitään ihmeteltävää, vaikka pikkuporvarillinen ideologia on tietyssä määrin levinnyt sosialistisiinkin maihin. Tämä johtuu paitsi maailman porvariston vaikutuksesta myös maan sisäisten menneisyyden jäänteiden vaikutuksesta, hävitettyjen riistäjäluokkien sekä osittain näihin luokkiin aineellisesti ja henkisesti sidoksissa olleiden sosiaalisten ryhmien vaikutuksesta. Pikkuporvarillinen maailmankatsomus on eniten levinnyt niissä maissa, jotka vasta hiljan ovat vapautuneet siirtomaasorrosta, vaikka noissa maissa kolonialisminvastainen vallankumous olisikin kehittynyt sosialistiseksi. Selvimpänä esimerkkinä tässä suhteessa on Kiina, jossa pikkuporvarillinen ympäristö on aina vaikuttanut erittäin voimakkaasti kommunistisen puolueen kaadereihin. Siksi taistelu nykyaikaista revisionismia vastaan on ennen kaikkea taistelua pikkuporvarillisen ideologian taantumuksellista olemusta vastaan.

Pikkuporvarillisen ideologian vaikutusta ei saa aliarvioida, sillä se on itse asiassa porvarillisen maailmankatsomuksen tietty ilmaus. Historia tuntee paljon sellaisia tapauksia, että pikkuporvarilliset valtoimet voimat ovat alistaneet vaikutukseensa edistyksellisimpiäkin vallankumouksellisia voimia ja tukahduttaneet niiden tietoisuuden. Sopii palauttaa mieleen Venäjän helmikuun vallankumous 1917, jolloin muodostuivat edellytykset siirtymiselle sosialistiseen vallankumoukseen, kun oli kukistettu monarkia ja perustettu työläisten ja talonpoikien vallankumouksellis-demokraattisen diktatuurin elimet, työläisten, sotilaiden ja talonpoikien edustajien neuvostot. Juuri silloin demokraattisen vallankumouksen nostattama jättiläismäinen pikkuporvarillinen aalto hukutti alleen proletariaatin, tukahdutti työväenluokan

tietoisuuden ja nosti harjalleen eserrien ja menševikkien pikkuporvarilliset puolueet. Tulos oli se, että sosialistinen vallankumous lykkäytyi yhdeksää kuukautta myöhempään ajankohtaan, kunnes työväenluokka ja sen etujoukko, leniniläinen puolue saivat yliotteen sovittelijain vaikutuksesta ja suuntasivat kansanjoukkojen vaistonvaraisen liikkeen sosialistisen vallankumouksen uomaan. Kokemus on osoittanut, että ainoastaan työväenluokka pystyy johtamaan kansanjoukkoja ja saamaan ne mukaansa voittaen niiden pikkuporvarillisen horjunnan.

Kolmantena syynä revisionismin vilkastumiseen on marxilaiseen liikkeeseen tunkeutuneiden porvariston suoranaisten asiamiesten toiminta. Tällöin porvaristo turvautuu tavallisesti iljettävimpiin keinoihinsa: vehkeilyyn, kiristykseen ja lahjontaan. »Toimihenkilöiden» lahjonta ei tietenkään merkitse määrättyjen rahasummien tarjoamista, vaikka sellaistakin tapahtuu. Käytännön perusteella tiedetään, että porvaristo harjoittaa lahjontaa hienosti ja joustavasti sekä täysin säädyllisesti. Palauttakaamme mieleen, miten tapahtui esimerkiksi revisionismin »perustanlaskijan» Bernsteinin lankeemus. Bernstein toimi pitkän aikaa saksalaisen suurpankkiirin Höchbergin sihteerinä. Tämän pankkiirin auttamana ja tietyn vaikutuksen alaisena Bernstein ryhtyi julkaisemaan ensimmäisiä teoksiaan. Niitä julkaistiin suurina painoksina ja levitettiin laajalti, tekijää palkittiin ja hänen »nimeään» tehtiin tunnetuksi. Oltuaan neljännesvuosisadan pankkiirin palveluksessa ja samalla sosiaalidemokraattisen puolueen merkkimiehenä Bernstein liittyi lopulta marxilaisessa liikkeessä olleeseen revisionistiseen, oikeistoreformistiseen virtaukseen.

Mitä tietä kulki »marxilainen» Roger Garaudy? Samaa ennestään tuttua tietä. Aluksi hän julkaisi kokeilumielessä kirjansa »Rannaton realismi», jossa tunnusteli yhtymäkohtia porvarilliseen ideologiaan, ja sen jälkeen hänen voidaan sanoa lisänneen vain vauhtia. Viime vuosina hän on julkaissut ikään kuin liukumenetelmällä *käsikirjojaan:* »Marx», »XX vuosisadan marxilaisuus», »Ranskalainen sosialismin malli», jne. Porvarillisen lehdistön ylistyshymnien innoittamana tuo »marxilainen» on menettänyt lopullisesti kunniansa ja kommunistin arvonsa. Hän kuvittelee olevansa ihmiskunnan kohtaloiden ratkoja ja epäjumala. On tunnettua, miten hänen seikkailunsa päättyivät.

Samaa voidaan sanoa monista muistakin porvariston onkeen tarttuneista toimihenkilöistä. Lahjonnan muotona saattaa olla tukeminen parlamenttivaaleissa, hallitusvirkojen myöntäminen, ministerinsalkkujen tarjoaminen. Kaikki muistavat ranskalaisten sosialistien Millerandin, Briandin ja Blumin, saksalaisten sosialistien Nosken ja Scheidemannin sekä venäläisten sosialistien Kerenskin, Tseretelin ja Tšernovin tapaukset. Myös Mussolini oli aikoinaan Italian sosialistisen puolueen jäsen, mistä edellä jo mainittiin.

Kuten tunnettua, monissa Länsi-Euroopan maissa oikeistososialistit ovat olleet paitsi ministereinä myös hallitusten päämiehinä ja presidentteinä. Mutta sopii kysyä, missä maassa he ovat panneet toimeen kapitalismia edes jossain määrin horjuttaneita reformeja tai toteuttaneet sosialismin »mallejaan», joista on jo aiemmin kirjoitettu niin paljon ja joista pidetään nykyään niin kovaa kohua. Historia ei tunne sellaisia tapauksia. Me tunnemme sen sijaan paljon sellaisia tapauksia, että nuo toimihenkilöt ovat luopuneet aiemmin tunnustamastaan ideologiasta ja siirtyneet työväenluokan vihollisten leiriin.

Tähdennettäköön vielä kerran, että työväenluokan edistykselliset osastot joutuvat tekemisiin kokeneen, taitavan ja viekkaan luokan, porvariston kanssa. Nykyään sen konnanjuonia ja sosialisminvastaista vehkeilyä ilmenee kaikkialla. Kuten edellä totesimme, sosialistisissakin maissa säilyy pitkän aikaa porvarilliselle ideologialle alttiita aineksia. Tästä puhuivat havainnollisesti Tšekkoslovakian tapahtumat 1968. Kaikki muistavat hyvin, että jopa puolueen johdossa oli paitsi sovittelijoita myös maan sosialisminvastaisten voimien suoranaisia suojelijoita ja innoittajia. Kaikki nuo Šikit, Goldstückerit ja heidän kaltaisensa tappion kärsittyään löysivät hyvin pian kodikkaan turvapaikan kapitalistisista maista, joiden hyväksi ne olivat tehneet parhaansa. Palaamme jälleen siihen, että porvaristolla on hyvin paljon keinoja, joiden avulla se hyvittelee, kesyttää ja lahjoo usein melko tunnettujakin toimihenkilöitä lähettääkseen heidät sitten kan-

sainväliseen kommunistiseen liikkeeseen marxilaisuudelle vieraan ideologian kantajina.

Neljäntenä syynä revisionismin elpymiseen on sukupolvien luonnollinen vaihtuminen ja ideain periytyminen. Tämä on nykyäänkin hyvin suuri ja ajankohtainen ongelma. Määrättyjen yhteiskunnallisten suhteiden heijastumina syntyneet ideat eivät itsestään poistu näyttämöltä. Ne saavat suhteellisen itsenäisyyden ja ovat olemassa vielä sittenkin, kun niiden syntyyn vaikuttaneet olosuhteet ovat jo hävinneet. Paitsi edistyksellisiä myös takapajuiset ideat saavat tavalla tai toisella seuraajia, leviävät yhteiskunnalliseen ympäristöön, ja niistä tulee yhteiskunnallisen ajattelun kohde. Elämä jatkuu, sukupolvet vaihtuvat, ja jokainen sukupolvi perii ikään kuin viestikapulana uusien yhteiskunnallisten ideain lisäksi myös vanhentuneiden mutta elinvoimaisten ideain rippeitä ja jopa kokonaisia järjestelmiä ja pyrkii toteuttamaan niitä.

Ideain periytyminen on väistämätöntä historiallisessa kehityksessä ja sukupolvien vaihtumisessa. Ottakaamme esimerkiksi sellainen esimarxilaisen kauden tunnettu yhteiskuntaoppi kuin utopistinen sosialismi. Se oli todella edistyksellinen yhteiskunnallinen idea, joka viehätti ihmiskunnan parhaita ajattelijoita aikana, jolloin yhteiskunnassa oli vasta muodostumassa luokka, joka pystyisi toteuttamaan sosialismin aatteet eikä vain haaveilemaan niistä. Mutta kun luokkataistelun areenalle tuli itsenäisenä voimana proletariaatti, tuon idean oli väistyttävä edistyksellisemmän, yhteiskunnan tieteelliseen tiedostamiseen pohjautuvan idean, marxilaisuuden, tieltä. Mutta hävisikö utopistisen sosialismin idea kokonaan? Ei suinkaan. Historian jyrkissä käänteissä, kriisitilanteiden muodostuessa tuo idea on usein elpynyt ja noussut poliittisen elämän pinnalle. Paluu tuohon aikanaan edistykselliseen ideaan merkitsisi nykyään taantumista eikä eteenpäinmenoa.

Tarkastelkaamme toista esimerkkiä: työväenliikkeen kahden valemarxilaisen virtauksen — oikeistoreformismin ja »vasemmistolaisen» revolutionarismin — syntyä. Historian kokemus on vakuuttavasti todistanut, että kumpikaan näistä virtauksista ei ole milloinkaan edustanut edistyksellistä yhteiskunnallista ajattelua. Sittenkin ne ovat olleet ja ovat edelleenkin rinnatusten työväenliikkeessä, ne löytävät seuraajiaan ja, kuten jo totesimme, niiden juuret säilyvät niin kauan kuin tulevat elämään kapitalismin alkujuuret. Mistä tämä johtuu? Siitä että yhteiskunnallisten ideain kehitys ei seuraa täsmälleen yhteiskuntakehityksen prosesseja. Monenlaiset porvarilliset ja pikkuporvarilliset virtaukset ja suunnat marxismi-leninismin rinnalla ovat väistämättömiä, kun otetaan huomioon eri maiden taloudellisen, sosiaalisen ja poliittisen kehityksen kirjavuus. Takapajuiset, taantumukselliset ideat väistämättömästi elpyvät, voimistuvat ja toisinaan saavat jopa yliotteen siellä, missä heikkenee taistelu työväenluokalle vihamielistä ideologiaa vastaan ja missä ei huolehdita edistyksellisen, marxilais-leniniläisen yhteiskunnallisen ajattelun kehittämisestä tai rikastuttamisesta.

Ideain taistelu on siis ennen kaikkea luokkaristiriitojen heijastumista, se on yksi luokkataistelun muodoista. Porvaristo suosii ja tukee halukkaasti kaikenlaisia takapajuisia sosialisminvastaisia ideoita, sillä niiden avulla sen on helpompi huumaannuttaa kansanjoukkoja. Voidaan väittää, että me emme hyväksy muita yhteiskunnallisia ideoita kuin vain marxilais-leniniläisen. Marxismi-leninismi on arvokas ihmiskunnalle nimenomaan siksi, että se auttaa omaksumaan ja kehittämään yhä korkeammalle kaiken sen uuden, edistyksellisen ja elinvoimaisen, mikä edistää työihmisten vapautumista orjuudesta, riistosta ja sorrosta. Marxismi-leninismin murtumaton voima ja mahti on siinä, että se omaksuu kaikki ihmisjärjen parhaat saavutukset eikä kiistä esimarxilaisten edistyksellisten yhteiskunnallisten aatteiden merkitystä menneisyydessä, vaan arvioi niitä tieteellisesti ja panee merkille niiden esittäjien ja innoittajien ansiot.

Marx ja Engels arvostivat korkealle ne edeltäjänsä (alkaen kreikkalaisista luonnonfilosofeista aina aikalaisiinsa saakka), jotka voimiensa ja historiallisten olosuhteiden mukaisesti toivat itse jotakin hyödyllistä tai huolellisilla tieteellisillä tutkimuksillaan valmistelivat pohjaa yhteiskunnan kehityslakeja koskevien tietojen kartuttamiselle. He pitivät arvokkaina noiden tutkijoiden virheitäkin, jotka viittasivat siihen, että totuutta on etsittävä muualta. Sopii muistaa, miten kunnioittavasti tieteellisen kommunismin perustanlaski-

jat suhtautuivat Adam Smithin ja David Ricardon, Hegelin ja Feuerbachin, Kantin, Spinozan ja Descartes'n tutkimuksiin. Kukaan ei ole kuvannut värikkäämmin, ilmeikkäämmin ja syvällisemmin suurten utopistisosialistien Saint-Simonin, Fourier'n ja Owenin ansioita kuin Engels »Anti-Dühringissään».

Venäjän edistyksellisen yhteiskunnallisen ajattelun historiassa tulee aina säilymään niiden kahden marxilaisia edeltäneen vallankumousmiesten sukupolven maine, jotka valmistivat pohjan sille, että kolmas sukupolvi saattoi kääntää maan yhteiskunnallisen edistyksen ja sivistyksen raiteille. Miehuullisen taistelijan ja valistajan Aleksandr Radištševin suotuisaan maahan kylvämät siemenet antoivat erinomaisen sadon: kokonaisen joukon aatelisia vallankumousmiehiä, dekabristeja ja Herzenin. Vaikka heitä oli vähän, ja vaikka he olivat kaukana kansasta, heidän työnsä ei mennyt hukkaan. He saivat hereille Venäjän edistykselliset yhteiskunnalliset voimat ja ensimmäisinä asettivat ratkaistavaksi kaksi suurinta silloista yhteiskuntapoliittista ongelmaa: ensinnäkin maaorjuuden lakkauttamisen ja sen myötä myös orjuuden ja sivistymättömyyden hävittämisen Venäjältä ja toiseksi yksinvaltiuden hävittämisen ja tasavaltaisen järjestelmän pystyttämisen.

Kului suhteellisen lyhyt aika, kun vallankumousmiesten ensimmäisen sukupolven jälkeen nousi toinen, suurempi, järjestyneempi ja määrätietoisempi vallankumouksellisten sukupolvi, joka koostui edistysmielisen sivistyneistön (raznotšinetsien) edustajista, alkaen Belinskistä, Dobroljubovista, Pisarevista ja Tšernyševskistä aina »Zemlja i volja»- ja »Narodnaja volja» -järjestöjen jäseniin asti. Vallankumouksellis-demokraattisen suuntauksen synty ja kasvu oli merkittävä vaihe Venäjän edistyksellisen vallankumouksellisen ajattelun ja koko vapautusliikkeen kehityksessä. Vallankumoukselliset demokraatit kehittivät korkealle edistyksellisiä yhteiskunnallisia aatteita, he menivät huomattavasti pitemmälle edeltäjiään, ja muutamat heistä pääsivät hyvin lähelle yhteiskuntaelämän ilmiöiden tieteellistä tulkintaa.

Työläisistä, talonpojista ja edistyksellisestä sivistyneistöstä koostunut vallankumouksellisten kolmas sukupolvi kantoi korkealla vallankumousmiesten kahden edellisen sukupolven verellään punaamaa lippua taistelussa kansanjoukkojen etujen puolesta. Juuri siksi proletaaritaistelijain sukupolven, jolla oli aseenaan marxilais-leniniläinen teoria, olikin vietävä täydelliseen ja lopulliseen voittoon edeltäjiensä aloittama vapautustaistelu.

Venäjän vallankumousmiesten kolmen sukupolven johdonmukaisesta perinteellisestä yhteydestä puhuttaessa on muistettava, että he kaikki palvelivat samaa asiaa, mutta ymmärsivät sen eri tavalla. He kaikki tarkoittivat kansan parasta, mutta kulkivat eri teitä ja ymmärsivät eri tavalla vapautustaistelun tavoitteet ja muodot. Tämä johtui siitä, että toisaalta jokainen poliittinen virtaus vaikutti konkreettisessa historiallisessa tilanteessa, oman aikakautensa oloissa, ja toisaalta jokainen omaksui tietyssä määrin myös kansainvälisen kokemuksen, koki ulkomaisten yhteiskunnallisten ideain vaikutuksen.

Venäjän vallankumousmiesten ensimmäinen sukupolvi koki Ranskan 1700-luvun porvarillisen vallankumouksen ideain ja tapahtumain voittamattoman vaikutuksen. Vallankumousmiesten toiseen sukupolveen tekivät valtavan vaikutuksen utopistisen sosialismin ideat sekä Saksan klassisen filosofian edustajien teoreettiset katsomukset. Edeltäjiensä demokraattiset perinteet omaksunut vallankumousmiesten kolmas sukupolvi muovautui kokonaisuudessaan marxilaisen tieteellisen sosialismin opin hengessä. Se kantoi tuon opin kolmen vallankumouksen kautta kehittäen ja rikastuttaen sitä imperialismin ja proletaaristen vallankumousten kaudella saamallaan luokkataistelun kokemuksella.

Marxismi-leninismin perustanlaskijat paljastivat puutteellisuuksia ja toisinaan jopa virheitäkin, joita ilmeni yhteiskunnallista ajattelua kehittäneiden tunnettujen toimihenkilöiden teoreettisissa katsomuksissa. He tekivät samalla tarkan eron niiden välillä, jotka etsivät tunnollisesti, mutta historiallisen kokemuksen puutteellisuuden tai omien erehdystensä vuoksi eivät löytäneet oikeaa tietä, ja niiden, jotka porvariston sosiaalisia pyyteitä tyydyttäen vääristelivät jo löydettyä totuutta ja eksyttivät tiedosta tietämättömyyteen.

Viides syy revisionististen virtausten elpymiseen piilee

subjektiivisissa tekijöissä. Sukupolvien luonnollisen vaihtumisen ohella jokaisen marxilais-leniniläisen puolueen kaikilla toiminnan aloilla tapahtuu johtavien työntekijöiden uudistumista. Ei ole suinkaan turhanpäiväinen kysymys, kenen käsissä ovat ohjakset; se on kysymys puolueen elämästä ja kuolemasta. Vanha, leniniläinen vallankumousmiesten kaarti on huomattavasti harventunut, poistuneiden tilalle on tullut uusia pystyviä henkilöitä. Uusien johtohenkilöiden astuminen poliittiselle areenalle ei ole lähimainkaan yksinkertainen prosessi, se tapahtuu myös monimutkaisten ristiriitojen ja taistelun kautta. Sitä paitsi luokkaviholliset ottavat huomioon jokaisen muutoksen vaikuttaakseen enemmän tai vähemmän kyseisen marxilais-leniniläisen puolueen poliittiseen suuntautumiseen.

Uusien johtavien puoluetyöntekijöiden kasvattamisella ja heidän nousemisellaan suurelle poliittiselle näyttämölle on tärkeä merkitys jokaisen maan vallankumouksellisen puolueen kohtaloiden kannalta. Muistettakoon että työväenluokan ja koko työtätekevän kansan uhrautuvainen palveleminen on vaikea tehtävä. Eivät kaikki edistyneimmätkään ajattelijat ole kestäneet loppuun sakka tuota miehuullisuutta vaativaa palvelua järkähtämättä tai pysähtymättä puolitiehen. Engels kirjoitti: »Proletariaatin liike käy väistämättä erilaisten kehitysasteiden läpi; jokaisella asteella osa ihmisistä juuttuu eikä mene etemmäksi. ».[91]

Tässä suhteessa historia tarjoaa paljon esimerkkejä. Jotkut ovat väsyneet taisteluun, pettyneet ja loitonneet siitä. Toiset, imartelulle alttiit ovat viehättyneet parlamentaarikon tai johonkin muuhun karrieeriin ja siirtyneet porvariston leiriin. Kolmannet ovat olleet kiinteästi sidoksissa entisiin sosiaalisiin oloihinsa, he ovat katuneet luokkaetujensa kavaltamista, ikävöineet totunnaiseen ympäristöönsä ja paenneet proletaariselta rintamalta takaisin oman luokkansa palveluun. Neljännet, äärivallankumouksellisiin »vasemmistolaisiin» purkauksiin innostuneet ovat seikkailuyritystensä epäonnistuessa vajonneet epätoivoon ja hysteriaan ja viime kädessä liittyneet usein kaikkein taantumuksellisimpiin voimiin.

On ollut siis paljonkin vallankumouksellisen toimintansa menestyksellisesti aloittaneita vallankumousmiehiä, jotka eivät ole kuitenkaan kyenneet loppuun saakka suorittamaan vallankumouksellisen liikkeen heille langettamaa historiallista tehtävää. Sellainen oli esimerkiksi Plehanov, tunnettu teoreetikko ja loistava marxilaisuuden tunnetuksitekijä Venäjällä. Hän oli ensimmäinen Venäjän vallankumousmiehistä, joka ymmärsi narodnikkilaisliikkeen teorian ja taktiikan tuloksettomuuden ja asettui päättävästi proletariaatin kannalle. Hän teki hyvin paljon tieteellisen kommunismin aatteiden levittämiseksi. Miten kävi myöhemmin? Hän ei kestänyt entiseen ryhmäänsä kuuluneiden opportunistien painostusta, vaan siirtyi jo VSDTP:n toisen edustajakokouksen jälkeen menševikkien puolelle. Vuonna 1905 joulukuun aseellisen kapinan epäonnistumisen jälkeen hän lamaantui ja näännyttävään poliittiseen taisteluun lopullisesti uupuneena poistui luopioiden leiriin. Samantapaista koki tilapäisesti myös sellainen suuri yhteiskunnallinen ajattelija kuin Herzen. Nähtyään työläisten verta Pariisin kaduilla barrikaditaistelujen aikana 1848 Herzen ratkesi itkuun, joutui syvän pettymyksen valtaan ja kääntyi jyrkästi liberalismin suuntaan. Herzen tosin pian heräsi turtumuksestaan ja palasi entistä innokkaampana taistelijain riveihin. Mutta Plehanov sammui ainiaaksi eikä palannut enää vallankumouksellisiin asemiin, vaan toisteli herkeämättä: »Ei olisi saanut tarttua aseisiin.»

Lenin piti tunnettua ajattelijaa ja vallankumouksellista demokraattia Nikolai Tšernyševskiä horjumattoman lujan ja rajattoman miehuullisen taistelijan esikuvana, joka oli täynnä jaloa kansalaismieltä, kristallinpuhdasta aatteellisuutta ja uskollisuutta vallankumouksen asialle. Lenin piti arvokkaana mm. Tšernyševskin ajatusta sellaisen poliittisen puolueen perustamisesta, joka koostuisi Rahmetovin kaltaisista horjumattomista ja rohkeista vallankumousmiehistä, jotka puolustaisivat työkansan asiaa mitään koettelemuksia pelkäämättä. Uudentyyppisen puolueen rungon muodostivatkin tieteellisen kommunismin aatteet omaksuneet Rahmetovit, jotka olivat kehittyneet ammattivallankumouksellisiksi ja olivat syvästi tietoisia tehtävistään.

Marxismi-leninismi tunnustaa, että johtajat, merkkimie-

het esittävät vapautustaistelun historiassa hyvin huomattavaa ja toisinaan jopa ratkaisevaa osaa. Työväenluokka ja työtätekevät joukot ovat *eniten* kiinnostuneita noista voimakkaista ja viisaista yksilöistä. Kyseessä ovat tietenkin oikeat johtajat, todella huomattavat yksilöt, joiden toiminta heijastaa kokonaista aikakautta proletaarisessa liikkeessä. Sanottakoon vielä kerran, että tällaista osaa eivät esitä läheskään kaikki toimihenkilöt, eivät edes korkeassa asemassa, puolueen johdossa olevat henkilöt.

Järjestyneessä työväenliikkeessä on sen syntymästä alkaen toiminut hyvin tunnettuja yksilöitä ja erinomaisia johtajia. On ollut myös tilapäisiä henkilöitä, jotka eivät ole kestäneet ajan tarkistusta, mihin ovat olleet syvät objektiiviset syyt.

Jotkut toimihenkilöt myrskyisän ajan henkeä kuvastaen antautuivat kokonaan käytännölliselle järjestötoiminnalle. He olivat suuria vallankumouksellisen käytännön miehiä, rehellisiä ja pelottomia taistelijoita, kansanjoukkojen järjestäjiä. He olivat heikkoja teoriassa eivätkä muistaneet sitä, eivät välittäneet siitä, vaan toisinaan vieläpä väheksyivät asian teoreettista puolta. Kun sitten myrskyisä aika päättyi ja koitti rauhallinen vaihe, kun uusissa olosuhteissa piti uudella tavalla valmistaa joukkoja tuleviin vallankumouksellisiin taisteluihin, nuo johtajat osoittautuivat avuttomiksi ja suistuivat pois yhteiskunnallisen liikkeen näyttämöltä. Sittenkin noiden toimihenkilöiden muisto elää pitkän aikaa laajojen kansanjoukkojen keskuudessa.

Toiset toimihenkilöt rauhan ajan henkeä kuvastaen suuntasivat koko toimintansa teorian alalle. He olivat voimakkaita teoriassa, mutta kerrassaan avuttomia käytännöllisissä järjestöasioissa. Kun rauhallisten aikojen päätyttyä nousi jälleen myrsky, niin nuo johtajat niin ikään suistuivat vallankumousliikkeen näyttämöltä. Heidän muistonsa jäi suppean taistelijapiirin keskuuteen, mutta laajat kansanjoukot tuskin saivat kuulla heidän nimeänsäkään.

Vuosien mittaan työväenliike kehittyi, se paransi jatkuvasti taistelustrategiaansa ja -taktiikkaansa ja kasvatti uudentyyppisiä johtajia, joiden oli oltava taitavia järjestäjiä ja käytännönmeihiä, nerokkaita teoreetikkoja ja ajattelijoita. Kahden aikakauden vaihteessa työväenliike nosti

esiin, kasvatti ja karaisi taistelussa sellaisen johtajan, Vladimir Iljitš Leninin. Hänen ainutlaatuisesta persoonallisuudestaan on puhuttu paljon. Esitämme silti erään sattuvan lausunnon, joka kuvastaa todellisen proletaarijohtajan, todellisen historiallisen persoonallisuuden olemusta. Kyseessä ovat Engelsin sanat, jotka tarkoittavat Marxia: »Olemme hänelle kiitollisuudenvelassa kaikesta siitä, mitä meistä on tullut; nykyaikainen liike on kiitollisuudenvelassa hänen teoreettiselle ja käytännölliselle toiminnalleen kaikesta, mitä se on nyt saavuttanut; ilman häntä me yhä vielä harhailisimme pimeydessä.»[92]

Tämä on se tärkein, mikä on ominaista proletaarijoukkojen johtajille. Nämä arvokkaat ominaisuudet olivat myös Leninillä. Hänen kiivas vastustajansa Pavel Axelrod vielä marxilaisena ollessaan kirjoitti, että kaikista hänen tuntemistaan vallankumousmiehistä Lenin oli »vallankumousmies, jossa olivat onnistuneesti punoutuneet yhteen erinomainen käytännöllinen kokeneisuus, teoreettinen sivistys ja laaja poliittinen näköpiiri». Siksi Leninistä tuli puolueen, työväenluokan, Venäjän kansanjoukkojen ja koko maailman työtätekevien tunnustettu johtaja, siksi hän esitti ratkaisevaa osaa historian jyrkissä käänteissä. Tarkastelkaamme muutamia tosiasioita.

Ensimmäinen tosiasia liittyy bolševikkipuolueen perustamisen alkuvaiheisiin. Vain harvoilla oli siihen aikaan selvä käsitys Leninin uudentyyppisen puolueen perustamissuunnitelmasta. Venäjän vallankumouksellisten enemmistö kannatti ajatusta puolueen perustamisesta Länsi-Euroopan sosiaalidemokraattisten puolueiden mallin mukaan. He eivät nähneet sitä kiistatonta tosiseikkaa, että oikeisto-opportunistisen ruosteen syömät Euroopan sosiaalidemokraattiset puolueet olivat siihen aikaan rappeutumisvaiheessa, romahduksen partaalla. Sellaisista puolueista ei tietenkään ollut Venäjän vallankumouksellisen puolueen esikuvaksi. Lenin joutui tekemään tarmokasta työtä saadakseen Venäjän vallankumousmiehet ymmärtämään asiaintilan ja vakuuttumaan siitä, että uudet olosuhteet pakottivat perustamaan uudentyyppisen puolueen, joka olisi pystynyt johtamaan työväenluokan ja kansanjoukot rynnäkköön tsaarivaltaa sekä porvareiden ja

tilanherrojen järjestelmää vastaan. Se merkitsi murrosta Venäjän vallankumouksellisessa marxilaisessa liikkeessä, ja ratkaiseva osuus sen voitokkaassa toteuttamisessa kuului Leninille.

Toinen tosiasia liittyy vuosiin 1908—1911, jolloin Venäjän ensimmäistä vallankumousta johtanut leniniläinen bolševikkipuolue sai kovan iskun vastavallankumouksen voimilta. Se oli puolueen vaikeimpia kehitysvaiheita. Vastavallankumouksen iskujen vaikutuksesta puolueesta erosivat sen monet sivistyneistöön ja osittain myös työläisiin kuuluneet jäsenet. Syntyi laaja likvidaattoreiden virtaus; sen johtomiehet kielsivät vallankumoukselliset tavoitteet sekä maanalaisen työn ja vaativat perustamaan legaalisen liberaalisen työväenpuolueen. Puolue eli tavattoman vaikeata aikaa. Lenin vaikutti taaskin ratkaisevasti asiaan. Hän ei antautunut yleisen masennuksen valtaan, vaan kantoi korkealla puolueen vallankumouksellista lippua ja vaati uskollisuutta marxilaisuudelle. Hän kokosi tarmokkaasti puolueen hajanaisia voimia ja taisteli kärsivällisesti ja päättävästi puolueenvastaisia virtauksia vastaan: oikealta hyökänneitä likvidaattori-menševikkejä, vasemmalta hyökänneitä »otzovisteja»* ja marxilaisen liikkeen sisällä vaikuttaneita opportunisteja vastaan. On tunnettua, miten tarmokkaasti ja antoisasti Lenin toimi tuolla kaudella ja saavutti täydellisen voiton.

Kolmas tosiasia liittyy vuosiin 1914—1917, ts. ensimmäisen imperialistisen maailmansodan kauteen. Tuolla kaudella miltei kaikki sosiaalidemokraattiset ja sosialistiset puolueet antautuivat nationalismin huumaamina palvelemaan oman maansa imperialisteja. Toinen Internationaali laski entiset taistelulippunsa imperialistien jalkain juureen. Taantumuksellinen, šovinistinen aalto hukutti alleen sellaiset tunnetut sosiaalidemokraattiset toimihenkilöt kuin Plehanovin, Kautskyn, Guesden ym. Tälläkin kertaa vallankumouksellisen ajattelun ja vallankumouksellisen toiminnan suurmies Lenin

* Otzovistit (ven. otozvat — kutsua pois), vuosien 1905—1907 vallankumouksen tappion jälkeen bolševikkien keskuudessa syntyneen opportunistisen virtauksen kannattajat. Otzovistit vaativat kutsumaan pois III Valtakunnanduumasta sosiaalidemokraattiset edustajat ja kieltäytyivät toimimasta työväen ammattiyhdistyksissä ja muissa julkisissa järjestöissä. *Toim.*

nousi šovinismin hyökyaaltoa vastaan ja paljasti päättävästi entisten oikeauskoisten marxilaisten kavalluksen. Kuten tunnettua, Lenin vaikutti täten ratkaisevasti kansainvälisen kommunistisen ja työväenliikkeen kohtaloihin.

Neljäs tosiasia liittyy helmikuun vallankumouksen ja Lokakuun vallankumouksen väliseen aikaan 1917. Yhdeksän kuukauden aikajakso on pieni, mutta merkitykseltään se oli vuosikymmenien veroinen. Kuka auttoi ratkaisevasti bolševikkipuoluetta suunnittelemaan taktiikkansa tuossa jännittyneessä ja herkeämättä vaihtelevassa tilanteessa ja ratkaisemaan siten Venäjän kohtalon? Lenin. Nimenomaan Lenin osasi niin kaukonäköisesti, tarkasti ja nerokkaasti arvioida luokkien voimasuhteet kaikissa jyrkissä käänteissä ja viitoittaa puolueelle ja työväenluokalle kaikki salakarit kaartavan tien maineikkaaseen voittoon.

Leninin elämä ja toiminta olennoi NKP:n ja koko kansainvälisen kommunistisen liikkeen sankarillista urotyötä. Ankarina maanalaisen toiminnan vuosina, taistelussa Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen voiton puolesta, kansalaissodassa, sosialistisen valtion rakentamisessa ja lujittamisessa ja maailman kommunistisen liikkeen mittavassa nousussa on ollut innoittavana voiman lähteenä Leninin horjumaton tahto ja vallankumouksellinen tarmo.

Lenin oli kommunistisen puolueen nerokas johtaja ja opettaja, sosialistisen vallankumouksen suuri strategi. Maailmassa ei ole kukaan johtanut niin valtavia työläis- ja talonpoikaisjoukkoja kuin Lenin. Hänen toiminnassaan yhdistyivät esimerkillisellä tavalla toisiinsa teoreettinen mahti ja mittavuudeltaan poikkeuksellinen käytännöllisen vallankumoustaistelun kokemus. Hän osasi paremmin kuin muut tehdä yleistäviä johtopäätöksiä joukkojen vallankumouksellisen kokemuksen perusteella, ottaa oppia joukoilta ja opettaa joukkoja, viedä niitä eteenpäin, kohti voittoa. Leninin tunnusomaisia piirteitä olivat vaatimattomuus ja vilpittömyys; hän suhtautui huomaavaisesti ihmisiin, mutta armottomasti vihollisiin, fraasikeikailijoihin, marisijoihin ja panikoitsijoihin. Lenin oli viisas ja harkitsevainen monimutkaisia poliittisia kysymyksiä ratkaistessaan, kun oli otettava huomioon kaikki tapahtumiin vaikuttavat seikat, mutta hän oli myös

mestari tekemään rohkeita vallankumouksellisia ratkaisuja ja jyrkkiä käänteitä.

Kaikki todelliset vallankumoustaistelijat pitävät esikuvanaan Leniniä ja pyrkivät kehittymään Leninin tyyppisiksi poliitikoiksi. Työväenluokka pystyy etujoukkonsa, kommunististen puolueiden, johdolla nostamaan esiin ja kasvattamaan leniniläistyyppisiä todellisia kansanjohtajia. On miellyttävää todeta, että lukuisten vihollisten ankaraa tulitusta säikkymättä todelliset leniniläistyyppiset proletaarijohtajat ovat maailman kommunistisen liikkeen johdossa ja vievät kunniakkaasti eteenpäin marxismi-leninismin voitokasta lippua.

Tarkastelimme seikkaperäisesti huomattavien yksilöiden osuutta toisaalta siksi, että porvarillinen propaganda työväenluokkaa heikentääkseen hyökkäilee jatkuvasti sen johtajia vastaan, ja toisaalta siksi, että historia on langettanut marxilais-leniniläisille puolueille suuren vastuun johtajistonsa, puolueen poliittisen ja teoreettisen esikunnan kasvattamisesta.

Revisionismin elpymisen *kuudes syy* liittyy tavallisesti joko siihen, että teoria jää jälkeen käytännöstä, tai että jossakin marxilais-leniniläisessä puolueessa aliarvioidaan periaatteellista taistelua aatteellista vihollista vastaan. Marxismi-leninismin revisionismia vastaan käymän taistelun historia vahvistaa todeksi tämän väitteen. Nykyäänkin revisionistiset virtaukset ovat elpyneet siksi, että nykyaikaisten yhteiskuntakehityksen prosessien teoreettinen käsittely on tietyssä määrin jäänyt jälkeen käytännön tarpeista ja että toisinaan revisionismin ilmentymiä vastaan ei taistella rittävän päättävästi.

Nykyään yhteiskunnallinen liike on niin laajentunut ja monimutkaistunut ja luokkataistelun olot ovat niin muuttuvia ja moninaisia, että teoreettinen ajattelu ei aina ehdi yleistää vallankumoustaistelun antamia opetuksia eikä määritellä tapahtumain tulevaa kehityssuuntaa tai harkita ajoissa tieteellisesti perusteltua taktiikkaa. Siksi teorian ja käytännön välille muodostui tietynlainen *katkeama*, jota revisionistit ryntäsivät täyttämään oikeistoreformistisilla ja »vasemmistolaisilla» seikkailuhenkisillä teorioilla. Tästä johtuikin

huomattavassa määrin se tosiseikka, että revisionistit onnistuivat tunkeutumaan marxilais-leniniläiseen liikkeeseen ja saamaan sen muutamissa osastoissa, jopa eräissä sosialistisissakin maissa, aikaan hyvin vaarallisen tilanteen. Marxilaisen liikkeen sisäisen poliittisen taistelun opetukset ovat vielä kerran osoittaneet, että revisionistit aloittavat aina hajotustoimintansa teoreettisista tihutöistä ja vasta sitten puuttuvat politiikkaan. Ei ole ihme, että jälleen on nostettu meikattuina esiin ne vanhat oppirakennelmat ja teoriat, jotka marxistit-leninistit ovat jo kauan sitten murskanneet niin teoreettisesti kuin käytännöllisestikin vallankumouksellisen taistelun ja sosialistisen rakennustyön kulussa.

Porvariston puolustajia riemastuttavat kansainvälisessä kommunistisessa ja työväenliikkeessä ilmenneet tilapäiset vaikeudet, jotka he esittävät halukkaasti todistukseksi marxilais-leniniläisen ideologian kriisistä ja rappiosta. Perustellessaan väitettään he turvautuvat usein historiallisiin näkökohtiin, vääristelevät historiallisia tosiasioita ja vetävät tahallaan esiin kaikenlaisia virheitä ja heikkoja puolia, joita on ilmennyt vapautusliikkeen historiassa. Kun tosiaan tarkastelee lähemmin nykymaailmassa julkaistavaa propagandakirjallisuutta, niin huomaa helposti, että erityistä mielenkiintoa herättää historiallisia prosesseja valaiseva aihepiiri. Tämä on tietyssä mielessä kylläkin lainomainen ilmiö, sillä monimutkaisen nykytilanteen, nykyisten tapahtumain ymmärtämiseksi on tutkittava historiaa. *Historiallisen kokemuksen ja nykyisen kehityksen rinnastaminen on ollut ja pysyy parhaana yhteiskuntakehityksen lainomaisuuksien tiedostamismenetelmänä.*

Vilkas mielenkiinto historiaa kohtaan ei ole aina johtunut jaloista tieteen kehittämispyrkimyksistä. Nykyäänkin asia on usein siten. Jotkut tutkijat perehtyvät historiallisiin tosiasioihin ymmärtääkseen syvällisemmin ja monipuolisemmin nykyistä yhteiskuntakehitystä. Toiset taas syventyvät historiaan vääristelläkseen sitä, madaltaakseen sen parhaan, mitä on saavutettu ankarassa taistelussa. Viime aikoina maailman kirjamarkkinoille on ilmestynyt runsaasti pääasiassa niitä historiallisia näkökohtia tarkistavaa kirjallisuutta, jotka koskevat kommunistisen liikkeen syntyä ja kehitys-

tä, mm. Internationaalien, varsinkin Kominternin, historiaa, Venäjän vallankumousten historiaa, neuvostovaltion perustamista ja kehitystä, sosialistista rakennustyötä, toisen maailmansodan opetuksia sekä kommunistisessa ja työväenliikkeessä vaikuttavia virtauksia.

Kaikki nämä tärkeät kysymykset ovat eittämättä tieteellisen tutkimuksen arvoisia, ja niillä on suuri merkitys nykyaikaiselle maailman vallankumousprosessille. Pahinta on kuitenkin se, että niitä valaistaan useinkin tendenssimäisesti, subjektivistisesti. Tietyt poliittiset voimat käyttävät tuollaista valaisutapaa propagandatarkoituksiinsa: oikeistososiaalidemokraattien teoreetikot puolustelevat siten tekojaan, trotskilaiset vasemmistoseikkailijat yrittävät kaunistella kavalluksiaan, porvariston puolustajat ylistävät kapitalismia jatkaakseen siten sen olemassaoloa. Toisinaan myös marxismi-leninismin kannattajiksi lukeutuvat teoreetikot esittävät kirjoissaan ristiriitaisia ajatuksia asioista. Porvarillisen ideologian avoimet levittäjät vuorostaan sieppaavat ja kantavat maailmalle nuo sameat ajatukset, madaltaakseen ja mustatakseen marxilais-leniniläistä teoriaa ja herättääkseen kansoissa epäuskoa sosialismin aatteita kohtaan.

Eräät nykyaikaiset revisionistit pukeutuvat tosin vielä marxisteiksi-leninisteiksi ja ovat vieläpä pahoillaan, että heitä vieroitetaan tuosta pyhästä opista. Sopii kysyä, mitä ihmisestä jäisi jäljelle, jos hänen elimistöstään poistettaisiin esimerkiksi aivot, sydän, keuhkot? Revisionistit itse ovat tutkielmissaan jo kauan sitten »poistaneet» marxilais-leniniläisestä teoriasta sen elintärkeät ainekset: he ovat hylänneet perusajatukset proletariaatin historiallisesta osuudesta, siitä että proletariaatin on otettava käsiinsä valtiovalta, mikä on tuotantovälineiden yksityisomistuksen lakkauttamisen välttämätön ehto, sosialismin rakentamisesta, proletariaatin puolueesta sekä puolueen vallankumouksellisesta strategiasta ja taktiikasta.

Voidaanko tällöin puhua vakavasti, että nuo teoreetikot noudattaisivat vähimmässäkään määrin marxismi-leninismin vallankumouksellisia periaatteita? Väitteisiin siitä, että heillä olisi yksinoikeus tulkita marxismi-leninismiä, sopii vastata samoin kuin aikoinaan tunnettu puolalainen marxilanen

Tyszka (Jogiches) huudahti suuttuneena niin sanotuille oikeaoppisille marxilaisille: »Te ette ole marxilaisuuden kannalla, vaan *makaatte* poikkiteloin sen päällä.»

Nykyisten marxilais-leniniläisten vallankumousmiesten suurena tehtävänä on vallankumouksellisen teorian merkityksen kohottaminen entistä korkeammalle ja sen mahdin asettaminen lahojen revisionististen teoriain ja dogmien vastapainoksi. Tässä periaatteellisessa toiminnassa heiltä vaaditaan entistä suurempaa johdonmukaisuutta, kaukonäköisyyttä, taistelukuntoisuutta ja korkeaa aatteellisuutta. Tällainen on ajan vaatimus, todellisten marxistien-leninistien taisteluliikkeen ajankohtainen tehtävä.

* * *

Mitä on siis osoittanut marxilais-leniniläisen liikkeen sisäisen aatteellis-poliittisen taistelun historia?

Ennen Lokakuun suurta sosialistista vallankumousta Venäjällä vallankumouksellisten marxilaisten, kommunistien ja sosiaalidemokraattien, reformistien välillä oli käynnissä teoreettinen kiista aiheesta: kummat niistä pystyisivät johtamaan työväenluokan ja kaikki työtätekevät voittoon riistäjistä ja johtamaan sellaisen uuden yhteiskunnan rakentamista, jossa ihminen ei voisi riistää toista ihmistä. Viimeksi kuluneiden viidenkymmenen vuoden aikana tämä kiista on siirtynyt teorian alalta politiikan alalle. Tosiasiat, kun ne otetaan kokonaisuudessaan, koko maailman mitassa, ovat tosiaan itsepintaisia ja todistusvoimaisia, ja ne todistavat puolueettomasti.

Lokakuussa 1917 koko maailmassa oli vähän enemmän kuin 400 000 kommunistia (joista 90% Venäjällä) ja yli kolme miljoonaa sosiaalidemokraattia. Nykyään maailmassa on lähes viisikymmentä miljoonaa kommunistia ja noin 15,4 miljoonaa sosiaalidemokraattia. Numerot eivät tietenkään ole ratkaisevia osoittimia. Historia tuntee jäsenmäärältään suuria puolueita, joilla ei silti ole ollut ketään johdettavanaan. Toisaalta määrällisesti vähäinenkin puolue saattaa olla joukkopuolue, jos se saa joukot pitämään politiikkaansa oikeana. Vuoden 1917 alussa bolševikkipuolueessa oli noin

24 000 jäsentä, mikä oli suhteettoman pieni luku paitsi Venäjän asukaslukuun verraten myös bolševikkipuoluetta vastassa olleiden kadettien, eserrien ja menševikkien poliittisten puolueiden jäsenmäärään verraten. Mutta nimenomaan bolševikkien mukana lähti kansan enemmistö lokakuussa 1917, ja puolueen jäsenmäärä lisääntyi yhdeksän kuukauden aikana 15-kertaisesti.

Porvariston ideologit käyttivät tuhansia tonneja paperia kirjoitelmiinsa »todistaakseen», että bolševikit saivat sattumalta vallanohjat käsiinsä Venäjällä. Marxilaiset eivät kiistä sattumaakaan. Mutta historia »tasapainottaa» sattumat ja tuo esiin lainomaisuudet. Vuoden 1917 jälkeen sosiaalidemokraatit ja kommunistit ovat olleet vallassa monissa maissa. Mitä tänä aikana on tapahtunut? Kommunistiset puolueet ovat nykyään hallitsevina 14 maassa, joiden yhteinen asukasluku on toista miljardia. Sosiaalidemokraatit kilpailevat avointen porvarillisten puolueiden kanssa ja aika ajoin ovat vallassakin tai osallistuvat joissakin kapitalistimaissa porvarillisten puolueiden johtamiin kokoomushallituksiin. Aasian ja Afrikan nuorissa kansallisvaltioissa sosiaalidemokraatit ovat käytännöllisesti katsoen tulleet syrjäytetyiksi. Kommunistien johtamat sosialistiset maat muodostavat mahtavan sosialistisen maailmanjärjestelmän. Mutta olisi suorastaan omituista puhua jostakin sosiaalidemokraattisesta järjestelmästä.

Mitä historia opettaa? Sitä että reformistiset puolueet ovat joissakin maissa onnistuneet ja muutamissa onnistuvat vielä nykyäänkin saamaan mukaansa työväenluokan enemmistön ja pysymään monta vuotta vallassa (labouristit Englannissa ja Australiassa, sosialistit Ranskassa, Itävallassa, Belgiassa, Ruotsissa jne.), mutta mikään näistä puolueista ei ole yhdessäkään maassa tehnyt kerrassaan mitään kapitalistisen järjestelmän hävittämiseksi ja sosialismin pystyttämiseksi. Ne kaikki ovat sanoutuneet irti entisistä ohjelmasitoumuksistaan ja itse asiassa luopuneet marxilaisesta luokkataistelun ja sosialistisen vallankumouksen opista. Monet niistä eivät edes mainitse sosialismista ohjelmassaan. Noiden puolueiden oikeistososialistisen johdon politiikka on palvellut porvariston etuja ja sen tarkoituksena on ollut työväenliikkeen alistaminen porvariston vaikutukseen. Historia on todistanut täysin tuloksettomaksi reformistisen tien.

Porvariston herruuden perusta on murrettu vain niissä maissa, joissa työväenliikkeen marxilais-leniniläinen virtaus on saanut yliotteen ja joissa kommunistiset puolueet ovat onnistuneet saamaan mukaansa työväenluokan sekä muiden työtätekevien enemmistön ja pystyttämään proletariaatin diktatuurin. Näiden maiden kansat rakentavat sosialismia ja osoittavat ennen näkemätöntä tarmoa, aloitteellisuutta ja työsankaruutta.

Mitä johtopäätöksiä voidaan tehdä sen kiivaan taistelun perusteella, jota porvarillisen taantumuksen ja revisionistien yhdistyneet voimat ovat toistasataa vuotta käyneet työväenluokan ideologiaa ja politiikkaa, marxismi-leninismiä vastaan?

Ensinnäkään maailman porvaristolla ei ole pahempaa, vaarallisempaa vihollista kuin työväenluokka ja työväenluokan aikaansaannos, sosialistinen maailmanjärjestelmä, jolla on mahtava aatteellinen ase, marxismi-leninismi. Vanha, kapitalistinen maailma suuntaa nyt niin kuin ennenkin kaikki aineelliset ja henkiset voimansa sosialistista järjestelmää ja marxismi-leninismiä vastaan. Nyt kun tieteellinen kommunismi on toteutunut jo maailman mitassa, taistelu tuota kaikkivoittavaa oppia vastaan on käynyt entistä ankarammaksi ja taidokkaammaksi. Maailman porvariston selkäranka olisi jo kauan sitten murrettu, elleivät porvaristoa tukisi oikealta ja »vasemmalta» opportunistit, jotka hajottavat työväenluokan voimia ja yrittävät horjuttaa sosialististen maiden yhtenäisyyttä. Tästä puhuvat vakuuttavasti historialliset tosiasiat sekä nykyaikainen kärkevä poliittinen ja ideologinen kamppailu. Kommunistien ja teoreetikkojen ratkaistavana on vaikea tehtävä: tutkia syvällisesti ja kaikinpuolisesti oikeistoreformismin ja »vasemmistolaisen» revolutionarismin alkusyyt ja sosiaalisen olemuksen sekä niiden kavaluuden työväenluokkaa kohtaan, jotta noita sosialismin asialle vaarallisia, kauttaaltaan marxilaisvastaisia ja leniniläisvastaisia oppirakennelmia vastaan voitaisiin käydä tehokasta aatteellis-teoreettista ja poliittista taistelua.

Toiseksi nykyisen taistelijapolven on ymmärrettävä, että

se on täydellisesti vastuussa marxismi-leninismin kohtaloista ja jo monissa maissa voittaneen sosialismin kohtaloista. Historia tuntee sellaisiakin tapauksia, että taantumuksellisten voimien vaikutuksesta edistykselliset liikkeet ovat moniksi vuosiksi pysähtyneet ja musta taantumus on päässyt tilapäisesti pinnalle. Tätä ei saa unohtaa. Edistyksellisin yhteiskunnallinen ajattelu, marxismi-leninismi on kehityksensä kulussa kokenut ankaria ja katalia hyökkäyksiä; vihamieliset voimat ovat uhanneet hajottaa tuon yhtenäisen kansainvälisen opin erilaisiksi porvariston mielen mukaisiksi virtauksiksi ja suunniksi. Nykyään nuo hyökkäykset ovat jälleen voimistuneet. *Jaloimpana tehtävänä, korkeimpana velvollisuutena työtätekevää ihmiskuntaa kohtaan on marxismin puolustaminen ankarassa taistelussa revisionismia ja antikommunismia vastaan, niin kuin sen puolustivat aikoinaan sankarilliset proletaaritaistelijat suuren Leninin johdolla.*

IV. TAISTELU REVISIONISMIA VASTAAN ON IMPERIALISMINVASTAISEN TAISTELURINTAMAN TÄRKEIN KAISTA

1. VALLANKUMOUKSELLISEN TEORIAN SAMMUMATON VALO

Marxismi-leninismi on ikuisesti elävä, kehittyvä ja rikastuva oppi. Se on edistyksellisin, vallankumouksellinen teoria, ehyt ja johdonmukainen katsomusjärjestelmä, työväenluokan perusetujen tieteellinen ilmaus. Se on erittäin syvällinen ja yhtenäinen oppi, joka käsittää kaikkinaiset tiedot kokonaisuudessaan, alkaen filosofisen maailmankatsomuksen ongelmasta ja päättyen vallankumoustaistelun strategian ja taktiikan ongelmiin. Lenin sanoi, että »marxilaisuudessa ei ole mitään, mikä muistuttaisi 'lahkolaisuutta' siinä mielessä, että se olisi jokin koteloitunut, luutunut oppi, joka on syntynyt *sivussa* maailman sivilisaation kehityksen valtatiestä».[93]

Marxilais-leniniläisen teorian luovan kehittämisen ehtymättömänä lähteenä on yhteiskunnan aineellinen ja henkinen elämä kaikkine mutkineen ja ristiriitoineen. Nimenomaan yhteiskuntaelämän uumenista, sen historiallisista ja nykyaikaisista prosesseista tieteellisen kommunismin teoria ammentaa elinnestettä voidakseen kehittyä. Marxilaisuus pani allulle uuden virtauksen teoreettisessa ajattelussa, ja ainoastaan »kulkemalla Marxin teorian viitoittamaa *tietä* tulemme yhä enemmän lähestymään objektiivista totuutta (milloinkaan ammentamatta sitä loppuun saakka); mutta kulkemalla *mitä muuta tietä tahansa* emme voi tulla mihinkään muuhun kuin sekavuuteen ja valheeseen».[94]

Marxismi-leninismi ei ole jähmettynyt, luutunut teoria. Sitä ei voida pitää minään katekismuksena eikä sellaisten

päähän päntättävien dogmien kokoelmana, joiden avulla voitaisiin löytää ratkaisu kaikkiin elämän tapauksiin. Siksi puolue on aina vastustanut avoimesti skolastiikkaa, talmudien ja doktriinien noudattamista. Puolueen toiminnan tämä puoli on jäänyt meille maineikkaana perintönä Leninin aikaisilta ammattivallankumouksellisilta, jotka olivat paitsi pelottomia, miehuullisia ja horjumattomia taistelijoita työväenluokan asian puolesta myös sivistyneimpiä marxistejaleninistejä, aikansa edistyksellisimpiä ja valistuneimpia henkilöitä. Heitä onkin pidettävä aina esikuvana kasvatustyössä, kun ihmisissä kehitetään poliittista valveutuneisuutta, taistelukuntoisuutta, periaatteellisuutta ja valmiutta pyhittää koko elämänsä työtätekevien suurelle asialle.

Heidän jaloa esimerkkiään ovat seuranneet kansainvälisen kommunistisen liikkeen parhaat edustajat. Marxismi-leninismi on innoittanut heitä urotekoihin.

Nykykausi on ollut marxismi-leninismin voittokulkua, Marxin—Engelsin—Leninin opista on tullut koko maailman työväenluokan ja kaikkien työtätekevien vallankumouksellinen taistelulippu. Koko kahdeskymmenes vuosisata on tuonut yhä uusia voittoja tälle suurelle opille, josta on tullut miljoonaisten työtätekevien joukkojen johtotähti. Juuri siitä nykykauden edistykselliset voimat löytävät vastauksen yhteiskuntaelämän vaikeimpiin kysymyksiin.

Marxin opilla oli erittäin suuri merkitys Venäjällä, sillä Venäjän työväenluokalla oli suuri kunnia toteuttaa ensimmäisenä maailmassa Marxin vallankumoukselliset aatteet ja täyttää suuri vapautustehtävä. Kun puhutaan Venäjän proletariaatin maailmanhistoriallisesta uroteosta, on muistettava se tärkeä seikka, että voitto oli tavattoman vaikea ja merkitykseltään ainutlaatuinen vapautustaistelun historiassa. Muistamme aina Leninin sanat, joista huokuu luokkataistelun henki, viha sortajia kohtaan ja rajaton rakkaus työväenluokan asian puolustajia kohtaan: »Venäjä omaksui marxilaisuuden, ainoan oikean vallankumouksellisen teorian, totisesti *kärsimysten hinnalla* puolen vuosisadan kuluessa, joka oli ennen kuulumattoman raskaiden tuskien ja uhrausten, ennen näkemättömän vallankumouksellisen sankaruuden, uskomattoman suuren tarmon ja alttiin etsiskelyn, opetuksen,

käytännöllisen kokeilun, pettymysten, tarkistuksen sekä Euroopan kokemuksen vertailun aikaa.»[95]

Pitkäaikainen ja uhrauksellinen taistelu vaati tuhansia horjumattomia, lahjakkaita ja vallankumouksen asialle rajattoman uskollisia työväenluokan, työtätekevän talonpojiston ja sivistyneistön poikia ja tyttäriä. Kaatuneiden tilalle marxismi-leninismin lippujen alle nousi uusia taistelijoita, jotka voimistuivat vallankumouksen pyörteissä ja rynnistivät yhä rohkeammin porvariston ja tilanherrojen lahoa järjestelmää vastaan. Ankarissa luokkataisteluissa kehittyivät ja karaistuivat »tulevan myrskyn perämiehet», kuten Herzen sanoi.

Venäjän vallankumoukselliset voimat kasvoivat mittaamattomasti ja lujittuivat sen jälkeen, kun Lenin perusti todellisen marxilaisen uudentyyppisen puolueen, bolševikkipuolueen. Lenin sanoi: »Poliittisena ajatussuuntana ja poliittisena puolueena bolševismi on ollut olemassa vuodesta 1903.»[96] Kommunistinen puolue on todellinen marxilainen puolue, sen aatteelliset juuret ulottavat Marxin ja Engelsin toistasataa vuotta sitten perustamaan Kansainväliseen Työväenliittoon. Bolševismi syntyi, kehittyi ja vakiintui mahtavaksi poliittiseksi voimaksi marxilaisen teorian varmalla perustalla.

Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen sisäinen voima on siinä, että se on omaksunut kansainvälisen kommunistisen ja työväenliikkeen valtavan teoreettisen ja käytännöllisen kokemuksen. Siitä on tullut puolue, jossa olennoituu sanan parhaassa merkityksessä todellinen internationalismi. Puolueen perustamiskaudella Lenin vaati, että puolueen jäsenet olisivat tutkineet marxilaista vallankumouksellista teoriaa, kehittäneet sitä edelleen ja soveltaneet Venäjän oloihin.

Kysymykseen siitä, miksi Venäjän kommunistit kaipasivat kipeästi vallankumouksellista teoriaa, Lenin vastasi: *ensinnäkin* Venäjän marxilaisen puolueen historiallisena tehtävänä oli Marxin vallankumouksellisen teorian säilyttäminen puhtaana ja puolustaminen sitä vastaan hyökänneiltä länsieurooppalaisilta ja venäläisiltä revisionisteilta ja opportunisteilta, jotka yrittivät hävittää marxilaisuudesta elävän vallankumouksellisen sisällön ja mukauttaa marxilaisuuden

palvelemaan porvarillista ideologiaa. *Toiseksi* Venäjän marxilaisella puolueella oli erittäin vaikea tehtävä: sen oli turvattava proletariaatille voitto paitsi itsevaltiudesta, mustasotnialaisen taantumuksen tukipylväästä, myös vastavallankumouksellisesta porvaristosta, joka oli liittoutunut tsaarivallan ja maan kaikkien taantumuksellisten voimien kanssa. *Kolmanneksi* Venäjän marxilaisella puolueella oli suuri historiallinen tehtävä: johtaa Venäjän proletariaatti porvarillis-demokraattiseen ja sosialistiseen vallankumoukseen turvata sosialismin voitto Neuvostoliitossa ja raivata tie Euroopan työväenluokan sekä maailman siirtomaiden ja epäitsenäisten maiden sorrettujen kansojen vallankumouksellisen liikkeen kehitykselle.

Lähtien näiden jättiläismäisten tehtävien ratkaisun objektiivisesta tarpeesta Lenin painotti erityisesti, että »ilman vallankumouksellista teoriaa ei voi olla vallankumouksellista liikettäkään», että »*eturivin taistelijan tehtävän voi suorittaa vain puolue, jolla on ohjeenaan edistyksellisin teoria*».[97] Nämä Leninin neuvot ovat olleet puolueemme toiminnan kulmakivenä kaikissa vaiheissa, ja sen hartaimpana tavoitteena on ollut yhteiskunnan vallankumouksellinen uudistaminen, uuden, sosialistisen järjestelmän pystyttäminen. Mutta puolue on tiennyt hyvin, että uusi yhteiskunta ei voi tulla vanhan, porvariston ja tilanherrojen yhteiskunnan tilalle vähittäisen, spontaanisen, itsestään tapahtuvan kehityksen kautta.

Sosialistinen yhteiskunta on puolueen johtamien työtätekevien joukkojen vallankumouksellisen, määrätietoisen toiminnan tulos; sen rakentamiseksi on tiedostettava yhteiskuntakehityksen objektiiviset lait ja noudatettava niitä oikein. Päämäärän tavoittaminen edellyttää, että kansanjoukkojen vallankumouksellista luomistyötä johtava etujoukko olisi aina järjestynyt, yhtenäinen sekä aatteellisesti ja teoreettisesti karaistunut. Nykyäänkin on muistettava se tärkein seikka, että ilman marxilais-leniniläistä teoriaa ei ole eikä voi olla kommunistista rakennustyötä. Ilman tätä johtoteoriaa kommunismiin edettäessä kohdattaisiin suuria vaikeuksia ja saatettaisiin helposti eksyä oikealta tieltä.

Lenin ei milloinkaan tarkastellut teoriaa erillään proletariaatin ja kaikkien työtätekevien suuresta vapautustaistelusta. Tämä selvä piirre erotti hänet jyrkästi niistä teoreetikoista, jotka olivat kirjoittaneet suuren määrän yhteiskuntataloudellisia suhteita käsitteleviä kirjoja, mutta olivat harrastaneet tuota tiedettä vain tieteen vuoksi, kehittämättä sitä hiventäkään työtätekevien vapautuksen edistämiseksi. Lenin taas etsi tieteellisistä tutkimuksistaan jatkuvasti vastauksia elämän esiin nostamiin kisymyksiin, ja tieteestä ammentamansa ajatukset hän sovelsi heti elävään vallankumoukselliseen käytäntöön.

Lenin piti tiedettä historiallisena vallankumouksellisena liikevoimana. Hän korosti sitä, että tieteen todellisena tarkoituksena on kaikkien luonnon, yhteiskuntaelämän ja itse tieteen ilmiöiden luova tulkitseminen, uudistavan toiminnan perusteleminen, mukaansatempaava, vallankumouksellisen rohkea ja laaja tieteellinen yleistäminen, tieteen ja elämän, teorian ja käytännön suhdetta koskevan kysymyksen todella tieteellinen ratkaiseminen. *Leninin teoreettisen nerouden voima oli hänen hämmästyttävässä tieteellisen ennustamisen taidossaan, hänen tieteellisen logiikkansa syvyydessä ja selvyydessä, johdonmukaisessa puoluekantaisuudessa ja leppymättömässä taistelussa kaikkinaista dogmatismia, sofistiikkaa ja eklektisismiä vastaan sekä kaikenlaista valetiedettä vastaan.*

Kehitellessään Venäjän marxilaisten vallankumouksellista strategiaa ja taktiikkaa Lenin nojasi aina paitsi Venäjän historiallisten ja yhteiskuntataloudellisten olojen tieteelliseen analyysiin myös kansainvälisen työväenluokan ja kaikkien sorrettujen kansojen vallankumoustaistelun kokemukseen. Hän jätti kansainväliselle proletariaatille arvokkaan teoreettisen perinnön; hänen *internationalismin* hengen läpitunkemat aatteensa tulevat ikuisesti elämään kaikkien työtätekevien sydämissä. Vallankumoustaistelijain etujoukot pitävät niitä ohjeenaan ja voittoon vievänä taistelulippunaan.

Lenin kehitti luovasti kaikkia vallankumouksellisen teorian perusosia: dialektista ja historiallista materialismia, taloustiedettä ja tieteellistä sosialismia. Syvän teoreettisen analyysin avulla hän osoitti, että marxilaisuus on ehyt maailmankatsomus, johdonmukainen filosofinen järjestelmä, jos-

ta johtuu loogisesti ja käytännöllisesti tieteellinen kommunismi. Uudella aikakaudella, imperialismin ja sosialististen vallankumousten aikakaudella Lenin sovelsi tieteellisesti marxilaista dialektista menetelmää yhteiskuntakehityksen lainomaisuuksien analyysiin sekä proletariaatin vallankumouksellisen taistelun johtoon, mikä sai kirkkaimman ilmauksensa sosialistisen vallankumouksen voitossa Venäjällä.

Lenin loi ehyen ja johdonmukaisen opin proletariaatin vallankumouksellisesta puolueesta ja kehitti sen ideologiset, teoreettiset, järjestölliset ja poliittiset perustat. Pitkäaikaisessa, kireässä ja periaatteellisessa taistelussa kaikenlaisia oikeistoreformisteja (»ekonomisteja», menševikkejä, likvidaattoreita) vastaan sekä erivivahteisia »vasemmistolaisia» seikkailijoita (trotskilaisia, otzovisteja, »vasemmistokommunisteja», anarkosyndikalisteja ja lahkolaisia) vastaan hän sai puolustetuksi opin työväenluokan puolueesta ja kehitti tuota oppia sekä puolueen strategiaa ja taktiikkaa porvarillis-demokraattisessa ja sosialistisessa vallankumouksessa. Vihollisten kiivaasta vastustuksesta huolimatta kaikki Leninin esittämät työväenluokan puoluetta koskevat tieteelliset perusajatukset pitävät paikkansa myös kommunistisen liikkeen nykyvaiheessa.

Leninin suuri ansio oli siinä, että hän perusteli kaikinpuolisesti työväenluokan ja talonpojiston liiton lujittamiskeinot ja todisti, että tämän liiton ratkaisevana, elämänmyönteisenä voimana on marxilainen työväenpuolue, jota ilman vallankumouksellinen liike joutuisi harhailemaan pimeydessä. Leninin teosten punaisena lankana on ajatus puolueen historiallisesta osuudesta sekä työväenluokan ja talonpojiston liiton lujittamisesta. Historiallisessa liikkeessä proletariaatin voima on verrattomasti suurempi kuin sen osuus maan asukasluvussa. Juuri tätä yhteiskuntataloudellista perustaa Lenin piti lähtökohtanaan perustellessaan väitettä, että Venäjällä etujoukko-osuus kuului proletariaatille, vaikka se olikin suhteellisen vähäinen väestökerros entisen Venäjän sosiaalisessa rakenteessa. Nimenomaan tuo uusi, nouseva luokka oli edistyksellisin, järjestynein ja kurinalaisin osasto Venäjän työtätekevän, riistetyn väestön keskuudessa. Nimenomaan tuo luokka saattoi nousta ja sen oli noustava ko-

ko maan vapautusliikkeen johtoon. Tämä Leninin ajatus on erittäin tärkeä kansallisen vapautusliikkeen johtamisessa Aasian, Afrikan ja Latinalaisen Amerikan maissa.

Proletariaatin ja talonpojiston liitto pohjautuu niiden tärkeimpiin luokkaetuihin, yhteisiin päämääriin ja tehtäviin vapautustaistelussa. Näiden ystävällisten luokkien liitto on ehdottoman tärkeä paitsi vanhan, porvariston ja tilanherrojen vallan hävittämiseksi myös uuden, kaikkein inhimillisimmän ja edistyksellisimmän yhteiskuntajärjestelmän pystyttämiseksi. Kumpikin luokka, sekä proletariaatti että talonpojisto, on yhtä suuressa määrin kiinnostunut niiden liiton olemassaolosta. Siksi tätä kysymystä ei sovi tarkastella yksipuolisesti.

Vapautusliikkeen historia on osoittanut, että liittoutumatta talonpojiston ja muiden ei-proletaaristen työtätekevien kerrosten kanssa proletariaatti ei pysty suorittamaan vapautustehtäväänsä, eikä myöskään talonpojisto pysty omin voiminsa vapautumaan tilanherrojen ja kapitalistien orjuudesta. Kysymys on vain siitä, kummalle luokalle tuossa liitossa kuuluu johtava osuus. Vastatessaan tähän Lenin nojautui taas historian tosiasioihin, elämän tuntemukseen ja vapautustaistelun rikkaisiin kokemuksiin. Taistelun tosiasiat ovat osoittaneet, että johtavaksi voimaksi pystyy vain työväenluokka, joka on käynyt tehtaissa proletaarisen solidaarisuuden ja luokkataistelun koulun. Työväenluokka on todella edistyksellisin, järjestynein ja kestävin työtätekevien ja riistettyjen kansanjoukkojen etujen puolustaja.

Narodnikkeja, eserriä ja menševikkejä vastaan taistellessaan Venäjän marxilaiset joutuivat todistamaan, että enemmyydestään huolimatta Venäjän talonpojisto ei pystynyt vapautusliikkeen johtoon sosiaalis-taloudellisen hajanaisuutensa ja poliittisen kehittymättömyytensä vuoksi. Sitä paitsi talonpojisto on ammoisista ajoista pyrkinyt vapautumaan vuosisataisesta orjuudesta, mutta se ei ole missään eikä milloinkaan voittanut luokkavihollisiaan: feodaaliherroja, tilanherroja tai aateleita. Länsi-Euroopan varhaisissa feodalisminvastaisissa vallankumouksissa saadut voitot taas porvaristo piti hyvänään. Vaikka talonpojisto oli noissa vallankumouksissa aktiivisena voimana, se ei esiintynyt itsenäises-

ti, vaan porvariston johdolla. Aatelistosta ja tilanherroista saadun voiton jälkeen porvaristo petti aina liittolaisensa, talonpojiston, joka joutui entistä ankarampaan orjuuteen.

Elämä on osoittanut, että talonpojiston ainoa vilpitön liittolainen ja luotettavin johtaja on työväenluokka, jonka on vapautuakseen hävitettävä kaikkinaisen riiston perusta, yksityisomistus, mm. tilanherrojen ja kapitalistien maanomistus, tuo talonpojiston kurjuuden alkusyy. Liittoutuneiden työtätekevien yhteisistä vihollisistaan — tilanherroista ja kapitalisteista — saaman voiton hedelmät eivät koidu jommankumman voittajan eduksi, vaan sekä proletariaatin että talonpojiston yhteiseksi eduksi. Tässä yhteydessä on pantava merkille kolme Venäjän työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston vallankumoustaistelun tunnusomaista piirrettä, jotka vaikuttivat ratkaisevasti näiden luokkien voittoon taistelussa vallasta, taistelussa sosialismin voiton puolesta.

Ensimmäinen tunnusomainen piirre oli se, että Venäjän proletariaatin poliittista kehitystä, sen luokkatietoisuuden kasvua ja vallankumouksellista karaistumista johti välittömästi marxilainen puolue. Marxismi-leninismin vallankumoukselliseen teoriaan nojautunut puolue oli heti syntymästään asti Venäjän työväenliikkeen johdossa. Se yhdisti sosialismin aatteet työväenliikkeeseen, lamautti työväenliikkeessä ilmenneet marxilaisvastaiset virtaukset, liitti Venäjän proletariaatin ympärilleen, kasvatti sitä ja karaisi sen luokkataistelun liekeissä. Tämä vuorostaan vaikutti ratkaisevasti Venäjän ammatilliseen liikkeeseen, joka toisin kuin monien Euroopan maiden ammattiyhdistysliike kehittyi vallankumouksellisen puolueen johdolla.

Toinen tunnusomainen piirre oli se, että Venäjän työväenluokka onnistui heti vallankumouksellisen joukkoliikkeen alusta herättämään ja saamaan puolelleen maaseudun työtätekevien laajat joukot ja turvaamaan itselleen talonpojiston vallankumouksellisen liikkeen aktiivisen kannatuksen taistelussa vallasta ja sosialismin puolesta. Venäjä oli kansainvälisen työväenliikkeen historiassa ensimmäinen maa, jossa työväenluokka esiintyi vallankumouksen hegemonina, talonpojiston johtajana ja jossa ensi kerran toteutuivat käytännössä marxilais-leniniläiset ajatukset työväenluokan ja

talonpojiston liitosta. Tämä seikka taas oli tärkeänä edellytyksenä sille, että talonpojisto lähti osuustoiminnan ja sosialismin tielle.

Kolmas tunnusomainen piirre oli se, että puolue sai heti toimintansa alkuvaiheissa sivistyneistön parhaat, edistykselliset voimat mukaansa palvelemaan työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston etuja. Bolševikkipuolue otti huomioon sen, että yhteiskuntajärjestelmänä, ideologiana ja vallankumouksellisena maailmankatsomuksena sosialismi kasvaa esiin tieteestä eikä vaistonvaraisesta työväenliikkeestä, ja ratkaisi viisaasti vaikean tehtävän: sai edistyksellisen sivistyneistön kokoontumaan marxismi-leninismin taistelulipun alle. Elämä on osoittanut, että työväenliike ei tule toimeen ilman älyllistä voimaa, ilman edistyksellistä, vallankumouksellista sivistyneistöä. On ilahduttavaa todeta, että neuvostosivistyneistö vaalii uskollisesti vallankumouksellisia perinteitä ja kulkee nykyäänkin käsi kädessä puolueen kanssa.

Lenin kehitteli monipuolisesti oppia uudentyyppisestä valtiosta, proletariaatin diktatuurin valtiosta, joka nojaa työläisten ja talonpoikien edustajien neuvostojen mahtavaan poliittiseen ja moraaliseen voimaan. Tuo oppi oli luovan marxilaisuuden suuri saavutus. Se kumosi sosiaalidemokraattien reformistiset teoriat, joiden mukaan proletariaatin perusedut voidaan toteuttaa porvarillisen parlamentaarisen tasavallan puitteissa. Bolševikkipuolueen suureksi ansioksi on luettava se, että se ensimmäisenä kansainvälisen työväenliikkeen historiassa toteutti käytännöllisesti marxilais-leniniläistä oppia proletariaatin diktatuurista ja turvasi todellisen kansanvaltion, sosialistisen valtion perustamisen.

Leninin opin huippuna ja yhteiskunnallisen ajattelun merkittävänä saavutuksena oli sosialistisen vallankumouksen teoria, joka perusteli mahdolliseksi sosialismin voiton aluksi yhdessä tai muutamassa maassa. Lokakuun sosialistinen vallankumous, joka raivasi ihmiskunnalle valtatien uuteen aikakauteen, sosialismin aikakauteen, todisti loistavasti tuon teorian paikkansapitävyyden. Historian kehitys vahvistaa Leninin ajatusta siitä, että imperialismin ketjusta putoavat vähitellen sen heikot renkaat. Nykyään ei ole enää yhtenäistä,

umpinaista imperialismin ketjua, siitä ovat pudonneet monet renkaat, jotka muodostavatkin ihmiskunnan historiaan ratkaisevasti vaikuttavan sosialistisen maailmanjärjestelmän.

Lenin tutki yhteiskuntakehityksen suurongelmia, hän kehitti johdonmukaisen teorian agraarikysymyksestä ja kansallisuuskysymyksestä ja yhdisti nuo kysymykset proletariaatin vallankumoukselliseen taisteluun sosialismin puolesta. Lenin oli maailman ensimmäisen monikansallisen sosialistisen valtion, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton rakentaja, hän laski teoreettisen ja käytännöllisen perustan sen kehitykselle.

Kaikki saavutukset liittyvät välittömästi leniniläisen uudentyyppisen puolueen toimintaan. Juuri tämän vuoksi leniniläistä puoluetta kunnioitetaankin ansaitusti.

Leninin nerous ilmeni myös siinä, että hän jätti puolueelle tieteellisesti perustellun suunnitelman sosialismin rakentamiseksi neuvostomaassa. Leninin suunnitelman *poliittisena* perustana oli ajatus työväenluokan ja talonpojiston liiton sekä kansojen ystävyyden lujittamisesta, mihin perustuu uuden yhteiskuntajärjestelmän mahtava voima, ja ajatus puolueen johtavasta ja järjestävästä osuudesta sosialistisen neuvostovaltion järjestelmässä. *Taloudellisena* perustana sosialismin rakentamisen suunnitelmassa oli Leninin oppi maan teollistamisesta, maatalouden sosialistisesta uudistamisesta ja kulttuurivallankumouksen toteuttamisesta, ts. toimenpiteistä, jotka turvasivat sosialismin täydellisen voiton yhdessä maassa.

Leninin laatimalla sosialismin rakentamisen suunnitelmalla ja sen toteuttamisella neuvostomaassa on ollut suuri kansainvälinen merkitys. Tämä johtuu siitä, että Lenin avasi kapitalismista sosialismiin siirtymisen yleiset lainomaisuudet, määritteli tuon historiallisen siirtymisprosessin olemuksen ja ennusti kaukonäköisesti, että uudet yhteiskuntasuhteet voittavat väistämättömästi kansainvälisessä mitassa. Neuvostoliiton ja kaikkien sosialismia rakentavien maiden historiallinen kokemus kunkin maan konkreettisista omalaatuisuuksista huolimatta on todistanut loistavasti Leninin ajatusten ehdottoman paikkansapitävyyden.

2. KONVERGENSSI JA PLURALISMI OVAT REVISIONISTISIA VIRTAUKSIA, JOTKA YRITTÄVÄT HORJUTTAA SOSIALISMIN JA KANSOJEN VAPAUTUSTAISTELUN PERUSTEITA

Antikommunismin ideologien ja revisionistiteoreetikkojen monitahoinen propaganda on jo useita vuosia kaiuttanut herkeämättä kahden muotirakennelman, konvergenssin ja pluralismin säveliä. Nämä teoriat ovat nykyään niin laajalti levinneitä, että sopii tarkastella niitä vaikkapa pääpiirtein. Ennen kaikkea on tähdennettävä, että tässä ilmenee uudelleen ja saa vahvistuksensa Leninin aikoinaan merkille panema revisionismin tehtävä, jona on porvarillisten katsomusten levittäminen.[98]

Nykyaikaiset konvergenssin ja pluralismin ajatusmuunnelmat eroavat tietenkin vain näennäisesti nykyaikaisista porvarillisista alkulähteistään. Revisionismi verhoutuu tapansa mukaan valemarxilaisiin perusteluihin ja valesosialistiseen demagogiaan. Kummankin virtauksen porvarillinen ja revisionistinen tulkinta yhtyvät kuitenkin tärkeimmässä. Niitä lähentää toisiinsa luokkaolemus, joka ilmenee porvariston etujen valvomisena; aatteelliset alkujuuret, jotka piilevät sosiaalirevisionistisissa katsomuksissa; teoreettis-metodologinen kestämättömyys; reaalisten elämänprosessien väärä heijastaminen.

Kun *konvergenssi*teoria heijastaa väärin koko maailman taloudessa objektiivisesti vaikuttavaa suuntausta taloudellisten yhteyksien kansainvälistymiseen, niin *pluralismin* kannattajat, joiden teoriassa heijastuvat myös objektiivisesti vaikuttavat suuntaukset kansalliseen itsenäisyyteen ja riippumattomuuteen, pyrkivät jaottelemaan yhtenäisen osiksi ja antamaan kullekin osalle itsenäisen merkityksen, asettamaan kansallisen metafyysisesti kansainvälisen vastakohdaksi ja pitämään kansallista ehdottomana.

Kummankin teorian kannattajille on luonteenomaista, että he eivät halua tai eivät pysty tarkastelemaan ongelmaa kokonaisuudessaan, analysoimaan ehyenä kokonaisuutena sen eri osia, piilevien ja avointen tendenssien ilmentymiä, yleisiä kehityslakeja. Tästä johtuukin pyrkimys pelkistää asian

ydin johonkin erilliseen, irralliseen ilmiöön, joka ei tavallisesti koske itse perustaa, vaan etupäässä päällysrakennetta. Tuollaiset ongelman mielivaltaiseen tulkintaan pohjautuvat teoriat lisäävät tahtoen tai tahtomattaan vettä kapitalismin myllyyn. Eikä se ole tietenkään sattuma.

On kuvaavaa, että kapitalismia ja sen poliittista järjestelmää ylistäneitä teorioita on esitetty tavallisesti kapitalistisen talouselämän nousukausina. Esimerkiksi 1890-luvulla taloudellisen nousun kaudella ilmestyivät ensimmäiset marxilaisuuden »kumoojat», jotka julistivat marxilaisuuden vanhentuneeksi ja yhteiskunnan kehityslakien tiedostamiseen kelvottomaksi. Nämä ennustajat raivasivat ensimmäisinä tietä kapitalismin ylistämiseen sekä luokkataistelun ja työtätekevien vapautuksen vallankumouksellisten prosessien kiistämiseen. *Bolševismin synty ja sen taistelu luopioita vastaan teki huomattavassa määrin vaarattomaksi tuon virtauksen.*

Suunnilleen viidentoista vuoden kuluttua, kun kapitalismi oli toipunut 1900-luvun alussa raivonneesta kriisistä, ilmestyi taas revisionistisia »ultraimperialismin», »organisoidun kapitalismin» ja »kapitalismin itsestään tapahtuvan romahduksen» teorioita sekä ensimmäisiä yhteiskunnallisen sopusoinnun ja yhteiskunnan ristiriidattoman kehityksen ideoita. Kuten tunnettua, *Lokakuun sosialistinen vallankumous kumosi myös kaikki nuo teoriat ja ideat ja pakotti luopiot vaikenemaan.*

Revisionistisia teorioita syntyi kuitenkin taas sen jälkeen, kun kapitalistiset maat olivat tointuneet ensimmäisen imperialistisen maailmansodan ja Lokakuun vallankumouksen aiheuttamista järkytyksistä ja päässeet tilapäisen elpymisen ja nousun vaiheeseen. Oikeistoreformistit nostivat 1920-luvun jälkipuoliskolla päivänvaloon marxilaisvastaiset »luokkarauhan», »sosialismin kapitalismiin kasvettumisen» sekä »kapitalismin sosialismiin kasvettumisen» teoriat, »vaistonvaraisuuden» sekä »kahden järjestelmän tasapainon» teoriat jne. *Sosialismin voitto Neuvostoliitossa teki tyhjäksi nuokin teoriat, ja luopioiden oli taas vaiettava.*

Nykytodellisuutta lähemmin tarkasteltaessa voidaan niin ikään havaita koko joukko revisionistisia teorioita: »demokraattisen sosialismin», »tuotannollisen yhteiskunnan», »ristiriidattoman yhteiskunnan» ja monia muita teorioita. Kaikki nuo kyllästyttävät ideat ovat vain vanhojen revisionismin apostolien aikoja sitten julistamien reformististen teoriain muunnelmia ja jälkikaikuja.

Nykyään imperialistinen porvaristo ikään kuin häpeilee kehuttuja tunnuksiaan ja puhuu mahdollisimman vähän kapitalismista. Se on oppinut käyttämään taitavasti sosialistista fraseologiaa ja yhdessä asiamiestensä kanssa ylistää porvarillista järjestelmää, porvarillista demokratiaa ja samalla vastustaa epätoivoisesti tieteellisen sosialismin aatteiden leviämistä. Ei silti tarvitse olla mikään kaukonäkijä aavistaakseen kaikkien noiden revisionististen teoriain väistämättömän romahduksen sekä porvarillisen propagandan ylistämän räjähdysmäisen taloudellisen nousun pysähdyksen.

Historian kehitys on epätasaista: siinä on nousuja ja laskuja, evoluutiota ja vallakumouksia, vähitellen ja harppauksittain kehittyviä prosesseja, erilaisten taisteluolosuhteiden muovautumista eri maissa. Verrattain lyhyiden aikajaksojen kuluessa noissa historianprosesseissa toistuvat tavallisesti hyvin selvinä paitsi tendenssit myös yleiset lainomaisuudet. Siksi on tähdennettävä vielä kerran, että *sinnikkäässä ja monimuotoisessa taistelussa aatteellisia vihollisiamme vastaan meidän on ehdottomasti tutkittava luokkataistelun historiallista kokemusta.* Tässä yhteydessä sopii tarkastella yksityiskohtaisesti kahta hyvin vaarallista virtausta, joiden avulla imperialismin ideologit yrittävät suistaa kommunistisen ja työväenliikkeen marxismi-leninismin raiteilta.

A. KONVERGENSSITEORIA ON SOSIALISMIN HUUHTOUTUMISEN JA SEN KAPITALISMIIN SULAUTTAMISEN KEINO

Konvergenssiteoria ei ole periaatteellisesti uusi, vaikka antikommunismin ideologit ja heidän mukanaan myös nykyiset revisionismin teoreetikot esittävätkin sen miltei suurkeksinnöksi. Todellisuudessa tuo teoreettinen rakennelma on vain Bernsteiniltä, Kautskylta ja Hilferdingiltä perityn revisionistisen katsomusjärjestelmän jatkoa, jota on höystetty nykyai-

kaisten porvarillisten filosofien, sosiologien ja taloustieteilijöiden valetieteellisillä kaavoilla.

Konvergenssiteorian strategisena tavoitteena on sosialistisen talousjärjestelmän madaltaminen, tuotantovälineiden sosialistisen yhteiskunnallisen omistusmuodon saattaminen huonoon valoon ja kapitalistisen tuotantojärjestelmän ylistäminen, sen horjumattomiksi väitettyjen taloudellisten perusteiden julistaminen ihmiskunnan lopulliseksi, ylimmäksi saavutukseksi. Kapitalismin puolustajat tunnustavat kylläkin, että kapitalistisessa järjestelmässä on monia pahoja vikoja, joten sitä on jatkuvasti paranneltava, mutta se saadaan parannetuksi, kun siihen mukautetaan Neuvostoliiton ja muiden sosialististen maiden järjestelmät, jotka se sitten nielee kokonaan. Tämän rakennelman lähtökohtana pidetään sitä, että kapitalismi ja sosialismi ovat muka vain nykyaikaisen »teollisen yhteiskunnan» eri muotoja. Siksi tieteelistekninen edistys johtaa muka väistämättömästi siihen, että sosialismi menettää vähitellen luokkaluonteensa, saa kapitalismin »arjalaista» verta, lähentyy kapitalismia ja kasvettuu siihen. Tällainen on konvergenssiteorian perusajatus.

Porvariston ja revisionistien ideologit tulkitsevat väärin Neuvostoliitossa ja muissa sosialistisissa maissa toteutettuja taloudellisia uudistuksia ja uusien, entistä täydellisempien taloudenpitomenetelmien etsintöjä, joita tehdään vain marxismi-leninismin periaatteiden pohjalta. He olettavat, että koska Neuvostoliitossa kehitetään tavara- ja rahasuhteita, pyritään voittoa tuottavaan taloudenhoitoon ja tehokkaampaan aineelliseen kannustukseen, niin Neuvostoliitto on muka siirtymässä kapitalistiseen taloudenpitoon, joten kapitalistinen ja sosialistinen järjestelmä kehittyvät nykyään muka samaan suuntaan ja myöhemmin liittyvät täydellisesti yhteen.

Konvergenssiteoria (saanut nimensä latinankielisestä sanàsta convergere — suuntautua yhteen) on monihaarainen, ja sen kaikille haaroille on yhteistä biologian kategoriain epätieteellinen soveltaminen yhteiskuntaelämään.* Konvergenssiajatuksen kannattajat pitävät kahden järjestelmän olettamansa lisääntyvän samankaltaisuuden ja tulevan synteesin perustana samankaltaisuutta joko tuotannon järjestelyssä, johdossa ja suunnittelussa tai kaikille teollisesti kehittyneille maille ominaisessa elintavassa, siis viime kädessä tieteellisteknistä kumousta. Kaikki konvergenssiteorian muunnelmat pohjautuvat metodologisesti »teollisen yhteiskunnan» teoriaan: ranskalaisen sosiologin Raymond Aronin[99] *»yhtenäisen teollisen yhteiskunnan»* teoriaan, amerikkalaisen taloustieteilijän ja sosiologin Walt Whitman Rostowin[100] *»taloudellisen kasvun vaiheiden»* teoriaan ja Daniel Bellin[101] *»postindustriaalisen yhteiskunnan»* teoriaan.

Mainitut teoriat eroavat tietenkin toisistaan, mutta metodologisesti niille on yhteistä tarkastella talouselämän ilmiöitä teknologian näkökannalta, ts. ignoroida tuotantosuhteet, joihin nimenomaan perustuu yhteiskunnan taloudellinen rakenne. Siksi ne ovat pohjimmaltaan *identtisiä.* Niillä on myös sama tarkoitus: todistaa että nykyinen tieteellistekninen kumous sekä kapitalististen valtioiden pyrkimys talouselämän ohjelmointiin ja prognoosien asettamiseen lähentää muka porvarillista ja sosialistista järjestelmää toisiinsa. Saksalainen marxilainen Günther Rose on aivan oikein todennut: »'Teollisen yhteiskunnan' teorian olemuksena on kapitalismin sosialismiin ja kommunismiin vaihtumisen lainomaisuuksien kieltäminen.»[102]

Konvergenssiteoria perustelee kahden järjestelmän lähenemistä ja synteesiä koskevilla ajatuksilla sosialismin häviämistä ja kapitalismiin sulautumista. Porvariston ideologien valtava armeija propagoi nykyään tätä teoriaa selittelemällä yksityiskohtaisesti sen »hyviä puolia» ja toteuttamiskeinoja. Porvariston ideologit todistelevat, että kaksi järjestelmää kehittyvät samaan suuntaan läheten sitä yhteistä järjestelmää, joka on parempi kuin »uusi kapitalismi» ja »puhdas sosialismi». »Busines Week» lehti julkaisi 9. lokakuuta 1965 tässä suhteessa mielenkiintoisen artikkelin, jossa sannottiin: »Samaan aikaan kun Venäjä ottaa varovaisia askelia kapitalismin suuntaan — — monet länsimaat lainaavat joitakin aineksia sosialistisen valtiollisen suunnittelun kokemuksesta. Piirtyy melko mielenkiintoinen kuva: kommunisteista tulee

* Biologiassa konvergenssi merkitsee kirjaimellisesti eri lajien samankaltaisten piirteiden yhtäläistymistä samankaltaisissa olosuhteissa.

vähemmän kommunistisia ja kapitalisteista vähemmän kapitalistisia sitä mukaa kuin kaksi järjestelmää lähenevät yhä enemmän jotakin niiden keskivälillä olevaa pistettä.»

Aluksi konvergenssiteorian perustajat todistelivat, että kapitalismissa ja sosialismissa on ilmennyt samankaltaisuutta *taloudellisen* kehityksen alalla. He vetosivat teollisuuden, kaupunkien ja tuotannon teknologian kehitysteihin ja luonteeseen sekä spesialistien ja johtohenkilökunnan rakenteellisiin muutoksiin. Sitten he kohdistivat huomionsa *kulttuuri- ja elinoloihin* todistaakseen, että kapitalistisissa ja sosialistisissa maissa ilmenee yhä enemmän samankaltaisuutta tieteen, valistuksen ja kulttuurin alalla. Konvergenssiteorian myöhemmät variaatiot perustelivat kahden erityyppisen *yhteiskuntapoliittisen* järjestelmän »reaalista» lähenemistä, joka muka päättyy yhteiskuntaelämän *nivelloitumiseen*, yleiseen hyvinvointiin (»joukkokulutusyhteiskunta») sekä ihmisten yhdenmukaiseen ajatteluun ja käyttäytymiseen. Tällainen on »yhtenäisen teollisuusyhteiskunnan ihanteellinen kaava.

»Taloudellisen kasvun vaiheiden» teoria tarjoaa vieläkin ihanteellisemman kaavan. Sen mukaan on olemassa viisi kehitysastetta: perinteellinen yhteiskunta, siirtymäkauden yhteiskunta, nousuvaiheessa oleva yhteiskunta, kypsä yhteiskunta ja vihdoin korkeatasoisen joukkokulutuksen asteen saavuttanut yhteiskunta. Tästä alkaakin niin sanotun postindustriaalisen yhteiskunnan muodostuminen. Jotkut kirjoittajat ovat kuvanneet sen todelliseksi maalliseksi paratiisiksi. Tuolle yhteiskunnalle on tunnusomaista »ihmisen ennen näkemätön vapautuminen fyysisistä, taloudellisista ja biologisista estoista: käsityö katoaa miltei kokonaan, vapaata aikaa tulee olemaan enemmän kuin työaikaa, välimatkat häviävät, kulttuuri- ja informaatiovälineet kehittyvät huimaavasti, ihmisen valta luontoon ja elämään kymmenkertaistuu jne.».[103]

Eräät postindustriaalisen yhteiskunnan teorian kannattajat ovat maltillisempia eivätkä salaa vaikeuksia, joita länsimaat heidän mielestään kohtaavat tässä vaiheessa. Metodologisesti postindustriaalisen yhteiskunnan teoria pohjautuu avoimeen subjektivismiin sosiologiassa. Sen huomatuin edustaja Daniel Bell ei pidä ratkaisevina omistussuhteita, vaan määrittelee mielivaltaisesti yhteiskunnan perusperiaatteeksi teoreettiset tiedot, jotka ovat se »akseli, jonka ympärille järjestyy uusi tekniikka, taloudellinen kasvu ja yhteiskunnan stratifikaatio».[104]

Miten käy tuotantovälineiden yksityisomistukselle? Miten käy monopolisteille, miljonääreille ja miljardööreille, jotka määräävät monien kansojen kohtaloista? Valitettavasti porvariston ideologit syrjäyttävät vaieten nämä tärkeät kysymykset, tai oikeastaan he pelkäävät niitä niin kuin ruttoa. Heidän syntinsä on siinä, että he eivät ole sopineet kaavoistaan pääoman haltijoiden kanssa. Siksi teollisuusyhteiskunnan kannattajien joukossa on sellaisiakin, joita huolestuttavat yhä enemmän imperialistien taantumukselliset pyrkimykset käyttää tieteen suurlöytöjä kansojen elinetujen vastaisesti.

Esitämme tunnetun ranskalaisen konvergenssiteorian kannattajan Jean Jacques Servan-Schreiberin mielipiteen asiasta. Laajalti levinneessä kirjassaan »Amerikka antaa haasteen» hän puhuu asiasta, johon sopii kiinittää vakavaa huomiota. Tässä muutamia otteita kirjasta. »Puolentoista vuosikymmenen kuluttua maailmaan saattaa ilmestyä kolmas teollinen suurvalta (USA:n ja Neuvostoliiton jälkeen), mutta se ei ole Eurooppa, vaan amerikkalainen teollisuus Euroopassa. Jo nyt, Yhteismarkkinoiden kymmenentenä olemassaolovuotena tämä eurooppalainen markkinajärjestö on luonteeltaan pääasiassa amerikkalainen.» »Jos suostumme nykyään amerikkalaisten pääomien vapaaseen tuontiin, niin tuomitsemme Euroopan teollisuuden — — alistettuun asemaan ja itse Euroopan satelliitin asemaan.» Mitä pitäisi tehdä? Servan-Schreiber vastaa: »Nyt meidän on herättävä ja aivan äkkiä. Ellemme herää, niin Eurooppa samoin kuin sitä ennen monet muutkin maineikkaat sivistysalueet luisuu alas ymmärtämättä miksi ja missä tarkoituksessa.»[105]

»Yhtenäinen teollisuusyhteiskunta» onkin siis tuollainen. Mutta mikä siitä tulee, kun se kehittyy niin sanotuksi postindustriaaliseksi yhteiskunnaksi? Objektiiviselta sisällöltään konvergenssiteoria pitää mahdollisena sosialististen ja kapitalististen maiden sellaista lähenemistä, joka viime kä-

dessä johtaa porvarillisen järjestelmän palauttamiseen Neuvostoliittoon ja muihin sosialistisiin maihin ja todistaa, että sosialistinen vallankumous on »tarpeeton» kapitalistisissa maissa ja että »deideologisointi» eli aatteista luopuminen on välttämätöntä sosialistisissa maissa. Lännessä laajalti tunnetut tekijät Brzezinski ja Huntington kirjoittavatkin tästä suoraan:» Lännessä laajalti levinnyt konvergenssiteoria lähtee siitä, että demokraattisen järjestelmän periaatteellisen tärkeät näkökohdat säilyvät sen jälkeen, kun Yhdysvallat ja Venäjä konvergoivat tulevaisuudessa jossakin epämääräisessä historiallisessa pisteessä — —. Nimenomaan kommunistinen puolue ja sen valtamonopoli joutuvat historian uhreiksi: ne kumpikin kuoleutuvat.»[106]

Täsmällisyyden vuoksi sanottakoon, että Brzezinski ei lukeudu konvergenssiteorian kannattajiin. Hän on esittänyt teorian sosialististen maiden »evoluutiosta», jonka perustana hän ei pidä talouden alalla tapahtuvia muutoksia, vaan ensisijaisia muutoksia ideologian ja politiikan alalla, pääasiassa kommunistisen puolueen johtavan osuuden hävittämistä sosialistisesta yhteiskunnasta.[107] Tuollaisen evoluution luonnollisena lisänä on surullisen kuuluisa »deideologisoinnin» teoria (D. Bell, S. Lipset, E. Shils ym.), joka ignoroi sosialistisen ideologian vallankumoukselliset erikoisuudet ja asettaa ideologian vastakohdaksi tieteellisen tiedon. Deideologisoinnin teoria sopii mainiosti konvergenssin ja evoluution kannattajille, sillä sen tarkoituksena on sosialismin ideologisen perustan horjuttaminen ja hävittäminen. Siksi se on läheistä sukua konvergenssiteorialle.

Konvergenssiteorian olemusta ja sosiaalista suuntausta luonnehdittiin avoimesti 4. helmikuuta 1970 bonnilaisen bulletiinin »Parlamentarisch-Politischer Pressedienst'in» julkaisemassa artikkelissa »Moskova muuttaa eurooppalaista strategiaansa». Siinä sanottiin, että rippi-isiensä tahdosta konvergenssiteoria »edellyttää sosialistisen järjestelmän heikentämistä, sosialistisen yhteiskunnan sellaisten perustekijöiden kuin proletariaatin diktatuurin, puolueen johtavan osuuden ja sosialistisen valtiollisen omistuksen lakkauttamista». Tässä on jo pantu pilkku i:n päälle.

Konvergenssin päätarkoituksia ei läheskään aina muotoilla näin täsmällisesti. »Synteesin» ja »hybridaation» teoreetikkojen demagoginen naamioituminen sekä Neuvostoliiton taloudellisten saavutusten pakollinen tunnustaminen ovat aiheuttaneet »erimielisyyttä» niissä porvariston ideologeissa, jotka eivät pidä tarpeellisena peitellä konvergenssin viikunanlehdellä yrityksiään palauttaa kapitalismi sosialistisiin maihin. Se vähäinenkin tunnustus, jonka konvergenssin teoreetikot antavat Neuvostoliiton saavutuksille (esittämällä tietenkin nuo saavutukset sosialismin ja kapitalismin »lähentymisestä» johtuviksi), ärsyttää avoimesti vihamielisiä taantumuksellisia ideologeja, jotka vaativat aktiivista taistelua kommunismia vastaan (esim. Bertram Wolfea, yhtä Hooverin sodan, vallankumouksen ja rauhan instituutin johtavista työntekijöistä).

Voimasuhteiden muuttuminen maailmannäyttämöllä sosialismin eduksi ja kapitalistimaiden laajojen väestöjoukkojen yhä ilmeisemmin osoittama äärimmäisen ideologisen ja poliittisen taantumuksen paheksunta pakottavat imperialisteja turvautumaan joustavampiin ideologisen taistelun muotoihin, mm. sellaiseen ideologiseen aseeseen kuin konvergenssiteoriaan. Konvergenssiteorian kannattajien päätavoitteena on sellaisten »siltojen rakentaminen», joiden avulla voitaisiin huomaamatta, vähitellen hävittää sosialismi. Tämän suunnitelman käytännöllisten toteuttajien kannalta on samantekevää, missä järjestyksessä sosialismin perustaa horjutetaan: huuhdotaanko aluksi sen taloudellista perustaa hävittämällä kapitalistisen ja sosialistisen omistusmuodon eroavuudet (tarkemmin sanoen vaihtamalla sosialistinen omistus kapitalistiseen) vai syövytetäänkö ensin sen ideologista ja poliittista perustaa.

Nykyään eräät ns. marxilaiset teoreetikot ovat ottaneet käyttöönsä kaikki nuo porvarillisten teoreetikkojen ja käytännönmiesten — antikommunismin avointen ja naamioituneiden ideologien — suunnitelmat. Revisionistien esittämät reseptit sosialismin »parantamiseksi» »demokratisoimalla» poliittista järjestelmää porvarillisen poliittisen pluralismin mallien mukaan, saattamalla voimaan »markkinasosialismin», »irrottamalla tuotantolaitokset valtion holhouksesta», epäämällä leniniläiset taloudellisen rakennustyön periaatteet,

luopumalla proletaarisesta internationalismista ja työväenluokan johtajuudesta ovat taitavasti valemarxilaisella fraseologialla verhottuja konvergenssiteorian mukaisia tärkeimpiä käytännöllisiä ohjeita.

Porvarillisessa lehdistössä tyrkytetään monenlaisina muunnelmina ja selitellään aivan perusteettomasti tuota mieletöntä konvergenssiteoriaa, joka ei objektiivisesti vastaa sosialismin nykykehityksen luonnetta eikä sisältöä. Esitetään suunnitelmia kapitalistien kanssa yhteisten yhtymien perustamiseksi sosialistisiin maihin. Eräät teoreetikot ovat ehdottaneet jopa sellaista, että perustettaisiin yhtenäinen maailmankonserni, jota johtaisi yhtenäinen maailmanvaltio, yhtenäinen maailmanhallitus ja että tuona johtoelimenä voisi olla vaikkapa Yhdistyneet Kansakunnat.

Porvarilliset ja revisionistiset teoreetikot panevat parastaan todistaakseen kerrassaan utopististen suunnitelmiensa reaalisuuden. He pitävät kapitalismin kriisittömän, suunnitelmanmukaisen kehityksen ja sosiaalisen parantamisen keinona ohjelmointia ja ennustamista, joihin imperialististen maiden hallitsevat piirit turvautuvat yhä useammin sosialististen maiden kanssa kilpaillessaan. Tämän perusteella todistellaan, että suunnitelmallisuus, sopusuhtaisuus ja määrätietoisuus eivät ole enää sosialismin etuisuuksia. Ohjelmoinnin ja ennustamisen suunnitelmat ovat siinä määrin panneet pyörälle revisionistien päät, että heitä ei enää askarruta lahonneen kapitalistisen järjestelmän väistämätön romahdus eikä heidän päähänsä pälkähdä edes arvostella sen kielteisiä puolia.

Porvarillisten teoreetikkojen tarkoituksena on kapitalistisen järjestelmän ylistäminen ja ikuistaminen. Kun he vasta muutamia vuosia sitten ohjelmoivat kapitalistista taloutta ja ennustivat sen kehitystä 1980-luvulla, niin nyt on asetettu prognoosit jo 20. ja vieläpä 21. vuosisadan loppuun. Sanottakoon että nykyään on paljon uudistajiksi lukeutuneita teoreetikkoja, jotka ovat kokonaan uppoutuneet kapitalismin pitkän tähtäimen suunnitteluun ja ohjelmointiin. He ovat unohtaneet työväenluokan sekä työtätekevien ja sorrettujen kansojen elinedut ja antautuneet vaivattomasti ja häikäilemättömästi porvarillisen ideologian palvelukseen. Tuskin on tarpeellista syventyä seikkaperäisemmin konvergenssin kannattajien nykyisiin teoreettisiin rakennelmiin. Tärkeimmässä ja olennaisessa nuo teoreetikot voidaan paljastaa suoranaisiksi plagioijiksi. Heidän rakennelmansahan ovat ilmeisiä »ultraimperialismin» ja »organisoidun kapitalismin» teoriain jäljennöksiä. Tarkastelkaamme asiaa konkreettisesti, jotta lukija näkisi havainnollisesti konvergenssiteorian laatijoiden valetieteellisyyden.

Nykyisiä konvergenssiteorioita edeltänyt kapitalismin sosialismiin kasvettumisen teoria muovautui revisionistien päässä 1800-luvun lopulla, ts. kapitalismin imperialistisen vaiheen alkuaikoina. Engels havaitsi ensimmäisenä viime vuosisadan lopulla kapitalismin kehityksessä esiintyneet uudet ilmiöt. Ollessaan pahasti sairaana hän kehotti Saksan sosiaalidemokraattisen puolueen teoreetikkoja tutkimaan huolellisesti kapitalismin uusia kehitysprosesseja ja tekemään tutkimustensa perusteella proletariaatin etujen ja sen sosialismin puolesta käymän taistelun kannalta tarpeellisia teoreettisia ja käytännöllisiä johtopäätöksiä.

Tunnustettakoon että silloiset tunnetut sosiaalidemokraattiteoreetikot — Kautsky, Hilferding, Bauer ym. — noudattivat Engelsin kehotusta. Mutta he eivät toteuttaneet hänen toivomustaan. He tekivät kaikkensa todistaakseen, että marxilaisuus on vanhentunut eikä sovellu uusiin olosuhteisiin, ja keksivät surullisen kuuluisan teoriansa »kapitalismin kasvettumisesta sosialismiin». Revisionistit pitivät monopoliyhtymien syntyä sekä monenlaisten kansainvälisten taloudellisten ja poliittisten liittojen perustamista ja kapitalististen valtioiden välisiä sopimuksia todistuksena maailman kapitalismin paranevasta organisaatiosta ja suunnitelmallisuudesta.

Tämä ilmeni selvimmin Kautskyn »ultraimperialismin» teoriassa, joka kehittyi pitkän aikaa ja saavutti lopullisen asunsa ensimmäisen maailmansodan kaudella ja sen jälkeen. Tämän teorian mukaan imperialistisessa vaiheessaan kapitalismi muuttuu kansallisesta ilmiöstä kansainväliseksi ja kartellien muodostamisen kautta se kehittyy väistämättömästi yhtenäiseksi yleismaailmalliseksi konserniksi, siitä tulee suunnitelmallinen, organisoitu, kaikkikäsittävä kansainvälinen

maailmantalous. Vuonna 1926 Kautsky julkaisi kirjansa »Materialistinen historiankäsitys», jossa hän ei rajoittunut enää puhumaan yleensä »ultraimperialismin» mahdollisuudesta, vaan määritteli sen konkreettiset kehitystiet ottamatta lainkaan huomioon jo yhdeksättä vuotta olemassa ollutta ensimmäistä sosialistista valtiota.

Kautsky keksi sitä paitsi elimenkin, joka toteuttaisi rauhanomaisen, suunnitelmanmukaisen siirtymisen »ultraimperialismista» sosialismiin. Kun »ultraimperialismin» taloudellisena sisältönä oli yleismaailmallisten kartellien muodostaminen, niin Kansainliitosta piti tulla sen poliittinen järjestö, joka olisi talouselämän kansainvälisen säännöstelyn, kansojen kansainvälisen yhteenliittämisen, sotien hävittämisen ja sosialismin rakentamisen välikappale. Kautsky kirjoitti: »Kansainliitto on ehdottoman tarpeellinen paitsi sodanvaaran ehkäisemiseksi myös sen uuden yhteiskunnan rakentamiseksi, joka tulisi kapitalismin tilalle. Kansainliitto jolla on suuri merkitys jo nykyään, saavuttaa täydellisen kukoistuksensa, kun uuden yhteiskunnan aineksista tulee voima ja maailman ratkaisevimpia valtioita tulevat johtamaan demokraattis-sosialistiset hallitukset.»[108]

Hilferdingin keksimä »organisoidun kapitalismin» teoria, joka niin ikään läpäisi pitkän kehitysvaiheen, tarjosi aineistoa Kautskyn teorian viimeistelemiseksi ja kaunistelemiseksi. Vuonna 1910 julkaisemassaan kirjassa »Finanssipääoma» Hilferding perusteli »organisoidun kapitalismin» teoriaa, joka sitten myöhemmissä teoksissa sai lopullisen ilmaisunsa. Hilferding ei ottanut huomioon sellaista merkitykseltään maailmanhistoriallista tosiasiaa kuin Lokakuun sosialistista vallankumousta, joka katkaisi imperialismin ketjun, vaan esitti asiat siten, ikään kuin ei olisi tapahtunutkaan mitään olennaista. Hänen mielestään kapitalismi kulki lainomaista tietään: toisaalta monopolien kasvu sitoi teollisuusliike- ja pankkipääoman mahtavaksi finanssipääoman solmuksi; toisaalta valtio puuttui yhä laajemmin taloudelliseen toimintaan, mikä johtaisi kapitalistisen talouden valtiollistumiseen ja muuttumiseen itsestään sosialistiseksi.

Seuraus olisi muka se, että vapaalle kilpailulle ei jäisi sijaa, kapitalismi hävittäisi tuotannon anarkian ja muuttuisi

suunnitelmataloudeksi, »organisoiduksi kapitalismiksi». Kielin puoluekokouksessa 1927 Hilferding sanoi: »On koittanut vaihe, jolloin kapitalismi on ohittanut vapaan kilpailun ja sokeiden markkinalakien valtakauden; lähestymme nykyään talouden kapitalistista organisaatiota, ts. siirrymme taloudellisten voimien vapaasta temmellyksestä organisoituun talouteen.» Ja edelleen: »Organisoitu kapitalismi merkitsee todellisuudessa vapaan kilpailun periaatteellista korvaamista suunnitelmallisen tuotannon sosialistisella periaatteella.»[109]

»Organisoidun kapitalismin» teoria edellytti siis, että kapitalismin immanenttien kehityslakien vaikutuksesta syntyy monopoleja, jotka vähitellen alistavat vaikutuspiiriinsä koko kapitalistisen talouden ja samanaikaisesti kapitalistisen talouden valtiollistamisen kanssa muuttavat sen vähitellen suunnitelmalliseksi, sosialistiseksi taloudeksi. Kaavailtuaan »organisoidun kapitalismin» rungon Hilferding päästi mielikuvituksensa valloilleen ja piirusti mukaansatempaavia näkymiä kapitalismin sosialismiksi muuttamisesta. Hän lähti yleiskaavasta ja kehitti yksityiskohtaisesti tuota prosessia. Hänen mielestään kapitalismin sosialismiksi muuttamisen tärkeimpänä välikappaleena olisi »poliittinen ja taloudellinen demokratia».

Poliittinen demokratia merkitsi lyhyesti seuraavaa: kapitalismi muuttuisi itsestään vastakohdakseen, sosialismiksi. Tämä ei toteutuisi vallankumouksellisin menetelmin, vaan rauhallisesti, demokraattisin menetelmin, siten että valloitettaisiin enemmistö parlamentissa, jonka kautta sosiaalidemokraatit alistaisivat valtaansa valtiokoneiston ja sen jälkeen tämä panisi toimeen uudistuksia. Sitä olisi saanut odottaa! *Taloudellinen demokratia* merkitsi teoreettisesti itsehallintoa, joka toteutettaisiin siten, että ammattiliitot ottavat haltuunsa talouden johdon. »Tehtaassa demokratia merkitsee, että jokaisella, jolla on kykyjä, on mahdollisuus tulla tuotannon johtajaksi.»

Hilferding varoitti, etteivät työläiset olisi turhaan toivoneet pääsevänsä kapitalisteille kuuluvien tuotantolaitosten johtoon: »Taloudellisen demokratian aikaansaaminen on tavattoman vaikea ongelma, joka voidaan ratkaista vain pit-

kän historiallisen kehityksen kulussa: sitä mukaa kuin keskittynyt pääoma organisoi taloutta, talous alistetaan yhä suuremmassa määrin demokraattiseen valvontaan.»[110] »Organisoidun kapitalismin» muuttaminen sosialismiksi on siis pitkääikainen prosessi, joka tulee tapahtumaan rauhallisesti, hiljaa, tasaisesti ja joustavasti ja joka edellyttää poliittisen ja taloudellisen demokratian ehdotonta noudattamista. Samaan aikaan kun eri maissa kehittyy »organisoitu kapitalismi», sosiaalidemokraattien porvarilliseen valtioon tekemän suotuisan vaikutuksen ansiosta toteutetaan kapitalististen maiden aseistariisunta, hävitetään suuria kustannuksia vaativa militarismi ja sodat. Kansainliitto tulee ratkaisemaan mahdolliset erimielisyydet ja ristiriidat, joten sosialismi tulee vallitsemaan kautta maailman. Kuten tunnettua, historia on tehnyt veristä pilkkaa näistä Kautskyn ja Hilferdingin idealistisista ja kauttaaltaan mielikuvituksellisista suunnitelmista.

Imperialismin teorian kehittely jäi Leninin tehtäväksi, ja hän täytti ansiokkaasti Engelsin ohjeen. Se oli vaikeimpia tehtäviä, jonka ratkaisulle Lenin omisti itse asiassa koko elämänsä. Hän loi ehyen ja johdonmukaisen opin imperialismista ja sen pohjalta perusteli nerokkaasti sosialistisen vallankumouksen teorian. Imperialismiteoriassaan Lenin kehitti Marxin kansantaloustiedettä ja antoi oikean, tieteellisen arvion imperialismista: se on lahoavan ja kuolevan kapitalismin korkein ja viimeinen kehitysvaihe, jolle on luonteenomaista paitsi sosialismin aineellisten edellytysten myös sen subjektiivisten tekijäin kypsyminen, se on sosialistisen vallankumouksen aatto.

Sen jälkeen kun kapitalismi loi tarvitsemansa aineellisteknisen perustan, se alkoi kehittyä jaksoittaisesti. Jakso on kapitalismiin sisältyvien ristiriitojen välttämätön ja väistämätön liikemuoto. Jakson erilliset vaiheet — kriisi, lamakausi, elpyminen, nousu ja uusi kriisi — ovat vain olotiloja, jotka heijastavat tuotannon yhteiskunnallisen luonteen ja omistuksen yksityisen luonteen välisten antagonististen ristiriitojen kärjistymisastetta. Kapitalismin ristiriitojen kärjistyminen imperialismin kaudella ilmenee erittäin epätasaisena, harppauksellisena ja konflikteihin johtavana kehityksenä.

Kehityksen epätasaisuuden laki on kapitalismin ehdoton laki. Kehityksen epätasaisuus koskee kapitalistisen yhteiskunnan kaikkia puolia: talouselämää, politiikkaa ja ideologiaa. Kapitalistisessa yhteiskunnassa kaikki kehittyy kouristuksenomaisesti ja epätasaisesti; tämä laki vaikuttaa paitsi erillisissä yrityksissä ja tuotannonaloilla myös kaikissa maissa kokonaisuudessaan. Imperialismin epätasaisessa liikkeessä on pantava merkille kehityksen tavaton harppauksellisuus, puuskaisuus ja ristiriitaisuus. Ristiriitaisen ja puuskittaisen kehityksen syy piilee monopolistisen kapitalismin olemuksessa, sen painostukseen ja kuristukseen pohjautuvissa taistelumenetelmissä, sen talouselämän ja politiikan kiinteässä yhteenpunoutumisessa, sen valtauksissa, jaoissa ja uudelleenjaoissa.

Imperialismin aikakausi osoittaa siis selvästi, että sosialismin aineelliset edellytykset — tuotantovälineiden keskittyminen ja yhteenkokoontuminen, korkea tekninen taso ja työn yhteiskunnalistuminen — ovat kypsyneet täydellisesti. Imperialismi osoittaa, että yhteiskunnan tuotantovoimat ovat kautta linjan ylittäneet kasvussaan kapitalistiset tuotantosuhteet, jotka ovat muuttuneet yhteiskunnan edistyksellisen etenemisen jarruksi. Monopolistisen kapitalismin kehitys osoittaa, että objektiivinen tapahtumain kulku »raahaa kapitalisteja vastoin näiden tahtoa ja tietoa eräänlaiseen uuteen yhteiskuntajärjestykseen, joka on siirtymäaste täydellisestä kilpailuvapaudesta täydelliseen yhteiskunnallistumiseen».[111]

Lenin selitti, että tuo »raahaamis»-prosessi ilmenee monopolistisen kapitalismin kehittymisessä valtiomonopolistiseksi kapitalismiksi. Hän kirjoitti, että »valtiomonopolistinen kapitalismi on mitä täydellisintä sosialismin *aineellista* valmistelua, siihen johtava *eteinen*, historian portaikon se askelma, jonka sekä sosialismiksi nimitetyn askelman välissä *ei ole mitään väliaskelmia*».[112]

Kun imperialismin ideologit pitivät tuota vaihetta »ultraimperialismina» tai »organisoituna kapitalismina», niin kieltämättä objektiivista säännöstely- ja organisaatiotendenssiä Lenin selitti, että »kapitalismin suoranainen kasvu korkeimpaan suunnitelmalliseen muotoonsa»[113] asettaa erittäin painokkaasti kysymyksen sen vallankumouksellisesta kukistami-

sesta ja että sitä voidaan pitää »perusteluna sosialistisen vallankumouksen läheisyydestä, helppoudesta, toteutettavuudesta ja kiireellisyydestä eikä suinkaan sen perusteluna, että on suhtauduttava suvaitsevaisesti tämän vallankumouksen kieltämiseen ja kapitalismin kaunisteluun, jota kaikki reformistit harjoittavat».[114]

Monopolistit saattavat sietää ja jopa kannustaa valtion säännöstelyä ja yrityksiä suunnitella tuotantoa koko maan mitassa, sillä se on tietyssä määrin monopolistien etujen mukaista eikä horjuta kapitalismin perustana olevaa yksityisomistusta. Mutta jokainen reaalinen askel sosialismin suuntaan kohtaa väistämättömästi imperialistien epätoivoisen vastarinnan, sillä nämä ovat itsekkäiden etujensa puolustamiseksi valmiit jopa sotaan sekä »omia» että muita kansoja vastaan. Juuri siksi on kiinnitettävä vakavaa huomiota porvarilliseen konvergenssiteoriaan, joka on nykyaikaisen revisionismin teoreettinen perusta ja joka saattaa johtaa vaarallisiin seuraamuksiin.

Konvergenssiteoria on porvarillisen kansantaloustieteen *syvällisen kriisin* tulos ja vielä yksi todistus porvarillisen ja revisionistisen teoreettisen ajattelun kurjuudesta. Tämä on täysin ymmärrettävää. Marxin sata vuotta sitten esittämää ajatusta asiasta luulisi vasta äsken sanotuksi: »Mikäli kansantaloustiede on porvarillista, so. mikäli kapitalistinen järjestelmä käsitetään historiallisesti ohimenevän kehitysvaiheen asemesta yhteiskunnallisen tuotannon ehdottomaksi ja viimeiseksi muodoksi, tämä tiede voi pysyä tieteenä vain niin kauan kuin luokkataistelu pysyy latenttina tahi esiintyy vain yksinäisinä ilmiöinä.»[115]

Tarkastelkaamme tätä hämmästyttävän kaukonäköistä tieteellistä totuutta. Kun jo Marxin aikoihin porvarillinen kansantaloustiede alkoi kadottaa tieteellisen objektiivisuutensa ja muuttua vaivaiseksi kapitalismin puolustukseksi, niin kapitalismin viimeisessä, imperialistisessa vaiheessa, kun luokkataistelu on kärjistynyt äärimmilleen, porvarillisesta taloustieteestä on tullut imperialismia naamioiva ja sen vikoja paikkaava vähäpätöinen palvelija. Koska porvarillinen taloustiede ei pysty puolustamaan imperialismin taloudellista perustaa, sen on pakko turvautua konvergenssiteorian kaltaisiin rakennelmiin, jotka koskevat vain päällysrakennetta, organisaatio- ja johto-ongelmia, mutta eivät analysoi syvällisesti yhteiskunnan taloudellisessa perustassa, nykyaikaisen imperialismin tuotantosuhteissa ilmeneviä antagonistisia ristiriitoja.

Kaikille nykyisille revisionistisille teorioille on luonteenomaista, että ne yrittävät pelkistää kapitalismin uusien kehitysprosessien olemuksen joksikin erilliseksi, mahdollisimman edulliseksi ilmiöksi. Revisionistit takertuvat joihinkin kapitalismin kehityksessä ilmeneviin myönteisiin tosiseikkoihin ja pitävät niitä ehdottomina hämäten siten koko imperialistisen järjestelmän olennaiset, syvälliset lainomaiset prosessit, sen arimmat kohdat ja parantamattomat viat. Kysymys on siitä, että porvarilliset taloustieteilijät ja heidän revisionistiset seuraajansa eivät pysty kehittämään nykyimperialismin tieteellistä teoriaa eivätkä hyväksymään sitä, joka on jo kehitelty, sillä se merkitsisi kuolemantuomion langettamista kapitalismille, imperialismille.

Voidaan sanoa, että revisionistien teoreettiset katsomukset ovat muuttuneet tuskin ollenkaan siitä pitäen, kun marxismi-leninismi teki suuret tieteelliset löytönsä, avasi yhteiskuntakehityksen lait. Kapitalismin nykyiset revisionistiset arviot voidaan helposti sovittaa samaan kahteen perussuuntaan, jotka olivat olemassa aiemminkin. *Yksi* niistä *samastaa* imperialismin ja kapitalismin väittäen, että imperialismissa ei ole mitään olennaisesti uutta vapaan kilpailun aikaiseen kapitalismiin verraten. *Toinen* taas *irrottaa* imperialismin kapitalismista, sivuuttaa vaieten monopolien ja vapaan kilpailun läheisen rinnakkaisolon, *kiistää* sen, että imperialismi on kapitalismia ja että imperialismissa säilyvät kapitalismin tärkeimmät lainomaisuudet, ja kuvaa imperialismin eräänlaisiksi uudentyyppisiksi tuotantosuhteiksi, jotka eroavat periaatteellisesti kapitalistisista. Sitä paitsi kumpikin suuntaus on tietoisesti vaiti siitä, että imperialismi on lahoavan ja kuolevan kapitalismin viimeinen kehitysvaihe ja että imperialismissa uusiintuvat laajentuneina ja syventyneinä kaikki kapitalismin ristiriidat, jotka johtavat sen väistämättömään tuhoon. Sellainen on historian kumoamaton objektiivinen laki.

On vastattava vielä yhteen kysymykseen: miksi konvergenssiteoria pääsi syntymään, miten tuo aivan mieletön rakennelma iskostui eräiden marxilaisiksi nimittäytyneiden teoreetikkojen ajatteluun? Tähän kysymykseen ei voida vastata välttelevästi. *Revisionistit omaksuivat konvergenssiteorian siksi, että he luopuivat marxilais-leniniläisestä luokkakantaisesta asennoitumisesta yhteiskuntakehityksen ilmiöihin. Tuollaisia teorioita syntyy silloin, kun ei oteta huomioon imperialismin sisäisiä antagonistisia ristiriitoja eikä aikakautemme perusristiriitaa, kautta maailman vaikuttavaa sosialismin ja kapitalismin välistä ristiriitaa.*

B. PLURALISMI ON SOSIALISMIN VOIMIEN HAJOTTAMISEEN JA SOSIALISMIN TAPPIOON TÄHTÄÄVÄ STRATEGINEN LINJA

Pluralismi ei myöskään ole mikään periaatteellisesti uusi teoreettinen rakennelma. Aatteelliselta olemukseltaan se on avointa revisionismin filosofiaa, joka juontaa juurensa sosiaalidemokraattiteoreetikkojen annaaleista. Poliittiselta näkökannalta pluralismi heijastaa selvimmin opportunismia, joka vieroksuu proletariaatin vallankumouksellista kuria, valittaa sentralismin »sortoa» ja pelkää puolueen rivien järjestöllistä ja aatteellista kansainvälistä yhtenäisyyttä. Pluralismi puolustaa vallankumouksellisten voimien kahtiajakoa, kansallista rajoittuneisuutta ja eristäytymistä työtätekevien kansainvälisestä liikkeestä kansojen täydellisen vapauden ja tasa-arvoisuuden puolesta.

Eräät uudet marxilaisuuden tulkitsijat hallitsevien kommunististen puolueiden keskinäisiä suhteita luonnehtiessaan painottavat vain »kansallisia ongelmia», ikään kuin kansallisia etuja uhkaava vaara olisi lähtöisin sosialistisen ystävyysliiton maiden veljellisestä solidaarisuudesta. Nuo teoreetikot tulkitsevat ajatusta kansainvälisen yhtenäisyyden lujittamisesta luokkataistelussa juuri päinvastaisessa, kansallisen eristäytymisen hengessä: maailman kommunistisen liikkeen jokaisesta osastosta tulee muka sitä voimakkaampi, mitä vähemmän se kokee muiden osastojen vaikutusta, mitä »vapaampi» se on proletaarisen solidaarisuuden siteistä.

Nykyimperialismin ideologit ymmärtävät asian hyvin. Sitä paitsi imperialistisen taantumuksen koko nykyinen poliittinen ja ideologinen strategia perustuu sellaisiin toiveisiin, että edistykselliset voimat saadaan hajotetuksi nationalismin avulla, horjuttamalla kommunistisen liikkeen ja sosialistisen ystävyysliiton kansainvälistä yhtenäisyyttä niin ideologian kuin politiikankin alalla.

Marxismi-leninismin mukaan käytäntö, historialliset tosiasiat ovat ainoa totuuden kriteeri. Elämä on paras opettaja ja paras tuomari oikeiden ja väärien tekojen määrittelemisessä. Kukaan ei pysty välttämään historian oikeudenmukaista tuomiota. Mitä historia osoittaa, mistä puhuvat tosiasiat? Yhden sukupolven elinaikana on tapahtunut kaksi kauhistuttavaa maailmansotaa. Ne kumpikin ovat päättyneet toisin kuin imperialistit toivoivat. Ensimmäinen maailmansota ja Venäjän sosialistinen vallankumous katkaisivat yksinomaisena maailmanjärjestelmänä olleen imperialismin yhtenäisen ketjun ja johtivat maailman ensimmäisen sosialistisen valtion syntyyn. Toinen verinen maailmansota tuotti jälleen tappion maailman imperialisteille: sen jälkeen monet Euroopan, Aasian ja jopa Amerikan maat lähtivät sosialismin tielle.

Kaikki tunnustavat nämä tosiasiat, mutta eivät kaikki tee niistä tarpeellisia poliittisia johtopäätöksiä. Yleisesti tunnustettu tosiasia oli se, että vuosina 1917—1920 monissa Länsi-Euroopan maissa oli erittäin suotuisat edellytykset porvariston vallankumoukselliselle kukistamiselle. Euroopan työväenluokka ei kuitenkaan pystynyt tekemään sitä, minkä teki Venäjän proletariaatti, sillä Euroopan työväenluokka oli hajanainen ja siltä puuttui vallankumouksellisia puolueita. Sosiaalidemokraattisten puolueiden oikeistojohtajat olivat »parempia porvariston puolustajia kuin porvarit itse», kuten Lenin sanoi.[116] He olivat jo silloin ottaneet aseistukseensa aatteet, jotka myöhemmin muovautuivat pluralismiksi.

Luopiot propagoivat säädylliseltä näyttävää ajatusta sosialismin eri lajeista, jotka muka vastaisivat kunkin maan tosioloja. Siten he jäsentelivät tieteellisen sosialismin teorian ja saivat hajotetuksi sosialismin puolesta taistelleiden työväenluokan, työtätekevän talonpojiston ja edistyksellisen sivistyneistön vallankumoukselliset voimat. Kolmattakym-

mentä vuotta Toisessa Internationaalissa harjoittamansa saastaisen nationalistisen propagandan avulla luopiot onnistuivat hajottamaan työväenpuolueet, ammattiliitot ja muut työväenluokan järjestöt ja eristämään ne kansallisiin kolkkiinsa. Nuo luopiot eivät vastustaneet veljessotaa, vaan valansa rikkoen yllyttivät siihen kehottamalla puolustamaan »isänmaata».

Kun tarkastellaan lähemmin nykyisten pluralismin julistajien toimia, niin voidaan helposti huomata, että he kulkevat sitä samaa häpeällistä nationalismin ja šovinismin tietä, joka on johtanut kansat niin suuriin uhrauksiin. *Kun katsomme totuutta suoraan silmiin, niin meidän on osoitettava se vaara, jota tuottaa kansoja porvarillisella nationalismilla saastuttava pluralismin propaganda. Eräät teoreetikot julistavat pluralismin vieläpä johtavaksi politiikaksi, mikä seikka vain ilahduttaa imperialismin ideologeja. Marxistien-leninistien kanta on selvä. He kannattavat varmasti kansallisten erikoisuuksien huomioon ottamista ja kansainvälistä yhtenäisyyttä. Pluralismi onkin vaarallista juuri siksi, että se ei sovi yhteen internationalismin kanssa, vaan rikkoo työväenluokan ja kaikkien imperialisminvastaisten voimien yhtenäisyyttä.*

Pluralismi tunnustaa siis *olevan monta sosialismin lajia.* Nykyään niitä on suoraan sanoen vaikea luetella. On olemassa afrikkalaista, aasialaista ja eurooppalaista sosialismia ja kussakin maanosassa on vielä erillisiä kansallisia sosialismeja. Vuonna 1969 Roger Garaudy julkaisi paksun kirjansa »Ranskalainen sosialismin malli», jossa hän itse asiassa puolusti oikeisto- ja »vasemmisto»-opportunistien luopumista sosialismin kansainvälisistä perusperiaatteista. Toisin sanoen hän kannatti mitä sosialismia hyvänsä, mutta ei vain tieteellistä.

Lenin puhui aikanaan siitä, että kukin kansa tulee sosialismiin omaa tietään, ja tulkitsi tämän teesin marxilaiselta näkökannalta. Huomattakoon että hän puhui sosialismiin lähestymisen erilaisista menetelmistä sekä kunkin maan omalaatuisia olosuhteita vastaavista sosialististen uudistusten muodoista ja näiden uudistusten toteuttamisvauhdista. Mutta revisionistit tulkitsevat omalla tavallaan näitä Leninin ajatuksia. He sekoittavat tahallaan kysymyksen useamman kuin

yhden maan kokemuksen perusteella tarkistettujen *yleisten* lainomaisuuksien ja ainoastaan jonkin yhden maan spesifisiin olosuhteisiin soveltuvien sosialistisen vallankumouksen ja sosialistisen rakennustyön *erikoisten, yksityisten* lainomaisuuksien keskinäisistä suhteista. Heidän väittämänsä mukaan Neuvostoliitossa ja muissa sosialistisissa maissa luodaan vain erilaisia sosialismin »malleja», jotka voidaan joko hyväksyä tai hylätä. Tämä on johtanut sellaisten sosialismin mallien perusteluun, *jotka ignoroivat yleiset lainomaisuudet* tai joiden tarkoituksena on sosialistisen vallankumouksen ja sosialismin kiistäminen ja luisuminen porvarillisen järjestelmän puitteissa toteutettavaan »demokraattiseen» sosialismiin.

Murtaessaan tieteellisen sosialismin muuria revisionistit vannoivat uskollisuuttaan marxismi-leninismille ja väittivät puolustavansa todellista sosialismia, joka on vapaa virkavaltaisista vääristelyistä. Mutta se oli vain viekas manööveri, todellisuudessa revisionistit ovat jo kauan pyrkineet tunkeutumaan marxilais-leniniläiseen liikkeeseen edeltäjiensä esimerkkiä seuraten. He korostavat yhä useammin marxilaisuuden »luovaa» kehittämistä tarkoittaen sillä vain marxilaisuuden soveltamisalan kaventamista.

Revisionistien kannalta on menettänyt merkityksensä se Leninin erityisesti tähdentämä seikka, että marxilaisuus on toimintaohje. Revisionismia on alettu juurruttaa »luovana» asennoitumistapana. Kaikissa revisionistien teoreettisissa tutkielmissa puhutaan »luovasta» ja »dogmaattisesta» marxilaisuudesta. Revisionistit nimittävät dogmaatikoiksi ja vanhoillisiksi kaikkia niitä, jotka pitävät marxilaisuutta toimintaohjeena. Tunkeuduttuaan marxilaisuuteen revisionismin ideologit ryhtyivät raastamaan tieteellisen, materialistisen teorian perusosia, hajottamaan marxilaisuutta.

Marxismi-leninismi on johdonmukainen, ehyt, yhtenäinen oppi, jota kommunistiset ja työväenpuolueet kehittävät ja rikastuttavat. Marxismi-leninismin perusosat — filosofia, kansantaloustiede ja tieteellinen kommunismi — ovat elimellisesti yhteydessä toisiinsa, marxismi-leninismi on yhtenäinen sekä perusosiensa että historiallisen kehityksensä puolesta. Juuri tästä näkökulmasta porvarilliset ja revisionisti-

set ideologit hyökkäilevät sitä vastaan. He vääristelevät marxismi-leninismin historiallista kehitystä ja yrittävät erottaa toisistaan sen perusosat, irrottaa keinotekoisesti toisistaan sen historialliset kehitysvaiheet ja asettaa ne toistensa vastakohdaksi. Revisionistit elävät suoraan sanoen häikäilemättöminä loisina työväenluokan ja kaikkien työtätekevien nerokkaan vallankumouksellisen opin kustannuksella.

Revisionisteille ovat tyypillisiä yritykset kuvata Marx abstraktista ajattelua harrastaneeksi sosiologiksi ja Engels pelkäksi käytännönmieheksi ja dogmaatikoksi. Marxin aatteellisesta perinnöstäkin etsitään ristiriitoja: varhainen Marx asetetaan myöhemmän Marxin vastakohdaksi, humanisti Marx vallankumousmies Marxin vastakohdaksi. Vallankumousmiehenä, taistelijana ja poliitikkona Marx ei näet miellytä vääristelijöitä, mutta ihmisenä, haaveilijana ja tiedemiehenä hän on heidän mieleisensä. On ilmestynyt paljon kirjallisuutta, jossa innokkaasti kuvataan kahta Marxia: nuorta ja vanhaa. Tieteellisen analyysin varjolla Marx ja Engels asetetaan vastakkain, ja heidät yhdessä asetetaan vuorostaan Leninin vastakohdaksi. Nykyään samoin kuin 1800-luvullakin on ilmestynyt näyttämölle revisionistinen Marxin »tutkijain» kaarti, jonka päätehtävänä on marxilaisuuden vääristely. Tuskin noin epäkiitollisessa työssä voidaan saavuttaa kunnian laakereita.

Marxilaisuuden revisionistiset vääristelyt ovat perussuunniltaan hämmästyttävän yhdenmukaisia marxilaisuuden nykyaikaisen porvarillisen vääristelyn, ns. marxologian kanssa. Porvarilliset marxilaisuuden tutkijat yrittävät asettaa leninismin ja marxismin vastakkain, he propagoivat ajatusta marxilaisuuden »desintegraatiosta» ja etsivät uusia perusteita todistaakseen, että marxilaisuus on vanhentunut ja sisäisesti ristiriitainen. Revisionistit kulkevat heidän vanavedessään.

On helppo todistaa, että nykyiset marxilaisuuden vääristelijät harjoittavat plagiaattia. Eduard Bernstein ja Karl Kautsky kokeilivat ensimmäisinä marxilaisuuden jaottelua. Eroa oli vain siinä, että he tekivät Marxista kolme Marxia: 1. Marx oli demokraatti, humanisti, ranskalaisten valistajien ajatukset omaksunut mietiskelijä; 2. Marx oli vallankumousmies, kapinoitsija, salaliittolainen, kannatti Babeufia ja Blanqui'a, joiden vaikutuksesta kirjoitti »Kommunistisen puolueen manifestin»; 3. Marx oli liberaali demokraatti, kannatti parlamentaarista tasavaltaa, kehotti sovittamaan työläisten ja kapitalistien välisen ristiriidan rauhanomaisesti, siten että kapitalisteilta lunastetaan tehtaat.

Lenin kirjoitti: »Marxin opille tapahtuu nykyään samaa mitä historiassa on monta kertaa tapahtunut vallankumouksellisten ajattelijain ja sorrettujen luokkien vapaustaistelun johtajain opeille. Suurten vallankumousmiesten eläessä sortajaluokat ovat maksaneet heille alituisella vainoamisella, ovat ottaneet heidän oppinsa vastaan raivokkaalla kiukulla, hurjalla vihalla, hillittömällä valheen ja parjauksen ryöpyllä. Heidän kuoltuaan heistä yritetään tehdä vaarattomia pyhäinkuvia, yritetään niin sanoaksemme julistaa heidät pyhimyksiksi, myöntää heidän *nimelleen* jonkinlainen kunnia sorrettujen luokkien 'lohdutukseksi' ja petkuttamiseksi ja riistää vallankumoukselliselta opilta sen *sisällys*, tylsyttää sen vallankumouksellista kärkeä, mataloittaa tätä oppia. Tällaisessa marxilaisuuden 'muokkauksessa' yhtyvät nykyään porvaristo ja työväenliikkeessä olevat opportunistit. Opin vallankumouksellinen puoli, sen vallankumouksellinen henki unohdetaan, työnnetään syrjään ja vääristellään. Etualalle vedetään ja ylistetään sellaista, mikä on tai näyttää olevan otollista porvaristolle.»[117]

Luopiot menivät parjauspuheissaan niin pitkälle, että väittivät Marxin olleen osattoman luokkataistelun ja proletariaatin diktatuurin teorian perusteluun ja maininneen vain yhden kerran sattumalta proletariaatin diktatuurista. Leninille kävi samoin kuin Marxille ja Engelsillekin. Kuten tunnettua, trotskilaiset arvioivat leninismin suppeaksi kansalliseksi ilmiöksi, joka soveltui vain talonpoikaisen Venäjän tai alikehittyneiden maiden oloihin. Eräät revisionistit pitivät leninismiä marxilaisuuden mekaanisena sovellutuksena ja kiistivät leniniläisen vaiheen marxilais teorian kehityksessä.

Olipa sellaisiakin yltiöitä, jotka asettivat leninismin marxilaisuutta korkeammalle ja kuvasivat sen itsenäiseksi opiksi, joka kohoaa tieteellisen kommunismin perustanlaskijoiden teorian yläpuolelle. Lenin vastusti päättävästi tuollaista

tulkintaa eikä jättänyt vähäisintäkään epäilystä siitä, että marxilaisuudessa, tieteellisen sosialismin teoriassa olisi ollut jokin uusi suuntaus. *Jokaista kysymystä tarkastellessaan Lenin lähti aina ennen kaikkea Marxin ja Engelsin opista. Hän ei tehnyt sitä taktisista syistä, saadakseen helpommin viedyksi läpi uudet ajatuksensa, vaan siksi, että hän oli ylpeä saadessaan Marxin ja Engelsin uskollisena oppilaana ja seuraajana kehittää, rikastuttaa ja soveltaa marxilaisuutta uudella historiallisella aikakaudella.*

Marxilaisen tieteen tarkoituksena on taistelu, maailman uudistaminen. Sen tehtävänä ei ole ainoastaan ilmiöiden oikea selittäminen, vaan myös maailman uudelleen rakentamisen jouduttaminen. Se on sisäiseltä olemukseltaan luova oppi, siksi se ei kaipaa, että sen luovaa luonnetta herkeämättä korostettaisiin. *Todellinen marxilainen on se, joka käyttää tuota tehokasta oppia nimenomaan toiminnan, taistelun, uudistustyön ohjeena.* Lenin omaksui erittäin hyvin marxilaisuuden tämän puolen ja koko toimintansa kaudella, vaikeimpina hetkinä hänellä oli tapa »neuvotella Marxin kanssa». Joistakuista tämä on tuntunut dogmaattisuudelta, mikä on suorastaan kummastuttavaa. Lenin osoitti siten uskovansa rajattomasti marxilaisuuteen ja sen aatteellisen puhtauden säilyttämisen tarpeellisuuteen. Kommunistien on pidettävä tätä oppia varmoissa käsissään ja kehitettävä sitä jatkuvasti, muuten marxilaisessa liikkeessä voi päästä vallalle joko oikeistoreformismi tai »vasemmistolainen» revolutionarismi, niin kuin monissa Länsi-Euroopan maissa tapahtui 1800- ja 1900-luvun vaihteessa.

Revisionistisessa kirjallisuudessa on huomattava sija vallankumousten uudelleenarvioinnilla. Porvarillinen propaganda ja kaikensuuntaiset revisionistit nostivat esiin valtavan määrän vallankumousten historiaa koskevaa aineistoa Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen 50-vuotispäivän yhteydessä. Tässä taaskin piilee yritys jakaa kahdeksi yhtenäinen marxilais-leniniläinen vallankumousoppi. Toiset vallankumoukset ovat muka maineikkaita, oikeita, mutta toiset taas maineettomia. Todellisiksi, maineikkaiksi vallankumouksiksi luettiin kaikki porvarilliset vallankumoukset, tietenkin myös Venäjän helmikuun vallankumous 1917. Venäjän vuoden 1905 vallankumous julistettiin maineettomaksi ja melko merkityksettömäksi.

Entä ihmiskunnan historiassa perinpohjaisen käänteen tehnyt Lokakuun vallankumous? Sitä arvioitiin kahtaalta. Ensinnäkin se oli oikea, koska se oli »rauhanomainen», ja toiseksi se ei ollut oikea, vaan se oli salaliittolaisvallankumous, koska se oli sosialistinen kansanvallankumous. Usein vedotaan siihen, että Lenin nimitti Lokakuun vallankumousta rauhalliseksi, verettömäksi vallankumoukseksi. Pitääkö tämä paikkansa? Kyllä, Lenin tosiaan sanoi, että Lokakuun *aseellinen kapina* 1917 oli harvinaisen veretön, harvinaisen helppo ja harvinaisen menestyksellinen. Mutta Lenin ei milloinkaan eikä missään sanonut, että Lokakuun *vallankumous* olisi ollut veretön ja helppo. Eihän kapinaa ja vallankumousta saa samastaa.

Kun Lenin puhui kapinan verettömyydestä, hän tähdensi sitä, missä määrin olivat kypsyneet sen objektiiviset edellytykset ja miten täsmällisesti ja taitavasti oli järjestetty kapinallisten voimat, tai kuten hän sanoi, missä määrin »hedelmä oli kypsynyt». Lenin korosti kuitenkin usein, että vallanotto oli vasta alkua, Venäjän oloissa oli tärkeintä saada pidetyksi valta ja aloitetuksi sosialismin rakentaminen. Siinä tarkoituksessa oli kapinan toteuttamisen lisäksi varmistettava kapinassa saatu voitto ja kehitettävä vallankumousta laajuus- ja syvyyssuuntaan. Kuten tunnettua, nimenomaan vallankumouksen kehittäminen kohtasi kotimaisen vastavallankumouksen ja kansainvälisen imperialismin ankaran vastarinnan ja vaati työtätekeviltä valtavia uhrauksia ja verenvuodatusta. Herää kysymys, minkä perusteella eräät kirjoittajat samastavat kapinan opetukset ja Lokakuun sosialistisen vallankumouksen kehittämisprosessin.

Tarkastelkaamme erästä kuvaavaa tosiseikkaa. Lenin teki mielellään historiallisia rinnastuksia ja vertasi aina huolellisesti tapahtumia, prosesseja, luokkien voimasuhdetta ja liikkeen suuntausta. Vertailu auttoi häntä perustelemaan tieteellisesti luokkataistelun lakeja ja kehittelemään puolueen tieteellistä strategiaa ja taktiikkaa. Leninin lähestymistapaa käyttääksemme esitämme seuraavan vertauksen. Ranskan porvarillinen vallankumous 1700-luvun lopulla oli klassinen

vallankumous sekä taistelukeinojen että saavutettujen tulosten kannalta. Tasavaltalaista porvaristoa edustaneet tunnetut ranskalaiset historioitsijat Augustin Thierry, Françoise Mignet ja François Guizot valaisivat pääpiirtein oikein luokkien voimasuhteita ja taistelua. Vuonna 1852 Weydemeyerille lähettämässään kirjeessä Marx sanoi, ettei hän itse asiassa keksinyt luokkien olemassaoloa enempää kuin luokkataisteluakaan, että siitä kirjoittivat ensimmäisinä porvarilliset historioitsijat[118] lähtien suuressa porvarillisessa vallankumouksessa vaikuttaneiden luokkien voimasuhteiden tieteellisestä analyysista.

Paitsi mainittuja historioitsijoita, jotka olivat selvillä vallankumouksen objektiivisista kehitysprosesseista, vilkastuivat myös ne ideologit, jotka alkoivat vähitellen tulkita uudella tavalla Ranskan vallankumouksen kulkua. Sosiologian alalla ilmestyi kokonainen valeteoreetikkojen koulukunta, joka kuvasi vallankumouksen kulkua porvariston etujen mukaisesti. Esimerkiksi Plehanovin ankarasti arvostelema ranskalainen sosiologi, muudan Paul Janet kirjoitti: »Vallankumouksen tavoite — *kansalaisten tasa-arvoisuuden* ja *poliittisen vapauden* saavuttaminen — oli suurin ja laillisin tavoite, johon kansa oli milloinkaan pyrkinyt.» Mutta taistelukeinot olivat kelvottomat: »ne olivat liian usein väkivaltaisia ja kauhistuttavia», ja siihen muka oli syypää kansa, »alhaiso eikä porvaristo. Yhteenvedoksi hän esitti iskulauseen: »Pidettäköön lujasti kiinni vallankumouksen saavutuksista, mutta luovuttakoon kumouksellisesta hengestä sekä laittomista, väkivaltaisista keinoista.»[119] Edelleen hän julisti: »Muistettakoon vallankumousmiehiä, mutta unohdettakoon nimet.»

Tällainen virtaus tuli pian vallitsevaksi porvarillisessa historiankirjoituksessa. Pitkiin aikoihin ei puhuttu sanaakaan kansan vallankumouksellisesta osuudesta eikä sen todella rahvaanomaisista taistelukeinoista, mutta sen sijaan kaikkialla julistettiin vallankumouksen »aikaansaannoksia»: tasa-arvoisuutta, veljeyttä, vapautta. Samoin kävi myös nimien suhteen. Pinnalle pääsivät kaikkein taantumuksellisimmat toimihenkilöt, jotka julistettiin vallankumousmiehiksi. Pitkiksi ajoiksi poljettiin lokaan sellaisten suurten vallankumousmiesten kuin Maratin, Dantonin ja Robespierren nimet. Suuren

porvarillisen vallankumouksen todellisen arvion antoivat aluksi Marx ja Engels ja sitten Lenin ynnä muut marxilaiset. He palauttivat Ranskan suuren vallankumouksen maineen ja merkityksen ja antoivat tunnustuksen kansalle ja sen todellisille johtajille.

On kuvaavaa, että porvaristo ei unohda nykyäänkään vallankumoustaan. Tarkastelkaamme tosiasioita. Ranskan suuri porvarillinen vallankumous oli noin 200 vuotta sitten, mutta porvaristo säilyttää nykyäänkin hartaasti perinteitään. Se kasvattaa nykyäänkin huolellisesti nuorisoa oman luokkapuolueensa hengessä, luokkansa suuruuden hengessä. Porvaristo uskottelee nykyäänkin kansalle, että Ranskan vallankumouksessa käytetyt taistelukeinot ja -menetelmät olivat muka kelvottomia, kansanvastaisia, mutta vallankumouksen aikaansaannokset olivat tosiaan porvariston huippusaavutus. Päälle päätteeksi tehdään yhteenveto: historia on muka osoittanut, että proletariaatti päätyy porvariston tunnuksiin, mutta porvaristo ei päädy proletariaatin tunnuksiin. Näin ollen marxilaisuus ei muka ole toteutunut, mutta porvarillisten ideologien opit ovat toteutuneet ja Ranskan suuren porvarillisen vallankumouksen ihanteet ovat toteutuneet.

Tämä kaikki muistuttaa sitä, mitä nykyaikaiset revisionistit haluaisivat tehdä Lokakuun suuren vallankumouksen suhteen. Revisionistithan olivat innokkaasti mukana niissä lukuisissa porvarillisen lehdistön julkaisemissa sepustuksissa Lokakuun sosialistisen vallankumouksen 50-vuotispäivän johdosta, joissa viivattiin yli ja yritettiin tappaa vaitiololla kaikki vallankumouksellinen, sankarillinen ja rohkea ja kuvattiin suuri sosialistinen vallankumous harmaaksi, värittömäksi, olemattomiin häipyneeksi.

Samanlainen kampanja pantiin toimeen antikommunistisessa lehdistössä myös Neuvostoliiton 50-vuotispäivän yhteydessä. *Teoreettisessa mielessä* esitettiin väärässä valossa Leninin oppi kansallisuuskysymyksestä sekä kommunistisen puolueen kansallisuuspolitiikan tavoitteet Lokakuun vallankumouksen jälkeen. *Konkreettis-historiallisessa mielessä* vääristeltiin sekä erillisiä tosiasioita että Neuvostoliiton muodostumisprosessia kokonaisuudessaan ja Neuvostoliiton kehitysvaiheita. Tahallisesti jätettiin ottamatta huomioon se,

että sosialistiset tasavallat liittyivät vapaaehtoisesti yhteen, ja painotettiin muka väkivaltaista monikansallisen neuvostovaltion muodostamista. Hyökkäyksiä tehtiin myös niin sanoaksemme *juridisessa mielessä;* niiden tarkoituksena oli kuvata Neuvostoliitto näennäiseksi liittovaltioksi, joka ei myönnä todellisia valtio-oikeudellisia federalismin takeita.

Mainitut kolme arvostelusuuntaa punoutuvat tietenkin läheisesti yhteen. Antikommunismin ja revisionismin teoreetikot vetoavat keinottelutarkoituksessa marxilais-leniniläiseen teesiin, jonka mukaan tulevassa kommunistisessa yhteiskunnassa vapaat kansakunnat liittyvät väistämättömästi yhteen, ja väittävät provokatorisesti, että tuo teesi edellyttää Neuvostoliiton kaikkien kansojen alistamista jollekin yhdelle kansakunnalle, että itsemääräämisen on ehdottomasti johdettava eroamiseen. Miksi porvarilliset kirjoittajat ja revisionistit *painottavat eroamista?* Muokatakseen ravintoalustaa nationalismille, antaakseen iskun proletaarisen, sosialistisen internationalismin ja neuvostopatriotismin periaatteille ja vihdoin heikentääkseen Neuvostoliiton kansojen yhtenäisyyttä, kylvääkseen eripuraisuutta niiden välille ja horjuttaakseen yhtä suurimmista vallankumouksellisista aikaansaannoksistamme, neuvostokansojen ystävyyttä.

Lenin antoi aikoinaan vastauksen tuon tyyppisille arvostelijoille perustelemalla sen kumoamattoman tieteellisen väitteen, että *yhteiskunnan vallankumouksellisen uudistamisen henki edellyttää kansakuntien itsemääräämisoikeuden ehdotonta toteuttamista, että todellinen itsemääräämisen johtaa kansakuntien lähenemiseen ja yhteenliittymiseen eikä niiden loittonemiseen ja eroamiseen toisistaan. Tämä on sosialististen kansakuntien ehdoton objektiivinen kehityslaki.* Lenin korosti, että kansallisuuskysymystä ratkaistaessa on lähdettävä luokkakantaisesta asennoitumisesta, siitä, että jokainen kansakunta voi saavuttaa todellisen itsemääräämisoikeuden, täysivaltaisuuden ja mahdollisuuden vapaaseen kehitykseen vain sillä ehdolla, että valta siirtyy työtätekevien käsiin, vain sosialismin ja kommunismin tiellä, tasa-arvoisten kansojen yhteisessä taistelussa sosialismin ja kommunismin puolesta. Lenin opetti tässäkin näkemään marxilaisuuden vallankumouksellisen olemuksen, kansallisen ja kansainvälisen

dialektiikan; hän vastusti pikkuporvarillista suistumista pluralismiin niin teoriassa kuin käytännössäkin.

Mistä pluralismi on saanut alkunsa? *Pluralismin päälähteenä on luokkataistelun kärjistyminen aikakaudella, jolloin koko maailman mitassa tapahtuu siirtyminen kapitalismista sosialismiin ja sosialistisesta järjestelmästä tulee yleismaailmallisen kehityksen ratkaiseva tekijä. Tämä pakottaa porvariston ideologeja parjaamaan yhä sinnikkäämmin sosialismia ja »haurastuttamaan» sosialistista järjestelmää. Pluralismin teorian ja vastaavan poliittisen käytännön tärkeimpänä poliittisena tarkoituksena on vallankumouksellisten, sosialististen ja imperialisminvastaisten voimien yhteisrintaman ja niiden päätuen, sosialistisen maailmanjärjestelmän heikentäminen ja horjuttaminen.* Pääsyynä pluralismin vilkastumiseen ja turmiolliseen vaikutukseen porvariston apureina toimivien revisionistien keskuudessa on marxismi-leninismin tieteellisen teorian ja sen dialektisen metodin väheksyminen. Onko se marxismi-leninismin tietoista väheksymistä vai pelkkää unohtamista, tällä seikalla ei ole olennaista merkitystä. Merkille pantavaa on, että noiden teoreetikkojen järkeilyissä revisionismi saa yliotteen.

* * *

Mikä yhteenveto on tehtävä sanotusta? Konvergenssi- ja pluralismiteoriain paljastamiseksi on ensinnäkin propagoitava jatkuvasti yhteiskuntakehityksen lainomaisuuksien marxilais-leniniläistä tulkintaa ja yhteiskuntakehityksen ilmiöiden analysoinnin dialektista menetelmää. Toiseksi on marxismi-leninismin asemista käytävä yhä aktiivisempaa ja periaatteellisempaa taistelua kaikkia revisionistisia oppirakennelmia vastaan. Marxistit-leninistit eivät milloinkaan lannistu sotaisen revisionismin painostuksesta eivätkä luovu asemistaan. He ovat täysin aseistautuneina valmiit suorittamaan historiallisen tehtävänsä: murskaamaan ideologiset vastustajansa ja puolustamaan marxismi-leninismin suuren lipun.

3. KAPITALISMIN TUHO JA SOSIALISMIN VOITTO OVAT VÄISTÄMÄTTÖMÄT

Marx pani ensimmäisenä merkille sen, että yhteiskuntataloudellisten muodostumien vaihtuminen on syvällisistä sisäisistä syistä, niiden vuorovaikutuksesta ja keskinäisestä riippuvuudesta aiheutuva keskeytymätön prosessi. Marx sai selville yhteiskuntakehityksen objektiivisen lainomaisuuden perimmäiset salaisuudet ja todisti, ettei yksikään yhteiskuntajärjestelmä katoa näyttämöltä ennen kuin siitä tulee edistyksellisen kehityksen jarru. Mikään uusi yhteiskuntajärjestelmä ei myöskään synny ennen kuin vanhassa yhteiskuntajärjestelmässä kehittyy uuden syntyyn tarvittavien taloudellisten, poliittisten ja ideologisten edellytysten vähimmäismäärä. Tällä teoreettisella perusajatuksella on eittämättä tärkeä merkitys nykyäänkin.

Huomautettakoon että tämä totuus on ymmärretty aiemmin ja usein ymmärretään nykyäänkin liian suoraviivaisesti ja kategorisesti ja siis väärin. Se marxilainen teesi, että edellytykset perinpohjaiselle sosiaaliselle vallankumoukselle (ei pinnallisille vallankaappauksille), joka vaihtaa entisen yhteiskuntataloudellisen järjestelmän uuteen, muodostuvat vasta silloin, kun vanha yhteiskuntajärjestelmä ei tarjoa enää mahdollisuuksia tuotantovoimien kehitykselle, kaipaa syvällistä harkintaa. Tämä teesi ei lainkaan merkitse, että vanha yhteiskuntajärjestelmä alkaisi väistämättömästi hajota itsestään siitä hetkestä, kun se alkaa jarruttaa yhteiskuntataloudellista kehitystä. Asia ei ole siten.

Mikäli tunnustamme, että tuotantovoimat ovat historiallisen kehityksen tärkein liikevoima, niin tuo kehitys tapahtuu siis ihmisten vaikutuksesta eikä ilman ihmisiä. Kun yhteiskunnallista edistystä, tiedettä, tekniikkaa ja kulttuuria alkavat ahdistaa vanhat puitteet ja kun ihmiskunnan kehitykselle käy tarpeelliseksi yhteiskuntamuotojen vaihdos, niin tuo vaihdos ei tapahdu itsestään, vaan luokiksi yhdistyneiden ihmisten taistelun kautta. Koko johtokoneistoa käsissään pitävän taantumuksellisen hallitsevan luokan tilalle on noustava uuden, edistyksellisen luokan, jolla on uuden yhteiskuntajärjestelmän perustamisen ohjelma ja joka on riittävän tietoinen ja järjestynyt ja jolla on reaalisia voimia entisten isäntien syrjäyttämiseksi sekä valtaväylän raivaamiseksi uusille yhteiskuntasuhteille.

Yhteiskuntataloudellisen järjestelmän vaihtamiseksi toiseen ovat siis tarpeen paitsi objektiiviset aineelliset edellytykset myös subjektiiviset tekijät, ts. kypsyneet yhteiskunnalliset voimat, jotka ovat valmiit suorittamaan perinpohjaisen mullistuksen yhteiskunnan sosiaalisessa ja taloudellisessa järjestelmässä. Historiassa on ollut usein myös sellaisia tilanteita, että vanha yhteiskunta on ammentanut loppuun kaikki edistyksen mahdollisuutensa, mutta kumousta ei ole onnistuttu suorittamaan. Näin kävi esim. Kreikan ja Rooman orjayhteiskunnissa. Mistä se johtui? Siitä että noissa aikansa eläneissä yhteiskunnissa ei ollut uutta, riittävän voimakasta luokkaa, joka olisi pystynyt kukistamaan orjanomistajat ja pystyttämään uuden yhteiskuntajärjestelmän. Orjakapinat vain horjuttivat vanhaa järjestelmää ja lähensivät sen tuhoa. Feodalismin aikaisessa yhteiskunnassa ei myöskään aina ollut tarvittavalla hetkellä sellaista uutta luokkaa, joka olisi pystynyt kukistamaan tilanherrojen vallan ja avaamaan tietä historialliselle kehitykselle. Palauttakaamme mieleen 1800-luvun puolivälissä Venäjällä vallinneet olot. Samanlainen tilanne on havaittavissa nykyäänkin monissa valtioissa.

Historiassa on ollut usein sellaisia tapauksia, että samankaltaisissa historiallisissa oloissa eläneet valtiot, yhteiskunnat eivät ole päässeet kehittymään edelleen kyseisellä yhteiskuntataloudellisella perustalla, eikä niissä ole onnistuttu toteuttamaan kumoustakaan koska ei ole ollut uutta luokkaa, joka olisi pystynyt raivaamaan tietä kehitykselle. Tästä on ollut seurauksena, että kyseinen valtio, kyseinen yhteiskunta on vähitellen menettänyt itsenäisyytensä, joutunut riippuvaan asemaan ja jopa jonkin muun valtion orjuuttamaksi tai se on rappeutunut ja hajonnut kokonaan. Ihmiskunta ei siis aina ole kulkenut noususuuntaan. Se on kokenut myös pitkiä lama- ja jopa rappiokausia. Ihmiskunta ei pysy paikallaan, luokkien ja kansallisuuksien välinen taistelu horjuttaa sen tasapainoa: ellei yhteiskunta pääse liikkumaan ylöspäin, se vajoaa alas, ellei ole luokkaa, joka nostaisi sen, se rappeutuu, menettää itsenäisyytensä ja tuhoutuu.

Nykyään on paitsi Euroopassa myös koko maailmassa muodostunut objektiivisesti sellainen tilanne, että voidaan varmasti väittää kapitalistisen järjestelmän (laajassa sosiaalisessa mielessä: kyseessä eivät ole yksityiset kehitysmomentit) ammentaneen loppuun mahdollisuutensa. Porvarillisessa yhteiskunnassa tuotantovoimat kehittyvät ristiriitaisesti, kouristuksenomaisesti, keskeytyksin. Yhä selvempinä piirtyvät porvarillisen yhteiskunnan ilmeisen lahoamisen tunnusmerkit kaikilla suunnilla. Tuotantovoimien kehitys ei tietenkään ole pysähtynyt, se kulkee heilahdellen joko ylös tai alaspäin, mutta kapitalismin yhteiskuntataloudellisen ja moraalis-poliittisen kehityksen käyrä kokonaisuudessaan laskee kaikkien heilahdusten kautta eikä nouse.

Kapitalistinen tuotantotapa, joka jatkuvasti kumouksellistaa ja yhteiskunnallistaa tuotantoprosessia, *on* jo *luonut* sosialismin aineellis-tekniset edellytykset. Maailmanhistoriallisessa mitassa kehittyneimpien kapitalistimaiden tuotantovoimat ja itse tieteellistekninen kumous ovat jo kauan sitten ylittäneet kapitalismin rajat ja todistavat sitä, että yhteiskunta *on* täysin *kypsä* siirtymään sosialismiin. Monopolistisen kapitalismin ja valtiovallan yhteenkasvettuminen on lopullisesti *saattanut huonoon valoon* maailman kansojen silmissä sekä porvarillisen talousjärjestelmän että porvarillisen poliittisen päällysrakenteen. Toisin sanoen yhteiskuntataloudellisena järjestelmänä kapitalismi *on elänyt aikansa* ja pysyy pystyssä vain karkean voiman, militaristisen politiikan, lahjonnan, kansanjoukkojen pettämisen varassa ja sen varassa, että aikamme vallankumoukselliset voimat eivät ole riittävän yhtenäisiä.

Imperialismi on osoittanut villipedon vaistonsa tekemällä tulella ja miekalla selvää Indonesian edistyksellisistä voimista, ennen kaikkea kommunisteista. Imperialismi on paljastanut itsensä väkivallantekijäksi ja vapauksien tukahduttajaksi Kreikassa. Imperialismi on todistanut olevansa vapauttarakastavien arabikansojen tukahduttaja: se on yllyttänyt Israelin militaristit veriseen ryöstösotaan arabikansoja vastaan. Vietnamissa, Kambodžassa ja Laosissa imperialistit ovat leimanneet itsensä fasistiraakimuksiksi.

Imperialismi on synnyttänyt sellaisen hirviön kuin fasismin. Georgi Dimitrov oli aivan oikeassa kysyessään 1934 Leipzigin oikeusistunnossa yhdeltä Saksan fasistijohtajista, Göhringiltä, että missä maassa imperialismin siittämät fasistit olisivat käyttäytyneet paremmin kuin villipedot. Imperialismi on vuosisatamme sairaus. Nimenomaan se synnyttää ja juurruttaa sellaisia rujoja yhteiskuntaelämän ilmiöitä kuin nationalismia ja šovinismia. Tuota imperialismin saastuttavaa myrkkyä levittävät usein oikeisto- ja »vasemmisto»-opportunistit. Siksi maailman edistyksellisiltä voimilta, ennen kaikkea kommunisteilta vaaditaan esikuvallista järjestyneisyyttä, yhtenäisyyttä, taistelukuntoisuutta ja valppautta. »Ihmiset, minä rakastin teitä, olkaa valppaita!» — tämä maineikkaan tšekkoslovakialaisen kommunistin Julius Fučikin kehotus on nykypäivien tunnus ja taistelukutsu.

Porvarillisen ideologian perusta on niin ikään tuntuvasti haurastunut. Se näivetys, aatteellinen tyhjyys ja siveellinen villiintyminen, jota porvaristo kylvää, suuntautuu porvariston herruutta vastaan. Ihmiskunta ei siedä enää henkistä onttoutta eikä siveettömyyttä, vaan puolustaa kaikin voimin maailman kulttuuria, sivistystä, menneiden sukupolvien parhaita perinteitä turvatakseen itselleen ihmisarvon mukaisen nykyisyyden ja valoisan tulevaisuuden. Edistykselliset, vallankumoukselliset voimat vastustavat yhä kiivaammin porvarillista siveettömyyttä sekä niitä epätoivoissaan riehuvia äärimmäiskantaisia voimia, jotka tuntevat olevansa perikadon partaalla ja ovat valmiit hävittämään koko inhimillisen sivilisaation. Tosiaankin kaikki tiet ja polut johtavat ihmiskuntaa yhteiskunnalliseen edistykseen, sosialismin voittoon. Tulevaisuus kuuluu sosialismille.

Merkitseekö tämä, että porvaristo olisi tuomittu tuhoutumaan itsestään? Ei suinkaan. Sosialismin objektiiviset aineelliset edellytykset sinänsä eivät ratkaise kysymystä kapitalismin vaihtumisesta sosialismiin. Kapitalismi ei tuhoudu automaattisesti romahtamalla, eikä sosialismi tule itsestään. Lenin totesi, että imperialismin kaudella kypsyvät ehdottomasti sosialismin aineelliset edellytykset, ja tähdensi samalla, että kapitalismi ei tuhoudu milloinkaan ilman subjektiivista tekijää, ts. ilman työväenluokan ja työtätekevien joukkojen vallankumouksellista taistelua, kapitalismin lahoaminen saattaa

pitkittyä. Siksi subjektiivisella tekijällä on nykyään ratkaiseva osuus kapitalismin vaihtamisessa sosialismiin. Ainoastaan laajojen työtätekevien joukkojen aktiivisesti tukema ja todella vallankumouksellisen puolueen johtama työväenluokka voi ratkaista käytännöllisesti kysymyksen kapitalismin hävittämisestä ja sosialismin voitosta koko maailman mitassa.

Kapitalismin hävittäminen on vaikea tehtävä. Porvaristo on toimiva luokka, joka on kasvanut tietyllä tuotannollisella, taloudellisella, ideologisella ja poliittisella pohjalla. Se ei ole yhteiskuntataloudellisen kehityksen passiivinen tuote, vaan elävä, toimiva, aktiivinen historiallinen voima. Mutta tämä luokka on elänyt aikansa, siitä on tullut historiallisen kehityksen jarru. Silti se ei ole suinkaan valmis luopumaan aseistaan ja sanomaan: »Koska tieteellinen historiallinen materialismi on todennut minut tuhoutuvaksi luokaksi, niin poistun vapaaehtoisesti näyttämöltä.» Tällaista ei tietenkään voida olettaa. Yhtä väärin olisi työväenluokan kannalta olettaa, että proletariaatin voitto on jo taattu, koska kommunistinen ideologia on todennut porvaristoluokan historiallisesti tuomituksi ja häviäväksi. Asia ei ole niin yksinkertainen. Kaikkein heikoinkaan riistäjäluokan hallitus ei ole milloinkaan kaatunut, ellei sitä ole kaadettu. Mikään luokka ei ole luopunut vallasta, ellei kukaan ole sitä kukistanut.

Porvaristo on yhä mahtava luokka, vaikka sen edut ovatkin ristiriidassa historiallisen kehityksen tarpeiden kanssa. Porvaristo osaa sitä paitsi keskittää suurimmat voimansa, poliittisen petoksen keinot sekä väkivalta- ja provokaatiokeinot juuri sillä hetkellä, kun sosiaalinen tuho uhkaa sitä eniten. Sosialismin voitto monissa Euroopan ja Aasian maissa sekä kasvavat kansanliikkeet kautta maailman merkitsevät porvaristolle kuolemanvaaraa. Siksi porvaristoluokan itsesäilytysvaisto on herkistynyt äärimmilleen. Mitä suurempi vaara, sitä enemmän koko luokka samoin kuin erillinen ihminenkin jännittää elinvoimiaan kamppaillessaan itsensä säilyttämisestä.

Edistyksellinen yhteiskunnallinen ajattelu on historianprosessin tieteellisen tiedostamisen perusteella tunnustanut, että porvaristo on elänyt aikansa, mutta porvaristo on osoittautunut silti hyvin elinvoimaiseksi. Mistä tämä johtuu? Kysymys on siitä, että tuotantovoimat kehittyvät epätasaisesti, harppauksittain: väliin ne etenevät vauhdikkaasti, väliin taas pysyvät paikallaan, ja vuorostaan myös yhteiskunnallisen prosessin eri puolet kehittyvät äärimmäisen epätasaisesti. Siksi porvaristo ei näivety samassa suhteessa kuin työväenluokka kasvaa ja lujittuu. Porvaristo panee liikekannalle kaikki voimat — armeijan, poliisin, tieteen, koulun, kirkon, parlamentin, lehdistön, fasistijoukkiot, työväenluokan leiristä paenneet loikkarit ja työväenliikkeen rappeutuneet ainekset — ja valmistautuu tekemään kaikin keinoin vastarintaa, taistelemaan työväenluokkaa vastaan elämästä ja kuolemasta.

Jos historiallisesti tuhoon tuomittu porvaristo olisi riittävän voimakas ja tarmokas pystyäkseen ankarassa yhteenotossa voittamaan työväenluokan ja riistämään kansoilta sosialistiset aikaansaannokset, niin se merkitsisi, että maapallo olisi tuomittu taloudelliseen ja kulttuurilliseen rappioon, niin kuin menneisyydessä on käynyt monille maille ja sivilisaatioille. Elämä sanelee määräävästi sen johtopäätöksen, että ihmiskunnan ja sivistyksen voi pelastaa vain sosialismi. Nykyyhteiskuntaa ei saa saattaa alttiiksi kuolemanvaaralle. Historia opettaa työväenluokkaa ja sen etujoukkoa, kommunistisia puolueita: »Ihmiskunnan kohtalot ovat teidän käsissänne; ellei imperialistien hankkeita vastaan aseteta kansanjoukkojen järjestynyttä voimaa, niin ihmiskuntaa uhkaa kuolemanvaara.»

Kysymys on vain voimista ja keinoista, jotka turvaisivat mahdollisimman pikaisen voiton sosialismille. *Sellaisia voimia on, ja marxistit-leninistit näkevät nuo voimat. Siksi he pyrkivät lujittamaan kaikkien imperialisminvastaisten voimien tukena olevan sosialistisen maailmanjärjestelmän mahtia ja yhtenäisyyttä, tekemään mahdollisimman pian tehottomaksi oikeistoreformistien ja »vasemmistolaisten» seikkailijoiden politiikan työväenliikkeessä, poistamaan kansainvälisessä kommunistisessa liikkeessä ilmenneet aatteellis-poliittiset erimielisyydet sekä järjestämään, vilkastuttamaan ja liittämään yhteen työväenluokan, kaikki työtätekevät ja kaikki edistykselliset imperialisminvastaiset voimat kautta maailman. Siten jokaisessa maassa saadaan vilkastumaan liike yhteiskunnallisen edistyksen puolesta, helpotetaan sosialismin leviämistä*

planeetallamme ja rakennetaan ikiajoiksi kestävä rauha maan päälle.

Nykyään puhutaan hyvin paljon yhteiskunnallisesta edistyksestä. Mitä on yhteiskunnallinen edistys? Mikä on tuon käsitteen sisältö?

Oikeistoreformismin ideologit kannattavat myös yhteiskunnallista edistystä, mutta sellaista, joka ei kajoaisi kapitalistisen yhteiskunnan perustaan. He kannattavat rauhallista, vähittäistä, spontaanista liikettä sosiaalisten muutosten suuntaan. Heidän iskulauseensa ei ole muuttunut entisestään: »Liike on kaikki kaikessa, lopullinen päämäärä ei ole mitään.» Näiden »vallankumousmiesten» tunnuksena on mukautuminen kaikkeen, halu tulla toimeen kaikkien kanssa, solua virran mukana ja aika ajoin viskoa demagogisia iskulauseita kansalle.

Marxilais-leniniläinen tulkinta kuvastaa toisenlaista asennoitumista yhteiskunnalliseen edistykseen. Sen mukaan yhteiskunnallisen edistyksen tärkeimpiä aineksia ovat seuraavat ehdottomat vaatimukset: tuotantovälineiden yksityisomistuksen lakkauttaminen, valtiovallan siirtyminen työväenluokan ja kaikkien työtätekevien käsiin ja tällä perustalla lopullisen päämäärän saavuttaminen, sosialismin ja kommunismin rakentaminen. Nykyään ihmiskunnalla ei ole muuta tietä edistykseen ja ikuiseen rauhaan maan päällä kuin taistelu kansojen kansainvälisen yhtenäisyyden puolesta rauhan, demokratian ja sosialismin lipun alla.

Kyseessä ovat vain päämäärän saavuttamiskeinot. Kun oikeistoreformismin ideologit poistavat tämän kysymyksen kokonaan päiväjärjestyksestä, niin »vasemmistolaisten» seikkailijoiden ideologit pitävät mahdollisina päämäärän saavuttamiskeinoina vain väkivaltaa, aseellista taistelua tai, kuten he sanovat, kertakaikkista maailmanvallankumousta tai kertakaikkista maailmansotaa. Sanomattakin on selvää, että tämä oppilause on läpeensä seikkailuhenkinen ja siitä saattaisi koitua tuhoisia seuraamuksia koko ihmiskunnalle.

Todelliset marxistit-leninistit eivät tietenkään ole milloinkaan poistaneet kysymystä maailmanvallankumouksesta tai väkivaltaisista taistelukeinoista, aseellisesta taistelusta, mutta he eivät ole myöskään pitäneet niitä milloinkaan itse-

tarkoituksena eivätkä yksinomaisina keinoina. Toisin sanoen marxismi-leninismi ei ole tässä kysymyksessä tarjonnut milloinkaan kategorisia reseptejä. Marx kirjoitti seuraavaa: »Kapina olisi mielettömyyttä siellä, missä rauhallinen agitaatio johtaisi päämääräänsä nopeammin ja varmemmin — —. Kyseisen maan työväenluokan on valittava itse ratkaisukeino. Internationaali ei rupea sanelemaan mitään tässä kysymyksessä.»[120] Hallitsevien luokkien terroritekoihin viitaten Marx sanoi: »Tiedämme, että te olette proletaareja vastaan suunnattu aseellinen voima; tulemme vastustamaan teitä rauhallisesti siellä, missä se on meille mahdollista, ja asein silloin kun se on välttämätöntä.»[121]

Lenin sanoi, että objektiiviset lainomaisuudet edellyttävät kapitalismin tuhoa ja sosialismin voittoa. Kaikki riippuu ajasta ja taistelukeinoista. Kukaan ei voi edeltäkäsin sanoa, milloin se tapahtuu ja minkälaisin taistelukeinoin päämäärä saavutetaan, väkivaltaisin vai rauhanomaisin. Uskottavinta on että se saavutetaan mitä erilaisimmin keinoin, kussakin maassa vallitsevien luokkien voimasuhteiden mukaan. Se saattaa tapahtua yhtäkkiä, jonkin aiemman kehityksen kulussa kypsyneen poliittisen kriisin puhjetessa. Päämäärän saavuttaminen saattaa vaatia pitkänkin ajan, kunnes sitä varten kypsyy vallankumouksellinen tilanne.

Historian objektiiviset lait ovat armottomia. Marx sanoi että »historian myyrä kaivaa itsepintaisesti». Vastustakoonpa porvaristo miten tahansa, se joutuu ja on jo joutunutkin luopumaan luokkaetuoikeuksistaan. Kansat eivät voi sietää pitkälti, että tuotantovälineet ja jonkin kansakunnan valtavat rikkaudet olisivat vähäisen etuoikeutetun yhteiskuntaluokan käsissä. On kerrassaan mieletöntä, että sellainen yhteiskunnan aineellisen elämän tärkeä lähde kuin maa ja sen lukemattomat rikkaudet, joita ilman ihmiset eivät voi tulla toimeen, kuuluvat monissa maissa yhä mitättömän pienelle omistajaryhmälle, joka tuomitsee kurjuuteen, metsäläisyyteen, nälänhätään ja sukupuuttoon huomattavan osan maapallon väestöstä, monimiljoonaiset talonpoikaisjoukot.

Työväenluokka, kaikki työtätekevät ja yhteiskunnan kaikki kaukonäköiset edistykselliset voimat alkavat ymmärtää, että nimenomaan tuotantovälineiden yksityisomistuksessa pii-

lee suuri vaara ihmiskunnalle. Nimenomaan se on yhteiskunnan luokkajaon alkusyy, luokkaristiriitoja ja luokkataistelua kärjistävä pesäke. Nimenomaan tuotantovälineiden yksityisomistuksessa piilee suuri sotien vaara sekä kiivaiden sosiaalisten ja sotilaallisten selkkausten vaara. Näin ollen taistelu vallan siirtämisestä työtätekevän kansan käsiin ja taistelu tuotantovälineiden yksityisomistuksen lakkauttamisesta tulee jatkumaan niin kauan kunnes nämä kysymykset ratkaistaan. Tällainen on asian objektiivinen puoli.

Miksi monissa kehittyneissä kapitalistimaissa ei ole nykyään vallankumouksellista tilannetta? Tässä yhteydessä on kosketeltava kysymystä nykyisestä tieteellisteknisestä kumouksesta. Porvaristo ymmärtää hyvin tieteellisteknisen kumouksen merkityksen ja yrittää hyötyä tuosta kumouksesta mahdollisimman paljon. Muistettakoon että porvaristo on kokenut luokka, se on kokenut useamman kuin yhden teknisen kumouksen ja saanut jokaisesta kumouksesta suurta taloudellista, poliittista ja aatteellista hyötyä. Nykyäänkin tieteellisteknisen kumouksen perusteella eräissä kapitalistimaissa on tapahtunut huomattava taloudellinen nousu ja tuotannon laajeneminen. Räjähdysmäinen taloudellinen nousu vaikeuttaa usein työtätekevien taistelua vapautuksensa puolesta. Räjähdysmäistä nousua käyttävät sitä paitsi hyväkseen monenlaiset politikoitsijat, porvariston ideologit, reformistit ja opportunistit. On kuvaavaa, että kapitalistisen talouden nousukaudella nuo vastavallankumoukselliset voimat esittävät aina monenlaisia argumentteja, oppirakennelmia ja teorioita, jotka ylistävät kapitalistista yhteiskuntaa ja sen poliittista järjestelmää. Tästä puhuttiin tarkemmin edellä.

Ei tarvitse olla kaukonäkijä voidakseen ennustaa, että kaikki nuo luopioiden teoriat romahtavat väistämättömästi ja yhtä surkeasti päättyy porvarillisen propagandan nykyään mainostama räjähdysmäinen taloudellinen nousu. Kukaan ei ole vielä onnistunut kiertämään yhteiskuntakehityksen objektiivisia lakeja. Onneksi historia kehittyy marxismi-leninismin perustanlaskijoiden toteamien vastustamattomien lakien mukaan. Räjähdysmäisen nousun rauetessa haihtuvat myös kaikki revisionismin ideologien valeteoriat. Jo nyt ovat alkaneet kypsyä vakavat ja syvälliset ristiriidat. Toistaiseksi ne ilmenevät kylläkin enimmäkseen politiikan alalla ja liittyvät kysymyksiin, jotka koskevat taistelua rauhan puolesta, imperialistien sotaseikkailuja ja uuden maailmansodan uhkaa vastaan. Nämä ristiriidat kärjistyvät entisestään, kun raukenee nykyinen *taloudellinen* nousu, jonka on aiheuttanut pääasiassa tieteellistekninen kumous sekä kapitalistisen talouselämän militarisointi.

Yhdysvalloissa 1969 alkanut liikatuotannon kriisi levisi vähitellen vuosina 1970—1972 suurimpaan osaan Euroopan kapitalistisia maita ja Japaniin. Valuuttakriisi on huonontanut jyrkästi taloudellisia suhdanteita monissa kapitalistimaissa. Työttömyyden kasvu ja hintojen nousu ovat kärjistäneet sosiaalisia antagonismeja ja imperialistien välisiä ristiriitoja. Meidän nähtemme muodostuu vähitellen vallankumouksellinen tilanne, josta hallitsevien luokkien ja näiden apureiden on vaikea löytää ulospääsyä. Tuo tilanne on omiaan aktivoimaan edistyksellisten voimien taistelua imperialismin lahonnutta järjestelmää vastaan.

* * *

Tieteellistekninen kumous kärjistää kaikkia sosiaalisia yhteentörmäyksiä nykymaailmassa. Toisaalta se herättää porvaristossa ja tämän ideologeissa toiveita, että kapitalismin romahdusta voidaan pidättää, että sosiaalinen vallankumous voidaan estää.* Se synnyttää harhakuvitelman, että riistäjäluokka, jonka hallussa ovat valtavat tuotantovoimat ja valtiokoneiston mahti, on kaikkivoipa. Toisaalta nimenomaan tuo valtiomonopolistisen kapitalismin kaikkivaltius sekä militarismin ja porvarillisen sivistyksen turmiollisten voimien ilmeisen vaarallinen kasvu herättävät yhä voimakkaampaa vastustushalua työtätekevissä ja kaikissa rehellisissä ihmisissä. Yhä laajemmin aletaan ymmärtää se kiistaton totuus, että ainoas-

---

* Esimerkiksi länsisaksalainen teknisisti Kurt Mauel olettaa, että »uhkaava sosiaalinen vallankumous voidaan välttää vain sen yhteiskuntakehityksen avulla, jota nykyään toteutetaan ja johon on pyrittävä. Tuossa evolutiivisessa liikkeessä tekniikka esittää huomattavaa osaa» (*K. Mauel*. Technik steht nicht isoliert. — »VDI-Nachrichten», 1969, N 22, S. 18).

taan sosialismi on ulospääsy porvarillisen järjestelmän ristiriitojen umpikujasta, että ainoastaan perinpohjaisten yhteiskunnallisten uudistusten tietä voidaan tieteen ja tekniikan saavutukset asettaa palvelemaan ihmiskuntaa eikä demonisia hävitysvoimia. Silloin »tieteen edustajien, proletariaatin ja tekniikan liiton edessä eivät kestä mitkään pimeyden voimat».[122] Sosialismi antaa mahdollisuuden sivistyksen pelastamiseen ja viitoittaa tien ihmiskunnan valoisaan tulevaisuuteen.

TOINEN OSA

MARXISMI-LENINISMI ON TOIMINTAOHJE

I. HISTORIAN VALLANKUMOUKSELLINEN VETURI ON OIKEILLA SOSIALISTISILLA RAITEILLA

Marxin kuvaannollisen sanonnan mukaan »vallankumoukset ovat historian vetureita». Porvariston historian veturina oli 1700-luvun suuri Ranskan vallankumous, joka merkitsi feodalismin romahdusta ja uuden, kapitalistisen yhteiskuntamuodostuman nousua. Ranskan vallankumousta seurasivat monien Länsi-Euroopan maiden porvarilliset vallankumoukset, jotka niin ikään päättyivät feodalismin häviöön. Voidaan sanoa, että koko 1800-luku toi suuria voittoja kapitalismille. Porvarilliset vallankumoukset pyyhkäisivät päättävästi tieltään feodalismin, pystyttivät kapitalismin herruuden ja samalla loivat perustan kapitalismin tuhoutumiselle.

Kaikille porvarillisille vallankumouksille oli tunnusomaista, että ne olivat *päällysrakenteessa tapahtuneita* kumouksia ja selvästi poliittisluonteisia. Tämä johtui siitä, että feodalismin uumenissa olivat kypsyneet täydellisesti kapitalistiset suhteet, kapitalistinen tuotantotapa. Poliittinen päällysrakenne vain piti saattaa taloudellisen perustan tasalle. Siksi ei ole ihme, että nuo vallankumoukset päättyivät porvariston valtaantuloon. Juuri tämä seikka onkin perussyynä siihen, että porvarilliset vallankumoukset eivät aiheuttaneet perinpohjaisia murroksia, perinpohjaisia uudistuksia. Niiden seurauksena vaihtui vain toisen riistäjäluokan herruus toisen riistäjäluokan herruuteen, feodaaliherrojen valta porvariston valtaan, toinen poliittinen päällysrakenne toiseen. Tästä selittyy myös se, miksi porvaristo valtaan noustuaan käänsi selkänsä kansalle ja liittoutui entisten vallassa olleiden säätyjen

— ruhtinaiden, tilanherrojen, aateleiden — kanssa vallankumouksen todellisia liikevoimia, kansanjoukkoja vastaan.

Porvarillisten vallankumousten peruskysymyksenä on tuotantovälineiden kapitalistisen yksityisomistuksen vakiinnuttaminen sekä porvarillisen valtion kaikkien yhteiskuntapoliittisten instituutioiden mukauttaminen kapitalistiseen yksityisomistukseen. *Tässä kysymyksessä porvaristo ei suostu minkäänlaisiin kompromisseihin eikä myönnytyksiin. Se on valmis toimimaan »tulella ja miekalla» niitä vastaan, jotka yrittävät kajota sen »kaikkein pyhimpään», yksityisomistukseen. Valtaan noustuaan porvaristo perustaa heti laajan valtio- sekä sotilas- ja poliisikoneiston,* armeijan sekä kokonaisen poliittisten voimien järjestelmän, jonka tarkoituksena on porvariston omaisuuden suojeleminen. Porvariston tunnuksena on yksityisomistuksen pyhyys ja koskemattomuus. Herruutensa suojelemiseksi porvaristo ottaa viipymättä käyttöönsä uudet vipusimet, jotka olemukseltaan edustavat *yhden luokan diktatuuria.* Se ei halua jakaa valtaa kenenkään kanssa, se suuntaa poliittisen päällysrakenteen kansaa vastaan, ts. niitä voimia vastaan, jotka auttoivat sitä pääsemään valtaan.

Valtiokoneiston sekä sota ja poliisikoneiston lisäksi porvaristo kehittää myös oman *luokkaideologiansa,* jonka avulla se orjuuttaa henkisesti ja pettää työtätekeviä. Ensi kerran tämä ideologia muotoiltiin 1700-luvun lopulla Ranskan suuren porvarillisen vallankumouksen aikaisessa ihmisoikeuksien julistuksessa. Siinä julistettiin ihmisten vapaus, tasa-arvoisuus ja veljeys. Porvaristo käyttää itsekkäisiin tarkoituksiinsa näitä oikeudenmukaisia, humanistisia tunnuksia ja niihin vetoamalla aiheuttaa nykyäänkin vakavia erimielisyyksiä työväenliikkeessä. Proletariaatin oli kuljettava pitkä taistelutaival, ennen kuin se ymmärsi noiden tunnusten olemuksen ja sen, että ne ovat proletariaatin kahleena niin kauan kuin valta kuuluu porvaristolle.

Porvaristo verhoaa taitavasti diktatuurinsa ja harjoittamansa väkivallan puheilla demokratiasta, parlamentarismista ja humanismista. Se näyttelee mielellään demokratiaa ja parlamenttia, jossa ei tavallisesti ole työläisten ja talonpoikien edustajia, mutta jossa eniten pauhataan vapaudesta, tasa-arvoisuudesta, veljeydestä yms. Porvaristo on sitä paitsi valmis

julistamaan jopa sellaisenkin tunnuksen kuin kansanhallinto, kansan järjestelmä jne. Mahtavan hallintokoneiston ja sotakoneiston avulla tukahdutetaan kuitenkin työtätekevien vänäisimmätkin järjestyneet poliittiset esiintymiset.

Porvaristoa ei tyydytä sen herruusasema ainoastaan siinä maassa, jossa se on saanut vallan käsiinsä. Se ottaa viipymättä yhteyttä muihin valtioihin ja liittoutuu muiden maiden porvariston kanssa jakaakseen maailman oman mielensä mukaan, alistaakseen valtaansa kaikki maanosat ja kaikki kansat. Marxin sanoja käyttääksemme porvaristo uudistaa maailmaa kaikkialla »oman mallinsa mukaan». Joka maassa porvaristo valmistaa kuitenkin tahtomattaan edellytyksiä tuhoutumiselleen. Poliittiselle näyttämölle nousee uusi luokka, proletariaatti, jonka muodostumiselle porvaristo on itse luonut ehdot. Proletariaatti saa toisaalta vakavaa opetusta porvaristolta luokkavihollistensa lannistamisessa ja toisaalta sitä opettavat sen uudet yhteiskunnalliset elinolot, se saa vakavaa koulutusta tehtaissa ja luokkataistelussa, se oppii tuntemaan jättiläismäiset poliittiset ja sosiaaliset voimansa.

Alkuvaiheissa tuon »pienokaisen» toiminta on arkaa, hajanaista, järjestymätöntä ja epävarmaa. Yhteiskunnallisen kehityksen kulussa se kuitenkin miehistyy ja vankistuu. Ennen kaikkea se muovautuu luokaksi ja perustaa omat järjestönsä. Aluksi proletariaatti perustaa ammattiliittoja, osuuskuntia, vakuutusyhdistyksiä yms. ja myöhemmin se saa sellaisen suuren voiman kuin vallankumouksellisen luokkapuolueen. *Proletariaatin muovautuminen luokaksi päättyy sen itsenäisen poliittisen puolueen perustamiseen.* Proletariaatti muuttuu »luokasta sinänsä luokaksi itseään varten» ja nousee näyttämölle uhkaavana voimana, joka on valmis kaksintaisteluun porvaristoa vastaan. Kapitalismi sai ensimmäisen vakavan iskun Ranskan sankarilliselta työväenluokalta, joka perusti Pariisin Kommuunin, proletaarisen valtion esikuvan.

Maailman proletariaatin ja kaikkien työtätekevien luokkien historian veturina oli Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous, josta *sai alkunsa* työtätekevien ja sorrettujen kansojen todellinen maailmanhistoria. Sosialistiselle vallankumoukselle on tunnusomaista, että sitä johtaa proletariaatti, jonka kanssa ovat liitossa työtätekevät talonpojat sekä laajat

työtätekevät väestökerrokset. Pääkysymyksenä sosialistisessa vallankumouksessa, samoin kuin porvarillisessakin, on valtakysymys. Näiden vallankumousten välille ei kuitenkaan saa asettaa yhtäläisyysmerkkiä. Perusero on siinä, että proletaarinen vallankumous *ei pääty* vallanottoon, vaan vallanotosta vasta alkaa vallankumouksen vauhdikas eteneminen laajuus- ja syvyyssuuntaan.

Proletaarinen vallankumous on syvällinen ja pitkäaikainen prosessi, jonka tarkoituksena on muuttaa perinpohjaisesti vanhaa maailmaa, panna toimeen perusteellisia yhteiskuntataloudellisia uudistuksia. Ottaessaan vallan käsiinsä proletariaatti ei pyri ikuistamaan poliittista herruuttaan, vaan se pyrkii vaihtamaan tuotantovälineiden yksityisomistuksen yhteiskunnalliseen omistukseen, koko kansan omistukseen ja juurruttamaan inhimillisimmän, todella kommunistisen ideologiansa kaikkiin työtätekeviin väestökerroksiin, tekemään siitä vallitsevan ideologian ja tekemään työtätekevästä kansasta oman kohtalonsa isännän. Siksi porvarillinen ja sosialistinen vallankumous eroavat toisistaan sekä luonteeltaan että suuntaukseltaan, ja perinpohjin eroavat luonteeltaan myös porvariston diktatuuri ja proletariaatin diktatuuri.

Proletariaatin diktatuurissa ei ole tärkeintä väkivalta ja lannistaminen, kuten marxilaisuuden viholliset väittävät, vaan tärkeintä on todellisen kansanvallan pystyttäminen, sellaisen poliittisen ja yhteiskuntajärjestelmän perustaminen, jossa voitaisiin palauttaa todelliseen merkitykseensä porvariston proletariaatilta sieppaamat tunnukset: »vapaus», »tasa-arvoisuus» ja »veljeys». Näissä tunnuksissa saavat todellisen ilmauksensa proletariaatin ideologia ja sen toiveet. Proletariaatti ei kuitenkaan heti toteuta tunnuksiaan. Aluksi sen on tukahdutettava monenlaiset vastavallankumoukselliset voimat ja kehiteltävä uudet valtiolliset, poliittiset, taloudelliset, ideologiset ym. johtomuodot. Proletariaatin diktatuurin on hävitettävä perinpohjaisten taloudellisten uudistusten avulla kaikki riistäjäluokat sekä syyt, jotka synnyttävät noita luokkia. Tässä ilmenee porvarillisen vallankumouksen ja sosialistisen vallankumouksen sekä porvariston diktatuurin ja proletariaatin diktatuurin syvällinen ero.

Esittäessään Marxin sanat siitä, että vallankumoukset ovat

historian vetureita, Lenin piti tuota määritelmää täysin pätevänä myös sosialistisen vallankumouksen suhteen. Lenin kehotti antamaan vauhtia vallankumouksen veturille ja pidättämään sen sosialistisilla raiteilla. Jokainen veturi kaipaa tietenkin paitsi luotettavia raiteita myös kunnollisen kuljettajan. Leniniläinen puolue on ollut ja on edelleenkin tuona kokeneena veturinkuljettajana. Se on joutunut viitoittamaan teoreettisesti suunnan ja vetämään käytännöllisesti raiteet tuolle veturille, sillä kukaan ei ole tehnyt sitä aiemmin. *Leniniläinen puolue on antanut vauhtia historian veturille ja saanut pidätetyksi sen varmoilla sosialistisilla raiteilla. Se on ohjannut veturia menestyksellisesti jyrkissä ja vaikeissa nousuissa, kuljettanut sitä taitavasti käänteissä, myötämäissä ja laskuissa ja nyt se on asettanut sen varmasti kommunismin raiteille.*

1. KAPITALISMISTA SOSIALISMIIN SIIRTYMISEN VAIHE

Marxismi-leninismin klassikot ovat teoreettisesti todistaneet ja elämän käytäntö on osoittanut toteen sen, että maat, joissa on tapahtunut sosialistinen vallankumous, joutuvat ehdottomasti läpäisemään kapitalismin ja sosialismin välisen siirtymävaiheen, jonka kuluessa proletariaatti toteuttaa kommunistisen puolueen johdolla välttämättömiä yhteiskuntataloudellisia uudistuksia ja valmistaa edellytyksiä uusien, sosialistisen yhteiskunnan rakentajiksi pystyvien sosiaalisten voimien muovautumiselle.

Kapitalismista sosialismiin siirtymisen vaiheeksi nimitetään sitä vaihetta, jolloin kapitalismi on jo kukistettu, mutta sitä ei ole vielä hävitetty, vaan vallasta syöstyt riistäjäluokat jatkavat epätoivoista taistelua, ja jolloin toteutetaan sosialistisia uudistuksia, mutta sosialismia ei ole vielä rakennettu. Siirtymävaiheen pituus riippuu maan sisäisistä ja niistä ulkopoliittisista oloista, joissa kussakin maassa vallankumous tapahtuu ja joissa sosialismia rakennetaan. Uudistusten olemus sekä *yhteiskuntakehityksen tärkeimmät lainomaisuudet ovat siirtymävaiheessa yleisluonteisia.*

Siirtymävaiheen tärkeimpiä lainomaisuuksia on se, että

marxilais-leininiläisen puolueen johtaman työväenluokan valtion (proletariaatin diktatuurin) johdolla toteutetaan yhteiskuntataloudellisia uudistuksia, joiden tarkoituksena on sosialismin täydellisen voiton saavuttaminen yhteiskuntaelämän kaikilla aloilla. Proletariaatin diktatuurin tehtävänä on maan sisäisten riistäjäluokkien vastarinnan murtaminen, maiden, tehtaiden ja muiden tuotantovälineiden luovuttaminen työtätekeville, vallankumouksen aikaansaannosten puolustaminen ulkoisten vihollisten hyökkäyksiltä ja sosialismin rakentaminen. Lenin kirjoitti: »Proletariaatin diktatuuri ei merkitse luokkataistelun päättymistä, vaan sen jatkumista uusissa muodoissa. Proletariaatin diktatuuri on voittaneen ja poliittisen vallan käsiinsä ottaneen proletariaatin luokkataistelua voitettua mutta ei tuhottua, ei kadonnutta eikä vastarinnasta luopunutta, vaan vastarintaansa voimistanutta porvaristoa vastaan.»[123]

A. SOTAKOMMUNISMI OLI OLOSUHTEIDEN PAKOSTA JOHTUNUTTA POLITIIKKAA

Kansainvälisen työväenliikkeen sankarillisessa historiassa kuuluu ansiokas sija Venäjän työväenluokalle, joka ensimmäisenä mursi tilanherrojen ja kapitalistien sitomat orjuuden kahleet ja ilmoitti koko sorretulle ihmiskunnalle, että on alkanut uusi aikakausi, vapauden, rauhan ja sosialismin aikakausi. Nimenomaan sillä oli suuri kunnia suorittaa ensimmäisenä ihmiskunnan vapauttajan tehtävää, se viitoitti valtatien uutta yhteiskuntataloudellista muodostumaa, sosialismia kohti.

Lenin teki yhteenvetoja Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen toteutettujen ensimmäisten yhteiskuntataloudellisten uudistusten ensimmäisistä tuloksista historiallisessa teoksessaan »Neuvostovallan lähimmät tehtävät», jonka hän kirjoitti vuoden 1918 alussa. Aikajaksolle Lokakuun vallankumouksesta 1917 maaliskuuhun 1918 oli tunnusomaista myrskyisä rynnistys pääomaa vastaan ja tilanherrojen maanomistuksen vallankumouksellinen hävittäminen. Tukiessaan työläisten ja talonpoikien vaistonvaraista liikettä ja suunnatessaan sen kapitalisteja ja tilanherroja vastaan kommunistinen puolue lähti siitä, että ilman työtätekevien joukkojen

vallankumouksellista aloitteellisuutta on mahdotonta murtaa riistäjäluokkien vastarintaa.

Lenin piti sitä paitsi erittäin hyödyllisenä, että proletariaatti ja talonpoikaisköyhälistö valloittaisivat vaistonvaraisesti tehtaat ja maat ja oppisivat itsenäisesti toimimaan, »uimaan itsenäisesti» vallankumousvirran kuohuvassa aallokossa. Ne pääsisivät vain oman vallankumouksellisen kokemuksensa perusteella vakuuttumaan, että kaupungeissa on saatava aikaan sosialistisen tuotannon keskitetty järjestö ja maaseudulla taloudellisesti tehokas maankäyttö. On sanottava, että läpäistyään tämän taisteluvaiheen kansanjoukot saivat tosiaan erinomaista koulutusta yksimielisen vallankumouksellisen toiminnan ja taloudellisen toiminnan alalla.

Sen jälkeen kun vastavallankumouksen ensimmäinen hyökkäys oli menestyksellisesti lyöty takaisin, kun Brestin rauha antoi Neuvostotasavallalle ensimmäisen, joskin lyhyen *hengähdystauon,* kommunistinen puolue kehotti keskeyttämään joksikin aikaa suoranaisen hyökkäyksen pääomaa vastaan, jotta olisi viipymättä voitu ryhtyä *järjestelemään* ja *säännöstelemään* kapitalistisen suuromistuksen kansallistamisen perusteella luotua neuvostomaan kansantaloutta. »Sen vuoksi päiväjärjestyksessä on porvaristoa vastaan käytävän taistelun uusi, korkeampi muoto, siirtyminen kapitalistien jatkuvan pakkoluovuttamisen yksinkertaisesta tehtävästä paljon monimutkaisempaan ja vaikeampaan tehtävään — luomaan sellaisia oloja, joiden vallitessa porvaristoa ei voisi olla olemassa eikä syntyä uudestaan.»[124]

Pitemmälle menevän ja laajemman hyökkäyksen valmistamiseksi Lenin kehotti keskittämään huomion taloudelliseen järjestelytoimintaan, hallintotaidon omaksumiseen. »Tähän asti ovat *etualalla* olleet pakkoluovuttajain välittömään pakkoluovuttamiseen tähtäävät toimenpiteet. Nyt tulee *etualalle* tilinpidon ja valvonnan järjestäminen niissä talouksissa, joissa kapitalistit on jo pakkoluovutettu, sekä kaikissa muissakin talouksissa.»[125] Lenin esitti tämän tehtävän mukaiset uudet vaatimukset: »Pidä säännöllisesti ja huolellisesti tiliä varoista, isännöi säästäväisesti, älä laiskottele, älä varasta, ole ehdottoman kurinalainen työssä — juuri nämä tunnukset, joita vallankumoukselliset proletaarit pitivät aivan oikeutetusti pilk-

kanaan silloin, kun porvaristo naamioi moisilla puheilla herruuttaan, riistäjäluokan herruutta, muodostuvat nyt porvariston kukistamisen jälkeen lähimmiksi ja tärkeimmiksi ajantunnuksiksi.»[126]

Lenin perusteli teoreettisesti jo silloin uuden talouspolitiikan tärkeimmät periaatteet, jotka vastasivat kapitalismista sosialismiin siirtymisen vaihetta. Lenin piti tämän politiikan ensi askelina tilinpidon ja valvonnan järjestämistä tuotteiden tuotannon ja jaon alalla, neuvostovallan valvonnan alaisina toimivien porvarillisten asiantuntijoiden hyväksikäyttöä sekä tavallista suurempien palkkojen säätämistä näille spesialisteille, tuotantolaitosten johtajien yksilöllisen määräysvallan säätämistä, moraalisten ja aineellisten kannustimien laajaa käyttöä sekä urakkapalkkojen soveltamista, porvarillisten osuuskuntien hyväksikäyttöä taistelussa pikkuporvariston viljakeinottelua vastaan jne. Koko tämä toimenpidejärjestelmä merkitsi neuvostovallan elinten valvonnan alaisena tapahtuvaa vähittäistä siirtymistä »valtiokapitalismin» tielle.

Sanottakoon että tämä Leninin perustelema toimenpidejärjestelmä kohtasi kiivasta vastustusta trotskilaisten, »vasemmistokommunistien» ynnä muiden oppositiomiesten taholta, jotka olivat vastustaneet myös Brestin rauhan solmimista sekä pääomaa vastaan suunnatun hyökkäyksen keskeyttämistä ja valtiokapitalismin periaatteita. Opposition edustajat eivät halunneet nähdä tai eivät pystyneet näkemään periaatteellista eroa porvarillisissa maissa toteutettavan valtiokapitalismin ja sen maan »valtiokapitalismin» välillä, jossa valtiovalta kuuluu työväenluokalle ja muille sen kanssa liittoutuneille työtätekeville. He verhoutuivat äärivallankumouksellisuuteensa ja syyttivät Leniniä marxilaisuudesta luopumisesta sekä antautumisesta porvariston edessä. Lenin teki suuren työn paljastaakseen opposition edustajien virheet ja saadakseen puolueen vakuuttumaan uusien taloudellisten toimenpiteiden tarpeellisuudesta. Yleisvenäläisen Toimeenpanevan Keskuskomitean istunnossa (huhtikuussa 1918) tekemässään selostuksessa neuvostovallan lähimmistä tehtävistä Lenin osoitti, että vasemmistokommunistit olivat väärässä, sillä he itse asiassa luopuivat proletariaatin asemista pikkuporvariston hyväksi.

Lenin tarkoitti vasemmistokommunistien hajotustoimintaa kysyessään: »Kuinka he saattoivat valtiokapitalismissa nähdä päävihollisen?» Ja hän vastasi: »Siirryttäessä kapitalismista sosialismiin heidän ei tule unohtaa, että meidän päävihollisemme on pikkuporvaristo, sen tottumukset, sen tavat, sen taloudellinen asema. Pienomistaja pelkää ennen kaikkea valtiokapitalismia, sillä hänen ainoana halunaan on kahmaista, saada itselleen enemmän kuin muut, saattaa taloudelliseen häviöön, nujertaa suurtilanherrat, suurriistäjät. Ja tässä pienomistaja tukee mielellään meitä.

Tässä hän on työläisiä vallankumouksellisempi, sillä hän on näitä katkeroituneempi ja suuttuneempi, koska hän on vasta eilen päässyt huonommasta olotilasta, ja siksi hän lähtee mielellään nujertamaan porvaristoa, mutta ei kuitenkaan sosialistina alkaakseen porvariston vastarinnan murrettuaan sosialistisen talouden rakentamisen lujan työkurin periaatteen pohjalla, tiukan organisaation puitteissa ja ehdolla, että valvonta ja tilinpito on järjestetty oikein, vaan kahmaistakseen itselleen enemmän, käyttääkseen omaksi hyväkseen ja omiin tarkoituksiinsa voiton hedelmiä piittaamatta lainkaan koko valtion eduista enempää kuin koko työtätekevän luokankaan eduista.»[127]

Toukokuussa 1918, ts. kohta Brestin rauhan solmimisen jälkeen Lenin kirjoitti artikkelinsa »'Vasemmistolaisesta' lapsellisuudesta ja pikkuporvarillisuudesta», jossa hän tarkasteli vasemmistokommunistien teoreettisia erimielisyyksiä. Tässä teoksessa on analysoitu tieteellisesti maan yhteiskuntataloudellisessa elämässä tapahtuneita muutoksia ja perusteltu teoreettisesti puolueen kapitalismista sosialismiin siirtymisen kaudella toteuttamaa uutta talouspolitiikkaa. Lenin kehotti käyttämään ensimmäistä hengähdystaukoa sellaisten olosuhteiden luomiseen, joissa vallassa oleva proletariaatti pystyisi parantamaan perinpohjaisesti talonpoikaisköyhälistön asemaa, niin että se eroaisi ilmeisesti ja kouraantuntuvasti kapitalistisen järjestelmän aikaisesta asemasta. Lenin tähdensi, että vain täten saadaan luoduksi perusta normaalille sosialistiselle yhteiskunnalle.

Lenin totesi, että neuvostovallan toteuttamien ensimmäisten uudistusten jälkeen Venäjän talouselämässä oli hahmottunut viisi erilaista yhteiskunnallista talousmuotoa: 1) patriar-

kaalinen, ts. huomattavalta osaltaan luontoistaloudellinen talonpoikaistalous; 2) pien-tavarantuotanto (tähän kuuluu suurin osa viljaa myyvistä talonpojista; 3) yksityiskapitalistinen talous (pääasiassa kulakkitalous); 4) valtiokapitalismi; 5) sosialismi. Erilaisten yhteiskunnallisten talousmuotojen monimutkainen yhteenpunoutuminen tuotti suuria vaikeuksia puolueen johtotyölle talouden alalla. Oli ymmärrettävää, että nimenomaan talouspolitiikan kehittelyssä ilmeni tuohon aikaan vakavia erimielisyyksiä.

Vasemmistokommunistit ja trotskilaiset pitivät valtiokapitalismia pahimpana sosialistista rakennustyötä uhkaavana vaarana, he eivät lainkaan ottaneet huomioon pikkuporvarillisia valtoimia voimia. Lenin taas todisti vakuuttavasti, että nimenomaan pikkuporvarillisissa valtoimissa voimissa piilee päävaara. Lenin viittasi neuvostomaan monimuotoiseen talouteen ja kysyi: »Keiden välillä tätä taistelua käydään — —? Neljännen ja viidennen asteen välilläkö — — ? Ei tietenkään. Ei valtiokapitalismi taistele täällä sosialismia vastaan, vaan pikkuporvaristo ynnä yksityiskapitalistinen talous taistelevat yhdessä samalla sekä valtiokapitalismia että sosialismia vastaan.»[128]

Konkreettisten tosiasioiden avulla Lenin todisti, että taloudellisen rakennustyömme pahimpia »sisäisiä vihollisia» ovat keinottelijat ja yksityiskauppiaat, jotka rikkovat valtion monopolia ja hankkivat suuria pääomia kansan puutteenalaisuutta hyväkseen käyttäen. »Me tiedämme mainiosti, että keinottelun taloudellisena perustana on pienomistajain kerros, joka on Venäjällä tavattoman laaja, ja yksityiskapitalistinen talous, jonka asiamiehiä on *jokainen* pikkuporvari. Me tiedämme, että tämän pikkuporvarillisen lohikäärmeen miljoonat lonkerot saavat milloin missäkin kynsiinsä erinäisiä työläiskerroksia, että *valtion monopolin asemesta* keinottelu tunkeutuu yhteiskunnallisen talouselämämme kaikkiin huokosiin. Se, joka ei näe tätä, osoittaa juuri sokeudellaan olevansa pikkuporvarillisten ennakkoluulojen vanki. Nimenomaan sellaisia ovat meidän 'vasemmistokommunistimme'.»[129]

Lenin selitti pien-tavarantuottajista ja yksityiskapitalistisista aineksista koostuvien pikkuporvarillisten valtoimien voimien vaarallisuutta ja asetti päättävästi kysymyksen: »Joko me alistamme tämän pikkuporvarin *oman* valvontamme ja tilinpitomme alaiseksi (me voimme sen tehdä, jos järjestämme talonpoikaisköyhälistön, ts. väestön enemmistön eli puoliproletaarit, tietoisen, proletaarisen etujoukon ympärille) tahi hän kaataa meidän työväenvaltamme kiertämättä ja ehdottomasti, samalla tavalla kuin juuri tällä pienomistuksellisella maaperällä kasvaneet Napoleonit ja Cavaignacit kukistivat vallankumouksen.»[130]

Leninin jo Lokakuun vallankumouksen aattona kehittelemät ajatukset toimenpiteistä, jotka ovat välttämättömiä kapitalismista sosialismiin siirtymiseksi, ovat nykyään tulleet entistä täydellisemmin perustelluiksi. Lenin vertasi nuoressa Neuvostotasavallassa vallinnutta asiaintilaa Saksaan ja totesi, että kun Saksasta puuttui neuvostovaltaa, niin Venäjältä valtiokapitalismia. Siksi »tehtävänämme on oppia saksalaisilta valtiokapitalismia, omaksua sitä *kaikella tarmolla*».[131]

Kehottaessaan oppimaan saksalaisilta valtiokapitalismia Lenin tarkoitti porvariston kehittelemien organisaatiomuotojen hyväksikäyttämistä siten, että niiden sisältöä uudistetaan ja vastaavasti tehdään muutoksia myös noihin muotoihin. Lenin arvosteli ankarasti niitä, jotka eivät halunneet päästä selville sen »valtiokapitalismin» olemuksesta, joka merkitsi proletaarisen valtion valvontaa ja josta marxilaiset eivät olleet aiemmin kirjoittaneet, koska sitä ei ollut milloinkaan ollut olemassa. Tuota uutta ilmiötä ei saanut samastaa sen tutkitun ja kuvatun »klassisen» valtiokapitalismin kanssa, joka merkitsi monopolien ja porvarillisen valtion yhteenkasvettumista monopoliporvariston etujen mukaisesti.

Sitä paitsi Lenin piti noihin aikoihin mahdollisena tuotantolaitosten lunastamista kapitalisteilta ja kapitalistien hyväksikäyttöä asiantuntijoina sillä ehdolla, että he luopuvat vastarinnasta ja ryhtyvät rehellisesti tukemaan neuvostovaltaa. Lenin vertasi Neuvostotasavallassa vallinnutta tilannetta Englannissa 1870-luvulla vallinneeseen ja totesi, että neuvostomaalta puuttui riittävää sivistyneisyyttä, joustavuutta ja tottumusta kompromisseihin, »joita sovelletaan niiden sivistyneiden kapitalistien suhteen, jotka suostuvat ,valtiokapitalismiin', kykenevät soveltamaan sitä käytännössä ja ovat hyödyllisiä proletariaatille sellaisten suurten tuotantolaitosten

järkevinä ja kokeneina organisaattoreina, jotka todella varustavat tuotteilla kymmeniä miljoonia ihmisiä»[132].

On tosin myönnettävä, että Venäjällä oli mitättömän vähän sellaisia »sivistyneitä» kapitalisteja, jotka olivat valmiit yhteistyöhön neuvostovaltion kanssa. Lenin selitti helppotajuisesti Otto Bauerille, että vastaukseksi neuvostovallan tekemään ehdotukseen yhteistyöstä Venäjän kapitalistit päättivät yksimielisesti: ennen kuin ryhdytään neuvottelemaan neuvostovallan kanssa, on yritettävä kukistaa se ja palauttaa kaikki menetetty, eikä vain osaa siitä. Kapitalistit perustivat laskelmansa paitsi maan sisäisiin voimiin myös kansainvälisen porvariston tukeen eivätkä erehtyneet laskelmissaan. Ulkomainen tuki tekikin Venäjän kapitalistit villeiksi ja sivistymättömiksi ja pani heidät torjumaan päättävästi sen valtiokapitalismin, jossa »valtio-» merkitsi sosialistista valtiota.

Ensimmäinen kompromissi tehtiin entisten porvarillisten osuuskuntien kanssa. Vaikka entiset osuuskunnat ottivatkin vihamielisesti vastaan sosialistisen vallankumouksen, neuvostovalta suhtautui kuitenkin niihin hyvin huomaavaisesti. Se säilytti entisen osuustoimintaverkoston, sen järjestörakenteen ja aineelliset varat. Vanhojen osuuskuntien käännyttäminen sosialismin tielle oli tietenkin vaikea tehtävä. Osuustoiminnan alalla puolue asetti päätehtäväksi osuuskuntien käännyttämisen neuvostovallan puolelle, niiden muuttamisen sisällöltään sosialistisiksi, niiden puhdistamisen vihamielisistä aineksista, osuuskuntien poliittisten ja taloudellisten tehtävien laajentamisen ja täten niiden koko kehityssuunnan muuttamisen.

Osuustoimintaan oli turvauduttava ennen kaikkea elintarviketilanteen parantamiseksi. Heti vallankumouksen jälkeen neuvostovalta ryhtyi perustamaan valtion elintarvikehuollon koneistoa, jonka tehtäväksi annettiin hankinnat sekä välttämättömien elintarvikevarastojen perustaminen väestön turvaamiseksi. Elintarvikkeiden jakamiseksi väestölle oli tarpeen kautta maan toimiva laaja ja monihaarainen jakelukoneisto, joka olisi korvannut entisen yksityiskauppajärjestelmän. Siksi neuvostohallitus päätti käyttää hyväkseen vanhoja osuuskuntia huolto- ja jakelutyössä laajan järjestöverkoston omaavana valmiina jakelukoneistona. Neuvostovalta otti vallankumouksen palveluun ennen kaikkea kulutusosuuskunnat ja

määritteli niiden konkreettiset velvollisuudet elintarvikkeiden turvaamiseksi väestölle.

Leninin perustelema ajatus, että valtiokapitalismi oli taloudellisesti helpoin ja tehokkain tie sosialismiin, juurtui kommunistien tajuntaan ja sai puolueen hyväksymyksen. Siihen aikaan tässä kysymyksessä ei kuitenkaan menty teoreettisia väittelyjä pitemmälle. Puolueen hahmottelema ohjelma jäi toteuttamatta, sillä puolueella ei ollut mahdollisuutta edes ryhtyä sitä toteuttamaan. Hengähdystauko oli niin lyhyt, että »valtiokapitalismin» asemesta puolueen oli turvauduttava »sotakommunismiin», pikkuporvarillisten valtoimien voimien taltuttamiseen tähtäävien hallinnollis-taloudellisten toimenpiteiden asemesta oli harjoitettava vallankumouksellista väkivaltaa ja ei-taloudellista pakotusta. Kesällä 1918 alkanut kansalaissota ja ulkomaiden interventio muuttivat ratkaisevalla tavalla puolueen talouspolitiikan suuntaa.

Sosialistiseen vallankumoukseen ryhtyessään kommunistinen puolue näki ennakolta, että kapitalistit ja tilanherrat eivät luovu vallasta rauhallisesti, että ankara ja pitkäaikainen taistelu on väistämätön. Tuo taistelu oli tosiaan pitkäaikaista ja tavattoman raskasta. Työtätekevät luokat eivät vielä ehtineet nauttia suurista aikaansaannoksistaan, kun puhkesi kansalaissota ja nuoresta Neuvostotasavallasta tuli saarrettu linnoitus. Sodan panivat alulle sisäiset vastavallankumoukselliset voimat ja niitä tukeneet imperialististen valtioiden taantumusvoimat.

Pitkä kansalaissota ei ainoastaan rikkonut taloudellisten uudistusten normaalia toteuttamista, vaan vaati myös sellaisen sota-ajan tarpeiden mukaisen talous- ja luokkapolitiikan kehittelyä, joka olisi edistänyt yhdistyneiden sisäisten ja ulkoisten vastavallankumouksellisten voimien murskaamista. Puolue katsoi ainoaksi mahdolliseksi ulospääsyksi pulmallisesta tilanteesta *sotakommunismin* politiikan voimaansaattamisen. Lenin sanoi, että koska Neuvostotasavalta oli saarrettu joka puolelta, me »emme saaneet pelästyä epätoivoisintakaan äärimmäisyyttä: meidän täytyi kestää ja tulla toimeen puolinälässä, vieläpä pahemmassakin kuin puolinälässä, mutta säilyttää hinnalla millä hyvänsä, tavattomasta rappiotilasta ja tavaranvaihdon puuttumisesta huolimatta säilyttää työläis-

ten ja talonpoikien valta».[133] Sotakommunismi ei ollut puolustettavissa taloudelliselta näkökannalta, se oli sadan ja rappiotilan aiheuttama pakkokeino. »Se ei ollut eikä voinut olla proletariaatin taloudellisia tehtäviä vastaavaa politiikkaa. Se oli tilapäinen toimenpide.»[134]

Lenin kumosi jo vallankumouksen alkuaikoina porvariston väitteet siitä, että proletaarinen vallankumous on hävittävä, että se ei pysty luomaan uutta. Lenin sanoi: »Proletariaatin ja sen johtaman talonpoikaisköyhälistön perustehtävänä jokaisessa sosialistisessa vallankumouksessa — siis myös lokakuun 25. päivänä 1917 aloittamassamme Venäjän sosialistisessa vallankumouksessa — on sitä vastoin positiivinen eli rakentava työ: kymmenien miljoonien ihmisten toimeentulolle välttämättömien tuotteiden suunnitelmallista tuotantoa ja jakoa käsittävien uusien organisaatiosuhteiden tavattoman monimutkaisen ja hienon verkoston luominen.»[135]

Kuten edellä osoitimme, nuori Neuvostotasavalta aloittikin luovan toimintansa nimenomaan siitä. Kansalaissota ja ulkomaiden maahanhyökkäys siirsivät kuitenkin myöhemmäksi ajaksi Leninin laatiman taloudellisen rakennustyön suunnitelman toteuttamisen. Kaikki puolueen ja työtätekevien voimat keskitettiin antamaan vastaiskua vastavallankumoukselle. Neuvostovalta saattoi voimaan sotakommunismin ja toteutti sen edellyttämät poliittiset ja taloudelliset toimenpiteet: otti keskitettyyn valvontaansa koko teollisuuden, sekä suur- että pienteollisuuden, ja pani sen palvelemaan maanpuolustuksen tarpeita; saattoi voimaan viljakauppamonopolin ja kielsi yksityiskaupan; ryhtyi pitämään tiliä kaikista elintarvikevaroista maataloudessa; saattoi voimaan elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden sekä koko yhteisön yhteisvastuun sen täyttämisestä; saattoi voimaan yleisen työvelvollisuuden ja keskitti kansantalouden kaikkien renkaiden johdon.

Sotakommunismin kaudella työväenluokan ja talonpojiston suhteet rakentuivat näiden kahden luokan keskinäisen sopimuksen pohjalle yhteisessä taistelussa Lokakuun vallankumouksen aikaansaannosten puolustamiseksi. Se oli työläisten ja talonpoikien *sotilaallinen ja poliittinen liitto* tilanherroja ja kapitalisteja vastaan. Tuo liitto ei olisi kestänyt edes muutamaa viikkoa, elleivät mainitut luokat olisi olleet tietyssä

määrin kinnostuneita siitä taloudellisesti. Työläisten valtio luovutti talonpojille maan ja suojeli talonpoikia tilanherrojen ja kulakkien painostukselta, työläiset saivat talonpojilta elintarvikkeita ja tietyn vähimmäismäärän raaka-aineita »lainaksi» suurteollisuuden kunnostamiseen asti.

Elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden politiikka oli siihen aikaan kahden työtätekevän luokan poliittisen ja taloudellisen yhteistyöjärjestelmän keskipisteessä. Lenin selitti, että elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuus ei ollut mikään ihanteellinen toimenpide, vaan katkera pakko. »Ylijäämien ottaminen talonpoikaistalouksilta oli sellainen toimenpide, johon sotatila pakotti meidät ehdottoman väistämättömästi, mutta joka ei lainkaan vastaa rauhanaikaisia talonpoikaistalouden elinehtoja.»[136] Ja edelleen: »Saarretussa linnoituksessa ollessamme emme voineet kestää muuten kuin soveltamalla luovutusvelvollisuutta — — säilyttääksemme armeijan taistelukuntoisena ja estääksemme teollisuuden täydellisen lamaantumisen.»[137]

Raskas, näännyttävä sota sekä eserrien ja kulakkien alituiset kapinat ja luokkataistelun jyrkkä kärjistyminen maaseudulla löivät leimansa agraariuudistusten toteuttamiseen. Sota-aikana jolloin maataloustuotanto oli katasrofaalisesti laskenut ja maaseutu oli hirvittävästi köyhtynyt, oli löydettävä mahdollisimman tehokkaat keinot talonpoikaisköyhälistön auttamiseksi sekä Punaisen Armeijan elintarvikehuollon parantamiseksi. Olosuhteet pakottivat puolueen ryhtymään uusiin toimenpiteisiin paitsi elintarvike- myös agraaripolitiikan toteuttamisessa.

Ensimmäisenä välttämättömänä toimenpiteenä oli agraaripolitiikan muuttaminen. Uusissa olosuhteissa puolueen oli ryhdyttävä jouduttamaan maatalouden yhteiskunnallistamista. Oli joudutettava talonpoikien tuotannollista yhdistämistä maatalouskollektiiveiksi ja perustettava valtiontilojen laaja verkosto. Tämä oli uusi suuntaus ja aivan erilainen kuin neuvostovallan ensimmäisissä maataloutta koskevissa asetuksissa esitetty suunta.

Neuvostohallituksen toisena toimenpiteenä oli kaikenlaisten osuuskuntien valtiollistaminen. Tällaisen kysymyksenasettelun aiheuttivat kaksi seikkaa: toisaalta kansalaissodan

vaikeat olot ja toisaalta porvarillisten osuustoimintamiesten neuvostovastainen toiminta, osuuskuntien muuttuminen vastavallankumouksellisten voimien tyyssijaksi. Siperian, Volganvarren sekä eteläisten ja keskisten alueiden osuustoimintamiehet auttoivat aktiivisesti valkokenraaleja Koltšakia, Denikiniä ja Judenitšia taistelussa neuvostovaltaa vastaan. He kuuluivat valkokaartilaishallituksiin ja harjoittivat aktiivista yhteistyötä amerikkalaisten sekä englantilaisten ja ranskalaisten maahanhyökkääjien kanssa.

Menševikkien ja eserrien puolueisiin kuuluneet osuustoimintamiehet siirsivät ulkomaille suuria pääomia sekä aineellisia arvoja kynittyään osuuskunnat putipuhtaiksi. Siksi kävi tarpeelliseksi kaikentyyppisten osuuskuntien perinpohjainen uudistaminen, niiden päättävä puhdistaminen vihamielisistä aineksista ja alistaminen valtion valvontaan. Osuuskunnista tuli valtion jakelusuunnitelman pohjalla toimivia elintarvikkeiden jakeluelimiä. Näin ollen itse elämä purki vanhojen porvarillisten osuuskuntien kanssa aiemmin solmitun kompromissisopimuksen.

Kolmantena toimenpiteenä neuvostovalta otti valvontaansa talonpoikien taloudellisen toiminnan kokonaisuudessaan ja julisti tunnukseksi tasavallan maatalouden valtiollisen säännöstelyn. Tehtiin ensimmäisiä yrityksiä viljelysmaiden suunnittelemiseksi sekä viljelysalojen määrittelemiseksi koko tasavallan mitassa. Tässä tarkoituksessa suunniteltiin toimenpiteet jokaisen talonpoikaistalouden pakollisen kylvösuunnitelman ja pakollisten viljelykasvien säätämiseksi. Suunnitelmien mukaisesti jokaiselle talonpoikaistaloudelle esitettiin kiinteä viljanluovutustehtävä.

On sanottava, että sotakommunismin toimenpiteiden järjestelmä oli vailla riittävää teoreettista pohjaa ja käytännöllistä kokemusta. Sotakommunismia ei ollut esiintynyt yhdessäkään maassa. Se ei myöskään ole ehdoton tulevaisuudessa missään muussa valtiossa, jossa tapahtuu siirtyminen kapitalismista sosialismiin. Sotakommunismi oli omalaatuista, spesifistä politiikkaa, jonka tekivät tarpeelliseksi ja välttämättömäksi konkreettiset historialliset olosuhteet.

Lenin totesi myöhemmin, että sotakommunismin politiikassa oli myönteisiä piirteitä, mutta sitä toteutettaessa tehtiin

paljon suoranaisia virheitä. »Mutta myös tähän on meillä ollut pakottavia syitä: olemme tähän asti eläneet niin ankaran, ennen kuulumattoman raskaan sodan aikaa, ettei meillä ole ollut muuta neuvoa kuin toimia sotilaallisesti myös talouselämän alalla. Ja oli ihme, että köyhdytetty maa kesti tuollaisen sodan, eikä tuo ihme tipahtanut taivaasta, vaan sen saivat aikaan työväenluokan ja talonpojiston taloudelliset edut.»[138]

Palattuaan myöhemmin tähän kysymykseen Lenin sanoi, että sotakommunismin kaudella tehty yritys maaseudun sosialistisen uudelleenjärjestämisen toteuttamiseksi lyhintä tietä oli silkkaa mielikuvitusta. »Jos joku kommunisteista on haaveillut, että pienviljelyn taloudellinen perusta, taloudellinen pohja voidaan muuttaa kolmessa vuodessa toisenlaiseksi, niin hän on tietenkin ollut haaveilija. Ja mitäpä tuota salata, että keskuudessamme on ollut paljon sellaisia haaveilijoita.»[139] Mutta Lenin ei paheksunut noiden haaveilijoiden jaloja pyrkimyksiä, vaan korosti usein, että heidän vilpitön vallankumouksellinen intonsa ei ole mennyt hukkaan, että ilman tuollaisia haaveilijoita olisi ollut mahdotonta aloittaa sosialistista vallankumousta maaseudulla.

On kuitenkin myönnettävä, että yritys perustaa laajassa mitassa yhteistalouksia maaseudulle epäonnistui, koska ei ollut tarvittavaa aineellis-teknistä perustaa. »Käytäntö on luonnollisesti osoittanut, kuinka äärettömän suuri merkitys voi olla mitä erilaisimmilla maan yhteisviljely-yrityksillä ja -aloitteilla. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että sellaisinaan nuo yritykset ovat näytelleet myös kielteistä osaa, silloin kun maaseudulle ovat lähteneet järjestämään kommuuneja, yhteistalouksia henkilöt, joilla ovat olleet mitä parhaimmat aikomukset ja pyrkimykset, mutta jotka eivät ole osanneet hoitaa taloutta, koska heillä ei ole ollut kokemusta yhteistalouden hoidossa.»[140]

Samoin kävi myös valtion yrityksille säännöstellä talonpoikaistalouksia niiden taloudenpidon ja maankäytön hallinnollisen suunnittelun avulla. Niin kauan kuin oli voimassa elintarvikkeiden louvutusvelvollisuus, joka tappoi kaikki kiihokkeet talonpoikaistalouksien parantamiseen, niin kauan kuin yksityiskauppa oli ankarasti kiellettyä eikä ollut tavaranvaihtoa, mitkään toimenpiteet talonpoikaisten pientalouk-

sien säännöstelemiseksi eivät tietenkään tuottaneet tarvittavia tuloksia. Maatalouden rappio johti teollisuuden supistumiseen työvoiman sekä elintarvikkeiden ja raaka-aineiden äärimmäisen puutteen vuoksi.

Sotakommunismin politiikka kokonaisuudessaan osoittautui silti tarkoituksenmukaiseksi. Sen ansiosta nuori Neuvostotasavalta kesti raskaan koetuksen ja voitti sisäisen ja ulkoisen vastavallankumouksen yhdistyneet voimat. »Ja se tosiasia, että me voitimme (siitä huolimatta, että maailman mahtavimmat suurvallat tukivat riistäjiämme), ei osoita ainoastaan sitä, miten ihmeteltävään sankaruuteen työläiset ja talonpojat kykenevät taistelussa vapautensa puolesta. Tämä tosiasia osoittaa myös, millaista porvariston lakeijain osaa menševikit, eserrät, Kautsky ja kumpp. käytännössä esittivät lukiessaan tuon 'sotakommunismin' meidän *viaksemme*. Se on katsottava meidän ansioksemme.»[141]

B. UUSI TALOUSPOLITIIKKA OLI AINOA OIKEA JA VÄÄJÄÄMÄTÖN POLITIIKKA SIIRTYMÄKAUDELLA

NKP on omaksunut erinomaisesti kansanjoukkojen vallankumouksellisen johdon leniniläisen taidon, se tuntee yhteiskuntakehityksen lait ja osaa ennustaa tieteellisesti tapahtumain kehityssuunnan. Nämä arvokkaat ominaisuudet ovat antaneet sille mahdollisuuden suunnistautua oikein kaikissa tilanteissa, määritellä tarkasti luokkien voimasuhteet, saada kansanjoukot mukaansa ja tehdä rohkeasti jyrkkiä käänteitä vallankumoustaistelun historiallisissa vaiheissa. *Jotta voitaisiin kulkea eteenpäin, on nähtävä päämäärä mutta sen saavuttamiseen tarvitaan tahtoa ja antaumuksellista taistelua.*

Vallankumouksellisen johtotaidon esimerkkinä oli puolueen *siirtyminen* sotakommunismin politiikasta uuteen talouspolitiikkaan, mikä merkitsi jyrkkää käännettä nuoren neuvostovaltion kaikilla elämänaloilla. Uuden talouspolitiikan leniniläiset periaatteet, jotka ovat ehdottomia ja lainomaisia kaikille kapitalismista sosialismiin siirtyville maille, vastasivat täydellisesti siirtymäkauden henkeä ja luonnetta. Näiden periaatteiden lähtökohtana olivat nuoren sosialistisen tasavallan ratkaistavaksi nousseet elämänongelmat.

Neljä vuotta kestänyt imperialistinen sota ja kolme vuotta kestänyt kansalaissota olivat näännyttäneet ja saattaneet äärimmäiseen rappiotilaan maan kansantalouden. Rappiotila, kokonaiset raunioitetut alueet, valtavat ihmisuhrit ja kulkutaudit olivat noiden kahden hävityssodan kauhistuttavia seurauksia. Lisäksi Volgan-varrella ja eräillä muilla alueilla olleiden katovuosien vuoksi kymmenet miljoonat neuvostomaan asukkaat joutuivat keväällä 1921 näkemään ankaraa nälänhätää. Laajalle levinnyt nälänhätä lisäsi kansan kärsimysten taakkaa ja vaikeutti taloudellista rakennustyötä.

Tilanne muodostui sellaiseksi, että samaan aikaan kun Punainen Armeija saavutti loistavia voittoja kansalaissodan rintamilla ja neuvostovalta lujittui, talouselämä oli lamassa ja rappiolla. Maaseudulla olivat edelleenkin vallitsevina talonpoikien pientaloudet, jotka sotakommunismin kaudella tulivat yhä huonompaan kuntoon. Talonpojat vaativat päättävästi elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden lakkauttamista ja vapaakaupan palauttamista. Tämä talonpoikien vaatimus herätti työläisissä vastakaikua.

Kansalaissodan aikana talonpojat ymmärsivät elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden tarpeellisuuden ja olivat valmiit kieltäymyksiin saadakseen puolustetuksi neuvostovallan. Mutta heti kun kansalaissota oli päättynyt ja ulkomaiset maahanhyökkääjät oli torjuttu, talonpojat alkoivat puhua elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden lakkauttamisesta, koska rauhan aikana se oli vaikea ja sietämätön taakka, joka jarrutti talonpoikaistalouden jälleenrakentamista ja kehitystä. Lenin sanoi: »Elintarvikkeiden luovutusvelvollisuus maaseudulla — — esti tuotantovoimien kasvua ja osoittautui keväällä 1921 meitä kohdanneen ankaran taloudellisen ja poliittisen kriisin perussyyksi.»[142]

Talonpoikien perusosan tyytymättömyys aiheutti uhkaavaa rakoilua työläisten ja talonpoikien liitossa. Elämä vaati, että puolue olisi muuttanut perinjuurin talouspolitiikkaa niiden esteiden poistamiseksi, jotka jarruttivat tuotantovoimien kehitystä sekä työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston poliittisen ja taloudellisen liiton lujittamista. Tuon liiton perustaa oli uudistettava rauhallisen rakennustyön olojen mukaisesti.

Ajan vaatimusten mukaisesti puolueen oli suunnattava

talouspolitiikkansa teollisuustuotteiden ja maataloustuotteiden keskinäisen vaihdon kehittämiseen. Keväällä 1921 Lenin päätyi siihen varmaan vakaumukseen, että talouspolitiikassa oli tehtävä *jyrkkä käänne*, tällä kertaa vakavasti harkittu ja pitkäksi aikaa suunniteltu. Koska kansalaissodan päätyttyä neuvostovalta oli saanut vihdoin todellisen ja pitkäaikaisen hengähdystauon, sitä oli käytettävä mahdollisimman täydellisesti hyväksi.

Uuteen talouspolitiikkaan siirryttäessä Lenin asetti puolueen ratkaistavaksi keskeisen kysymyksen siitä, »millä tavoin oli järjestettävä tavattomaan rappiotilaan saatetun suurtuotannon omaavan proletaarisen valtiovallan ja pienviljelijäin väliset taloudelliset keskinäissuhteet ja miten olivat löydettävissä keinot yhteiselämään pienviljelijäin kanssa, jotka niin kauan kuin pysyvät pienviljelijöinä eivät voi elää, ellei pientaloutta turvata tietyllä kauppavaihtojärjestelmällä».[143] Tämä päivänpolttava kysymys oli tärkein ja vaikein nuoren sosialistisen valtion ratkaistavana olleista kysymyksistä. Pitäen ohjeenaan Leninin neuvoja puolue antoi oikean vastauksen tähän kysymykseen. Se löysi parhaan keinon kansantalouden jälleenrakentamiseksi ja kehittämiseksi edelleen, sen siirtämiseksi vähitellen uusille, sosialistisille raiteille sekä työväenluokalle että talonpojistolle edullisten taloudellisten ja poliittisten keskinäisten suhteiden pohjalla.

Määritellessään uutta talouspolitiikkaa kommunistinen puolue lähti niistä erikoisuuksista, jotka olivat ilmenneet maan talouselämässä ja luokkarakenteessa Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen. Alustuksessaan puolueen 10. edustajakokouksessa sekä artikkelissaan »Elintarvikeverosta», joka ilmestyi huhtikuussa 1921, Lenin totesi että neuvostomaan taloudessa ei ollut tapahtunut periaatteellisia muutoksia vuoden 1918 jälkeen. Se oli edelleenkin takapajuista ja monimuotoista, mikä seikka vaikeuttipuolueen ja neuvostovallan käytännöllistä työtä. Lenin kirjoitti: »Venäjä on niin suuri ja niin kirjava maa, että kaikki nämä erilaisten yhteiskunnallisten talousmuotojen tyypit kietoutuvat täällä yhteen. Tilanteen omalaatuisuus on juuri siinä.»[144]

Sosialistista rakennustyötä johtaessaan puolueen oli otettava huomioon talousmuotojen omalaatuinen moninaisuus ja

rakennettava politiikkansa siten, että sosialistiselle talousmuodolle olisi turvattu voitto kaikista muista talousmuodoista. Vaikka sosialistisella talousmuodolla olikin johtava osuus maan kansantaloudessa, koska sen hallussa olivat kansantalouden avainasemat, pien-tavarantuotanto oli silti vallitsevana. Pikkuporvarilliset valtoimet voimat olivat pääesteenä suuria sosialistisia uudistuksia toteutettaessa. Suurimpana vaikeutena taloudellisessa rakennustyössä oli nimenomaan pikkuporvarillisten valtoimien voimien voittaminen, talonpoikien pien-tavaratalouksien suuntaaminen oikeaan uomaan ja alistaminen valtion johtoon ja valvontaan.

Taloudellisen rakennustyön perustehtävänä oli siis sellaisten keskinäisten suhteiden aikaansaaminen kaupungin ja maaseudun välille, jotka olisivat antaneet proletariaatille mahdollisuuden suoriutua historiallisesta tehtävästään, sosialismin rakentamisesta. Talonpojisto saattoi lähteä proletariaatin mukaan tietenkin vain sillä ehdolla, että noudatettiin oikeaa talouspolitiikkaa, joka vastasi täydellisesti talonpojiston etuja. »Pientalonpoikaisessa maassa diktatuuriaan toteuttavan proletariaatin oikeaa politiikkaa on viljan vaihtaminen talonpoikien tarvitsemiin teollisuustuotteisiin.»[145]

Hirvittävän rappiotilan vallitessa oli vaikea antaa talonpojille riittävästi teollisuustuotteita. Puolue näki ulospääsyn muodostuneesta tilanteesta ensinnäkin vapaan tavaranvaihdon ja yrittäjänvapauden palauttamisessa pien-tavarantuottajille ja toiseksi pienteollisuuden jälleenrakentamisessa, jotta olisi voitu antaa mahdollisimman pian tiettyä apua talonpoikaistalouksille ja kohottaa niiden tuottoisuutta. Tällöin korostettiin erityisesti ajatusta, ettei ollut syytä pelätä porvariston ja pääomien kasvua, vaan oli pelättävä sitä, että puutetta ja elintarvikkeiden niukkuutta kesti liian pitkään, joten proletariaatti *saattaisi heiketä* eikä pystyisi enää vastustamaan pikkuporvarillisten valtoimien voimien horjuntaa.

Muodostui tavattoman ristiriitainen tilanne, jota Lenin vertasi noidankehään. Ennen kaikkea oli parannettava talonpoikaistalouksien ja pienteollisuuden asemaa työväenluokan ja talonpojiston liiton säilyttämiseksi sekä valtion suurteollisuuden kunnostamiseksi, sillä ainoastaan suurteollisuuden pohjalla voitiin rakentaa sosialismi. Siinä tarkoituksessa oli

tietyssä määrin raotettava ovea kapitalismille. Miten löydettiin ulospääsy tilanteesta? Lenin sanoi, että elpyvä kapitalismi oli suunnattava valtiokapitalismin uomaan. Hän piti ainoana mahdollisena ja järkevänä politiikkana sitä, että kapitalismin kehitystä ei yritetä kieltää eikä estää, vaan suunnataan se valtiokapitalismin uomaan. »Koko kysymys — niin teoreettinen kuin käytännöllinenkin — on siinä, että löydetään oikeat keinot, miten nimenomaan tulee ohjata kiertämätön (tietyssä määrin ja tietyksi ajaksi kiertämätön) kapitalismin kehitys valtiokapitalismin uomaan, millaiset ehdot sille tulee asettaa, miten taata valtiokapitalismin muuttaminen lähitulevaisuudessa sosialismiksi.»[146]

Siirtyminen uuteen talouspolitiikkaan oli ennen kaikkea myönnytys talonpoikaisille pientuottajille, joissa pyrittiin herättämään taloudellista kiinnostusta työnsä tuloksista. Vain tällainen politiikka antoi mahdollisuuden »rakentaa ensin kestävät sillat, joita myöten pientalonpoikaisessa maassa päästään valtiokapitalismin kautta sosialismiin»[147]. Tähän myötävaikutti huomattavassa määrin elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden vaihtaminen elintarvikeveroon. Ottaen huomioon muuttuneet olosuhteet puolueen 10. edustajakokous hyväksyi Leninin alustuksen perusteella seuraavan päätöksen: »Jotta maanviljelijälle turvattaisiin mahdollisuus hoitaa oikein ja rauhallisesti talouttaan myöntämällä hänelle entistä suurempi vapaus määrätä taloudellisista varoistaan, jotta lujitettaisiin talonpoikaistaloutta ja kohotettaisiin sen tuottoisuutta ja jotta voitaisiin säätää tarkasti maanviljelijöiden valtiolle suoritettavat maataloustuotteiden luovutustehtävät, elintarvikkeiden, raaka-aineiden ja rehun hankintamenetelmänä käytetty elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuus korvataan luontoisverotuksella.»[148]

Edustajakokouksen päätöksen perusteella Yleisvenäläinen Toimeenpaneva Keskuskomitea julkaisi asetuksen elintarvikeylijäämien ja raaka-aineiden luovutusvelvollisuuden korvaamisesta luontoisverotuksella. Tällä asetuksella neuvostohallitus vahvisti laillisesti uuden talouspolitiikan. Asetuksessa viitattiin siihen, että on kehitettävä markkinasuhteita, joiden avulla talonpojat saadaan kiinnostumaan taloutensa parantamisesta ja sen tuottoisuuden kohottamisesta. Tärkeintä oli

turvata talonpojalle mahdollisuus hoitaa oikein ja varmasti talouttaan sen perusteella, että hänellä oli oikeus määrätä työnsä tuloksista sekä taloudellisista varoistaan.

Saatettiin voimaan progressiivinen verotus, jonka perusteella säädettiin talonpoikaistalouden varallisuuden mukainen veroprosentti. Esimerkiksi keskivarakkaille ja vähävaraisille talouksille sekä maanviljelystä harjoittaneille kaupunkilaistyöläisten talouksille säädettiin pienet verot. Yritteliäimmille isännille, jotka laajensivat viljelyalaa, myönnettiin tiettyjä etuisuuksia luontoisveron suorituksessa. Yhteistakuuperiaate jota noudatettiin elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuutta suoritettaessa sotakommunismin kaudella, korvattiin kunkin verotetun talonpoikaistalouden yksityisellä vastuulla.

Veron suorittamisen jälkeen talonpojalla oli oikeus määrätä täydellisesti kaikista elintarvike-, raaka-aine- ja rehuylijäämistä, jotka hän sai mielensä mukaan joko käyttää oman taloutensa parantamiseen tai vaihtaa teollisuustuotteisiin. Luontoisverotus oli sitä paitsi miltei puolta pienempi kuin luovutusvelvollisuus. Arvioidessaan tätä käännettä talouspolitiikassa Lenin sanoi, että »kysymys elintarvikeylijäämien luovutusvelvollisuuden korvaamisesta verotuksella on ennen kaikkea poliittinen kysymys, sillä sen ydinsisältönä on työväenluokan suhtautuminen talonpojistoon»[149].

Kommunistisen puolueen uuden talouspolitiikan perusvaatimuksia olivat uuden, sosialistisen talouden rakentaminen yhdessä talonpojiston kanssa, kaupungin ja maaseudun välisten tuotannollisten ja kauppayhteyksien lujittaminen, tavaran kiertokulkujärjestelmän kehittäminen. Kauppavaihto asetettiin työväenluokan ja talonpojiston keskinäisten taloussuhteiden perusmuotona etualalle. Lenin kirjoitti: »Kaupankäynti on historiallisten tapahtumien ketjussa, vuosien 1921—1922 sosialistisen rakennustyömme siirtymismuodoissa se 'rengas', '*johon*' meidän, proletaarisen valtiovallan, meidän, johtavan kommunistisen puolueen, '*on kaikin voimin tartuttava*'. Jos me *nyt* 'tartumme' tuohon renkaaseen kyllin lujasti, saamme varmasti lähitulevaisuudessa haltuumme *koko* ketjun. Muuten emme voi saada haltuumme koko ketjua, luoda perustaa sosialistisille yhteiskuntataloudellisille suhteille.»[150]

Sanottakoon, että alkuaikoina puolue ja neuvostovalta

kiinnittivät vakavaa huomiota paitsi markkinakaupan kehittämiseen myös tavaranvaihtoon. Tavoitteena oli enemmän tai vähemmän »sosialistinen teollisuustuotteiden vaihtaminen maataloustuotteisiin koko valtion mitassa ja suurteollisuuden jälleenrakentaminen tämän tavaranvaihdon avulla, sillä suurteollisuus on ainoa sosialistisen järjestelmän perusta». Kuitenkin jo ensimmäisenä vuotena markkinakauppaa ja tavaranvaihtoa kehiteltäessä osoittautui, että »tavaranvaihdosta ei tullut mitään, yksityiskapitalistiset markkinat osoittautuivat meitä voimakkaammiksi ja tavaranvaihdon asemesta syntyi tavallista osto- ja myyntitoimintaa, kaupankäyntiä.»[151]

Puolue analysoi uuden talouspolitiikan ensimmäisen vuoden aikaista talouselämää ja tuli siihen johtopäätökseen, että »vapaan tavaranvaihdon» voimaansaattaminen oli vasta ensimmäinen vaihe taloudellisessa perääntymisessä. Elämä osoitti sen riittämättömäksi. Lenin kirjoitti: »Tiedätte tämän kaikki nyt mainiosti käytännön perusteella, mutta kyllä se ilmenee koko lehdistöstämmekin —, että tavaranvaihdossa on epäonnistuttu, epäonnistuttu siinä mielessä, että tavaranvaihto on muodostunut osto- ja myyntitoiminnaksi. Tämä meidän täytyy nyt myöntää, ellemme halua pistää päätämme piiloon siiven alle, ellemme halua tekeytyä ihmisiksi, jotka eivät näe tappiotaan, ja ellemme pelkää katsoa vaaraa suoraan silmiin. Meidän täytyy myöntää, ettemme ole perääntyneet kylliksi, että on peräännyttävä vielä enemmän.»[152]

Alustuksessaan Moskovan kuvernementin 7. puoluekonferenssissa (lokakuu 1921) Lenin julisti kiireelliseksi tehtäväksi rahatalouden järjestämisen sekä tavaran- ja rahankierron mahdollisimman laajan kehittämisen, mikä on tärkein kaupankäynnin ja markkinasuhteiden kannustamisen vipusin. Tämä päättävä askel synnytti epäilystä eräissä sotakommunismin käytäntöön tottuneissa kommunisteissa, joista Leninin ehdotus näytti luopumiselta marxilaisista asemista.

Marraskuussa 1921 Lenin kirjoitti varta vasten artikkelin »Kullan merkityksestä nykyään ja sosialismin täydellisen voiton jälkeen», jossa hän vastasi rahatalouden palauttamisen vastustajille: »Älkäämme antautuko 'tunnesosialismin' tai vanhan venäläisen, puoleksi tilanherramaisen, puoleksi talonpoikaismaisen patriarkaalisuuden valtaan, joille on ominaista tahaton kaupankäynnin halveksiminen. Kaikkinaisia taloudellisia siirtymismuotoja sopii ja *on* osattava käyttää, kun se osoittautuu tarpeelliseksi, jotta lujitettaisiin talonpojiston ja proletariaatin välistä yhteyttä, elvytettäisiin heti rappioitetun ja näännytetyn maan kansantalous, kohotettaisiin teollisuutta ja helpotettaisiin tulevien entistä laajemmalle ja syvemmälle ulottuvien toimenpiteiden — kuten esimerkiksi sähköistämisen — toteuttamista.»[153]

Samassa artikkelissa Lenin kosketteli suurta periaatekysymystä, miten on ymmärrettävä reformin ja vallankumouksen välinen ero ennen sosialistista vallankumousta ja sen voiton jälkeen. »Ennen proletariaatin voittoa reformit ovat vallankumouksellisen luokkataistelun sivutuotteita. Voiton jälkeen ne (jos kohta pysyvätkin kansainvälisessä mitassa samoina 'sivutuotteina' muodostuvat sille maalle, jossa voitto on saavutettu, myös välttämättömäksi ja lailliseksi hengähdystauoksi niissä tapauksissa, jolloin äärimmäisen suurten voimainponnistusten jälkeen voimia ei ilmeisesti riitä sen tai tämän muutoksen vallankumoukselliseen suorittamiseen.»[154]

Yleiskansallisena tehtävänä oli maataloustuotannon kohottaminen ja edellytysten valmistaminen maatalouden siirtämiselle sosialistisen suurtalouden raiteille. Lenin sanoi, että tällaisessa maassa »proletariaatin tehtävä on johtaa nämä pienisännät siirtymään yhteistoiminnalliseen, kollektiiviseen, yhteisölliseen työhön».[155] Siirtymistä ei kuitenkaan voitu toteuttaa heti. Sitä varten ei ollut olemassa tarvittavia aineellis-teknisiä edellytyksiä. Lenin sanoi: »Pienviljelijän osalta tämän ongelman ratkaisemisen, hänen mentaliteettinsa, niin sanoakseni, tervehdyttämisen tekee mahdolliseksi vain aineellinen perusta, tekniikka, traktorien ja muiden koneiden laajamittainen käyttö maanviljelyksessä, laajamittainen sähköistäminen. Se muuttaisi pienviljelijän perin juurin ja tavattoman nopeasti.»[156]

Välttämättömän aineellis-teknisen perustan luomiseksi tarvittiin voimia, varoja ja aikaa. Puolueen kiireellisenä tehtävänä oli hankkia lyhyessä ajassa tarvittavat varat ja järjestää maan sisäiset voimat suurteollisuuden kuntoonpalauttamiseen ja rakentamiseen. On ymmärrettävää, että neuvostomaassa, jossa väestön ehdottomana enemmistönä oli

talonpojisto, asian menestyminen riippui ratkaisevassa määrin siitä, osasiko puolue turvata työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston oikeat keskinäiset suhteet.

Nuo keskinäiset suhteet olivat tavattoman monimutkaisia ja monimuotoisia. Lenin sanoi: »Meidän on luotava työväenluokan ja talonpojiston, näiden kahden ainoan luokan välille, joiden varassa meidän tulee rakentaa talouselämäämme, sellaiset suhteet, luotava näiden luokkien välille sellainen liitto, että se tyydyttää taloudellisesti kumpaakin osapuolta, sellainen liitto, joka ottaa lukuun pientalonpojan pientalonpoikana niin kauan kuin emme pysty antamaan hänelle kaikkia suurteollisuuden tuotteita.»[157]

Muistettakoon että pientalonpojasta oli neuvostojärjestelmän oloissa tullut *keskivarakas talonpoika*, joka Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli *päätekijä* maanviljelyksen alalla. Oikeiden keskinäissuhteiden rakentamiseksi työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston välille oli ennen kaikkea määriteltävä oikea talouspoliittinen linja suhteissa keskivarakkaaseen talonpojistoon, otettava valtion taloudellisessa rakennustyössä huomioon keskivarakkaan talonpojiston edut.

Uuden, sosialistisen talouden rakentamiseen liittyi siis valtavia vaikeuksia ja suuria esteitä. Taloudellisessa rakennustyössä kommunistisen puolueen päätavoitteita olivat: suurteollisuuden rakentaminen, sosialistisen yhteiskunnan aineellis-teknisen perustan luominen, työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston oikeiden keskinäisten suhteiden aikaansaaminen, työväenluokan ja keskivarakkaan talonpojiston pitkäaikaisen poliittisen ja taloudellisen liiton lujittaminen, edellytysten valmistaminen talonpoikien pientalouksien siirtämiselle sosialistisen suurtalouden raiteille ja voiton turvaaminen sosialistiselle talousmuodolle kansantalouden kaikilla aloilla.

C. LUOKKAVOIMIEN UUDELLEENRYHMITTYMINEN UUDEN TALOUSPOLITIIKAN POHJALLA

Kommunistinen puolue tiesi hyvin, että kauppavapauden ja vapaiden markkinasuhteiden myöntäminen sekä yksityisyritteliäisyyden kannustaminen johtaisivat väistämättömästi kapitalististen ainesten elpymiseen, ns. »nepmannien», uuden, »neuvosto»-porvariston syntyyn. Uuden talouspolitiikan pohjalla alkoi tosiaan laaja kilpailu kapitalististen ja sosialististen voimien ja suuntausten kesken.

Taloudellisen kehityksen kulku nosti kärkevänä esiin kysymyksen *»kumpi voittaa?»*. Toisaalta kapitalistiset ainekset käyttivät hyväkseen uuden talouspolitiikan suomia etuisuuksia ja ryntäsivät tavaranvaihdon alalle yrittäen ottaa haltuunsa markkinat ja tunkeutua niiden välityksellä tuotannon alalle, kaapata haltuunsa kansantalouden avainasemat ja saattaa häviöön sosialistisen talousmuodon. Toisaalta sosialistinen valtio, jonka käsissä olivat kansantalouden avainasemat, nousi vallankumouksellisena voimana kapitalistisia aineksia vastaan ja esti niiltä pääsyn taloudelliseen valta-asemaan.

Valtion tärkeimpien taloudellisten säännöstelyvipusimien sekä talous- ja osuustoimintajärjestöjen avulla sosialistisen valtion oli heikennettävä kapitalistisia aineksia ottamalla haltuunsa koko kauppatoiminnan ja ohjaamalla sen sellaiseen uomaan, joka tekisi mahdolliseksi kaupungin ja maaseudun tuotannollisten ja kauppayhteyksien lujittamisen, suurteollisuuden kunnostamisen ja sosialismin varman taloudellisen perustan rakentamisen. Vaikka neuvostovaltion tieteellisesti perusteltujen laskelmien mukaan sosialististen ainesten voitto kapitalistisista aineksista olikin väistämätön, oli olemassa kapitalististen voimien laajenemisen ja lujittumisen vaara.

Vuoden 1921 kuluessa Lenin selitti useaan otteeseen ja täydensi siirtymäkauden sosialistisen taloudenpidon periaatteita koskevia teoreettisia katsomuksiaan. Artikkelissaan »Lokakuun vallankumouksen neljännen vuosipäivän johdosta» hän korosti jälleen ajatusta, että on osattava hoitaa taloutta. »Proletaarisen valtion on muututtava varovaiseksi, ahkeraksi, taitavaksi 'isännäksi', kunnon *tukkukauppiaaksi*, sillä muuten se ei voi nostaa pientalonpoikaismaata jaloilleen taloudellisesti eikä ole muuta kommunismiin johtavaa tietä nyt, nykyoloissa, kun naapurina on kapitalistinen (toistaiseksi kapitalistinen) Länsi. Tukkukauppias, tämä kaikitenkin taloudellinen tyyppi, on yhtä kaukana kommunismista kuin maa taivaasta. Mutta se on juuri niitä ristiriitaisuuksia, jotka elävässä elämässä johtavat pientalonpoikaistalouden valtiokapitalismin kautta sosialismiin. Henkilökohtainen kiinnostus edistää tuotantoa.»[158]

Puhuessaan poliittisen valistustyön tekijäin 2. yleisvenäläisessä edustajakokouksessa (lokakuu 1921) Lenin luonnehti kahden suuntauksen taistelun ankaraksi sodaksi taloudellisella rintamalla. Peruskysymys oli siinä, kumpi osaa käyttää nopeammin hyväkseen muodostunutta tilannetta, kumpi saa mukaansa talonpojiston, proletariaattiko, joka pyrkii rakentamaan sosialistisen yhteiskunnan, vai porvaristo. Kysymyksen ydin oli siinä, »kumpi ehtii ennen? Jos kapitalistit ehtivät järjestäytyä ennen, silloin he ajavat kommunistit pois, ja siinä sitten eivät mitkään puheet auta. Näihin kysymyksiin tulee suhtautua tervejärkisesti: kumpi voittaa? Vai kykeneekö proletaarinen valtiovalta talonpojistoon nojaten pitämään herrat kapitalistit tarpeeksi aisoissa voidakseen ohjata kapitalismin valtion tahtomaan uomaan — — ?»[159]

Millaisiin voimiin neuvostovallan on nojattava tässä taloudellisessa taistelussa? Lenin vastasi: toisaalta proletariaattiin, joka teollisuuden kehittyessä tulee jatkuvasti kasvamaan ja lujittumaan, ja toisaalta talonpojiston taloudelliseen nousuun, sen aineellisen aseman jyrkkään paranemiseen. Neuvostovallan oloissa nämä voimat pystyvät kahlitsemaan täydellisesti pääoman vallan. Lenin sanoi: »Kapitalistit tulevat olemaan vierellänne, vierellänne tulee olemaan myös ulkomaiden kapitalisteja, toimiluvanhaltijoita ja vuokranottajia, he saavat teiltä satoja prosentteja liikevoittoa, he tulevat hyötymään teidän vierellänne. Hyötykööt, mutta teidän on opeteltava heiltä taloudenpitotaitoa, vasta silloin pystytte rakentamaan kommunistisen tasavallan.»[160]

Vaikeuksien aiheuttaman paniikin vallassa trotskilaiset ja »vasemmistokommunistit» alkoivat hysteerisesti paukuttaa puolueen uuden talouspolitiikan virheellisyydestä. He pitivät sitä työväenluokan perääntymisenä ja asettivat sen vastakohdaksi ilmeisesti aikansa eläneen sotakommunismin politiikan. »Vasemmistolaisiin» fraaseihin verhoutuen nuo politikoitsijat puolustivat ja ylistivät yhteen ääneen valtion pakotusmenetelmää, kiistivät päättävästi kaupungin ja maaseudun taloudellisen liittoutumisen ja julistivat mahdottomaksi työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston liiton. Trotskilaisten ja »vasemmistokommunistien» asenne kuvasti selvästi heidän leniniläisvastaisia katsomuksiaan sosialismin rakentamisen mahdollisuudesta yhdessä maassa. He eivät luottaneet neuvostovaltion sisäisiin voimiin, vaan kielsivät työväenluokan johtavan osuuden ja sen kyvyn saada mukaansa monimiljoonaiset talonpoikaisjoukot.

Kommunistinen puolue torjui opposition marxilaisvastaiset käsitykset ja hyväksyi täydellisesti leniniläisen taloudellisen rakennustyön politiikan. Pitäen ohjeenaan Leninin neuvoja puolue lujitti kaikkia valtion hallinnollisia, taloudellisia ja osuustoimintajärjestöjä, piti puolue- ja neuvostotyöntekijäin huomion keskipisteessä talous- ja kauppatoiminnan parantamista, lujitti työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston liittoa ja sai siten aikaan talouselämän vilkastumisen, kansantalouden kaikkien alojen nousun.

Taloudellisen rakennustyön uudessa monimutkaisessa vaiheessa puolueen päätehtävänä oli proletariaatin diktatuurin vallankumoukselliseen valtaan sekä kansantalouden sosialistisiin avainasemiin nojaten ottaa lyhyessä ajassa haltuunsa kokonaisuudessaan talous-, kauppa- ja luottotoiminta sekä osuustoiminta ja käyttää näitä mahtavia valtiollisen säännöstelyn vipusimia yksityispääomaa vastaan. Puolue esitti perusvaatimuksen: on opittava pitämään taloutta, käymään kauppaa ja hoitamaan hallinnollisia toimia asiantuntevasti ja paremmin kuin kapitalisti-kauppias. Puoluejohdon voiman oli kuvastuttava talous-, hallinto- ja liiketoiminnan tuntemuksessa.

Uutta talouspolitiikkaa toteuttaessaan sekä tehdessään myönnytyksiä keskivarakkaalle talonpojistolle proletariaatin diktatuurin valtion lujittamiseksi kommunistinen puolue ei heikentänyt luokka-asemiaan eikä luopunut periaatteellisesta suunnastaan, jona oli sosialismin voitto. Nykyäänkin vaikuttavat ennustusmaisilta Leninin sanat siitä, että puolueen talouspolitiikan alalla tekemien perääntymisten selvänä tarkoituksena oli liittyä tiiviisti yhteen talonpoikaisjoukkojen, tavallisen työtätekevän talonpojiston kanssa ja lähteä »eteenpäin paljon, verrattomasti hitaammin kuin haaveilimme, mutta sen sijaan niin, että nämä joukot kulkevat todella mukanamme. Silloin tämä eteenpäinmenomme kiihtyy aikanaan sellaiseksi, jollaisesta nykyään emme voi haaveillakaan.»[161]

Ensimmäinen vuosi puolueen 10. edustajakokouksen jäl-

keen osoitti, että siirtyminen sotakommunismista uuteen talouspolitiikkaan antoi kouraantuntuvia tuloksia. Jo syksyllä 1921 Lenin pani merkille, että taloudellinen perääntyminen oli elvyttänyt maan talouselämää. Lenin kirjoitti: »Voitto muodostuu sellaiseksi 'voimareserviksi', että jaksetaan kestää — sekä aineellisesti että moraalisesti — vaikka jouduttaisiinkin perääntymään. Se, että kestetään aineellisesti, merkitsee riittävän ylivoiman säilyttämistä, jottei vihollinen voi lyödä meitä kokonaan. Se, että kestetään moraalisesti, merkitsee, — — että pysymme reippaina ja lujatahtoisina, että pitkällekin perääntyessämme peräännymme vain kohtuuden rajoissa ja niin, että voisimme ajoissa keskeyttää perääntymisen ja siirtyä taas hyökkäykseen.»[162]

Perääntymistä kesti vuoden. Kevääseen 1922 tulivat riittävän selvästi esiin sen hyvät ja huonot puolet. Kovasta nälänhädästä huolimatta nuoren sosialistisen valtion talous alkoi tuntuvasti elpyä. Ja kun Genovan konferenssissa imperialistit kokeilivat neuvostovallan lujuutta tarjoamalla lainaa sillä ehdolla, että kapitalisteille olisi palautettu heidän menettämänsä omaisuus, niin Lenin antoi päättävän vastaiskun. Puhuessaan metallimiesten yleisvenäläisen edustajakokouksen kommunistiryhmän istunnossa maaliskuussa 1922 Lenin sanoi: *»Me menemme kauppiaiden luo ja teemme kauppoja jatkaen myönnytyspolitiikkaamme, mutta myönnytysten rajat on jo määritelty.* Se, että tähän asti olemme antaneet myöten kauppiaille sopimuksissamme, on ollut meiltä askel taaksepäin lainsäädännössämme, mutta pitemmälle emme mene.»[163]

Voidaan sanoa, että keväällä 1922 perääntyminen päättyi, koitti uusi vaihe, jonka pani alulle maalis- ja huhtikuussa 1922 pidetty puolueen 11. edustajakokous. Edustajakokouksessa tehtiin yhteenvedot uuden talouspolitiikan ensimmäisen vuoden tuloksista ja todettiin, että maan talouselämä oli vilkastunut. Alustuksessaan Lenin analysoi syvällisesti taloudellista rakennustyötä ja hahmotteli puolueen uuteen talouspolitiikkaan liittyvät tehtävät. Lenin totesi, että päämäärä oli jo saavutettu, ja varoitti puoluetta tekemästä liiallisia myönnytyksiä yksityispääomalle, sillä kapitalistisille aineksille tehdyt ylenmääräiset myönnytykset vaaransivat vakavasti sosialistista rakennustyötä. Talouselämän ja luokkien

analysoinnin perusteella Lenin julisti edustajakokouksessa johtoajatuksen: *perääntyminen on päättynyt.* »Olemme perääntyneet vuoden. Nyt meidän on sanottava puolueen nimissä: riittää! Tavoite, johon perääntymisellä pyrittiin, on saavutettu. Tämä kausi on päättymässä tai jo päättynyt. Nyt on edessämme toinen tavoite — voimien uudelleenryhmittäminen.»[164]

Puolueen 11. edustajakokouksessa Lenin muotoili kaksi hyvin tärkeää tehtävää: ensinnäkin oli turvattava sellainen luokkavoimien uudelleenryhmittäminen, joka olisi auttanut sosialistista talousmuotoa saamaan voiton kaikista muista talousmuodoista, ja toiseksi oli määriteltävä oikein ajankohta, jolloin sosialismi siirtyisi päättävään hyökkäykseen kapitalistisia aineksia, ennen kaikkea viimeistä ja monilukuisinta riistäjäluokkaa, kulakkeja vastaan. Lenin perusteli kulakkiluokan hävittämisen historiallisen välttämättömyyden ja sanoi, että puolueen on ryhdyttävä viimeiseen ja ratkaisevaan taisteluun »Venäjän kapitalismia, sitä kapitalismia vastaan, joka versoo pientalonpoikaistaloudesta ja jota tämä pitää hengissä. Tässä suhteessa meitä odottaa lähitulevaisuudessa taistelu, jonka alkua ja loppua ei voida tarkoin määritellä.»[165]

Luokkavoimien uudelleenryhmittymisen kulussa kommunistisen puolueen oli kartutettava tarvittavia aineellisia ja teknisiä varoja sekä organisatorista ja poliittista kokemusta, luotava edellytykset sosialismin laajalle hyökkäykselle kaupungin ja maaseudun kapitalistisia aineksia vastaan ja turvattava sosialistiselle talousmuodolle täydellinen voitto kansantalouden kaikilla aloilla. Kuten tunnettua, luokkavoimien uudelleenryhmittymiseen, joka tapahtui uuden talouspolitiikan kaudella, puolueen ja neuvostovallan oli pitänyt käyttää yli seitsemän vuotta.

Kun puolueen 11. edustajakokouksesta oli kulunut vuosi, Lenin palasi jälleen kysymykseen työväenluokan ja talonpojiston liitosta sekä kaupungin ja maaseudun taloudellisten yhteyksien lujittamisesta. *Tällä kertaa hän tarkasteli kuitenkin näitä kysymyksiä toisesta näkökulmasta, hän ei yhdistänyt niitä valtiokapitalismiin, vaan sosialististen suhteiden laajentamiseen ja lujittamiseen kansantalouden järjestelmässä.* Lenin tähdensi erityisesti tätä puolta viimeisissä puheissaan

ja artikkeleissaan, jotka olivat hänen poliittinen testamenttinsa. Hän perusteli niissä neuvostomaan sosialistista teollistamismenetelmää ja osoitti, että sosialistisen valtion kasaantumislähteet ovat erilaiset kuin kapitalistisen valtion, hän avasi neuvostomaan teollistamisen uudet lainomaisuudet ja perusteli osuustoimintasuunnitelmansa.

Maaliskuussa 1923 julkaisemassaan artikkelissa »Mieluummin vähemmän mutta parempaa» Lenin kirjoitti: »Meidän on pyrittävä rakentamaan valtio, jossa työläiset säilyttävät johtoasemansa talonpoikiin nähden ja talonpoikien luottamuksen sekä mitä suurinta säästäväisyyttä noudattaen karkottavat yhteiskunnallisista suhteistaan tyyten pois kaikki liiallisuuksien jäljet — —. Jos työväenluokka pysyy talonpojiston johtajana, niin noudattamalla valtiossamme mitä suurinta taloudellista säästäväisyyttä voimme säästää ja käyttää vähäisimmätkin säästöt koneellisen suurteollisuutemme — — kehittämiseen.»[166]

Lenin luotti varmasti kansan luoviin voimiin ja suurista vaikeuksista huolimatta piti täysin mahdollisena sosialistisen teollisuuden rakentamista maan sisäisin voimin ja varoin. Hän piti tärkeimpänä tehtävänä kotimaisen raskaan teollisuuden perustamista, sillä se on sosialismin aineellis-tekninen perusta. Hän sanoi kuvaannollisesti, että vasta silloin me voimme hypätä »talonpoikaisen, maalaismaisen, raihnaisen ratsun satulasta, rappiotilaan saatetun talonpoikaismaan oloja vastaavan säästäväisyyden ratsun satulasta sellaisen ratsun satulaan, jota proletariaatti kaipaa eikä voi olla kaipaamatta, — koneellisen suurteollisuuden, sähköistämisen, Volhovin yms. satulaan».[167]

Viimeisissä artikkeleissaan Lenin asetti *uudella tavalla* kysymyksen osuustoiminnasta, jonka oli esitettävä pääosaa maatalouden sosialistisessa uudelleenjärjestelyssä sekä työtätekevän talonpojiston saamisessa mukaan sosialistiseen rakennustyöhön. Hän kirjoitti: »Uuden talouspolitiikan vallitessa tapahtuva Venäjän väestön saaminen mukaan osuustoimintaan kyllin laajalti ja syvällisesti on oikeastaan kaikki mitä tarvitsemme, sillä me olemme nyt saaneet selville, missä määrin yksityisedut, yksityiset kauppaedut on yhdistettävä yhteisiin etuihin, alistettava valtion tarkastuksen ja valvonnan

alaisiksi ja asetettava riippuvaisiksi yhteisistä eduista, mikä ennen oli monen monien sosialistien kompastuskivenä. Todellakin valtion valta kaikkiin suurtuotantovälineisiin, valtiovalta proletariaatin käsissä, tämä proletariaatin ja monien miljoonien pienten ja pienen pienten talonpoikien liitto, talonpoikien alistaminen tämän proletariaatin johtoon jne. — — eikö siinä ole kaikki mitä tarvitaan täydellisen sosialistisen yhteiskunnan rakentamiseen?»[168]

Lopuksi Lenin asetti erittäin kärkevästi kysymyksen valtiokoneiston demokratisoinnista, sen paisuttamisen sekä vähäisimpienkin virkavaltaisuuden ja formalismin ilmausten päättävästä vastustamisesta. Tämän tehtävän ratkaisuun hänen mielestään myötävaikuttaisivat sellaiset objektiiviset tekijät kuin maan teollistaminen, maatalouden sosialistinen uudelleenjärjestäminen sekä laaja ja perinpohjainen kulttuurivallankumous. Tehokkaimpana keinona valtiokoneiston virkavaltaisia vääristelyjä vastaan Lenin piti työläisten ja talonpoikien laajaa ja rohkeaa osallistumista valtion hallintoon. Tästä hän kirjoitti kuuluisassa teoksessaan »Miten meidän on uudelleenjärjestettävä Työläis- ja talonpoikaisinspektio».

Leninin aatteet innoittivat kommunistista puoluetta ja työtätekeviä entistä mittavampaan taloudelliseen rakennustyöhön. Neuvostomaa luotti varmasti Leninin ennustuksellisiin sanoihin, jotka hän lausui Moskovan Neuvoston täysistunnossa marraskuussa 1922: *uuden talouspolitiikan Venäjästä tulee sosialistinen Venäjä.*

2. SOSIALISTISEN SISÄISEN KASAANTUMISEN ENSI ASKELEET

Lokakuun vallankumouksen jälkeen neuvostomaa oli miltei neljännesvuosisadan saarretun linnoituksen asemassa, se koki jatkuvasti poliittista, taloudellista, diplomaattista ja sotilaallista painostusta. Imperialistit nousivat monta kertaa sosialistista maata vastaan. Ulkoisten vihollisten lisäksi hyökkäilivät maan sisäiset luokkaviholliset. Pahinta oli se, että maan sisäisiä ja ulkoisia luokkavihollisia innoitti trotskilais-

ten, oikeisto-opportunistien ja kaikenkarvaisten porvarillisten nationalistien hajotustoiminta. Leninismille uskollinen neuvostokansa ja kommunistinen puolue löivät menestyksellisesti takaisin vihollisten kiivaat hyökkäilyt.

Uskomattomien kieltäymysten hinnalla puolue ratkaisi vähitellen raskaan teollisuuden *perus*rakennustöiden toteuttamiseen tähtäävää sisäisen kasaantumisen vaikeaa ongelmaa. Tämä neuvostokansan uroteko kirjoitetaan kultakirjaimin ihmiskunnan historiaan. Mikään muu kansa ei ole joutunut kestämään niin suurta uhrautuvaisuutta vaatineita koettelemuksia. Neuvostokansa kesti ne tietoisesti: se tiesi että vallankumouksen suuri asia oli pelastettavissa vain ankarien kieltäymysten hinnalla. Sopii palauttaa mieleen, kuinka valtavin ponnistuksin puolueen oli voitettava esteet ja vaikeudet talouspolitiikkaansa toteuttaessaan.

Ensinnäkin oli mahdollisimman pian voitettava vanhalta, porvareiden ja tilanherrojen johtamalta järjestelmältä peritty takapajuisuus. Kuten tunnettua, Venäjä oli maatalousmaa, jossa teollisuus ja maataloustuotanto olivat alhaisella tasolla, Venäjä oli paljon jäljessä edistyneistä kapitalistimaista. *Ensimmäisenä vaikeutena* oli siis Venäjän vuosisataisen jälkeenjääneisyyden hävittäminen lyhyessä ajassa. Juuri siitä riippui vallankumouksen kohtalo.

Toiseksi oli määriteltävä oikea suunta uuden, sosialistisen talouden perustamiseksi. Sen määrittely oli aivan uusi tehtävä. Neuvostomaan oli ensimmäisenä raivattava valtatietä sosialismiin, kuljettava tuntemattomia teitä määränpäätään kohti. *Toisena vaikeutena* oli siis sosialistisen taloudenpidon uusien muotojen ja menetelmien keksiminen.

Kolmanneksi neuvostomaan oli voitettava sellainen kuolemanvaara kuin vihamielinen kapitalistinen saarto ollakseen joutumatta taloudelliseen ja poliittiseen riippuvuuteen kapitalistimaista, säilyttääkseen itsenäisyytensä. *Kolmantena vaikeutena* oli siis taloudellisen nousun turvaaminen maan sisäisin voimin ja varoin sekä neuvostovaltion puolustamiseen tarvittavan aseistuksen luominen. Siinä tarkoituksessa oli lujitettava työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston liittoa, huolehdittava jatkuvasti puolueen rivien yhtenäisyydestä, keskitettävä kaikki voimat Neuvostoliiton teollisuuden

kehittämiseen ja käytettävä rauhallista hengähdystaukoa sosialismin rakentamiseen.

Valtavan voimain jännityksen sekä puolueen ja kansan luovan työn ansiosta Neuvostoliiton talous- ja kulttuurielämä elpyi joutuisasti. Kommunistisen puolueen johdolla talouden jälleenrakentaminen vietiin menestyksellisesti päätökseen ja luotiin edellytykset kansantalouden kaikkien alojen sosialistiselle uudistamiselle. Vuosi 1925 oli jälleenrakentamiskauden ratkaiseva vuosi. Tuolla kaudella kansantalous oli huomattavasti kasvanut ja miltei saavuttanut sodanedellisen (vuoden 1913) tason. Puolueen 14. edustajakokouksessa todettiin, että maassa oli havaittavissa »proletariaatin *taloudellinen hyökkäys* uuden talouspolitiikan pohjalla ja Neuvostoliiton talouden eteneminen sosialismin suuntaan»[169].

Kommunistisen puolueen 14. edustajakokous otti suunnan maan teollistamiseen ja hyväksyi yksimielisesti Poliittisen Toimikunnan esittämän suurisuuntaisen suunnitelman raskaan teollisuuden tuotantolaitosten rakentamiseksi. Otettuaan suunnan sosialistiseen teollistamiseen Neuvostoliitto siirtyi uuden talouspolitiikan toiseen vaiheeseen. *Ensimmäisessä* vaiheessa puolue oli kiinnittänyt päähuomion maatalouden kunnostamiseen. Ilman sitä olisi ollut mahdotonta kehittää kansantaloutta. *Toisessa* vaiheessa puolueen huomion keskipisteessä oli sosialistisen suurteollisuuden perustaminen, sillä teollisuuden kehittämisestä riippui kokonaisuudessaan kansantalouden sosialistisen perustan rakentaminen ja sen kaikkien alojen kohottaminen, mm. maatalouden sosialistinen uudistaminen.

Trotskilaiset arvioivat aivan toisella tavalla tätä uudistustoimintaa. Trotski syytti puoluetta »narodnikkilaisuudesta», »rappeutumisesta», »kallistumisesta kulakkien puolelle» ja mustamaalasi neuvostomaan todellisuutta nimittäen sitä »vallankumouksen illaksi» ja väittäen, ettei se enää käkeä kukuta jne. Noinkin syvälle voidaan vajota, kun jätetään ottamatta huomioon yhteiskunnan taloudellisen kehityksen objektiiviset lainomaisuudet ja väheksytään todellisuuden marxilais-leniniläistä tieteellistä analyysia.

Neuvostovallan ensimmäisen vuosikymmenen aikana tapahtui huomattavia muutoksia poliittisen sekä talous- ja kult-

tuurielämän kaikilla aloilla. Neuvostomaa saavutti sodanedellisen taloudellisen tason ja aloitti uuden historiallisen kehitysvaiheen, suurten sosialististen uudistusten vaiheen kansantalouden kaikilla aloilla. Joulukuussa 1927 pidetyssä puolueen 15. edustajakokouksessa tehtiin neuvostovallan ensimmäisen vuosikymmenen taloudelliset ja poliittiset yhteenvedot ja todettiin, että vihamielisten kapitalistimaiden ympäröimä Neuvostoliitto oli kestänyt ulkoisten ja sisäisten vihollisten yhteisen painostuksen, kunnostanut lyhyessä ajassa sodan turmeleman kansantalouden ja aloittanut laajamittaisen sosialistisen rakennustyön. »Proletariaatin diktatuurin kymmenvuotisen olemassaolon merkitykseltään maailmanhistoriallinen kokemus on loistavasti vahvistanut oikeaksi leniniläisen suunnan, jota NKP(b) noudattaa.»[170]

Leniniläisen suunnan tärkein aikaansaannos oli se, että puolueen 14. edustajakokouksen historiallisia päätöksiä toteuttaessaan neuvostokansa saavutti erinomaisia tuloksia maan teollistamisessa. Neuvostoliiton teollisuuden kokonaistuotto vuonna 1926/27 oli 102,5% sodan edellisestä tasosta. Nopeimmin kehittyi sosialistinen suurteollisuus, jonka lisäkasvu vuonna 1927 oli 18,2%, joten se ohitti teknisesti ja taloudellisesti kehittyneimpien kapitalistimaiden teollisuuden kasvuvauhdin. Sosialistisen teollistamisen menestyksellinen kehitys neuvostomaassa todisti havainnollisesti sosialistisen tuotantojärjestelmän paremmuuden kapitalistiseen verraten.

Kansan voimainponnistuksen sekä kommunistisen puolueen taitavan taloudellisen johdon ansiosta neuvostovalta käytti oikein maan kaikki sisäiset varat. Tästä puhuvat seuraavat numerotiedot: kun vuonna 1926/27 teollisuuteen sijoitettiin alun toista miljardia ruplaa, niin kahden vuoden kuluttua sijoitettiin jo lähes 5 miljardia ruplaa. Kun vuonna 1913 Venäjän teollisuuden kokonaistuotto oli 10,2 miljardia ruplaa (vuoden 1926 hinnoissa), niin vuonna 1927 se oli 12,7 miljardia ja vuonna 1929 jo 19,9 miljardia ruplaa. Ilahduttavana seikkana oli raskaan teollisuuden alojen erittäin vauhdikas kasvu. Esim. koneenrakennusteollisuus kasvoi edelliseen vuoteen verraten: vuonna 1927 — 131,2% vuonna 1928 — 133,4% ja vuonna 1929 — 144,3%. Sodanedelliseen tasoon verraten koko suurteollisuuden tuotanto oli vuonna 1928 lisääntynyt 17% ja tuotantovälineiden kokonaistuotanto 30,2%.

Mainitut saavutukset tarjosivat neuvostovaltiolle mahdollisuuden ryhtyä rakentamaan uusia tehtaita ja jouduttamaan rakenteilla olleiden laitosten käyntiinpanoa. Heinäkuussa 1926 laskettiin Neuvostoliiton ensimmäisen, Stalingradin traktoritehtaan perusta; saman vuoden joulukuussa pantiin käyntiin Volhovin vesivoimalaitos; vuonna 1927 alettiin rakentaa Dneprin vesivoimalaa, Turkestanin—Siperian rautatietä ja Moskovan autotehdasta. Samoina vuosina pantiin käyntiin Šaturan ja Nižnyi Novgorodin höyryvoimalaitokset ja alettiin rakentaa Harkovin, šahtyn, Kijevin, Saratovin ja Rostovin voimalaitoksia.

Kansantalouden yleinen nousu tapahtui siten, että jatkuvasti lisääntyi teollisuuden ominaispaino maatalouteen verraten ja samalla teollisuudessa kasvoi sosialistinen sektori, kun taas yksityinen sektori pieneni jyrkästi. Esimerkiksi vuonna 1926/27 teollisuuden ominaispaino kansantalouden kokonaistuotannossa oli 38%, ts. samalla tasolla kuin vuonna 1913. Sosialistinen sektori käsitti 86% teollisuustuotannosta ja yksityinen sektori vain 14%. Sitä paitsi yksityissektori säilyi pääasiallisesti pienteollisuudessa, suurteollisuudessa sen osuus oli mitätön: 2,4%. Neuvostoliiton kansallistetun suurteollisuuden kehitykselle oli siis ominaista paitsi nopea kasvuvauhti myös sosialistisen tuotantojärjestelman vakiintuminen ja kapitalististen ainesten täydellinen katoaminen teollisuudesta.

Samanlainen prosessi oli käynnissä myös kaupan alalla, jossa valtion- ja osuustoiminnallinen sektori syrjäyttivät vauhdikkaasti yksityissektoria ja saivat varman hallitsevan aseman. Kahdessa vuodessa yhteiskunnallisen sektorin ominaispaino koko kaupankäynnin alalla lisääntyi 81,9 prosenttiin ja vuonna 1926/27 se oli tukkukaupan alalla 94,9% ja vähittäiskaupan alalla 67,4%. Samalla yksityissektorin osuus pieneni vastaavasti 9,4 prosentista 5,1 prosenttiin ja 42,7 prosentista 32,6 prosenttiin.[171] Tässä prosessissa oli kuvaavaa, että laajat talonpoikaisjoukot toteuttivat Leninin osuustoiminta-aatteita. Niinpä kahden vuoden aikana kulutusosuuskuntien maaseutuväestön keskuudessa harjoittaman

kauppatoiminnan piiri oli laajentunut miltei kaksinkertaiseksi: vuonna 1924/25 se oli 25,6% ja vuonna 1926/27 50,8%. Samoina vuosina maataloustuotteiden myyntiä harjoittaneiden osuuskuntien ja valtionjärjestöjen kauppatoiminnan piiri oli laajentunut 55,7 prosentista 63 prosenttiin.

Se seikka, että valtionsektori ja osuustoimintasektori ottivat haltuunsa kauppatoimen, lujitti tuntuvasti kaupungin ja maaseudun yhteyksiä, tehosti työväenluokan talonpojistoon tekemää organisoitua taloudellista vaikutusta ja paransi teollisuustuotteiden sekä maataloustuotteiden vaihtoa. Kun otetaan huomioon, että tuohon aikaan myös luottotoimi oli miltei kokonaan valtion ja osuustoimintajärjestöjen monopolioikeutena, niin on helppo huomata, kuinka mittaamattomasti sosialistiset ainekset olivat voimistuneet maan kansantaloudessa.

Kaiken saavutetun perusteella puolue teki sen johtopäätöksen, että sosialismin voitto teollisuuden, kaupankäynnin ja luottotoiminnan alalla oli jo taattu. Noudattamalla horjumattomasti leniniläistä poliittista linjaa puolue johti maan sosialistisen rakennustyön valtaväylälle. Tämä historiallinen tosiseikka sai täsmällisen ilmauksen puolueen 15. edustajakokouksen päätöksissä, joissa sanottiin, että 14. edustajakokouksen jälkeiselle kaudelle oli luonteenomaista »sosialistisen taloussektorin jatkuva kasvu ja voimien uudelleenryhmittyminen siten, että sosialistisen rakennustyön perusta lujittui entisestään»[172].

Sosialistisen rakennustyön ensimmäiset saavutukset ilahduttivat neuvostoihmisiä ja saivat heidät yhä varmemmin luottamaan Neuvostoliiton teollistamiseen tähtäävän leniniläisen politiikan voittoon. Ne olivat ensimmäisiä toiveita neuvostomaan, silloisen takapajuisen maatalousmaan kehittymisestä mahtavaksi teollisuusvaltioksi.

Maataloudessa niin ikään tapahtui suuria muutoksia, sekin kehittyi nousuuntaan. Maatalouden sisäiset yhteiskuntataloudelliset prosessit olivat tietenkin toisenlaisia, pien-tavarataloudelle ominaisia. Teollisuuden, kaupan ja luottotoiminnan alalla tapahtuneet syvät laadulliset muutokset vaikuttivat silti hyvin suotuisasti monimiljoonaisten talonpoikaistuottajien elämään. Maataloustuotannon tervehdyttämisen pohjalla myös maaseudulla oli käynnissä sosialistista kehitystä edistänyt voimien uudelleenryhmittyminen.

Kaikista myönteisistä muutoksista huolimatta Neuvosto-Venäjän talous, mm. maatalous oli yhä vielä epäyhtenäistä ja heikosti kehittynyttä. Maan kansantaloudessa kärjistyivät yhä enemmän monimutkaiset ristiriidat, jotka vaativat ratkaisua. Ennen kaikkea oli ratkaistava oikein sellainen keskeinen ongelma kuin yhteiskunnallistetun suurteollisuuden ja hajanaisen pientalonpoikaistalouden välinen vuorovaikutus. Se oli vaikea pulma, jonka oikeasta ratkaisusta riippui teollisuuden jatkuva kehittäminen, työväenluokan ja talonpojiston perusjoukkojen liiton lujittaminen sekä sosialismin rakentaminen.

Perusristiriita oli siinä, että suurteollisuus ja talonpojiston pientavaratalous kehittyivät eri vauhtia ja eri suuntaan. Vaikka maatalous olikin nousussa, se kehittyi paljon hitaammin kuin teollisuus, samoin myös sosialistiset ainekset kehittyivät maataloudessa verrattomasti hitaammin kuin teollisuudessa ja kauppatoiminnan alalla. Tässä muutamia kuvaavia numerotietoja: vuonna 1925/26 teollisuustuotannon lisäkasvu oli 42,2%, maatalouden 19,2%, vuonna 1926/27 vastaavasti 18,2% ja 4,1%. Maatalouden yhä suurempi jälkeenjääminen aiheutti sen vaaran, että maatalouden ja teollisuuden välinen tasapaino rikkoutuu, ja muodostui suoranainen vaara kansantalouden kehitykselle.

Yhtä vaarallinen oli myös toinen, talonpojiston sisäinen ristiriita. Talonpojistoon nähden oli yhä vaikeampi noudattaa oikeaa talous- ja luokkapolitiikkaa. Puolueen agraaripolitiikalla oli kaksi tavoitetta: toisaalta puolue kannusti talonpoikien taloudellista aloitteellisuutta ja henkilökohtaista kiinnostusta taloutensa parantamisesta, mikä johti väistämättömästi varakkaiden kulakkiainesten kasvuun; toisaalta puolue pysyi tiukasti luokkakannalla, se pyrki rajoittamaan kapitalistisia aineksia ja toisaalta puolusti maaseudun proletaaristen ja puoliproletaaristen kerrosten etuja.

Sanottakoon että alkuvaiheessa puolueen politiikka ei ollenkaan vaikuttanut keskivarakkaisiin talonpoikiin. Mutta keskivarakkaiden talonpoikien vaurastuessa luokkapolitiikan rajat kävivät heille yhä ahtaammiksi. Talousinto kannusti

heitä laajentamaan kylvömaita, hoitamaan intensiivisesti talouttaan, ottamaan enemmän maata vuokralle ja käyttämään palkkatyövoimaa. Siksi keskivarakas talonpojisto ilmaisi tyytymättömyytensä puolueen luokkapolitiikkaan. Näiden objektiivisten seikkojen vuoksi puolueen oli ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotka olisivat myötävaikuttaneet keskivarakkaan talonpojiston taloudellisen aloitteellisuuden kehittämiseen, mutta olisivat suunnanneet sen samalla sosialistisen yhteiskunnallisen suurtalouden perustamiseen. Tämä oli ainoa keino muodostuneen ristiriidan ratkaisemiseksi oikealla tavalla. Mutta se vaati puolueelta erityistä varovaisuutta ja mahdollisimman joustavaa ja harkittua politiikkaa.

Kahden perusristiriidan lisäksi yhteiskuntataloudellisen elämän pinnalle nousi muitakin, tosin merkitykseltään vähäisempiä ristiriitoja, mutta ne kaikki yhdessä loivat huomattavia vaikeuksia sosialistisen rakennustyön tielle. Puolueen 15. edustajakokous totesi, että ristiriitojen ja vaikeuksien päälähteenä oli maatalouden jälkeenjääneisyys, aikansa elänyt pien-tavarantuotannon järjestelmä, joka oli koko maan tuotantovoimien etenevän kehityksen esteenä.

Monimiljoonaisten talonpoikaisjoukkojen suuntaaminen kollektiivisten talouksien perustamiseen ei ollut tarpeen ainoastaan maatalouden vuosisataisen jälkeenjääneisyyden hävittämisen ja elintarvikevaikeuksien lopettamisen kannalta. Se oli välttämätöntä myös maatalouden rakentamiseksi uudelle, sosialistiselle perustalle. Kommunistiselle puolueelle oli selvää, että kolhoosien laajamittainen perustaminen oli neuvostomaan sosialistisen rakennustyön tärkeimpiä ja erottamattomia osatehtäviä, että ilman maatalouden sosialistista uudistamista sosialismin rakentaminen olisi estynyt.

Puolue piti lähtökohtanaan sitä Leninin ohjetta, että sosialismia ei voida rakentaa yksinomaan teollisuudessa, jättämällä maatalouden spontaanisen kehityksen varaan siinä toivossa, että se lähtisi oma-aloitteisesti seuraamaan sosialistista kaupunkia. Ei myöskään voitu jättää pitemmälti neuvostovaltaa ja sosialistista rakennustyötä kahdelle vastakkaiselle perustalle: sosialistisen suurteollisuuden sekä talonpojiston takapajuisen ja hajanaisen pien-tavaratalouden perustalle. Se olisi ennen pitkää saattanut hunningolle koko kansantalouden.

Oli viipymättä poistettava kansantalousjärjestelmässä yhä selvempänä ilmennyt vaarallinen ristiriita: toisaalta maataloudessa yksityisomistukseen pohjautunut pientuotanto, joka tarjosi perustan kapitalismin kasvulle, ja toisaalta teollisuudessa sosialistinen suurtuotanto, joka oli sosialismin kehittämisen perusta. Tämä ristiriita oli voitettavissa vain siten, että maaseudun vanhat, aikansa eläneet tuotantosuhteet vaihdettiin uusiin, sosialistisiin tuotantosuhteisiin.

Sosialistisen kansantalouden kehityslaki edellyttää, että teollisuutta ja maataloutta on kehitettävä yhdenmukaisesti, järjestelmällisesti ja suunnitelmallisesti koko maan mitassa. Muuten on mahdotonta suhteuttaa oikein kansantalouden eri aloja, jakaa ja käyttää mahdollisimman tehokkaasti kansantuloa ja turvata koko sosialistisen talouden kukoistus. Yhteiskunnalliset ja taloudelliset olosuhteet tekivät objektiivisesti välttämättömäksi sosialistisen suurtuotannon yhtenäisen taloudellisen perustan luomisen niin teollisuudessa kuin maataloudessakin. Tämä oli puolueen 15. edustajakokouksen lähtökohtana, kun se määritteli suunnaksi maatalouden kollektivisoinnin.

Puolueen 11. edustajakokouksen jälkeen alkanut luokkavoimien uudelleenryhmittyminen päättyi näin ollen työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston liiton täydelliseen voittoon. Nojautuen tähän mahtavaan liittoon sekä kansantalousjärjestelmässä kasvaneisiin sosialistisiin aineksiin kommunistinen puolue sai mahdollisuuden järjestää sosialismin valtavat voimat ja ottaa politiikkansa suunnaksi sosialismin laajan hyökkäyksen kautta rintaman. Tämän suunnan julistikin puolueen 16. edustajakokous vuonna 1930.

II. KARTUTETTAKOON NKP:n VALLANKUMOUKSELLISIA KOKEMUKSIA JA VARJELTAKOON NIIN KUIN SILMÄTERÄÄ LENINILÄISIÄ PERINTEITÄ

1. MAAN TEOLLISTAMISEN JA MAATALOUDEN SOSIALISTISEN UUDISTAMISEN LENINILÄINEN SUUNNITELMA

Lenin jätti puolueelle tieteellisesti perustellun suunnitelman sosialismin rakentamiseksi yhdessä, kapitalistimaiden ympäröimässä maassa. Tuon suunnitelman runkona oli Leninin oppi maan teollistamisesta, maatalouden sosialistisesta uudelleenjäzjestämisestä, kulttuurivallankumouksesta sekä työväenluokan ja talonpojiston liiton ja kansojen kansainvälisen solidaarisuuden ja ystävyyden lujittamisesta. *Valtion sähköistämissuunnitelma (GOELRO) ja osuustoimintasuunnitelma olivat Neuvostoliiton sosialistisen rakennustyön yleissuunnitelman erottamattomia osia.*

Kommunistinen puolue näki ennakolta ne valtavat vaikeudet, jotka neuvostovaltion oli voitettava sosialistista teollisuutta rakentaessaan. Yksikään kapitalistimaa teollisuutta perustaessaan ei ollut tullut toimeen ilman ulkomaisia pääomia. Neuvostomaa ei saanut minkäänlaista apua ulkoapäin. Päinvastoin, kapitalistiset valtiot vastustivat sitä joka askeleella ja yrittivät käyttää hyväkseen neuvostomaan taloudellista jälkeenjääneisyyttä riistääkseen siltä valtiollisen itsenäisyyden. Lenin viittasi tähän ja asetti puolueen tehtäväksi maan sisäisten voimien ja varojen kokoamisen ennen kaikkea teollistamisen tarpeisiin.

Puolue ymmärsi sen, että maatalouden uudelleenjärjestäminen ja ohjaaminen sosialistiselle kehitystielle oli mahdollista vain raskaan teollisuuden pohjalla. Maanviljelyksen uudenaikaisen teknisen perustan luominen oli ainoa keino, jonka avulla puolue pystyi siirtämään hajanaisen pientalonpoikaistalouden sosialistisen suurtuotannon tielle ja hävittämään lopullisesti maaseudulta pientalonpoikaistalouden ravitsemat kapitalismin juuret. Lenin oli varma siitä, että sosialistisella perustalla uudistetusta ja uudenaikaisella tekniikalla varustetusta Neuvostoliiton kansantaloudesta tulisi lähitulevaisuudessa maailman edistyksellisin ja korkeatuottoisin talous. Hän sanoi vuonna 1918: »Meillä on aineksia — sekä luonnonrikkauksia että ihmisvoimavaroja ja erinomaista lennokkuutta, jonka suuri vallankumous on antanut kansan luomiskyvylle — voidaksemme luoda todella mahtavan ja vauraan Venäjän.»[173]

Maan teollistamisen ja maatalouden sosialistisen uudelleenjärjestämisen maineikas kausi oli kirkkaimpia sivuja kommunistisen puolueen ja neuvostovaltion historiassa. Tuolla kaudella puolue sai runsaasti teoreettisen ja käytännöllisen toiminnan kokemuksia ja kävi valtavaa taistelua riviensä aatteellisen puhtauden puolustamiseksi sekä kommunistien kasvattamiseksi rajattoman uskollisuuden hengessä marxismi-leninismiä kohtaan.

A. MAAN TEOLLISTAMINEN OLI PÄÄRENGAS LENININ LAATIMASSA SOSIALISTISEN RAKENNUSTYÖN SUUNNITELMASSA

Tarkastelemallemme aikakaudelle olivat tunnusomaisia neuvostovaltion huomattavat taloudellis-poliittiset saavutukset, sisä- ja ulkopolitiikan voitot. Kommunistinen puolue ja neuvostokansa turvasivat kotimaisen raskaan teollisuuden ja sosialistisen suurmaataloustuotannon perustamisen. Vuosisatainen teknis-taloudellinen ja kulttuurillinen takapajuisuus hävitettiin maasta. Tämän kaiken aikaansaamiseksi oli tietenkin voitettava suuria vaikeuksia, jotka liittyivät sekä kansainvälisiin että maan sisäisiin asioihin.

Neuvostoliiton kansainvälinen asema oli kaikkina noina vuosina tavattoman vaikea ja monimutkainen. Kapitalistimaat eivät voineet tyytyä ainoan sosialistisen valtion olemassaoloon, vaan yrittivät kaikin mahdollisin keinoin tukahduttaa sen jo kehtoonsa. Heti kansalaissodan jälkeen imperialistit käyttäytyivät tosin hieman rauhallisemmin. Hirvittävä

taloudellinen rappiotila herätti imperialisteissa toiveita, että Neuvostotasavalta ei pääsisi jaloilleen, vaan tuhoutuisi väistämättömästi itsestään kahden ankaran sodan aiheuttamien valtavien vaikeuksien näännyttämänä. Nämä toiveet ilmaisi suoraan Venäjän porvariston tunnettu ideologi Ustrjalov, joka ennusti, että Venäjän suuri vallankumous joutuu historian sille valmistamaan kansalliseen pantheoniin.

Historiallisten kokemusten valossa näkyy, että imperialisteja eivät pidättäneet rosvouksesta yksinomaan tai niinkään paljon nuo mielikuvitukselliset toiveet. Itse kapitalistiset maat olivat nimittäin kärsineet vakavia tappioita ensimmäisessä maailmansodassa ja saatuaan maahanhyökkäysyrityksissään murskaavan vastaiskun eivät pystyneet lähtemään avoimeen hyökkäykseen Neuvostotasavaltaa vastaan. Ne tarvitsivat niin ikään aikaa hunningolle joutuneiden asioidensa korjaamiseen. Siksi nuo vuodet olivat tietyssä määrin rauhallisena hengähdystaukona sekä kapitalistimaille että Neuvostoliitolle. Se oli niin sanotun tilapäisen vakaantumisen aikaa. Vakaantuminen oli tietenkin erilaista luonteeltaan, mutta se oli silti edullista kummallekin puolelle.

Vakaantumiskaudella kapitalistimaat kohensivat tietenkin merkittävällä tavalla sisäisiä asioitaan. Suurin osa niistä saavutti vuoteen 1926 mennessä sodanedellisen taloudellisen tason ja varmisti finanssiasemaansa. Esimerkiksi vuonna 1926 maailman rautamalmin tuotanto oli 100,5%, teräksen 120,6% ja kivihiilen 96,8%, tärkeimpien viljakasvien yleismaailmallinen sato oli 110,5% vuoteen 1913 verraten. Erittäin nopeasti kehittyi tuotanto Amerikan Yhdysvalloissa, joka ei tunnetusti menettänyt mitään sodassa, vaan vieläpä hyötyi siitä.

Imperialistit näkivät tietenkin, että tuona aikana myös Neuvostoliitto oli edistänyt huomattavasti talouttaan. Imperialistien toiveet Neuvosto-Venäjän »luonnollisesta» kuolemasta eivät toteutuneet. Neuvostoliitossa vakaantuminen merkitsi paitsi valtion poliittista ja taloudellista lujittumista myös ulkopoliittisten asemien lujittumista, sosialistisen maan arvovallan kohoamista koko maailman työtätekevien silmissä. Tämä oli imperialisteille epämieluinen yllätys. Siksi he eivät luopuneet aikeistaan hävittää maailman ensimmäinen sosialistinen valtio.

Puolue ei unohtanut hetkeksikään Leninin varoituksia kapitalistisen ympäristön aiheuttamasta kuolemanvaarasta ja siitä, että on kiihdytettävä mahdollisimman paljon taloudellisen rakennustyön vauhtia. Puolueen oli käytettävä mahdollisimman täydellisesti hyväksi hengähdystaukoa ja edistettävä taloudellista toimintaa kaikilla aloilla, jotta sosialistisen maan talous olisi saatu kohoamaan lyhyessä ajassa. Sen jälkeen kun Venäjälle oli pystytetty kaikkein edistyksellisin poliittinen järjestelmä, maan taloudellisen nousun aikaansaamisesta tuli ajankohtainen tehtävä, jonka tärkeyttä Lenin painotti jo Lokakuun vallankumouksen aattona. Hän kirjoitti: »On joko tuhouduttava tai saavutettava edistyneimmät maat ja sivuutettava ne myös taloudellisesti — —. On joko tuhouduttava tai mentävä täydellä höyryllä eteenpäin. Näin on historia asettanut kysymyksen.»[174]

Tuolla vaiheella oli erityinen sija neuvostovaltion historiassa, ja voidaan rohkeasti sanoa, että pitäen ohjeenaan Leninin neuvoja puolue suoriutui kunniallisesti historian sille sälyttämistä tehtävistä. Se johti taitavasti neuvostokansan kaikkien esteiden, vaikeuksien ja puutteiden läpi ja turvasi neuvostovaltiolle maailmanhistoriallisen voiton. Puolueen päälinjan määräsivät tuolla kaudella puolueen 14. edustajakokouksen (1925) päätökset maan teollistamisesta. Mahtavan teollisuuden luominen oli päärenkaana sosialistisen rakennustyön tehtävien yleisessä ketjussa. Kun edellisellä kaudella huomion keskipisteessä oli ollut entisten tehtaiden ja kaivosten kunnostaminen, niin kyseisessä vaiheessa nuo tuotantolaitokset oli varustettava uusilla koneilla ja sitä paitsi oli rakennettava suuri määrä uusia tehtaita, järjestettävä tuotantovälineiden tuotanto ja perustettava uusia teollisuudenaloja.

Oli siis luotava aivan uudestaan kotimainen raskas teollisuus ja sen tärkeimmät alat: koneenrakennusteollisuus ja sähkön tuotanto. Se oli tehtävä omin voimin ja omin varoin, sillä ulkoapäin ei voitu odottaa apua. Lenin sanoi: »Raskas teollisuus tarvitsee apurahoja valtiolta. Jollemme pysty niitä löytämään, olemme sivistysvaltiona, saatikka sosialistisena valtiona, tuhon omia.»[175] Se oli todella vaikea ja teollisuuden kehityshistoriassa ennen näkemätön tehtävä.

Samoin oli asianlaita myös maataloudessa: kun neuvostovallan alkuvuosina oli palautettava kuntoon viljelysmaat ja saavutettava sodanedellinen tuotantotaso vanhalla aineellis-teknisellä perustalla, niin seuraavalla kaudella oli ratkaistava paljon vaikeampi ja monimutkaisempi tehtävä. Oli luotava tarvittavat edellytykset maatalouden perinpohjaiselle sosialistiselle uudelleenjärjestämiselle ja toteutettava se sitten uudella aineellis-teknisellä perustalla. Tämä tehtävä ei tietenkään ollut ratkaistavissa ilman teollisuuden kehittämistä.

Neuvostomaan yhteiskunnallisessa ja taloudellisessa kehityksessä tapahtuneet syvät laadulliset muutokset antoivat puolueelle mahdollisuuden ryhtyä toteuttamaan käytännöllisesti Leninin ohjeita kansantalouden pitkän tähtäimen suunnittelusta. Puolueen 15. edustajakokouksessa (1927) tarkasteltiin kysymystä ensimmäisestä viisivuotissuunnitelmasta ja esitettiin ohjeet sen laatimiseksi. Edustajakokouksen ohjeissa sanottiin, että viisivuotissuunnitelman laatimisen ovat tehneet ajankohtaiseksi seuraavat seikat: talouselämän johtavat alat, kaupungin ja maaseudun keskinäiset suhteet olivat periaatteellisesti muuttuneet sosiaaliselta ja luokkasisällöltään; kansantalouden organisaatiomuoto oli periaatteellisesti muuttunut, joten oli käynyt mahdolliseksi talouden suunnitelmallinen johto; myös kansallistulon jakautuminen oli periaatteellisesti muuttunut. Sosialistisen teollisuuden ominaispaino oli lisääntynyt, osuustoiminta sekä valtion kauppatoimi olivat tehostuneet. Työväenluokan ominaispaino oli lisääntynyt ja sen yhteydet talonpojiston perusjoukkoihin olivat lujittuneet.[176]

Tämä poliittinen ja taloudellinen tausta vaikutti määräävästi neuvostomaan ensimmäisen viisivuotissuunnitelman edellytyksiin ja tehtäviin. Sanottakoon että ensimmäisen viisivuotissuunnitelman laatiminen oli tavattoman vaikea ja monimutkainen asia: ensinnäkin puuttui tuollaisen suunnittelutyön kokemusta ja toiseksi puolueessa oli suunnitelman laatimista ja hyväksymistä vastustaneita voimia. Toiset vastustivat yleensä viisivuotissuunnitelmaa, toiset taas tekivät aivan vääriä ja sopimattomia ehdotuksia. Siksi ensimmäistä viisivuotissuunnitelmaa laadittaessa oli käynnissä ankara

kamppailu. Minkälaisia mielipiteitä esitettiin suunnitelmaa laadittaessa?

Ensiksi *kasaantumis*kysymyksestä: toiset kehottivat jättämään huomion ulkopuolelle kulutusongelmat ja kohdistamaan huomion kokonaisuudessaan kasaantumiseen, toiset taas asettivat etualalle kulutustavoitteet ja jättivät ottamatta huomioon sosialistisen kasaantumisen.

Toiseksi kysymys *lähteistä:* toiset kehottivat puristamaan mahdollisimman paljon varoja maataloudesta teollisuuden rakentamiseen ja sälyttämään täten koko taakan talonpojiston harteille. Toiset kehottivat alistamaan koko suunnitelman maatalouden kehittämiselle ja supistamaan pääomansijoituksia teollisuuteen.

Kolmanneksi kysymys *ensisijaisuudesta:* toiset vaativat, että ensiksi olisi kehitettävä kevyttä teollisuutta, toiset taas kehottivat kiinnittämään päähuomion raskaaseen teollisuuteen ja jättämään syrjään kevyen teollisuuden kehittämisen.

Neljänneksi kysymys *vauhdista:* jotkut vaativat, että maan teollistaminen toteutettaisiin mahdollisimman lyhyessä ajassa, enintään viidessä vuodessa, toiset taas kannattivat teollisuuden pitkittämistä, sen hidasta ja vähittäistä kehittämistä.

Kuten huomaamme, viisivuotissuunnitelman laatimiseen suhtauduttiin monella eri tavalla, siinä ilmeni melkoista hapuilua sekä vasemmistoseikkailijoiden ja oikeisto-opportunistien suoranaista sanasotaa. Tehtävänä oli viitoittaa tieteellisesti perusteltu linja ensimmäisen viisivuotiskauden tehtävien määrittelemiseksi. Puolueen 15. edustajakokouksella oli tässä asiassa merkittävä osuus. Edustajakokouksessa päätettiin, että suunnitelmassa on otettava huomioon niin kulutuksen kuin tuotannonkin edut, koko teollisuuden ja maatalouden sekä raskaan ja kevyen teollisuuden oikeat määräsuhteet ja turvattava raskaan teollisuuden ensisijainen kehitys; suunnitelman on edellytettävä sellaista poliittista ja taloudellista kehitystä, joka lujittaisi kaupungin ja maaseudun yhteyksiä sekä työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston liittoa ja johtaisi sosialististen ainesten täydelliseen voittoon koko kansantalouden järjestelmässä.

Näin ollen neuvostomaa oli saavuttanut historiallisessa

kehityksessään laadullisesti uuden vaiheen, jolloin oli kehiteltävä uusi talouspolitiikka. Tuo politiikka saikin ilmauksensa puolueen tieteellisesti laatimassa maan teollistamisen valtavassa ohjelmassa. Neuvostokansan oli ratkaistava tehtäviä, joita mikään muu kansa ei ollut aiemmin ratkonut. Kommunistisen puolueen ansiona on pidettävä sitä, että se suunnitteli uudet teollistamismenetelmät, otti käyttöön uudet kasaantumislähteet ja avasi teollistamisen uudet lainomaisuudet. Missä ilmeni noiden lainomaisten prosessien olemus?

Ensinnäkin erityisten neuvostolaisten teollistamismenetelmien soveltamisessa. Kuten tunnettua, kaikki teolliset suurvallat olivat aloittaneet teollistamisen kevyestä teollisuudesta ja sitten vähitellen rakentaneet raskasta teollisuutta. Noissa maissa teollistamisprosessi oli jatkunut pitkään, sillä niillä ei ollut mitään kiirehtimisen syytä, niitä ei kukaan uhannut eikä häirinnyt. Neuvostomaalle ei sopinut sellainen teollisuuden kehittäminen. Puolueelle oli selvää, ettei voitu vitkastella: kapitalistiset valtiot saattoivat millä hetkellä hyvänsä hyökätä neuvostomaan kimppuun käyttäen hyväkseen sen jälkeenjääneisyyttä ja tuhota vallankumouksen suuret aikaansaannokset. Oli siis aloitettava raskaasta teollisuudesta ja rakennettava se nopeasti. Tällainen teollisuuden kehittäminen vaati tietysti verrattomasti enemmän varoja ja voimainponnistuksia. Tämä tehtävä saatiin ratkaistuksi menestyksellisesti vain sen ansiosta, että maan johdossa oli tieteellisen marxilais-leniniläisen teorian sekä yhteiskuntakehityksen objektiiviset lait omaksunut vallankumouksellinen puolue.

Toiseksi noiden prosessien olemus ilmeni uusien, aiemmin tuntemattomien kasaantumislähteiden käytössä. Kuten tunnettua, kaikki kapitalistiset suurvallat ovat perustaneet teollisuutensa vilpillisin keinoin: joko siirtomaiden ja epäitsenäisten maiden ryöstön kustannuksella tai sotien ja voitetuilta kansoilta perittyjen sotakorvausten kustannuksella. Sosialistinen neuvostovaltio ei tietenkään voinut turvautua tuollaisiin lähteisiin. Neuvostoliiton ainoana mahdollisena keinona oli maan sisäisten sosialististen kasaantumien luominen.

Millaisia nuo kasaantumislähteet olivat olemukseltaan? Niitä oli pääasiassa kolme: neuvostovaltio, jonka hallussa

olivat kansantalouden avainasemat, finanssitalous, pankkilaitos ja maan kaikki rikkaudet; koko kansan omistuksessa olleet työkalut ja tuotantovälineet, mikä seikka teki mahdolliseksi teollisuuden, maanviljelyksen, ulkomaankaupan ja kotimaankaupan alalla saadun voiton kasaamisen; neuvostoihmisten — aineellisten ja henkisten hyödykkeiden todellisten luojien — vapaa luova työ. Nämä mahtavat aineelliset ja moraaliset lähteet eivät sinänsä vielä ratkaisseet ongelmaa. Ne oli saatava käyntiin, sidottava yhteen ja suunnattava päätavoitteen toteuttamiseen, maan teollistamiseen. Siihen tarvittiin oikeita sosialistisia taloudenpitomenetelmiä. Pitäen ohjeenaan edistyksellistä marxilais-leniniläistä teoriaa ja nojautuen yhteiskuntakehityksen objektiivisiin lakeihin puolue löysi tämän ongelman tieteellisen ratkaisun.

Kolmanneksi kyseisten prosessien olemus ilmeni sosialistisen teollistamisen uusien lainomaisuuksien avaamisessa. Kapitalistinen teollistaminen johti tunnetusti pien-tavarantuottajien (talonpoikien ja käsityöläisten) valtavien joukkojen vararikkoutumiseen ja tuhoon. Niinpä kutomateollisuuden myrskyisän kehityksen kaudella Englannissa oli puheenpartena että, »lampaat söivät ihmisiä». Lammaslaitumien suurentamiseksi sadat tuhannet talonpojat häädettiin tosiaan mailta, ja sitten nuo köyhtyneet talonpojat pakotettiin menemään tehtaisiin, joissa heitä riistettiin armottomasti. Kapitalistisen teollistamisen tie on »pääoman alkuperäisen kasaantumisen» ensi askelista Taylorin »hienpuristusjärjestelmään» ja aina niihin nykyaikaisiin työn voimaperäistämiskeinoihin asti, jotka tekevät ihmisestä koneen lisäkkeen ja turmelevat hänet sekä fyysisesti että moraalisesti, on kirjaimellisesti peitetty työläisten luilla ja valettu heidän hiellään ja verellään. Kapitalistisen teollistamisen ainaisia seuralaisia ovat olleet kriisit, työttömyys ja sodat.

Sosialistinen teollistaminen on alusta alkaen pohjautunut kohtalonsa isännäksi tulleen työväenluokan vapaaseen, tietoiseen työhön ja luovaan aloitteellisuuteen. Sosialistisen teollistamisen perustarkoituksena on ollut tuotantovoimien kehityksen jouduttaminen, maan taloudellisen nousun edistäminen, työtätekevien joukkojen aineellisen ja kulttuuritason kohottaminen sekä sosialismin aineellis-teknisen perustan

luominen. Sosialistisen teollistamisen tärkeimpiä piirteitä on sen suunnitelmallisuus ja määräsuhteisuus.

Kapitalistinen teollistaminen pohjautuu kaupunkien harjoittamaan maaseudun työtätekevien hillittömään riistoon. Se luo ylipääsemättömän kuilun teollisuuden ja maatalouden välille, irtaantuu maanviljelyksestä ja johtaa työtätekevien talonpoikaisjoukkojen köyhtymiseen ja proletaaristumiseen, työn vara-armeijan lisääntymiseen. Sosialistinen teollistaminen hävittää työtätekevien kaikkinaisen riiston, se rakentuu teollisuuden ja maatalouden yhtenäisyyden ja kiinteän yhteistyön pohjalle, mikä lähentää niitä toisiinsa ja tasoittaa kaupungin ja maaseudun vuosisataista vastakohtaisuutta. Sosialistinen teollistaminen on maatalouden perinpohjaisen uudistamisen vankka perusta.

B. MAATALOUDEN SOSIALISTISEN UUDISTAMISEN TARVE

Marxilais-leniniläisessä agraariteoriassa on tärkeä sija maatalouden sosialistisen uudistamisen sekä työtätekevän talonpojiston sosialistiseen rakennustyöhön mukaan saamisen ongelmalla. Marx ja Engels perustelivat ensimmäisinä yhteiskunnallisen ajattelun historiassa sosialistisen suurmaanviljelyksen tarpeellisuuden ja osoittivat, että suurten yhteistalouksien perustaminen on keskivarakkaan ja pientalonpojiston ainoa pelastus kurjuudesta sekä tilanherrojen ja kapitalistien riistosta. Marx kirjoitti, että tulevaisuudessa »maa voi olla vain kansakunnan omaisuutta. Maan luovuttaminen yhdistyneiden maatyöläisten käsiin merkitsisi yhteiskunnan alistamista ainoastaan yhdelle tuottajaluokalle — —. Eläminen toisten työn kustannuksella kaikkoaa menneisyyteen. Ei tule olemaan enää itsestään yhteiskunnasta erillistä hallitusta tai valtiota!»[177]

Tämän suuren tehtävän ratkaisemiseksi oli ennen kaikkea kukistettava porvariston valta, riistettävä porvaristolta oikeus tuotantovälineiden yksityisomistukseen ja pystytettävä työläisten ja talonpoikien valta. Tieteellisen kommunismin perustanlaskijat näkivät, että kapitalismi romahtaisi väistämättä ja työväenluokka pystyttäisi poliittisen valtansa. He esittivät nerokkaita ajatuksia maatalouden sosialistisen uudistamisen teistä sekä niistä keinoista, joiden avulla proletariaatti saisi työtätekevän talonpojiston osalliseksi taisteluun sosialismin puolesta. Marx kirjoitti, että kun proletariaatti ottaa käsiinsä valtiovallan, sen »on hallituksen ominaisuudessa ryhdyttävä toimenpiteisiin joiden tuloksena talonpoikien asema paranee välittömästi ja jotka siis käännyttävät talonpojiston vallankumouksen puolelle; toimenpiteisiin, jotka alkiomuodossa helpottavat siirtymistä maan yksityisomistuksesta kollektiiviseen omistukseen siten, että talonpoika päätyisi siihen itse taloudellista tietä».[178]

Marxilaisuuden klassikot korostivat maatalouden sosialistisen uudelleenrakentamisen välttämättömyyttä, mutta varoittivat samalla, että tätä tehtävää ratkaistaessa ei saa hätiköidä eikä käyttää väkivaltaa työtätekevää talonpojistoa kohtaan. He pitivät taantumuksellisena ja sosialistiselle rakennustyölle turmiollisena ajatusta keskivarakkaiden ja pientalonpoikaistuottajien pakkoluovuttamisesta ja torjuivat sen päättävästi. Engels kirjoitti tästä: »Valtiovallan vallattuamme emme saa ajatellakaan pientalonpoikien väkivaltaista pakkoluovutusta (korvauksella tai korvauksetta, se on yhdentekevää), joka meidän on pakko tehdä suurmaanomistajien suhteen. Pientalonpoikien suhteen tehtävänämme on ennen kaikkea muuttaa heidän yksityistuotantonsa ja yksityisomaisuutensa osuuskunnalliseksi, mutta ei väkivaltaisesti, vaan esimerkin avulla ja tarjoamalla heille tässä asiassa yhteiskunnallista apua.»[179]

Työtätekevien talonpoikien liittämiseksi sosialistisiksi suurtalouksiksi oli löydettävä yksinkertaiset ja ymmärrettävät yhdistymismuodot, jotta talonpojat olisivat helpommin tajunneet suurten yhteistalouksien etuisuudet. Marxilaisuuden klassikkojen mielestä osuuskunnat olivat sopivimpia tähän tarkoitukseen. Organisatorisesti ja taloudellisesti juuri osuustoiminnallinen yhdistymismuoto saattoi proletaarisen valtion aineelliseen, organisatoriseen ja tekniseen apuun turvautuen valmistaa talonpoikaisjoukkojen siirtymistä yhteistyöhön, kollektiivisten suurtalouksien hoitoon. Engels kirjoit-

ti, että »täydelliseen kommunistiseen talouteen siirryttäessä meidän on laajalti käytettävä välirenkaana osuustoimintaa — tätä Marx ja minä emme ole milloinkaan epäilleet»[180].

Toisen Internationaalin teoreetikot, venäläiset menševikit, trotskilaiset, buharinilaiset ja muut revisionistit vääristelivät ja madalsivat tieteellisen kommunismin perustanlaskijoiden nerokkaita ajatuksia. Jotkut heistä väittivät, että proletariaatti ei saa ottaa valtaa käsiinsä ennen kuin kapitalismi saattaa vararikkoon miljoonat keskivarakkaat ja pientalonpojat, tekee heistä palkkatyöläisiä ja keskittää maatalouden tuotantovälineet. Vasta sen jälkeen voitaisiin muka ratkaista kysymys proletariaatin valtaannoususta sekä kapitalismin keskittämien talonpojiston tuotantovälineiden yhteiskunnallistamisesta. Niinpä vuonna 1918 ilmestyneessä kirjassaan »Proletariaatin diktatuuri» Kautsky syytti bolševikkeja ja Venäjän proletariaattia siitä, että ne olivat rikkoneet »sääntöä» ja ottaneet vallan käsiinsä, vaikka maassa oli vallitsevana pientalonpojisto, josta ei ollut ehtinyt vielä tulla maatyöläisiä.

Toiset valemarxilaiset olivat sillä kannalla, että kun proletariaatti ottaa vallan käsiinsä, niin sen on viipymättä pakkoluovutettava keskivarakkaat ja pientuottajat ja tehtävä näistä valtion maatilojen palkkatyöläisiä. Trotskilaiset ja zinovjevilaiset yrittivät suistaa neuvostovallan tälle turmiolliselle tielle, he vaativat, että talonpojistoa painostettaisiin armottomasti, että sen kannettavaksi sälytettäisiin ylivoimaiset verot ja käytettäisiin sitä vastaan ankaria taloudellisia rankaisutoimia, jotka merkitsivät suoranaista pakkoluovutusta.

Yhtä vahingollista politiikkaa ajoivat myös buharinilaiset, jotka vastustivat talonpoikien sosialistista tuotannollista osuustoimintaa ja kehottivat rajoittamaan maaseudun osuustoiminnallistamisen kauppaan, tuotteiden realisointiin ja maatalouskalustotoimituksiin. Objektiivisesti he myötävaikuttivat maaseudun kapitalistisen kehityksen vilkastumiseen, mikä johti pientalonpoikaistuottajien vararikkoutumiseen ja väistämättömään tuhoon ja merkitsi niin ikään talonpojiston pakkoluovutusta mutta vain toisin keinoin.

Kaikki nuo agraarikysymystä koskeneet revisionistiset

virtaukset merkitsivät itse asiassa luopumista marxilais-leniniläisestä proletariaatin diktatuurin ja sosialistisen vallankumouksen opista ja työtätekevän talonpojiston vallankumouksellisen osuuden kieltämistä. Engels puhui aikoinaan tuollaisten tieteenvastaisten teoriain vahingollisuudesta. Hänen näkökantansa oli aivan päinvastainen: »Mitä suurempi on niiden talonpoikien lukumäärä, joiden todellisen muuttumisen proletaareiksi me saamme ehkäistyksi ja jotka voimme voittaa puolellemme jo talonpoikina, sitä nopeammin ja helpommin tapahtuu yhteiskunnallinen kumous. Meillä ei ole syytä odottaa tätä kumousta siihen asti, kunnes kapitalistinen tuotanto kehittyy kaikkialla äärimmäisiin muotoihinsa, kunnes viimeinenkin pienkäsityöläinen ja pientalonpoika sortuvat kapitalistisen suurtuotannon uhrina.»[181]

Ei ollut sattuma, että kaikenvivahteiset opportunistit lähtivät revidoimaan sitä Marxin väitettä, että kapitalismin vallitessa suurtalonpoikaistalous saattaa väistämättömästi vararikkoon ja syrjäyttää pientalouden. Opportunistit asettivat vallankumouksellisen marxilaisuuden vastapainoksi porvarilliset reformistiset teoriat maatalouden ikuisista ja muuttumattomista luonnollisista kehityslaeista, pientalonpoikaistalouden »vaistonvaraisuudesta», »tasapainoisuudesta» ja »kestävyydestä». Agraarikysymyksessä revisionistit tekivät kaikkensa todistaakseen, että maaseudun sosialistinen uudistaminen ja työtätekevien talonpoikaisjoukkojen saaminen mukaan sosialistiseen rakennustyöhön on mahdotonta, että sosialismin aatteet ovat muka yleensä vieraita talonpojistolle.

Lenin kumosi nuo taantumukselliset ideat, joiden tarkoituksena oli työtätekevän talonpojiston irrottaminen työväenluokasta, näiden kummankin heikentäminen sekä porvariston asemien lujittaminen. Venäjän agraarisuhteisiin viitaten hän osoitti, että talonpoikaisjoukkojen kääntymistä sosialismin tielle oli valmistellut kokonainen historiallinen aikakausi, jonka kuluessa olivat vähitellen kypsyneet vanhoja, yksityisomistuksellisia talousmuotoja perin pohjin horjuttaneet objektiiviset tekijät ja yhteiskunnalliset voimat. Talonpojat olivat oman kokemuksensa perusteella vakuuttuneet, että juuri nuo syviin sosiaalisiin antagonismeihin pohjautuneet

vanhat maanomistusmuodot olivat aiheuttaneet maatalouden tuhoisan kriisin sekä talonpoikaisjoukkojen hädänalaisen aseman. Ei ollut sattuma, että Venäjän talonpojiston valtaenemmistö kannatti jo vuoden 1905 vallankumouksen aikana koko maan kansallistamista.

Kun työtätekevä talonpojisto vaati yksityisen maanomistuksen lakkauttamista ja kaikkien maiden kansallistamista, ilmaisi se siten objektiivisesti pyrkimyksensä uuden elämän rakentamiseen maaseudulle. Työtätekevä talonpoika oli jo ennen Lokakuun vallankumouksen voittoa valmis hävittämään paitsi tilanherrojen jättiläistilat myös kulakkien suurtaloudet, jotka olivat sortaneet häntä vuosikymmeniä. Pientavaratalous ei myöskään pelastanut talonpoikaa kurjuudesta ja vararikkoutumisesta, mutta talonpoika piti siitä kiinni tottumuksesta, perinteelliseen tapaan, tiedottomasti.

Siksi työtätekevän talonpojiston edistyksellinen, valveutunein osa tajusi yhä selvemmin, että on mahdotonta elää entiseen tapaan, että »sellainen ihmisvoimien ja -työn haaskaus, joka oli ominaista erilliselle pientalonpoikaistaloudelle, ei saa enää jatkua. Kaksin- ja kolminkertaiseksi kasvaisi työn tuottavuus, kaksin- ja kolminkertaisesti säästettäisiin työvoimaa maanviljelyä ja ihmiskunnan taloutta varten, jos tästä hajanaisesta pientaloudesta siirryttäisiin yhteistalouteen.»[182]

Hirvittävä taloudellinen ja kulttuurillinen takapajuisuus, hävitys ja kurjuus pakottivat työtätekevää talonpojistoa lähtemään Venäjän vanhojen maasuhteiden perusteellisen vallankumouksellisen hävittämisen ja perinpohjaisen muuttamisen tielle. Siksi heti Lokakuun vallankumouksen alkuvuosina kautta koko Neuvostotasavallan perustettiin mitä erilaisimpia yhteistalouksia. Ne olivat ensimmäisiä sosialismin ituja maaseudulla, ja myöhemmin niistä kasvoi kaikkein edistyksellisin yhteiskuntataloudellinen järjestelmä. Siihen aikaan puolue ei kuitenkaan ryhtynyt perustamaan laajalti kolhooseja ja valtiontiloja: sitä varten ei ollut välttämättömiä aineellis-teknisiä edellytyksiä eikä talonpojiston perusjoukkokaan ollut valmis niin suureen uudistukseen. Marx sanoi aikanaan: »Sitä varten, että kollektiivinen työ voisi korvata palstatilallisen työn, yksityisomaisuuden lähteen, pitää olla kaksi edellytystä: tuon uudistuksen taloudellinen tarve ja aineelliset edellytykset sen toteuttamiselle.»[183]

Luonnollisesti herää kysymys: olivatko heti Lokakuun vallankumouksen jälkeen olemassa nämä kaksi edellytystä siirtymiselle yhteistalouteen ja kollektiiviseen työhön maanviljelyksessä?

Kuten edellä totesimme, silloin maanviljelyn alalla oli jo eittämättä olemassa suurten yhteistalouksien perustamisen tarve. Tätä vahvistaa vaikkapa se tosiseikka, että Lokakuun vallankumouksen aattona puhjennut ja sosialistisen vallankumouksen kanssa yhteen käynyt agraarivallankumous oli selvänä osoituksena maanviljelyn alalla kypsyneestä vanhojen tuotantosuhteiden kriisistä sekä laajojen työtätekevien joukkojen pyrkimyksestä ratkaista vallankumouksellisesti tuo kriisi: hävittää maan yksityisomistus ja kansallistaa kaikki maat. Talonpoikien halu elää ja isännöidä uudella tavalla, ilman tilanherroja, kulakkeja ja kapitalisteja oli se pääheräte, joka kannusti heitä rikkomaan vallankumouksellisesti vanhan, sietämättömäksi käyneen elämänjärjestyksen.

Toista edellytystä, nimittäin aineellis-teknisiä mahdollisuuksia työtätekevän talonpojiston joukkoluonteiselle (nimenomaan joukkoluonteiselle) siirtymiselle kollektiiviseen suurtalouteen, ei ollut neuvostovaltion alkuvuosina. Valtaan tultuaan bolševikit saivat perinnöksi tsaristiselta järjestelmältä teknisesti takapajuisen ja hävitetyn maan, jossa teollisuus oli heikosti kehittynyt, maatalous oli keskiaikaisella tasolla ja väestö miltei kokonaan lukutaidotonta. Noin niukalla aineellis-teknisellä perustalla oli tietenkin vaikeaa toteuttaa maatalouden sosialistista uudistamista, vaikeaa oli myös saada talonpojat vakuuttumaan uudistuksen välttämättömyydestä.

Työväenluokan ja kommunistisen puolueen oli tehtävä 10—12 vuotta sinnikästä taloudellista, organisatorista ja kasvatustyötä lujittaakseen sosialistisen valtion ja luodakseen tarvittavat aineelliset edellytykset maan teollistamiselle ja maatalouden sosialistiselle uudistamiselle. Talonpojisto oli saatava ymmärtämään, että koko kansa ja talonpojat itse olivat taloudellisesti kiinnostuneita sosialistisen vallankumouksen jatkamisesta maaseudulla, yksityisomistukseen pohjautu-

van talonpoikaiselämän vuosisataisen järjestyksen rikkomisesta, pientavaratalouden hävittämisestä ja uuden yhteiskuntataloudellisen järjestelmän pystyttämisestä maaseudulle. Vallankumous eteni tähän suuntaan varmasti ja horjumattomasti. Leninin osuustoimintasuunnitelmaan pohjautunut puolueen ja neuvostovallan agraaripolitiikka tavoitteli tuota suurta päämäärää.

Porvariston puolustajat syyttävät kommunistisia puolueita siitä, että ne saattavat muka osuustoiminnallistamisen ja kollektivisoinnin tietä väkivaltaisesti voimaan sosialismia maaseudulla. Nuo ideologit eivät ota huomioon sitä, että muodostuneet yhteiskuntataloudelliset olosuhteet ovat valmistaneet maaperän sosialismin kehitykselle maataloudessa. Kommunististen ja työväenpuolueiden tehtävänä ei ole sosialismin »voimaansaattaminen» maaseudulla, vaan niiden on autettava talonpoikaisjoukkoja ymmärtämään historiallinen kehitysprosessi, jotta talonpojat itse ryhtyisivät vanhan, porvarillisen järjestyksen haudankaivajiksi ja uuden, sosialistisen elämän luojiksi. Lenin kirjoitti: »Jokainen vallankumous merkitsee jyrkkää murrosta suunnattoman suurten kansanjoukkojen elämässä. Jollei tällainen murros ole kypsynyt, todellista vallankumousta ei voi tapahtua.»[184]

2. SOSIALISMIN TALOUDELLISEN PERUSTAN LUOMINEN

Neuvostokansan sankarillisin ponnistuksin kansantalouden kehittämisen ensimmäinen viisivuotissuunnitelma, joka oli hyväksytty 16. yleisliittolaisessa puoluekonferenssissa 1929, tuli täytetyksi ennen määräaikaa, neljässä vuodessa ja kolmessa kuukaudessa. Puolueen 17. edustajakokouksessa (1934) tehtiin yhteenvedot ensimmäisen viisivuotissuunnitelman täyttämisestä ja todettiin, että Neuvostoliitto oli maatalousmaasta kehittynyt ensiluokkaiseksi teollisuusmaaksi ja päässyt teknis-taloudellisessa suhteessa maailman kehittyneimpien maiden joukkoon.

A. Neuvostoliitosta oli tullut mahtava teollisuusmaa. Ensimmäisen viisivuotisen aikana teollisuuteen tehtiin perus-

sijoituksia 24,8 miljardia ruplaa (vuoden 1926/27 kiinteissä hinnoissa) suunniteltujen 19,1 miljardin ruplan asemesta. Raskaaseen teollisuuteen sijoitettiin 21,3 miljardia ruplaa suunnitelmatehtävän edellyttämän 14,7 miljardin ruplan asemesta. Suurteollisuuden kokonaistuotto kasvoi vuosina 1928—1932 15,8 miljardista ruplasta 36,8 miljardiin ruplaan, ts. 232,7% vuoden 1928 tasoon verraten. Teollisuustuotannon määrä ylitti viisivuotiskauden lopussa sodanedellisen (v. 1913) tason yli 3,5-kertaisesti.

Teollisessa rakennustyössä etualalle nousi tuotantovälineiden tuotanto. Kun 1928 tuotantovälineiden tuotannon osuus suurteollisuuden tuotannossa oli 44,4%, niin viisivuotiskauden lopussa se oli 56%. Tämä puhui siitä, että Neuvostoliitosta oli jo ensimmäisellä viisivuotiskaudella tullut raskaan teollisuuden maa. Laajaa teollistamisohjelmaa toteuttaessaan kommunistinen puolue kiinnitti huomiota ennen kaikkea teknisen uudistamisen kahden tärkeimmän puolen, *koneenrakennusteollisuuden ja sähkövoimantuotannon,* tehostamiseen. Tässä puolue piti ohjeenaan sitä Leninin ajatusta, että »sosialismin ainoana aineellisena perustana voi olla koneellinen suurteollisuus, joka pystyy uudestijärjestämään myös maatalouden. Mutta ei saa rajoittua tähän yleiseen teesiin. Sitä on konkretisoitava. Uusimman tekniikan tasoa vastaava ja maatalouden uudestijärjestämään pystyvä suurteollisuus merkitsee koko maan sähköistämistä.»[185]

Kotimainen koneenrakennusteollisuus, teollistamisen pääaines, kehittyi erittäin laajalti ensimmäisellä viisivuotiskaudella. Viisivuotiskauden viimeisenä vuotena koneenrakennussuunnitelma ylitettiin 64,8%, yleisen koneenrakennusteollisuuden tuotos ylitti suunnitelmatehtävän 93,7%. Sodanedelliseen tasoon verraten koneenrakennusteollisuuden tuotanto oli lisääntynyt 10-kertaisesti. Nopeaa vauhtia kehitettiin myös sähkövoimantuotantoa, toista teollistamisen tärkeintä ainesta. Vuoteen 1913 verraten sähkövoimantuotanto Neuvostoliitossa oli lisääntynyt 7-kertaisesti. Tsaarinaikaisella Venäjällä olleiden pienten voimalaitosten asemesta rakennettiin suuria, sellaisia kuin Volhovin, Dneprin ym. vesivoimalaitokset.

Ensimmäisen viisivuotiskauden ohjelmaa toteutettaessa

tuotannon yleisrakenteessa tapahtui sellaisia määrällisiä ja laadullisia muutoksia, että monien teollisuudenalojen vertailu sodanedelliseen tasoon oli suorastaan mahdotonta. Ensimmäisellä viisivuotiskaudella perustettiin esimerkiksi sellaiset tärkeät alat kuin traktori-, auto-, työstökone-, lentokone- ja kemian teollisuus, joita tsaristisella Venäjällä ei ollut lainkaan.

Pantiin käyntiin rauta- ja terästeollisuuden sekä värimetallurgian, kemian ja sähköteollisuuden jättiläislaitoksia: Magnitogorskin ja Kuznetskin metallurgiset kombinaatit, Uralin kuparitehdas, Volhovin alumiinitehdas, Tšernoretšjen kemian tehdas, Bereznikin typpitehdas, Dneprin vesivoimalaitos, Zujevkan, Tšeljabinskin ja Šterovkan voimalaitokset. Donetsin ja Kuznetskin ym. kivihiilialueilla pantiin käyntiin uusia suuria kaivoksia. Miltei kaikki näiden teollisuudenalojen suuret tuotantolaitokset uudenaikaistettiin. Lyhyessä ajassa perustettiin uusi kivihiili- ja metallurgisen teollisuuden keskus maan itäosassa, Uralilla ja Kuznetskin alueella.

Viisivuotiskaudella rakennettiin ja pantiin käyntiin koneenrakennusteollisuuden jättiläiset, Stalingradin ja Harkovin traktoritehtaat, valmistumisvaiheessa oli Tšeljabinskin telaketjutraktoreita valmistava tehdas. Ensiluokkaiset autotehtaat rakennettiin Moskovaan, Gorkihin ja Jaroslavliin. Pantiin käyntiin kymmeniä lentokone- ja moottoritehtaita. Pantiin alulle maatalouskoneiden tuotanto: Saratoviin ja Zaporožjeen rakennettiin leikkuupuimuritehtaat, Harkoviin »Serp i molot» -tehdas, Ljubertsyhin maatalouskonetehdas ja Rostoviin »Rostselmaš».

Ensimmäisellä viisivuotiskaudella rakennettiin suuria veturi- ja vaunutehtaita sekä laivanveistämöjä. Pantiin käyntiin voimalaitoksia varten turbiineja ja generaattoreita valmistavia sekä rauta- ja terästeollisuutta ja polttoaineteollisuutta varten koneistoja valmistavia suuritehoisia tehtaita, rakennettiin uusia masuuneja ja sulattoja. Perustettiin uusi tuotannonala: monimutkaisten työstökoneiden, kojeiden ja instrumenttien valmistus.

Tarkastelkaamme tämän prosessin laadullista puolta. Raskaan teollisuuden kehittämisessä saavutettujen valtavien voittojen ansiosta Neuvostoliiton kansantalous nousi *rakenteellisesti* lähelle teollisesti kehittyneimpien maiden tasoa. Niinpä teollisuuden osuus Neuvostoliiton kansantalouden kokonaistuotannossa oli vuoden 1932 lopulla 70,7%, Saksassa vuonna 1931 se oli 80,3% ja USA:ssa vuonna 1929 82,6%. Rakenteellisesti Neuvostoliiton teollisuus oli jo silloin edellä Saksan teollisuudesta. Niinpä tuotantovälineiden tuotannon *ominaispaino* teollisuuden kokonaistuotannossa oli Neuvostoliitossa 56% ja Saksassa (1931) 45,2%.

Sosialistisen teollisuuden ennätyksellisestä kehitysvauhdista puhuttaessa on korostettava, että ratkaisevaa osaa esittivät sellaiset tärkeät alat kuin koneenrakennus ja sähköntuotanto, joiden menestyksellisen kehittämisen ansiosta luotiin sosialismin aineellis-tekninen perusta ja turvattiin Neuvostoliitolle teknisessä ja taloudellisessa suhteessa riippumattomuus kapitalistisista valtioista. Ensimmäisen viisivuotiskauden lopussa Neuvostoliitto oli koneiden tuotannossa toisella sijalla maailmassa. Kun viisivuotiskauden alussa Neuvostoliiton koneenrakennusteollisuuden tuotos oli 4,2% kapitalistimaiden koneenrakennusteollisuuden tuotokseen verraten, niin vuonna 1932 se oli 34%. Vuonna 1928 Neuvostoliiton koneenrakennusteollisuuden tuotos oli 7% USA:n tuotokseen verraten, 29,2% Saksan ja 37% Englannin tuotokseen verraten, mutta vuonna 1931 Neuvostoliiton koneenrakennuksen tuotanto oli jo 56,9% USA:n, 140% Englannin ja 151,1% Saksan tosiasialliseen tuotantoon verraten.

Neuvostoliitto sivuutti teollisesti kehittyneimmät Länsi-Euroopan maat paitsi teollisuuden kasvuvauhdissa myös teollisuuden perusalojen kehityksessä. *Teollisuustuotannon määrän puolesta Neuvostoliitto oli ensimmäisen viisivuotiskauden aattona viidennellä sijalla maailmassa, mutta toisen viisivuotiskauden aattona (1933) se oli kolmannella sijalla maailmassa ja toisella sijalla Euroopassa.* Toisen viisivuotiskauden loppuun mennessä Neuvostoliiton oli teollisuustuotannon alalla päästävä ja se todella pääsi toiselle sijalle maailmassa ja ensimmäiselle sijalle Euroopassa.

Sosialistisen teollisuuden kasvua osoittavat tiedot puhuvat siitä, että Neuvostoliitossa oli tapahtunut todellinen *tekninen vallankumous*. Huomattakoon että kun kapitalistiset maat olivat luoneet raskasta teollisuuttaan vuosikymmeniä,

niin neuvostomaa loi raskaan teollisuutensa viidessä vuodessa. Neuvostokansan suuret voitot kotimaisen teollisuuden rakentamisessa eivät tietenkään olleet helppoja. Oli voitettava valtavia sisäisiä ja ulkoisia vaikeuksia. Päästäkseen vuosisataisesta teknisestä, taloudellisesta ja kulttuurillisesta takapajuisuudesta neuvostokansan oli mentävä suuriin kieltäymyksiin ja uhrauksiin. Neuvostoliitto oli 50—100 vuotta jäljessä kehittyneimmistä kapitalistimaista, ja sen oli saavutettava ne 5—10 vuodessa. Tällainen oli Leninin ohje.

Raskaan teollisuuden kehittämiseksi tarvittiin valtavia rahavaroja, jotka oli hankittava omasta maasta tekemällä säästöjä ja säästämällä kaikessa, sillä neuvostomaa ei voinut panna toiveitaan ulkomaiseen apuun. Neuvostoliiton oli toteutettava teollistaminen vihamielisessä kapitalistisessa saarrossa, imperialististen valtioiden maahanhyökkäyksen uhatessa alituiseen. Neuvostokansa ei kuitenkaan ollut yksinäinen suuressa rakennustyössään. Menestyksellisen sosialistisen rakennustyön tekivät mahdolliseksi paitsi Neuvostoliiton työväenluokan ja kaikkien työtätekevien ponnistukset myös kansainvälisen proletariaatin internationalistinen tuki. *Neuvostoliiton menestyksellisellä teollistamisella oli vuorostaan suuri kansainvälinen merkitys. Neuvostoliiton saavutukset liittivät yhteen ja kumouksellistivat kansainvälistä proletariaattia, herättivät sen luottamusta omiin voimiinsa ja kannustivat sitä taisteluun kapitalismia vastaan, maailman ainoan sosialistisen valtion puolustamiseksi.*

Neuvostoliiton teollisuuden kasvun kansainvälinen merkitys oli siinä, että neuvostokansa viitoitti uusia teollistamisen teitä ja näytti koko maailman työtätekeville, miten on rakennettava sosialismia, perustettava sosialistista taloutta, hoidettava yhteiskunnallista suurtaloutta. Tässä mielessä olivat erittäin tärkeitä neuvostomaan erityisluonteiset teollistamislähteet ja -menetelmät, joiden ansiosta Neuvostoliitto kehittyi historiallisesti lyhyessä ajassa mahtavaksi teollisuusvaltioksi.

Maailmanhistoriallisen merkityksen omaavat teollistamisen saavutukset muuttivat ratkaisevalla tavalla Neuvostoliiton työtätekevien aineellista asemaa. Tärkeimpiä saavutuksia tällä alalla oli työttömyyden hävittäminen ainiaaksi, niin

sanotun liikaväestön ongelman lopullinen ratkaiseminen. Muistettakoon että vielä vuonna 1929 Neuvostoliitossa oli 1,5 miljoonaa työtöntä. Teollistamisohjelman menestyksellinen täyttäminen teki jo vuonna 1931 lopun työttömyydestä. Suurteollisuudessa toimineiden työläisten ja toimihenkilöiden lukumäärä lisääntyi ensimmäisellä viisivuotiskaudella miltei puolella: se oli 22,9 miljoonaa henkeä (vuonna 1928 se oli 11,6 miljoonaa). Kansallistulo lisääntyi 85% ja 1932 se oli 45,1 miljardia ruplaa. Suurteollisuudessa toimineiden työläisten ja toimihenkilöiden keskimääräinen palkka lisääntyi 67%, sosiaalivakuutusvaranto kasvoi 292% ja vuonna 1932 se oli 4 120 miljoonaa ruplaa, kun vuonna 1928 se oli ollut 1050 miljoonaa ruplaa.

On otettava huomioon myös se, että Neuvostoliiton työväenluokassa tapahtui paitsi määrällisiä myös syviä laadullisia muutoksia. Se tärkein minkä neuvostojärjestelmä juurrutti työväenluokan tajuntaan, oli tietoisuus työväenluokan edistyksellisestä, etujoukko-osuudesta koko Neuvostoliiton yhteiskunnallisessa, taloudellisessa ja valtiollisessa elämässä sekä vastuullisuus sosialistisen synnyinmaan kohtaloista. Tämä olikin yksi työväenluokan ja kaikkien työtätekevien neuvostopatriotismin lähteistä. Neuvostomaan työväenluokassa tapahtuneiden syvällisten laadullisten muutosten osoituksena oli se tosiseikka, että kolme neljäsosaa Neuvostoliiton työläisistä osallistui iskuriliikkeeseen ja sosialistiseen kilpailuun ja lähes kolmannes työskenteli taloudellisen itsekannattavuuden pohjalla toimivissa työryhmissä.

Teollisen rakennustyön laajetessa sosialistinen kilpailu kehittyi yhä joukkoluonteisemmaksi, niin että siihen tuli mukaan koko työväenluokka. Kilpailussa on merkittävintä, että se saa aikaan perinpohjaisen mullistuksen ihmisten suhtautumisessa työhön. Neuvostoliiton työväenluokan korkeasta tietoisuustasosta olivat todistuksena sellaiset työläisten tuotannon järkiperäistämiseen osallistumisen laajalti levinneet muodot kuin joukkoliikkeet tekniikan omaksumiseksi ja tuotannon järjestämiseksi itsekannattavuuden pohjalle, työläisten aloitteellisuus tuotantosuunnitelmien laatimisessa sekä aktiivinen osallistuminen tuotannon johtoon.

Työväenluokan keskuudesta nousi tuotantoa johtavaa tek-

nistä sivistyneistöä, mestareita, työosaston päälliköitä, iskutyöryhmien esimiehiä, tehtaan johtajia sekä tuotannollisten kohteiden ja rakennustyömaiden päälliköitä. Ammattiliitoilla oli huomattava osuus työväenluokan sosialistisen tietoisuuden muovaamisessa sekä sen yhteenliittämisessä ja järjestämisessä. Ammattiliitot olivat taloudenpidon, johdon ja kasvatuksen kouluja. Tästä puhuu havainnollisesti se seikka, että ensimmäisen viisivuotiskauden lopussa ammattiliittoihin kuului 17,9 miljoonaa henkeä eli 78% Neuvostoliiton työläisistä. Kommunistisen puolueen johdolla ja ammattiliittojen auttamana työväenluokka saavutti korkean järjestyneisyyden ja proletaarisen solidaarisuuden tason.

Kommunistinen puolue luotti vahvasti työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston voimiin, se terästi niiden tarmoa, palavaa intoa ja luovaa aloitteellisuutta ja suuntasi tuon valtavan voiman sosialistisen rakennustyön suurenmoisen ohjelman täyttämiseen. Tuo valtava voima toteutti ensimmäisen viisivuotiskauden vaikean ohjelman ja teki siihen lisäksi merkittäviä muutoksia taloudellisen rakennustyön laajentamiseksi.

Tarkastelkaamme tosiasioita. Ensimmäistä viisivuotissuunnitelmaa laadittaessa ei osattu olettaa, että viisivuotiskauden loppuun mennessä poistettaisiin täydellisesti työttömyys. Mutta jo 1931 tähän suunnitelmakohtaan tehtiin korjaus. Laajamittainen taloudellinen rakennustyö teki jo viisivuotiskauden kolmannella vuodella lopun työttömyydestä. Viisivuotissuunnitelmassa ei puhuttu mitään Uralin ja Kuznetskin metallurgisen keskuksen perustamisesta maan itäosaan. Työväenluokka ja työtätekevä talonpojisto tekivät tässäkin olennaisen korjauksen viisivuotissuunnitelmaan ja rakensivat nuo tehtaat lyhyessä ajassa.

B. Neuvostoliitosta oli tullut sosialistisen suurmaanviljelyksen maa. Vuonna 1932 vietiin päätökseen maatalouden sosialistinen uudelleenjärjestäminen ja samana vuonna saatiin täytetyksi Neuvostoliiton kansantalouden kehittämisen ensimmäinen viisivuotissuunnitelma. Kollektivisointi, joka oli sosialistisen rakennustyön suuren ohjelman tärkea osa, oli pääpiirtein päättynyt kaikilla maataloutta harjoittaneilla alueilla. Kollektivisoinnin tuloksena »kulakkien taloudet hävitettiin, kapitalismi kiskottiin juurineen pois maataloudesta ja siten turvattiin sosialismin voitto maaseudulla; kollektiivitalouksista tuli sosialistisen rakennustyön varma tuki»[186].

Yhteistalouksien perustaminen oli aiemmin tuntematon tie, joka ensi kerran avattiin Neuvostoliitossa sosialistisen rakennustyön kulussa. Maaseudun kehittämisen alalla kolhoosirakennustyö saavutti täydellisen voiton ennen kaikkea siksi, että sitä johti kommunistinen puolue, joka oli omaksunut luovasti kaikkivoittavan marxilais-leniniläisen teorian ja osasi soveltaa sitä taitavasti yhteiskuntakehityksen historiallisissa käänteissä, uusia vaikeita tehtäviä ratkottaessa. Tämä ilmeni erittäin havainnollisesti sosialistisen rakennustyön vaikeaa tehtävää, maatalouden sosialistista uudistamista suoritettaessa.

Voidaan liioittelematta sanoa, että kollektivisoinnin kausi oli *ratkaiseva* sosialistisen järjestelmän voiton kannalta ja sitä paitsi se oli kirkkaimpia vaiheita joukkoliikkeen mittavuuden, poliittisen ja yhteiskuntataloudellisen kehityksen monivivahteisuuden sekä puolueen maaseututyön muotojen ja menetelmien runsauden kannalta. Puolueen saamilla rikkailla kokemuksilla sosialistisen rakennustyön, mm. kolhoosirakennustyön, alalla on eittämättä suuri kansainvälinen merkitys. Sen kokemuksista löytyy vastaus kysymykseen, miten vapaan talonpojan on rakennettava elämänsä, miten sosialismia on rakennettava maaseudulla.

Tarkastelkaamme maatalouden sosialistisen uudelleenjärjestämisen teitä. Tässä asiassa puolueella ei ollut käytettävänään valmiita reseptejä. Mutta sillä oli aseenaan marxismi-leninismin tieteellinen teoria, joten se oli varmasti vakuuttunut maatalouden sosialistisen uudistamisen historiallisesta välttämättömyydestä. Puolue ei kuitenkaan tiennyt ennakolta, minkälaisia välivaiheita tuossa uudistamisessa tulisi olemaan, minkälainen tulisi olemaan sen kehitysvauhti ja minkälaisia taloudellisia organisaatiomuotoja saisi uudentyyppinen sosialistinen maatalous. Marxismi-leninismin klassikot eivät tietenkään voineet tarjota valmiita vastauksia näihin kysymyksiin, vaan ne ratkaistiin historiallisen kehityksen kulussa, joukkoliikkeen käytännöllisen kokemuksen perusteella. Lenin sanoi, että kun otimme vallan ryhtyäk-

semme sosialistiseen uudestijärjestelyyn, niin »uudistamisen muotoja enempää kuin konkreettisen uudestijärjestelyn kehitysvauhtiakaan me emme voineet tietää. Vain kollektiivinen kokemus, vain miljoonien kokemus voi tässä suhteessa antaa ratkaisevia ohjeita.»[487]

Maatalouden sosialistisen uudistamisen keinoja ei siis saatu valmiina, vaan ne kehiteltiin kansanjoukkojen pitkäaikaisen luovan työn kulussa. Kommunistinen puolue tutki huolellisesti kansanjoukkojen kartuttamia kokemuksia, teki niiden perusteella yleisiä johtopäätöksiä ja määritteli maatalouden sosialistisen uudelleenjärjestämisen kolme suuntaa: ensinnäkin on perustettava valtiontiloja, jotka muodostavat perusrungon maalaiselämän uudistamiseksi; toiseksi on perustettava kone- ja traktoriasemia, joista tulee tukikohtia maatalouden varustamiseksi uusilla koneilla; kolmanneksi on perustettava kolhooseja laajojen talonpoikaisjoukkojen yhdistämiseksi.

Näin ollen uuden, sosialistisen järjestelmän pystyttäminen maaseudulle turvasi kahdenlaisten samantyyppisten yhteistalouksien rakentamisen: toisaalta rakennettiin johdonmukaisesti sosialistisia talouksia — valtiontiloja sekä kone- ja traktoriasemia, jotka pohjautuivat valtion, koko kansan omistukseen, ja toisaalta kolhooseja, sosialististyyppisiä talouksia, jotka pohjautuivat osuuskunnalliseen kollektiiviseen omistukseen ja talonpoikien yhteistyöhön. Elämä osoitti, että näiden kahdentyyppisten talouksien yhteistyö antoi mahdollisuuden viedä päätökseen maatalouden sosialistinen uudelleenjärjestäminen, turvata maataloustuotannon nousu ja parantaa työtätekevän talonpojiston aineellista asemaa.

Sanottakoon että porvariston taantumukselliset ideologit ovat panneet parastaan mustamaalatessaan Neuvostoliitossa suoritettua kollektivisointia. Viime vuosina on ilmestynyt paljon kirjoja, joissa painotetaan erityisesti kollektivisoinnin aikaisia virheitä ja harhaotteita. Parjaajat yrittävät todistaa, että Leninin osuustoimintasuunnitelma oli virheellinen ja että kolhoosijärjestelmä on kestämätön. Neuvostolehdistössä on annettu asianmukainen vastaus vääristelijöille. Ulkomailla julkaistujen kirjojen joukossa on muuten paljon sellaisiakin, joissa tuota suurta mullistusta arvioidaan järkeväs-

ti, realistisesti. Niissä viitataan toisen maailmansodan ankarat koettelemukset kestäneen kolhoosijärjestelmän edistyksellisyyteen. Mielipiteiden jakautuminen Neuvostoliiton maatalouden kollektivisointia arvioitaessa on erittäin kuvaava seikka.

Voimme todeta, että monet neuvostoliittolaiset historioitsijat ovat tehneet huomattavaa tieteellistä tutkimustyötä ja tulkinneet pääpiirtein oikein, objektiivisesti puolueen valtavaa organisatorista työtä sekä työväenluokan, työtätekevän talonpojiston ja kaikkien edistyksellisten yhteiskunnallisten voimien osuutta maaseudun suuressa sosialistisessa uudistamisessa. Tieteellisessä kirjallisuudessa on runsaan tosiasia-aineiston perusteella osoitettu, että suurten yhteistalouksien perustaminen maanviljelyn alalla oli historiallisesti välttämätöntä ja taloudellisesti ajankohtaista.

Monivuotinen käytäntö on todistanut, että Neuvostoliiton valitsema maatalouden sosialistisen uudelleenjärjestämisen tie on osoittautunut oikeaksi ja sitä paits se on osoittautunut tietyssä määrin sopivaksi myös muille sosialistisille maille, jotka ovat Neuvostoliiton kokemuksen pohjalta ryhtyneet oman maansa olojen mukaisesti rakentamaan laajassa mitassa samantyyppisiä yhteistalouksia. Kahdentyyppiset yhteistaloudet sekä kussakin maassa yhteistalouksien rakentamisessa saadut uudet kokemukset ovat eittämättä turvanneet uuden, sosialistisen järjestelmän täydellisen voiton sosialististen maiden maataloudessa.

C. Neuvostoliitosta oli tullut täydellisesti luku- ja kirjoitustaitoinen kulttuurimaa. Suuria yhteiskuntataloudellisia uudistuksia toteutettaessa kommunistinen puolue ratkaisi menestyksellisesti myös kulttuurivallankumouksen tehtäviä, jotka kuuluivat osana leniniläiseen sosialismin rakentamisen suunnitelmaan. Viimeisissä kirjoituksissaan Lenin tähdensi erityisesti kansanvalistuksen kehittämisen ja kansan sivistystason kohottamisen tarpeellisuutta. Hän totesi, että on suoritettava oikea kulttuurivallankumous, jotta neuvostokansa pääsisi maailman sivistyskansojen joukkoon.

Lenin sisällytti kulttuurivallankumouksen käsitteeseen kolme perusperiaatetta: ensinnäkin luku- ja kirjoitustaidon opettaminen koko väestölle ja kansanvalistuksen kehittämi-

nen kautta maan; toiseksi kansantalouden kaikkien alojen korkeasti ammattitaitoisten asiantuntijoiden kouluttaminen työläisistä ja talonpojista; kolmanneksi sellaisten toimenpiteiden toteuttaminen, jotka saisivat aikaan jyrkän käänteen kansan tietoisuudessa, auttaisivat kansaa ymmärtämään uuden yhteiskuntajärjestelmän olemuksen sekä sosialismin ja kommunismin rakentamisen tarpeellisuuden.

Kaikki nämä kysymykset olivat kärkevästi esillä puolueen 16. edustajakokouksessa 1930. Tämä johtui siitä, että talouden kuntoonpalauttamiskauden tehtäviä ratkottiin vihdoin myös kulttuuririntamalla. Sosialismia pystyivät rakentamaan menestyksellisesti jopa kyllin varmalla aineellis-teknisellä perustallakin vain riittävän sivistyksen, riittävän tietomäärän omaavat joukot. Yleisen pakollisen alkeiskoulusivistyksen voimaansaattaminen, luku- ja kirjoitustaidon opettaminen poikkeuksetta kaikille kansalaisille, ammattitaitoisten työntekijöiden kouluttaminen sosialistista kansantaloutta varten, teknisten ja agronomisten tietojen levittäminen, kulttuuri- ja valistuslaitosten verkoston laajentaminen — tällaisia olivat ne perustehtävät, joista monessa suhteessa riippui sosialistisen rakennustyön menestys. Puolueen ja valtion laitokset tekivät suurta työtä kansan kulttuuritason kohottamiseksi uusien vaatimusten tasolle, ja verrattain lyhyessä ajassa päästiinkin hyviin tuloksiin.

Ensimmäisellä viisivuotiskaudella toteutettiin yleinen pakollinen alkeiskoulutus. Neuvostoliiton alkeiskoulujen oppilaiden lukumäärä kasvoi miltei kaksinkertaiseksi: 10 miljoonasta vuonna 1928 19 miljoonaan vuonna 1932. Vuonna 1930 lukutaitoisia oli 67% koko väestöstä ja vuonna 1932 oli jo 90%. Huomattavasti lisääntyi yleissivistävien koulujen, korkeakoulujen, tieteellisten tutkimuslaitosten, kirjastojen, kerhotalojen ja teattereiden lukumäärä. *Tämä kaikki oli todistuksena siitä, että Neuvostoliitossa oli menestyksellisesti käynnissä todellinen kulttuurivallankumous, josta Lenin oli haaveillut.*

Menestyksellisen teollistamisen tärkeimpiä edellytyksiä on tuotannossa toimivan teknisen sivistyneistön kouluttaminen työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston edustajista. Siksi alettiinkin valmentaa heti laajassa mitassa ammattitaitoisia työntekijöitä teollisuutta varten. Tammikuussa 1932 teknisissä korkeakouluissa, teknikumeissa ja työläistiedekunnissa* opiskeli 370 000 henkeä, tehdaskouluissa 626 000 henkeä ja erilaisilla kursseilla opiskeli 700 000 — 800 000 henkeä. Sitä paitsi sadat tuhannet työläiset perehtyivät tekniikkaan välittömästi tuotantolaitoksissa.

Puolue- ja taloustyöntekijäin päättävä toiminta teknisten ja tieteellisten tietojen levittämiseksi turvasi uusien jättiläismäisten teollisuuslaitosten pikaisen käyntiinpanon ja kohotti jyrkästi työn tuottavuutta toimivissa tuotantolaitoksissa. Kommunistinen puolue ja neuvostovaltio jouduttivat kansantalouden kaikkien alojen teknistä uudistamista sosialistisen teollistamisen pohjalla ja käyttämällä hyväkseen uuden nykyaikaisen tekniikan ja koneenrakennusteollisuuden tuotantokykyä.

Yhtä kuvaavia olivat myös maaseudun tositapahtumat. Kolhoosituotannon laaja koneistaminen, joka nosti korkeammalle tasolle koko taloustoiminnan, vaati myös korkeampitasoista johtoa sekä koko kolhoositalonpojiston yleissivistävien tuotannollisten ja agroteknisten tietojen kohottamista. Siksi nousi erittäin kärkevänä kysymys ammattitaitoisten työntekijöiden kouluttamisesta kolhoosimaaseutua varten. Yksin ensimmäisellä viisivuotiskaudella maatalouskorkeakoulujen lukumäärä lisääntyi miltei 4-kertaisesti, teknikumien ja maatalousalan keskikoulujen lukumäärä lisääntyi miltei 6-kertaisesti. Maatalousalan työläistiedekuntien lukumäärä kasvoi yli 6-kertaisesti. Vuonna 1932 näissä oppilaitoksissa opiskeli 581 500 henkeä ja samana vuonna valmistui 44 560 asiantuntijaa, joilla oli korkea- tai keskikoulusivistys. Sitä paitsi vuonna 1932 lyhytaikaisilla kursseilla sai valmennusta yli 4 miljoonaa joukkoammattien edustajaa.

Näin ollen kolhoosit saivat uudenaikaisen tekniikan lisäksi teknisiä ja agronomisia tietoja omaavien ammattitaitoisten työntekijöiden valtavan armeijan. Tällä kaikella oli

---

* Työläistiedekunnat olivat yleissivistäviä oppilaitoksia, joissa työläiset ja talonpojat saivat pikaista esivalmennusta päästäkseen korkeakouluun. Työläistiedekuntia perustettiin 1919 ja ne olivat olemassa 1930-luvun loppuun (*Suom.*).

ratkaiseva merkitys kolhoosirakennustyön saavutusten varmistamiselle. Kolhoosien organisatorisen ja taloudellisen lujittumisen myötä kehittyi myös sosialistinen kulttuuri maaseudulla ja nykyaikaistuivat kolhoositalonpoikien elinolot. Ainoastaan kolhoosien pohjalta voitiin siis turvata talonpoikaisjoukkojen todellinen kulttuurillinen nousu, kohottaa talonpoikien poliittista tietoisuutta ja työintoa. Sosialistisen rakennustyön saavutuksia maaseudulla varmisti laajojen kolhoosilaisjoukkojen osallistuminen kulttuurirakennustyöhön sekä pyrkimys agroteknisten tietojen ja konetekniikan omaksumiseen.

Kommunistinen puolue vaati, että sen jäsenet olisivat omaksuneet syvällisemmin taloustieteelliset tiedot, perehtyneet kaikkiin tuotannon yksityiskohtiin ja pyrkineet johtamaan konkreettisemmin, joustavammin ja ammattitaitoisemmin kaikkia tuotannon lohkoja. Nämäkään tärkeät ominaisuudet eivät silti riittäneet sinänsä. *Taloudellisen rakennustyön valtavan ohjelman pystyivät täyttämään vain sellaiset työntekijät, jotka tekniikan ja talouselämän tuntemuksen lisäksi olivat perinpohjaisesti omaksuneet marxismi-leninismin edistyksellisen, vallankumouksellisen teorian.* Juuri siksi NKP(b):n Keskuskomitea asetti tehtäväksi työntekijöiden aatteellisen kasvatuksen parantamisen, yhteiskuntakehityksen lakien ja kommunistisen puolueen sankarillisen historian opettamisen kaikille työntekijöille. Ilman tuota kompassia oli mahdotonta edetä menestyksellisesti päämäärää kohti.

* * *

Voidaan siis oikeutetusti sanoa, että ensimmäisellä viisivuotiskaudella neuvostomaassa tapahtui perinpohjainen käänne taloudellisen, poliittisen ja henkisen elämän kaikilla aloilla. Turvatakseen yhteiskuntaelämän vauhdikkaan uudistumisen puolueen oli määriteltävä oikea poliittinen suunta ja toteutettava sitä käytännöllisin teoin. Kuten tunnettua, puolueen suuntaa vastustivat kaikenlaiset vähäuskoiset skeptikot, jotka vanhoihin, kestämättömiin airoihin takertuen yrittivät suistaa puolueen leniniläiseltä tieltä. Mutta historia tuntee koko joukon tapauksia, jolloin tuollaiset poliitikoitsijat ovat pudonneet yli laidan, kun ovat yrittäneet soutaa myötävirtaan pystymättä ratkaisemaan, kumpaan rantaan pitäisi soutaa.

Ensimmäisellä viisivuotiskaudella puolue *vei päätökseen sosialismin taloudellisen perustan rakentamisen* ja pani alulle sosialistisen yhteiskunnan rakentamisen. Kapitalismin juurien lopullinen hävittäminen maaseudulta merkitsi riistäjäluokkien täydellistä hävittämistä Neuvostoliitosta. Kysymys »kumpi voittaa», jonka Lenin asetti uuteen talouspolitiikkaan siirryttäessä, ratkaistiin täydellisesti ja peruuttamattomasti sosialismin eduksi niin kaupungissa kuin maaseudullakin. Myös uuden talouspolitiikan mahdollisuudet oli pääpiirtein käytetty loppuun. Sosialistinen talousmuoto vakiintui varmasti Neuvostoliiton kansantalouden kaikille aloille. Vuoden 1932 lopussa sosialistisen sektorin osuus kansallistulossa oli 93%, teollisuuden kokonaistuotossa 99,5%, maatalouden kokonaistuotossa 76,1% ja vähittäiskaupan alalla 100%.[188]

Elämä on osoittanut toteen sen nerokkaan marxilais-leniniläisen ennakkoajatuksen, että työväenluokalle kuuluu nykyisyys ja tulevaisuus, että ainoastaan tuo nouseva luokka, joka vapauttaa työtätekevät pääoman kahleista, pystyy järjestämään uudella tavalla tuotannon, kohottamaan työn tuottavuutta, kohottamaan kansan elintasoa ja vapauttamaan ihmiskunnan ainiaaksi riistosta, kurjuudesta ja orjuudesta.

Perinpohjaisia sosialistisia uudistuksia toteutettaessa puolue ratkaisi *kolme* tärkeää tehtävää: se osoitti kestämättömäksi trotskilaisten ja oikeistososiaalidemokraattien antautumishenkisen teorian, jonka mukaan sosialismin rakentaminen yhdessä maassa oli mahdotonta, ja todisti oikeaksi leniniläisen sosialistisen vallankumouksen teorian; se hautasi ikiajoiksi trotskilaisten ja buharinilaisten teorian, jonka mukaan työtätekevää talonpojistoa oli mahdotonta saada mukaan sosialistiseen rakennustyöhön, ja todisti, että työväenluokka on etujoukkona toteuttamassa neuvostoyhteiskunnan suuria uudistuksia ja johtamassa talonpoikaisjoukkoja; se lujitti puolueen aatteellista yhteinäisyyttä perehdyttämällä kaikkia kommunisteja marxilais-leniniläiseen teoriaan. Tämä suuri moraalis-poliittinen voitto auttoi tietenkin parhaalla

mahdollisella tavalla toteuttamaan leniniläisen suunnitelman sosialismin rakentamiseksi Neuvostoliitossa.

Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue on ylpeä sen johdosta, että se toteutti leniniläisen suunnitelman ja sitä paitsi edisti sosialismin rakentamisen tieteellisen teorian kehittelyä. Leninin uskolliset oppilaat nostivat Leninin lipun miehuullisesti ja varmasti entistä korkeammalle ja säikkymättä lukuisten vihollisten hyökkäilyjä kantoivat sitä eteenpäin ja pystyttivät sen Neuvostoliitossa voittaneen sosialismin jalustalle. Leniniläiset kommunistit ovat todella aikakautemme Prometheuksia, jotka ensi kerran sytyttivät maapallolle sosialismin valon, uudistivat vanhan ja kurjan Venäjän ja perustivat kaikkein edistyksellisimmän yhteiskuntajärjestelmän maan päälle.

III. KOMMUNISMIN ENSIMMÄISEN VAIHEEN, SOSIALISMIN PERUSTAN RAKENTAMINEN

1. NEUVOSTOLIITTO ON UUDEN MAAILMAN RAKENTAJA, SOSIALISMIN SYNNYINMAA

Neuvostovallan toinen vuosikymmen päättyi maailmanhistoriallisen merkityksen omaavaan voittoon. Maapallon kuudesosalla, ensimmäisessä työläisten ja talonpoikien valtiossa voitti sosialismi, josta olivat haaveilleet ihmiskunnan parhaat ajattelijat. Neuvostoliitto oli ensimmäinen uuden maailman rakentaja, sosialismin synnyinmaa. Valtatien uuteen maailmaan raivasi Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous, joka sai työtätekevät joukot ymmärtämään sosialismin aatteita. Lenin kirjoitti jo neuvostovallan alkuvuosina: »Nyt voidaan sanoa — eikä se ole suinkaan liioittelua — ettei kysymys kapitalismin vaihtamisesta sosialismiin ole missään muualla, missään muussa maassa kiinnostanut työtätekevää väestöä niin suuresti kuin nykyään meillä. Sitä ajatellaan meillä paljon enemmän kuin missään muussa maassa. Pitäisikö puolueen todellakin jättää tämä kysymys vastausta vaille? Meidän on osoitettava tieteellisesti, miten tuo kommunistinen vallankumous tulee tapahtumaan.»[189]

Kommunistinen puolue täytti kunniallisesti Leninin ohjeen. Se ei ainoastaan antanut tieteellisesti perusteltua vastausta asetettuun kysymykseen, vaan todisti myös käytännössä tieteellisen sosialismin luovan voiman toteuttamalla sosialismin sekä aineellisesti että henkisesti. Ensi kerran perustettiin yhteiskunta, jossa ei ollut tuotantovälineiden yksityisomistusta, jossa ei ollut riistäjiä eikä riistoa, jossa ei ollut kansallista eripuraisuutta. Ihmisten uusien, sosialististen suhteiden ja veljellisen yhteistyön kehittämiselle laskettiin

varma perusta. Sosialismin suuren voiton seppelöi uusi Neuvostoliiton Perustuslaki, jossa kaikille maan kansalaisille myönnettiin yhdenvertaiset oikeudet työhön, sivistykseen, lepoon ja vanhuudenturvaan.

Perustuslaki julisti neuvostoihmisten todellisen tasa-arvoisuuden yhteiskunnan kaikilla poliittisen, taloudellisen, sosiaalisen ja henkisen elämän aloilla. Uusi Perustuslaki virkisti neuvostoihmisten luovia voimia ja innoitti heitä uusiin sankaritöihin. Uusi Perustuslaki oli havainnollisena todistuksena leniniläisen puolueen aatteellisesta ja organisatorisesta voimasta.

Maaliskuussa 1939 pidetyssä NKP(b):n 18. edustajakokouksessa tehtiin yhteenvetoja neuvostovaltion kehityksestä sekä kommunistisen puolueen sosialistisen rakennustyön johdossa saamasta historiallisesta kokemuksesta ja todettiin marxilais-leniniläisen teorian kaikkivoittava voima. Edustajakokouksessa arvioitiin puolueen saavutukset kamppailussa sosialismin puolesta ja hyväksyttiin kansantalouden kehittämisen kolmas viisivuotissuunnitelma. Kuten 18. edustajakokous totesi, puolueen suorittaman työn päätulos oli se, että teollisuuden jättiläismäisen kehityksen pohjalla »ratkaistiin sosialistisen vallankumouksen vaikein tehtävä: vietiin päätökseen maatalouden kollektivisointi, ja kolhoosijärjestelmä lujittui varmasti».[190]

Toisen viisivuotissuunnitelman menestyksellisen täyttämisen tuloksena Neuvostoliitosta tuli mahtava teollisesti kehittynyt ja kollektiivista maataloutta harjoittava maa, joka oli ainiaaksi vapautunut teknisestä, taloudellisesta ja kulttuurillisesta takapajuisuudesta. Neuvostoliiton tuotantotekniikan taso oli korkeampi ja sen teollisuuden kehitysvauhti oli nopeampi kuin monissa Euroopan kapitalistimaissa, mikä seikka oli todistuksena sosialistisen maan voimasta ja sen yhteiskuntataloudellisen järjestelmän paremmuudesta.

Kahden viisivuotiskauden aikana talonpojiston kanssa liittoutunut työväenluokka rakensi kommunistisen puolueen johdolla mahtavan raskaan teollisuuden, josta tuli koko kansantalouden sosialistisen uudistamisen perusta. Teollisuuden kokonaistuotos oli lisääntynyt enemmän kuin 9-kertaisesti tsaristisen Venäjän tuotokseen verraten. Teollisuuden mahtava kasvu puhui siitä, että Venäjän vuosisatainen takapajuisuus oli poistettu ikiajoiksi. Neuvostoliiton kaikkien kansojen sankarillisin ponnistuksin entisestä maatalousmaasta oli tehty ensiluokkainen teollisuusmaa, joka pystyi tuottamaan kotimaisissa tuotantolaitoksissaan kaikenlaisia koneita ja koneistoja, kaikenlaisia valmisteita valtavat määrät turvautumatta kapitalististen valtioiden apuun.

Kahden viisivuotiskauden aikana Neuvostoliitto teki tosiaan jättiläismäisen harppauksen takapajuisuudesta edistykseen. Toisen viisivuotiskauden lopussa Neuvostoliitto oli teollisuustuotannon määrän mukaan ensimmäisellä sijalla Euroopassa ja toisella sijalla maailmassa. Monien teollisuuden alojen kehittämisessä, mm. maatalouskoneiden, leikkupuimureiden tuotannossa, Neuvostoliitto oli ensimmäisellä sijalla maailmassa. Tämä oli selvä osoitus siitä, että sosialistisella tuotantojärjestelmällä, joka ei tunne kriisejä eikä riistoa, oli suuria etuisuuksia kapitalistiseen tuotantojärjestelmään verraten.

Toisen viisivuotissuunnitelman täyttämisen tuloksena saatiin siis päätökseen teollisuuden ja maatalouden sosialistinen uudistaminen uudella, nykyaikaisella teknisellä perustalla ja ratkaistiin toisen viisivuotiskauden poliittinen perustehtävä, *maasta hävitettiin lopullisesti kaikki riistäjäluokat ja poistettiin ainiaaksi syyt, jotka aiheuttavat riistoa sekä yhteiskunnan jakautumisen riistettyihin ja riistäjiin.* Vuonna 1938 sosialistisen talousmuodon osuus kansantulossa oli 99,3%, teollisuuden kokonaistuotannossa 99,9%, maatalouden kokonaistuotannossa 98,7% ja kaupankäynnin alalla 100%; 94% maan väestöstä toimi sosialistisessa taloudessa.

Täten Leninin oppi sosialismin rakentamisen mahdollisuudesta yhdessä maassa sai käytännöllisen toteutuksensa. Taloudellisessa ja yhteiskuntapoliittisessa kehityksessä tapahtuneiden muutosten tuloksena sosialistisesta järjestelmästä tuli ehdottomasti vallitseva kansantalouden kaikilla aloilla. Maatalous ja teollisuus kuuluivat yhtenäiseen ja yksinomaiseen sosialistiseen talousjärjestelmään, jota kehitettiin suunnitelmallisesti. *Tuotantovälineiden ja työkalujen yhteiskunnallinen omistus oli vakiintunut neuvostovaltion horjumattomaksi perustaksi.*

Riistäjäluokkien hävittämisen jälkeen sosialistisessa yhteiskunnassa oli kaksi ystävällismielistä luokkaa — työväenluokka ja talonpojisto — joissa sitä paitsi oli sosialistisen rakennustyön kulussa tapahtunut merkittäviä muutoksia. Yhteiset edut ja samat tavoitteet, jotka liittivät neuvostoyhteiskunnan kaikki kerrokset ja Neuvostoliiton kaikki kansat yhtenäiseksi työtätekeväksi perheeksi, olivat neuvostoihmisten moraalis-poliittisen yhtenäisyyden perusta ja heidän innoittavan neuvostopatriotisminsa lähde. Sosialismin voitto vahvistettiin laillisesti Neuvostoliiton uudessa Perustuslaissa, joka hyväksyttiin 1936 Neuvostojen 8. edustajakokouksessa. Tässä historiallisessa asiakirjassa tehtiin yhteenvedot kahdenkymmenen vuoden aikaisista syvistä yhteiskuntataloudellisista uudistuksista, jotka Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous oli pannut alulle. Leniniläistä suuntaa noudattaen kommunistinen puolue ratkoi menestyksellisesti yhteiskuntataloudellisen kehityksen vaikeita ongelmia.

Ensinnäkin tieteellisellä, marxilais-leniniläisellä pohjalla ratkaistiin yksi sosialistisen rakennustyön vaikeimmista kysymyksistä, ns. talonpoikaiskysymys. Kommunistisen puolueen suurena ansiona on pidettävä sitä, että se kehitti luovasti tätä marxilais-leniniläisen tieteen suurta ongelmaa ja ratkaisi sen myös käytännöllisesti: sai pientalonpoikaistuottajat mukaan sosialistiseen rakennustyöhön. Puolue torjui trotskilaisten ja buharinilaisten leninisminvastaiset väitteet siitä, ettei työväenluokka pystyisi saamaan mukaansa työtätekevää talonpojistoa, ja sai puolustetuksi sekä toteutetuksi käytännöllisesti marxilais-leniniläisen opin maaseudun sosialistisesta osuustoiminnallistamisesta. Pitäen jatkuvasti ohjeenaan tätä oppia puolue kehitti työväenluokan ja talonpojiston keskinäisten taloudellisten ja poliittisten suhteiden tieteelliset periaatteet ja laajensi niiden yhteistyön ja ystävyyden perustaa.

Tyystin hälvenivät myös porvarilliset ennakkoluulot, joiden mukaan sosialistinen kehitystie oli vieras talonpojistolle, joten talonpojisto ja työväenluokka törmäisivät muka väistämättömästi yhteen tärkeimmässä, nimittäin sosialismin rakentamista koskevassa kysymyksessä. Elämä osoitti perusteettomiksi nuo marxilaisvastaisten teoreetikkojen taantumukselliset ennakkoluulot. Neuvostotalonpojisto todisti teoin, että liitossa työväenluokan kanssa ja työväenluokan johdolla se voi menestyksellisesti rakentaa sosialismia ja kehittyä mahtavaksi voimaksi taistelussa kapitalismia vastaan. Elämä todisti oikeaksi sen marxilais-leniniläisen ajatuksen, että työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston perusedut ovat yhteisiä taistelussa, jota ne käyvät vapautuakseen poliittisesti, taloudellisesti ja henkisesti kapitalistisesta orjuudesta.

Sosialistisen teollisuuden kehittämisen ja kolhoosijärjestelmän voiton pohjalla puolue lujitti työläisten ja talonpoikien liittoa, joka vuorostaan lujitti neuvostokansan murtumatonta ystävyyttä ja veljellistä yhtenäisyyttä. NKP(b):n 18. edustajakokouksessa todettiin, että »sosialismin voitto Neuvostoliitossa turvasi kommunistisen puolueen lipun alla, kommunistisen puolueen ja neuvostovallan johdolla kansan, työtätekevien moraalisen ja poliittisen yhtenäisyyden, joka pystyy tekemään lopun vihamielisten luokkien jätteistä sekä niiden vieraasta vaikutuksesta ja antamaan vastaiskun kaikille vihamielisille hyökkäilyille ulkoapäin ja oli sitä paitsi synnyinmaamme jatkuvan kasvun ja kukoistuksen paras tae, kommunismin voiton tae maassamme»[191].

Toiseksi sosialismin pohjalla ratkaistiin menestyksellisesti sellainen sosialistisen vallankumouksen vaikea ongelma kuin kansallisuuskysymys. Noudattaen horjumattomasti leniniläistä kansallisuuspolitiikkaa kommunistinen puolue turvasi kansallisten tasavaltojen talouden ja kulttuurin kukoistuksen. Kansojen taloudellisen, poliittisen ja kulttuurielämän kukoistus kävi mahdolliseksi sosialistisen teollisuuden kehityksen ja kolhoosijärjestelmän voiton pohjalla. Monien Neuvostoliiton kansojen kokemuksen perusteella sai tarkistuksensa se marxilais-leniniläinen ajatus, että monet kansat voivat siirtyä välittömästi sosialismiin sivuuttamalla kapitalistisen kehitysvaiheen.

Oli kuvaavaa, että ensimmäisinä viisivuotiskausina kansallisissa tasavalloissa teollisuus kehittyi nopeampaa vauhtia kuin vanhoilla teollisuusalueilla. Niinpä kansallisten tasavaltojen teollisuustuotanto lisääntyi aikajaksona 1928—1937 seuraavasti[192]:

Venäjän SFNT:ssä	5,7-kertaisesti
Ukrainan SNT:ssä	5,7 ”
Valko-Venäjän SNT:ssä	8,5 ”
Azerbaidžanin SNT:ssä	4,5 ”
Gruusian SNT:ssä	12,5 ”
Armenian SNT:ssä	12,0 ”
Turkmenian SNT:ssä	6,5 ”
Uzbekian SNT:ssä	5,7 ”
Tadžikian SNT:ssä	26,0 ”
Kazahian SNT:ssä	12,0 ”
Kirgisian SNT:ssä	14,0 ”

Näin nopea teollisuuden kasvu kansallisissa tasavalloissa sekä ammattitaitoisten teollisuustyöläisten ja teknisen sivistyneistön valtavan armeijan luominen kanta-asukkaista kumosivat täydellisesti porvariston ja sosiaalidemokraattien »teoriat», joiden mukaan jälkeenjääneet siirtomaakansat eivät muka kykene omaksumaan uutta tekniikkaa. Monikansallisen neuvostovaltion sosialistisen rakennustyön kokemus todisti vakuuttavasti koko maailmalle, että imperialistisesta siirtomaasorrosta vapautuvat kansat pystyvät menestyksellisesti etenemään teknisen edistyksen tietä ja omaksumaan hyvin sekä tieteet että nykyaikaisen tekniikan.

Yhtä kestämättömiksi osoittautuivat myös ne porvarilliset teoriat, joiden mukaan Aasian jälkeenjääneitä paimentolaiskansoja oli muka mahdotonta saada liittymään suuriin yhteistalouksiin. Sosialistisen teollisuuden kehittämisen pohjalla kansallisten tasavaltojen työtätekevät uudistivat menestyksellisesti myös jälkeenjääneen maataloutensa. Neuvostoliitossa saatu kolhoosirakennustyön kokemus osoitti, että kansallisissa tasavalloissa maatalouden kollektivisointi sujui hyvin, sillä se oli työtätekevien elinetujen mukaista: se auttoi heitä vapautumaan vuosisataisesta takapajuisuudesta ja kohottamaan tasavaltojensa tuotantovoimia. Toisen viisivuotiskauden loppuun kolhoosijärjestelmä oli vakiintunut lopullisesti ja lujittunut kaikissa kansallisissa tasavalloissa, kansallisilla alueilla ja aluepiireissä.

Sosialistinen talousjärjestelmä loi näin ollen suuria mahdollisuuksia kansallisten tasavaltojen tuotantovoimien kasvulle sekä työtätekevien aineellisen elintason ja kulttuuritason kohottamiselle. Tällä varmalla sosialistisella perustalla syntyi ja lujittui neuvostoyhteiskunnan moraalis-poliittinen yhtenäisyys. Ikiajoiksi hävitettiin eripuraisuus ja kansallisuusviha. Neuvostoliiton kaikissa kansoissa tapahtui perinpohjainen muutos; niiden keskinäinen epäluottamus haihtui ja voimistui ystävyyssuhde, syntyi kaikkien kansojen todellinen veljellinen yhteistyö yhtenäisessä monikansallisessa neuvostovaltiojärjestelmässä.

Kolmanneksi sosialistisen rakennustyön pohjalla kommunistinen puolue ratkaisi menestyksellisesti sellaisenkin vaikean ongelman kuin kulttuurivallankumouksen. Ottaen huomioon sosialistisen yhteiskunnan ajankohtaiset kehitystarpeet puolue teki kaikkensa sen hyväksi, että koko maan asukkaat olisivat lyhyessä ajassa oppineet luku- ja kirjoitustaidon, että olisi saatettu voimaan yleinen alkeisopetus ja sen jälkeen ryhdytty toteuttamaan yleistä keskikouluopetusta ja myönnetty kaikille Neuvostoliiton kansalaisille reaalinen oikeus korkeakoulusivistykseen. Kulttuurivallankumouksen suurin saavutus oli kuitenkin se, että puolue sai koulutetuksi ja kasvatetuksi työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston edustajista aatteellisesti karaistuneita työntekijöitä, jotka tunsivat yhteiskuntakehityksen lait, ymmärsivät uuden, sosialistisen järjestelmän olemuksen ja pystyivät ratkaisemaan puoluetyön ja valtiollisen rakennustyön suuria tehtäviä.

Saavutettuaan maailmanhistoriallisia voittoja sosialistisen rakennustyön rintamalla Neuvostoliitto siirtyi uuteen kehitysvaiheeseen: täydellisen sosialistisen yhteiskunnan rakentamisen ja *vähittäisen* sosialismista kommunismiin *siirtymisen* vaiheeseen. Uusi historiallinen vaihe Neuvostoliiton kehityksessä edellytti entistä mittavampaa taloudellista ja kulttuurillista rakennustyötä, sosialistisen maan taloudellisen mahdin jatkuvaa kartuttamista. Neuvostoliitto pääsi ensi sijalle maailmassa teollisuuden kehitysvauhdin perusteella ja saavutti kehittyneimmät maat teollisuustuotteiden tuotannossa. Uudeksi tehtäväksi asetettiin kehittyneimpien kapitalistimaiden saavuttaminen ja sivuuttaminen taloudellisessa suh-

teessa, ts. teollisuustuotteiden tuotannossa asukasta kohden, lähimpien 10—15 vuoden aikana. Nämä suurenmoiset näköalat saivat neuvostokansan uskomaan kommunismin voittoon. Sota keskeytti sosialistisen rakennustyön.

Nyt taakse jäänyttä taivalta tarkasteltaessa voidaan sanoa, että Venäjän työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston ihmiskunnan vapautuksen alttarille tuomat uhrit eivät ole menneet hukkaan. Historiassa tulee säilymään ainiaan muisto niistä sankariteoista, joita neuvostomaan työtätekevät suorittivat sosialistisen vallankumouksen ja kansalaissodan vuosina sekä maan teollistamisen ja maatalouden kollektivisoinnin vuosina. Unohtumattomia ovat myös ne valtavat vaikeudet, jotka työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston oli voitettava taistelussa maan sosialistisen uudistamisen puolesta. Mutta suuren isänmaallisen sodan vuosina kaikki nuo koettelemukset korvautuivat monin kerroin. Kaikki nuo sosialismin voitot ovat todella kuolemattomia. Suuren leniniläisen taistelijakaartin nykypolvi pitää niitä erittäin arvokkaina.

Toisen viisivuotiskauden suurenmoiset aikaansaannokset tekivät Neuvostoliitosta voimakkaan suurvallan. Nuo aikaansaannokset olivat mahdollisia siksi, että kommunistinen puolue kannusti neuvostokansan jättiläisvoimia ja tarmoa ja suuntasi ne sosialismin rakentamiseen. *Leninismille uskollinen kommunistinen puolue luotti varmasti neuvostokansan luoviin voimiin ja ryhtyi täyttämään sosialistisen järjestelmän kehittämisen ja asteittaisen kommunismiin siirtymisen ohjelmaa.*

2. TYÖLÄISTEN JA TALONPOIKIEN SOSIALISTINEN YSTÄVYYSLIITTO ILMENTÄÄ SELVÄSTI LENININ AATTEIDEN VOIMAA

Ratkaisevana edellytyksenä proletariaatin vallankumouksellisen vallan saavuttamiselle ja lujittamiselle sekä sosialismin ja kommunismin rakentamiselle on työväenluokan ja työtätekevän talonpojiston liitto, jossa johto-osuus kuuluu työväenluokalle ja sen etujoukolle, kommunistiselle puolueelle. Työväenluokka voi ainoastaan tähän liittoon tukeutumalla ja saamalla mukaansa talonpojiston perusjoukot suorittaa maailmanhistoriallisen tehtävänsä: vapauttaa pääoman sorrosta paitsi itsensä, myös työtätekevän talonpojiston ja koko ihmiskunnan. Nykyään tämä tieteellinen marxilainen väite ei ole mikään abstrakti doktriini, vaan se on elämässä tarkistettu ja sen ovat vahvistaneet oikeaksi kansainvälisen työväenliikkeen historiallinen kehitys, Neuvostoliiton monivaiheinen valankumouksellinen käytäntö sekä muissa sosialistisissa maissa suurten yhteiskunnallisten uudistusten antamat kokemukset.

Lenin puhui usein siitä, että työläisten edut eivät eroa perinjuurin työtätekevien talonpoikien eduista, että »sosialismi voi *täydellisesti* tyydyttää molempien vaatimukset. *Vain* sosialismi voi tyydyttää heidän vaatimuksensa.»[193] Elämä on todistanut oikeaksi tämän Leninin nerokkaan ajatuksen. Voidaan täydellä syyllä pitää yhtenä Leninin aatteiden voiman osoituksista sitä, että neuvostotalonpojisto on kokoontunut työväenluokan sosialistisen lipun juurelle. Se kulkee tämän kaikkivoittavan lipun alla neuvostomaan kommunismin rakentajien tiiviissä riveissä.

Sosialistisen järjestelmän vaikutuksesta Neuvostoliiton talouden kehityksessä ilmeni uusia lainomaisuuksia, sosialistinen järjestelmä loi ensi kerran reaalisen perustan työväenluokan ja talonpojiston välisten peruseroavuuksien poistamiselle täydellisesti. Lenin selittää syvällisesti tätä historiallista prosessia artikkelissaan »Suuri aloite»: siinä on runsaasti yhteiskuntakehityksen sosialistista vaihetta koskevia ajatuksia. Lenin kirjoitti: »Entä mitä sitten merkitsee 'luokkien hävittäminen'? Kaikki, jotka sanovat itseään sosialisteiksi, tunnustavat tämän sosialismin lopullisen päämäärä, mutta eivät läheskään kaikki syvenny ajattelemaan sen merkitystä. Luokiksi nimitetään suuria ihmisryhmiä, jotka eroavat toisistaan sen mukaan, mikä on niiden paikka historiallisesti määräytyneessä yhteiskunnallisen tuotannon järjestelmässä, mikä on niiden (enimmäkseen laeilla vahvistettu ja määritelty) suhde tuotantovälineisiin, minkälainen on niiden osuus työn yhteiskunnallisessa organisaatiossa, ja siis millä keinoin ja missä määrin ne saavat sen osan yhteiskunnallisesta rikkaudesta, joka on niiden käytettävissä.»[194]

Kun työväenluokan ja kolhoositalonpojiston asemaa ar-

vioidaan Leninin antaman luokkien määritelmän kannalta, niin vakuututaan helposti siitä, että sosialismin voitettua Neuvostoliitossa ovat kadonneet myös näiden luokkien väliset peruseroavuudet. Nämä luokat ovat muuttuneet kerrassaan. Aivan toisenlaiseksi on tullut sisällöltään myös työväenluokan ja talonpojiston liitto. Merkittävimpänä saavutuksena tällä taipaleella on se, että yhteiskunnallisen asemansa puolesta kolhoositalonpojisto on lähennyt työväenluokkaa, että niistä on tullut samantyyppisiä sosialistisia luokkia.

Ensinnäkin sosialistisen talousjärjestelmän vaurastumisen pohjalla on poistettu ne peruseroavuudet, joita aiemmin oli työväenluokan ja talonpojiston välillä ja *jotka johtuivat näiden luokkien sijasta yhteiskunnallisen tuotannon historiallisesti määräytyneessä järjestelmässä.* Työväenluokka oli jo ennen vallankumousta sidoksissa yhteiskunnalliseen suurtuotantoon, joka oli jo siihen aikaan erittäin keskittynyttä. Yhteiskunnallisessa tuotannossa Venäjän työväenluokka muovautui ja kehittyi edistykselliseksi vallankumoukselliseksi luokaksi, joka nousi maan kaikkien työtätekevien vapautusliikkeen johtoon. Lokakuun vallankumouksen jälkeen neuvostomaan työväenluokasta on tullut paitsi tuon yhteiskunnallisen suurtuotannon vapaa työntekijä myös sen täysivaltainen isäntä.

Talonpojat taas, toisin kuin työläiset, pysyivät pitkän aikaa vielä neuvostovallan aikanakin vanhan pien-tavarantuotannon kahleissa, pysyivät pienomistajina ja yksityisinä pienyrittäjinä. Vasta sen jälkeen kun kolhoosijärjestelmä voitti maaseudulla, neuvostotalonpoika joutui työläisen kanssa pääpiirtein tasavertaiseen asemaan yhteiskunnallisen tuotannon järjestelmässä: hän alkoi työskennellä samoin kuin työläinenkin sosialistisissa tuotantolaitoksissa, joissa yhteiskunnallinen tuotanto on organisoitu sosialistisesti. Näiden luokkien välillä on tietenkin vieläkin eroavuuksia, mutta ne eivät ole perustavaa laatua, vaan toisarvoisia.

Toiseksi sosialistisen uudelleenjärjestämisen pohjalla on hävitetty myös toinen työväenluokan ja talonpojiston välinen peruseroavuus, joka ilmeni *niiden suhteessa tuotantovälineisiin.* Marxismi-leninismi on todistanut, että tuotantovälineiden ja työkalujen yksityisomistus on yhteiskunnan luokkajaon perusta, ihmisen harjoittaman toisen ihmisen riiston ja luokkataistelun perusta. Tuotantovälineiden yksityisomistuksen hävittäminen jättää riistäjäluokat aineellista pohjaa vaille ja muuttaa perinpohjaisesti työtätekevien luokkien — työläisten ja talonpoikien — asemaa. Engels kirjoitti »Anti-Dühringissään»: »*Proletariaatti ottaa käsiinsä valtiovallan ja muuttaa tuotantovälineet lähinnä valtion omaisuudeksi — — siten se lakkauttaa itse itsensä proletariaattina.*»[195]

Neuvostoliitossa työväenluokka on jo kauan sitten lakannut olemasta proletariaatti sanan vanhassa merkityksessä, siitä on tullut johtava luokka. Sen johdolla on muuttunut perusteellisesti myös talonpojiston asema: teollistamisen ja kollektivisionnin pohjalla tuosta pienomistajien luokasta on tullut uusi, yhteiskunnallisiin tuotantovälineisiin tukeutuva sosialistinen luokka. Näille luokille on yhteistä se, että tuotantovälineet ja työkalut eivät ole niiden yksityisomistuksessa. Ennen maatalouden kollektivisointia talonpojisto erosi työväenluokasta pääasiallisesti siinä, että tuotatovälineet olivat sen yksityisomistusta. Kollektivisoinnin jälkeen sekä työläiset että talonpojat ovat käyttäneet yhteiskunnallisessa sosialistisessa omistuksessa olevia tuotantovälineitä ja työkaluja. Tietty ero näiden luokkien välillä on kylläkin säilynyt, mutta perustavanlaatuisia eroavuuksia ei enää ole.

Kolmanneksi sosialistisen rakennustyön kulussa työväenluokan ja talonpojiston väliltä on hävinnyt myös sellainen perusero, jota ilmensi *niiden osuus työn yhteiskunnallisessa organisaatiossa.* Merkittävin saavutus on se, että sosialistisen talousjärjestelmän pohjalla työväenluokan ja etenkin talonpojiston suhtautumisessa yhteiskunnalliseen työhön on tapahtunut olennaisia muutoksia. Työväenluokka ja talonpojisto tietävät hyvin, etteivät ne työskentele kapitalistien ja tilanherrojen hyväksi, vaan omaksi hyväkseen, niiden oman kansan etuja puolustavan sosialistisen valtion hyväksi. Voidaan liioittelematta sanoa, että sellaisista uusista työn yhteiskunnallisen organisaation sosialistisista muodoista kuin sosialistisesta kilpailusta ja iskuriliikkeestä sekä keksijöiden ja järkiperäistäjien liikkeestä on tullut yleiskansallinen ilmiö.

Nimenomaan tässä piilee neuvostovaltion kaikilla taloudellisen ja kulttuurirakennustyön rintamilla saamien valtavien voittojen salaisuus. Suhteessa työn organisaatioon ei silti voida asettaa yhtäläisyysmerkkiä näiden luokkien välille. Mikäli työväenluokka on sidoksissa edistyksellisimpään tuotantotapaan, joka synnyttää kaikkein uudenaikaisimpia yhteiskunnallisen työn organisaatiomuotoja, sikäli sillä on johtava osuus myös uusien tuotantosuhteiden kehittämisessä ja johtava asema yhteiskunnassa. Tässäkin suhteessa on hävinnyt vain näiden luokkien perusero, mutta toisarvoiset eroavuudet ovat jääneet.

Neljänneksi on hävinnyt työväenluokan ja talonpojiston välinen perusero, jota ilmensi se *tapa, millä ne saivat osuutensa yhteiskunnallisesta rikkaudesta, ja tuon osuuden suuruus.* Työläiset ovat saaneet neuvostovallan alusta alkaen korvauksen työstään yhteiskunnallisista sosialistisista varannoista, yhteiskunnallisista sosialistisista tuloista, joita tuottavat valtion kansallistettu teollisuus ja kauppa. Sitä paitsi työläiset saavat edelleenkin korvauksen työstään sosialistisen periaatteen mukaan, työnsä määrän ja laadun mukaan.

Talonpoika oli ennen kollektivisointia aivan toisenlaisessa asemassa: hän oli tavallaan yhteiskunnallisen talousjärjestelmän ulkopuolella. Pienyrittäjänä talonpoika joutui perustamaan laskelmansa vain omaan yksityistalouteensa, josta hän sai tulo-osuutensa. Sen jälkeen kun yhtenäinen sosialistinen kansantalous sulki piiriinsä teollisuuden lisäksi myös maatalouden, talonpoika samoin kuin työläinenkin alkoi saada tulo-osuutensa yhteiskunnallisista sosialistisista varannoista, yhteiskunnallisista sosialistisista tuloista. Täten talonpoika pääsi periaatteessa samaan asemaan kuin työläinenkin: hän sai samanlaisen oikeuden saada tulonsa yhteiskunnallisesta sosialistisesta taloudesta. Vaikka heidän välilleen on jäänytkin joitakin toisarvoisia eroja, niin perusero on kuitenkin poistettu.

Kun analysoidaan niitä neljää tunnusmerkkiä, jotka Lenin luetteli luokkia määritellessään, niin voidaan todeta, että Neuvostoliitossa on jo otettu ratkaiseva askel luokkien häviämisen suuntaan, mikä merkitsee että neuvostoihmisistä tulee

kommunistisen yhteiskunnan tasavertaisia jäseniä. Neuvostoliitossa on siis rakennettu sosialismi — kommunismin ensimmäinen vaihe. Puolueen tehtävänä on sosialistisen tuotantotavan parantaminen, uusien tuotantosuhteiden kehittäminen ja niiden vähittäinen, asteittainen siirtäminen kommunismin raiteille.

Puolue lähtee siitä, että monimutkainen kommunistisiin, kaikkein täydellisimpiin yhteiskunnallisiin suhteisiin siirtyminen muodostaa kokonaisen historiallisen aikakauden, jonka kuluessa on ratkaistava sellaiset vaikeat ongelmat, kuin kahden yhteiskunnallisen omistusmuodon eroavuuksien hävittäminen ja niiden yhdistäminen koko kansan yhtenäiseksi kommunistiseksi omistukseksi sekä työväenluokan ja talonpojiston välisten eroavuuksien poistaminen täydellisesti. Tämä on tietenkin pitkäaikainen kehitysvaihe, jota ei saa mielivaltaisesti jouduttaa.

On kiistatonta, että sosialismi hävitti työväenluokan ja talonpojiston peruseroavuudet. Olennaisten luokkaerojen häviäminen ei silti merkitse, että työväenluokan ja talonpojiston kaikki eroavuudet olisivat hävinneet eikä olisi enää syytä lujittaa näiden luokkien liittoa. Toisarvoiset eroavuudet ovat edelleenkin olemassa. Siksi olisi väärin aliarvioida tai hämätä ne, sillä noiden erojen ja ristiriitojen täydellinen poistaminen riippuu ratkaisevassa määrin työväenluokan ja talonpojiston luovasta toiminnasta, siitä että kommunistinen puolue johtaisi oikein noiden luokkien liittoa ja että sosialistisen valtion osuus arvioitaisiin oikein.

Työväenluokan ja talonpojiston välillä säilyneistä luokkaeroista puhuttaessa on muistettava, että niiden lähteenä on sosialistisen yhteiskunnan taloudellinen perusta. Neuvostoyhteiskuntajärjestelmä pohjautuu kahteen sosialistiseen omistusmuotoon: valtion eli koko kansan omistukseen ja osuuskuntien sekä kolhoosien omistukseen. Juuri tästä perustunnusmerkistä johtuvat kaikki muutkin työväenluokkaa ja kolhoositalonpojistoa toistaiseksi erottavat tunnusmerkit. Tämä poikkeuksellisen tärkeä seikka on otettava huomioon Neuvostoliiton yhteiskuntataloudellista kehitystä analysoitaessa. Tärkeää ei ole tietenkään se, mikä erottaa vielä noita ystävällismielisiä luokkia, vaan se mikä yhdistää niitä kommunis-

tisessa rakennustyössä. Niitä yhdistävänä voimana on Neuvostoliiton yhteiskuntataloudellinen järjestelmä sekä puolueen ja kansan omaksuma tieteellinen marxilais-leniniläinen maailmankatsomus.

Sosialistisen omistuksen kaksi muotoa eivät ole keinotekoisesti, mielivaltaisesti keksittyjä. Ne ovat syntyneet historiallisesti, vallankumouksen kehityksen kulussa, työväenluokan ja talonpojiston yhteisessä taistelussa sosialismin puolesta. Siksi sosialistista rakennustyötä johtaessaan sekä työväenluokan ja talonpojiston liittoa lujittaessaan kommunistinen puolue lähtee noiden kahden yhteiskunnallisen omistusmuodon olemassaolosta ja ottaa huomioon niiden yhteiset piirteet sekä eroavuudet.

Valtion omistus, joka sulkee piiriinsä kaikki kansantalouden avainasemat, on ollut vallitsevana neuvostovaltion syntymästä alkaen. Sen aineellisella perustalla neuvostomaa on kasvanut, lujittunut ja saavuttanut kukoistuksen. Tehtaat, kaivokset, liikenne, maa ja kaikki se, minkä työväenluokka otti heti valtaan tultuaan porvaristolta, kaikki se kuuluu kansalle, kaikki se on todella koko kansan omaisuutta. Työväenluokan ja sen etujoukon, kommunistisen puolueen, valloittama omaisuus muodostikin neuvostovaltion taloudellisen perustan, ja siitä tuli koko kansan pyhää ja koskematonta omaisuutta.

Kaikkien työtätekevien etuja, kommunismin rakentamisen etuja valvova valtio on yksinomaisena isäntänä. Työväenluokan ja kaikkien työtätekevien nimissä toimiva neuvostovaltio määrää täydellisesti kaikista aineellisista arvoista, valtion tuotantolaitoksista, niiden liike- ym. varoista. Virastojensa välityksellä valtio hahmottelee kaikkien tuotantolaitosten työsuunnitelmat ja -ohjelmat, joiden ehdotonta täyttöä on pidettävä kansan antamana tehtävänä. Tämä kansantalouden perusrenkaat käsittävä omaisuus on koko kansantalouden kehityksen johtava voima ja ratkaiseva vipusin. Valtion omaisuuteen välittömästi sidoksissa oleva työväenluokka on luonnollisesti ja tulee olemaan maan johtava yhteiskunnallinen voima niin kauan kuin tulee olemaan kaksi yhteiskunnallisen omistuksen muotoa.

Osuuskuntien ja kolhoosien omistus on niin ikään sosialistista yhteiskunnallista omistusta, mutta se eroaa olennaisesti valtion omistuksesta. Näiden kahden erilaisen omistuksen yhteisenä piirteenä on niiden yhteiskunnallinen sosialistinen luonne. Osuuskuntien ja kolhoosien omistus on alemmalla kehitysasteella kuin valtion omistus. Tämä johtuu paitsi taloudellisista myös historiallisista kehitysoloista. Osuuskuntien ja kolhoosien omistus syntyi huomattavasti myöhemmin ja se sai vallitsevan aseman maataloudessa vasta toisella viisivuotiskaudella. Siksi tuotantosuhteet eivät vielä ole kehittyneet kolhooseissa samalle tasolle kuin valtion sosialistisissa tuotantolaitoksissa.

On muistettava myös se, että teollisuudessa uusien tuotantosuhteiden kehitykselle oli olemassa valmis suurtuotannon taloudellinen perusta, kun taas maataloudessa oli vallitsevana pientuotannon perusta. Siksi maataloudessa suurtuotannon perusta jouduttiin luomaan aivan alusta pientuottajien yhdistämisen ja kapitalististen suurtuottajien pakkoluovutuksen pohjalla. Ja vasta tällä uudella sosialistisen suurtuotannon pohjalla alkoivat maataloudessa kehittyä uudet, sosialistiset tuotantosuhteet. Maataloudessa on luonnollisesti säilynyt vielä yksityisomistuksellisia pikkuporvarillisia jäänteitä, joiden hävittäminen on kommunistisen puolueen tärkeitä tehtäviä.

Seuraava tunnusomainen piirre on se, että itse teollisuuslaitokset ja niiden valmistamat tuotteet kuuluvat valtiolle, koko kansalle. Kolhooseissa asianlaita on toisin. Kolhoosit kehittyvät koko kansan valtiollisen omaisuuden pohjalla, mutta samalla osa tuotantovälineistä ja kaikki kolhoosien valmistamat tuotteet ovat vain kolhosien omaisuutta. Tämä aiheuttaa eroavuutta myös työn organisaatiomuodoissa sekä yhteiskunnallisen tuotannon tuotteiden jaossa.

Työläiset saavat valtion palkkaa, mutta kolhoosilaisten työstään saama maksu riippuu kunkin kolhoosin varakkuudesta. Sitä paitsi jokaiselle kolhoosilaiselle kuuluu Maatalousarttelin sääntöjen mukaan oma asuntopalsta ja säädetty määrä karjaa, joista hän saa lisätuloja. On muistettava myös se olennainen seikka, että niin kolhoosit kuin kolhoosilaisetkin myyvät tuotteidensa ylijäämiä torilla ja saavat osan tuloista. Kaikki tämä vastaa tietenkin talonpoikien osuustoimin-

nan henkeä ja kannustaa kartuttamaan osuuskuntien ja kolhoosien omaisuutta.

Lopuksi mainittakoon johtomuodon erilaisuus: valtion tuotantolaitosten johto pohjautuu yksinpäällikkyyden periaatteeseen, maatalousarttelia taas johtaa kollektiivinen elin, määräajaksi valittu kolhoosin hallinto, joka on tilivelvollinen kolhoosilaisten yleiselle kokoukselle koko arttelin taloudellisesta toiminnasta.

Kokemus on osoittanut, että kolhooseissa uudet tuotantosuhteet saattavat kehittyä menestyksellisesti vain sosialistisen teollisuuden myötävaikutuksella, työväenluokan johto-osuuden voimistuessa ja aineellis-teknisen perustan laajetessa vuosi vuodelta. Tämä vaikuttaa ratkaisevasti tuotantovoimien kasvuun ja tuotantosuhteiden täydellistymiseen kolhooseissa: kolhoosituotannon sosialistinen luonne voimistuu ja lähenee tyypiltään teollisuustuotantoa.

Kolhoosilaisten 3. edustajakokouksen hyväksymät kolhoosin mallisäännöt kuvastivat kolhoositalonpojiston kulkemaa pitkää taivalta ja kolhoosien elämässä tapahtuneita suuria muutoksia. Maatalouden aineellis-teknisen perustan laajeneminen, taattujen palkkojen käytäntöönotto kolhooseissa, kolhoosilaisten eläkehuolto, kulttuuri- ja elinolojen sekä asuntorakennustoiminnan parantaminen maaseudulla — kaikki nämä toimenpiteet jouduttavat kaupungin ja maaseudun välisten eroavuuksien sekä työläisten ja talonpoikien luokkarajojen huuhtoutumista.

Mainitunlaista tehokasta toimintaa tullaan vuosi vuodelta harjoittamaan yhä laajemmassa mitassa, joten vastaisuudessa saadaan ratkaistuksi sellaiset yhteiskuntakehityksen suurongelmat kuin kaupungin ja maaseudun sekä henkisen ja ruumiillisen työn välisten olennaisten eroavuuksien hävittäminen ja työväenluokan ja talonpojiston välisten eroavuuksien poistaminen lopullisesti. Viime kädessä neuvostoyhteiskunta kokee sellaisia laadullisia muutoksia, jotka lähentävät sen kommunismiin.

3. SOSIALISTISEN JÄRJESTELMÄN ELINVOIMAISUUDEN KOETUS ANKARINA SOTAVUOSINA

Sodanedellisinä viisivuotiskausina neuvostovaltion taloudellisessa ja moraalis-poliittisessa voimassa olennoitunut sosialistinen järjestelmä oli kasvanut ja lujittunut. Mutta fasistisen Saksan valapattoinen, rosvomainen hyökkäys Neuvostoliiton kimppuun kesäkuussa 1941 keskeytti neuvostoihmisten rauhallisen luovan työn ja pysäytti sosialistisen talouden tuotantovoimien kehityksen. Alkoi suuri isänmaallinen sota Saksan fasistien johtamien maailman imperialistien taantumuksellisimpia voimia vastaan.

Neuvostomaa suoriutui voittajana tästä sodasta. Se oli sosialistisen järjestelmän, työläisten ja talonpoikien murtumattoman liiton ja neuvostokansan moraalis-poliittisen yhtenäisyyden voitto. Se oli maan teollistamisen ja maatalouden kollektivisoinnin toteuttaneen kommunistisen puolueen leniniläisen politiikan voitto. Menestyksellisesti toteutetun leniniläisen politiikan ansiosta Neuvostoliitosta oli tullut mahtavan teollisuuden ja kolhoosijärjestelmän maa, joka pystyi omin voimin murskaamaan kaikki sotakiihkoilijat, jotka uskalsivat loukata sosialismin synnyinmaan kunniaa, vapautta ja riippumattomuutta.

Hitleriläiskopla ynnä muut maailman porvariston taantumukselliset voimat aliarvioivat sosialistisen järjestelmän suuren elämänmyönteisen voiman. Jo ennen sotaa taantumuksellinen porvarillinen lehdistö oli mustamaalannut neuvostomaan elämää, parjannut Neuvostoliiton yhteiskuntajärjestelmää ja todistellut sen poliittisen ja taloudellisen perustan kestämättömyyttä. Kolhoosijärjestelmän ja kolhoositalonpojiston parjauksella oli erityinen sija tuossa vihamielisessä propagandassa. Niitä se piti sosialistisen neuvostovaltion heikoimpina ja arimpina kohtina. Ei ollut sattuma, että sodan alkupäivinä monet porvariston äänitorvet ennustivat vahingoniloisina neuvostovaltion tuhoutumista parissa kolmessa kuukaudessa tai viimeistään puolessa vuodessa.

Neuvostovastainen propaganda oli näin ollen vaikuttanut jo ennen sodan alkua maailman yleisen mielipiteen muovau-

tumiseen. Neuvostoliittoa vastaan hyökätessään Hitler piti ennen kaikkea ohjeenaan niitä samoja motiiveja, joita taantumuksellinen propaganda, tiedustelupalvelu, diplomaattikunta, kaikenlaiset tiedottajat ja ilmiantajat olivat vuosikausia päivästä toiseen levittäneet. Tästä puhuvat nykyään tuhkatiheään ilmestyvät muistelmat, päiväkirjat ja muut asiakirjat. Tarkastelkaamme lyhyesti, mihin Saksan fasistijohtajat perustivat laskelmansa.

Ensinnäkin Neuvostoliittoa vastaan hyökätessään Hitler oli varma sosialistisen järjestelmän ja sen poliittisen ja taloudellisen perustan heikkoudesta. Hän pani toiveensa siihen, että sosialistinen neuvostovaltio ja ennen kaikkea kolhoosijärjestelmä luhistuu niin kuin korttitalo heti ensimmäisestä voimakkaasta sotilaallisesta iskusta. Nurinkurisiin käsityksiin luottanut hitleriläiskopla oli varma, että sosialistinen neuvostoyhteiskunta on vain kommunistien idealistinen myytti, jolla ei ole mitään tosipohjaa.

Toiseksi Neuvostoliittoon hyökätessään Hitler oli varma, että neuvostomaan työläiset ja talonpojat olivat jo kauan odottaneet vapautumistaan »bolševikkien kahleista» ja että yksi ainoa isku ulkoapäin saa työläiset ja talonpojat nostamaan aseet bolševikkeja vastaan. Jos työväenluokan suhteen fasistit vielä epäilivät, sillä työväenluokan vallankumoukselliset perinteet olivat riittävän tunnetut, niin talonpoikien tukeen fasistiset »vapauttajat» luottivat varmasti ja odottivat saavansa näiden vieraanvaraisen vastaanoton.

Kolmanneksi salamasotaa suunnitellessaan Hitler pani toiveensa myös neuvostomaan lukuisten kansojen liiton hataruuteen. Hän katsoi Neuvostoliiton kansallisiin suhteisiin parantumattoman imperialistin silmin: Neuvostoliiton kansoja on vain säikäytettävä, lahjottava ja usutettava toistensa kimppuun; silloin niiden yhtenäisyys hajoaa silmänräpäyksessä ja avautuu tie Ukrainaan ja Kaukasiaan, Itämeren tasavaltoihin ja Valko-Venäjälle, Uralille ja Keski-Aasiaan.

Hitlerin laskelmat osoittautuivat kohtalokkaiksi ja koko fasistikoplan suunnitelmat romahtivat. Sosialistinen neuvostovaltio osoittautui teräksenlujaksi linnoitukseksi eikä miksikään myytiksi. Sosialistinen neuvostojärjestelmä ei hajonnut eikä edes vavahtanut vihollisen ylivoiman edessä. Jos Neuvostoliitto olisi joutunut taistelemaan vain fasistista Saksaa vastaan, niin Saksa olisi hyvin pian tullut murskatuksi. Mutta kuten tunnettua, Neuvostoliittoa vastaan suunnattiin miltei koko Euroopan yhdistetyt sotilaalliset ja taloudelliset voimat. Tässä kohtalokkaassa taistelussa pääsi kuitenkin voitolle sosialistinen järjestelmä, sen taloudellinen mahti, kansan murtumaton moraalis-poliittinen yhtenäisyys, sosialistisen valtion lujuus.

Natsit pettyivät pahasti myös kolhoositalonpojiston suhteen: ne saivat kokea nahoissaan maaseudun työtätekevien suuttumuksen ja vihan vierasmaalaisia orjuuttajia kohtaan. Kommunistisen puolueen kasvattama kolhoositalonpojisto todisti uskollisuutensa sosialistista synnyinmaataan kohtaan taistellen miehuullisesti, uhrautuvaisesti ja horjumattomasti fasistijoukkioita vastaan. Kun kansalaissodan vuosina työväenluokka oli joutunut kehottamaan talonpoikia taisteluun ulkoisia ja kotimaisia vihollisia vastaan, niin Isänmaallisessa sodassa työläiset ja talonpojat taistelivat rinnan ja osoittivat yhtä suurta sankaruutta. Tämän ytenäisen voiman luomisessa oli huomattava osuus kommunistisella puolueella ja sosialistisella yhteiskuntajärjestelmällä, joka tiivisti murtumattomaksi työväenluokan ja talonpojiston liiton.

Sama piirre oli yhtälailla tunnusomainen Neuvostoliiton kaikille kansoille. Historia ei siihen mennessä tuntenut vielä sellaista eri kansallisuuksien patrioottisuutta, kansainvälistä ystävyyttä ja saumatonta yhtenäisyyttä, jota Neuvostoliiton kansat osoittivat raskaiden koettelemusten vuosina. Sen oli saanut aikaan sosialistisen järjestelmän voima ja lujuus, puolueen oikea, leniniläinen kansallisuuspolitiikka. *Tämä puhui siitä, että monikansallinen neuvostovaltio oli rakennettu terveelle yhteiskuntataloudelliselle, poliittiselle ja ideologiselle pohjalle, ja se kehittyi määrätietoisesti oikeaan suuntaan.*

Tarkastelkaamme taistelun osapuolien voimasuhteita konkreettisten tosiseikkojen valossa. Kommunistisella puolueella ei tietenkään ollut sellaisia harhakuvitelmia, että taistelu voimakasta ja kavalaa vihollista vastaan tulisi olemaan helppo. Heti sodan alussa puolue sanoi suoraan ja avoimesti kansalle katkeran totuuden neuvostomaata uhanneesta kuolemanvaarasta. Muistettakoon että ennen Neuvostoliittoon

hyökkäystään natsi-Saksa oli polkenut anturansa alle koko Euroopan ja ottanut käyttöönsä sen taloudelliset ja tekniset voimavarat sekä miesvoimat. Saksa oli siirtänyt oman talouselämänsä täydellisesti sota-ajan raiteille ja lisäksi käytti orjuuttamansa Länsi-Euroopan tuotantovoimia. Niinpä natsi-Saksa otti käyttöönsä noin 8,8 miljoonaa tonnia öljytuotteita Ranskasta, Hollannista ja Belgiasta, ja Romanian naftateollisuus, jonka vuosituotto oli 5,5 miljoonaa tonnia, oli kokonaan sen hallussa. Sitä paitsi Saksa anasti Ranskalta sen strategiset varastot: 42 000 tonnia kuparia, 27 000 tonnia sinkkiä ja 19 000 tonnia lyijyä.[196]

Euroopan miehitetyt maat lisäsivät jyrkästi natsi-Saksan sotateollisuuden kapasiteettia. Pelkästään tšekkoslovakialaisen Skoda-yhtymän tuotantolaitokset pystyivät varustamaan monenlaisilla aseilla 40—45 saksalaista divisioonaa. Saksan määräysvallassa oli Italian ynnä muiden maiden autoteollisuus, jonka vuosituotto oli 600 000 autoa. Sen hallussa oli valtava määrä kulkuvälineitä sekä rautateiden liikkuvaa kalustoa. Kahtena ensimmäisenä sotavuotena fasistit kuljettivat yksinomaan Ranskasta 5 000 veturia ja 250 000 vaunua.

Miehitetyn Euroopan rikkaat teollisuuden raaka-ainevarastot ja elintarvikevarastot joutuivat Saksan haltuun ja se käytti niitä sodassa Neuvostoliittoa vastaan. Ennen vuotta 1941 natsit olivat anastaneet Euroopan miehitetyistä maista materiaalisia varoja 9 miljardin punnan arvosta, mikä oli kaksi kertaa suurempi summa kuin Saksan vuotuinen kansallistulo ennen sotaa. Tähän on lisättävä vielä fasistien laajassa mitassa käyttämät ihmisvoimavarat. Natsit mobilisoivat sotatarviketehtaisiinsa 12 miljoonaa ulkomaista työläistä ja vapauttivat siten valtavan määrän omia työläisiään armeijan palvelukseen, uusien divisioonien muodostamiseen.

Neuvostovaltiota vastassa oli siis suuri sotilaallinen ja taloudellinen voima. Neuvostoliiton sotilaallista ja taloudellista mahtia heikensi tuntuvasti se, että osa alueista oli miehitetty. Sanottakoon että saksalaisten miehittämien alueiden väestö oli 40% koko maan väestöstä, näillä alueilla tuotettiin 63% koko sodanedellisestä kivihiilen tuotannosta, 68% rautamalmin tuotannosta, 58% teräksen tuotannosta ja 60% alumiinin tuotannosta. Tilapäisesti miehitetyt alueet olivat myös

huomattavia maataloustuotannon keskuksia. Näillä alueilla tuotettiin 38% sodanedellisestä viljan tuotannosta, 84% sokerin tuotannosta, näillä alueilla oli 38% nautakarjasta ja 60% sioista.[197]

Tilapäisten mutta vaikuttavien menestystensä innoittama Hitlerin imperialistinen kopla oli varma, että sota päättyisi Saksan voittoon. Mutta se oli vuorostaan vakava erehdys, joka johtui siitä, ettei muistettu sosialistisen järjestelmän erikoisuuksia eikä ymmärretty, että neuvostovaltio ei ollut mikään fasistien retkeilykenttä, jollaiseksi kapitalistinen Eurooppa oli osoittautunut. Neuvostoliiton asema oli tietenkin hyvin vaikea mutta ei läheskään ulospääsemätön. Kansa luotti rajattomasti puolueen tahdonvoimaan ja järkeen ja pysyi horjumattoman uskollisena puolueen leniniläiselle esikunnalle, Keskuskomitealle.

Puolueen Keskuskomitean toiminta noissa tavattoman vaikeissa oloissa tulee aina säilymään horjumattoman tahdon, miehuullisuuden sekä vallankumouksellisen strategisen toiminnan leniniläisen nerokkuuden ja kaukonäköisyyden esikuvana. Puolueen Keskuskomitea ja neuvostohallitus hyväksyivät 16. elokuutta 1941 historiallisen päätöksen, *sota-ajan taloussuunnitelman.* Suunnitelmassa asetettiin tehtäväksi teollisuuden siirtäminen Neuvostoliiton itäisille alueille ja sotatarvikkeiden tuotannon kehittäminen näillä alueilla maanpuolustuksen tarpeisiin. Tuo poikkeuksellisen rohkea askel todisti puolueen viisautta, kaukonäköisyyttä ja varmaa uskoa siihen, että neuvostokansa saisi voiton vihollisesta. Syventymättä tuon suunnitelman yksityiskohtiin toteamme vain, että se oli eittämättä leniniläisittäin kaukonäköinen, huolellisesti harkittu ja rohkea.

Sotilaallis-taloudellisen suunnitelman mukaan kolmessa kuukaudessa maan itäosiin siirrettiin yli 1360 suurta tuotantolaitosta, pääasiassa sotatarviketehdasta, mm. Uralille 455, Länsi-Siperiaan 210, Keski-Aasiaan ja Kazahstaniin 250. Näin ollen kolmen kuukauden aikana vuoden 1941 jälkipuoliskolla valtava määrä teollisuuslaitoksia oli matkalla itään. Mutta jo vuoden lopulla evakuoidut tuotantolaitokset pantiin käyntiin, ja kun vuoden 1941 alkupuoliskolla ne olivat valmistaneet tuotteita 3,1 miljardin ruplan arvosta, niin saman

vuoden jälkipuoliskolla ne valmistivat jo 5,1 miljardin ruplan arvosta. Seuraavina sotavuosina sosialistinen teollisuus kattoi riittävässä määrin maanpuolustuksen tarpeet ja turvasi viime kädessä voiton. Suurista menetyksistä huolimatta sosialistinen teollisuus elpyi nopeasti. Vuonna 1944 Neuvostoliiton itäisillä alueilla teollisuuden kokonaistuotanto lisääntyi 2,8-kertaisesti vuoteen 1940 verraten ja sotatarviketeollisuuden tuotanto 6,6-kertaisesti.[198] Tämä saatiin aikaan sen ansiosta, että Neuvostoliiton sotatalouden perustana oli sosialistinen tuotantotapa.

Samoin oli asianlaita sosialistisen maataloustuotannon alalla. Yhteiskunnallisen omaisuuden, ennen kaikkea karjan, koneiden ja viljavarastojen evakuointi maan sisäosiin tapahtui melko järjestyneesti ja vähäisin menetyksin. Kolhoosit ja valtiontilat saivat lyhyessä ajassa järjestetyksi tuotantonsa sota-ajan vaatimusten mukaiseksi ja turvasivat rintaman sekä selustan keskeytyksettömästi elintarvikkeilla ja raaka-aineilla. Maatalouden aineellis-teknisen perustan huomattavasta heikkenemisestä ja työvoiman vähenemisestä huolimatta Neuvostoliiton miehittämättömien alueiden — Keskisen alueen, Volgan varren, Uralin, Siperian, Taka-Kaukasian, Keski-Aasian, Kazahstanin, Kaukoidän ja Pohjoisen alueen — viljelymaiden yhteinen pinta-ala lisääntyi huomattavasti. Viljamaiden lisäkasvu oli suurin Kaukoidässä (30%) ja Keski-Aasiassa (20%). Huomattavasti suurennettiin viljamaita myös Siperiassa ja Kazahstanissa. Jyrkästi lisääntyivät myös suurimoviljan, etenkin hirssin, ja teollisuuskasvien kylvöalat. Esimerkiksi vuonna 1942 teollisuuskasvien (öljykasvien, sokerijuurikkaan) kylvöalat lisääntyivät vuoteen 1940 verraten Kaukoidässä 37% ja Siperiassa 27%. Juurikasvien tuotanto lisääntyi ennen näkemättömästi. Sodanedelliseen tasoon verraten näiden kasvien kylvöalat lisääntyivät 1942 Siperiassa 44%, Uralilla 37%, Kaukoidässä 30%, Keski-Aasiassa ja Kazahstanissa 32%.[199]

Yhteiskunnallisen karjatalouden kehitystä kuvaavat seuraavat tiedot. Neuvostoliiton itäisten alueiden kolhoosit ja valtiontilat suurensivat vaikeina sotavuosina huomattavasti karjan päälukua: kun vuoden 1941 alussa nautakarjan pääluku oli 11,4 miljonaa, niin vuoden 1943 alussa se oli 12,5

miljoonaa, lampaiden ja vuohien pääluku oli vastaavasti 28,1 miljoonaa ja 34,2 miljoonaa. Voidaan sanoa, että vuonna 1944 maataloudessa tapahtui käänne. Miehitettyjen alueiden vapauttamisen jälkeen maatalouden voimavarat alkoivat huomattavasti lisääntyä. Jo vuonna 1944 neuvostomaa sai 17,6 miljoonaa tonnia viljaa enemmän kuin vuonna 1943. Nautakarjan pääluku oli vuoden 1945 alkuun lisääntynyt 15,8 miljoonalla, lampaiden ja vuohien 8,4 miljoonalla ja sikojen 2,8 miljoonalla. Sodanedellistä tasoa ei kuitenkaan saavutettu karjataloudessa täysin ymmärrettävistä syistä. Mutta maataloustuotannon määrä lisääntyi Neuvostoarmeijan vapautustaistelun edistymisen myötä.

Sotavuosina kolhoosit suoriutuivat kunniakkaasti tehtävistään sodanedellisinä vuosina kartuttamiensa poliittisten, moraalisten ja taloudellisten voimien ansiosta. Maailman porvaristo ja sen apurit parjasivat kolhooseja ja kolhoositalonpojistoa, saksalaiset fasistit, kuten jo sanoimme, pitivät kolhooseja neuvostovaltion heikkona kohtana ja hyökätessään Neuvostoliittoa vastaan toivoivat saavansa talonpojiston kannatuksen. Nämä vihollisten toiveet kärsivät haaksirikon.

Isänmaallisessa sodassa kolhoosit olivat neuvostovaltion mahtava poliittinen ja taloudellinen voima, ja kommunistisen puolueen kasvattama kolhoositalonpojisto todisti uskollisuutensa synnyinmaalleen ankarassa taistelussa saksalaisia valloittajia vastaan. Sotavuosina kolhoositalonpojisto oli aloitteentekijänä monissa patrioottisissa asioissa. Tambovin alueen kolhoosilaisten aloitteesta syntyi laaja liike varojen keräämiseksi panssarivaunukolonnien ja lentolaivueiden rakentamista varten. Kolhoosilaiset hankkivat henkilökohtaisilla varoillaan tehtaista panssarivaunuja, lentokoneita ja aseita kokonaisia joukko-osastoja varten. Neljän sotavuoden aikana maaseudun työtätekevät yhdessä muiden neuvostopatrioottien kanssa luovuttivat vapaaehtoisesti 94,5 miljardia ruplaa maanpuolustuksen tarpeisiin.

Kolhoositalonpojisto todisti uskollisuutensa synnyinmaalleen ja neuvostovallalle lukuisilla uroteoillaan ja uhrautuvalla työllään pikaisen voiton saavuttamiseksi. Historia ei tuntenut aiemmin niin laajaa talonpojiston patrioottista lii-

kettä, kuin oli isänmaallisen sodan aikainen koko maan kolhoosit, miljoonat kolhoosilaiset käsittänyt liike. Kolhoosit ja valtiontilat varustivat ilman suurempia keskeytyksiä armeijan ja koko maan elintarvikkeilla. Ilman kolhoosijärjestelmää, ilman kolhoosilaisten uhrautuvaa työtä tämä vaikea tehtävä olisi jäänyt ratkaisematta. Se oli kolhoosijärjestelmän elinvoimaisuuden ja kolhoositalonpojiston ansiota, että sotavuosina neuvostojoukot eivät kokeneet elintarvikkeiden puutetta ja että väestö saatiin turvatuksi elintarvikkeilla sekä teollisuus raaka-aineilla.

Historiallinen osuus, jota kolhoosit esittivät sotavuosina voiton turvaamiseksi, todisti jälleen, miten kaukonäköisesti puolue oli toiminut kehottaessaan kansaa toteuttamaan teollistamista ja kollektivisointia, jotka turvasivat maan puolustuskuntoisuuden ja sen riippumattomuuden kapitalistimaista. Raskaan ja pitkän sodan vuosina kolhoosijärjestelmä kesti loistavasti koettelemukset ja osoitti olevansa lannistumaton voima. Sodan päättyessä kolhoosit olivat moraalisesti ja poliittisesti lujittuneet entisestään, joskin taloudellisesti ne olivat äärimmäisen nääntyneitä.

Tarkastelkaamme lopuksi, missä piili sosialistisen neuvostovaltion murtumaton voima. Olihan ilmeistä, että sen taloudellinen perusta oli verrattomasti lujempi kuin natsi-Saksan, joka sitä paitsi oli lujittanut talouttaan rosvoamansa Euroopan kustannuksella. Tämäkin selittyy ankarina sotavuosina vakavan tarkastuksen läpäisseen ja suuret koettelemukset kestäneen sosialistisen järjestelmän olemuksesta. Mitä olivat ne tärkeimmät erikoisuudet, jotka tekivät mahdolliseksi sosialistisen järjestelmän loistavan voiton?

Ensiksikin Lokakuun sosialistisen vallankumouksen synnyttämän sosialistisen neuvostojärjestelmän lujana perustana oli tuotantovälineiden ja työkalujen yhteiskunnallinen omistus. Tällä perustalla muovautui sosialistinen yhteiskunta, taloudellisiin kehityslakeihin pohjautuva sosialistinen talousjärjestelmä. Ennen kaikkea tämä teki mahdolliseksi kansantalouden kaikkien voimavarojen mobilisoimisen natsi-Saksan murskaamiseen sodassa.

Toiseksi sosialistisella neuvostojärjestelmällä oli suotuisa sosiaalinen pohja, joka sulki pois riistäjäluokat ja antoi mahdollisuuden lujittaa kansojen, työtätekevien veljesliittoa. Tuotantovälineiden yksityisomistuksen ja riistäjäluokkien hävittämisen pohjalla syntyi kaikkien neuvostokansojen saumaton yhtenäisyys, jollaista ihmiskunta ei ollut aiemmin tuntenut.

Kolmanneksi sosialistinen järjestelmä synnytti työläisissä, talonpojissa ja sivistyneistössä ennen näkemättömän tietoisen luovan suhtautumisen työhön, innoitti heitä työsankaruuteen ja uhrautuvaisuuteen niiden suurten saavutusten puolustamiseksi, joita aiemmat sukupolvet olivat työllään ja sankariteoillaan saaneet aikaan. Tämä yhdisti rintamilla taistelleet ja selustassa työskennelleet neuvostoihmiset murtumattomaksi liitoksi. Sosialistisesta maasta tuli todella yhtenäinen sotilasleiri, yksimielinen taisteluhenkinen kommuuni, joka pystyi murskaamaan kaikki viholliset.

Neljänneksi sosialistiselle järjestelmälle oli tunnusomaista, että se oli teknisesti ja taloudellisesti riippumaton kapitalistimaista. Kommunistinen puolue oli jo sodanedellisinä vuosina huolehtinut siitä, että ainoa sosialistinen maa olisi taloudellisesti riippumaton ja pystyisi kriittisellä hetkellä nostamaan kaikki taloudelliset ja moraalis-poliittiset voimat puolustamaan sosialismia ja turvaamaan voiton.

Viidenneksi suuren leniniläisen puolueen kuolematon uroteko oli siinä, että se oli kasvattanut marxismi-leninismin aatteiden pohjalla miljoonaiset joukot uskollisiksi taistelijoiksi, jotka kantoivat sankarillisesti voittoon lannistumattomien edeltäjiensä, kommunismin uskollisten puolustajien lipun. *Neuvostokansa, todellinen sankarikansa, jättiläiskansa sai osakseen ankarat koettelemukset. Mutta se oli onnellinen siinä suhteessa, että voimakas leniniläinen kommunistinen puolue johti sitä miehuullisesti voitosta voittoon. Puolue johti neuvostokansaa sodan melskeessä ja sankarillisessa luovassa työssä. Siksi kansa sai kokea paitsi puutteen, kieltäymysten ja onnettomuuksien katkeruutta myös loistavien voittojen tuottaman onnen, uuden, ihanan maailman luomistyön onnen. Kansa voi oikeutetusti ylpeillä uroteoillaan vallankumouksessa, luovassa työssä ja taisteluissa.*

Vaikeina sodanjälkeisinä vuosina neuvostokansa ryhtyi puolueen johdolla suureen työhön. Neuvostoliiton valtavat

alueet oli raunioitettu. Tuntui siltä, että sodan runtelema maa tulee vuosikausia olemaan elottomana erämaana. Voidaan liioittelematta sanoa, ettei mikään muu järjestelmä olisi kestänyt sellaista koetusta, ja talous- ja kulttuurielämän kuntoonpalauttaminen olisi pitkittynyt moniksi vuosikymmeniksi. Vain kansa, joka uskoi varmasti asiansa oikeellisuuteen, pystyi niin lyhyessä ajassa kunnostamaan sodan turmeleman kansantalouden. Ja samoin kuin aiempinakin vaikeina aikoina neuvostokansa teki kaikkensa nostaakseen sosialistisen synnyinmaansa kunniaan ja maineeseen, tehdäkseen sen entistä kauniimmaksi ja voimakkaammaksi.

Puolueen ohjelmavaatimus, joka koskee nousevan polven kasvattamista kommunismin hengessä, uuden ihmisen kasvattamista, tarkoittaa sitä sankarillista taistelussa hioutunutta todella suurenmoista ihmistyyppiä, joka kaatoi Venäjän itsevaltiaan monarkian ja porvariston, murskasi hitleriläis-fasistien johtamat maailman taantumusvoimat ja julisti koko ihmiskunnalle rauhan ja vapauden. Juuri tuollainen, kaikkein ylevimmät ihanteet ja erinomaiset luonteenpiirteet perinyt ihminen tulee jatkamaan sosialismin ja kommunismin asiaa. Puutteessa ja taistelussa kasvaneet, uskomattomiin kieltäymyksiin ja sankarillisiin ponnistuksiin valmiit työläisten ja talonpoikain pojat pelastivat nykyisen sivistyneen maailman joutumasta pimeyteen ja raakalaisuuteen; heitä on kaikkien nykyään maan päällä elävien kiittäminen siitä. Sellaisia poikia ja tyttäriä nykyinen kommunistinen aikakausi kasvattaa tulevia taisteluja varten. Tämä ajatus sisältyy sen uuden ihmisen käsitteeseen, jonka kasvattamisesta puhutaan Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen ohjelmassa.

Sosialistinen järjestelmä on tehnyt mahdolliseksi sellaisen rakennustyön vauhdin, jonka ansiosta Neuvostoliitto on saavuttanut koko maailmaa hämmästyttäviä voittoja. Tieteen ja tekniikan myrskyisä kehitys on antanut Neuvostoliitolle mahdollisuuden käyttää ensimmäisenä atomienergiaa rauhanomaisiin tarkoituksiin, tunkeutua ensimmaisenä avaruuden salaisuuksiin, kehittää maan taloutta uudenaikaisen tieteen ja tekniikan pohjalla, kehittää vallankumouksellisen innokkaasti ja laajamittaisesti kansanvalistusta, kulttuuria, opetusjärjestelmää ja kouluttaa laajassa mitassa tieteen työntekijöitä, opettajia, lääketyöntekijöitä, insinööri- ja teknikkokuntaa ym. asiantuntijoita kansantalouden kaikkia aloja varten.

Neuvostokansan suuriin aikaansaannoksiin nojautuen NKP on ensimmäisenä kansainvälisen kommunistisen liikkeen historiassa ryhtynyt käytännöllisesti rakentamaan kommunismia. Laaja toiminta kommunismin aineellis-teknisen perustan luomiseksi ja kommunistisen rakennustyön yhä uusien tehtävien asettaminen ja ratkaiseminen todistavat sitä, että marxilais-leniniläisellä tieteellä, jota NKP pitää jatkuvasti ohjeenaan, on suuri uudistava merkitys. *Marxilais-leniniläisen teorian merkitys on siinä, että se tarjoaa avaimen maailman uudistamiseen ja ohjaa historian vallankumouksellista veturia oikeaan suuntaan.*

IV. SOSIALISMIN TÄYDELLINEN JA LOPULLINEN VOITTO NEUVOSTOLIITOSSA

1. SUUNTANA KOMMUNISMI. KEHITTYNEEN SOSIALISTISEN YHTEISKUNNAN LUOMINEN

Lokakuun sosialistinen vallankumous katkaisi imperialismin yhtenäisen ja lujan ketjun ja aloitti uuden lehden ihmisyhteiskunnan kehityshistoriassa. Toteutuivat Engelsin ennustukselliset sanat siitä, että perinpohjaisen sosiaalisen mullistuksen jälkeen »tulee alkamaan uusi historian aikakausi»[200]. Historian uusi aikakausi on tosiaan alkanut. Lokakuun vallankumouksesta ei kulunut kovinkaan pitkä aika, kun imperialismin heikentyneestä ketjusta irtosi vielä joukko renkaita Euroopan, Aasian ja Amerikan mantereella. Yhteiskuntakehityksen historia noudattaa oikeaa, marxilais-leniniläisen tieteen määrittelemää suuntaa.

Kansojen maailmanhistoriallisen merkityksen omaaviin saavutuksiin nojaten Neuvostoliitto vapautui kapitalistisesta saarrosta ja verrattain nopeasti turvasi sosialismin täydellisen ja lopullisen voiton. Kommunistinen puolue sai mahdollisuuden tarjota neuvostokansalle uudet selvät suuntaviivat ja innoittaa se entistä valtavampiin töihin: kommunismin aineellis-teknisen perustan luomiseen ja kommunistisen yhteiskunnan rakentamiseen.

Asiaa objektiivisesti tarkasteltaessa nykyään on verrattomasti helpompi asettaa ja käytännöllisesti ratkaista sellaisia valtavia tehtäviä kuin kommunismin rakentaminen. Ilman teoreettista harkintaa, historiallisten kokemusten huomioon ottamista tätä tehtävää ratkaistaessa saattaa nousta eteen vakavia esteitä ja vaikeuksia. Tärkeintä tässä monimutkaisessa prosessissa lienee se, ettei kiirehditä liikaa eikä myöskään jäädä jälkeen ajan vaatimuksista. On muistettava se marxilaisuuden perustanlaskijoiden metodologinen ohje, että uudet, korkeammat tuotantosuhteet eivät milloinkaan muodostu ennen kuin niiden aineelliset olemassaolon ehdot ovat kypsyneet.[201] On hyödyllistä katsahtaa lähimenneisyyteen, jotta voitaisiin selvemmin nähdä päämäärään johtava tie.

Yli puoli vuosisataa sitten teoksessaan »Valtio ja vallankumous» Lenin kehitti edelleen Marxin oppia kommunistisen yhteiskuntamuodostuman synnystä ja kehityksestä. Hän määritteli uuden, korkeammantyyppisen yhteiskunnan peräkkäiset perustamisvaiheet ja rajoitti ne täsmällisesti:

»I 'pitkät synnytystuskat'
II 'kommunistisen yhteiskunnan ensimmäinen vaihe'
III 'Kommunistisen yhteiskunnan korkeampi vaihe.»[202]

Täten Lenin antoi vastauksen kysymykseen erityisestä kapitalismin ja sosialismin välisestä siirtymävaiheesta sekä yhtenäisen kommunistisen muodostuman kahdesta yhteiskuntapoliittisen kypsyyden asteesta: sosialismista ja kommunismista. Nämä perustavanlaatuiset ideat olivat lähtökohtana laadittaessa leniniläistä suunnitelmaa sosialismin rakentamiseksi Neuvostoliitossa sekä suunniteltaessa puolueen toimintaa uuden yhteiskuntataloudellisen järjestelmän kaikkien puolien kehittämiseksi ja parantamiseksi. Neuvostoliiton kokemuksissa piirtyvät selvimmin kommunismin ensimmäisen asteen tärkeimmät synty- ja kehitysvaiheet.

Erittäin vaikeaa ja monimutkaista oli siirtymävaihe, jossa oli kestettävä »pitkät synnytystuskat», kuten Lenin sanoi. »Miten sosialistien tulee taistella kapitalistisen yhteiskunnan sisällä, se ei ole vaikea ongelma ja se on jo kauan sitten ratkaistu — —. Mutta miten on käytännösä toteutettava siirtyminen vanhasta, totunnaisesta ja kaikille tutusta kapitalismista uuteen, vielä syntymättömään sosialismiin, jolta puuttuu vankkaa pohjaa — siinä kaikkein vaikein tehtävä.»[203]

Siirtymäkauden vaikeudet johtuivat paitsi neuvostomaan yksinäisestä asemasta myös yhteiskuntataloudellisen kehityksen historiallisesti muodostuneista tekijöistä. Venäjällä nimittäin oli monimuotoinen ja erilaatuinen talous, mistä edellä puhuttiin jo yksityiskohtaisesti. Siksi neuvostomaassa siirty-

mäkausi oli verrattain pitkä. Sitä kesti 15 vuotta* ja se päättyi pääpiirtein ensimmäisen viisivuotissuunnitelman menestykselliseen täyttämiseen (1932), sosialismin taloudellisen perustan luomiseen. Se oli neuvostovaltion suuri voitto, joka ennakoi sosialismin täydellistä voittoa aluksi yhdessä erillisessä maassa. Maatalousmaasta Neuvostoliitto muuttui ensiluokkaiseksi teollisuusmaaksi. Kapitalismin muodostumismahdollisuuksia kavennettiin, sosialistiset ainekset saivat yliotteen kapitalistisista kansantalouden kaikilla aloilla ja teollisuuden alalla niillä oli hallitseva asema. Tämä merkitsi, että varta vasten koko siirtymäkaudeksi suunniteltu uusi talouspolitiikka (nep) oli pääpiirtein ammentanut voimansa loppuun.

Sitten kului vielä viisi vuotta ennen kuin toisen viisivuotissuunnitelman menestyksellisen täyttämisen tuloksena (1937) sosialistinen yhteiskunta saatiin pääpiirtein rakennetuksi. »Pitkät synnytystuskat» olivat siis loppuneet, siirtymäkausi oli päättynyt, Neuvostoliitossa oli rakennettu sosialismi, kommunismin ensimmäinen vaihe. Sosialistinen talousmuoto oli jakamattomasti ja täydellisesti voittanut kansantalouden kaikilla aloilla. Tärkeintä oli se, että syvällisessä uudistamisprosessissa maasta hävitettiin kokonaan kapitalismi ja sitä synnyttäneet syyt. »Sitä mitä tavallisesti sanotaan sosialismiksi, Marx nimitti kommunistisen yhteiskunnan 'ensimmäiseksi' eli alemmaksi vaiheeksi. Sikäli kuin tuotantovälineet tulevat *yhteiseksi* omaisuudeksi, sopii tässäkin käyttää sanaa 'kommunismi', kunhan ei unohdeta, että se *ei ole* täydellistä kommunismia.»[204]

Neuvostomaa otti suunnakseen asteittaisen siirtymisen sosialismista kommunismiin ja alkoi jo toisen maailmansodan edellisinä vuosina rakentaa kehittynyttä sosialistista yhteiskuntaa. Mutta sen rakentamisen keskeytti sota, kansantalouden tuotantovoimien valtava hävitys. Tarvittiin suuria ponnistuksia ja aikaa ennen kuin päästiin sodanedelliselle taloudelliselle tasolle ja voitiin lähteä vauhdikkaasti eteenpäin. Uudistava toiminta nosti ajankohtaiseksi tehtäväksi kommunismin aineellis-teknisen perustan luomisen. Nyt tätä tehtävää ratkaistaan menestyksellisesti.

* Tosin kolme vuotta niistä otti kansalaissota ja viisi vuotta kahden sodan turmeleman talouden kuntoonpalauttaminen.

NKP:n 24. edustajakokouksessa tehtiin historiallisen kokemuksen ja Neuvostoliiton nykyisen sosialistisen rakennustyön perusteella se johtopäätös, että puolueen tahtoa ja järkeä noudattaen neuvostoihmiset ovat uhrautuvalla työllään rakentaneet kehittyneen sosialistisen yhteiskunnan. Neuvostovallan alkuaikoina Lenin ilmaisi varman uskonsa siihen, että kommunistinen puolue saa kaikista vaikeuksista, puutteesta ja vastoinkäymisistä huolimatta rakennetuksi ehdottomasti »täysin kehittyneen, täysin vakiintuneen ja muodostuneen, täysiin mittasuhteisiin päässeen ja kypsyneen kommunismin»[205]. *Uskollisena Leninin muistolle NKP voi todeta: Neuvostoliitossa nykyään rakennettu kehittynyt sosialistinen yhteiskunta onkin rakenteilla olevan täydellisen kommunistisen yhteiskunnan varma perusta.* Kommunismin korkeampaan vaiheeseen on tietenkin vielä pitkä matka, mutta vaikein ja toisinaan läpipääsemättömältä tuntunut taival on jo kuljettu. Sosialismin nykyinen kehitys- ja kestävyysaste on se viimeinen aste, jolta näkyy jo selvästi kommunismin huipulle vievä valtatie.

Tuotantovälineiden ja työkalujen yhteiskunnallisen sosialistisen omistuksen pohjalla nykyään on luotu kaikinpuoliset ja yhä sopusuhtaisemmin kehittyvät tuotantovoimat ja niiden mukaiset sosialismin tuotanto- ja yhteiskunnalliset suhteet, on saavutettu korkea taso kulttuurin, sivistyksen ja kansanjoukkojen tietoisuuden kehittämisessä. Tässä on kaikki se, mitä kehittynyt sosialistinen yhteiskunta edellyttää. Tarkastelkaamme tätä teesiä yksityiskohtaisemmin.

Kehittyneen sosialismin ensimmäinen osoitin on tuotantovoimien valtava kasvu, luonnonvarojen sekä yhteiskunnallisen tuotannon ehtymättömien voimavarojen mahdollisimman laaja ja järkiperäinen hyväksikäyttö. Todettakoon vaikkapa, että kansantalouden tuotannollisten varantojen määrä on lisääntynyt sodanedelliseen tasoon verraten miltei 7,5-kertaisesti ja teollisuudessa 11-kertaisesti. Kehittyneen sosialistisen yhteiskunnan rakentaminen liittyy jättiläismäiseen harppaukseen sen aineellisen perustan luomisessa, joka koostuu monihaaraisesta teollisuudesta, koneistetusta sosialistisesta

suurmaataloudesta, edistyksellisestä tieteestä ja korkeasti ammattitaitoisista työntekijäkaadereista. Yhä suurempia tuloksia antaa tieteellisteknisen kumouksen yhdistäminen sosialistisen järjestelmän etuisuuksiin.

Sodan aikana tuhotut tuotantolaitokset pantiin kuntoon uusiaikaisella teknisellä perustalla. Talouden perusalat on menestyksellisesti varustettu uusilla koneilla. Nykyään on luotu tehokas tuotantovälineistö. Samanaikaisesti on kehitetty nykyaikaista tuotannon aloittaista rakennetta, on luotu voimakas ja monipuolisesti kehittynyt koneenrakennusteollisuus, joka varustaa kansantaloutta nykyaikaisella tekniikalla. Koneenrakennusteollisuuden tuotanto on lisääntynyt sodanedelliseen tasoon verraten 38-kertaisesti. Koneellinen suurtuotanto on nykyään vallannut kansantalouden kaikki alat, mm. maatalouden, jossa entisten 241 000 pienen kolhoosin ja keskisuuren valtiontilan asemesta on nyt yli 48 000 laajalti koneistettua maatilaa.

Taloudellinen mahti on turvannut tuotannon ja työn tuottavuuden jatkuvasti kiihtyvän kehitysvauhdin. Sodanedelliseen tasoon verraten yhteiskunnallinen kokonaistuotos on lisääntynyt yli 8-kertaisesti, kansallistulo on lisääntynyt lähes 9-kertaisesti, ja teollisuus tuottaa nykyään yhdessä kuukaudessa saman verran kuin ennen sotaa yhdessä vuodessa. Työn tuottavuus on lisääntynyt teollisuudessa miltei 5-kertaisesti ja maataloudessa 3-kertaisesti.

Sosialistinen järjestelmä on koko olemassaolonsa aikana kehittänyt yhteiskunnallista tuotantoa ennen näkemättömän nopeaa vauhtia. Nykyään on yleisesti tunnettua, että Neuvostoliitossa tuotannon lisäkasvun vauhti on huomattavasti nopeampi kuin kehittyneimmissä kapitalistimaissa. Aikajaksona 1951—1970 kansallistulon keskimääräisen vuotuisen lisäkasvun vauhti oli Neuvostoliitossa 8,7% ja USA:ssa 3,5%, teollisuustuotannon vastaavasti 10% ja 4,1% sekä maataloustuotannon 4,1% ja 1,7%. Työn tuottavuus teollisuudessa lisääntyi samana aikana Neuvostoliitossa keskimäärin vuosittain 6,3% ja USA:ssa 3,0%. On kuvaavaa, että teollisuustuotanto kaksinkertaistuu Neuvostoliitossa kahdeksassa ja puolessa vuodessa, mutta USA:ssa kahdessakymmenessä vuodessa.

Neuvostoliiton talouden nopeampi kehitysvauhti supisti jyrkästi välimatkaa, joka oli historiallisesti muodostunut Neuvostoliiton ja USA:n tuotantotason välille. Vuonna 1940 Neuvostoliitto tuotti USA:han verraten terästä 29%, takkirautaa 35%, rautamalmia 40%, sementtiä 25%, kivennäislannoitteita 64%, puuvillakankaita 36%, villakankaita 32%, hienoa sokeria 80%. Vuonna 1970 Neuvostoliitto sivuutti USA:n takkiraudan, rautamalmin, sementin, puuvilla- ja villakankaiden ja hienon sokerin tuotannossa. Eräiden muiden tuotteiden, mm. teräksen tuotannossa, se pääsi lähelle USA:n tasoa. Neuvostoliitto tuottaa traktoreita kaksi kertaa ja leikkuupuimureita neljä kertaa enemmän kuin USA.

Sosialismin tuotantovoimien etenevässä kehityksessä on leimallisinta se, että Neuvostoliitossa on luotu erittäin vahva tieteen kehittämisen perusta. Tieteen työntekijöiden lukumäärä on lisääntynyt vuoteen 1940 verraten 10-kertaisesti ja se on nyt lähes 1 miljoona henkeä eli neljännes koko maailman tieteellisistä työntekijöistä. Neuvostoliitto on etusijalla tieteen ja tekniikan tärkeimpien suuntien kehittämisessä. Neuvostoliiton nykyinen tieteen ja teollisuuden kehitystaso tekee mahdolliseksi aineellisen tuotannon monimutkaisimpien ongelmien ratkaisemisen. Tämä todistaa, kuten Lenin sanoi, »havainnollisesti, silminnähtävästi, että sosialismin uumenissa piilee jättiläismäisiä voimia ja että ihmiskunta on nyt astunut uuteen, tavattoman loistavia mahdollisuuksia tarjoavaan kehityskauteen».[206]

Kun NKP arvioi realistisesti Neuvostoliiton taloudellisen kasvun osoittimia kehittyneimpiin kapitalistimaihin verraten, niin se ei silti pidä niitä yksinomaisina sosialismin kehityksen kriteereinä. Tunnettu kaava »on saavutettava teollisesti kehittyneimmät kapitalistimaat tuotteiden tuotannossa asukasta kohden» syntyi historiallisten olosuhteiden pakosta, nimittäin siksi, että sosialismi voitti ensiksi maassa, joka ei ollut kehittyneimpiä. Voimme siis täydellä syyllä sanoa, että taloudellisessa kilpailussa sellaisen kapitalistimaan kuin USA:n kanssa sosialismi on päässyt voitolle. Vääjäämättömästi lähenee aika, jolloin Neuvostoliitto sivuuttaa kehittyneet kapitalistimaat talouden kaikilla aloilla.

Kehittyneen sosialismin toisena osoittimena ovat uudet,

kehittyneet sosialistiset tuotantosuhteet, joiden muodostumiseen on vaikuttanut ratkaisevasti yhteiskunnallisen omistuksen täydellinen valta-asema talouselämän kaikilla aloilla ja riistäjäluokkien puuttuminen. Enemmän kuin 90% maan tuotannollisista varannoista on valtion, koko kansan omistuksessa, muut tuotannolliset varannot ovat osuuskuntien ja kolhoosien omaisuutta. Se että valtion hallussa ovat tärkeimmät tuotantovälineet ja luonnonrikkaudet, turvaa koko kansan omaisuudelle johtavan osuuden sosialistisen talouden kehittämisessä.

Koko kansantaloudessa on vakiintunut suunnitelmallinen tuotannon organisaatio, joka sulkee pois kriisit ja tuotannon laskukaudet. On toteutettu yleinen työvelvollisuus ja saatu aikaan täystyöllisyys, aineellisten hyödykkeiden jako tapahtuu työn määrän ja laadun mukaisesti. Sosialististen tuotantosuhteiden kypsyyttä osoittaa ihmisten yhteishenki, toverillinen yhteistyö ja avunanto, aktiivinen osallistuminen työhön itsensä ja yhteiskuntansa hyväksi sekä edellytysten luominen sosialististyyppisen yksilön sopusuhtaiselle kehitykselle ja jokaisen työntekijän luovan aloitteellisuuden kehittämiselle. Kehittyneen sosialismin järjestelmälle on tunnusomaista luokkien ja sosiaalisten ryhmien yhtenäistyminen, kansakuntien kukoistus sosialistisella, internationalistisella pohjalla ja sosialistisen demokratian kaikinpuolinen kehitys. Kaikki tämä johtaa yhteiskunnan täydelliseen sosiaaliseen yhtäläistymiseen, kommunismiin.

Talouselämässä tapahtuneiden muutosten mukaisesti on muuttunut myös yhteiskunnan luokkarakenne. Aikajaksona 1939—1970 työläisten ja toimihenkilöiden osuus maan asukasluvussa lisääntyi 50,2 prosentista 80 prosenttiin ja kolhoositalonpojiston osuus vastaavasti pieneni 47,2 prosentista 20 prosenttiin. Teollisuustyöläisten määrä lisääntyi 2,5-kertaisesti. Maaseudulla on muodostunut huomattava työväenluokan osasto. Maataloudessa, lähinnä valtiontiloilla työskentelevien työläisten lukumäärä oli 1,6 miljoonaa vuonna 1940, mutta vuonna 1970 se oli 7,9 miljoonaa, joten lisäys on miltei 5-kertainen.

Työväenluokka on sidoksissa koneelliseen suurtuotantoon ja se on suurteollisuuden synnyttämien yhteiskunnallisen

työn edistyksellisimpien organisaatiomuotojen kantaja. Tekninen edistys lisää koko tuotannon perustana olevan koneellisen suurtuotannon merkitystä. Siksi myös työväenluokalla on huomattava osuus yhteiskuntaelämässä, se on kommunistisen rakennustyön johtava voima.

Kolhoositalonpojiston olemus on niin ikään muuttunut. Kolhoosituotannon ratkaisevana voimana ovat konemiehet — traktorinkuljettajat, leikkuupuimurin käyttäjät, moottorimiehet, autonkuljettajat, joita on nykyään yli kaksi miljoonaa. Kolhoosin konemiesten ja teollisuustyöläisten työ on monessa suhteessa samanlaista. Monilla konemiehillä on ammattialan keskisivistys. Konemiesten lisäksi kolhoosituotannossa ovat huomattavalla sijalla myös keski- ja korkeakoulusivistyksen omaavat asiantuntijat: ekonomit, agronomit, karjanhoitokonsulentit, eläinlääkärit, koneinsinöörit. Heitä on 390 000.

Nykyoloissa on muuttunut myös sivistyneistön osuus. Todistuksena siitä, että sivistyneistöstä on tullut aineellisen tuotannon ja koko yhteiskunnan henkisen elämän aktiivinen parantaja, on sivistyneistön toimekas osallistuminen tuotannolliseen työhön, sosialistisen synnyinmaan yhteiskunnallisen rikkauden kartuttamiseen. Siksi kasvaa nopeasti insinööri- ja teknikkokunnan, maa- ja karjatalouden asiantuntijoiden, tieteen, valistusalan, lääketieteen ym. alojen työntekijöiden lukumäärä.

Yhteiskunnan luokkarakenteessa, työväenluokan, talonpojiston ja sivistyneistön koostumuksessa tapahtuneet muutokset puhuvat siitä, että kehittynyt sosialistinen yhteiskunta rakentuu keskenään ystävällisissä suhteissa olevista luokista ja ryhmistä, joilla ovat yhteiset taloudelliset, yhteiskuntapoliittiset ja aatteelliset edut ja jotka ovat yhtälailla kiinnostuneita kommunismin rakentamisesta.

Kehittyneen sosialistisen yhteiskunnan kolmantena osoittimena on kansan aineellisen elintason, kulttuurin ja sivistyksen jatkuva kohoaminen. Tämä on käynyt mahdolliseksi tuotantovoimien ja sosialististen tuotantosuhteiden voimaperäisen kehittämisen ansiosta Neuvostoliitossa. Sodanedelliseen tasoon verraten työläisten ja toimihenkilöiden reaalitulot jokaista työssäkäyvää kohden ovat lisääntyneet 2,9-ker-

taisesti ja kolhoosilaisten reaalitulot 4,7-kertaisesti. Reaalitulot kutakin asukasta kohden ovat samana aikana lisääntyneet 4-kertaisesti. Väestön yhteiskunnallisista kulutusvarannoista saamat maksut ja etuisuudet olivat sodanedellisellä kaudella 4,6 miljardia ruplaa, mutta nyt ne ovat 63,9 miljardia ruplaa, lisäys on siis lähes 14-kertainen. Asukasta kohden ne ovat lisääntyneet 11-kertaisesti, ts. 24 ruplasta 263 ruplaan. Neuvostoyhteiskunta takaa jäsenilleen vanhuudenturvan, invalidihuollon ja sairausavun. Neuvostoihmiset ovat kauan sitten unohtaneet, mitä on työttömyys.

Kehittyneen sosialistisen yhteiskunnan kirkkaana osoituksena on työtätekevien korkea sivistystaso. Kun vuonna 1939 Neuvostoliiton työssäkäyvän kaupunkiväestön keskuudessa oli täydellisen ja vajaan keskikoulu- ja korkeakoulusivistyksen omaavia 24,2% ja maaseudulla vain 6,3% niin vuonna 1970 kaupunkilaisista työtätekevistä 75% omasi keski- ja korkeakoulusivistyksen ja maaseudun työtätekevistä yli 50%. Neuvostoliitossa on kaksi kertaa enemmän diplomi-insinöörejä kuin Yhdysvalloissa. Neuvostoliitossa on nykyään valtava määrä ammattitaitoisia työläisiä, asiantuntijoita ja talousalan johtajia, jotka pystyvät menestyksellisesti ratkaisemaan taloudellisen ja kulttuurirakennustyön vaikeita tehtäviä.

NKP:n 24. edustajakokous otti suunnan työtätekevien elintason huomattavaan kohottamiseen. Tämän on tehnyt mahdolliseksi Neuvostoliiton tuotantovoimien nopea kasvu, kansantalouden korkeatasoinen koneistaminen ja se, että puolue on aina kiinnittänyt vakavaa huomiota raskaan teollisuuden, ennen kaikkea tuotantovälineiden tuotannon (A-ryhmän) kehittämiseen. Kehittyneessä sosialistisessa yhteiskunnassa kommunismin aineellis-teknistä perustaa luotaessa pysyy voimassa raskaan teollisuuden ensisijaisen kehittämisen laki. Samalla on luotu mahdollisuudet myös kulutushyödykkeiden tuotannon (B-ryhmän) kehittämiselle nopeaa vauhtia. Täten tapahtuu A- ja B-ryhmän kasvuvauhdin keskinäinen läheneminen, kehittyneen sosialistisen yhteiskunnan taloudellinen toiminta tulee joustavammaksi ja sopusuhtaisemmaksi, minkä ansiosta saadaan aikaan työtätekevien elintason kohoaminen.

Puolueen edustajakokouksen hahmottelema laaja sosiaalisten toimenpiteiden ohjelma edellyttää kehittyneen sosialistisen yhteiskunnan suurta dynaamisuutta. Tieteellistekninen kumous on se tärkeä tekijä, joka myötävaikuttaa neuvostojärjestelmän eri puolien nopeaan muuttumiseen ja täydellistymiseen. Marx kirjoitti aikoinaan, että suurteollisuuden tietyssä kehitysvaiheessa »todellisen rikkauden luominen» alkaa ratkaisevassa määrin riippua »tieteen yleisestä tasosta ja tekniikan edistyksestä eli tieteen soveltamisesta tuotantoon».[207]

Tieteellistekninen edistys jouduttaa epäilemättä aineellisten edellytysten luomista siirtymiselle täydelliseen kommunismiin, se antaa mahdollisuuden laajentaa valtavasti tuotantoa, poistaa vähitellen henkisen ja ruumiillisen työn olennaiset eroavuudet ja uudistaa kommunististen periaatteiden pohjalta työ- ja elinoloja maataloudessa. Silloin on jo kyse omalla perustallaan kehittyneestä kommunistisesta yhteiskunnasta, joka on taloudellisessa, moraalisessa ja henkisessä suhteessa vapautunut kokonaan vanhan yhteiskunnan puutteista.

Kehittyneen sosialistisen yhteiskunnan neljäntenä tunnusmerkkinä on kommunistisen ideologian juurtuminen syvälle ihmisten tajuntaan sekä yhteiskunnan moraalis-poliittisen ja aatteellisen yhtenäisyyden lujittuminen entisestään. Tämä yhtenäisyys perustuu sosialistisiin tuotantosuhteisiin, todelliseen kansanvaltaan sekä internationalistisen ja humanistisen ideologian, marxismi-leninismin valta-asemaan, mikä aiheuttaakin neuvostoihmisten poliittisten, taloudellisten ja henkisten etujen yhteisyyden. Nykyään on otettu jo huomattava askel eteenpäin yhteiskunnan sosiaalisen yhdenlaatuisuuden aikaansaamiseksi.

Neuvostokansan moraalis-poliittisen ja aatteellisen yhtenäisyyden välttämättömänä edellytyksenä oli kansallisuuskysymyksen ratkaisu. Neuvostoliiton kaikkien kansakuntien ja kansallisten ryhmien kesken ovat vakiintuneet täydelliseen tasa-arvoisuuteen sekä keskinäiseen luottamukseen ja avunantoon perustuvat suhteet. Kansallisten suhteiden alalla puolueen toiminnan pääsaavutuksena on neuvostokansojen murtumaton ystävyysliitto, joka pohjautuu kansojen tahdon ja kommunististen ihanteiden yhtenäisyyteen.

Sosialistisen yhteiskunnan kypsyysasteella, kun tasavalloissa ja eri alueilla on luotu korkealle kehittynyt teollisuus, koneistettu maatalous, edistyksellinen tiede ja taide, näiden tasavaltojen ja alueiden taloudellinen kehitys on tasoittumassa lopullisesti. Tasoittuminen tapahtuu suunnittelun, eri tasavaltojen tuotantovoimien tieteellisesti perustellun sijoittelun sekä veljellisen keskinäisavun ansiosta. Nimenomaan kansakuntien aineellisten ja henkisten arvojen keskinäinen vaihto on monessa suhteessa myötävaikuttanut kansantalouden menestykselliseen kehittämiseen. Valtiollisen ja yhteiskuntataloudellisen yhtenäisyyden lisäksi Neuvostoliitossa on kehittynyt myös kulttuurillinen ja ideologinen yhtenäisyys, on muovautunut yhtenäinen, sisällöltään sosialistinen ja muodoltaan kansallinen kulttuuri.

Kansallisuuspolitiikassaan puolue lähtee siitä Leninin ajatuksesta, että »järjestämällä luokkasorrottoman tuotannon ja turvaamalla *kaikille* valtion jäsenille hyvinvoinnin sosialismi antaa siten väestön 'sympatioille' *täydellisen liikkumisvapauden* ja nimenomaan siitä syystä helpottaa ja jouduttaa tavattomasti kansakuntien lähenemistä ja yhteenliittymistä».[208] Lainomaisena seurauksena kansakuntien ja kansallisten ryhmien lähenemisestä kommunistisen rakennustyön kulussa on muovautunut uusi historiallinen ihmisyhteisö, *neuvostokansa*.

Neuvostoliiton riemuvoitto on ilmennyt erittäin havainnollisesti kansallisuuskysymyksen ratkaisemisessa tieteelliseltä pohjalta. Neuvostoliiton perustamisesta kulunut puoli vuosisataa osoittaa havainnollisesti, että tällä voitolla on kansainvälinen, maailmanhistoriallinen merkitys. Siirtomaajärjestelmän hajoaminen sekä maailman monien kansojen kansallisen itsetajunnan herääminen ja kansallisten liikkeiden synty liittyvät välittömästi menestyksellisesti kehittyviin sosialistisiin kansallisiin suhteisiin, neuvostomaan kaikkien kansakuntien ja kansallisten ryhmien veljellisen ystävyyden ja läheisen yhteistyön suhteisiin. Neuvostoliiton luova kokemus on vaikuttanut tehostavasti kansalliseen vapautusliikkeeseen ja kansalliseen itsemääräytymiseen kaikissa maanosissa. Tässä monimutkaisessa, monitahoisessa prosessissa on tietysti myös nurja puolensa: toisinaan pääsevät pinnalle suppean

nationalismin ilmaukset, jotka vahingoittavat todellisia kansallisia etuja, kansojen internationalistista liittoutumista. Mutta ne ovat ohimeneviä ilmiöitä, jotka itse elämä voittaa.

Näin ollen Neuvostoliiton kehittyneelle, kypsälle sosialistiselle yhteiskunnalle on luonteenomaista tuotantovoimien ja tuotantosuhteiden etenevä kehitys, ihmisten aineellisten elinehtojen paraneminen, marxilais-leniniläisen maailmankatsomuksen valta-asema, uuden, sosialistisen kulttuurin kukoistus. Tämä ilmenee täydellisimmin tietoisten kommunismin rakentajien sosialistisen elämäntavan muovautumisessa. Puolueen ja valtion talouspolitiikkaa rakennettaessa otetaan huomioon kehittyneen sosialismin erikoisuudet. Neuvostoyhteiskunta kehittyy Marxin nerokkaasti viitoittamien suuntaviivojen mukaan, se tietää varmasti pystyvänsä rakentamaan kommunismin ja kirjoittamaan lippuunsa: »Jokainen kykyjensä mukaan, jokaiselle tarpeittensa mukaan.»[209]

2. SOSIALISTISEN TALOUDENPIDON LENINILÄISET PERIAATTEET

Sosialismin mahdin lujittaminen ja kartuttaminen merkitsee sosialistisen taloudenpidon leniniläisten periaatteiden jatkuvaa täydellistämistä ja johdonmukaista kehittämistä. Käytännöllisessä sosialistisessa rakennustyössä neuvostokansa on kehittänyt uudet, historiassa ennen tuntemattomat taloudenpitomenetelmät, jotka eroavat perusteellisesti kapitalistisista taloudenpitomenetelmistä. Sosialistiset taloudenpitomenetelmät eivät ole syntyneet sattumalta eivätkä ihmisten mielivaltaisen valinnan mukaan. Niiden synty ja kehitys riippuvat yhteiskunnan talousjärjestelmästä, yhteiskunnan taloudellisten lakien vaikutuksesta. Lenin sanoi aikoinaan: »Porvarillisessa järjestelmässä yrittäjätoiminnasta huolehtivat isännät eivätkä valtion elimet, meillä taloudellinen toiminta on meidän yhteinen asiamme. Juuri tämä politiikka kiinnostaa meitä eniten.»[210]

Mikä revisionistisia teoreetikkoja ei miellyttänyt talouden

johtomenetelmissä ja mitä vastaan he kohdistivat tulensa? Heitä ei miellyttänyt talouselämän johtoon sovellettu leniniläinen demokraattisen sentralismin periaate. Nuo valeteoreetikot päätyivät mielettömiin väitteisiin, että muka neuvostojärjestelmä on »valtiokapitalismia», koska neuvostovaltio on ottanut haltuunsa sosialistisen tuotannon johdon ja esittää johtavaa osaa talouden kehittämisessä.

Ajat ovat muuttuneet, mutta aina vaan veisataan samoja virsiä. Bolševikit saivat kuulla niitä kylläkseen niin sanotulta työväenoppositiolta, trotskilaisilta ynnä muilta marxismi-leninismin vihollisilta. Nuo virret ovat niin vanhoja, että jo tieteellisen kommunismin perustanlaskijat arvostelivat niitä murhaavasti. Pikkuporvarillisia, anarkistisia virtauksia vastaan käydyn kiivaan taistelun kaudella Engels korosti, että sen jälkeen, kun sosiaalinen vallankumous kukistaa kapitalistit ja tuotantovälineistä tulee työväenluokan kollektiivista omaisuutta, lisääntyy suurtuotannon organisaation merkitys, valtion merkitys ja johtajien arvovalta. Engels kirjoitti: »Kun halutaan hävittää auktoriteetti suurteollisuudessa, niin se merkitsee, että halutaan hävittää itse teollisuus.»[211]

Sosialistisen taloudenpidon perusperiaate, demokraattisen sentralismin periaate johtuu neuvostojärjestelmän, sosialistisen talousjärjestelmän olemuksesta. Se merkitsee, että neuvostovaltion toteuttama keskitetty, suunnitelmallinen talouden johto sekä kaupunkien ja maaseudun miljoonien työtätekevien aloitteellisuus punoutuvat yhteen. Neuvostovallan alkupäivistä Lenin tähdensi sitä, että taloutta on kehitettävä joustavasti ja yhdenmukaisesti, mutta samalla hän totesi, että »todella kansanvaltaisesti ymmärrettynä sentralismi edellyttää historian ensi kerran luomaa mahdollisuutta kehittää kaikkinaisesti ja esteettömästi ei ainoastaan paikallisia erikoisuuksia, vaan myös paikallista aloitteellisuutta, paikallista initiatiivia, se edellyttää yhteiseen päämäärään johtavien kulkuteiden, -tapojen ja -keinojen moninaisuutta».[212]

Itse elämä ja käytäntö ovat todistaneet ehdottoman tarkasti oikeaksi sen marxilais-leniniläisen perusajatuksen, että sosialistinen omistus edellyttää koko maan talouskoneiston yhtenäisyyttä, joustavuutta, suunnitelmallisuutta ja mahdollisimman tiukkaa organisaatiota. Demokraattisen sentralismin periaatteen kiistäminen sosialistisen talousjärjestelmän vallitessa merkitsisi näin ollen, että edistetään kapitalististen taloudenpitomenetelmien juurruttamista eikä välitetä työväenluokan lähimmistä tarpeista.

Viime vuosina kommunistinen puolue ja neuvostohallitus ovat parantaneet talouden johtomenetelmiä, suunnittelutoimintaa sekä yhteiskunnallisen työn aineellista ja moraalista kannustamista. Parantavat toimenpiteet ovat kuvastuneet puolueen 23. ja 24. edustajakokousten sekä puolueen Keskuskomitean kokousten päätöksissä ja siinä talousuudistuksessa, jota nykyään toteutetaan. *Taloudellisen rakennustyön johdon alalla puolue pyrkii siihen, että saatuja kokemuksia ei hylättäisi, vaan niihin nojautuen johdonmukaisesti kehitettäisiin ja parannettaisiin jo muovautuneita ja elämässä tarkistettuja taloudenpidon periaatteita, menetelmiä ja muotoja, sillä puolue on tietoinen siitä, että kommunismin taloudellisen perustan rakentaminen on vaikea ja pitkäaikainen työ.*

Parantaessaan ja täydellistäessään valtion käytännöllistä suunnittelua puolue noudattaa tiukasti leniniläistä demokraattisen sentralismin periaatetta. Samalla kun talouden päävipusimet ovat valtion hallussa, laajennetaan liittotasavaltojen, eri talousalojen johdossa olevien ministeriöiden ja laitosten johtajien oikeuksia ja kehitetään mahdollisimman laajalti paikallista initiatiivia sekä joukkojen luovaa aloitteellisuutta. Kaikki tämä ohjaa sosialismin talouskoneistoa oikeaan suuntaan, tekee yhteiskunnallisen tuotannon järjestyneeksi, joustavaksi ja tehokkaaksi.

Tuotantovoimien kehittyessä jättiläismäisesti noin monimutkaista talouskoneistoa voidaan ohjata tietenkin vain tieteelliseltä pohjalta, mikä edellyttää, että on olemassa ammattitaitoisia, korkeasti sivistyneitä työntekijöitä. Sosialistisen talouden keskitetyssä suunnittelussa on pulmakysymyksenä kansantalouden eri alojen oikeiden mittasuhteiden turvaaminen ja epäsuhtaisuuden ehkäiseminen. Tämä tärkeä tehtävä on aina ollut valtion ja puolueen suunnittelu- ym. elinten näköpiirissä.

Puolueen leniniläisen päälinjan johdonmukaisen toteuttamisen tuloksena Neuvostoliitossa on luotu mahtava sosia-

listinen teollisuus, ja sen kehityksen myötä on kasvanut laaja ammattitaitoinen työntekijäkunta, joka koostuu tuotannon järjestäjistä, asiantuntijoista ja työläisistä. Nykyisellä kehitysasteella, kun on olemassa mahtava aineellis-tekninen perusta, voidaan tekemättä suuria perussijoituksia uudisrakennuksiin turvata tuotannon keskeytymätön ja huomattava kasvu siten, että käytetään paremmin hyväksi tuotantokapasiteetteja, järjestetään tuotanto järkiperäisemmin ja sovelletaan mahdollisimman laajalti tieteen saavutuksia aineelliseen tuotantoon.

Yksi säästeliäisyyden päälähteistä on etumaisten kokemusten laaja, järjestelmällinen ja suunnitelmallinen soveltaminen, yhteiskunnallisen työn mahdollisimman hyvä organisaatio sekä talouden johtamismenetelmien parantaminen. Erittäin suuri merkitys on tieteellisteknisellä propagandalla ja informaatiolla, jotka ovat voimakkaimpia ja tehokkaimpia vipusimia tieteellisteknisen edistyksen järjestelmässä. Puolueen talouspolitiikka pohjautuu siihen, että ymmärretään oikein ja toteutetaan käytännössä leniniläistä periaatetta, jonka mukaan jokainen erillinen työläinen ja sosialistisen tuotantolaitoksen jokainen työkollektiivi on saatava kiinnostumaan työn tuottavuuden kohottamisesta, tuotannon tulosten parantamisesta.

Marxilais-leniniläinen tiede on päässyt huomattaviin saavutuksiin sosialismin taloudellisten lakien tiedostamisessa sekä sosialistisen taloudenpidon uusien periaatteiden, muotojen ja menetelmien kehittämisessä. Mutta tieteen ratkaistavana on edelleenkin aikakautemme käytännöllinen peruskysymys: Neuvostoliitossa ja muissa sosialistisissa maissa saatujen sosialistisen rakennustyön runsaiden kokemusten tutkiminen ja teoreettinen yleistäminen, kunkin erillisen sosialistisen maan ja koko sosialistisen maailmanjärjestelmän kehityslakien syvällinen tutkiminen. On muistettava aina, että porvaristo ei ole milloinkaan luopunut yrityksistään hävittää joko välittömästi tai työväenluokkaan tunkeutuneiden asiamiestensä avulla marxismi-leninismistä sen luova olemus, korvata marxilaisuus erilaisilla valetieteellisillä, anarkosyndikalistisilla ja muilla pikkuporvarillisilla katsomuksilla tai lieventää marxilaisuutta niillä.

Nykyään porvariston ideologit yrittävät tyrkyttää kapitalistisia taloudenpitomenetelmiä sosialistiselle järjestelmälle konvergenssin ja pluralismin valetieteellisten oppirakennelmien avulla. »Erilaisten sosialismin rakentamisteiden» varjolla porvariston puolustajat pyrkivät suistamaan sosialistisen järjestelmän leniniläiseltä kehitystieltä. Siksi sosialismin rakentamisen teitä sekä sosialismista kommunismiin siirtymistä koskevien kysymysten teoreettisella kehittelyllä ja sosialistisen taloudenpidon kysymysten marxilais-leniniläisen tulkinnan vääristelyjen paljastamisella on ajankohtainen, elintärkeä merkitys. Tässä yhteydessä on paikallaan tarkastella vaikkapa pääpiirtein niin sanottua kansallista kommunismia, jota nykyään tyrkytetään Neuvostoliiton ja muiden sosialististen maiden sosialistisen rakennustyön vastapainoksi.

Mitä on »kansallinen kommunismi», jota ulkomaisessa lehdistössä tehdään tunnetuksi eri näkökulmista? Kansallisen kommunismin oppirakennelma ei ole mikään uusi löytö, se syntyi sodanjälkeisellä kaudella, 1950-luvulla, jolloin tieteellisen sosialismin aatteet levisivät vauhdikkaasti kautta maailman. Aluksi tätä oppirakennelmaa pikemminkin mainostettiin kuin perusteltiin. Sitten fraseologiasta kehkeytyi vähitellen eräänlainen kansallisen kommunismin doktriini. Hämäräperäisestä ideasta ei kuitenkaan käynyt selville ilmiön olemus, tuon monimutkaisen doktriinin selvittämiseen tarvittiin vuosia. Nykyään »kansallinen kommunismi» on tulkittu sosialismiksi, joka pohjautuu »tuottajien yhdyskuntiin». »Uutuus» ei ollut mitään muuta kuin lassallelaisten anarkosyndikalististen »tuotannollisen demokratian» ideain toistamista.

Niin sanotuissa tuottajien yhdyskunnissa on siis kosketeltu hyvin vanhaa kysymystä, johon sosialistisen ajattelun historiassa ja sosialistisen rakennustyön kulussa on jo kauan sitten annettu vastaus. Jo utopistisosialisteilla oli aikomus rakentaa uusi yhteiskunta perustamalla »tuottajien yhdyskuntia», myöhemmin Lassalle ja hänen seuraajansa sieppasivat nuo tarttuvat aatteet. He eivät nähneet sitä, että teollisuuden kehitys johtaa suurtuotannon syntyyn ja tämän vaihtumiseen yhä suurempaan, se johtaa tuotannon keskittymiseen.

Marxistien-leninistien kanta on se, että nykyoloissa sosialistista yhteiskunnallista tuotantoa voidaan johtaa vain de-

mokraattisen sentralismin tieteellisten periaatteiden pohjalta ja että tämän tehtävän pystyy suorittamaan työväenluokan ja kaikkien työtätekevien nimissä vain sosialistinen valtio. Siksi sosialistisen valtion tärkeimpiä tehtäviä ovat organisaatio- ja taloustehtävät. Lenin kirjoitti, että »valtion koko talouskoneiston muuttaminen yhdeksi suureksi koneeksi, taloudelliseksi elimistöksi, joka toimisi niin, että sadoilla miljoonilla ihmisillä olisi ohjeenaan yksi suunnitelma — siinä se jättiläismäinen organisatorinen tehtävä, joka on langennut harteillemme».[213]

Sosialistisen maan nykyaikaisen yhteiskunnallisen tuotannon johtaminen eri tehtaiden »tuottajien yhdyskuntien» avulla olisi tietenkin mahdotonta. Tuotannon johto ja suunnittelu koko valtion mitassa kävisi mahdottomaksi. Sosialismia ei yksinkertaisesti voida toteuttaa ilman tieteen ja tekniikan uusimpien saavutusten mukaan toimivaa keskitettyä suurteollisuutta eikä ilman sen keskitettyä, sosialistisen valtion toteuttamaa johtoa.

Sosialistisen valtion osuutta yhteiskunnallisen tuotannon johdossa on mahdotonta kiistää, ellei kiistetä myös sosialismia. Jos valtio alkaa toimia talouselämän objektiivisten kehityslakien vastaisesti ja käyttää voimansa nykyaikaisen teollisuuden keinotekoiseen pirstomiseen »tuottajien yhdyskunniksi», niin siitä ei tietenkään koidu mitään hyötyä sosialismille. Mutta kun sosialistinen valtio pitää ohjeenaan tiedettä ja käytännön kokemuksia, niin silloin voidaan tosiaan luoda täydellinen sosialistinen järjestelmä. Lenin sanoi: »Kommunismin toteuttaminen, joka vaatii ehdottomasti mahdollisimman pitkälle menevää tiukkaa työn keskitystä koko valtakunnan mitassa, edellyttää, että siten voitetaan samalla työväen ammatillinen sekä paikallinen hajanaisuus ja pirstoutuneisuus, joka on ollut pääoman voiman ja työn voimattomuuden eräänä lähteenä.»[214]

Leninin sanontaan sisältyy toinenkin tärkeä ajatus, jota on erityisesti korostettava. Yhtenäisen tuotanto- ja talouskoneiston pirstominen hajottaa ja heikentää väistämättömästi työväenluokkaa, mutta sen joustava keskittäminen ja demokratisointi tekevät työväenluokan ennen näkemättömän voimakkaaksi, järjestyneeksi ja yhtenäiseksi, edistävät sen itse-

tajunnan kasvua. *Kommunistinen puolue pyrkii siihen, että Neuvostoliitossa jokainen työläinen, jokainen työtätekevä ajattelisi asioita koko valtion etujen kannalta, vaikuttaisi asioihin niin kuin valtiomies, joka ymmärtää työväenluokan ja koko maan työtätekevien edut. Voidaan liioittelematta todeta ja olla ylpeitä siitä, että tässä suhteessa on saavutettu huomattavaa menestystä.*

Sosialistisen rakennustyön kokemus on osoittanut, että kun maan talouselämässä heikkenee valtion suunnitelmallinen toiminta, niin väistämättömästi kehittyvät spontaaniset markkinasuhteet. Jos työväenluokka pirstottaisiin »tuottajien yhdyskunniksi», joista monet joutuisivat spontaanisten markkinasuhteiden vallitessa osallistumaan kilpataisteluun, niin työväenluokka alkaisi heiketä ja työläiskollektiiveissa kehittyisi rajoittuneisuus ja eristyneisyys. »Tuottajien yhdyskunniksi» pirstottua työväenluokkaa askarruttaisivat silloin uudenlaiset huolet. Tähän johtaisi väistämättömästi sosialistisen valtion johto-osuuden kiistäminen talouselämässä. Tällaiset kokeilut eivät lujita työväenluokan johtavaa osuutta talouden kehittämisessä, vaan heikentävät sitä.

Kun puhutaan sosialistisen demokratian kehittämisestä, niin ei tarkoiteta suinkaan sen asettamista keskittämisen vastapainoksi. Sosialistisessa yhteiskunnassa sentralismin ja demokratian vastakkainasettelu on merkityksetöntä. Demokraattinen sentralismi on koettu taloudenpidon marxilais-leniniläinen periaate. Kommunistinen puolue torjui päättävästi jo Leninin eläessä »työväenopposition» hyökkäilyt demokraattisen sentralismin periaatetta vastaan. Opposition edustajat puhuivat silloin jos mitä. Heidän toimintaohjelmaansa oli kirjoitettu: »Kansantalouden johdon järjestäminen kuuluu tuottajien yleisvenäläiselle edustajakokoukselle.» He panettelivat nuorta neuvostovaltiota, että muka »byrokratia on syövyttänyt läpeensä neuvostoelimet». Saarnatessaan »tuottajien edustajakokousten», »tuotannollisen demokratian» ja »työläisyhdyskuntien» puolesta opposition edustajat menivät niin pitkälle, että syyttivät Leniniä »epäluottamuksesta työväenluokkaa kohtaan», koska Lenin vastusti opposition lassallelaisia kokeiluja. Kun selailee nykyään »työväenopposition» aineistoja, niin saattaa luulla, että ne ovat nykyisten ns. kan-

sallisen kommunismin ja »tuottajien yhdyskuntien» julistajien kirjoittamia. Sosialistisen taloudenpidon leniniläisten periaatteiden vastustamisessa noita kirjoittajia taitavat innoittaa »työväenopposition» ideologien oppirakennelmat.

Kansallisen kommunismin julistajat voivat tietenkin *pitää toimintansa ohjeena mitä teorioita haluavat. Mutta kun nuo teoriat esitetään sosialismin viimeiseksi sanaksi ja esikuvaksi, jota kehotetaan seuraamaan, kun noita teorioita käytetään Neuvostoliiton yhteiskunta- ja valtiojärjestelmän parjaamiseen, niin myös Neuvostoliiton kommunisteilla on oikeus sanoa puoluekantainen mielipiteensä niistä. Myönnämme että aikoinaan myös Neuvostoliiton Kommunistisessa Puolueessa oli ideologeja, jotka kehottivat luovuttamaan talouden johdon niin sanotuille työläisyhdyskunnille ja tuottajien edustajakokouksille. Lenin tuomitsi päättävästi tuon suuntauksen anarkosyndikalismiksi. Nykyäänkin tämä Leninin ankara arvio on paikkansapitävä.*

Kansallisen kommunismin julistuksissa on myös tietty nationalistinen vivahdus. Kansallisen rajoittuneisuuden ja eristyneisyyden puolustaminen sekä väitteet, että sosialististen maiden keskinäiset suhteet ja niiden suhteet kapitalistimaihin on rakennettava aivan samanlaiselle perustalle, ovat pohjimmaltaan sosialisminvastaisia. Tästä selittyy, miksi »kansalliseen kommunismiin» laskelmansa perustaneet porvariston ideologit propagoivat innokkaasti sosialistisen ystävyysliiton maissa ja maailman kommunistisessa liikkeessä jotakin erityistä tietä sosialismiin.

Todelliset kommunistit kulkevat Leninin viitoittamaa tietä sosialismiin. Lenin tähdensi, että jokaisella kapitalismista vapautuneella maalla on sosialistisessa rakennustyössä omat erikoisuutensa, jotka määräytyvät kansallisten ja kansallisvaltiollisten tunnusmerkkien mukaan. Nuo tunnusmerkit tuovat omalaatuisuutta kunkin maan sosialistiseen kehitykseen vaikuttaen sosialistisen rakennustyön vauhtiin, muotoihin ja menetelmiin. Täten maailman kommunistisen liikkeen teoria ja käytäntö rikastuvat, ja kommunistit oppivat arvioimaan syvällisesti kunkin maan konkreettisia oloja ja mahdollisuuksia. Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue kunnioittaa kaikkia kommunistisia veljespuolueita, joissa olennoituu työväenluokan viisaus ja jotka pyrkivät johdonmukaisesti toteuttamaan kommunismin yleisiä periaatteita pitäen lähtökohtana sekä näiden periaatteiden että kussakin maassa muodostuneen konkreettisen tilanteen perinpohjaista tutkimista.

Sosialismin ns. pluralististen kehitystien kannattajat tarkoittavat kuitenkin vähiten maansa kansallisia ja kansallisvaltiollisia erikoisuuksia. Kyse on aivan muusta. He väittävät löytäneensä sosialismin uusimman muunnelman, joka on päinvastainen kuin Leninin esittämä, ja viitoittaneensa nykykaudella kaikille maille ja kansoille sopivan tien. Todelliset marxistit-leninistit eivät voi olla arvostelematta heidän väitteitään, jotka johtuvat vääristä teoreettisista katsomuksista ja jotka itse elämä, sosialistisen rakennustyön käytäntö kumoaa ajan mittaan.

Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue pani alulle uuden vaiheen talouspolitiikassa, joka on suunniteltu pitkäksi aikaa. Se on ryhtynyt laajoihin toimenpiteisiin suunnittelun parantamiseksi perinpohjaisesti, kansantalouden kehittämisen taloudellisten menetelmien ja aineellisten kannustimien tehostamiseksi sekä taloudellisen itsenäisyyden ja aloitteellisuuden laajentamiseksi. Demokraattisen sentralismin perusperiaatteen pohjalla luodaan reaaliset edellytykset sille, että koko yhteiskunnan edut punoutuisivat parhaalla mahdollisella tavalla kaikkien työntekijäkollektiivien ja kunkin erillisen työntekijän etuihin. Puolue pitää tällöin ohjeenaan sitä Leninin ajatusta, että kommunismi kasvaa esiin joukkojen tietoisuudesta, niiden luovasta aktiivisuudesta ja omatoimisuudesta. Puolue pitää kansanjoukkojen aloitteellisuuden kasvua kommunismin aineellis-teknisen perustan menestyksellisen luomisen, maan taloudellisen mahdin lujittamisen ja puolustuskuntoisuuden parantamisen ratkaisevana edellytyksenä.

Puolueen 24. edustajakokouksen ohjeet yhdeksännestä viisivuotissuunnitelmasta on laadittu tieteellisesti. Ne pohjautuvat objektiivisten tendenssien analyysiin ja reaalisiin mahdollisuuksiin. Tässä lyhyesti yhdeksännen viisivuotiskauden tärkeimmät erikoisuudet, joiden perusteella se eroaa aiemmista pitkän tähtäimen suunnitelmista.

Ensimmäinen erikoisuus on se, että säilyy yhteiskunnallisen tuotannon nopea kasvuvauhti, kulutustarvikkeiden tuo-

tannon kasvuvauhti lähenee tuotantovälineiden tuotannon kasvuvauhtia. Tämän turvaa ennen kaikkea mahdollisimman laaja yhteiskunnallisen tuotannon tehostaminen ja tieteellistekninen edistys, josta tulee yhä ratkaisevampi tekijä yhteiskunnallisen työn tuottavuuden kohottamisessa. Toisaalta talouden kehitysvauhtia kiihdyttävät tuntuvasti perusrakennustyöt, sillä huomattavan osan tuotteiden lisäkasvusta antaa uusien tuotantokapasiteettien käytäntöönotto.

Yhdeksännen viisivuotiskauden *toisena erikoisuutena* on perustehtävä, joka edellyttää maatalouden jatkuvaa kohottamista ja sen kehitysvauhdin lähentämistä teollisuuden kehitysvauhtiin. Edustajakokouksen kaikkien asiakirjojen punaisena lankana on se ajatus, että talouden nousu, kansallistulon kasvu ja elintason kohoaminen voidaan saada aikaan vain ratkaisemalla maatalouden tärkeimmät kehitysongelmat. Se vaatii tietenkin aikaa, työtä ja suuria kustannuksia. Puolue noudattaa varmasti Keskuskomitean maaliskuun (1965) kokouksen määrittelemää suuntaa ja ratkoo päättävästi ja johdonmukaisesti vaikeita tehtäviä kehittääkseen maatalouden etumaiseksi talousalaksi.

Viisivuotiskauden *kolmas erikoisuus* ilmenee kommunistisen puolueen huolenpidossa laajojen yhteiskuntataloudellisten toimenpiteiden toteuttamisesta työtätekevien aineellisen ja kulttuurillisen elintason kohottamiseksi, neuvostoihmisten kasvavien tarpeiden tyydyttämisestä mahdollisimman täydellisesti. Vuosiksi 1971—1975 hyväksytty kansantaloussuunnitelma edellyttää, että työläisten ja toimihenkilöiden palkka kasvaa 20—22% ja kolhoosilaisten 35%. Ilmaiset aineelliset hyödykkeet ja palvelukset sekä yhteiskunnallisista kulutusvarannoista väestölle myönnettävät maksut lisääntyvät mainittuina vuosina 40%. Korostettakoon että ensi kerran neuvostovaltion historiassa puolue asetti näin konkreettisesti ratkaistavaksi käytännöllisesti sellaisen suurongelman kuin työväenluokan ja talonpojiston sosiaalis-taloudellisten eroavuuksien hävittämisen kaupunkilaisväestön ja maalaisväestön elintason lähentämiseksi. Tämän ongelman ratkaiseminen turvataan myös aineellisesti.

3. KAPITALISMIN PALAUTTAMISESTA SOSIALISTISIIN MAIHIN

Tarkastelkaamme kärkevintä ja hyvin ajankohtaista kysymystä, joka liittyy välittömästi edellä tarkastelemiimme ongelmiin. Onko kapitalismin palauttaminen Neuvostoliittoon ja muihin sosialistisiin maihin tosiaan mahdollista? Sanokaamme suoraan, ettei sosialistisen vallankumouksen alttarille ole tuotu niin suuria uhreja eivätkä proletaaritaistelijat ole vuodattaneet vertaan siinä tarkoituksessa, että luovuttaisiin varmasti valloitetuista asemista, palattaisiin vanhaan, aikansa eläneeseen järjestelmään ja sidottaisiin kaikki työtätekevät vanhan järjestelmän kahleisiin. Yhteiskuntakehityksen historiaa on mahdotonta käännyttää takaisin.

Yhteiskunta kehittyy nousuuntaan, eivätkä mitkään tilapäiset esteet pysty muuttamaan tuon luonnonhistoriallisen prosessin etenevää kulkua. Tämä väite on kuitenkin perusteltava, ettei totuus jäisi pelkäksi fraasiksi. Historialliset tosiasiat vahvistavat parhaiten tämän väitteen paikkansapitävyyden. Tässä tapauksessa sopii tarkastella sosialistisen rakennustyön kokemuksia Neuvostoliitossa.

Leninin sosialistisen vallankumouksen teorian pääteesi koskee sosialismin voiton mahdollisuutta aluksi yhdessä tai muutamassa kapitalismin herruudesta vapautuneessa maassa. Historiallisesti asiat kehittyivät siten, että neuvostomaa, joka ensimmäisenä raivasi ihmiskunnalle tien uuteen maailmaan, joutui neljännesvuosisadan rakentamaan yksinäisenä sosialismia. Vihamielisten kapitalistimaiden ympäröimänä sen oli ensi kerran luotava uusi yhteiskuntajärjestelmä, joka olisi kaikissa suhteissa ollut parempi kaikkia aiemmin olemassa olleita järjestelmiä. Ilman tätä pääehtoa sosialistisen maan olemassaolo, sen puolustaminen ulkoisilta vihollisilta ei olisi käynyt mahdolliseksi. Monet kaukonäkijät jankuttivat herkeämättä, että Neuvostoliitto ei kestäisi, sosialismia ei voitaisi rakentaa. Ja todistukseksi vedettiin aina sama peruste: ei ole olemassa ehdottomia takeita siitä, ettei kapitalismia palautettaisi.

Venäjän Sosiaalidemokraattisen Työväenpuolueen 4. edustajakokouksessa vuonna 1906 Plehanov esitti ensi kerran

ajatuksen vanhan maailman palauttamisen väistämättömyydestä vastustaessaan Leninin oppia maan kansallistamisesta ja porvarillis-demokraattisen vallankumouksen kehittymisestä sosialistiseksi. Venäjän historia ei kuitenkaan kehittynyt Plehanovin ennustuksen, vaan Leninin tieteellisen ennustuksen mukaan. Yksitoista vuotta myöhemmin sosialistinen vallankumous sai loistavan voiton Venäjällä. Puolueella oli aseistuksenaan Leninin teoria sosialismin rakentamisen mahdollisuudesta yhdessä maassa, ja se ryhtyi toteuttamaan käytännöllisesti tuota nerokasta teoriaa. Juuri tuossa ratkaisevassa vaiheessa Plehanovin seuraajat nostivat taas esille entisen väitteen kapitalismin palauttamisen väistämättömyydestä.

Tuota väitettä ei tosiaan voitu suoralta kädeltä kumota. Se kaipasi perusteellista analyysia ja oikeita tieteellisiä päätelmiä. Yksikään marxilainen ei luonnollisesti voinut esittää takeita siitä, ettei kapitalismi palautuisi, että tuo vakava ja reaalinen vaara voitaisiin välttää. Mutta samalla yksikään kapitalistinen valtio ei voinut antaa takeita siitä, että se kestäisi työväenluokan ja työkansan vallankumouksellisten voimien painostuksen. Vallankumouksellisten kansanjoukkojen päättävien toimien mahdollisuus oli siis huomattavasti suurempi kuin kapitalismin palauttamisen mahdollisuus. Todelliset vallankumousmiehet, marxistit-leninistit eroavat reformisteista nimenomaan siinä, että he luottavat rajattomasti työväenluokan ja kaikkien työtätekevien, sosialismin todellisten rakentajien ehtymättömään vallankumoukselliseen tarmoon.

Tarkastelkaamme kysymystä sen konkreettisen tilanteen kannalta, joka oli muodostunut Venäjällä Lokakuun sosialistisen vallankumouksen voitettua. Lenin sanoi, että kukistetut riistäjäluokat ovat alkuvaiheissa voimakkaampia kuin valtaan nousseet työtätekevät luokat. Samoin myös entisestään säilyneet taloussuhteet, varsinkin silloinen vallitsevana ollut talonpoikainen pien-tavaratalous, olivat suotuisampia kapitalismin palauttamiselle kuin kommunismin kehittämiselle. Imperialistit eivät myöskään voineet tyytyä maailman ainoan työläisten ja talonpoikien valtion olemassaoloon, vaan käyttivät hyväkseen joka tilaisuutta murskatakseen sen sotavoimin.

Siksi kapitalismin palauttaminen ainoaan sosialismia rakentaneeseen maahan oli reaalinen ja lähin vaara. Kapitalismin palauttaminen saattoi tapahtua kahdella tavalla: toisaalta *sisäisten evolutiivisten prosessien* kautta, siten että yksityisomistukseen pohjautunut talousmuoto olisi vähitellen lujittunut ja saanut yliotteen vasta muodostumassa olleesta sosialistisesta talousmuodosta, ja toisaalta suoranaisen *ulkoisen sotilaallisen intervention* kautta, siten että kukistettujen luokkien jätteisiin ja neuvostovallalle vihamielisiin aineksiin nojautuneet imperialististen valtioiden yhdistyneet voimat olisivat asevoimin puuttuneet maan asioihin. Leninin kuoleman jälkeen kysymys sosialismin rakentamisen mahdollisuudesta yhdessä maassa oli keskeisimpänä puolueen sisäisessä taistelussa, ja sen ratkaisuun asennoiduttiin eri tavalla. Kysymys oli näin ollen siitä, voitiinko kapitalismin palauttaminen estää.

Trotskilaiset väittivät, että mainitut kahdenlaiset ristiriidat, ts. sisäiset ja ulkoiset ristiriidat, voitiin ratkaista vain kansainvälisellä areenalla, jos syttyisi proletaarinen maailmanvallankumous; muussa tapauksessa kapitalismin palauttaminen olisi väistämätön eikä sosialismin tappiota voitaisi estää. Tällainen käsityskanta riisui puolueen ja työväenluokan aseista ja tuomitsi ne passiivisuuteen, toimettomuuteen. Olisiko sosialismia voitu ryhtyä rakentamaan, jos tiedettiin ennakolta, että sen rakentaminen oli toivotonta? Olisiko sosialismin rakentamiseen voitu luottaa, jos kapitalismin palauttaminen oli väistämätöntä?

Bolševikit-leninistit olivat eri mieltä asiasta. Sisäisten ja ulkoisten ristiriitojen analyysin perusteella he puolustivat sitä Leninin ajatusta, että olemassa olleet sisäiset ja ulkoiset ristiriidat voitiin ratkaista, että ne eivät olleet lähimainkaan samantyyppisiä, joten ne oli ratkaistava erilaisin menetelmin. Sosialismin voitto oli luonnehdittava noiden erilaatuisten ristiriitojen mukaisesti *täydelliseksi* tai *lopulliseksi* voitoksi.

Ensimmäinen ristiriita*ryhmä* koski maan sisäisiä yhteiskuntataloudellisia suhteita. Nämä ristiriidat ratkaistiin perusteellisten uudistusten, poliittis- ja taloudellisluonteisten toimenpiteiden avulla: toteuttamalla maan teollistamisen ja maatalouden kollektivisoinnin ja kehittämällä kansan kult-

tuuritasoa. Työväenluokan ja talonpojiston liitto oli pääliikevoima näiden tehtävien ratkaisemisessa. Maassa oli siis riittävästi sisäisiä voimia ja varoja kapitalismin palauttamisen ehkäisemiseksi, kuten leninistit olivat väittäneet. Neuvostokansa teki 20 vuotta luovaa työtä ja turvasi sosialismin täydellisen voiton Neuvostoliitossa. Marxilaisen käsityksen mukaan se merkitsi kommunismin ensimmäisen vaiheen toteuttamista.

Toinen ristiriita*ryhmä* koski sosialistisen maan ja sille vihamielisten kapitalististen maiden välisiä suhteita. Nämä ristiriidat olivat verrattomasti vaikeampia kuin edelliset. Mutta tälläkin alalla oli riittävästi vipusimia sosialistisen maan puolustamiseksi ja sen lopullisen voiton saavuttamiseksi. Maailman kaikissa rehellisissä ihmisissä myötätuntoa herättäneenä ja varmimpana takeena oli kansojen välisen rauhan ja yhteistyön politiikka, jonka neuvostovalta oli julistanut ja jota se noudatti johdonmukaisesti olemassaolonsa ensi päivistä. Neuvostokansa saattoi luottaa myös kansainvälisen työväenluokan mahtaviin voimiin, jotka nousivat puolustamaan sosialistista neuvostovaltiota, maailman kaikkien työtätekevien todellista isänmaata.

Siksi ei ollut ihme, että joka kerta kun imperialistit uhkasivat neuvostomaata, kapitalistimaiden työväenluokka pystytti suojamuurin väkivallantekijöitä ja sortajia vastaan. Ihmisten muistissa ovat säilyneet maailman proletariaatin internationalistiset tunnukset: »Kädet irti Neuvostoliitosta!», »Puolustakaamme vallankumouksen kehtoa!», »Me saamme puolustetuksi Neuvostoliiton, maailman työväenluokan ja kaikkien työtätekevien isänmaan!» Neuvostomaa käytti sitä paitsi taitavasti hyväkseen kapitalistimaiden välisiä syviä ristiriitoja, joten toinenkin ristiriita ratkesi sosialismin eduksi. Neuvostokansan sankarillisten ponnistusten ja kansainvälisen proletariaatin internationalistisen tuen ansiosta sosialismi saatiin tosiaankin rakennetuksi Neuvostoliitossa kahden vuosikymmenen kuluessa.

Sosialistisen maan elinvoimaisuuden vakavana koetuksena oli toinen maailmansota, jossa ilmeni sekä sosialistisen järjestelmän sisäinen voima, että Neuvostoliittoa puolustamaan nousseen kansainvälisen työväenluokan yhtenäisyyden

voima. Saatuaan voiton maailman taantumusvoimista ja murrettuaan kapitalistisen saartorenkaan Neuvostoliitto turvasi voimasuhteiden ratkaisevan muutoksen kansainvälisellä näyttämöllä. Sen jälkeen kun oli muodostunut sosialistinen maailmanjärjestelmä ja imperialistit olivat menettäneet monet asemansa, puolue saattoi todeta varmasti, että sosialismi *oli voittanut* Neuvostoliitossa paitsi *täydellisesti* myös *lopullisesti*. Elämä on osoittanut, miten kaukonäköinen ja tarkasti perusteltu oli Leninin nerokas oppi, jonka mukaan sosialismin rakentaminen aluksi yhdessä maassa oli mahdollista ja muiden maiden vähittäinen siirtyminen sosialismin tielle oli väistämätöntä. Tämä peruutumaton prosessi on nykyään käynnissä laajalti kaikissa maanosissa.

Päätuloksena sillä taipaleella, jonka Neuvostoliitto on kulkenut Lokakuun vallankumouksen jälkeen, on siis sosialismin täydellinen ja lopullinen voitto yhdessä maassa. Tämän maailmanhistoriallisen voiton huippukohtana oli se, että sosialismi ylitti yhden maan puitteet ja kehittyi maailmanjärjestelmäksi. Objektiiviset olosuhteet puhuivat näin ollen siitä, että kapitalismin Neuvostoliittoon palauttamisen vaara oli hävinnyt ainiaaksi.

Niiden tosiasioiden perusteella, että sosialismi oli voittanut täydellisesti ja lopullisesti Neuvostoliitossa ja monet muut maat olivat siirtyneet sosialistiselle kehitystielle, kommunistinen puolue teki sen perustellun johtopäätöksen, että aikakautemme perussisältönä on kapitalismista sosialismiin siirtyminen koko maailman mitassa. Kansainvälisen tilanteen teoreettinen analyysi oli lähtökohtana tehtäessä johtopäätöstä, joka sopii näytteeksi luovasta asennoitumisesta suurpolitiikan ajankohtaisten kysymysten ratkaisuun.

Mitkä reaaliset seikat olivat noin pitkälle menevien johtopäätösten perustana?

Ensinnäkin Neuvostoliiton sosialistisen rakennustyön saavutukset, jotka tekivät sosialismin tieteellisistä aatteista aineellisen voiman, maailman vallankumousprosessiin jatkuvasti vaikuttavan tekijän. Sosialismin leviäminen yhden maan rajojen ulkopuolelle ja sen kehittyminen maailman mitassa vaikuttavaksi tekijäksi muuttivat perinpohjaisesti sosiaalisia ja aineellisia voimasuhteita sosialismin eduksi ja turvasivat

sosialistiselle järjestelmälle varmat asemat koko maailman mitassa. Kyseessä ei voinut olla enää kapitalismin palauttaminen johonkin sosialistiseen maahan, vaan kapitalismin romahduksen jouduttaminen sosialististen maiden ja kaikkien vallankumouksellisten, edistyksellisten voimien yhteisin ponnistuksin.

Toiseksi Neuvostoliiton sosialistisen rakennustyön voittojen sekä monissa Euroopan ja Aasian sosialistisissa maissa saavutettujen loistavien tulosten vaikutuksesta siirtomaissa ja epäitsenäisissä maissa ennen näkemättömän voimakkaana, vauhdikkaana ja syvänä levinnyt kansallinen vapautusliike. Se johti imperialismin häpeällisen siirtomaajärjestelmän lahoamiseen ja romahdukseen, uusien itsenäisten kansallisten valtioiden perustamiseen (nykyään näitä on yli 70). Sosialistisen maailmanjärjestelmän perustaminen ja siirtomaaimperiumien romahdus supistivat jyrkästi kapitalististen suhteiden ja imperialistisen riiston piiriä ja aiheuttivat sitä paitsi imperialismin yleisen heikkenemisen. Suunnattomat ihmisjoukot ja valtavat alueet ehtymättömine rikkauksineen eivät ole enää imperialistien reservinä.

Kolmanneksi kommunististen voimien kasvu kautta maailman. Lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen aallonharjalla syntynyt ja kautta maailman sekä laajuus- että syvyyssuuntaan kasvanut järjestynyt kansainvälinen kommunistinen liike on lyhyessä ajassa kehittynyt aikakautemme jättiläismäiseksi voimaksi, joka vaikuttaa tuntuvasti yhteiskunnan kehitykseen ja maailman kansojen kohtaloihin. Kommunistinen liike kehittyi erittäin vauhdikkaasti toisen maailmansodan vuosina ja sodanjälkeisellä kaudella. Kun ennen sotaa kommunistisia puolueita oli 43 maassa, pääasiallisesti Euroopassa, ja niiden jäsenmäärä oli noin 4,2 miljoonaa, niin nykyään kommunistien järjestyneitä osastoja toimii jo 89 maassa. Kommunistien lukumäärä on tänä aikana lisääntynyt enemmän kuin 12-kertaisesti, ja se on nyt lähes 50 miljoonaa.

Esitimme vain kolme seikkaa, mutta niistäkin näkyy riittävän selvästi, missä määrin maailma on muuttunut ja kuinka suotuisat olosuhteet ovat muodostuneet sosialistisen maailmanjärjestelmän kehitykselle. Herää kysymys: onko tällaisten taloudellisten ja aineellis-teknisten voimatekijäin objektiivisten suhteiden vallitessa syytä puhua vakavasti kapitalismin palauttamisesta sosialistisiin maihin? Voidaanko myöskään puhua vakavasti kapitalismin palauttamisesta näin suotuisten yhteiskuntapoliittisten voimasuhteiden vallitessa, jolloin myös subjektiiviset tekijät ovat kehittyneet riittävän selvästi sosialismin eduksi? Voidaan rohkeasti sanoa, että yhteiskuntakehityksen historiassa ei ole milloinkaan ollut niin suotuisia edellytyksiä kuin nykyään demokraattisen ja sosialistisen liikkeen laajalle kehittämiselle.

Imperialistit tulevat tietysti samoin kuin ennenkin tekemään kaikkensa jarruttaakseen sosialismin aatteiden leviämistä, heikentääkseen sosialististen maiden maailman kansoihin tekemää vapautushenkistä vaikutusta. Juuri tämä on nykyään imperialistien niin sanotun Idän-politiikan tarkoituksena. Se on pitkän tähtäimen politiikkaa, joka on suunnattu toisaalta sosialististen maiden eristämiseen toisistaan, jotta imperialistit voisivat sitten alistaa ne yksitellen määräysvaltaansa, ja toisaalta sosialistisen järjestelmän rappeuttamiseen vähitellen sisältä käsin muuttamalla sen rakenneosia kussakin eri maassa. Strategisten suunnitelmiensa toteuttamisessa imperialistit perustavat laskelmansa ennen kaikkea revisionistisiin, nationalistisiin ja luokkakannalta vihamielisiin aineksiin.

Vaikka imperialistit eivät luovukaan aikeistaan palauttaa kapitalismi sosialistisiin maihin, he eivät onnistu viemään aikeitaan perille. Elämä on osoittanut, että koska he eivät pystyneet tekemään sitä aiemmin, kun Neuvostoliitto oli ainoa sosialistinen maa, niin semmitenkin nyt se on mahdotonta. Tarkastelkaamme niitä kahta kapitalismin mahdollisen palauttamisen kanavaa, joita imperialistit ovat yrittäneet käyttää Neuvostoliittoa vastaan ja joita myöten ne yrittävät nykyään soluttautua sosialistisiin maihin räjäyttääkseen niissä olemassa olevan poliittisen ja yhteiskuntataloudellisen järjestelmän.

Ensimmäinen kanava, ts. sotilaalliset, väkivaltaiset toimet kapitalismin palauttamiseksi, ei mielestämme voi tulla kysymykseenkään. Imperialistit itsekin tietävät ja ymmärtävät sen hyvin. Kuten tunnettua, 1950-luvun alussa imperialistit

julistivat Dullesin oppia »heittäytymisestä sodan partaalle». He tarkistivat tuon opin useilla sotatantereilla: Koreassa, Unkarin kapinassa 1956 ja sitten Vietnamissa. Nykyään imperialistit ymmärtävät hyvin, että sotilaalliset provokaatiot sosialismia vastaan ovat hyvin vaarallisia heidän oman olemassaolonsa kannalta. Sosialismin tukipylväs, Neuvostoliitto pystyy puolustautumaan itse ja suojaamaan luotettavasti vaaroilta minkä sosialistisen maan tahansa. Sitä paitsi jokaisessa sosialistisessa maassa on riittävästi voimia sosialismin puolustamiseksi. Siksi imperialistien jokainen yritys puuttua asevoimin jonkin sosialistisen maan asioihin saisi väistämättä koko sosialistisen ystävyysliiton järjestyneen vastaiskun.

Toinen kanava on sosialistisen järjestelmän vähittäinen rappeuttaminen. Sen estäminen riippuu kokonaan kunkin hallitsevan puolueen oikeasta poliittisesta suunnasta. On muistettava, että yhteiskuntataloudellisena järjestelmänä sosialismi on vielä nuori, joten, vanhan, porvarillisen yhteiskunnan synnynnäiset viat ovat siinä vielä hyvin elinvoimaisia. Olisi lapsellista olettaa, että sosialismi vakiintuu itsestään, spontaanisesti, ilman vallankumouksellisen etujoukon, kommunistisen puolueen järjestävää, johtavaa ja suuntaaantavaa toimintaa.

Sosialistiset maat ovat tietenkin erilaisella kehitysasteella, niiden historialliset, taloudelliset, sosiaaliset ja poliittiset olot eivät ole lähimainkaan samanlaiset. Johtotyössä kaikki nämä seikat on ehdottomasti otettava huomioon. *Kuten elämä on osoittanut, puolueen on kansanjoukkoja johtaessaan varottava liiallista kiirehtimistä eteenpäin, harppomista lopullisesti kehittymättömien kehitysvaiheiden yli, mikä johtaa etujoukon irtoamiseen kansasta. Yhtä vaarallisia asialle ovat myös sellaiset ilmiöt kuin passiivisuus ja lamaannus, sillä niiden vuoksi puolue kadottaa suunnan, menettää etujoukko-osuutensa ja yhteydet kansaan.*

Kun noudatetaan tiukasti marxilais-leniniläistä suuntaa, niin kapitalismin palauttamiseksi sosialistisiin maihin evolutiivista tietä ei myöskään ole olemassa reaalisia menestymismahdollisuuksia. Miten käy silloin, kun opportunistiset, revisionistiset toimihenkilöt pääsevät jonkin hallitsevan puolueen johtoon? Silloin sosialismin saavuttaminen asetetaan eittämättä uhanalaiseksi. Mutta silloinkaan kapitalismin palauttaminen ei olisi vielä varmaa. Olemme vakuuttuneet siitä, ettei mitään sosialistista maata voida käännyttää yhtäkkiä kapitalistiselle kehitystielle; sosialismia kannattavat voimat ryhtyisivät viipymättä vastatoimiin. Puolueen ja yhteiskunnan terveet voimat nousisivat ehdottomasti puolustamaan sosialismia, jos niitä uhkaisi sosialismin aikaansaannosten menettämisen vaara. Äärimmäisenä ulospääsynä saattaisi olla poliittisen taistelun kärjistyminen voitokkaaksi kansalaissodaksi sosialismin vihollisia vastaan.

Sosialismi merkitsee monenlaisten aikaansaannosten kokonaisuutta. Sitä luonnehtivat kaikissa sosialistisissa maissa ilmenevät periaatteelliset tunnusmerkit: mm. työläisten ja talonpoikien valta, tuotantovälineiden yhteiskunnallinen omistus, aineellisten hyödykkeiden jaon sosialistiset periaatteet, sosialistinen demokratia ja sosialistisen ideologian valta-asema. Olettakaamme, että joidenkin virheiden vuoksi vahingoitetaan sosialismin joitakin yhdysosia. Tuhoutuuko tällöin koko järjestelmä? Ei tietenkään. Sille koituu vahinkoa, sen kehitys hidastuu, mutta kansanjoukot ovat siinä määrin kiintyneet sosialismiin, että ne kestävät tilapäiset koettelemukset ja pystyvät ohjaamaan sosialismin asian jälleen varmoille raiteille.

Jokaisen sosialistisen maan kannalta on tärkeää, ettei yhtään sosialismin ainesosaa rikottaisi eikä kadotettaisi. Muistettakoon että imperialistien on pakko ottaa strategiassaan huomioon uudet luokkien voimasuhteet ja luopua sosialismin suoranaisista kukistamisyrityksistä. Siksi imperialistit pyrkivät äärimmäiskantaisissa toimissaan liuottamaan vähitellen pois sosialismin perusainekset yhden toisensa perään, salavihkaa, »matelevan vastavallankumouksen» avulla. Tämä näkyy erittäin selvästi tunnetuista Tšekkoslovakian tapahtumista. Jos Tšekkoslovakian Kommunistisen Puolueen entinen johto olisi ajoissa päässyt selville imperialistien hienosta strategiasta ja antanut sille riittävän kovan vastaiskun, niin raskaita seuraamuksia aiheuttaneet tapahtumat olisi varmasti voitu välttää. »Ulkoisen ja sisäisen taantumuksen yrityksiin heikentää sosialismin asemia, horjuttaa sosialistista ystävyysliittoa voidaan antaa vain yksi vastaus:

veljesmaiden entistä kiinteämpi yhteenliittyminen sosialistisen internationalismin pohjalla ja keskinäinen tuki taistelussa imperialistien hankkeita vastaan, sosialistisen järjestelmän lujittamiseksi.»[215]

Viime vuosien tapahtumat osoittavat havainnollisesti, että imperialismi ei ole suinkaan mikään »paperitiikeri», vaan voimakas, hyvin järjestynyt, kokenut ja julma vihollinen. Siksi sitä vastaan on käytettävä mahdollisimman hiottuja ja joustavia taistelumenetelmiä. Tärkeintä on olla aina varuillaan, pitää ruuti kuivana, olla valppaana eikä myödätä hitustakaan periaatteellisissa kannanotoissa. Sosialismin lujittaminen edellyttää päättävää, rohkeaa ja johdonmukaista taistelua niin antikommunismia kuin revisionismiakin vastaan.

4. ETURIVIN TAISTELIJANA VOI OLLA VAIN PUOLUE, JOLLA ON OHJEENAAN EDISTYKSELLINEN TEORIA

Neuvostoliitossa sosialismiin johtava tie on ollut vaikea, ja voitto on saavutettu siksi, että puolue on noudattanut tiukasti leniniläistä suuntaa ja soveltanut taitavasti yhteen vallankumousteorian kehittämisen sekä kansanjoukkojen käytännöllisen toiminnan. Leninin vallankumouksellisen teorian soihtu on valaissut puolueelle tietä ja auttanut voittamaan sekä sisäiset että ulkoiset esteet. Se loistaa yhä yhtä kirkkaana kuin ennenkin.

Sosialismin voiton puolesta käydyn taistelun historia tarjoaa runsaasti puolueen käytännöllisen ja teoreettisen toiminnan kokemuksia, sen riviensä aatteellisen puhtauden puolesta käymässä sinnikkäässä taistelussa sekä kommunistien ja kaikkien työtätekevien marxilais-leniniläisessä kasvattamisessa saamia kokemuksia. Kahden vaarallisimman leninisminvastaisen virtauksen — trotskilaisuuden ja oikeisto-opportunismin — aatteellisella murskaamisella oli tärkeä merkitys. *Nykysukupolven on muistettava, että pitkäaikaisessa ja sitkeässä poliittisessa taistelussa, jossa ratkaistiin maailman ensimmäisen sosialistisen valtion kohtaloita, kommunistinen puolue sai maineikkaasti puolustetuksi leninismin sekä toteutetuksi käytännöllisesti Leninin suunnitelmat ja kehitti edelleen tieteellistä teoriaa.*

Erehdytään pahasti, kun yritetään viivata yli se suuri teoreettinen työ, jonka puolue ja sen tieteelliset työntekijät ovat Leninin jälkeisellä aikakaudella suorittaneet, ja kun väitetään, että puolue on tänä aikana ajautunut dogmaattisuuden ulospääsemättömään umpikujaan. Tällaiset väitteet merkitsevät kumoamattomien historiallisten tosiasioiden kieltämistä ja niin pitkälle menevää sokaistumista, ettei nähdä metsää puilta. *Voidaan täydellä syyllä sanoa, että marxilais-leniniläinen yhteiskunnallinen ajattelu ei ole milloinkaan ollut lamassa, että kaikkien sosialistisen rakennustyön aikaansaannosten joukossa yhteiskuntatieteille ja puolueen teoreettisille kaadereille kuuluu kunniasija.*

Ennen kaikkea on muistettava sellaisen vaikean valtakunnallisen ongelman kuin kansantalouden *perspektiivisen suunnittelun* ratkaiseminen. Neuvostovaltion ensimmäinen pitkän tähtäimen taloussuunnitelma oli Leninin johdolla laadittu GOELRO:n suunnitelma, Valtion Venäjän-sänköistämiskomission suunnitelma. Kansantalouden ja kulttuurin kaikkien alojen suunnitteleminen moniksi vuosiksi eteenpäin vaati kuitenkin vielä pitkäaikaista työtä. Puolue saattoi ryhtyä ratkaisemaan käytännöllisesti suunnittelutehtävää vasta neuvostovallan kymmenentenä olemassaolovuotena, jolloin se laati ensimmäisen viisivuotissuunnitelman. Ensimmäisen viisivuotissuunnitelman laatiminen oli hyvin vaikeaa paitsi siksi, että se oli uusi, ennen tuntematon asia, myös siksi, että puolueessa oli sen laatimista ja hyväksymistä vastustaneita voimia. Suunnitelman laatimiseen suhtauduttiin monella eri tavalla, sen laatimisessa ilmeni suuria erehdyksiä sekä vasemmistoseikkailijoiden ja oikeisto-opportunististen ainesten avointa vastustusta.

Teorian alalla työskennelleet kaaderit auttoivat puoluetta ratkaisemaan tieteellisellä perustalla sellaiset suurkysymykset kuin kysymyksen sosialistisen kasaantumisen lähteistä ja menetelmistä, rakennustöiden vuorojärjestyksestä ja vauhdista sekä raskaan teollisuuden oikeista mittasuh-

teista ja johtavasta osuudesta. Ensimmäisen viisivuotissuunnitelman historiallinen merkitys oli paitsi niissä perinpohjaisissa yhteiskuntataloudellisissa uudistuksissa, joita suunnitelman täyttö sai aikaan neuvostomaassa, myös siinä, että se raivasi tien sosialististen suunniteluperiaatteiden tieteelliselle kehittämiselle. Siksi voidaan rohkeasti väittää, että niin ensimmäinen kuin myöhemmätkin viisivuotissuunnitelmat olivat marxilais-leniniläisen tieteen luovaa kehittämistä.

Nykyään Neuvostoliiton kansantalouden suunnittelumenetelmä on saanut laajaa tunnustusta kansainvälisellä näyttämöllä. Sitä sovelletaan kaikissa sosialistisissa maissa. Viisivuotissuunnitelman aatteet ovat sitä paitsi etsiytyneet moniin siirtomaaorjuudesta vapautuneisiin Aasian ja Afrikan maihin. Viisivuotissuunnitelmista on tullut siis iskulause, joka kehottaa aiemmin sorrettuja kansoja maansa teollistamiseen, taloudelliseen ja kulttuurilliseen nousuun sekä kansalliseen itsenäistymiseen. Jopa imperialistisetkin valtiot, joiden ideologit ja poliitikot pitivät Neuvostoliiton viisivuotissuunnitelmia aikoinaan bolševikkien fantasiana ja bluffina, ovat nykyään kahden vastakkaisen järjestelmän taisteluolosuhteisiin mukautuen alkaneet turvautua yhä laajemmin tuotannon ohjelmointiin ja ennustamiseen ja yrittävät jopa laatia viisivuotissuunnitelmiakin.

Yhteiskuntatieteet ovat antaneet merkittävän panoksensa puolueen kaikinpuolisesti kehittämään leniniläiseen oppiin maan *teollistamisesta.* Voitettuaan imperialistisen maailmansodan ja kansalaissodan raskaat seuraamukset neuvostomaan oli ryhdyttävä suunnittelemaan uutta talouspolitiikkaa maan sosialistisen teollistamisohjelman toteuttamiseksi. Marxilaiseen teoriaan pohjautuen puolue löysi uusia lainomaisuuksia, perusteli tieteellisesti uuden lähestymistavan sosialistisen maan teollistamiseen ja sovelsi sitä ensimmäisenä käytäntöön. Neuvostoliiton teollistamismenetelmät olivat muiden maiden historiassa aiemmin tuntemattomia.

Yhteiskuntatieteet antoivat huomattavan panoksensa leniniläisen osuustoimintasuunnitelman sekä *maatalouden kollektivisointi*teorian kehittämiseen. Tässäkään suhteessa puolueella ei ollut valmiita reseptejä, vaan sen oli kuljettava

tuntemattomia teitä. Siksi ei ollut ihme, että tätä uudismaata raivattaessa jätetiin paljon pielloksia ja uurrettiin mutkittelevia vakoja. Perehdyttyään joukkojen liikkeeseen ja yleistettyään niiden kokemukset puolue perusteli teoreettisesti maatalouden sosialistisen uudistamisen oikeat tiet, löysi sen parhaat taloudelliset organisaatiomuodot ja kehitti yhteiskunnallisen työn sosialistiset luettelointi- ja maksuperiaatteet. Nämä kokemukset olivat erittäin arvokkaita muiden sosialististen maiden kollektiivisen suurmaanviljelyn järjestämisen kannalta. Historian reaaliset tosiasiat ovat kiistattomia, purnatkootpa panettelijat niin paljon kuin haluavat. Sosialistisen maanviljelyn taloudenpitomuodot — valtiontilat, kone- ja traktoriasemat ja kolhoosit — ovat tulleet merkitykseltään yleismaailmallisiksi.

Tieteellisellä marxilais-leniniläisellä pohjalla on ratkaistu yksi vaikeimmista sosialistisen rakennustyön kysymyksistä: agraari- ja talonpoikaiskysymys. Opportunistiset ennakkoluulot, joiden mukaan sosialistinen kehitystie on muka vieras talonpojistolle, joten talonpojisto törmää muka väistämättömästi yhteen työväenluokan kanssa tärkeimmässä, sosialistista rakennustyötä koskevassa kysymyksessä, on hävitetty tyystin. Elämä on osoittanut kestämättömiksi nuo leninisminvastaisten teoreetikkojen taantumukselliset dogmit. Neuvostoliiton talonpojisto on todistanut teoin, että liitossa työväenluokan kanssa ja sosialistisen valtion auttamana se pystyy kulkemaan menestyksellisesti sosialistista tietä ja kehittymään mahtavaksi voimaksi taistelussa kapitalismia vastaan. Pääyhteenveto on se, että Neuvostoliiton talonpojisto on liittoutunut ikiajoiksi työväenluokan kanssa sosialismin lipun alla.

Maatalouden kollektivisoinnin tuloksena maaseutu on voittanut lopullisesti entisen teknisen, taloudellisen ja kulttuurillisen takapajuisuutensa. Hajanainen pienmaataloustuotanto on kehittynyt järjestyneeksi sosialistiseksi suurtuotannoksi. Talonpojiston sosiaalisesta kerrostumisesta on tehty ainiaaksi loppu, kauan sitten ovat hävinneet sellaiset käsitteet kuin »renki», »köyhä talonpoika», »keskivarakas», »kulakki». Kolhoosijärjestelmän pohjalla neuvostotalonpojistosta on tullut yhdenlaatuinen sosialistinen luokka, se

työskentelee samoin kuin työväenluokkakin yhteiskunnallisessa taloudessa ja sen työ korvataan sosialismin periaatteiden mukaan. Marxilais-leniniläistä ideaa kaupungin ja maaseudun välisten olennaisten eroavuuksien poistamisesta toteutetaan menestyksellisesti.

Nykyään on tehtävänä kohottaa ja lujittaa entisestään sekä valtion omistuksessa olevia talouksia että osuuskuntien ja kolhoosien omistukseen pohjautuvia talouksia. Vain tällä varmalla aineellisella perustalla voidaan turvata maatalouden tuotantovoimien jatkuva kehitys. Kysymykseen siitä, kumpi on tärkeämpi, kolhoosi vai valtiontila, ja millainen tulee olemaan vastaisuudessa yhtenäinen yhteiskunnallinen talousmuoto maanviljelyksessä, voi vastata asianmukaisella tavalla vain käytäntö, kansanjoukkojen luova toiminta, kommunistisen rakennustyön kokemus. Nykyään samoin kuin aikaisemminkin etutilalla ovat valtiontilat, johdonmukaisesti sosialististyyppiset taloudet, ja niiden jälkeen kolhoosit, uuden, sosialistisen sisällön rikastuttamat koneistetut suurtaloudet.

Yhteiskuntatieteillä on merkittävä osuus Leninin esittämän *kulttuurivallankumouksen* teorian kehittämisessä ja käytännöllisessä toteuttamisessa. Tällä rintamalla taistelu on ollut erittäin kiivasta. Heti Lokakuun sosialistisen vallankumouksen jälkeen ideologisen taistelun näyttämöllä ilmeni kaksi vastakkaista, mutta sosialistisen kulttuurin rakentamisen kannalta yhtä vahingollista virtausta. Toisaalta vanhan ideologian kaiku kantautui »venäläisen omintakeisuuden» ja »slavofiilien koskemattomuuden» vaatimuksina, toisaalta lemusi »vasemmistolainen» vallankumouksellisuus, joka vaati rikkomaan ja hävittämään kaiken tyystin ja luomaan tyhjälle paikalle »uuden», köyhdytetyn kulttuurin, jolta olisi puuttunut aatteellista aseistusta ja aiempien sukupolvien parhaita perinteitä.

Lenin vastusti päättävästi näitä vaarallisia poikkeamia. Hän selitti, että sosialistinen kulttuuri voi kehittyä vain kaiken sen parhaan perustalla, mitä ihmiskunta on saanut kartutetuksi. Lenin asetti puolueen tehtäväksi säilyttää menneiden sukupolvien kallisarvoinen perinne, hylätä siitä kaikki taantumuksellinen, mikä oli palvellut vain riistäjien

etuja, ja omaksua tuo perinne, tehdä se työtätekevien joukkojen nykyisten ja menneiden sukupolvien omaisuudeksi. Kommunistinen puolue on noudattanut täsmällisesti Leninin neuvoja. Se on tehnyt parhaansa kehittääkseen neuvostomaan työtätekeviä suurten yleisinhimillisten kulttuuriperinteiden todellisiksi omistajiksi, huolellisiksi vaalijoiksi ja uupumattomiksi levittäjiksi. Tämä ei ole yksinomaan kommunistien suuri ansio, vaan siinä ilmenee myös marxilais-leniniläisen dialektiikan tehokas luova vaikutus, sen kumouksellinen osuus.

Puolue löysi marxilais-leniniläisen tieteen pohjalla sosialistisen talouden ja kulttuurin kehityslait. Se tuotti vakavan aatteellisen tappion vastustajillemme: niin askeettisen »kasarmisosialismin» kannattajille, jotka väittivät, että sosialismia on muka rakennettava aineellisen köyhtymisen ja pikkuporvarillisten tasanjakoperiaatteiden mukaan, kuin myös vulgaarin kulutussosialismin kannattajille, jotka vaativat laajoja mahdollisuuksia henkilökohtaiselle kasaamiselle, ylellisyydelle ja rajattomalle kulutukselle.

On muistettava myös sellainen vaikea yhteiskuntakehityksen ongelma kuin kansallisuusongelma, jonka tieteelliseen tutkimiseen puolueen teoreetikot ovat niin ikään antaneet merkittävän panoksensa ja myötävaikuttaneet siten *kansallisuuskysymyksen* menestykselliseen ratkaisuun Neuvostoliitossa. Noudattamalla horjumattomasti leniniläistä kansallisuuspolitiikkaa kommunistinen puolue turvasi kansallisten tasavaltojen talouden ja kulttuurin kukoistuksen ja siten hävitti lyhyessä ajassa entisen tsaristisen Venäjän kansojen juridisen sekä tosiasiallisen eriarvoisuuden. Aiemmin jälkeenjääneiden ja sorrettujen kansojen taloudellisen, poliittisen ja kulttuurielämän kukoistus tapahtui sosialistisen teollisuuden mahdollisimman laajan kehittämisen, kolhoosijärjestelmän voiton ja kulttuurivallankumouksen pohjalla. Neuvostoliiton monien kansojen kohtaloissa on saanut tarkistuksensa se marxilais-leniniläinen väite, että monet kansat voivat siirtyä sosialismiin sivuuttamalla kapitalistisen kehitysvaiheen. Entinen kansallinen eripuraisuus ja kansallisuusviha ovat häipyneet iäksi pois, kaikki Neuvostoliiton kansat ovat muuttuneet perinpohjaisesti. Niiden keskinäinen

epäluottamus ja vihamielisyys on vaihtunut internationalismin ja ystävyyden tunteeseen ja keskinäiseen tukeen, on syntynyt kaikkien kansojen todellinen veljellinen yhteistyö yhtenäisen monikansallisen sosialistisen neuvostovaltion järjestelmässä.

Kommunistisen puolueen teoreetikot kehittivät marxismi-leninismin teoreettisia periaatteita ja sosialismin suuriin aikaansaannoksiin nojaten laativat aikakautemme suuren asiakirjan — sosialistisen maan Perustuslain. Tässä historiallisessa asiakirjassa julistettiin ensi kerran sosialismin rakentaneen vallankumouksellisen kansan aikaansaannokset: *oikeus työhön, oikeus sivistykseen, oikeus lepoon ja vanhuudenturvaan.* Työtätekevien oikeuksien takeena ovat koko sosialistinen järjestelmä, sen nopeasti kasvavat tuotantovoimat ja kaikki neuvostovallan aikaansaannokset.

Valtio- ja puoluerakennustyön muotoja ja menetelmiä koskevan kysymyksen kaikinpuolinen tutkiminen on osoituksena marxismi-leninismin aatteiden luovasta kehittämisestä. Tämä alahan oli kerrassaan tuntematon. Neuvostovallan alkuvaiheissa Lenin totesi, että uudentyyppisen valtion rakentaminen, laajojen työtätekevien joukkojen saaminen mukaan sen hallintoon ja täsmällisesti toimivan valtiokoneiston perustaminen on tavattoman vaikea ja aikaa vaativa asia. Liioittelematta voidaan sanoa, että puolueen teoreettisella toiminnalla oli valtava osuus tämän suurtehtävän ratkaisemisessa. Leninin sanojen mukaan se oli todella luovaa asennoitumista, marxilaisuuden käyttämistä toimintaohjeena.

Porvariston ideologit setvivät mielellään historiaamme: he esittävät tahallaan sen pelkiksi virheiksi ja harhaotteiksi, joita he paisuttelevat suunnattomasti. Mutta historia tuntee hyvin, että porvaristo on tehnyt ja tekee yhä verrattomasti enemmän virheitä ja tyhmyyksiä kuin proletariaatti. Lenin sanoi: »Mutta jos tarkastellaan kysymystä sen oleelliselta puolelta, niin onkohan historiassa koskaan tapahtunut, että uusi tuotantotapa olisi juurtunut heti, ilman pitkää sarjaa epäonnistumisia, virheitä, vanhojen vikojen uusiintumista?»[216]

Historian kokemus on osoittanut, että marxilais-leniniläisten puolueiden *strategia,* joka pohjautuu yhteiskunnallisten peruslakien analyysiin, vastaa täydellisimmin ja tarkimmin maailman tärkeimpien kehitystendenssien vaatimuksia. Tämä strateginen linja on suunniteltu pitkäksi ajaksi eteenpäin, se tarjoaa vähiten mahdollisuuksia virheille. Puolueen *taktiikka* taas, sen toimintamuodot ja -menetelmät vallankumoustaistelun eri vaiheissa ovat erittäin dynaamisia ja vähemmän taattuja sekä virheiltä että puutteellisuuksilta; juuri tässä vaikeassa kohdassa ovat mahdollisia erehdykset ja epäonnistumiset. Vallankumouksellisen puolueen virheet ovat objektiivisesti mahdollisia pikemminkin jokapäiväisessä käytännöllisessä toiminnassa kuin suurissa uudistusprosesseissa.

Yksikään vallankumouksellinen puolue ei voi taatusti välttää virheitä ja puutteellisuuksia. Tämä on ymmärrettävää, sillä maailmaa uudistavassa toiminnassaan puolueen on otettava huomioon hyvin paljon mitä erilaisimpia seikkoja: poliittisten voimien suhde, väestöjoukkojen tietoisuustaso ja mielialat, nopeasti muuttuvat ulkopoliittiset olot jne. Virheet ja puutteellisuudet johtuvat siitä, että yhteiskunnallisten voimien on liikkuessaan voitettava niiden eteen nousevat ristiriidat, vaikeudet ja esteet. Tärkeintä on kyseisten virheiden luonne ja syvyys, niiden aiheuttamien seuraamusten vakavuus sekä noiden virheiden havaitseminen ja korjaaminen oikeaan aikaan ja pyrkimys ehkäistä ne. Puolueen kehittyneisyys, voima ja taistelukuntoisuus ilmenevät siinä, että puolue ei pelkää tunnustaa virheitään, vaan paljastaa ja korjaa ne rohkeasti.

Mainitunlaisia puutteellisuuksia ja virheitä on tietyssä vaiheessa ollut myös NKP:n toiminnassa. Emme koskettele tätä kysymystä yksityiskohtaisesti, sillä siitä on sanottu kyllin selvästi yksilönpalvontaa, voluntarismia ja subjektivismia koskevissa puolueen tunnetuissa asiakirjoissa. Nuo marxismi-leninismille vieraat ilmiöt eivät johtuneet sosialistisen järjestelmän olemuksesta, ne eivät muuttaneet eivätkä voineet muuttaa sosialistisen neuvostojärjestelmän luonnetta. Siksi ei voida pitää enempää tosiasioiden kuin teoriankaan kannalta oikeana sitä, että joissakin historiallisissa ja kaunokirjallisissa julkaisuissa korostetaan ylenmäärin

puutteellisuuksia ja jätetään siten varjoon miljoonien sosialismin rakentaneiden neuvostoihmisten sankarillinen taistelu ja uhrautuvainen työ, heidän luova aloitteellisuutensa ja aktiivisuutensa.

Tässä sopii palauttaa mieleen tunnetun proletaarisen vallankumoustaistelijan Clara Zetkinin kuvalliset, ylpeät ja nykyäänkin ajankohtaisilta kuulostavat sanat, jotka hän heitti rohkeasti ja avoimesti porvarillisia ideologeja ja luopioita vastaan puolustaen leniniläistä kommunistikaartia näiden ilkeämielisiltä hyökkäilyiltä: »*Kommunistien politiikan virheet ja erehdykset typistyvät historian näkökulmasta mitättömän pieniksi. Ne muistuttavat kauas näköpiirin taakse häipyviä puistokäytävän puita. Mutta kommunistien toiminta piirtyy ehyenä, ikään kuin kiveen hakattuna suorana linjana. Koko historian kannalta bolševikit ovat kuolemattomia jo nykyään. Tämä heidän merkityksensä on pysyvä.*»[217]

Neuvostovaltion kulkema taival on ihastuttavan suurenmoinen. Puolueen jättiläismäisen uhrautuvan toiminnan tuloksena on luotu neuvostokansan voittamaton moraalis-poliittinen yhtenäisyys, joka kesti toisen maailmansodan ankarat koettelemukset. Hitlerin-vastaisen liiton perustaminen, millä oli merkittävä osuus fasismin murskaamisessa, oli loistava osoitus tieteellisesti perustellun strategisen toiminnan leniniläisestä mestaruudesta. Neuvostoliiton voiton takeena ei ollut ainoastaan sen aineellinen mahti, Neuvostoarmeijan ja sotapäälliköiden tehokkaat ja taitavat sotatoimet, vaan myös aatteellisen aseen voima, kansan rajaton uskollisuus marxismi-leninismille.

Marxilais-leniniläinen teoria ja kaikki yhteiskuntatieteet ovat auttaneet NKP:tä kommunistisen rakennustyön ohjelman laatimisessa ja hyväksymisessä. Syventymättä yksityiskohtaisesti NKP:n ohjelmaan voimme todeta varmasti, että siinä on tosiaan muotoiltu täsmällisesti, leniniläisittäin ja tieteellisesti puolueen ja neuvostokansan tehtävät: kommunismin aineellis-teknisen perustan luominen, kommunististen tuotantosuhteiden kehittäminen ja kommunismin rakentajien uuden sukupolven kasvattaminen. Voisiko nykyisellä ja tulevalla sukupolvella olla sen ylevämpiä tehtäviä?

Kommunismin rakentaminen Neuvostoliitossa on uusi historiallinen askel maailman vallankumouksellisen uudistamisen tiellä, käänteentekevä vaihe ihmisyhteiskunnan kehityksessä. Kaikkien kansojen ja valtioiden poliittiseen elämään on juurtunut lujasti kaikkein humanistisin käsite, kommunismi, josta on tullut monimiljoonaisen neuvostokansan konkreettinen toimintaohjelma ja joka on siirtynyt teorian alalta käytännön reaaliselle maaperälle. Kommunismin rakentaminen merkitsee paitsi maailman perusteellista uudistamista myös tieteellisen kommunismin teorian laajaa kehittämistä, marxismi-leninismin opin käytännöllistä tarkistamista.

Kommunistinen puolue jatkaa sitä leniniläistä perinnettä, että ratkaistessaan taloudellisen ja kulttuurirakennustyön ajankohtaisia kysymyksiä se analysoi kriittisesti ilmiöitä, ottaa huomioon kommunistisen rakennustyön historialliset kokemukset ja käytännön ja voittaa rohkeasti kaikki sen eteen nousevat esteet ja ristiriidat. Esimerkkinä tällaisesta lähestymistavasta oli NKP:n Keskuskomitean lokakuun (1964) kokous, jossa analysoitiin yksityiskohtaisesti kaikki sosialistisen yhteiskunnan kehitykseen liittyvät taloudelliset ja poliittiset kysymykset. Kokouksen asiakirjoissa tehdyillä tieteellisillä yleistyksillä on suuri teoreettinen ja käytännöllinen merkitys sosialistisen talouden kehittämiselle, puolueen johtomenetelmien parantamiselle taloudellisen rakennustyön alalla sekä työväenluokan ja talonpojiston liiton lujittamiselle. NKP:n Keskuskomitean lokakuun kokouksella tulee eittämättä olemaan huomattava sija kommunistisen puolueen historiassa. Sen päätökset ovat vielä yhtenä todistuksena puolueen aatteellisesta ja organisatorisesta voimasta, sen horjumattomasta uskollisuudesta leniniläisille periaatteille ja perinteille. NKP:n 23. edustajakokous hyväksyi täydellisesti lokakuun kokouksen historialliset päätökset.

Kommunistinen puolue rakentaa ankaran tieteelliselle perustalle strategiansa ja taktiikkansa ja koko politiikkansa. Puolueen käytännöllinen toiminta ei pohjaudu eri yksilöiden subjektivistisiin toivomuksiin tai intuitiivisiin herätteisiin, vaan yhteiskuntakehityksen objektiivisiin lainomaisuuksiin, yhteiskunnan aineellisen ja henkisen elämän reaalisten

kehitystarpeiden syvälliseen tutkimiseen. Puolue tulee edelleenkin noudattamaan koettua leniniläistä suuntaa, kehittämään, rikastuttamaan ja johdonmukaisesti toteuttamaan tieteellisen kommunismin teoriaa. Tästä on takeena NKP:n 24. edustajakokous, joka arvioi niin suurenmoiseksi marxilais-leniniläisen teorian merkityksen. Yhteiskuntatieteiden tutkijoilla ei ole milloinkaan ollut ratkaistavanaan niin valtavia ja pulmallisia tehtäviä kuin nykyään. Siitä miten he täyttävät kansalaisvelvollisuutensa, riippuu monessa suhteessa yhteiskunnan edistys, neuvostokansan eteneminen kommunismia kohti.

* * *

Nykyään on kaikille selvää, miten tuntuvasti ja suotuisasti NKP:n 24. edustajakokous on vaikuttanut neuvostomaan elämän kaikkiin puoliin ja koko maailman kehitykseen. Voidaan liioittelematta sanoa, että se on avannut uuden jakson puolueen ja neuvostovaltion historiassa. Edustajakokouksen päätökset ovat tehneet valtavan vaikutuksen monikansallisen neuvostomaan kaikkien kansojen elämään ja luovaan työhön. Se on jättiläismäisenä tienviittana Neuvostoliiton kommunistisen rakennustyön taipaleella.

Sisäpolitiikan alalla edustajakokouksen merkitys ilmenee siinä, että se määritteli suunnan kommunistisen rakennustyön jatkamiseksi laajana rintamana, työväenluokan ja talonpojiston liiton lujittamiseksi, neuvostokansojen ystävyyden lujittamiseksi sekä sosialistisen demokratian ja valtiollisuuden kehittämiseksi. Edustajakokous määritteli puolueen poliittisen, organisatorisen, ideologisen ja teoreettisen työn tehtävät.

Edustajakokouksen päätökset, joissa olennoitui puolueen kollektiivinen järki ja kansanjoukkojen monitahoinen kokemus, avasivat näköaloja neuvostoyhteiskunnan etenemiselle kommunismiin ja tarjosivat tieteellisesti perustellun ohjelman maan tuotantovoimien ja koko talouselämän kehittämiseksi lähitulevaisuudessa. Puolueen edustajakokouksen leimaa-antavia piirteitä olivat leniniläinen optimismi, yksimielisyys kaikissa suurpolitiikan kysymyksissä, pyrkimys ratkaista positiivisesti elämän esiinnostamat uudet kysymykset ja suunnistautuminen tulevaisuuteen. Toimintansa marxismi-leninismin horjumattomalle pohjalle rakentavan NKP:n kumouksellinen henki ilmeni ennen kaikkea tässä. Erityisesti se ilmeni puolueen tieteellisessä asennoitumisessa tavattoman vaikean kommunistisen rakennustyön johtamiseen, realistisuudessa ja asiallisuudessa sekä kartutetun kokemuksen kriittisessä arvioinnissa ja etenevää liikettä haittaavien esteiden rohkeassa poistamisessa.

Ulkopolitiikan alalla edustajakokouksen merkitys oli siinä, että se hyväksyi rauhan, demokratian ja sosialismin puolesta käytävän aktiivisen, hyökkäyshenkisen taistelun ohjelman. Edustajakokous osoitti, että leniniläisen puolueen rivit ovat ehyet ja yhtenäiset, että puolue on uskollinen proletaarisen internationalismin periaatteille; edustajakokous esitti tärkeää osaa kommunististen ja työväenpuolueiden kokoamisessa marxismi-leninismin voitokkaan lipun alle.

Viime vuosina on elävässä järjestötyössä ja suurissa käytännön asioissa kasvanut aatteellisesti ja organisatorisesti lukuisa puolueen sekä neuvosto- ja talouselinten työntekijäkunta, joka on läheisesti yhteydessä kansaan ja tuntee hyvin kansan elintärkeät vaatimukset. Puolueen viisas leniniläinen politiikka ja herpaantumaton järjestötyö ovat antaneet mahdollisuuden käyttää laajalti hyväksi suurenmoista lahjakkuutta ja luovia voimia, jotka piilevät kansassa — yhteiskunnan aineellisten hyödykkeiden ja henkisten rikkauksien luojassa, kommunismin todellisessa rakentajassa.

Neuvostomaan yhteiskuntaelämä on vilkastunut ennen kaikkea siksi, että kommunistinen puolue nostaa rohkeasti esiin ja ratkoo yhä uusia yhteiskuntakehityksen ongelmia ja näkee selvästi lopullisen päämääränsä. Kommunistinen puolue puhdistaa päättävästi ja johdonmukaisesti teoriaa ja käytäntöä dogmatismin, vanhoillisuuden ja formalismin kuonasta ja hävittää sitä kuilua, joka aiemmin erotti teoriaa käytännöstä. Kehittämällä puolueen sisäisen elämän leniniläisiä normeja ja soveltamalla valtion hallinnon sekä puoluetyön kaikkiin renkaisiin demokraattisen sentralismin poh-

jalla tapahtuvan kollektiivisen johdon menetelmää kommunistinen puolue on laajentanut entisestään johtavaa osuuttaan ja solminut entistä läheisemmät yhteydet kansanjoukkoihin, joita se järjestää ja kokoaa taisteluun kommunistisen rakennustyön uusien voittojen puolesta.

V. MARXISMI-LENINISMI JA NYKYAIKAINEN TIETEELLISTEKNINEN KUMOUS

Aikakautemme tunnusomaisia piirteitä on kasvavien tuotantovoimien mahtavaan aineelliseen perustaan ja tiedemiesten valtaviin älyllisiin mahdollisuuksiin pohjautuvan tieteen ennen näkemättömän vauhdikas kehitys. Tämä merkitsee, että ihmiskunta on saavuttanut korkean tason henkisessä kehityksessään ja avaa yhä laajempia näköaloja luonnon salaisuuksien selvittämisessä sekä yhteiskuntakehityksen objektiivisten lainomaisuuksien syvällisessä tiedostamisessa.

Neuvostoliiton kartta antaa käsityksen siitä, miten valtavissa mitoissa kehitetään neuvostotiedettä. Neuvostoliiton Tiedeakatemian haaraosastoista, joita aikoinaan perustettiin kaikkiin liittotasavaltoihin, on jo kauan sitten tullut itsenäisiä akatemioita, tunnustuksen saaneita tieteellisiä keskuksia, joiden alaisena toimii tieteellisten tutkimuslaitosten laaja verkko. Ne ovat tosiaan sellaisia tieteen keskuksia, joita saattaisi kadehtia mikä maa tahansa. Tiedeakatemian haaraosastoja on monilla autonomisilla alueilla ja autonomisissa tasavalloissa sekä Neuvostoliiton suurimmilla, luonnonvaroistaan rikkailla talousalueilla. Kun tähän lisätään vielä itse tuotannon piirissä — teollisuudessa, rakennusalalla ja maataloudessa — toimivien tieteellisten tutkimuslaitosten laaja verkko, niin saadaan käsitys tieteen kehityksestä Neuvostoliitossa koko laajuudessaan.

Tiede on sellainen yhteiskuntakehityksen ala, jonka lainomaisuuksien ja kehityssuuntien selvittämisessä on ny-

kyään päästy jo melko pitkälle. Nykyään ei voida puhua tieteestä yleensä selvittämättä sen kahta tärkeintä puolta: ensinnäkin fundamentaalisten eli perustutkimusten merkitystä ja toiseksi sovellutusten merkitystä. Lähimenneisyydessä näitä kahta suuntaa ei erotettu niin selvästi toisistaan, vaan kuvallisesti sanoen ne tulivat hyvin toimeen saman katon alla, mutta nyt ne ovat saaneet oikeuden vaikuttaa täysin itsenäisinä.

Fundamentaalinen tiede eli »puhdas tiede», kuten Marx sitä nimitti, ei aina tuo nähtäville kauneuttaan tai suuruuttaan. Se osaa kätkeä laboratoriokokeiden »salakammioihin» alistamattoman ja verrattoman voimansa. Mutta kun tuo mahtava voima pääsee yhteiskuntakehityksen pinnalle ja paljastaa salaisuutensa, ihmiskunta tuntee heti sen tenhovoiman.

Sovellettu tiede on aina näkösällä, toiminnassa ja käytössä. Sen tulokset ovat aina näkyviä ja aistittavia vain siksi, että se on verrattomasti lähempänä aineellisen tuotannon piiriä. Sovellettu tiede on se kumouksellinen vipu, joka aineellistaa tieteen, jouduttaa sen uusien keksintöjen soveltamista tuotantoon ja kannustaa tieteellisteknistä edistystä. Sovelletun tieteen tehokkuudesta huolimatta ylivalta kuuluu sittenkin fundamentaaliselle tieteelle.

Tieteen kaksi suuntaa ovat tietysti elimellisesti sidoksissa toisiinsa. Mutta niillä on myös selvästi erottuva itsenäinen asema. On muistettava aina se eittämätön totuus, että fundamentaalinen tiede on mahtava voima, joka valmistelee ja avaa näköaloja tieteellisteknisen kumouksen kehittämiselle. Fundamentaalisella tieteellä on ollut kumouksellistava osuus sekä ennen että nyt. Jos siis aiomme voittaa kapitalistimaiden kanssa käymässämme tieteellisteknisessä kilpailussa, niin on noudatettava edelleenkin *päälinjaa, jona on fundamentaalisen tieteen entistä tehokkaampi kehittäminen ja lähentäminen sovellettuun tieteeseen sekä aineellisen tuotannon piiriin.*

Neuvostoliittolainen fundamentaalinen tiede on päässyt etusijalle monilla tärkeillä aloilla. Tieteen saavutusten pohjalla kansantalouden monilla aloilla on saavutettu huomattavaa edistystä. Luonnonvarojen laajan tutkimuksen ansiosta Neuvostoliitto on turvattu kaikilla hyödyllisillä mineraaleilla. *Tieteellisen kommunismin perustanlaskijat olettivat aikoinaan, että sen jälkeen kun vallankumoukselliset voimat saavat murretuksi kapitalismin kahleet ja hävitetyksi saman tien myös luokkien vastakohtaisuuden, ihmiskunta suuntaa kaikki ponnistuksensa luonnon valtoimien voimien alistamiseen ja sen ehtymättömien aineellisten lähteiden hyödyntämiseen yhteiskunnan, koko ihmiskunnan etua silmällä pitäen. Tieteellä on valtava osuus tämän tehtävän ratkaisemisessa.*

1. TIETEELLISTEKNISEN KUMOUKSEN JÄTTILÄISMÄINEN KEHITYS

Me elämme jättiläismäisen tieteellisteknisen edistyksen aikaa, jolloin kaikkien edistyksellisten yhteiskunnallisten voimien tahto ja järki on suunnattu luonnon valtoimien voimien alistamiseen. Siksi NKP, neuvostohallitus ja koko neuvostokansa pyrkivät mahdollisimman tehokkaasti vaikuttamaan suureen tieteellistekniseen edistykseen. Koko maailma tuntee neuvostoliittolaisten tiedemiesten merkittävät saavutukset matematiikan, fysiikan, kemian, geologian, biologian ja monien muiden luonnontieteiden sekä teknisten tieteiden kehittämisessä. Neuvostotiedemiehet ovat saavuttaneet loistavia tuloksia avaruuden valloittamisessa, maailmankaikkeuden tutkimisessa. Voidaan varmasti sanoa, että neuvostotieteellä ei ole milloinkaan ollut niin suotuisia kehitysmahdollisuuksia kuin nykyään. Sosialismin kaudella tieteellistekninen edistys on koko kansan asia, puolueen ja hallituksen alituisen huolenpidon kohde, yksi kommunismin puolesta käytävän taistelun ratkaisevista lohkoista. Neuvostokansa on valmis kehittämään tiedettä voimia ja varoja säästämättä. Tiedemiehet ovat varmoja siitä, että kansa sekä puolue ja hallitus tukevat heidän luovaa tieteellistä työtään.

Nykyään ihmiskunta on saavuttanut suuren tieteellisteknisen kumouksen historiallisen vaiheen, jolloin tapahtuu perusteellisia mullistuksia tuotannon piirissä ja yhteiskun-

taelämässä. Jokainen tieteen uusi saavutus tehostaa tieteen vaikutusta yhteiskuntaelämään ja jouduttaa teknistä sekä sosiaalista edistystä. Ihmiskunta on ennenkin kokenut tieteellisteknisiä kumouksia, mutta ne kaikki ovat olleet mittavuudeltaan verrattomasti pienempiä kuin nykyinen. Höyrykoneen tai sähkön keksimistä ei tietenkään voida verrata nykyisiin keksintöihin atomiytimen salaisuuksien selvittämisen, tietokoneen ja avaruusrakettien rakentamisen tai maailmankaikkeuden tutkimisen alalla. Siksi aikakautemme edistyksellisten yhteiskunnallisten voimien pyhänä velvollisuutena on varjella niin kuin silmäterää noita ihmiskunnan suuria aikaansaannoksia taantumuksellisten voimien hyökkäyksiltä, olkootpa ne lähtöisin mistä hyvänsä.

Nykyisen tieteellisteknisen kumouksen kaudella tieteellä on vuosi vuodelta yhä suurempi merkitys kansantalouden kehittämisessä ja koko yhteiskuntaelämässä. Meidän päivinämme on mahdotonta turvata talouden välttämätöntä kehitysvauhtia ilman laajoja tieteellisiä tutkimuksia ja niiden tulosten nopeaa soveltamista tuotantoon. Kahden yhteiskuntataloudellisen järjestelmän — sosialismin ja kapitalismin — välisen kilpailun lopputulos riippuu huomattavassa määrin siitä, kumpi niistä tulee kehittämään tehokkaammin tiedettä ja käyttämään sen saavutuksia yhteiskunnan aineellisessa ja henkisessä elämässä.

Nykyinen tieteellistekninen kumous ei tietenkään ole ajallisesti ja avaruudellisesti loputon: sillä on alkunsa ja loppunsa. Sitä mukaa kuin kartutettuja kokeellisia tietoja ammennetaan loppuun ja sovelletaan aineellisen tuotannon piiriin tieteellisteknisen kumouksen tuloksista tulee koko yhteiskunnan omaisuutta. Sen jälkeen on tarpeen jokin aika vähittäiseen kehitykseen, uusien kokeellisten tietojen ja periaatteellisesti uusien fundamentaalisten tieteellisten keksintöjen kartuttamiseen, jotta valmistettaisiin edellytykset uudelle vallankumoukselliselle harppaukselle, nykyistä valtavammalle tieteellistekniselle kumoukselle. Tulevan vallankumouksellisen harppauksen todennäköisenä perustana saatta olla biologia.

Nykyistä tieteellisteknistä kumousta arvioitaessa voidaan väittää, että se on saavuttanut jättiläismäisen laajuuden ja

tehokkuuden. Suurenmoisessa tieteellisteknisessä kilpailussa kapitalistimaiden kanssa sosialistisen maailmanjärjestelmän on pysyttävä etujoukkona ja voitettava tuo valtava ottelu kaikkien kansojen edistyksen ja sivistyksen hyväksi.

Neuvostoliitossa tunnustetaan yleisesti, että tiede osallistuu yhä suuremmassa määrin työprosessiin tärkeänä *tuotantovoimana.* Marx kirjoitti: »Kun tuotantoprosessista tulee *tieteen soveltamis*ala, niin, päinvastoin, myös tieteestä tulee tuotantoprosessin tekijä, niin sanoakseni sen funktio.»[218] Tämä Marxin tieteellinen ennustus pitää merkittävällä tavalla paikkansa. Nykyään tieteellisiä tutkimustöitä suoritetaan yhä määrätietoisemmin, jotta avattaisiin uusia teknisen edistyksen lähteitä, löydettäisiin uusia mahdollisuuksia tuotannon jyrkälle laajentamiselle, työn tuottavuuden kasvulle sekä neuvostokansan aineellisen ja kulttuurillisen elintason kohottamiselle.

Tässä yhteydessä herää luonnollisesti kysymys; mitä periaatteellisia muutoksia nykyinen tieteellistekninen kumous on aiheuttanut tieteen ja tuotannon keskinäisissä suhteissa?

Ensinnäkin uusimpien keksintöjen pohjalla tieteen uumenissa on syntynyt entistä täydellisempiä teknologisia prosesseja, uusia teollisuudenaloja ja uusia aineellisen tuotannon lajeja. Niinpä ydinfysiikan alalla tehtyjen tutkimusten tuloksena on syntynyt uusi teollisuudenala, ydinvoimatalous; kiinteän kappaleen fysiikan ja korkeapainefysiikan pohjalla on perustettu uusien puolijohteiden, keinotekoisten timanttien ynnä muiden uusien materiaalien tuotanto. Näiden saavutusten laaja hyväksikäyttö on aiheuttanut laadullisia muutoksia sellaisilla teollisuudenaloilla kuin radiotekniikan, radioelektroniikan ja kojeiden valmistuksen alalla. Polymeerikemia on tehnyt mahdolliseksi sellaisten keinotekoisten materiaalien tuotannon, joiden ominaisuudet voidaan säätää ennakolta. Monilla muillakin kansantalouden aloilla toteutetaan uudistuksia, jotka muuttavat työn luonnetta, kohottavat tuotantokulttuuria ja työn tuottavuutta.

Nykytieteen monimutkainen rakenne ja sen ennen näkemättömät mitat pakottavat kehittämään valtavan aineellisteknisen perustan tieteellisten tutkimusten suorittamiselle.

Siten on syntynyt kokonainen »tieteen teollisuus», joka käsittää jättiläismäisiä tieteellisteknisiä rakennelmia, monimutkaisia laitteita ja kojeita. Tuotannon kehitys vuorostaan asettaa tieteen ratkaistavaksi yhä uusia käytännöllisiä tehtäviä. Tieteen ja tuotannon keskinäinen rikastuttaminen on erottamattomana renkaana siinä yhtenäisessä ketjussa, jonka muodostavat ihmisen luontoon tekemät vaikutukset, ja se on nykyisen tieteellisteknisen kumouksen tunnusomaisia piirteitä.

Toiseksi korkeatasoisten kokeellisten tutkimusten pohjalla nopeutuu ennen näkemättömästi tieteen saavutusten hyväksikäyttö, nopeasti supistuvat tieteellisten keksintöjen ja niiden tuotantoon soveltamisen väliajat. Tätä tendenssiä vahvistavat lukuisat esimerkit. Niinpä valokuvauksen pohjana olevan periaatteen keksimisestä sen käytännölliseen toteutukseen kului toistasataa vuotta (1727—1839); puhelinyhteyden alalla kului vastaavasti vähän enemmän kuin 55 vuotta (1820—1876); radion 35 vuotta (1867—1902); tutkan 15 vuotta (1925—1940); television 12 vuotta (1922—1934); atomipommin 6 vuotta (1939—1945); matkaradion 5 vuotta (1948—1953) ja molekylaarielektronisten piirien 3 vuotta (1958—1961).

Lisäksi voidaan esittää englantilaisen tiedemiehen S. Lilleyn kaunopuheinen todistus siitä, että »kun maailma sai tietää vuonna 1945 atomipommista, niin kuuluisat tiedemiehet ja poliitikot ennustivat miltei yhteen ääneen, että tarvitaan ainakin 50 vuotta, jotta löydettäisiin keino 'atomin alistamiseksi' ja sen energian käyttämiseksi rauhanomaisiin tarkoituksiin. Mutta kesäkuussa 1954 Moskovan lähettyvillä pantiin käyntiin viiden tuhannen *kilowatin* tehoinen atomivoimalaitos».[219] Tieteellisten tutkimusten sekä konstruoinnin ja tuotantoon soveltamisen välinen aika jatkuvasti lyhenee. Tieteen saavutusten mahdollisimman nopea soveltaminen käytäntöön on tuotannon ja koko yhteiskuntaelämän edistyksen tärkein edellytys. Kommunistisen rakennustyön tarpeet velvoittavat lujittamaan jatkuvasti tieteen ja tuotannon välisiä yhteyksiä ja jouduttamaan yhteiskunnan edistystä.

Kolmanneksi tiede kehittyy nopeasti itse tuotantoprosessissa, kasvaa teollisuuden ja maatalouden alalla toimivien

tieteellisten laboratorioiden ja tutkimuslaitosten verkko, samanaikaisesti kansantalouden kaikilla aloilla lisääntyy tieteen työntekijöiden ja asiantuntijoiden ominaispaino. Yhä laajemmat työntekijäpiirit — yhteiskunnan perustuotantovoima — perehtyvät tieteeseen. Tieteen ja tuotannon lähentyminen jouduttaa tieteellisteknistä edistystä. Tieteen pääsuunnilla saadut teoreettisten tutkimusten tulokset tekevät mahdolliseksi kaikkien tuotantovälineiden tehokkuuden jatkuvan kohottamisen, tieteen ja tuotannon työntekijöiden älyllisten mahdollisuuksien lisäämisen ja entistä suotuisampien edellytysten luomisen uusille, edistyksellisimmille tieteellisille keksinnöille. Kaikkien näiden seikkojen ansiosta voidaan käyttää mahdollisimman tehokkaasti hyväksi luonnonvoimia ja -rikkauksia, muuttaa luonnonolosuhteita, parantaa maaperää, säännöstellä vesistöjä, vaikuttaa kasvi- ja eläinkunnan kehitykseen ja myöhemmin myös ilmastoon.

Neljänneksi jatkuvasti voimistuu tieteiden keskinäinen vuorovaikutus, varsinkin sellaisten, jotka aiemmin eivät ole olleet kosketuksissa toisiinsa tai joiden keskinäiset yhteydet ovat olleet heikot. Monien tieteenhaarojen keskinäinen vuorovaikutus ja tunkeutuminen toisiinsa tutkimisprosessissa sekä niiden käytännöllisessä soveltamisessa johtuu epäorgaanisen maailman ja elimellisen maailman perustana olevien ilmiöiden yhtenäisyydestä. Tästä antaa yleistetyn kuvan sellaisten uusien tieteenalojen kuin mm. biofysiikan ja biokemian synty. Kybernetiikka ilmentää keskitetysti monien tieteiden yhteyttä toisiinsa. Tämä uusi tieteen haara kehittää ohjausteoriaa inhimillisen toiminnan eri aloilla käyttäen hyväkseen sellaisia tieteitä kuin matematiikkaa, fysiikkaa, kemiaa, biologiaa, talousoppia, tietokonetekniikkaa jne. Nykyään on samanaikaisesti käynnissä myös tietojen herkeämätön eriytyminen, siksi tieteen kehitys ei pohjaudu ainoastaan eri tiedemiesten toimintaan, vaan myös monien laboratorioiden ja tutkimuslaitosten yhteistyöhön, etenkin monimutkaisia ongelmakomplekseja ratkaistaessa.

Viidenneksi tiede hakeutuu yhä laajemmin valtion ja talouselämän hallinnon kaikille aloille. Valtiota ja yhteiskuntaa johtaessaan NKP rakentaa varmalle tieteelliselle pohjalle yhteiskuntataloudellisten prosessien ohjauksen. Tä-

mä on sosialismin kauden suurimpia yhteiskuntakehityksen lainomaisuuksia. Kansantalouden tieteellisten johtomenetelmien kaikkinainen kehittäminen ja laaja soveltaminen suurentaa tiedemiesten osuutta ja vastuullisuutta. Neuvostotieteen tärkeimpiä tehtäviä on kehittää yhteiskunnan tuotannollisten, taloudellisten, sosiaalisten ja henkisten prosessien ohjauksen teoreettiset perusteet. Eri talousalat ja kansantalous kokonaisuudessaan ovat siinä määrin kasvaneet, että niitä voidaan johtaa vain ankaran tieteeliseltä pohjalta. Samalla on noussut erittäin kärkevänä kysymys tieteen johtoon tarvittavien työntekijöiden valmentamisesta.

Kuudenneksi tieteellistekninen kumous on tehnyt tieteestä nykyaikaisen aineellisen ja henkisen kulttuurin aktiivisesti vaikuttavan aineksen. Tiede on muuttanut tuotannon luonnetta ja vaikuttaa sitä paitsi yhä enemmän ihmisten yhteiskunnallisten suhteiden täydellistymiseen. Ennen kaikkea on muuttunut yhteiskunnallisen työn luonne: sekä teollisuudessa että maataloudessa se muuttuu nopeasti edistyvän täyskoneistamisen ja automaation pohjalla insinööri- ja teknikkokunnan työksi. Neuvostoliitossa ratkaistaan nykyään käytännöllisesti sellaisia yhteiskuntakehityksen suurongelmia kuin kaupungin ja maaseudun välisten sekä henkisen ja ruumiillisen työn välisten olennaisten eroavuuksien hävittäminen, työväenluokan ja talonpojiston välisten eroavuuksien täydellinen hävittäminen, jotta sosialistisen maan kaikista kansalaisista tulisi luokattoman kommunistisen yhteiskunnan työntekijöitä. Juuri tähän suuntaan kehittyy sosialistinen neuvostoyhteiskunta.

Antagonistisessa, riistoon perustuvassa yhteiskunnassa tieteellisteknisen kumouksen tulokset ja seuraamukset ovat hyvin ristiriitaisia, ja ne tehostavat monin verroin kapitalistisen tuotantotavan kielteisiä puolia.* Yhteiskuntasuhteiden sosialistinen uudistaminen taas tekee tieteellisteknisen edistyksen tietoisesti suunnitelluksi ja valvonnan alaiseksi prosessiksi, jonka lopullisena tarkoituksena on koko yhteiskunnan, sen jokaisen jäsenen hyvinvointi ja yksilön kaikinpuolinen kehitys. Ovat toteutuneet Leninin sanat siitä, että »vain sosialismi vapauttaa tieteen sen porvarillisista kahleista, pääoman orjuudesta, kapitalistisen, likaisen omanedun ajamisen orjamaisesta palvelemisesta»[220].

* Tunnettu länsisaksalainen sosiologi Rene König toteaa, että tekniikan kehitys ei ainoastaan tuo pakotuksen aineksia inhimilliseen työhön, vaan myös esineellistää yhteiskunnallisia suhteita entisestään.

2. TIETEELLISTEKNISEN EDISTYKSEN ON PALVELTAVA YHTEISKUNNALLISTA EDISTYSTÄ

Herkeämätön tieteellistekninen edistys on vasta asian yksi puoli. Toinen puoli moninaisuudessaan on se, että tieteellistekninen edistys on sekä ennen että nyt liittynyt läheisesti yhteiskunnalliseen edistykseen, koska se ei tapahdu erikseen yhteiskuntaelämästä. Sosialistisissa maissa tieteellisteknisen edistyksen tarkoituksena on edistyksellisimpien, täydellisimpien yhteiskuntasuhteiden vakiinnuttaminen ja kehittäminen, perusteellinen sosiaalinen edistys, joka vapauttaa ihmisen kaikkinaisesta luokkasorrosta ja tekee hänet riippumattomaksi valtoimista luonnonvoimista. Näitä kahta ilmiötä ei voida erottaa toisistaan.

Historia tarjoaa useita esimerkkejä siitä, miten jotkin sivistysvaltiot ja -kansat eivät olleet pystyneet käyttämään oikeaan aikaan hyväkseen suuria tieteellisteknisiä keksintöjä, vaan olivat joutuneet tavattoman vaikeaan asemaan. Tästä koitui traagisia seuraamuksia: takapajuisuuden ja ajan vaatimusten ymmärtämättömyyden sekä taantumusvoimien harjoittaman edistyksen vastustamisen vuoksi kokonaisia valtioita, mahtavia valtakuntia pyyhittiin pois maailmankartalta. Historia on tässä suhteessa ankarin ja armottomin tuomari. Venäjä oli vähältä joutua tällaisen katastrofin uhriksi. Sellaiset Euroopan valtiot kuin Englanti ja Ranska olivat jo 1700-luvulla saavuttaneet tieteellisteknisen edistyksen ansiosta huomattavan aseman, mutta Venäjä pysyi takapajuisuuden kahleissa. Sitä uhkasi kansallinen häviö. Lokakuun vallankumous pelasti Venäjän ja teki siitä mahtavan sosialistisen valtion.

Siitä pitäen kun tieteestä tuli erityinen yhteiskunnallisen toiminnan ala, sosiaalinen ja tieteellinen edistys ovat yleensä kulkeneet käsi kädessä kaikkien ristiriitojen, katastrofien ja sotien kautta. Euroopan kapitalistisen kehityksen esinäytöksenä olivat suuret maantieteelliset löydöt, jotka kannustivat tähtitieteen, taivaankappaleiden ja maallisten kappaleiden mekaniikan sekä hydrostatiikan ja hydrodynamiikan edistämiseen ja tekivät mahdolliseksi silloisen tieteellisteknisen kehityksen yleismaailmallisten kokemusten yleistämisen ja todellisen tutkimisen. Juuri noihin aikoihin laskettiin nykyaikaisen luonnontieteen perusta ja lujitettiin luonnontieteen välittömiä yhteyksiä tuotantoon.

Silloisen tieteen kehitys myötävaikutti kapitalistisen tuotannon tekniseen uudelleenjärjestelyyn sekä aineellisten edellytysten luomiseen tuotantovoimien nopealle kasvulle. Tästä puhui vakuuttavasti Englannissa tapahtunut teollinen kumous, joka vakiinnutti kapitalistisen tuotantotavan. Siitä lähtien tiedettä alettiin kehittää huomattavasti nopeammin, sillä tiede osoittautui edulliseksi pääomansijoitusalueeksi, mikä kävi yhä ilmeisemmäksi. Engels sanoi, että »ainoastaan yksi sellainen tieteen hedelmä kuin James Wattin höyrykone antoi maailmalle ensimmäisten viidenkymmenen olemassaolovuotensa aikana enemmän kuin maailma oli alusta alkaen kuluttanut tieteen kehitykseen»[221]. Myöhempi todellisuus on kuitenkin osoittanut, että tieteen kehitystä rajoittavat syyt piilevät pääasiassa yhteiskunnallisissa oloissa, kapitalististen suhteiden järjestelmässä. Tässä yhteydessä on sopivaa tarkastella muutamia nykyisen tieteellisteknisen kumouksen erikoisuuksia, mm. sen yhteyttä nykymaailmassa tapahtuviin *sosiaalisiin* prosesseihin.

Ensimmäinen erikoisuus on se, että nykyinen tieteellistekninen kumous on käynnissä aikana, jolloin tapahtuu vallankumouksellinen siirtyminen kapitalismista sosialismiin. Aiemmat tieteellistekniset kumoukset tapahtuivat feodalismista kapitalismiin siirryttäessä tai kapitalismin kaudella, ja ne johtivat kapitalismin vakiintumiseen. Nykyinen tieteellistekninen kumous, joka on suuren vallankumousprosessin eräs puoli, lujittaa viime kädessä sosialismin asemia ja on yksi sosialismin yleismaailmallisen voiton ehdoista.

Toinen erikoisuus on se, että tietyssä mielessä nykyinen tieteellistekninen kumous on kahden erityyppisen järjestelmän, sosialistisen ja kapitalistisen järjestelmän, välisen taistelun kenttä. Tieteellisteknistä kumousta, sen tuloksia ja yhteenvetoja voivat käyttää sekä edistysvoimat sivistyksen ja tulevan kukoistuksen hyväksi että taantumusvoimat ilkeämieliseen väkivallantekoon ja hävitykseen. Tieteen ja tekniikan alalla on käynnissä kahden järjestelmän valtava kilpailu. Kumpikin järjestelmä luonnollisesti pyrkii voittamaan kilpailun ja lisäämään mahtiaan. Tämä aiheuttaa poikkeuksellisen kärkevän taistelun tieteellisteknisen kumouksen pohjalla ja osoittaa, että tekninen edistys on erittäin läheisessä yhteydessä yhteiskunnalliseen edistykseen.

Kolmantena erikoisuutena on nykyisen tieteellisteknisen kumouksen kaikkikäsittävä luonne. Aiemmin tällaisia kumouksia tapahtui tieteen tai tekniikan eri aloilla, mutta nykyinen kumous on tunkeutunut kaikille tieteen ja tekniikan aloille, se käsittää koko tuotannollisen ja talouselämän piirin. Siksi jokainen uusi keksintö kiihdyttää tieteellisteknistä edistystä. Samalla tieteessä tapahtuva kumous ja tuotannon kumous liittyvät elimellisesti yhtenäiseksi vallankumousprosessiksi, jonka kulussa tiede vaikuttaa yhä aktiivisemmin yhteiskuntataloudellisen kehityksen kaikkiin puoliin ja avaa sille uusia näköaloja.

Tieteellisteknisen kumouksen sosiaaliset seuraamukset käyvät yhä kouraantuntuvammiksi, vastaavasti lisääntyy myös marxilais-leniniläisen teorian merkitys kaikille muille tiedonaloille sekä ihmisten käytännölliselle toiminnalle. Oikean yhteiskuntateorian tarve on lisääntynyt paitsi sosialistisissa myös kapitalistisissa maissa, joissa yhä suurempi määrä edistyksellisiä intellektuelleja, julkisuuden toimihenkilöitä ja tavallisia työläisiä pyrkii sekä tieteellistekniseen että yhteiskunnalliseen edistykseen.

Kumpi on ensisijainen, tieteellisteknin enkö vai yhteiskunnallinen edistys?

Marxistit-leninistit tarkastelevat tätä kysymystä dialektisesti, eri puolien keskinäisen yhteyden ja keskinäisen riippuvuuden kannalta ja ehdottomasti luokkakannalta. Wilhelm Liebknecht kirjoitti Marxin kanssa käymästään keskus-

telusta (noin vuonna 1850), joka koski tieteellisteknisen kumouksen arviointia: »Kosketelimme kerran luonnontieteen aluetta; Marx puhui ironisesti Euroopassa voitokkaana vallitsevasta taantumuksesta, joka kuvittelee murskanneensa vallankumouksen, mutta ei aavistakaan, että luonnontieteen saavutukset valmistelevat uutta vallankumousta. Hänen ylhäisyytensä 'höyry', joka viime vuosisadalla teki täydellisen mullistuksen koko maailmassa, on nyt poistumassa näyttämöltä ja luovuttaa sijansa verrattomasti voimakkaammalle vallankumoukselliselle — sähkökipinälle. Marx kertoi minulle tavattoman innokkaasti, että Regentstreetissa on jo muutamia päiviä ollut näytteillä sellaisen sähkökoneen malli, joka panee liikkeele junan. 'Nyt ongelma on ratkaistu; tulokset ovat lukemattomat. *Taloudellista vallankumousta seuraa väistämättömästi poliittinen, sillä jälkimmäinen on vain edellisen ilmaus.*'»[222]

Se oli tosiaan nerokas ennakkonäkemys. Hänen ylhäisyytensä höyry mullisti tosiaan täydellisesti paitsi aineellista perustaa myös koko yhteiskunnallisen elämänjärjestyksen. Engels sanoi erittäin sattuvasti höyryn vallankumouksellisesta voimasta. Artikkelissaan »Itävallan lopun alku» hän kirjoitti: »'Minut ja Metternichin se (Itävalta. — S. T.) vielä kestää', sanoi edesmennyt keisari Frans. Se kesti kyllä Ranskan vallankumouksen, Napoleonin ja heinäkuun myrskyt. Mutta *höyryä* se ei kestä. Höyry on raivannut itselleen tien Alppien ja Böhmerwaldin ylitse, se on riistänyt Tonavalta sen merkityksen, höyry on horjuttanut perustuksia myöten Itävallan barbaarisuutta ja hävittänyt siten maapohjan Habsburgien hallitsijasuvun jalkain alta.

Eurooppalaisella ja amerikkalaisella yleisöllä on tällä hetkellä tilaisuus seurata mielihyvin, miten höyrykoneen pyörät ruhjovat Metternichiä ja koko Habsburgien hallitsijasukua, miten Itävallan monarkiaa silpovat palasiksi sen omat veturit. Se on aika hupainen nähtävyys.»[223]

Marx ja Engels eivät voineet analysoida yksityiskohtaisesti *sähkövoiman* merkitystä aineellisen perustan luomiselle ja yhteiskuntaelämälle, niin kuin he analysoivat höyrytaloutta koneineen ja suurteollisuuksineen. Sähkövoiman käyttöä alettiin kokeilla heidän elämänsä loppuaikoina. Sittenkin he seurasivat tarkkaavaisesti Michael Faradayn kokeita; vuonna 1831 tämä oli keksinyt sähkömagneettisen induktion lain, jonka perusteella myöhemmin kehiteltiin menestyksellisesti sähkömoottoria. Marx ja Engels seurasivat kiinnostuneina ranskalaisen insinöörin ja tiedemiehen Marcel Deprez'n kokeita. Deprez keksi suurjännitevirran sekä sähkövoiman siirtämismahdollisuuden. Kun Pariisissa 1881 pidetyssä ensimmäisessä sähköalan maailmankongressissa suurin osa silloisista tiedemiehistä julisti kevytmieliseksi Deprez'n väitteen, että ohuita voimansiirtojohtoja myöten voidaan siirtää sähkövoimaa kuinka suuret määrät hyvänsä ja kuinka kauas hyvänsä, niin Marx ja Engels puolustivat päättävästi Deprez'tä ja ensimmäisinä arvostivat hänen nerokkaan keksintönsä.

Engels kirjoitti: »Marx piti tiedettä historiallisena liikevoimana, vallankumouksellisena voimana. Niin suuresti kuin hän iloitsikin jonkin teoreettisen tieteen alalla tehdystä uudesta keksinnöstä, vaikka sen käytännöllistä soveltamista ei voitu edes ennustaa, oli hänen riemunsa verratonta, kun oli kyse keksinnöstä, joka vaikutti heti kumouksellisesti teollisuuteen ja historialliseen kehitykseen yleensä. Niinpä hän seurasi tarkasti sähköalalla tehtyjen keksintöjen kehitystä ja aivan viime aikoina Marcel Deprez'n keksintöjä.»[224]

Marx ja Engels totesivat siis ensimmäisinä, että höyryvoimatalouden tilalle tulee uusi mahtava voima, sähkövoima, joka aiheuttaa jättiläismäisen mullistuksen paitsi yhteiskunnan aineellisessa perustassa myös koko yhteiskuntataloudellisessa järjestelmässä. He näkivät selvästi, että tuotantovoimat eivät enää mahdu porvarillisen järjestelmän puitteisiin ja että yhteiskunnallisen räjähdyksen uutena varmana tukena tulee olemaan aineellinen perusta.

Lenin vei kunniallisesti loppuun sen, mitä Marx ja Engels eivät ehtineet tehdä. Kun 1900-luvun alussa kaikkialla alettiin puhua fysiikan kriisistä, materian »katoamisesta», molekyylin sisäisen energian hupenemisesta, niin Lenin osoitti varmasti, että sähkövoimatalouden turvin ihmiskunta oppii käyttämään hyväkseen ehtymättömiä luonnonvoimia atomin sisäisen energian pohjalta, mikä aiheuttaa väistämättömästi ennen näkemättömän mullistuksen kaikilla elämän

aloilla. Ja kun Lokakuun suuri sosialistinen vallankumous oli voittanut, Lenin kirjoitti sen lippuun: *»Kommunismi on neuvostovalta plus koko maan sähköistäminen.»*[225]

Voimme siis todeta, että yhteiskunnallisen ajattelun historiassa tieteellisen kommunismin perustanlaskijat näkivät ensimmäisinä ja perustelivat tieteellisesti sen, että tieteellistekninen ja yhteiskunnallinen edistys ovat elimellisessä yhteydessä toisiinsa. He näkivät selvästi myös sen, että tieteellistekniset mullistukset edistävät parhaiten niiden yhteiskuntapoliittisten voimien virkoamista ja muovautumista, jotka panevat ehdottomasti täytäntöön historian oikeudenmukaisen tuomion vapauttaakseen koko ihmiskunnan orjuudesta ja sorronalaisuudesta. *Siksi erehtyvät pahasti ne, jotka pitävät tieteellisteknisiä mullistuksia irrallisina yhteiskunnallisista mullistuksista ja jotka kuvittelevat nykyisen tieteellisteknisen kumouksen ikuiseksi, loputtomaksi prosessiksi. Tuollaisia käsityksiä kannattavat teoreetikot vaikuttavat tahtoen tai tahtomattaan lamauttavasti edistyksellisiin vallankumouksellisiin voimiin saadakseen ne luopumaan perinpohjaisten yhteiskunnallisten mullistusten toimeenpanosta.*

Nyky-yhteiskunnassa tapahtuu tosiaan valtavia sosiaalisia muutoksia. Mutta yhteiskunta kehittyy sittenkin siihen suuntaan, jonka tieteellisen kommunismin perustanlaskijat määrittelivät nerokkaasti ennakolta. He todistivat, että työväenluokka on se ainoa luokka maailmassa, joka pystyy turvaamaan sen, että tekninen edistys palvelisi yhteiskunnallista edistystä, auttaisi työtätekeviä vapautumaan riistosta ja orjuudesta. Engels kirjoitti, että »mitä pelottomammin ja ennakkoluulottomammin tiede menettelee, sitä enemmän se on sopusoinnussa työläisten etujen ja pyrkimysten kanssa».[226] *Työväenluokka on edelleenkin järjestynein, vallankumouksellisin, uudistushaluisin ja voitokkain luokka.*

Porvaristo on tässä suhteessa tavattoman itsekäs. Sekin kannattaa teknistä edistystä, mutta sellaista edistystä, joka turvaisi sen voittojen lisääntymisen aiheuttamatta syvällisiä sosiaalisia muutoksia. Porvariston vanhoilliset piirteet tulivat esiin jo aiemminkin, sen »parhaina» herruusaikoina, mutta nykyään porvaristosta on tullut paitsi entistä vanhoillisempi myös entistä taantumuksellisempi. Ottakaamme esimerkiksi imperialistisen porvariston käyttäytyminen Aasian, Afrikan ja Latinalaisen Amerikan maissa. Se ei halua luopua hiventäkään luokkaetuoikeuksistaan. Imperialistinen porvaristo on esiintynyt aina ja kaikkialla, eikä vain mainituissa maanosissa, diktaattorina, kansojen vapauden, edistyksen ja vapautusliikkeen tukahduttajana. Objektiiviset historianprosessit ovat kuitenkin armottomia. Historia opettaa, että siellä missä teknistä edistystä ei ole seurannut yhteiskunnallinen edistys, on tekninen edistys kieroutunut ja lopulta tyrehtynyt kehitysmahdollisuuksien puutteessa. Silloin taas, kun tekniseen edistykseen on liittynyt yhteiskunnallinen edistys, on tiede kehittynyt vauhdikkaasti ja yhteiskuntakehitys on ollut joutuisaa.

Tieteellistekninen edistys jouduttaa yhteiskunnan tuotantovoimien kasvua. Näin ollen antagonistisissa yhteiskuntamuodostumissa se kärjistää yhteiskunnan tuotantovoimien ja tuotantosuhteiden välistä ristiriitaa. Tämä johtaa lopulta tuotantosuhteiden vallankumouksellisiin muutoksiin, mikä vuorostaan raivaa tietä tuotantovoimien kasvulle. Aikoinaan tieteellistekninen edistys ja siihen liittynyt yhteiskunnallinen edistys johtivat yhteiskuntataloudellisen järjestelmän vakavaan uudistamiseen, joka päättyi kapitalismin valtaantuloon. Aivan samoin myöhemmässäkin vaiheessa nämä ilmiöt ovat johtaneet vanhojen, kapitalististen tuotantosuhteiden hävittämiseen ja niiden uusien, sosialististen tuotantosuhteiden luomiseen, joiden pohjalle kolmasosa maapallon väestöstä rakentaa nykyään elämäänsä.

Ihmiskunnan historia todistaa siis vakuuttavasti, että todellinen tieteellistekninen edistys on ajateltavissa vain yhdessä yhteiskunnallisen edistyksen kanssa. Punoutuen yhtenäiseksi valtavaksi prosessiksi nämä ilmiöt vuorostaan panevat liikkeille paitsi laajoja sivistyneistöpiirejä myös miljoonaisia työläis- ja talonpoikaisjoukkoja kaikissa maanosissa. Näin on ollut ennen ja näin tapahtuu myös meidän päivinämme.

Nykyiseen tieteellistekniseen kumoukseen liittyy siirtomaajärjestelmän lopullinen hajoaminen, Aasian, Afrikan ja Latinalaisen Amerikan sorrettujen kansojen liike kansallisen ja sosiaalisen vapautuksensa puolesta. Mitkään voimat eivät

voi pysäyttää tätä suurta vallankumouksellista prosessia. Se tulee laajenemaan ja lujittumaan, kunnes sorretut kansat saavuttavat täydellisen poliittisen, taloudellisen ja henkisen vapauden sekä tasa-arvoisuuden.

Pääoman maissa tieteellistekninen kumous johtaa työväenluokan ja kaikkien edistyksellisten voimien yhteenliittymiseen. Imperialismi kokee kovaa painostusta, joka syövyttää sen lahoa yhteiskuntataloudellista perustaa, nopeasti kypsyvät objektiiviset edellytykset ja subjektiiviset tekijät, jotka helpottavat vallankumouksellisten voimien voitokasta taistelua. Kapitalistimaissa tieteellistekninen kumous aiheuttaa samalla prosesseja, jotka vaikuttavat tuntuvasti yhteiskunnan sosiaaliseen rakenteeseen, luokkien voimasuhteisiin; toisaalta se luo edellytyksiä työtätekevien imperialisminvastaisen liiton lujittumiselle ja toisaalta tietyn perustan opportunismin sekä porvarillisen ideologian vaikutuksen leviämiselle työväenluokan keskuuteen.

Tieteellistekninen edistys aiheuttaa joukkomittaisen ammatinvaihdon. Nykytekniikka kaipaa lukutaitoista ja hyvän valmennuksen saanutta työläistä. Kapitalistisessa yhteiskunnassa tämä prosessi johtaa varsinkin vanhempiin ikäluokkiin kuuluvien työläisten osan syrjäyttämiseen tuotannosta. Syntyy kokonainen kerros »ylijäämäihmisiä», joilla ei ole mahdollisuutta käyttää voimiaan ja kykyjään. Huomattavalla osalla nuorisoa ei ole mahdollisuutta saada tarvittavaa koulusivistystä ja nykyvaatimusten mukaista ammattitaitoa, joten sen on lähdettävä elämäntaipaleelle työttömänä ja ilman minkäänlaisia tulevaisuudennäköaloja. Se voidaan yhtä hyvin saada mukaan joko tietoiseen vallankumoustoimintaan tai anarkistisiin kapinayrityksiin.

Neuvostoliitossa tieteellistekninen edistys on täysin sopusoinnussa sen suuren yhteiskunnallisen edistyksen kanssa, joka johtaa neuvostoyhteiskuntaa inhimillisen sivistyksen huipuille. Se palvelee uudentyyppisen, kommunistisen yhteiskunnan rakentamisen asiaa. Sosialismi avaa rajoittamattomia mahdollisuuksia tieteen ja tekniikan kehittämiselle ja turvaa niiden nopeamman edistämisvauhdin, kuin yksikään sosialismia edeltänyt yhteiskuntajärjestelmä on turvannut. Tästä selittyykin se hämmästyttävä tosiasia, että läheisessä

menneisyydessä yksi teknis-taloudellisessa ja kulttuurillisessa suhteessa takapajuisimpiin kuulunut Euroopan maa on neuvostovallan kaudella tehnyt aimo harppauksen kehityksessään ja noussut edistyksellisimmän tieteen ja tekniikan maaksi.

Tieteellistekninen kumous on niitä aloja, joilla tuntuu selvimmin ja vakuuttavimmin sosialistisen yhteiskuntajärjestelmän paremmuus kapitalistiseen verraten. Olisi kuitenkin anteeksiantamatonta pitää yksinkertaisina tämän alan tehtäviä. Vaikka neuvostotieteen ja -tekniikan saavutukset ovatkin suuria ja vaikka neuvostotieteellä onkin varmat avainasemat monilla tärkeillä tieteenaloilla nykymaailmassa, Neuvostoliiton on ratkaistava vielä uusia valtavia tieteellisteknisen kumouksen tehtäviä. On tärkeää ymmärtää syvällisesti maailmassa käynnissä oleva suuri tieteellistekninen kumous koko monimutkaisuudessaan.

Olisi väärin tarkastella yksipuolisesti suuria ja syvällisiä, koko elämää uudistavia prosesseja. Muistettakoon että tieteellistekninen edistys ei palvele ainoastaan yhteiskunnallisen edistyksen, kommunismin asiaa, vaan sen saavutuksia käyttävät laajalti hyväkseen myös imperialistiset valtiot kartuttaakseen taloudellista ja sotilaallista mahtiaan*, saavuttaakseen taantumukselliset ja ihmisyydenvastaiset tarkoitusperänsä. Siksi elämä ja kommunistisen rakennustyön edut vaativat, että kaikkia tieteenaloja kehitettäisiin vauhdikkaammin, että niiden saavutuksia käytettäisiin nopeammin ja tehokkaammin sosialistisen yhteiskunnan tuotantovoimien kehittämiseen, jotta tieteellisteknisen kumouksen aikaansaannokset nivoutuisivat mahdollisimman täydellisesti sosialismin etuisuuksiin.

3. MARXISMI-LENINISMI EDUSTAA AIKAKAUTEMME EDISTYKSELLISINTÄ YHTEISKUNNALLISTA AJATTELUA

Jotta voitaisiin ymmärtää syvällisemmin tieteellisteknisen ja yhteiskunnallisen edistyksen merkitys, on tiedettävä,

* Tunnetaan esim., että 80—90% USA:n hallituksen tutkimustöihin tarkoittamista menoista on joko suoraan tai välillisesti sotilaallisluonteisia.

mihin se pohjautuu, mikä on se maaginen voima, joka on jo vuosisatoja ohjannut yhteiskuntakehitystä eteenpäin. Tuona liikkeellepanevana voimana on eittämättä tuotantovoimien ja ihmisten tuotannollisten suhteiden kehitys. Mahtavana kiihdyttäjänä suurissa uudistusprosesseissa on kuitenkin ollut sekä ennen että nyt *edistyksellinen yhteiskunnallinen ajattelu.* Se on yhteiskuntakehityksen välitön tuote, mutta samalla se on innoittanut ja jouduttanut yhteiskuntakehitystä viitoittamalla sille uusia suuntia ja avaamalla uusia näköaloja.

Tieteelliset ja tekniset keksinnöt vaikuttavat yhteiskunnallisiin prosesseihin muuttamalla vähitellen yhteiskunnallista tajuntaa, muuttamalla luontoa ja yhteiskuntaa sekä tuotantovoimien kehitystä koskevia katsomuksia. Historia osoittaa, että tässä prosessissa edistykselliselle yhteiskunnalliselle ajattelulle kuuluvat avainasemat; se on tavallaan yhteiskuntakehityksen puskuri, se valmistelee ja ohjaa tieteellisteknistä ja yhteiskunnallista edistystä. Kapitalismista sosialismiin siirtyminen liittyy elimellisesti paitsi tieteellistekniseen myös yhteiskunnalliseen, aatteelliseen vallankumoukseen. Kasvavien tuotantovoimien ja aikansa eläneiden kapitalististen tuotantosuhteiden välisen ristiriidan pohjalla syntyy uusia, edistyksellisiä aatteita, jotka mobilisoivat ihmisiä taisteluun noita aikansaeläneitä suhteita vastaan.

Lenin totesi aikanaan, että »koneellinen suurteollisuus, joka keskittää suuria työläisjoukkoja yhteen paikkaan, uudistaa tuotantotapoja, hävittää kaikki luokkien välisiä suhteita hämänneet perinnäiset, patriarkaaliset verhot ja koristukset, johtaa aina yhteiskunnallisen huomion kiintymiseen näihin suhteisiin, yhteiskunnallisen valvonnan ja säännöstelyn yrityksiin».[227] Tieteellisteknisen kumouksen kaudella koko kapitalistisessa maailmassa rikkoutuu armottomasti kaikki vanhoillinen ihmisten elämäntavassa, mutta samalla alkaa liikehtiä heidän ajattelutapansa, mielenlaatunsa, ja silloin kypsyvät edellytykset yhteiskunnalliselle vallankumoukselle.

Uudet yhteiskunnalliset aatteet ja teoriat edeltävät sosiaalista kumousta ja ovat yhtenä sen edellytyksistä. Siis uusien yhteiskunnallisten teoriain synty ja niiden heijastuminen ihmisten tajunnassa, tieteen realisoituminen aineellisen tuotannon piirissä ja yhteiskunnallisten suhteiden uudistuminen ovat vain yhteiskunnan edistystä jouduttavan yhtenäisen prosessin eri puolia. Edistyksellinen yhteiskunnallinen ajattelu, ihmisten yhteiskunnallinen tajunta on aina esittänyt tärkeää osaa kaikissa perusteellisissa uudistuksissa, siis myös tieteellisteknisissä, ja varsinkin suurissa yhteiskunnallisissa mullistuksissa. Tämä on aivan luonnollista. Edistykselliset yhteiskunnalliset aatteet mobilisoivat ja järjestävät ihmisiä vallankumoukselliseen toimintaan, ihmiset taas luovat historiaa, mm. tieteenkin historiaa. Ideologinen vallankumous jouduttaa, tehostaa ja kehittää tieteellisteknistä ja yhteiskunnallista edistystä.

Ottakaamme esimerkiksi 1700-luvun feodaalinen Ranska, joka oli vuosikausia lamatilassa. Kuka antoi sille sysäyksen eteenpäin, kohti edistystä ja sivistystä? Tietenkin edistyksellinen yhteiskunnallinen ajattelu, pääasiassa materialistit-ensyklopedistit, jotka vastasivat huomattavassa määrin maan historiallisen kehityksen esiinnostamiin pulmallisiin kysymyksiin. Yhteiskunnallisen ajattelun lento myötävaikutti luonnontieteiden ja yhteiskuntatieteiden kehitykseen sekä kansanjoukkojen poliittisen aktiivisuuden nousuun. Se valmisti maaperää tekniselle edistykselle ja suurelle yhteiskunnalliselle vallankumoukselle. Ranskasta tuli silloin muutaman vuosikymmenen aikana yksi voimakkaimmista ja vaikutusvaltaisimmista Euroopan maista.

Saksa oli 1800-luvun alussa pirstottu feodaalinen valtio. Kuka antoi sille sysäyksen eteenpäin? Taaskin edistyksellinen yhteiskunnallinen ajattelu: 1700-luvun lopussa vaikuttaneet saksalaiset valistajat ja aikanaan edistyksellinen saksalainen klassinen filosofia vilkastivat yhteiskunnallista aktiviteettia, mikä niin ikään myötävaikutti feodaalisen pirstoutuneisuuden hävittämiseen sekä maan taloudelliseen nousuun.

Kuka herätti Venäjän vallankumoukselliset voimat? Edistyksellinen yhteiskunnallinen ajattelu: ensimmäiset vallankumoukselliset demokraatit, joukko 1800-luvun valistajia ja sitten suuri leniniläinen bolševikkipuolue, sen luokan etujoukko, jonka tehtävänä on maailman sosialistinen uudista-

minen. Marxilaisuuden ja Leninin aatteiden levittäjät nostivat taisteluun maan mahtavimman yhteiskuntapoliittisen voiman, tsaristisen järjestelmän kahlehtiman työväenluokan. Nimenomaan he suuntasivat Venäjän teknisen ja yhteiskunnallisen edistyksen tielle. He antoivat niin voimakkaan sysäyksen, että Venäjästä tuli sosialismin synnyinmaa, koko maailman edistyksen olennoituma aikakaudellamme.

Historian kumoamattomien tosiasioiden perusteella voidaan sanoa, että kaikkina aikoina yhteiskuntaa edistykselliseen liikkeeseen kannustavana voimana on ollut edistyksellinen yhteiskunnallinen ajattelu, joka on kuvastanut aikansa sosiaalisia ristiriitoja. Historia todistaa myös sen, että luonnontieteiden kehitys ja tieteellistekninen edistys ovat aina olleet läheisessä vuorovaikutuksessa yhteiskuntatieteiden kehityksen kanssa ja kokeneet edistyksellisen yhteiskunnallisen ajattelun, edistyksellisen filosofian antoisan vaikutuksen. Kopernikuksen ja Galilein suuret keksinnöt liittyivät eittämättä hyvin läheisesti renessanssikauden humanistisiin aatteisiin sekä yhteiskuntakehityksen teorioihin, joiden synty oli merkittävä vaihe edistyksellisen yhteiskunnallisen ajattelun kehityksessä.

1700-luvun lopulla ja koko 1800-luvun kuluessa tiede saavutti yhä uusia suurvoittoja. Luonnontiede ja tekniikka ottivat jättiläismäisiä askelia eteenpäin. Höyryvoiman tilalle tuli uusi kumouksellinen voima, sähkö. Tämä kehitys liittyi edistykselliseen yhteiskunnalliseen ajatteluun, ennen kaikkea filosofiseen materialismiin. Myöhemmin Lenin kirjoitti tuosta kaudesta: »Euroopan koko uusimman historian aikana ja varsinkin 18. vuosisadan lopulla Ranskassa, jossa käytiin ratkaiseva taistelu kaikenlaista keskiaikaista rojua vastaan, laitoksissa ja aatteissa vallinnutta feodaalista taantumusta vastaan, materialismi osoittautui ainoaksi johdonmukaiseksi, kaikille luonnontieteiden opeille uskolliseksi, taikauskoisuudelle, tekopyhyydelle yms. vihamieliseksi filosofiaksi.»[228]

Lenin totesi, että materialismilla oli suuri vallankumouksellinen merkitys luonnontieteiden ja yhteiskuntatieteiden kehitykselle sekä tieteellistekniselle ja yhteiskunnalliselle edistykselle. Saatuaan voiton porvaristo hylkäsi filosofisen

materialismin lipun. Herruutensa puolustamiseksi se turvautui monenlaisiin idealismin muotoihin. Porvariston hylkäämä filosofinen materialismi kehittyi kuitenkin edelleen ja täydellistyi. Johdonmukaistuessaan se vaikutti yhä kumouksellistavammin tieteen edistykseen ja yhteiskuntakehitykseen.

Edistyksellisen yhteiskunnallisen ajattelun huippusaavutuksena sekä luontoa, yhteiskuntaa ja ajattelua tutkivan tieteen aiemman ja nykyisen kehityksen lainomaisena tuloksena on marxilais-leniniläinen teoria, joka on muokannut kriittisesti inhimillisen kulttuurin ja tieteen suuren edistyksellisen perinnön ja tehnyt sen perusteella yleistäviä yhteenvetoja. Dialektinen ja historiallinen materialismi ovat syntymästään alkaen vaikuttaneet yhä tehokkaammin kaikkien yhteiskunta- ja luonnontieteiden kehitykseen.

Dialektinen ja historiallinen materialismi on kirkas ja voimakas valonheittäjä, joka valaisee aineellisen maailman pulmallisia ja tutkijoitaan odottavia etäisyyksiä ja syvyyksiä. Nykyaikainen luonnontiede samoin kuin myös aiempi kaipaa tietysti materialistisia, filosofisia johtopäätöksiä. Luonnontieteiden jatkuva edistys edellyttää, että marxilais-leniniläinen filosofia vaikuttaisi yhä tehokkaammin johtavana metodologiana näiden tieteiden kehitykseen. Lenin kirjoitti: »Meidän on käsitettävä, että ilman painavaa filosofista perustelua mitkään luonnontieteet, mikään materialismi eivät kestä taistelua vastustaessaan porvarillisten aatteiden rynnistystä ja porvarillisen maailmankäsityksen eheyttämistä. Voidakseen kestää tämän taistelun ja käydä sen menestyksellisesti loppuun luonnontieteilijän on oltava nykyajan materialisti, Marxin edustaman materialismin tietoinen kannattaja, toisin sanoen dialektinen materialisti.»[229]

Dialektiseen ja historialliseen materialismiin pohjautuva marxilainen tiede on jo toistasataa vuotta raivannut ihmiskunnalle yhä uusia näköaloja kaikkein täydellisimmän ja kaikkein humanistisimman yhteiskuntaelämän rakentamiseksi maan päälle. Yhteiskuntakehitys on jo enemmän kuin sata vuotta noudattanut järkähtämättömästi marxismi-leninismin klassikkojen tieteellisen tutkimustyön perusteella keksimiä lakeja. Tavattoman naurettavilta vaikuttavat ideo-

logit, jotka tosiasioista välittämättä yrittävät todistaa, että marxismi-leninismi on nykyään jo muka vanhentunut. Nuo teoreetikot ovat ikään kuin sokeita: he eivät näe monenkirjavan mutta innoittavia näköaloja avaavan aikakautemme valtavia tapahtumia.

Ihmiskunnan suurenmoiset saavutukset ympäröivän maailman tiedostamisessa eivät voi olla ilahduttamatta. Neuvostotiedemiehet ovat etujoukkona yleismaailmallisen tieteellisteknisen ja yhteiskunnallisen edistyksen monilla suunnilla. Neuvostotieteen erinomaisena perinteenä on se, että tiedemiehet osallistuvat vilkkaasti yhteiskuntapoliittiseen elämään, kansan valistukseen, oikean materialistisen maailmankatsomuksen kehittämiseen työtätekevissä. *Engels sanoi, että todellinen tiede on aina läpeensä vallankumouksellista, läpeensä uudistavaa ja jalostavaa. Nämä arvokkaat ominaisuudet ovatkin neuvostotieteen ja sen todellisten edustajien voimanlähde.*

Niin kauan kuin on olemassa imperialismi, ihmiskuntaa uhkaa sodanvaara. Imperialismi vaikuttaa vielä turmiollisesti moniin suuriin tiedemiehiin. Imperialistit yrittävät pitää kansoja pelon vallassa, he käyttävät tieteellisteknistä edistystä omiin luokkatarkoituksiinsa. Porvaristo ylläpitää siveettömyyttä ja lamaannusta, se kylvää epäluottamusta ihmisen voimiin ja kykyihin. Porvaristo käyttää tieteellisteknistä vallankumousta ihmistä vastaan, se tuomitsee ihmisen orjamaiseen nöyryyteen ja henkiseen onttouteen.

Atomi- ja vetypommin keksimisen jälkeen porvarillinen propaganda alkoi pelotella ihmisiä atomisodan ja kaikkien tuhoutumisen väistämättömyydellä. Tämän perusteella harjoitettiin uhkailua ja kiristystä ja turmeltiin ihmissieluja. Nyt tuo pyörremyrsky on jo mennyt ohi ja ihmiskunta on alkanut luottaa voimiinsa. Nyt porvaristo on pannut liikkeille toisen kauhujutun: se uskottelee ihmisille, etenkin nuorisolle, että tiede tuhoaa ihmisen, se tekee hänet tarpeettomaksi, sillä kone korvaa ihmisen. Siksi ei voida muuta kuin luopua tieteestä sekä yhteiskunnallisesta toiminnasta ja odotella rauhallisesti luonnollista tuhoa.

Monien kirjailijoiden synkän utopistisissa mielikuvitusromaaneissa ja vieläpä monien porvarillisten sosiologienkin

teoksissa on viljalti ennustuksia, joissa vastuu »länsimaisen sivistyksen» ristiriidoista ja sosiaalisista sairauksista langetetaan tekniikalle ja tieteelle eikä kapitalistiselle järjestelmälle. Esimerkiksi Münchenin yliopiston professori Kurt Schilling kirjoittaa: »Kolmannella, industrialismin asteella tekniikka saavuttaa yleensä transsendenssin. Siinä on ainakin se vaara, ettei ihminen omaksu tekniikkaa, vaan tekniikka kohoaa ihmisen yläpuolelle.»[230]

Kun tällaisia ennustuksia tekevät tiedemiehet eivätkä porvarillisen propagandan ammattimiehet, niin se todistaa vain sitä, että porvarillinen yhteiskuntaelämä rajoittaa tiedemiesten maailmankatsomusta. Se todistaa myös sitä, että on välttämätöntä tehdä suurta työtä maailmankatsomuksen kehittämiseksi sekä kaikkien uusien nykyaikaisen tieteellisteknisen kumouksen aiheuttamien merkittävien ilmiöiden tulkitsemiseksi oikein, marxismi-leninismin kannalta. Kaikki nämä seikat langettavat suuren vastuun myös tiedemiehille. Edistyksellisten yhteiskuntapiirien tehtävänä on pelastaa ihminen porvarillisen ideologian turmelukselta, kohottaa häntä henkisesti, siveellisesti ja aatteellisesti. Porvarillinen siveettömyys voidaan tietenkin hävittää vain yhteiskuntakehityksen materialistisen tulkinnan pohjalla, marxilais-leniniläisen maailmankatsomuksen pohjalla ja vihdoin imperialismin hävittämisen pohjalla.

Nykyään kaikissa maanosissa kaikuvat kuin hätäkellon lyönnit kehotukset yhteiskunnalliseen edistykseen. Ja se synnyttää vastakaikua miljoonien työläisten, talonpoikien sekä kaikkien sorrettujen kansankerrosten edustajien sydämissä. Laajojen yhteiskuntapiirien kiinnostus yhteiskunnallista edistystä kohtaan merkitsee toisaalta sitä, että monimiljoonaiset joukot eivät hyväksy porvarillista taloudellista ja poliittista järjestelmää, joka on saattanut itsensä huonoon valoon joukkojen silmissä, että joukkoja eivät tyydytä porvarillisen demokratian valheelliset, kaksinaamaiset lupaukset. Toisaalta se merkitsee niiden teiden etsintää, jotka johtavat sosialismin aatteiden pohjalle rakentuvaan oikeudenmukaisempaan yhteiskuntajärjestelmään.

Maailmassa on siis muodostunut sellainen objektiivinen tilanne, että jopa katsomuksiltaan erilaiset edistykselliset

voimat pyrkivät tavalla tai toisella, joko tietoisesti tai vaistonvaraisesti kohti sosialismia. Tätä objektiivista seikkaa on mahdotonta yliarvioida. Siksi edistyksellisen yhteiskunnallisen ajattelun on autettava ratkaisemaan tieteellisesti, oikein aikakautemme esiinnostama kysymys siitä, millä suunnilla, mitä keinoja ja menetelmiä käyttäen voidaan saavuttaa haluttu päämäärä: rakentaa sosialismi koko maailman mitassa.

4. PUOLUEEN TEOREETTISEN TOIMINNAN MERKITYKSEN KASVU JA TAISTELU MARXISMI-LENINISMIN AATTEELLISEN PUHTAUDEN PUOLESTA

Nykymaailma on saavuttanut kehityksessään murrosvaiheen, jossa ihmiskunnan kohtalot riippuvat ratkaisevassa määrin edistyksellisten voimien aktiivisesta ja yksimielisestä toiminnasta. Näissä monimutkaisissa historiallisissa olosuhteissa Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue noudattaa johdonmukaisesti marxilais-leniniläistä linjaa ja suorittaa tehokkaita toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ihmiskunnan suojeleminen sitä uhkaavalta vaaralta, imperialismin taantumuksellisten voimien taltuttaminen. Puolueen päälinjana on kehittää yhä laajemmin ja täydellisemmin neuvostoihmisten luovaa tarmoa ja aloitteellisuutta kommunistisen yhteiskunnan suurten rakentamistehtävien täyttämiseksi. Puolueen päälinjana on sosialististen valtioiden poliittisen ja taloudellisen liiton kaikkinainen varmistaminen, sosialistisen maailmanjärjestelmän lujittaminen ja laajentaminen sekä maailman kaikkien sosialismin lipun alla taistelevien edistyksellisten voimien liittäminen yhteen. Puolueen päälinja edellyttää myös, että annetaan jatkuvasti moraalis-poliittista ja aineellista apua kansoille, jotka taistelevat kansallisen vapautuksensa puolesta siirtomaaorjuutta ja uuskolonialistista imperialistista sortoa vastaan ja rakentavat vapaita, riippumattomia valtioitaan; se edellyttää maailman kaikkien edistyksellisten voimien yhteenliittymistä taistelussa rauhan, demokratian ja sosialismin puolesta.

Nykyään marxilais-leniniläisen teorian merkitys on suurempi kuin milloinkaan: teorian on tehtävä ajoissa yleistä-

vät johtopäätökset kaiken sen uuden perusteella, mitä elävä todellisuus tuo esiin, sen on autettava puoluetta löytämään vastaus kaikkiin nykyisen yhteiskuntakehityksen tarpeiden nostamiin pulmakysymyksiin. Korkeasti organisoidussa suunnitelman mukaan kehittyvässä sosialistisessa yhteiskunnassa teoria ei ole mikään erillinen »yksityisasia», vaan se on kiinteästi sidoksissa puolueen, kansan ja valtion käytännölliseen toimintaan. Neuvostokansan tietä valaisevat oikeat teoreettiset perusajatukset jouduttavat luovaa ja uudistavaa työtä ja auttavat supistamaan minimiin rakennuskustannukset. Ja päinvastoin, virheelliset teoreettiset väittämät saattavat johtaa valtaviin tuottamattomiin kustannuksiin, jos ne lasketaan käytännöllisen toiminnan perustaksi. Tällaisetkin seikat edellyttävät, että teorialla on asianmukainen sija yhteiskunnan elämässä.

Tämä sopii palauttaa mieleen, sillä vielä hiljattain teoriaa arvioitiin toisinaan harkitsemattomasti, sen merkityksestä puhuttiin yksinkertaistetusti. Väitettiin että teoria merkitsee vilja- ja läskipuutia, että teoria on samaista käytäntöä, että kommunismin rakentamisen kaudella teoria ja käytäntö sulautuvat yhteen. Tällainen tulkinta johti objektiivisesti teorian väheksyntään, tuomitsi teorian passiivisuuteen, vähäverisyyteen. Mainitunlainen suhtautuminen teoriaan vaikutti eittämättä kielteisesti yhteiskuntatieteiden kehitykseen.

Ilmeisen subjektivistisesti perusteltiin kommunistisen rakennustyön kaudelle ominaisia yhteiskuntatieteiden metodologisia kehitysperiaatteita. Tämä ilmeni siinä, että tulkittiin mielivaltaisesti tärkeää marxilais-leniniläistä teorian ja käytännön ykseyden periaatetta. Muodostui ristiriitainen tilanne: toisaalta teoria ja käytäntö *samastettiin* ja toisaalta ne *asetettiin vastakkain*. Sen kiistattoman tosiasian perusteella, että nykyään yhä laajemmat työtätekevät joukot osallistuvat välittömästi kommunismin rakentamiseen, tehtiin usein väärä johtopäätös, että kommunistisen rakennustyön ongelmien teoreettisen ja käytännöllisen ratkaisun välinen aika supistuu tai katoaa.

Teorian ja käytännön samastaminen johti siihen, että lukuisat uudelleenjärjestelyt ja muut käytännölliset toimen-

25—2232

piteet, jotka eivät aina olleet riittävän harkittuja, yritettiin kuvata ajankohtaisten teoreettisten kysymysten luovaksi ratkaisuksi. Yhteiskuntatieteilijäin oli vain teoreettisesti puolustettava tai kommentoitava käytännöllisiä toimenpiteitä, pääpaino pantiin siihen, että yhteiskuntatieteille kuuluu propagandatehtävä. Tämä kaikki ei tietenkään voinut edistää teoreettista työtä. Laskelmien perustaminen siihen, että käytäntö on sinänsä teorian kehittämistä, että käytännöllinen kokemus rikastuttaa automaattisesti teoriaa, johti todellisuudessa subjektivismin puolustamiseen ja yrityksiin ratkaista käytännön kysymykset silmämääräisesti, perustelematta teoreettisesti hyväksyttäviä ratkaisuja.

Elämä on osoittanut, että objektiiviset lait kostavat armottomasti, jos niitä ei oteta huomioon. Tunnettu venäläinen vallankumousmies ja valistaja Dmitri Pisarev sanoi tästä hyvin sattuvasti. Puhuessaan todellisen tieteen tarkoituksesta hän sanoi, että se on yhtä täsmällinen ja ankara kuin itse luontokin ja *»jos erehdytte, niin se murjoo teidät tai rusentaa kokonaan, niin kuin murjoisi ja rusentaisi suuren koneen pyörä, jos menisitte sitä liian lähelle, kun se on täydessä käynnissä»*[231].

NKP:n Keskuskomitean lokakuun (1964) kokous ja puolueen 23. edustajakokous tekivät lopun teorian vulgaaristamisesta ja loivat mahdollisimman suotuisat edellytykset tieteen luovalle kehittämiselle. Nykyään kaikki ovat päässeet vakuuttumaan näiden puolueen päätösten kaukonäköisyydestä. Marxilais-leniniläiset yhteiskuntatieteet kokevat nyt nousukautta, ne ratkovat uusia, elämän ja kommunistisen rakennustyön käytännön nostamia suuria ja vaikeita ongelmia. Puolueen ohjelmassa sanotaan, että yhteiskuntatieteet ovat puolueen politiikan teoreettisena perustana, ne ovat teoreettisena perustana kommunistisen rakennustyön ja koko yhteiskuntakehityksen johtamisessa. NKP:n Keskuskomitean toimintaselostuksessa puolueen 23. edustajakokoukselle sanottiin: »Tieteellinen teoria ei ole ollut ainoallekaan yhteiskunnalle niin tarpeellinen kuin se on sosialistiselle yhteiskunnalle — —. Puolue katsoo marxilais-leniniläisen teorian luovan kehittämisen tärkeimmäksi tehtäväkseen, kommunismin menestyksellisen rakentamisen välttämättömäksi ehdoksi.»[232] Puolueen 24. edustajakokous kehitti tätä ehdottoman oikeaa marxilais-leniniläistä ajatusta ja vahvisti sen.

Kun otetaan kokonaisuudessaan aikamme tärkeimmät kehitystekijät, niin voidaan sanoa, että teoreettisen työn kaikkinainen tehostaminen on elintärkeä ajan vaatimus.

Ensinnäkin teoreettisen toiminnan alan laajentaminen sekä analyyttisten tutkimusten ja tieteellisten yleistysten syventäminen on välttämätöntä siksi, että yhteiskuntahistorian prosessi on monimutkaistunut ja kiihtynyt kapitalismista sosialismiin siirtymisen vallankumouksellisella kaudella. Nykysukupolvi on tämän yhteiskuntataloudellisten muodostumien vähittäisen vaihtumisen aikalainen ja osanottaja. Kautta koko maailman tapahtuu perinpohjaisia yhteiskuntataloudellisia muutoksia. Kapitalismin vaikutusala jatkuvasti kapenee, sosialistisen maailmanjärjestelmän voimat varttuvat, kapitalistimaissa työväenliike voimistuu, imperialismin siirtomaajärjestelmä on hajoamassa lopullisesti, jatkuvasti kasvaa ja syvenee kansallinen vapautusliike, joka yhä enemmän sulautuu riistosuhteita vastaan suunnattuun taisteluun vapautuneissa maissa. Kaikki nämä sosialismin ja kapitalismin väliset suuret voimasuhteiden muutokset kaipaavat teoreettista yleistystä sekä monien tärkeiden teorian kysymysten asettamista ja ratkaisua, jotta voitaisiin ymmärtää syvällisemmin nykykauden lainomaisuudet ja määritellä oikein strategiset ja taktiset tehtävät.

Toiseksi teorian merkitystä lisäävät kommunistisen rakennustyön nykyvaiheen vaatimukset. Sosialismin maalla on hallussaan niin jättiläismäiset tuotantovoimat, niin mahtava aineellinen ja tuotannollinen perusta, että puolue on saanut mahdollisuuden panna leniniläinen historian veturi kulkemaan täydellä höyryllä eteenpäin. Neuvostoliitto on saavuttanut sellaisen vaiheen, että koko neuvostokansa on ryhtynyt tietoisesti ratkaisemaan käytännössä koko maailmaa hämmästyttäviä suurtehtäviä: luomaan kommunismin aineellis-teknistä perustaa, muovaamaan kommunistisia yhteiskuntasuhteita ja kasvattamaan uutta ihmispolvea, monipuolisesti kehittyneitä ja aktiivisia kommunismin rakentajia. Taloudellisten ja yhteiskuntapoliittisten prosessien johtamisen valtavat ja monimutkaiset tehtävät ovat tehneet tieteestä

yhteiskunnan käytännöllisen elämän erottamattoman renkaan. Tämä taas lisää ennen näkemättömästi yhteiskuntatieteiden merkitystä ja varmistaa niiden etujoukkoasemia laajalla ideologisella rintamalla.

Kolmanneksi teoreettisen työn perinpohjaisen parantamisen tarve johtuu tieteellisteknisen kumouksen aiheuttamista muutoksista. Tieteellistekninen edistys vaikuttaa hyvin tuntuvasti mutta ristiriitaisesti yhteiskuntaelämän kaikkiin puoliin. Ainoastaan marxismi-leninismin näkökulmasta voidaan arvioida oikein tämä prosessi, määritellä suuntaviivat ja ohjata ihmisten ponnistukset siten, että tieteellisteknistä kumousta käytettäisiin mahdollisimman täydellisesti yhteiskunnallisen edistyksen hyväksi. Näitä ongelmia ratkaistaessa yhteiskuntatieteillä on laajoja mahdollisuuksia kehittää luovaa yhteistoimintaa luonnontieteiden ja teknisten tieteiden kanssa.

Neljänneksi teoreettisen työn tehostamisen tekee tarpeelliseksi sosialistisen ja porvarillisen ideologian kärkevä taistelu, joka on nykyään poikkeuksellisen kiivasta. Voidaan liioittelematta sanoa, että pitkän historiansa aikana kapitalismi ei ole milloinkaan pitänyt väestöjoukkojen ideologista muokkausta niin tärkeänä kuin nykyään eikä milloinkaan aiemmin ole kehittänyt niin laajaa ja monihaaraista propagandakoneistoa tuon tehtävän täyttämiseen. Nykyään on muovautunut täydellisesti voimakas ja äärimmäisen hyökkäyshenkinen antikommunismin ideologinen mekanismi, joka edustaa imperialistien valtiollista ideologiaa. Nykykapitalismin ideologit ja heidän revisionistiset apurinsa puhuvat avoimesti siitä, että pitäisi keksiä jokin uusi uskonkappale, uusi ideologinen ase voitokkaan kommunistisen ideologian vastapainoksi.

Kysymys on siitä, että nykyään monopoliporvaristo ei pysty vastaamaan kansoille vakuuttavasti kaikkein ajankohtaisimpiin elämänkysymyksiin eikä pysty esittämään ihanteita, jotka voisivat viehättää kansanjoukkoja. Nimenomaan kansainvälisen pääoman aatteellinen rappio pakottaa imperialismin aseenkantajia turvautumaan ilkeämieliseen valheeseen ja parjaukseen. Lenin varoitti aikanaan, että »kun porvariston aatteellinen vaikutus työläisiin on pienennyt, horjahtanut ja heikentynyt, niin porvaristo on *aina ja kaikkialla* turvautunut ja tulee turvautumaan mitä julkeimpaan valheeseen ja parjaukseen»[233].

Antikommunismi on imperialistien tärkein ja keskitetyin ideologinen ase, joka palvelee välittömästi monopoliporvariston luokkaetuja. Porvariston ideologit yrittävät kaikin mokomin todistaa, että nykykapitalismi on perin pohjin uudistunut ja saanut jopa uusia kannustimia, jotka tekevät mahdolliseksi sen pitkäaikaisen nousun ja kukoistuksen. Tätä tarkoitusta palvelevat kapitalistimaissa nykyään muotiin tulleet jaarittelut »suunnitelmallisesta», »sopusuhtaisesta», »rakentavasta», »demokraattisesta» ym. kapitalismista.

Ideologiset vastustajat eivät voi jättää huomioon ottamatta marxismi-leninismin vauhdikasta leviämistä ja voittokulkua, sen maailman vallankumousprosessiin tekemää ratkaisevaa vaikutusta. Siksi he hyökkäävät raivokkaasti marxismi-leninismiä vastaan ja yrittävät saattaa marxilais-leniniläisen opin huonoon valoon kansanjoukkojen ja edistyksellisten yhteiskuntapiirien silmissä. Tämän vuoksi olisi väärin aliarvioida vastustaja. Porvariston ideologien vilkastuminen asettaa neuvostotiedemiehille uusia vastuullisia tehtäviä: on järjestettävä voimakas *hyökkäys* kautta rintaman nykyaikaista porvarillista ideologiaa vastaan, on arvosteltava syvällisesti ja perustellusti porvarillisia oppirakennelmia ja katsomuksia, on paljastettava porvarillisen ideologian kaikkien muotojen ja ilmentymien taantumuksellinen luokkaolemus. Neuvostotiedemiehet noudattavat horjumattomasti marxismi-leninismin periaatteita ja vallankumouksellista henkeä.

Viidenneksi teoreettisen työn tehostaminen on käynyt tarpeelliseksi kansainvälisessä kommunistisessa ja työväenliikkeessä muodostuneen tilanteen vuoksi. Taistelu oikeisto- ja »vasemmisto»-revisionistisia virtauksia vastaan ei ole mikään kampanja, joten pelkkien propagandatoimien avulla sitä on mahdotonta ratkaista. Ei pidä luulla, että nykyiset revisionistiset teoriat häviäisivät itsestään, katoaisivat ilman taistelua näyttämöltä. Marxilais-leniniläisten yhteiskuntatieteiden on murskattava ne puoluekantaisen vakuuttavuuden ja tieteellisen todisteellisuuden voimalla, dialektisen ajattelun

ja kumoamattoman loogisen perustelun voimalla. Jotta kommunismin tieltä saataisiin raivatuksi kaikenlainen ideologinen roju, on käytävä leppymätöntä ja johdonmukaista taistelua marxilais-leniniläisen opin taistelukokemukseen nojautuen. *Teorian on siis edelleenkin viitoitettava tietä käytännölle, oltava varmana kompassina kommunismia lähestyttäessä.*

* * *

Historia on osoittanut havainnollisesti, että kaikki suuret tieteellistekniset mullistukset ovat olleet kaikkein tehokkaimpia yhteiskunnallisten vallankumousten vipusimia. Yhteiskunnalliset vallankumoukset vuorostaan ovat jouduttaneet eniten tieteellisteknistä edistystä ja perusteellisia yhteiskunnallisia uudistuksia. Höyryvoiman pohjalla tapahtunut *ensimmäinen* tieteellistekninen mullistus jouduttí feodaalisen järjestelmän romahdukseen ja porvariston herruuden pystyttämiseen päättyneiden porvarillisten vallankumousten kehitystä. Samalla tuo perusteellinen yhteiskuntataloudellinen mullistus myötävaikutti uuden, kaikkein voimakkaimman luokan, proletariaatin, porvariston haudankaivajan muovautumiseen. *Toinen,* sähkövoiman pohjalla tapahtunut tieteellistekninen mullistus johti sosialistiseen yhteiskunnalliseen vallankumoukseen, joka kaatoi porvariston vallan aluksi yhdessä maassa ja sitten useissa maailman maissa, joissa proletariaatti suoritti kunniallisesti vapautustehtävänsä. Nykyään ihmiskunta on saavuttanut *kolmannen,* atomivoiman pohjalla tapahtuvan kaikkein voimakkaimman tieteellisteknisen kumouksen vaiheen. Se johtaa valtaviin sosiaalisiin mullistuksiin kaikissa maanosissa ja jouduttaa eittämättä uudistavia yhteiskunnallisia prosesseja, jotka tuovat sosialismille täydellisen ja jakamattoman voiton koko maailmassa. *Se aika on jo lähellä, jolloin kaikissa maanosissa järjestynyt ja tietoinen työväenluokka yhdessä kaikkien vapauttarakastavien kansojen ja yhteiskunnan kaikkien edistyksellisten voimien kanssa antaa imperialisteille niin musertavan iskun, että kapitalismista ja sen sorrosta ja väkivallasta jää vain synkkä muisto. Tällainen on historiallisen kehityksen väistämätön laki.*

VI. MARXILAIS-LENINILÄINEN TEORIA TULEE EDELLEENKIN VALAISEMAAN TIETÄ VALLANKUMOUKSELLISELLE KÄYTÄNNÖLLE

Marxismi-leninismissä liittyvät toisiinsa ankara tieteellisyys ja kansanjoukkojen vallankumouksellinen toimeliaisuus. Tämä johtuu siitä, että marxismi-leninismi on ennen kaikkea työväenluokan, sen edistyksellisimmän ja nousevan luokan yhtenäinen ja ainoa maailmankäsitys, jolle historia on antanut tehtäväksi teorian ja käytännön yhdistämisen erottamattomasti toisiinsa maailman vallankumouksellisen uudistamisen prosessissa. Tätä pyrkimystä ilmentävä marxilaisuus on alusta pitäen esiintynyt paitsi maailmaa selittävänä tieteellisenä teoriana myös ihmisten luovana vallankumouksellisena käytäntönä, joka suuntautuu maailman perinpohjaiseen uudistamiseen. Marx kirjoitti: »Me näemme, että *teoreettisten* vastakohtien ratkaiseminen käy mahdolliseksi *vain käytännöllistä* tietä, vain ihmisten käytännöllisten ponnistusten avulla; joten niiden ratkaiseminen ei ole suinkaan vain tiedostamisen tehtävä, vaan se on *todellinen* elämänläheinen tehtävä, jota *filosofia* ei pystynyt ratkaisemaan juuri siksi, että se piti sitä *vain teoreettisena tehtävänä.*»[234]

Tullakseen voimaksi teorian on valloitettava joukot, ja tullakseen vallankumouksellisiin toimiin pystyväksi voimaksi joukkojen taas on omaksuttava teoria. Lenin kirjoitti: »Marxilaisuus eroaa kaikista muista sosialistisista teorioista siinä, että asiain objektiivisen tilan ja kehityksen objektiivisen kulun analyysin täydellinen tieteellinen selkeys yhtyy siinä mainiosti joukkojen — ja tietysti myös eri henkilöiden, ryhmien, järjestöjen ja puolueiden, jotka osaavat löytää yh-

teyden määrättyihin luokkiin ja realisoida sen — vallankumouksellisen tarmon, vallankumouksellisen luomistyön, vallankumouksellisen aloitteellisuuden merkityksen mitä päättäväisimpään tunnustamiseen.»[235]

NKP:n aatevarasto on sen arvokkainta henkistä omaisuutta. Marxismi-leninismin aatteet ovat valaisseet jatkuvasti työväenluokan uhrautuvaa taistelua vanhan maailman löyhkääviä voimia ja perinteitä vastaan sekä uuteen, oikeudenmukaiseen yhteiskuntaan johtavia tuntemattomia teitä. Vallankumouksellisen teorian aarteistosta puolue löytää vastaukset historian ja nykyisten elämänprosessien esiinnostamiin pulmakysymyksiin, siitä se saa varmuutta monipuolisen uudistustoimintansa teiden tarkistamisessa.

Vallankumouksellisen teorian voima on siinä, että se antaa puolueelle mahdollisuuden suunnistautua eri tilanteissa, ymmärtää tapahtumain sisäinen yhteys ja sitä paitsi arvata ennakolta tapahtumain kulku, saada selville nykyisten tapahtumain lainomainen kehitys ja niiden tuleva kehityssuunta. Tämä kaikki on ominaista NKP:lle, josta voidaan rohkeasti sanoa, että se on tieteen pohjalta tietoinen teoistaan ja tekee myös sitä, mistä se on tietoinen. Nimenomaan teorian ja käytännön, tieteen ja elämän, sanojen ja tekojen ykseys on tunnusomaisin piirre kommunistisen puolueen elämässä ja taistelussa.

1. YHTEISKUNTATIETEET KOMMUNISTISEN RAKENNUSTYÖN PALVELUUN

Historian kokemus on osoittanut, että yhteiskuntatieteiden laiminlyönti johtaa väistämättömästi paitsi aatteettomuuteen ja epäpoliittisuuteen myös koko yhteiskuntakehityksen lamaantumiseen. Lenin tähdensi usein, että jos kommunistit haluavat pysyä ajan tasalla, heidän on edistettävä marxilaista yhteiskuntatiedettä kaikilla suunnilla uusien olosuhteiden ja uusien tehtävien mukaisesti. Kommunistisen rakennustyön ohjelmaa noudattaen NKP tekee laajaa työtä kansan ja varsinkin nuorison kommunistisen tietoisuuden

kasvattamiseksi ja kehittämiseksi. Varttuvan sukupolven kasvattaminen on puolueen tärkein tehtävä. Yhteiskuntatieteillä on merkittävä osuus kasvattamisessa. Me elämme maailmassa, jossa on käynnissä luokkataistelu, me elämme aikaa, jolloin imperialismin taantumukselliset voimat pyrkivät kaikin mahdollisin keinoin kääntämään historian pyörän taaksepäin. Siksi nuorison kasvattamisessa on tärkeää, että varttuvia sukupolvia autetaan ymmärtämään yhteiskuntakehityksen objektiivisia lakeja ja tuntemaan paremmin työväenluokan edut sekä työväen luokkavihollisten edut.

Marxistit-leninistit ovat aina puhuneet avoimesti, että yhteiskuntatieteet ovat selvästi *puoluekantaisia.* Porvariston ideologit yrittävät tunnetusti salata sen, että heidän julistamansa tiede on luokkakantaista, puoluekantaista. He esittävät porvarillisen tieteen puolueiden ja luokkien yläpuolella olevaksi. Mutta se on selvää petosta. *NKP lähtee siitä, että mitä johdonmukaisemmin noudatetaan tieteen puoluekantaisuuden periaatetta, sitä täsmällisempiä, monipuolisempia ja syvällisempiä tietoja saavutetaan. Ja mitä täydellisempiä ja rikkaampia ovat saavutetut tiedot, sitä paremmin ne käyvät yhteen puolueen, työväenluokan ja kaikkien työtätekevien etujen kanssa. Puoluekantaisuuden periaatteella on tieteellinen merkitys. Neuvostomaan kaikkien tiedemiesten kunniavelvollisuutena on suunnata marxismi-leninismin mahti aatteellisia vihollisia vastaan ja osallistua aktiivisesti taisteluun kommunismin ihanteiden puolesta.*

Kuten edellä jo sanottiin, kommunistinen puolue on aina pitänyt poikkeuksellisen tärkeänä marxilais-leniniläisen teorian luovaa kehittämistä ja huolehtinut jatkuvasti yhteiskuntatieteiden kehittämisestä. Puolueen Keskuskomitea on tehnyt eri aikoina useita yhteiskuntatieteen eri aloja (mm. filosofiaa, kansantaloustiedettä, puolueen historiaa ja oikeustiedettä) koskevia päätöksiä. Niiden joukossa on erityisellä sijalla NKP:n Keskuskomitean 14. elokuuta 1967 hyväksymä päätös »Toimenpiteistä yhteiskuntatieteiden kehittämiseksi ja niiden osuuden lisäämiseksi kommunistisessa rakennustyössä». Se on puolueen historiassa ensimmäinen päätös, joka koskee kaikkien yhteiskuntatieteiden kehittämistä. Se on itse asiassa ohjelma-asiakirja, joka määrittelee yhteiskun-

tatieteiden kehitystiet pitkäksi aikaa eteenpäin ja mobilisoi yhteiskuntatieteiden tutkijat ratkomaan suuria ongelmia.

Puolueen Keskuskomitean päätöksessä todetaan yhteiskuntakehityksen ja yhteiskuntatieteiden kehityksen johdonmukainen keskinäinen yhteys. Näin ollen yhteiskuntatieteiden ratkaistavana olevat tehtävät, niiden saavutukset ja puutteellisuudet määritellään itse elämän vaatimuksista lähtien. Tämän sanelee todellisuuden syvällisen ja kaikinpuolisen tutkimisen tarve sekä marxilais-leniniläinen käsitys edistyksellisen teorian osuudesta yhteiskunnan vallankumouksellisessa uudistamisessa. Teoreettisen työn suunta määritellään edistyksellisen vallankumouksellisen kokemuksen periytyvyyden hengessä. Päätöksessä tähdennetään erityisesti suurisuuntaisten ajankohtaisten teoreettisten töiden tarpeellisuutta, teoreettisen analyysin ja konkreettisten tosiasioiden huolellisen tutkimisen elimellistä yhteyttä, teorian yhteyttä yhteiskunnalliseen käytäntöön ja tieteellisen tiedostamisen käytäntöön.

NKP:n Keskuskomitean päätöksessä ilmenee huolenpito yhteiskuntatieteiden ja luonnontieteiden liitosta. Niiden liitto pohjautuu ennen kaikkea maailmankatsomuksen ja metodologian sekä niiden päämäärien ykseyteen, joita neuvostotiede palvelee. Keskuskomitea kehottaa tiedemiehiä kehittämään edelleen marxilais-leniniläisen opin kaikkia perusosia: filosofiaa, kansantaloustiedettä sekä tieteellisen kommunismin historiaa, teoriaa ja käytäntöä. Puolueen päätöksessä on määritelty kunkin tiedonalan konkreettiset tehtävät ja hahmoteltu tiet niiden soveltamiseksi käytännölliseen kommunistiseen rakennustyöhön. NKP:n 24. edustajakokous, joka oli merkkitapaus puolueen ja kansan elämässä, velvoittaa tarkastelemaan vaikkapa pääpiirtein yhteiskuntatieteiden kehityksen tuloksia ja suuntaviivoja, tarkastelemaan, missä määrin tieteen käytäntö vastaa neuvostoyhteiskunnan uuden kehitysvaiheen tarpeita.

Viime vuosina Neuvostoliiton yhteiskuntatieteen yleiskuva on komplisoitunut ja tullut monivivahteisemmaksi. Aikakautemme yhteiskunnallis-historiallinen käytäntö sekä tieteellisen tiedostamisen kasvu ovat asettaneet yhteiskuntatieteilijäin ratkaistavaksi uusia ongelmia. Tutkimusten aatteellis-teoreettinen taso on eittämättä kohonnut. On perustettu uusia yhteiskuntatieteen haaroja, tieteellisten tutkimuslaitosten määrä on huomattavasti lisääntynyt. Yhteiskuntatieteiden alalle on tullut uusia ammattitaitoisia asiantuntijoita. On julkaistu paljon suuria tieteellisiä tutkimuksia. Yhteiskuntatieteiden saavutuksia ja mahdollisuuksia voidaan arvioida muutenkin kuin näiden välittömien määrällisten osoittimien perusteella. Historia todistaa, että teoreettisen ajattelun kehitys on aina riippunut läheisesti yhteiskuntaelämän yleisestä paineesta, yhteiskunnan henkisestä ilmapiiristä, sosiaalisen liikkeen dynaamisuudesta, väestöjoukkojen mielialoista ja pyrkimyksistä.

Sosialistinen yhteiskunta voittaa jyrkkiä ja vaikeita nousuja yhteiskuntataloudellisen edistyksen uusia huippuja tavoitellessaan. Sen henkiselle elämälle kokonaisuudessaan ja varsinkin yhteiskuntateorialle on luonteenomaista päämäärien selvyys ja ylevyys, realistinen, harkitseva asennoituminen todellisuuteen, varma usko tulevaisuuteen ja luovien etsintöjen rohkeus. Voidaan sanoa, että yhteiskunnallisella ajattelulla ei ole milloinkaan ollut suotuisampia kehitysmahdollisuuksia kuin sillä on nykyään sosialistisessa yhteiskunnassa.

Marxilais-leniniläisen yhteiskuntatieteen puolue- ja luokkakantaisen periaatteellisuuden ansiosta tutkijoilla on mahdollisuus tuntea jatkuvasti yhteiskuntaelämän syke, mukauttaa tutkimuksensa yhteiskuntaelämän yleismerkityksellisiin ongelmiin, havaita herkästi uudet ilmiöt ja prosessit, arvioida niitä oikein yleisten maailmanhistoriallisten lainomaisuuksien ja edistyksellisimpien kehitystendenssien näkökannalta ja raivata yhä uusia teitä suuren päämäärän, kommunismin voiton saavuttamiseksi. Marxilais-leniniläisen teorian ankara tieteellisyys turvaa sille etusijan inhimillisen tiedon yleisessä liikkeessä ja antaa mahdollisuuden omaksua kaikki uusimmat tieteen löydöt, parantaa materialistisen dialektiikan tiedostamisvälineistöä ja tällä perustalla avartaa rajattomasti maailman vallankumoukselliseen uudistamiseen pyrkivän inhimillisen ajattelun näköpiiriä.

Marxilais-leniniläisen yhteiskuntatieteen ja sen saavutuksiin pohjautuvan, koko neuvostokansan omaksuman sosia-

listisen ideologian elimellinen yhtenäisyys on teorian luovan kehittämisen voimakas lisäkannustin. Kommunistisen puolueen johdolla maailmanhistoriallisia tehtäviä ratkaisevien kansanjoukkojen sivistyksen, poliittisen tietoisuuden ja yhteiskunnallisen aktiivisuuden kasvu, luova ja määrätietoinen toiminta, asiallisuus sekä ylevien päämäärien ja ihanteiden innoittama realistisuus — kaikki tämä vaikuttaa erittäin suotuisasti yhteiskuntatieteisiin ja innoittaa tiedemiehiä uusiin etsintöihin.

Yhteiskuntatieteiden alalla suoritettujen tutkimusten tuloksellisuus sekä tulosten käytännöllinen merkitys riippuvat marxilais-leniniläisen metodologian pätevyydestä, tieteellisen analyysin konkreettisuudesta ja määrätietoisuudesta ja siitä, miten syvälti sosiaalisia ongelmia tutkitaan. Menestyksen takeena on se, että yhteiskuntatieteiden kehitystä johtaa kommunistinen puolue, sen Keskuskomitea, ja että tieteen työntekijäin kollektiivit noudattavat toiminnassaan leniniläisiä puolue-elämän normeja.

Yhteiskuntatieteiden kehittämiselle ovat siis olemassa suotuisat edellytykset. Mutta ratkaistavaksi asetetut tehtävät ovat entistä monimutkaisempia ja vastuullisempia. Tämä johtuu ennen kaikkea nykykauden ristiriitaisuudesta, maailmannäyttämöllä yhteiskuntataloudelliseen ja poliittiseen taisteluun osallistuvien luokkavoimien tavattomasta erilaatuisuudesta, nopeista tilannevaihteluista ja uusien ongelmien muodostumisesta. Sosialismin ja kapitalismin välinen ideologinen taistelu kiihtyy jatkuvasti, porvariston ja revisionistien ideologinen tihutyö sosialistista järjestelmää vastaan käy yhä hiotummaksi ja kavalammaksi.

Lisäksi yhteiskuntatieteissä samoin kuin kaikilla muillakin nykytieteen aloilla on havaittavissa kaksi vastakkaista prosessia. Ne ovat toisaalta tieteellisten tietojen *eriytymistä*, uusien tutkimusalojen syntyä ja toisaalta tiedon *integroitumista, yhdentymistä*, ts. sitä, että kompleksiongelmia joutuvat ratkaisemaan yhteisvoimin eri tieteiden edustajat. Tämä aiheuttaa eri tieteiden tutkimusmenetelmien vuorovaikutuksen ja niiden tunkeutumisen toisiinsa. Molemmat tendenssit ovat objektiivisia, mutta niiden vaikutus ei ole läheskään samanlainen.

Toisinaan yhteiskuntatieteiden *differentioitumistendenssi* aiheuttaa yksipuolisen, suppean empiirisen asennoitumisen elävän yhteiskunnallisen todellisuuden analyysiin, niin että tutkija ei näe yleistä suuntaa, vaan pyrkii vaihtamaan elämänprosessien kokonaiskuvan suppeihin kaavoihin. Aivan samoin myös tiedon *integroitumistendenssillä* saattavat olla omat äärimmäisyytensä, jotka ilmenevät toisten tieteiden tutkimusmenetelmien mekaanisessa soveltamisessa toisiin sekä monimutkaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden ja prosessien perusteettomassa yksinkertaistamisessa tieteessä vallitsevan muodin vuoksi. Kummassakin tapauksessa dialektismaterialistisen metodologian vaatimusten aliarviointi saattaa tuottaa vakavaa vahinkoa: alentaa tutkimustulosten arvoa ja toisinaan luoda jopa sen vaaran, että marxilais-leniniläiseen yhteiskuntatieteeseen tunkeutuu vieraita katsomuksia ja käsityksiä.

Suotuisat olosuhteet sinänsä eivät siis poista kaikkia yhteiskuntatieteen vaikeuksia, vaan tekevät ne selvemmiksi ja painottavat niiden voittamisen välttämättömyyttä, jotta yhteiskuntatieteiden alalla teoreettisen työn mittavuus ja laatu vastaisivat täydellisemmin elämän, käytännön vaatimuksia.

Tieteellisesti johdetussa sosialistisessa yhteiskunnassa mainittuja tieteellisen tiedon differentioitumis- ja integroitumistendenssejä ei tietenkään voida jättää kehittymään spontaanisesti. Suurten tieteellisten tutkijakollektiivien on aina kehitettävä määrätietoisesti uusia tutkimussuuntia. Yhteiskuntatieteiden alalla tieteelliset työt määräytyvät toisaalta ajankohtaisten vaatimusten mukaan, ja silloin ne palvelevat pääasiallisesti propagandan ja tunnetuksitekemisen tarkoituksia eli ns. sovellettuja, käytännön tarkoituksia. Toisaalta tieteelliset työt kaipaavat syvällisiä ja pitkäaikaisia fundamentaalisia tutkimuksia, joilla tulee olemaan pitkäaikainen merkitys. Tätä sopusuhtaisuutta ei ole aina riittävästi yhteiskuntatieteellisissä tutkimuksissa.

Yhteiskuntatieteillä samoin kuin luonnontieteilläkin on suhteellisesti kaksi tutkimuspuolta: fundamentaalinen ja sovellettu. Niitä ei tietenkään saa asettaa vastakkain enempää kuin samastaakaan. Näiden kahden puolen sopusuhtaisuuden noudattamisesta puhuessamme tarkoitimme tähdentää sitä,

että propagandakirjallisuuteen viehättyessään yhteiskuntatieteilijät jättävät usein ottamatta huomioon marxilais-leniniläisen teorian fundamentaalisten ongelmien ratkaisemisen tarpeellisuuden tai aliarvioivat sitä.

Todistelematta pitemmälti fundamentaalisten tutkimusten tarpeellisuutta viittaamme marxismi-leninismin klassikkojen tunnettuihin teoksiin. Edistyksellisen yhteiskunnallisen ajattelun historiassa ei tosiaan ole ollut tieteellisiä tutkimuksia, jotka olisivat vaikuttaneet niin puoleensavetävästi ja ylentävästi miljooniin ihmisiin, kuin esim. Marxin »Pääoma», Engelsin »Anti-Dühring», Leninin »Imperialismi, kapitalismin korkein vaihe», »Materialismi ja empiriokritisismi» ja monet muut.

Sopii palauttaa mieleen, että tieteellisen maailmankatsomuksen perustanlaskijat pitivät erittäin tärkeänä fundamentaalisten tutkimusten kehittämistä ja varoittivat viehättymästä ahdaskatseiseen empirismiin tai yksipuoliseen käytännöllisyyteen, vastuuttomaan subjektivismiin sekä voluntarismiin tai heittäytymästä ajattelemattomasti tapahtumain vaistonvaraisen virran mukaan. Lenin kirjoitti: »Ken käy käsiksi osittaiskysymyksiin ratkaisematta ennen sitä yleisiä kysymyksiä, tulee tietämättään ehdottomasti 'törmäämään' joka askeleella näihin yleisiin kysymyksiin. Ja kun jokaisessa erillisessä tapauksessa joudutaan sokeasti törmäämään niihin, niin se merkitsee oman politiikan alistamista mitä pahimmille horjahteluille ja periaatteettomuudelle.»[236] Tämä Leninin varoitus koskee erityisesti niitä pluralismin puolustajia, jotka pyrkivät korvaamaan yleisen teorian sellaisella yksityisrakenteella kuin esim. »sosialismin kansallinen malli», jonka vahingollisuus ja pätemättömyys ovat ilmeisiä.

Fundamentaalisten luonnontieteellisten ja teknisten tutkimusten merkitys on yleisesti tunnustettu. Tieteellisteknisen kumouksen kaudella ilman niitä ei voida turvata edistystä aineellisen tuotannon alalla. Yhteiskuntatieteissä fundamentaalisten ongelmien ensisijainen ratkaisu on välttämätöntä tieteen ja käytännön hedelmällisen yhteyden aikaansaamiseksi ja oikean metodologisen perustan luomiseksi sovelletuille tieteille. Nimenomaan fundamentaalisten yhteiskuntatieteellisten tutkimusten perusteella voidaan löytää uusia,

vaikutusalaltaan laajoja ideoita ja tehdä kauaskantoisia johtopäätöksiä. Kaikki tämä tulee eittämättä täydentämään ja lisäämään edistyksellisiä yhteiskunnallisia aatteita, joita juurrutetaan kansan tajuntaan propagandan ja opetusjärjestelmän avulla ja jotka synnyttävät siten uusia kannustimia tietoiseen työhön ja aktiiviseen yhteiskunnalliseen toimintaan.

Nykyään viitataan useimmiten luonnontieteiden ja teknisten tieteiden alalta otettuihin esimerkkeihin, kun puhutaan tieteen ja käytännön kiinteästä yhteydestä, ja todistetaan numeroin, miten tehokkaasti tietoja sovelletaan teknisiin järjestelmiin. Mutta millaisten numeroiden, millaisten kriteerien avulla voidaan määritellä vaikutus, jonka yhteiskuntatieteet tekevät poliittiseen ja yhteiskunnalliseen elämään, ideologiseen taisteluun ja kansanjoukkojen kasvatukseen?

Saatetaan kysyä, onko sellaista kriteeriä olemassa. On kyllä. Tehokkain kriteeri, joka määrää yhteiskuntatieteiden merkityksen sosialistisessa yhteiskunnassa, on noiden tieteiden korkea aatteellisuus, niiden ilmentämä marxilais-leniniläisen maailmankatsomuksen puhtaus ja sietämätön suhtautuminen vähäisintäkin horjuntaa sekä porvariston, oikeistoreformistien ja vasemmistoseikkailijoiden ideologian suvaitsemista kohtaan. Siksi nousee erittäin kärkevänä kysymys yhteiskuntatieteiden tutkijain vaateliaisuudesta ja vastuullisuudesta, nimittäin erityisestä, korkeasta vastuullisuudesta, johon liittyvät aina maailmankatsomukselliset, ideologiset ja poliittiset näkökohdat.

Edellä sanotun valossa on kiinnitettävä huomiota vielä erääseen periaatteelliseen kysymykseen: laajassa merkityksessä ymmärretyn tieteen osuuden arviointiin. Nykyäänkin eräänlaisen totunnaisen tavan mukaan tieteet jaetaan usein eksakteihin, t a r k k o i h i n (pääasiassa luonnontieteet) ja e p ä t a r k k o i h i n (pääasiassa yhteiskuntatieteet). Mielestämme tällainen jako on perusteeton ja väärä. Dialektisen ja historiallisen materialismin synnyttyä yhteiskuntatieteet saivat lujan metodologisen perustan, jonka varassa ne saattavat olla itse asiassa yhtä tarkkoja kuin luonnontieteetkin. Sitä paitsi luonnontieteetkin kaipaavat dialektista mene-

telmää. Vaikka esiintyykin vielä »epätarkkoja» tutkielmia ja niiden »epätarkkoja» tekijöitä, niin yhteiskuntatieteet sinänsä ovat tarkkoja. Samoin kuin luonnontieteilläkin niillä on kaksi puolta, fundamentaalinen ja sovellettu, ja niiden kehitykselle ovat luonteenomaisia samat periaatteet ja lainomaisuudet. Siksi täsmällisesti puhuen *tieteiden jako tarkkoihin ja epätarkkoihin on periaatteessa väärä ja merkityksetön.*

Yhteiskuntatieteet ovat eittämättä tuoneet arvokkaan panoksensa kommunistiseen rakennustyöhön. Yhteiskuntateorian jokaisen alan on sisältönsä puolesta vastattava sosiaalisesti kauaskantoisiin kysymyksiin jopa kaikkein abstraktisimpiakin tehtäviä ratkaistaessa. Teoreettisten ongelmien todellinen fundamentaalisuus vaikuttaa viime kädessä suotuisasti sekä erillisen henkilön että koko yhteiskunnan sosialistisen tietoisuuden ja aatteellisen vakaumuksellisuuden muovautumiseen. Historiallisen kehityksen esiintuomien monimutkaisten ja vaikeiden tehtävien ratkaisemiseksi yhteiskuntatieteille esitetään nykyään yhä suurempia vaatimuksia sekä yleisen teorian kehittämisen että tieteen ja kommunistisen rakennustyön käytännön yhteyksien kehittämisen alalla.

2. MARXISMI-LENINISMIN KAIKKIA YHDYSOSIA ON KEHITETTÄVÄ JOHDONMUKAISESTI

Luova asennoituminen marxismi-leninismiin merkitsee sen kaikkien perusosien ehdotonta, johdonmukaista kehittämistä ja rikastuttamista. Muuten yhteiskuntatieteissä on mahdotonta päästä merkittäviin tuloksiin. Voisiko taloustiede kehittyä oikeaan suuntaan ilman filosofista ajattelua? Voitaisiinko nykykehityksen lainomaisuuksia tiedostaa ilman yhteiskuntakehityksen historian tuntemusta? Samoin myös filosofisen ajattelun ja historiatieteen kehittäminen on mahdollista vain silloin, kun perehdytään syvällisesti nyky-yhteiskunnan taloudellisen kehityksen objektiivisiin lainomaisuuksiin ja tunnetaan myös aiemmat yhteiskuntataloudelliset muodostumat. *Näin ollen yhteiskuntatieteilijöiden päätehtäviä on marxilais-leniniläisen yhteiskuntatieteen kaikkien yhdysosien syvällinen, johdonmukainen ja samanaikainen tutkiminen, yleistäminen ja kehittäminen.*

Varhaisvaiheessa yhteiskuntatieteet kehittyivät tosiaan jossain määrin erillisinä toisistaan. Kukin yhteiskuntatiede koki tavallaan oman synty- ja lapsuuskautensa ja kehittyi omia erityisiä teitään. Se oli täysin lainomaista, sillä ihmiskunta ei ollut kartuttanut vielä tarvittavia tietoja voidakseen koota ne yhtenäiseksi johdonmukaiseksi järjestelmäksi. Sitä paitsi on muistettava, että eri yhteiskuntatieteiden synty määräytyi kunkin maan yhteiskunnallisten suhteiden kypsyneisyyden mukaan. Siksi on ymmärrettävää, että eri yhteiskuntatieteiden muovautuminen oli alkuvaiheissa tavallaan maantieteellisesti määräytynyttä.

Klassinen kansantaloustiede esim. kehittyi itsenäiseksi tieteeksi 1600- ja 1700-luvulla Englannissa. Se ei suinkaan ollut sattuma. Englanti oli ensimmäinen maa, jossa kehittyivät porvarilliset suhteet, syntyi kapitalistinen tuotantotapa ja tapahtui ensi kerran teollinen vallankumous. Kaikki nämä seikat aiheuttivatkin yhteiskuntatieteiden sellaisen alan kuin porvarillisen kansantaloustieteen synnyn.

Sosialismia koskeva tiede (utopistinen sosialismi) kehittyi pisimmälle Ranskassa 1700- ja 1800-luvun vaihteessa. Sekään ei ollut sattuma. Siihen mennessä kapitalismi oli jo osoittanut paitsi edistyksellisyyttään feodalismiin verraten myös riittävän täydellisesti despoottisen riistäjän ja sortajan olemuksensa. Siksi kapitalismi sai jo silloin osakseen kirouksia ja murhaavaa arvostelua. Yhteiskunnan edistykselliset voimat alkoivat etsiä teitä parempaan, oikeudenmukaisempaan yhteiskuntaan. Kehittymättömät yhteiskuntasuhteet eivät kuitenkaan antaneet mahdollisuutta löytää porvarillisesta järjestelmästä reaalista voimaa, joka olisi pystynyt muuttamaan tuota järjestelmää. Siten syntyi utopistinen sosialismi, oppi sosialistisesta yhteiskunnasta, jossa ei olisi riistäjiä eikä riistettyjä, ei rikkaita eikä köyhiä.

Samanlainen oli myös 1700- ja 1800-luvun vaihteessa syntyneen saksalaisen klassisen filosofian alkuhistoria. Kuten tunnettua, Englannista ja Ranskasta huomattavasti jälkeen jäänyt Saksa oli silloin pirstottu feodaalinen valtio. Saksan keskeisenä ongelmana oli tuotantovoimien kehitystä kahlin-

neiden feodaalisen hajanaisuuden sekä taloudellisen, poliittisen ja kulttuurillisen takapajuisuuden hävittäminen. Saksalainen klassinen filosofia pyrki tiedon alalta löytämään yhteiskunnallisen voiman, joka olisi edistänyt kyseisen ongelman ratkaisemista, ja tietyssä mielessä se suorittikin tuon tehtävän.

Yhteiskuntakehitystä tutkivan tieteen kolmen haarauman synty oli edistyksellisen yhteiskunnallisen ajattelun suuri saavutus. Nämä tieteet eivät kuitenkaan pystyneet antamaan oikeita vastauksia yhteiskuntakehityksen vaikeisiin kysymyksiin, vaikka niillä olikin myönteisiä puolia. Suurena syynä oli se, että toisaalta ne pohjautuivat idealistisiin, metafyysisiin käsityksiin ja analysoivat yhteiskuntakehitystä subjektivistisesti, intuitiivisesti; toisaalta niiden käsitykset yhteiskuntaelämän eri puolista olivat ahdasrajaisia ja hajanaisia. Noilta tieteiltä puuttui lyhyesti sanoen perusrunkoa, dialektista materialismia, jota ilman ne eivät voineet kehittyä oikeaan suuntaan, vaan niiden oli menehdyttävä.

Yhteiskuntakehitys ei silti pysähtynyt, vaan avarsi jatkuvasti kehitysnäköaloja edistykselliselle yhteiskunnalliselle ajattelulle ja rikastutti tätä uudella elävän käytännön aineistolla, uusilla tosiasioilla. Yhteiskuntaelämän näyttämölle nousi työväenluokka. Sen esiintyminen itsenäisenä poliittisena voimana muutti perin pohjin asiaintilaa, kiristi jyrkästi luokkaristiriitoja ja nopeutti yhteiskunnallista kehitystä. Historian näyttämöllä alkaneen vauhdikkaan liikkeen tuloksena syntyi ja kehittyi edistyksellinen maailmankatsomus, marxilaisuus, joka imi itseensä kaiken järkiperäisen aiemmista edistyksellisistä yhteiskunnallisista aatteista. *Dialektisen ja historiallisen materialismin synnyttyä ihmiskunta sai todellisen tieteellisen teorian, ja marxilaisuudesta tuli todellinen tieteellinen maailmankatsomus.*

Kuuluisassa artikkelissaan »Marxilaisuuden kolme lähdettä ja kolme perusosaa» Lenin korosti Marxin opin kaikkivoipaisuutta ja paikkansapitävyyttä. Hän kirjoitti, että tuo oppi on »täydellinen ja johdonmukainen, se antaa ihmisille eheän maailmankatsomuksen».[237] Lenin tarkasteli Marxin filosofista materialismia, talousteoriaa ja oppia luokkataisteluista ehyenä kokonaisuutena. Nimenomaan nämä kolme

perusosaa liittyvät elimellisesti yhteen marxilaisessa maailmankäsityksessä. »Materialistisen dialektiikan soveltaminen koko taloustieteen muokkaamiseen aina sen syntymisestä saakka, samoin historiaan, luonnontieteeseen, filosofiaan, työväenluokan politiikkaan ja taktiikkaan — juuri se ennen muuta kiinnostaa Marxia ja Engelsiä, juuri siinä he antavat oleellisimman ja uusimman panoksensa, juuri siinä he ovat ottaneet nerokkaan askelen eteenpäin vallankumouksellisen ajattelun historiassa.»[238]

Olisi periaatteellisesti väärin erottaa marxilaisuudesta jokin yksi yhdysosa ja pitää sitä yksinomaisen, ensisijaisen merkityksen omaavana. Tosin Lenin sanoi artikkelissaan »Eräistä marxilaisuuden historiallisen kehityksen erikoisuuksista», että marxilaisuus ei voi olla kuvastamatta yhteiskuntaelämän ehtojen vaihtumista, koska se on elävä toimintaohje. Konkreettisen yhteiskuntapoliittisen tilanteen muuttuessa myös elävässä opissa, marxilaisuudessa nousevat väistämättömästi etualalle sen eri puolet, mutta tämä seikka ei horjuta missään määrin marxilaisuuden yhdysosien elimellistä keskinäistä yhteyttä, yhtenäisyyttä.

Selventääkseen tätä ajatusta Lenin sanoi, että aikajakso 1905—1907 asetti Venäjän marxilaisten ratkaistavaksi ennen kaikkea taktiikan kysymykset, ja aikajakso 1908—1910 marxilaisuuden teoreettisten perusteiden puolustamisen. Leninillä oli tarkoituksenaan korostaa marxilaisuuden merkitystä toimintaohjeena sekä sitä, että aikakauden tietyt käytännölliset tehtävät, jotka voivat muuttua kussakin historian uudessa käänteessä, kaipaavat marxilaista ratkaisua; hän ei suinkaan tarkoittanut marxilaisuuden jonkin yhdysosan ensisijaista kehittämistä.[239] *Lenin rikastutti marxilaisuutta uusilla johtopäätöksillä ja ajatuksilla, hän huolehti jatkuvasti vallankumouksellisen opin kaikinpuolisesta kehittämisestä, sen kaikkien yhdysosien kehittämisestä.*

Ottakaamme esimerkiksi Leninin sosialistisen vallankumouksen teoria. Minkä ansiosta Lenin saattoi kehittää sen menestyksellisesti ensimmäisen maailmansodan vuosina? Sen ansiosta, että nimenomaan noina vuosina hän kehitti ahkerasti materialistista tietoteoriaa, täsmensi dialektiikan lakeja. Tämä työ kuvastui hänen kuuluisissa »Filosofian vih-

koissaan». Samoina vuosina Lenin kehitti menestyksellisesti marxilaista talousoppia. Tässä yhteydessä mainittakoon hänen perusteellinen teoksensa »Imperialismi, kapitalismin korkein vaihe». Suunnilleen samoihin aikoihin Lenin tutki, kuten tunnettua, kolmattakin suurongelmaa, ja tuloksena oli kuuluisa teos »Valtio ja vallankumous». Lenin saattoi tehdä sen nerokkaan johtopäätöksen, että sosialistisen vallankumouksen voitto on mahdollinen aluksi yhdessä tai muutamassa maassa, vain marxilaisuuden syvällisen ja johdonmukaisen kehittämisen perusteella.

Toinen esimerkki. Leninin ansiota oli se, että laadittiin NKP:n, työväenluokan ja koko neuvostokansan johtotähtenä oleva sosialistisen ja kommunistisen rakennustyön tieteellisesti perusteltu suunnitelma. Tuo suunnitelma hahmottui ja kiteytyi selväpiirteiseksi vain sen ansiosta, että viimeisinä elinvuosinaan Lenin kehitti erittäin voimaperäisesti marxilaisuuden teoreettista perintöä. Hän teki paljon filosofisen materialismin, yhteiskuntakehityksen dialektiikan rikastuttamiseksi ja selvitti mm. sosialistisessa yhteiskunnassa ilmenevien ristiriitojen ratkaisemisen erikoisuuksia. Lenin laski sosialismin kansantaloustieteen perustan. Hän suoritti valtavan teoreettisen työn proletariaatin diktatuurin alkuvuosien kokemusten yleistämiseksi sekä kapitalismista sosialismiin siirtymisen kauden luokkia ja luokkataistelua koskevan opin kehittämiseksi.

Leninin esimerkki sekä kommunistisen puolueen kokemukset todistavat vakuuttavasti, että marxismi-leninismin kaikkia yhdysosia on kehitettävä luovasti kaikissa historian vaiheissa ja turvattava teorian elimellinen nivoutuminen työtätekevien joukkojen vallankumoukselliseen käytäntöön. Tämä koskee yhtä hyvin nykyaikaakin, jolloin puolue ja neuvostokansa ratkaisevat monimutkaisia tehtäviä politiikan, talouselämän ja yhteiskunnan henkisen elämän alalla. Marxilais-leniniläisen teorian kaikkien yhdysosien sekä yhteiskuntatieteiden ykseys ja samanaikainen kehittäminen ovat aina olleet teorian menestyksellisen edistämisen takeena. Nykyään, tieteellisen tiedon jatkuvan eriytymisen kaudella tietojen yhtenäisyyden, vuorovaikutuksen ja laajan synteesin vaatimukset ovat tulleet entistä välttämättömämmiksi.

Siksi NKP:n Keskuskomitea kehottaa luonnollisesti yhteiskuntatieteilijöitä tehostamaan tutkimustöitä kaikilla aloilla, jotta kehitettäisiin yhtä menestyksellisesti ja ilman keinotekoisia esteitä taloustieteellistä, filosofista ja historiallista ajattelua. Yhtä luonnollisia ovat myös puolueen vaativat kehotukset keskittää suurimmat ja parhaat voimat kommunistisen rakennustyön ja tieteellisteknisen kumouksen ajankohtaisten ongelmakompleksien tutkimiseen sekä tieteellisesti perusteltujen ehdotusten valmisteluun kommunistisen puolueen ja neuvostovaltion politiikan suunnittelemiseksi ja yhteiskuntaelämän prosessien johdon parantamiseksi.

Ensimmäinen suuntaus käsittää suuren ongelmasarjan. Edelleenkin jää ajankohtaiseksi vaatimus, että nykyäänkin tutkittaisiin ja yleistettäisiin ennen kaikkea sosialistisen ja kommunistisen rakennustyön rikkaita kokemuksia. Tämä on laaja toimikenttä historioitsijoille, filosofeille, taloustieteilijöille ja kaikille muille yhteiskuntatieteiden edustajille. Tiedemiesten yhteistyö on varmana takeena, että vältytään virheiltä kommunistisen puolueen ja neuvostovaltion historiaa valaistaessa. Tällainen yhteistyö luo perustan filosofian, historian ja sosiologian porvarillisten vääristelijöiden aktiiviselle paljastamiselle.

Toisena suuntauksena on kommunististen yhteiskuntasuhteiden kehitysteiden ja luonteen tutkiminen. Käytännöllisten toimenpiteiden suunnittelemiseksi on erittäin tärkeää valaista teoreettisesti sosialististen yhteiskuntasuhteiden täydellistymistä ja niiden kehittymistä kommunistisiksi, semmitenkin kun tätä monimutkaista prosessia ei voida aina määritellä tarkoin. Siinä ei ole pintailmiöitä. Vain marxilainen dialektiikka tarjoaa yhteiskuntaprosessien ja -ilmiöiden tieteellisen tutkimusmenetelmän. Siksi olivat kerrassaan perättömiä lähimenneisyydessä esitetyt väitteet, että entiset dialektiikan lait eivät muka sovellu sosialismin oloihin.

Eräät filosofit väittivät mm., että sosialismissa kaiken ratkaisee yhtenäisyys, joten ristiriidat menettävät merkityksensä. Siten hämättiin dialektiikan peruslain, vastakohtien ykseyden ja taistelun lain, ilmeneminen. On tietenkin periaatteessa väärin samastaa sosialistisen yhteiskunnan ristiriidat ja porvarillisen yhteiskunnan antagonistiset luokkaris-

tiriidat. Sosialismin luonne sulkee pois luokka-antagonismien mahdollisuuden. Tämä ei silti merkitse, että sosialistisen yhteiskunnan kehitys kadottaisi dialektisen, ristiriitaisen luonteensa, että ristiriidat lakkaisivat olemasta sen etenevän liikkeen lähteenä.

Lenin sanoi, että antagonismi ja ristiriita eivät suinkaan ole samaa, että edellinen häviää mutta jälkimmäinen tulee olemaan sosialismin aikana. Tästä johtuu, että on tutkittava syvällisesti ja konkreettisesti todellisuuden ristiriitoja, joita ilmenee sosialistisen yhteiskunnan taloudellisessa, sosiaalispoliittisessa ja aatteellisessa elämässä. Kommunististen yhteiskuntasuhteiden muovautumista on tarkasteltava dialektisesti ja on muistettava, että tämä prosessi on syntyvien ristiriitojen havaitsemista ja voittamista oikeaan aikaan. Kehitys tapahtuu nimenomaan näin, ja kaikki uusi raivaa itselleen tien vain näin eikä minkään taikasauvan kosketuksesta.

Kolmas suuntaus käsittää sosialistisen valtiojärjestelmän täydellistämisen ja sosialistisen demokratian kehittämisen kysymykset. Esimerkiksi kysymyksellä kommunistisen puolueen johtavan osuuden lisääntymisestä neuvostoyhteiskunnan elämässä on suuri teoreettinen ja käytännöllinen merkitys. Syntyään työväenluokan itsenäinen poliittinen puolue, kommunistinen puolue on nykyäänkin työväenluokan järjestynyt etujoukko, mutta siitä on tullut myös *koko* neuvostokansan etujoukko. Se vaikuttaa suuntaa-antavana ja järjestävänä voimana neuvostoyhteiskunnan kaikilla toiminnanaloilla. On kuitenkin todettava, että on vähän perusteellisia tutkimuksia, joissa analysoidaan kommunistisen puolueen johtavan vaikutuksen objektiivisia ja subjektiivisia tekijöitä ja sen luokkaolemuksen sekä kansanomaisen luonteen dialektiikkaa. Ajan vaatimuksena ja neuvostotiedemiesten kunniavelvollisuutena on kehittää leniniläistä oppia puolueesta.

Yhtä tärkeä, perusteellista tutkimista ja tieteellistä yleistämistä vaativa kysymys on kysymys sosialistisesta valtiosta. Sosialistisen ja kommunistisen rakennustyön kulussa lisääntyy valtion luova, uudistava osuus, eräät sen tehtävät kuoleutuvat ja syntyy uusia tehtäviä. Neuvostotiedemiehet ovat omistaneet paljon töitä neuvostovaltion kehitykselle. Sittenkin on tutkittu riittämättömästi korkeamman tyypin sosialistista demokratiaa edustavan proletariaatin diktatuurin valtion luovaa, uudistavaa osuutta. Neuvostovaltiojärjestelmän sosialistista demokraattisuutta ilmentävät parhaiten työtätekevien edustajien neuvostot. On siis tutkittava näiden valtioelinten toimintaa ja kokemuksia sekä keinoja kansanjoukkojen saamiseksi mukaan valtion asioiden hoitoon.

Samaa on sanottava myös sosialistisen laillisuuden noudattamisesta sekä toimenpiteistä valtiollisuuden, kurin ja yhteiskunnallisen oikeusjärjestyksen lujittamiseksi. Tämä ongelma edellyttää sosialistisen yhteiskunnan sosiaalisen rakenteen tieteellistä tutkimista, jotta saataisiin täydellinen käsitys niiden laadullisten muutosten luonteesta ja suunnasta, joita on tapahtunut työväenluokassa, kolhoositalonpojistossa ja neuvostosivistyneistössä.

Neljäs suuntaus käsittää kaikkein ajankohtaisimmat ja kaikinpuolista tutkimista kaipaavat ongelmat: sosialistisen taloudenpidon muodot ja menetelmät, työn tieteellinen organisaatio sekä neuvostoihmisten kommunistisen kasvatuksen sisältö ja menetelmät. Nämä ongelmat liittyvät läheisesti kommunistisen puolueen, valtioelinten ja yhteiskunnallisten järjestöjen käytännölliseen toimintaan.

Yhteiskunnan etenevä kehitys on lainomainen historiallinen prosessi ja se voidaan tiedostaa vain tosi tieteellisen teorian avulla, joka valaisee oikein ja kaikinpuolisesti tuota prosessia. Marxismi-leninismin synnyttyä ihmiskunta sai nimenomaan sellaisen teorian, joka antaa luotettavia, objektiivista totuutta vastaavia tietoja. Siksi työväenluokan puolue pystyikin tiedostamaan yhteiskuntakehityksen historiallisen lainomaisuuden ja rakentamaan politiikkansa, strategiansa ja taktiikkansa luotettavien tieteellisten tietojen pohjalle. Kaikki tämä merkitsee, että todelliseen yhteiskuntatieteeseen, marxismi-leninismiin onkin suhtauduttava niin kuin tieteeseen, joka ei siedä subjektivistista eikä diletanttimaista lähestymistapaa.

* * *

Neuvostovallan vuosina neuvostofilosofit, taloustieteilijät, historioitsijat, oikeustieteilijät ynnä muut yhteiskuntatieteilijät ovat tehneet antoisaa luovaa työtä. On laadittu

paljon marxilais-leniniläistä teoriaa käsitteleviä tieteellisiä tutkimuksia ja julkaistu suuri määrä oppikirjoja sekä yleistajuista kirjallisuutta. Nämä teoriaa kehittävät ja marxismileninismin suuren teoreettisen perinnön omaksumista edistäneet tutkimukset ovat auttaneet kasvattamaan useita neuvostoihmisten ja muiden maiden työtätekevien sukupolvia. Sosialistisen rakennustyön kaikissa vaiheissa Neuvostoliiton yhteiskuntatieteilijät ovat auttaneet puoluetta valtiollisen, taloudellisen ja kulttuurillisen rakennustyön aiemmin tuntemattomien sosialististen muotojen ja menetelmien kehittelyssä.

Neuvostoliitossa yhteiskuntatieteet ovat tosiaan kulkeneet pitkän ja vaikean taistelun ja luomistyön taipaleen. Uuden yhteiskuntajärjestelmän prosesseja ja lainomaisuuksia tutkivilla edistyksellisen tieteellisen ajattelun kehittäjillä ovat käytettävissään neuvostotieteen kartuttamat rikkaat kokemukset. Ne liittyvät ennen kaikkea kapitalismin ja sosialismin väliseen siirtymävaiheeseen ja kommunistisen yhteiskunnan kehityksen lainomaisuuksiin.

Viime vuosina yhteiskuntatieteet ovat Neuvostoliitossa eläneet nousukauttaan. Tieteellisten tutkimusten aihepiiri on laajentunut ja mielenkiinto suuria teoreettisia ongelmia kohtaan on vilkastunut. Sekä fundamentaalisia että sovellettuja tiedonaloja on kehitetty nopeaa vauhtia. Tieteelliset tutkimuslaitokset, oppituolit, aikakausjulkaisujen toimitukset ja kustantamot ovat huomattavasti korottaneet vaatimuksia tutkimusten tieteellis-teoreettisen tason ja laadun suhteen. Monet tutkimuslaitokset ovat suuria teoreettisia ongelmia analysoidessaan päässeet viimeistelyvaiheeseen; filosofian, sosialismin kansantaloustieteen ym. tieteiden alalla on odotettavissa suuria yleistäviä yhteenvetoja. Tieteessä syntyy uusia suuntauksia sekä lupaavia tutkimusaloja ja -menetelmiä.

Neuvostoliitossa on eittämättä kehitetty yhteiskuntatieteitä yleensä menestyksellisesti. Olisi kuitenkin väärin ja tieteen edistämisen kannalta vahingollistakin olettaa, että niiden kehittämisessä ei ole ollut puutteellisuuksia. Niinpä eräiden tieteellisten tutkimusten vikana on ollut niiden kommentoiva luonne, asioiden yksinkertaistaminen ja kaavamaisuus, niissä ei ole käytetty riittävästi hyväksi rikasta marxilais-leniniläistä perintöä ja monia uusia prosesseja ja ilmiöitä on analysoitu ja yleistetty puutteellisesti. Tiettyä vahinkoa yhteiskuntatieteille aiheutti jonkin aikaa tapana ollut olosuhteiden mukainen asennoituminen teorian ongelmiin, tosiasioiden mielivaltainen käsittely, historismin periaatteesta poikkeaminen. Todellisuuden konkreettinen tutkiminen ja yhteiskuntaelämän reaalisten ristiriitojen syvällinen harkitseminen korvattiin usein teoreettisten perusajatusten sovittamisella juokseviin asioihin. Sanottakoon että nykyään nämä puutteellisuudet on jo yleispiirtein voitettu.

Tiedemiehet ovat vastuussa kansalle tieteen kehittämisestä. He kantavat kansalais- ja puoluevastuun tieteen ongelmien ratkaisemisesta. Korkeakouluissa ja tutkimuslaitoksissa on saatava aikaan luovan työn ilmapiiri, joka kannustaa rohkeaan etsintään, vapaaseen mielipiteiden vaihtoon ja kasvattaa periaatteellisuutta, kykyä itsearvosteluun ja suurta vaativaisuutta. Tiede on sellainen toiminta-ala, joka ei siedä hallinnollista määräilyä. Monopoli on kerrassaan sietämätöntä tieteessä. Todellinen tiede on kauttaaltaan demokraattista.

Keskuskomitean toimintaselostuksessa NKP:n 24. edustajakokoukselle tähdennettiin: »Teoreettinen työ on yhteisen kansainvälisen vallankumouksellisen velvollisuutemme tärkeä puoli. Kapitalismin ja sosialismin voimien kamppailu maailman areenalla samoin kuin kaikenlaisten revisionistien yritykset köyhdyttää vallankumouksellista oppia ja vääristellä sosialistisen ja kommunistisen rakennustyön käytäntöä vaativat meitä vastaisuudessakin kiinnittämään enemmän huomiota teorian ongelmiin ja sen luovaan kehittelyyn. Vanhojen kaavojen kertaileminen siellä, missä ne ovat jo aikansa eläneet, kykenemättömyys tai haluttomuus suhtautua uudella tavalla uusiin ongelmiin — kaikki tämä vahingoittaa asiaa ja tarjoaa lisää mahdollisuuksia marxismi-leninismiksi väritettyjen revisionististen väärennysten levittämiselle. Teoriaamme ja käytäntöömme kohdistuvien porvarillisten ja revisionististen hyökkäysten arvostelu muodostuu paljon vakuuttavammaksi silloin, kun se nojaa yhteiskuntatieteiden, marxilais-leniniläisen teorian aktiiviseen ja luovaan kehittämiseen.»[240]

27—2232

Nykykaudella marxismi-leninismin aatteet leviävät voitokkaasti kautta maailman. Marxismi-leninismin voitokkaan lipun alle kokoontuvat nykyään sorrettujen ja riistettyjen miljoonaiset joukot. Voidaan sanoa, että meidän aikanamme ihmiskunnan edistykselliset voimat siirtyvät joukoittain työväenluokan sosialistisen lipun alle. Vapautensa ja riippumattomuutensa puolesta imperialismia vastaan taistelevat kansat ovat kääntäneet selkänsä kehutulle kapitalismille. Porvaristo itsekin liehuttaa yhä harvemmin kunniatonta kapitalismin lippua ja katsoo parhaaksi kietoa se valekansanomaiseen, valedemokraattiseen fraseologiaan.

Sopii palauttaa mieleen, että kun kapitalismi vastusti feodalismia, niin feodalismin ideologit työväenluokan apua anoessaan puhuivat mielellään demokratiasta ja sosialismista. Marx ja Engels ivasivat sarkastisesti tuollaisia demokraatteja ja sosialisteja. He kirjoittivat »Kommunistisen puolueen manifestissa»: »Saadakseen kansan mukaansa ylimykset heiluttivat lippuna proletariaatin kerjäläispussia. Mutta joka kerta kun kansa heitä seurasi, se näki heidän takalistossaan vanhat feodaaliset vaakunat ja juoksi tiehensä äänekkäästi ja epäkunnioittavasti nauraen.»[241]

Samoin käy nykyäänkin, kun imperialistit onnistuvat demokratian puolustamisen varjolla puuttumaan joidenkin maiden sisäisiin asioihin orjuuttaakseen kansat. Mutta työtätekevät huomaavat nopeasti noissa »demokratian puolustajissa» tuoreita veristen rikosten jälkiä eivätkä juokse tiehensä äänekkäästi ja epäkunnioittavasti nauraen, vaan tarttuvat aseisiin murskatakseen sortajansa ja orjuuttajansa. Imperialismi kokee syvää poliittista ja ideologista kriisiä. Pitääkseen kansat pelon vallassa ja alistetussa asemassa imperialistit turvautuvat yhä useammin fasistisiin johtomenetelmiin, terroriin ja väkivaltaan. *Aikoinaan porvaristo lähti taisteluun vapauden, tasa-arvoisuuden ja veljeyden lippua kantaen, mutta hyvin pian sen lippu muuttui entiset ihanteet kavaltaneeksi keltaiseksi lipuksi, ja nykyään, historiallisen taipaleensa lopussa porvaristo kantaa ruskeaa ja mustaa taantumuksen lippua.*

Imperialismi on saattanut itsensä huonoon valoon suhtautumisessaan aikakautemme elintärkeisiin kysymyksiin: sodan ja rauhan sekä kansojen vapauden ja riippumattomuuden kysymyksiin. Imperialistit riehuvat vierailla mailla tulisia kekäleitä kantaen ja sytyttävät sodanpalon milloin missäkin. He yrittävät herkeämättä pitää yllä sotaa. Mutta samoin kuin historia pitää lukua ajasta, kansat pitävät lukua imperialistien veritöistä.

Monopolipääoma on ottanut aseistukseensa militarismin ideologian, joka ilmentää sen sisäistä tosiolemusta. Imperialismin ideologit ja propagandistit levittävät »preventiivisen sodan», sotatoimien »eskalaation», »pelon tasapainon», »megakuoleman» ym. hyökkäyshenkisiä doktriineja. Niitä levitetään »rauhan nimissä», koska rauhaa ei muka voida turvata, ellei hävitetä kommunismia. Tällaista on verisiä hyökkäyssotia sytyttävän imperialismin logiikka. Tässä yhteydessä kuulostaa erittäin tehokkaalta se Leninin varoitus, että on paljastettava salaisuus, jossa syntyy sota. Me kommunistit ja kaikki maailman edistykselliset voimat emme saa milloinkaan unohtaa tätä. *Mikään ei ole niin vaarallista ja pettävää kuin imperialismin kärkevien ristiriitojen hämääminen ja sen ryöstösotien suvaitseminen. Mitä tarkkaavaisemmin ja syvällisemmin yhteiskunnan edistykselliset voimat tutkivat imperialististen ristiriitojen salaisuuksia, mitä aktiivisemmin ne nostattavat kansanjoukkoja taisteluun militarismia, imperialistista taantumusta vastaan, sitä suurempia ovat uuden maailmansodan ehkäisemisen mahdollisuudet ja takeet. Tällaista on nykyaikaisen yhteiskuntakehityksen logiikka.*

Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue noudattaa horjumattomasti puolueen 24. edustajakokouksessa laadittua rauhanohjelmaa. Sen toteuttaminen saa jälleen vakuuttumaan, että leniniläinen puolue on sanansa mittainen. Maailman kansat ovat nähneet, että toteutettava rauhanohjelma on työtätekevien läheinen, oma asia, sillä, kuten tosiasiat osoittavat, se on reaalinen keino lujan ja samalla oikeudenmukaisen rauhan aikaansaamiseksi. NKP:n rauhanpolitiikka on siis esimerkkinä aloitteellisuudesta sellaisten edellytysten luomisessa, jotka sulkevat pois sodan, imperialismin ja taantumuksen hyökkäysyritysten johdonmukaisessa ja päättävässä torjumisessa sekä kansojen riippumattomuuden ja yhteiskunnallisen edistyksen puolesta käymän oikeudenmukaisen taistelun päättävässä tukemisessa. Siksi puolueen rauhanohjelmaa tukevat laajat kansanjoukot, jotka taistelevat riistäjien ja militarististen voimien taltuttamiseksi, jotta jokainen kansa saisi mahdollisuuden rakentaa ihmisarvon mukaisen elämän.

Toistasataa vuotta sitten alkanut kommunistisen ja porvarillisen ideologian välinen taistelu on osoittanut, että maailman yhteiskuntakehitys johtaa väistämättömästi kapitalismin romahdukseen ja sosialismin ja kommunismin voittoon. Nimenomaan tuon väistämättömän kohtalon pelosta selittyvät kapitalistimaiden taantumuksellisten politikoitsijoiden kehotukset järjestää »globaalinen», yleismaailmallinen hyökkäys kommunismia vastaan, luoda »maailmanlaajuinen pato», joka estäisi kommunististen aatteiden tunkeutumisen kansanjoukkoihin.

Epäonnistuttuaan yrityksissään kukistaa sosialismi asevoimin ja menetettyään toivonsa sosialististen maiden taloudellisen tukahduttamisen mahdollisuuteen kapitalistimaiden vallanpitäjät ovat ryhtyneet nyt tehostamaan ideologista tihutyötä kommunismia vastaan. Porvariston ideologit eivät ole milloinkaan olleet turhantarkkoja valitessaan keinoja kommunismin aatteiden vastustamiseksi, mutta heidän nykyiset menetelmänsä ovat jo todistuksena äärimmäisestä henkisestä rappeutumisesta. Yhä suurempi määrä radioasemia, julkaisuja ja tutkimuslaitoksia erikoistuu harjoittamaan sosialisminvastaista parjausta. Sinnikkäästi pyritään koordinoimaan antikommunistinen propaganda paitsi erillisissä kapitalistimaissa myös kansainvälisessä mitassa.

Kommunistien, yhteiskuntatieteiden työntekijäin ja kaikkien tiedemiesten tärkeimpänä tehtävänä on vaalia johdonmukaisesti marxismi-leninismin suurten aatteiden puhtautta, kehittää perusteellisesti ja luovasti teoriaa historiallisen sekä nykyisen käytännön ja tieteen saavutusten pohjalla ja keskittää ponnistuksensa marxismi-leninismin ajankohtaisimpien ongelmien tutkimiseen. Tätä vaatii vallankumouksellisen teorian henki. Leninin suuret aatteet kutsuvat eteenpäin, herkeämättömään luovaan työhön ja taisteluun.

Vladimir Iljitš Leninin syntymän satavuotispäivän vietto symboloi marxismi-leninismin aatteiden uutta voittoa. Ihmiskunnan historia ei ole vielä milloinkaan tuntenut minkään muun opin, minkään muun tieteellisen teorian sellaista voittoa. Eri maissa, eri puolueiden ja järjestöjen pitämissä ennen näkemättömän laajalti edustetuissa juhlallisuuksissa tuli selvästi esiin koko maailman työväenluokan ja kaikkien työtätekevien valtava myötätunto ja rajaton rakkaus Leniniä, hänen oppiaan ja hänen synnyinmaataan, Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liittoa kohtaan. Se oli todellisen proletaarisen internationalismin periaatteiden vakuuttava ilmaus ja suuri merkkitapaus maailman vallankumouksellisessa liikkeessä, kommunististen ja työväenpuolueiden yhtenäisyyden lujittamisessa. *Se oli itse asiassa valtava poliittinen kamppailu porvarillista ideologiaa ja sen kannattajia vastaan, marxismi-leninismin kuolemattomien periaatteiden puolustamiseksi, ja tämä kamppailu jatkuu yhä.*

VIITTEITÄ JA SELITYKSIÄ

[1] Kommunististen ja työväenpuolueiden kansainvälinen neuvottelukokous, Moskova, kesäkuu 1969. Julk. SKP, s. 8.

[2] *L. Brežnev.* Keskuskomitean toimintaselostus NKP:n 24. edustajakokoukselle, Helsinki 1971, s. 19.

[3] *V. I. Lenin.* Teokset, 35. osa, s. 165.

[4] *V. I. Lenin.* Teokset, 27. osa, s. 183.

[5] *V. I. Lenin.* Valitut teokset neljässä osassa. 3. osa, toinen painos, kustannusliike Edistys, Moskova, s. 466.

[6] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 2. osa, s. 428.

[7] Kommunististen ja työväenpuolueiden kansainvälinen neuvottelukokous, Moskova, kesäkuu 1969. Julk. SKP, s. 40.

[8] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 1. osa, s. 48.

[9] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 1. osa, s. 48—49.

[10] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 2. osa, s. 186.

[11] *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset kolmessa osassa, 2. osa, kustannusliike Edistys, Moskova, s. 384—385.

[12] *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 1. osa, s. 94.

[13] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 2. osa, s. 185.

[14] *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 17, Berlin 1968, S. 422.

[15] *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 2. osa, s. 384.

[16] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 1. osa, s. 11.

[17] Ks. *М. И. Туган-Барановский.* Социальные основы кооперации, Москва, 1916, стр. 222.

[18] *Э. Бернштейн.* Социальные проблемы, Москва, 1901, стр. 111.

[19] *Э. Бернштейн.* Социальные проблемы, стр. 308. Sanottakoon että Bernstein syytti marxilaisuutta vulgaarista materialismista, jota vastaan Marx ja Engels olivat taistelleet päättävästi.

[20] *Э. Бернштейн.* Социальные проблемы, стр. 7—8, 47.

[21] *Э. Бернштейн.* Социальные проблемы, стр. 72, 75, 79.

[22] *Э. Бернштейн.* Социальные проблемы, стр. 293.

[23] *Э. Бернштейн.* Очерки из истории и теории социализма, СПб., 1902, стр. 184.

[24] *Роза Люксембург.* Избранные сочинения, ч. I. Москва — Ленинград, 1928, стр. 216—217.

[25] *Роза Люксембург.* Избранные сочинения, ч. I, стр. 214.

[26] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 1. osa, s. 280 (alaviite).

[27] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 1. osa, s. 280—281.

[28] *Роза Люксембург.* Избранные сочинения, ч. I, стр. 217.

[29] *V. I. Lenin.* Teokset, 21. osa, s. 148.

[30] *V. I. Lenin.* Teokset, 10. osa, s. 33.

[31] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 2. osa, s. 189—190 (alleviivaus tekijän).

[32] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 1. osa, s. 280 (alleviivaus tekijän).

[33] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 196.

[34] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 1. osa, s. 55.

[35] *V. I. Lenin.* Teokset, 7. osa, s. 390 (kursivointi tekijän).

[36] *V. I. Lenin.* Teokset, 21. osa, s. 213.

[37] *V. I. Lenin.* Materialismi ja empiriokritisismi, kustannusliike Edistys, Moskova 1971, s. 15.

[38] *V. I. Lenin.* Materialismi ja empiriokritisismi, s. 434.

[39] Ks. *Роза Люксембург.* Избранные сочинения, ч. I, стр. 24 (Введение П. Фрелиха).

[40] Ks. *Роза Люксембург.* Избранные сочинения, ч. I, стр. 24.

[41] Ks. *Э. Бернштейн.* Очерки из истории и теории социализма, стр. 3.

[42] *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 39, Berlin 1968, S. 452.

[43] Маркс и Энгельс о программе и тактике социал-демократии, Москва, 1930, стр. 7—8.

[44] Ks. *Роза Люксембург.* Избранные сочинения, ч. I, стр. 178 (kursivointi tekijän).

[45] *Август Бебель.* Из моей жизни, Москва, 1963, стр. 753. Tämä kohta Bebelin muistelmissa on niin mielenkiintoinen, että esitämme sen täydellisesti: »Sen jälkeen kun oli ilmoitettu minun kuolemastani, ranskalaisessa lehdistössä julkaistiin paljon nekrologeja. Niiden mukaan tulin näkemään, miten toisinaan 'tehdään historiaa'. Esimerkiksi 'Phare de Loire' lehdessä oli iso nekrologi, jonka tekijä kertoi, miten hän oli tutustunut minuun Livornossa päivällispöydässä, miten me sitten olimme matkustelleet Firenzessä ja Roomassa ja sieltä lähteneet Caprerallle — 'Vuohisaarelle', jonka Garibaldi oli tehnyt kuuluisaksi — tapaamaan Garibaldia. Koko kertomuksessa ei ollut siteeksikään totta. Siihen mennessä en ollut vielä kertaakaan käynyt Italiassa» (mt., s. 754).

[46] Ks. *Роза Люксембург.* Избранные сочинения, ч. I, стр. 36.

[47] *R. Palme Dutt.* Internationaali, Kansankulttuuri Oy, Helsinki 1972, s. 274.

[48] *V. I. Lenin.* Materialismi ja empiriokritisismi, kustannusliike Edistys, Moskova 1971, s. 450—451.

[49] *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 35, Berlin 1967, S. 443.

[50] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 1. osa, s. 280 (alaviite; kursivointi tekijän).

[51] Ks. *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset kahdessa osassa, 2. osa, Petroskoi 1959, s. 7—39.

[52] *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 34, Berlin 1966, S. 421.

[53] *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 18, Berlin 1969, S. 358.

[54] *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 2. osa, s. 384.

[55] Ks. *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 34, Berlin 1966, S. 303.

[56] *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 34, Berlin 1966, S. 425—426.

[57] *Август Бебель.* Из моей жизни, стр. 769.

[58] *Август Бебель.* Из моей жизни, стр. 769.

[59] Очерк истории немецкого рабочего движения, Москва, 1964, стр. 62.
[60] *Э. Бернштейн.* Социальные проблемы, стр. 249, 250, 251.
[61] *Э. Бернштейн.* Социальные проблемы, стр. 272.
[62] *Роза Люксембург.* Избранные сочинения, ч. I, стр. 27.
[63] *Роза Люксембург.* Избранные сочинения, ч. I, стр. 36.
[64] Очерк истории немецкого рабочего движения, стр. 70.
[65] Коммунисты Запада о Советской России. Сборник статей Ф. Меринга, К. Цеткин, Москва, 1918, стр. 22.
Jopa Pjotr Struve, tunnettu Venäjän »legaalisen marxilaisuuden» johtaja ja myöhemmin tavallinen liberaali, sanoi eräässä puheessaan hyvin sattuvasti: »Tunnen hyvin Saksan sosiaalidemokraatit ja Saksan sosiaalidemokraattisen enemmistön; he ovat ennen kaikkea hyviä porvareita. Koska he ovat saksalaisia, heistä ei tule vallankumousmichiä sodan aikana, ja koska he ovat hyviä porvareita, he eivät yleensä pysty tekemään vallankumousta.»
[66] *V. I. Lenin.* Teokset, 4. osa, s. 336.
[67] *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa, s. 296.
[68] *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 34, Berlin 1966, S. 412.
[69] *V. I. Lenin.* Teokset, 30. osa, s. 405—406.
[70] *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 1. osa, s. 467.
[71] *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 34, Berlin 1966, S. 303.
[72] *V. I. Lenin.* Teokset, 30. osa, s. 438.
[73] Kommunististen ja työväenpuolueiden kansainvälinen neuvottelukokous, Moskova, kesäkuu 1969, Julk. SKP, s. 21.
[74] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 397.
[75] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 386.
[76] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 388.
[77] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 374.
[78] *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 2. osa, s. 350.
[79] *V. I. Lenin.* Teokset, 27. osa, s. 539.
[80] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 374.
[81] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 371—372.
[82] *V. I. Lenin.* Teokset, 27. osa, s. 1.
[83] *V. I. Lenin.* Teokset, 16. osa, s. 347.
[84] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 206.
[85] *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa, s. 1.
[86] Ks. *V. I. Lenin.* Teokset, 16. osa, s. 348.
[87] *V. I. Lenin.* Teokset, 16. osa, s. 348—349.
[88] *V. I. Lenin.* Teokset, 16. osa, s. 349.
[89] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 256.
[90] *Э. Бернштейн.* Социальные проблемы, стр. 302, 306.
[91] *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 2. osa, s. 394.
[92] *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 35, Berlin 1968, S. 457.
[93] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 1. osa, s. 43.
[94] *V. I. Lenin.* Teokset, 14. osa, s. 135.
[95] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 191.
[96] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 190.
[97] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 1. osa, s. 295, 296.
[98] Ks. *V. I. Lenin.* Teokset, 20. osa, s. 314; 21. osa, s. 2, 70—71.
[99] *R. Aron.* Le développement de la société industrielle et de la stratification sociale, Paris 1957; R. Aron. Dix-huit leçons sur la société industrielle, Paris 1962.

[100] *W. W. Rostow.* The Stages of Economic Growth. A Non-Communist Manifesto. Cambridge, Mass., 1960, p. 4—6, 12, 13, 133, 145.
[101] *D. Bell.* The post-industrial society: evolution of an idea. — »Survey», 1970, Spring.
[102] *G. Rose.* »Industriegesellschaft» und Konvergenztheorie. Genesis. Strukturen. Funktionen, Berlin 1971, S. 14.
[103] *J.-J. Servan-Schreiber.* Le défi americain, Paris 1969, p. 78—79.
[104] *D. Bell.* The post-industrial society: evolution of an idea. — »Survey», 1971, Spring, p. 158, 160.
[105] *J.-J. Servan-Schreiber.* Le défi americain, p. 33, 58, 61.
[106] *Z. K. Brzezinski* and *S. P. Huntington.* Political Power: USA — USSR Similarities and Contrasts. Convergence or Evolution, New York 1964.
[107] *Z. K. Brzezinski* and *S. P. Huntington,* Political Power: USA — USSR Similarities and Contrasts.
[108] *К. Каутский.* Материалистическое понимание истории, т. 2. Москва — Ленинград, 1931, стр. 610.
[109] Капитализм, социализм и социал-демократия. Сборник статей и речей Р. Гильфердинга, Москва — Ленинград, 1928, стр. 120, 127.
[110] Капитализм, социализм и социал-демократия, стр. 35—36.
[111] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 2. osa, s. 348.
[112] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 126.
[113] *V. I. Lenin.* Teokset, 24. osa, s. 297.
[114] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 193.
[115] *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 2. osa, s. 79.
[116] Ks. *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 284.
[117] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 145.
[118] Ks. *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 1. osa, s. 466—467.
[119] *Г. В. Плеханов.* Сочинения, т. IV. Москва — Петроград, 1923, стр. 57.
[120] *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 17, Berlin 1968, S. 641.
[121] *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 17, Berlin 1968, S. 652.
[122] *V. I. Lenin.* Teokset, 30. osa, s. 390.
[123] *V. I. Lenin.* Teokset, 29. osa, s. 360—361.
[124] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 439—440.
[125] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 441.
[126] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 439.
[127] *V. I. Lenin.* Teokset, 27. osa, s. 282.
[128] *V. I. Lenin.* Teokset, 27. osa, s. 326.
[129] *V. I. Lenin.* Teokset, 27. osa, s. 327.
[130] *V. I. Lenin.* Teokset, 27. osa, s. 327—328.
[131] *V. I. Lenin.* Teokset, 27. osa, s. 330.
[132] *V. I. Lenin.* Teokset, 27. osa, s. 335.
[133] *V. I. Lenin.* Teokset, 32. osa, s. 347.
[134] *V. I. Lenin.* Teokset, 32. osa, s. 338.
[135] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 434.
[136] *V. I. Lenin.* Teokset, 32. osa, s. 176.
[137] *V. I. Lenin.* Teokset, 32. osa, s. 281—282.
[138] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 369.
[139] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 366.
[140] *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 366—367.
[141] *V. I. Lenin.* Teokset, 32. osa, s. 338.
[142] *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa, s. 44—45.

143 *V. I. Lenin.* Teokset, 32. osa, s. 177.
144 *V. I. Lenin.* Teokset, 32. osa, s. 326.
145 *V. I. Lenin.* Teokset, 32. osa, s. 338.
146 *V. I. Lenin.* Teokset, 32. osa, s. 340.
147 *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa, s. 39.
148 КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК (1898—1970) (далее — КПСС в резолюциях и решениях...), т. 2. 1917—1924, Москва, 1970, стр. 256.
149 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 364.
150 *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa, s. 93.
151 *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa, s. 76.
152 *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa, s. 76.
153 *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa, s. 95.
154 *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa, s. 96.
155 *V. I. Lenin.* Teokset, 32. osa, s. 174.
156 *V. I. Lenin.* Teokset, 32. osa, s. 207.
157 *V. I. Lenin.* Teokset, 32. osa, s. 445.
158 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 414.
159 *V. I. Lenin.* Teokset, 33 osa, s. 46—47.
160 *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa, s. 52.
161 *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa, s. 257—258.
162 *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa s. 96—97.
163 *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa, s. 210.
164 *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa, s. 266.
165 *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa, s. 263.
166 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 496.
167 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 496.
168 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 473—474.
169 КПСС в резолюциях и решениях..., т. 3. 1924—1927. Москва, 1970, стр. 246.
170 КПСС в резолюциях и решениях..., т. 4. 1927—1931. Москва, 1970, стр. 21.
171 Ks. Пятнадцатый съезд ВКП(б). Стенографический отчет, т. 1, Москва, 1961, стр. 57—59.
172 КПСС в резолюциях и решения..., т. 4, стр. 53.
173 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 427.
174 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 130.
175 *V. I. Lenin.* Teokset, 33. osa, s. 416.
176 Ks. КПСС в резолюциях и решениях..., т. 4, стр. 31—32.
177 *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 2. osa, s. 263.
178 *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 2. osa, s. 374.
179 *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 3. osa, s. 429.
180 *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 36, S. 426.
181 *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 3. osa, s. 430.
182 *V. I. Lenin.* Teokset, 28. osa, s. 333.
183 *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 3. osa, s. 142—143.
184 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 71.
185 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 394.
186 КПСС в резолюциях и решениях..., т. 5. 1931—1941, Москва, 1971, стр. 68.
187 *V. I. Lenin.* Teokset, 27. osa, s. 400—401.
188 Ks. Экономическое соревнование социализма и капитализма, Москва, 1939, стр. 7.

189 *V. I. Lenin.* Teokset, 29. osa, s. 171.
190 КПСС в резолюциях и решениях..., т. 5, стр. 335.
191 КПСС в резолюциях и решениях..., т. 5, стр. 336.
192 Ks. Страна социализма, Москва, 1940, стр. 428.
193 *V. I. Lenin.* Teokset, 26. osa, s. 318.
194 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 128—129.
195 *F. Engels.* Anti-Dühring, Helsinki 1971, s. 322—323.
196 Ks. *Н. Вознесенский.* Военная экономика СССР в период Отечественной войны, Москва, 1947, стр. 171.
197 Ks. *Н. Вознесенский.* Военная экономика СССР в период Отечественной войны, стр. 42.
198 Ks. *Н. Вознесенский.* Военная экономика СССР в период Отечественной войны, стр. 41, 174.
199 Ks. *Н. Вознесенский.* Военная экономика СССР в период Отечественной войны, стр. 95—96.
200 *F. Engels.* Luonnon dialektiikka, Moskova 1971, s. 42.
201 Ks. *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 1. osa, s. 446.
202 *В. И. Ленин.* Полное собрание сочинений, т. 33, стр. 185.
203 *V. I. Lenin.* Teokset, 30. osa, s. 319.
204 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 216.
205 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 211.
206 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 494.
207 К. Маркс и Ф. Энгельс. Сочинения, том 46, часть II, стр. 213.
208 *V. I. Lenin.* Teokset, 22. osa, s. 315.
209 *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset kahdessa osassa, 2. osa, Petroskoi 1959, s. 17.
210 *V. I. Lenin.* Teokset, 32. osa, s. 428.
211 *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 2. osa, s. 342.
212 *V. I. Lenin.* Teokset, 27. osa, s. 194.
213 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 3. osa, s. 384.
214 *V. I. Lenin.* Teokset, 29. osa, s. 96.
215 *Л. И. Брежнев.* Ленинским курсом. Речи и статьи, т. 2. Москва, 1970, стр. 477.
216 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 132.
217 Коммунисты Запада о Советской России, стр. 17—18 (kursivointi tekijän).
218 Из рукописного наследства К. Маркса. — Коммунист, 1958, № 7, стр. 22.
219 *С. Лилли.* Автоматизация и социальный прогресс, Москва, 1958, стр. 136.
220 *V. I. Lenin.* Teokset, 27. osa, s. 401—402.
221 *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 1, Berlin 1968, S. 509.
222 *В. Либкнехт.* Воспоминания о Марксе, Москва, 1918, стр. 5 (kursivointi tekijän).
223 *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 4, Berlin 1968, S. 504, 508.
224 *K. Marx, F. Engels.* Werke, Bd. 19, Berlin 1968, S. 336.
225 *V. I. Lenin.* Teokset, 31. osa, s. 503.
226 *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 3. osa, s. 338.
227 *V. I. Lenin.* Teokset, 3. osa, s. 212.
228 *V. I. Lenin.* Teokset, 19. osa, s. 4.
229 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 4. osa, s. 446.
230 *K. Schilling.* Philosophie der Technik, Bonn 1968, S. 210.

231 *Д. И. Писарев.* Сочинения, т. V, Москва, 1894, стр. 310—311 (kursivointi tekijän).

232 Neuvostoliiton Kommunistisen Puolueen 23. edustajakokous, Helsinki 1966, s. 118—119.

233 *V. I. Lenin.* Teokset, 20. osa, s. 477.

234 *K. Marx.* Taloudellis-filosofiset käsikirjoitukset 1844, kustannusliike Edistys, Moskova, s. 112—113.

235 *V. I. Lenin.* Teokset, 13. osa, s. 22—23.

236 *V. I. Lenin.* Teokset, 12. osa, s. 478.

237 Ks. *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 1. osa, s. 43.

238 *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 2. osa, s. 197.

239 Ks. *V. I. Lenin.* Valitut teokset, 2. osa, s. 169—173.

240 *L. Brežnev.* Keskuskomitean toimintaselostus NKP:n 24. edustajakokoukselle, Julk. APN, Helsinki 1971, s. 143—144.

241 *K. Marx, F. Engels.* Valitut teokset, 1. osa, s. 112.

SISÄLLYS

ENSIMMÄINEN OSA

MARXISMI-LENINISMIN AATTEET OVAT VOITTAMATTOMAT

TOINEN OSA

MARXISMI-LENINISMI ON TOIMINTAOHJE

LUKIJALLE

Kustannusliike Edistys on kiitollinen Teille, jos lähetätte mielipiteenne tästä kirjasta, suomennoksesta ja kirjan ulkoasusta. Muutkin toivomuksenne ovat tervetulleita.

Osoitteemme:

Zubovski bulvar, 21
Moskova, Neuvostoliitto